

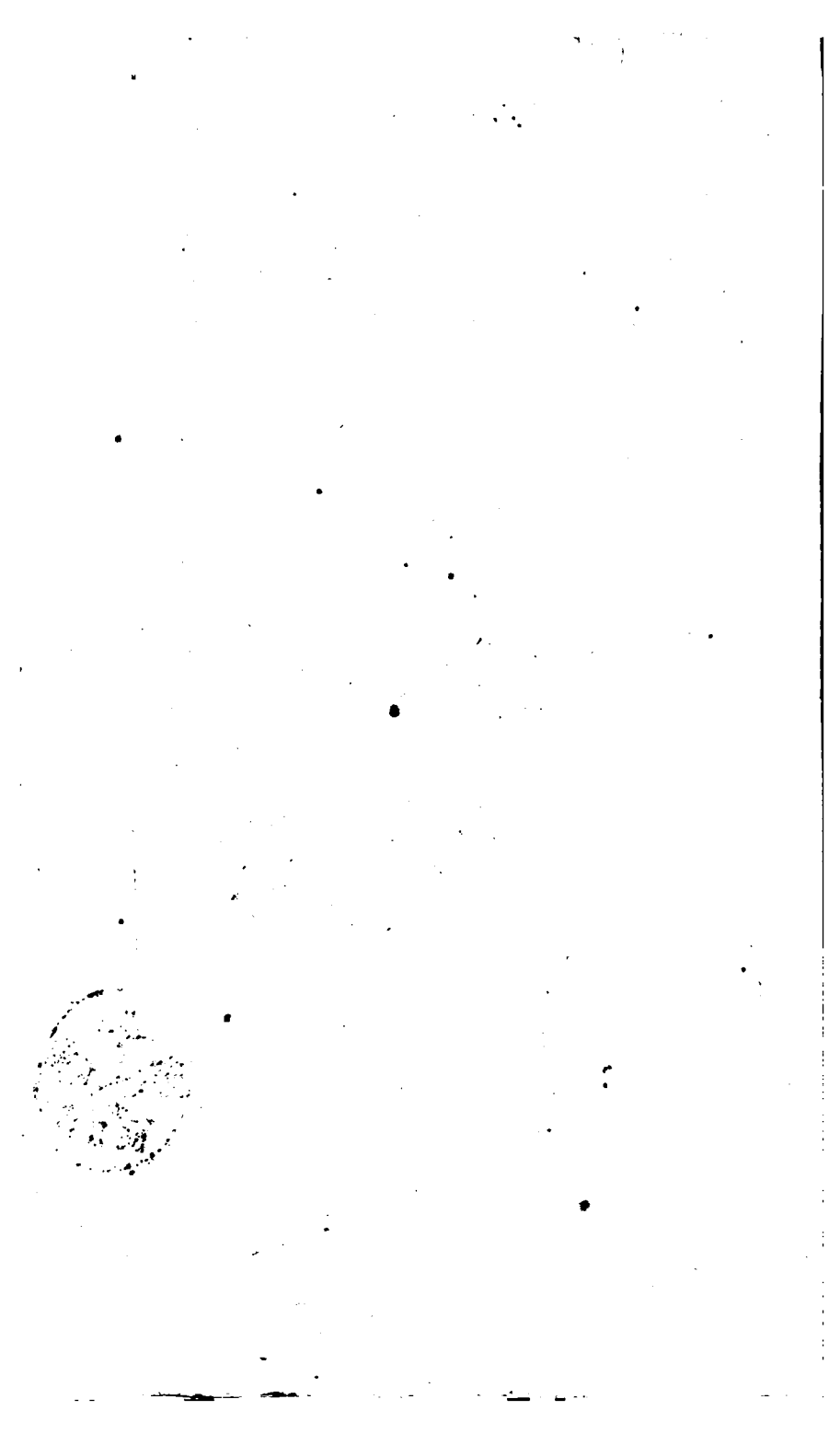
Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

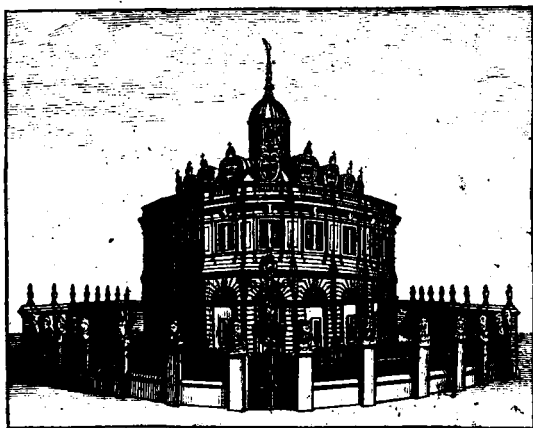
45
650633
ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλία 16'.

MARCI ANTONINI
IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Libri XII.

Recogniti & notis illustrati.

O X O N I Æ,
E THEATRO SHELDONIANO.
Anno MDCCIV.

Impensis Ant. Peisley, & Geor West Bibliop.

Imprimatur,

GUL. DELAUNE,

Vice-Can. Oxon.

December. 22. 1704.

L 3 fl 12 ✓

REVERENDO VIRO
GEORGIO ROYSE
S. T. P.
COLLEGII ORIELENSIS
PRÆPOSITO
ET ECCLESIAE BRISTOLIENSIS
DECANO

IN lucem denuo emissus Te ultro invisit *Antoninus*, ingratus illis futurus hospes, qui prae suis ipsorum vitiis haud æquo animo alienas intuentur virtutes; Tibi autem gratissimus, qui omne genus literas, quas feliciter adeo excoluisti, ad vitam agendam non ad ostentationem adhibes, cuique quicquid in *Antonini* moribus vel scriptis præclarum est, non admirationi est cum multis, sed imitationi cum paucis.

Communis est Vestrum utriusq; laus, ad virtutem tendentibus non solum viam indicasse, sed & exemplo præisse; & sapientiæ nomen non tam verborum quam vitæ gravitate meruisse: par etiam plane

in utroque humanitas; vitia sanare, non exprobrare; nec errantes odisse, sed emendare utriusque est: hoc Te excellere fateamur necesse est, quod ut Ethnicæ Ille virtuti, Tu Christianæ decus & splendorem addideris; & eo plus dignitatis ad veram religionem, quam ad falsam Ille, adjeceris, quò adstricto Illius & Stoico dicendi genere ad flectendos hominum animos, & vitia corrigenda efficacior est eloquentiæ Tuæ vis & copia. Eam præcipue in Philosophia disciplinam ille sectatus est, quæ omnem aspernata florem orationis, solo argumentorum pondere & momentis, id quod proposuit, effecit: in Te autem, cujus absolutissimam differendi rationem stupemus, summam loquendi elegantiam & suavitatem non desideramus. Id Ille egit, ut virtus per se sine ornatu placeret: Tu nihil adjumenti ei deesse oportere putas, quod ad illius cultum quemvis alliceret.

Non temere igitur est, *Vir Ornatissime*, quod Tuum præcipue nomen *Antonino* prælucere voluerim, cum, si quibus minus placuerit Magnus hic morum magister, quod nonnunquam forsan præ tenebris Ethnicis paulisper cæcutierit, vel, ut Scholæ Stoicæ discipulus, nitori non multum studuerit, habere hinc possit, quo famam multis jam sæculis confirmatam apud eos tueatur, quoties meminerint assiduam Illius lectionem ad mores Tuos formandos, & ingenium fingendum non minimum contulisse.

Tibi omni officio

Devinctissimus

R. I.

Præfatio.

Nonnullis forsan mirum sit, novam nunc demum adornari Antonini editionem post repetitas hac in re tot clarissimorum virorum curas, quæ nihil alienæ industriæ vel ingenio reliquisse videantur. Verum cum ille, qui de Antonino optime meritus est, Gatakerus, eas ediderit annotationes, quæ, multa & varia licet eruditione refertæ, præ mole tamen lectori etiam minime fastidioso possint esse satietati; Alii, in nonnullis plus satis prolixi, multa, quæ interpretis ope indigebant, intacta reliquerint: non ingratum me Antonini amantibus facturum speravi, si ex omnium annotationibus selectis quæ in rem essent, novis etiam, si quando opus esset, adjectis, eum commentarium conficerem, qui & auctori lucem afferret, nec tamen lectori tædium.

Quibus autem adminiculis adjutus hoc perficere studuerim, si quæras, Lector; scias velim imprimis me plurimum debere Viro Clarissimo & amicissimo, Bibliothecæ Bodleianæ Præfecto, qui pro singulari ejus in litteris promovendis studio operis hujus suscipiendi auctor & suscepti adjutor fuit; dein iis editionibus me non parum acceptum referre, quæ hanc meam præcesserunt, quas & hic recensere non pigebit. Ex iis tempore non dignitate princeps est Xylandri prima, qui Antoninum latine à se versum, brevibusque notis illustratum,

P R Æ F A T I O.

stratum, Tiguri edidit A. D. 1558. in quo tamen fama suæ ex hujusmodi studiis quæsitæ, & doctorum expectationi minime respondet, propter philosophiæ veteris & præcipue Platoniciæ ignorantiam, ut Casaubono videtur. Hanc secuta est altera Basileæ A. D. 1568. superiore non multo præstantior: mendas quidem typographicas haud paucas in latina versione sustulit, at quæ propria erant ipsius παρορμήματα typographicis longe molestiora pleraque reliquit: in Græco vero contextu emendando parum aut nihil præstitit, ut ait idem Casaubonus: (hanc enim ipse non vidi.) Xylandrum multis post annis secutus est Annotator Lugdunensis, qui Antoninum edidit A. D. 1626. verum illi quam Xylandro inflicius successit; cum illius errores suis auxerit. Multo felicius in hoc opere versatus est Mer. Casaubonus, Magni Isaaci Filius: qui Antoninum cum versione latina & notis eruditis edidit Londini A. D. 1643. Anglicam etiam ejus versionem dedit, qua tamen caruisse potuissemus propter ingeniosam Cl. Collieri versionem, qui id in Antonino effecit, ut non minus delectare possit, quam prodesse. Casaubono proximus erat Gatakerus, qui Antoninum nova versione à se donatum Cantabrigiæ edidit A. D. 1652. una cum erudito, sed longo nimis, commentario, cui & inseruit notas & emendationes nonnullas à Viris Clariss. Salmasio, Footio, & Patricio Junio secum communicatas. Oxoniæ etiam prodiit Antoninus è Theatro Sheldoniano, A. D. 1680. Typis sane elegantibus & nitidis. Gatakeri editio Londini etiam prodiit A. D. 1697. cura Cl. Stanhopii: ut & Trajecti ad Rhenum, A. D. 1698. cum cæteris Gatakeri operibus criticis. Atque hæc sunt, quibus usus sum, Antonini editiones: de cæteris, si quæ sint, non fui multum sollicitus. unam Gallicam Dacierii frustra à me quæsitam moleste tuli:

P R Æ F A T I O.

tuli: hanc tamen curam mihi magna ex parte leniit Cl. Stanhopius; qui præcipuas Dacierii observationes, à se latine conversas, in suæ editionis calcem rejecit.

Quid ipse his omnibus adjumentis instructus præstiterim, paucis accipe. Antonini Textum exhibendum curavi, prout editus est à Gatakero, cujus & distinctionem in sectiones retinui, ut & ejus versionem, licet nonnunquam paululum à me immutatam, cum vel Antonini mens vel perspicuitatis aut latinitatis ratio postulare visa est; latinitati tamen non adeo studui, ut omnia quæ non essent Ciceroniarum ævi vocabula repudiarem, modo auctoris sensum bene exprimerent. ex Gatakero autem, & cæteris omnibus, notas, quæ mihi maxime placuerunt, excerpti; quibus & meas, parcius licet, addidi. In variantibus lectionibus, & doctorum conjecturis, de quibus nonnulli majore, quam par est, studio decertare solent, modum adhibendum censui: ut enim eas apposui, quæ ad auctorem intelligendum, vel illustrandum quicquam conferre videbantur; sic eas, quæ ineptæ, falsæ, inutiles essent, præterire religioni non habui; cum ii, quibus divina Marci sapientia placet, hujusmodi minutis delectari non possint.

Præter hosce duodecim Marci libros epistolas etiam quasdam illius nomen præferentes ex variis auctoribus imprimendas curavi, ut & nonnullas aliorum ad eum datas, quo clarior esset illius in singulis scopus. quamvis de eis omnibus, utrum genuinæ sint, inter doctos non satis conveniat, lectoris tamen judicio submittendas censui, ne quid Antonini a me prætermisum quereretur: orationes vero duas ex Herodiano, & Dione Cassio, quæ tamen exstant in priore editione Oxoniensi, utpote ab Historicis ipsis confictas consul-

PRÆFATIO.

to omisi: duos etiam indices, quo nihil huic nostræ editioni deesset, adjeci. Si quid præstiterim, Lector, quod Tibi usui esse possit, me hujus, quicquid est, operæ non pænitebit: sicubi impegerim, aut Tibi minus satisfecerim, æquiores tamen Temet (uti spero) præbebis, cum plus laboris quam gratiæ hujusmodi conatibus inesse solet.

TESTI-

TESTIMONIA

DE

Marco Vero Aurelio Antonino
IMPERATORE.

Suidas in Μαρκ.

ΜΑΡΚΟΣ βασιλεὺς Ῥω-
μαίων ὃν ἐκπλήττωσαι
σωπῇ μᾶλλον, ἢ ἐπαινεῖν
ῥάδιον, ἐδένος λόγου ταῖς τῷ ἀδελφῷ ἀ-
ρεταῖς ἐξισυμῆς. ἐκ παλαιῶν γὰρ ἦδ' ἡ
τ' ἡλικίας, οὐσαδὴ τε καὶ πούχρον βίον ὁ-
ποσησάμενος, ἔτε κατὰ δέου, ἔτε
καθ' ἡδονὴν θραπέει τὸ πρῶτον
ἄρδῃ πάποτε. ἐπαινεῖ δὲ ὅτι φι-
λοσόφων τὺς ἀπὸ τῆς σοφίας. καὶ ὡς
ἄρα ἐκείνων μμμητής, ἔ μόνον κατὰ
τὴν ὅτι ἀφαιτημάτων ὀπιτῆδ' οὐκ,
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὅτι μαθημάτων
σύλληψιν. ἔτω γυνὴ ἐκ νέας κομῆδ' ὅτι
ἡλικίας δέλαμπαν, ὡς πολλάκις τὸν
Ἀδριανὸν ὅτι τῶτον ἐδεύσκει τὸν τῆς
βασιλείας ἀγαγεῖν κληρον. ἔπει δὲ ἐρ-
ωσσε τὸν Εὐσεβῆ πρῶτον κατὰ νό-
μον ποιησάμενος, ἐκείνῳ μὲν τὴν ἀν-
τὶ ἀφροχλῷ ἐβόλαξε. τῶτον δὲ συν-
οικεῖν ἔγνω διὰ τῆς ὀπηγίας τῷ Εὐ-
σεβῇ, ὡς αὖ κατὰ τὸ τῷ γένει διαδο-
χῇ εἰς τὴν ἡγεμονίαν παρέλθοι. τὸν
τε γυνὴ ἰδὼ τὴν βίον ἐν ἰσηγορίᾳ τοῖς
πολλοῖς Ῥωμαίοις ἐβόλῃ, ὅτι ἔσοπι-
σει τῷ γένει ἀλλοιωθεῖς καὶ ἐπὶ παρῆλ-
θιν εἰς τὸ ἡγεμονίαν, κατὰ μοναρχίαν
ἐξηγέμενος, καὶ τὸ ἄκραν δυναστείαν κα-
τέμενος, ὡς ἐδεῖται ἀναξορεῖαν

MARCUM regem Romanorum silentio admirari, quam prodignitate laudare facilius est: cum nulla ejus virtutes consequi & verbis exprimere eloquentia possit. Ab incunte enim ætate mox vitam tranquillam stabilemque adeo sibi instituit, ut nunquam vel timore vel voluptate vultum mutasse visus sit. Stoicos præ cæteris Philosophos laudabat, eosque non vivendi tantum genere, sed etiam doctrinæ opinionumque studio sectabatur. Tam luculentum autem ejus admodum adolescentis adhuc ingenium fuit, ut sæpenumero Adrianus de transferenda in ipsum imperii successione cogitaverit. Sed cum Pium jam antea sibi legitime adoptasset, suam illi successionem servavit: Marcum vero affinem ei & familiarem esse voluit, ut ita generis successione ad imperium perveniret. Vixit autem Marcus privatus adhuc adeo modeste, ut nemini popularium Romæ se anteferebat, nec adoptionis generis ingenium mutaret. Et ad imperium evehctus, cum omnia jam solus gubernaret, & summa meraque potestate frueretur, nullum unquam arrogan-

T E S T I M O N I A.

tiæ signum edidit. sed & beneficiis collocandis liberalis ac copiosus fuit: & in gentium ac provinciarum gubernatione bonus ac moderatus.

ἰσχυρῶς πάνποτε. ἀλλὰ καὶ ἐλευθέρως καὶ δαφνῆς ἐν τοῖς εὐεργετήμασιν. ἀγαθὸς δὲ καὶ μέτερος ἐν ταῖς ἡγεμονίαις διοικήσῃ.

Herodianus histor. l. i.

IMperator Marcus filias quidem suscepit complures, mares autem duos. Horum alter natu minor, adolescentulus admodum, fatus est functus. Verissimo nomen fuit. Alterum vero Commodum nomine, magna diligentia, curaque pater educavit, accitis undique viris doctrina claris, maximeque propofita mercede, uti mores pro se quisque filii ingeniumque excolerent. Filias porro, quum adolevissent, optimis ex ordine senatorio viris collocavit. Neque enim qui longam generis seriem præferrent, aut qui opes nimias ostentarent, sed qui morum probitate atque modestia, vitæque innocentia præcellerent, eos sibi generos deligendos putabat. Hæc enim sola animi bona certa esse stabiliaque ducebat.

II. Virtutem nullam non magnopere exercuit, adeo literarum antiquitatis studiosus, ut nemini sit in eo genere Græcorum Romanorumque secundus. Argumenta sunt permulta, quæ ab illo dicta atque conscripta ad nos usque pervenerunt.

III. Adeo vero civilem sese & commodum omnibus principem præstabat, ut adeuntium cuivis dextram placide daret, neminemque à suis custodibus prohiberi aditu pateretur: solusque Imperatorum sapientiæ stu-

Τὸ βασιλεῖον τι Μάρκου θυγατέρας καὶ υἱόν τοις πλείους, ἀξέρις ἢ δύο. οἳ δὲ ἀξέριον τέτων ὁ καὶ ἑτέρου κομιδῇ νέου τὸν βίον μετέλλαξε. Βνείσιμον δ' ἦν ὄνομα αὐτοῦ. ὃ περιόντα Κόμμοδον καλέμενον, ὁ πατήρ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἀνεδρέφατο, πάντα δὲ τὰς ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐπὶ λόγοις δοκιματίας ἐπὶ σωτάξεισιν ἐκ ἐὸν καταφρονήτοις καλῶν, ὅπως σωόντες αἱ παιδῶν αὐτοῦ τὸν υἱόν. τὰς τε θυγατέρας ἐν αἷμα ἡγεμονίας ἐξέδοτο ἀνδράσι, τῆς συνηλῆτε βέλους τοῖς ἀρίστοις. καὶ τὰς ἡμέρας μακρᾶς διαδοχαῖς εὐπατείας, καὶ τὰς πλείους πελοποιᾶς λαμπρῆς, κοσμίως δὲ τὸν πρόπον, καὶ σώφρονας τὸν βίον, κατέχει αὐτῶ γενέσθαι δέλων. ταῦτα γὰρ μόνον ἰσχυρῶς ἰδία, καὶ ἀναφαίρετα ἦν τοις κτήμασι.

β'. Αρετῆς δὲ πάσης ἐμαλὲν αὐτοῦ λόγων τε ἀεχαιότητος καὶ ἐρασιῆς, ὡς μηδένος μήτε Ρωμαίων μήτε Ἑλλήνων ἀπλείπτειν. πολλοὶ δὲ ὅσα καὶ εἰς ἡμᾶς ἤλθεν, καὶ λεχθέντα πρὸς αὐτῶ, καὶ γραφέντα.

γ'. Παρεῖχε δὲ καὶ ταῖς ἀρχαῖς αὐτῶν ἐπὶ καὶ καὶ μέτερον βασιλεία. τὰς τε προσβόντας δεξιόμενος, καλῶν τε τὰς ἐπὶ αὐτῶν δορυφόρους ἀποστέλλειν τὰς ἐντυχάζοντας. μόνον τε βασιλεῖαν φιλοσοφίαν

TESTIMONIA.

φίαν ἢ λόγοις, ἔδ' ἐδογματῶν γνώ-
σεσι, σέμνῳ δ' ἦδει, καὶ βίῳ σώφρονι
ἐπισώσατο. πολὺ τε πλεῖστον ἀν-
δρῶν σοφῶν ἠνεγκεν ἢ ὅσ' ἐκείνῳ
καιρῶν φορέα. φιλεῖ γάρ πως αἰετὶ τὸ
ὑπάρχον, ζήλω τῆς τῷ ἀρχοντος γνώ-
μης βίον.

dium non verbis aut decretorum
scientia, sed gravitate morum,
vitæque continentia usurpavit.
Quo factum est, ut magnum sa-
pientium virorum proventum æ-
tas illa extulerit. Solent enim
plerumque homines vitam prin-
cipis æmulari.

Dio Cassius hist. Rom. l. 71. ex Joan. Xiphilini epitome.

Ο μὲν Μάρκος, αἰετα δὴ πάν-
των ὅσ' ἐν κρείττει πινὶ θυο-
μῶν ἀρχας, ὅπως μνηστῆρα, εἶχε
μὲν γὰρ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, πλείστον
ἢ ἐν ευεργεσίᾳ δῆγεν· αὐτὸς μὲν γὰρ ἀ-
πάντων ὅσ' ἀμαρτημάτων ἀπέχετο,
καὶ ὅτε ἐκὼν ὅτε ἀκὼν ἐπιδημιέλει·
τὰ δὲ δὴ ὅσ' ἄλλων ἀμαρτήματα,
καὶ μάλιστα τὰ τῆς γυναικὸς, ἐφίρει,
καὶ ὅτε ἐπολυπραγμῶνει, ὅτε ἐκόλα-
ζε. καὶ εἰ μὲν τις χερσὶν τι ἐπρατ-
τεν, ἐπῆγει καὶ ἐχρήσατο ἐς ἐκείνο αὐτῷ,
ᾧ δὲ ἐτέρων ἢ προσεποιεῖτο. καὶ ὅτε
ἢ προσποιεῖτο, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς πάν-
τα ἐπραττε, πρὸς δὲ τὸν. εἶπε γὰρ ὁκοῦ
καὶ πενήκοντα, καὶ μύρια δέκα, ἡμέ-
ρας τε εἴκοσι καὶ δύο ζήσας, καὶ τέτοις
τῷ τε περὶ Ἀντωνίνῳ συγγενὸν χρόνον
ὑπάρχας, καὶ αὐτὸς ἐννέα καὶ δέκα
ἔτη, καὶ ἐν δέκα ἡμέρας αὐταρχήσας,
ὅμοιοι αὖτε πάντων ἐγένετο, καὶ ἐν
ἑδρῇ ἐλλοιδῶν. ὅπως ὡς ἀληθῶς ἀ-
γαθὸς ἀνὴρ ἦν, καὶ ἑδρῇ προσποιεῖτο
εἶχε. πάμπολλα μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ
παιδείας ἀφελίδῃ ἐν τε τοῖς ἐπαι-
νοῖς, ἐν τε τοῖς ἐκ φιλοσοφίας λό-
γοις ἀσκηθεῖς. — πλείστον δὲ
ὅμως ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξήρδη· καὶ γὰρ
ὅσιν ἐκείνοις ὀμιλεῖν, ἰσχυρῶς πρὸς
ἀρετῇ ὁρμητο· τοῖς τε γὰρ συγγενέσι
magnopere contendebat ad studium virtutis: qua in re propin-

Ι Taque Marcus inter omnes,
qui cum aliquâ potentia fue-
runt, optime administrato impe-
rio, sic decessit. multis enim &
aliis virtutibus præditus fuit,
sed præsertim beneficentia. Nam
ipse quidem ab omnibus pecca-
tis abstinebat, quum nec sponte,
nec imprudens delinqueret, sed
etiam aliorum peccata, & maxi-
me uxoris ferebat, nec curiose
inquirebat, nec puniebat. si quis
autem boni quid faceret, eum
laudabat, & ad illud illo uteba-
tur, cæteros vero non curabat.
Ac quidem nihil simulate, sed
omnia ex virtutis præscripto e-
gisse perspicuum esse potest ex
eo, quod cum octo & quinquaginta annos, mensesque decem,
ac dies viginti duos vixit, in
iis que sub Antonino patre diu so-
cius imperii fuerit, ipseque de-
cem ac novem annos & dies un-
decim regnaverit, tamen sui si-
milis in omnibus, nec ulla un-
quam in re mutatus fuit. Itaque
vere fuit vir bonus nec quic-
quam simulatum habuit. mag-
num ei adjumentum attulit eru-
ditio, nam rhetoricis, & phi-
losophiæ præceptis exercitatus
fuit. — Plurimum tamen ab ip-
sa natura evectus fuit. Ante-
quam enim cum iis versaretur,

TESTIMONIA.

quis suis, qui multi erant & potentes, & locupletes, ita satisfaciebatur puer, ut omnibus maxime carus esset: atque ob eam causam præsertim ab Hadriano adoptatus in familiam, nihilo magis insolens fuit tam Græcis, quam Latinis, tam eloquentiæ quàm philosophiæ præceptis semper imbuebatur.

πάντες πολλοὶς καὶ δυνατοῖς πλεούσας
τε ἔσαν, ἔτι καὶ ἐπὶ πάντας αὐτὸν ἤσαν,
ὡς ὑπὸ πάντων ἀγαπᾶσθαι· καὶ
διὰ τούτου ὑπὸ τοῦ Ἀδριανῆος, ὅτι μέ-
λυσαι εἰς τὸ γένος ποιῶντες, ἔχοντες
φρόνησιν. Ἑλληνικῶν τε καὶ Λα-
τίνων, ἱστορικῶν τε καὶ φιλοσόφων λό-
γων αἰεὶ διηκίμην λατο.

Julianus in Symposio.

TUM Marcus visus est cætera plane admirandus vir, & præcipue prudentia excellere, tanquam, credo, qui probe nosset, ubi loqui & tacere deceret.

Ἐδοξε δὲ ἔνθ' ὁ Μάρκος, τί τε ἄλ-
λα θαυμάσιος τις εἴη, καὶ σπουδὴς
διαφερόντως, ἅτε οἷμαι διαγιγνώσκων,
λέγειν θ' ὅπου χρὴ, καὶ σιγᾶν ὅπου καλόν.

Justinus apologia 2. ad Adrianum, Antoninum Pium, Marcum, & Lucium.

PII & philosophi, & justitiæ custodes & eruditionis amatores ubique auditis.

Ἐγώ τοις, καὶ φιλοσοφοῖς, καὶ φιλα-
κίς διακροσύναι καὶ ἐρασάει παι-
δείας ἀκούετε πανταχῶς.

Melito lib. ad Imperatorem apud Euseb. hist. Eccles. l. 4. c. 26.

TE vero, quippe qui idem quod illi de nobis sentias, imo etiam longe humanius atque sapientius; tanto magis confidimus omnia esse facturum quæ rogamus.

Σὲ δὲ καὶ μάλλον σέβει τέτων τιμῶν
αὐτίκ' ἐκείνοις ἔχοντα γνώμην,
καὶ πολὺ γε φιλανθρωποτέραν καὶ φι-
λοσοφοτέραν, πεπεισμένα πάντα πράσ-
σειν, ὅσα σε δεόμεθα.

Jul. Capitolinus in Marco.

Marco Antonino in omni vita philosophanti viro, & qui sanctitate vitæ omnibus principibus antecellit, &c. Erat enim ipse tantæ tranquillitatis, ut vultum nunquam mutaverit mœrore vel gaudio. Philosophiæ deditus Stoicæ, quam & per optimos quosque magistros acceperat, & undique ipse collegerat.

TESTIMONIA.

Quamvis esset constans, erat etiam verecundus: erat frugi, sine contumacia; verecundus sine ignavia; sine tristitia, gravis.

In imperio ita civiliter se gessit, ut lenitatem Patrum nemo desideraret.

Dabat totum se philosophiæ, amorem civium affectans.

Cum populo non aliter egit, quam est actum in civitate libera.

Fuit per omnia moderatissimus, in hominibus deterrendis à malo, invitandis ad bona, remunerandis copia, indulgentia liberandis; fecitque ex malis bonos, ex bonis optimos. Cum igitur in amore omnium imperasset, atque ab aliis modo pater, modo frater, modo filius, ut cujusque ætas sinebat, diceretur, & amaretur, octavo-decimo anno imperii sui, sexagesimo & primo vitæ, diem ultimum clausit. tantusque illius amor die regii funeris claruit, ut nemo illum plangendum censuerit; certis omnibus quod à diis commodatus, ad deos rediisset. Denique priusquam funus conderetur, ut plerique dicunt, (quod neque antea factum fuerat, neque postea) Senatus populusque non divisis locis, sed in una sede propitium Deum dixit.

Tantum fane valet boni principis vita, sanctitas, tranquillitas, pietas, ut ejus famam nullius proximi decoloret invidia. Denique Antonino, cum suos mores semper teneret, neque alicujus insurrectione moveretur, non obfuit gladiator filius, uxor infamis; Deusque etiam nunc habetur.

Aurel. Victor in Breviario.

Iste virtutum omnium, cœlestisque ingenii exstitit, ærumnisque publicis quasi defensor objectus est. Etenim nisi ad illa tempora natus esset, profecto quasi uno lapsu ruiscent omnia status Romani.

A principio vitæ tranquillissimus, ut ab infantia vultum nec ex gaudio nec ex mœrore mutaverit.

Philosophiæ studens, literarumque Græcarum peritissimus.

Quod de Romulo ægre creditum est, omnes pari sensu præsumperunt; Marcum cælo receptum esse.

TESTIMONIA.

Æl. Spartianus in Severo.

Quid Marco felicius fuisset, si Commodum non reliquisset heredem?

Claudianus de Honorii consulatu 4.

NON tantis patriæ studiis ad templa vocatus
Clemens Marce redis. ——— *Et mox.*
————— omne tonantis
Obsequium Marci mores potuere mereri.

Fra. Petrarca, de officio & virtutibus Imperatoris.

ADde his M. Aurelium Antoninum longe sapientissimum,
eum dico, qui philosophicum maluit quam Cæsareum
nomen.

Idem in Libro Augustali.

Fuit enim magnus philosophus, sanctitate vitæ omnibus
præponendus; nunquam mutans vultum. qui vir tan-
tæ virtutis, poterat dici felix, si uxorem Faustina, & fi-
lium Commodum non habuisset.

Lilius Gyraldus, hist. de poëtis dial. 3.

Fuit hic unus inter Cæsares omnes æquissimus, ac opti-
mus, expressum illud certe in eo est, quod à philoso-
phis quæri solet, cur ex optimis parentibus pessimi plerum-
que filii nascantur. Nam quo M. Antoninus melior & ju-
stior, eo filius Commodus immanior & sceleratior.

De

TESTIMONIA.

De hoc SCRIPTO.

Anonymus quidam eis βιβλίον Μαρίας, quod ex vetustis membranis exhibuit Cl. Salmasius ad Vulcatii Cassium.

Εἰ λύπης κρατῆεν ἐθέλεις,
 Τίω δὲ μάχην ἀναστήσαν
 Βίβλον, ἐπέρχου ἐν δόκῳ.
 Ἡς ὑπὸ γνῶμῳ ὁλοβίβου
 Ρῆτά κεν ὄψαι, ἐσομένην,
 Ὅντων, ἡδὲ παρρησιόχων,
 Τερπάλῳ ἀνίλω τῇ
 Κἀπνῷ μηδ' ἐν ἀρεσιότῳ.

Gul. Canterus novar. lect. l. 7. c. 1.

DUODECIM conscripsit de officio suo libros ; maximæ pietatis, humanitatis, temperantiæ, eruditionis, aliarum rerum præclararum testes plenissimos : Et cum quibus multorum philosophorum operosa præcepta collata merito fordere possint.

Annotator Lugdunensis.

MArCi Philosophi scriptio abscissa & horrida est, sed firma & potens, quæ sapit Imperatorem, & in qua multa silentur quæ suppleri oporteat. Utitur vocibus plane suis, quas raro apud alios auctores invenias.

ERRATA

ERRATA sic emendentur. *In Textu.*

P. 2. l. 10. pro τῆς lege καὶ p. 31. l. penult. συνπνεύματι p. 48. l. 24. δ'. p. 49. l. 8. δόγμα μέρους, p. 59. l. ult. ταῦτα p. 61. l. 12. πρὶ κακῶν p. 62. l. 4. σύνθεσις l. 21. ὁφείλει p. 74. l. penult. ὁλοκληρῶ p. 81. l. 24. ἐνέργεια p. 116. l. 22. contristare. p. 140. l. 9. & 10. μεταβάλλει ὡς p. 216. l. 5. αἰών. p. 229. l. 31. opportuno. p. 235. l. 10 & 11. quantula.

In Notis.

P. 31. l. 4. δυνάμεις p. 63. l. 4. ἰσχυροί, αἰεὶ γίνονται καὶ p. 183. l. 2. ³ Locum. p. 88. l. 18. ipse p. 137. l. 2. δι' αὐτοῦ. p. 144. l. 21. ⁶ Τὰ ibid. l. 22. ⁷ Subintelligi p. 151 l. 2. ² Vide p. 155. l. penult. post *refringantur* inferre *Gazak* p. 159. l. 5. *quando*. p. 206. l. 9. nonnunquam. p. 224. l. 2. depravatus.

ΜΑΡΚΟΥ ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

Ἰ Τῶν εἰς ἑαυτὸν Βιβλίον α'.

MARCI ANTONINI

IMPERATORIS

Eorum quæ ad seipsum Lib. I.

α'. Π ΑΡΑ τοῦ πάππου
Ούρου, τὸ καλόη-
θες, ἔ ἀόρητον.

β'. Παρὰ τῆς δόξης, καὶ μνή-
μης τ' οὐκ ἔ φησὶν, τὸ
αἰδῆμον, καὶ ἀρρενικόν.

γ'. Παρὰ τῶν μητρὸς, τὸ θεοσε-
βείας, καὶ μετὰδοτικῆς καὶ ἐφεκτικῆς
καὶ μόνον ἔ κακοποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔ
ἐπὶ ἐννοίας γινώσκουσα αὐτῆς. ἐπὶ
τὸ λιτὴν κατὰ τὴν δίκαιαν, ἔ πό-
ρω τὴν πλεονεξίαν διαγωγῆς.

δ'. Παρὰ τῶν παππῶν,
τὸ μὴ εἰς δημοσίας διατελεῖν
φουρτῆσαι καὶ τὸ ἀγαθοῖς διδά-

1. A Bavo meo Vero ac-
cepisse agnosco, mo-
ribus esse candidis, &
ab iracundia alienis.

2. A fama memoriaque ge-
nitoris mei, modestam simul ac
masculam indolem.

3. A matre, pietatis studium,
& largiendi promptitudinem:
nec à malo patrando tantum, sed
cogitando etiam, continere. tum
victu simplici, quique ab opulen-
torum more ac instituto abse-
dat quam longissime, contentum
esse.

4. A proavo, quod publi-
cas exercitationes adierim; quod-
que bonis præceptoribus priva-
tim

1 Hic Titulus à viris doctis varie explicatur. verisimile tamen est, ut pu-
tat *Dacierius*, hoc titulo insignitos fuisse hosce libros, quia continent me-
ditationes quas secum privatim habuit *Antoninus*, & quia per totum opus
ad se unum loquitur. 2 Τὸ μὴ εἰς δημοσίας, sive τὸ εἰς δημοσ. *Græc.* negativa
profus expuncta, legit *Meric. Casaub.* ductus illis *Capitolini* verbis. *Frequen-*
tavit & declamatorum Scholas publicas. Negativam retinet *Dacier.* & illa *Ca-*
pitolini verba intelligit de *Marco* nostro, viro facto, & imperium adepto,
non puero, prout hic locus intelligi debet.

A

I Σικαντιέρι

rim sim usus; & quod in res istiusmodi impense erogandum intellexerim.

5. Ab educatore, ne in certamine equestri Praefinx aut Venetæ factioni, neve in gladiatorio Thraci aut Secutori fautor fierem: ut labores sustinerem; minimo contentus agerem; operi manus admoverem: negotiis alienis me neutiquam immiscerem; nec delationem facilis ullam admitterem.

6. A Diogneto, ne rebus inanibus studium impenderem: neve eis fidem haberem, quæ à præstigiatoribus magisq; de incantationibus, deque dæmonibus averruncandis, aliisq; ejusmodi impostivis dicuntur: ne coturnices ad pugnam alerem, neve insana rerum istiusmodi admiratione tenerer: utq; libere dicta æquanimiter sustinerem. eidem debeo, quod Philosophiæ me addiderim; quodque Bacchium primum, tum Tandafidem, & Marcianum audive-

σκάλοις κατ' οἶκον χρεῖσθαι.
Ἐ τὸ γινῶναι, ὅτι εἰς τὰ πιαῦτα
δεῖ ἔκπνῳς ἀναλίσκειν.

ε'. Παρὰ τοῦ τροφοῦ,
τὸ μήτε Πρασιανὸς, μήτε Βε-
νεπιανὸς, μήτε παλμαδάριος
ἢ ¹ σκατῆρ^ς γινέσθαι· καὶ τὸ
Φερέππου, καὶ ὀλιγοδείας, Ἐ αὐ-
τεργικῆν· καὶ τὸ δολιχόπτερον,
καὶ τὸ ² δυσπρόδεκτον διαβολῆς.

ς'. Παρὰ Διογνήτου, τὸ ἀκε-
νόμαστον· καὶ τὸ ἀπρητικὸν τοῖς
ὑπὸ τῶν τετραπυροδύμων, καὶ
ζοήτων ὡς ἐπαδῶν, καὶ ὡς
δαμνίωνων δολοπομπῆς, καὶ τῶν
ποιστῶν λεγομένων· καὶ τὸ μὴ
³ ὀρυγοτεροφῆν, μηδὲ ὡς τὰ
πιαῦτα ἐπὶ ἰσθμῶν· καὶ τὸ ἀνέ-
χεσθαι παρρησίας· καὶ τὸ οὐ-
κ ἐωθῆναι φιλοσοφίας· καὶ τὸ
ἀκρόστα, πρῶτον μὲν ⁴ Βακχίς,
εἶτα ⁵ Ταυδάσιδ^ς, καὶ ⁶ Μαρ-
κίανος.

1 Σκατῆρ^ς legendum censet Lips. Saturn. l. 2. c. 24. ita ut parmulari-
us sit, qui Thracibus, parmas gestantibus; secutorius sive secutorianus,
qui Secutoribus favebat. De his videtis Lipsium & antiquitatum scriptores.
2 Legendum cum Gatakerο δυσπρόδεκτον. 3 Ὀρυγοτεροφῆν Suid. Ludi ge-
nus Græcis familiare, de quo consuli possunt Suidas & Pollux. l. 9. c. 8.
Gatak. 4 Forſan Εὐτυχίς: nam Eutychius Proculus Siccensis inter gram-
maticos Latinos, quibus Marcus usus est, à Capitolino ponitur. Gatak. 5 Ca-
ſaub. ad Capitol. Andronem legi debere censet, hoc enim Magistro Μῦſικο ac
Γεωμετρίᾳ usus est Marcus. nec minus probabilem fore conjecturam putat
Gatakerus, si legatur Βασίλιδης, quem Marco præceptorē quoque fuisse memo-
riæ proditum est. 6 Pro Marciano, Metianum substituendum esse suspicatur
Gatak. de quo Capitol. Studuit & Juri, Audiens L. Vohisum Metianum: vel
cum Casaub. Metianum, quæ proclivior erit mutatio. † Prius erat rebus
istiusmodi animam adjicerem, quod vim verbi ἐκφράζει non satis exprimit. de
eo enim hoc dicitur, qui præ insano alicujus rei studio apud se vix est, &
amantium insanias præcipue denotare solet. Sic Lucianus, ἐς γυναικας ἐκφρά-
σαι, & in fragmento Sapphus apud Longinum. Τὸ μοι τὰς καρδίας ἐν εἴησιν
ἀετοῦσιν, quod vertit Catullus. Misero quod omnes “ Eripis sensus mihi.

καινοῦ· ἢ τὸ χράσθαι διαλόγους
ἐν παιδί· ἢ τὸ σκίμπος ἢ δο-
ρᾶς ἐπιθυμῆσαι, ὥστε¹ τοιαῦτα
τῷ Ἑλληνικῇ ἀγωγῇ ἐχρῆμα.

ζ'. Παρὰ Ρῥητοῦ, τὸ λα-
βεῖν Φαντασίαν τῷ χηρῇ δι-
ορθώσεως, καὶ θεωρητικῆς τοῦ
ἡθους· ἢ τὸ μὴ ἐκτραπῆναι εἰς
ζῆλον σοφιστικόν, μηδὲ² τῷ συγ-
γράφειν περὶ τῶν θεωρημάτων,
ἢ περὶ τεχνικῶν λογιῶν δια-
λέξεως, ἢ Φαιλασιολογίας
τὸν ἀσκητικόν, ἢ τῷ³ ἐνερgeticόν
ἀνδρᾶ ὅτι δὲ ἐκινῶνται· ἢ τὸ δό-
ξιναι ῥητορικῇς ἢ ποιητικῇς, ἢ
ἀστρολογίας· ὥστε⁴ τὸ μὴ ἐν⁵ σολῇ
κατ' οἶκον περὶ πάντων, μηδὲ τὰ
τοιαῦτα ποιῆν· καὶ τὸ τὰ ὅτι
σολῇ ἀφελῶς χράσθαι, οἷον
τὸ ὡς αὐτὰ τέταρτον δὲ τὸ Σι-
νέως τῇ μητρὶ μὴ χράσθαι.

rim: quod dialogos, puer ad-
huc, conscripserim: quodque
pro stratis grabatulum ac pellem
expetiverim; cæteraque institu-
tionis Græcicæ adminicula.

7. A Rustico, quod in eam co-
gitationem devenierim, morum
correctione, curationeque indige-
re me: quodque ad æmulationem
ambitionemque Sophisticam nul-
lus declinaverim, vel de theore-
matibus aliquid conscribendo, vel
oratiunculas hortatorias decla-
mando, vel exercitia obeundi
operasq; edendi peritiam osten-
tando, quo ad stuporem ac admi-
rationem mei homines traherem:
quod rhetoricæ item, poeticæque,
& dictionis elegantioris † studia
desierim: ac ne togatus intra ædes
obambulare, neve ejusmodi a-
lia, quæ fastum resperant, face-
rem: epistolas etiam simpliciter
scriberem, ad normam scil. earum
quas Sinuclisâ ad matrem meam
idem

1 Eorum nempe qui à Philosophis Stoicis instituebantur. *Cassiodorus*. ad
Perf. Sat. 3. v. 53. 2 Τὸ legi vult *Gatak*, vel τῷ cum *Mer. Cassiodorus*. quod &
expressit in versione. 3 Ἐνερgeticόν *Xyland.* optime, opinor: quod bifa-
riam potest intelligi, vel de eo qui occupatissimum esse se simulat, cujusmo-
di est ille apud *Martialem* l. i. epigr. 80. *Semper agis causas & res agis At-
tiale semper* &c. vel de eo qui virium roborisque corporei ostentandi gratia
se exercet. *Gatak*. 4 Ἀστρολογίας *Xyland.* Ego tamen nihil isthic mo-
vendum censuerim, cum ἀστρολογία sermonis elegantiam, seu festivitatem
indiciet, cujus studium cum *Rhetorica* & *Poetica* aptissime conjungitur. *Ga-
takerus*. 5 Stola fuit vestis muliebris ut & *Citharædica*, & *Scenica*, at tali
amictu nec domi nec foris *Marcus* noster honeste uti potuit. Stola ita-
que laxius noster hic usurpasse videtur, pro toga, sive prolixiore quavis
veste, qua induti in publicum procedere solebant. *Gatak*. † Studiis ab-
stinuerim vertit *Gatak*, verum non crediderim *Antoninum* adeo sui oblitum
esse, ut dicat se ab his studiis penitus abstinuisse, cum paulo supra, in parte
laudis pueritiæ suæ ponat, quod dialogos puer scripserit, χράσθαι διαλόγους
ἐν παιδί. Neque hoc à discipulis suis exigunt Stoici, cum ut ait *Seneca*
(*Epist.* 88.) *Studia liberalia sunt hæcenus milia, si præparant ingenium, non
deincent.*

idem ipse dederat: adhæc ut placibilis & reconciliatu facilis essem adversus eos, qui offensionis causam dederint, aut deliquerint aliquid, simulatque illi in gratiam redire vellent: porro ut accurate legerem, nec comprehensione summaria contentus essem; nec garrulis quibufvis temere assentirer; *huic denique debeo*, quod Epicteti commentarios legerim, quorum is è domo sua copiam mihi fecit.

8. Ab Apollonio, ut liber essem; firmumque ac certum citra fluctuationem omnem consilii ingeniique tenorem retinerem; neque aliud quicquam, vel minimum, præter rationem solam, intuerer: ut idem semper essem, in doloribus acerrimis, in liberorum amissione, in morbis diuturnis: adhæc, quod in ipso, tanquam in exemplari vivo evidenter conspexerim, posse eundem, *prout occasiones se dabant*, & vehementissimum & remissum esse; sed & quod in disciplinis tradendis nequitiam morose se gereret: quodque hominem viderim, qui peri-

ἐ τὸ πρὸς τὰς χαλεπῆσαντας καὶ πωλημελήσαντας ἑυανακλήτως καὶ ἑυδιαλέκτως, ἐπειδὴν πέριχται αὐτοὶ ἐπαυελθεῖν ἐβελήσωσι, ἀγκείσθαι· ἐ τὸ ἀκρεβῶς ἀναγνώσκειν, καὶ μὴ ἀρκεῖσθαι περὶ νοῦντα ὀλοαχερῶς, μηδὲ τοῖς 3 περὶ λαλῶσι ταχέως συγκατατίθεσθαι· ἐ τὸ ἐπιτυχεῖν τοῖς ἐπικτητέοις ὑπομνήμασιν, ὧν οἴκοθεν μετίδωκε.

η'. Παρὰ Ἀπολλωνίου, τὸ ἐλεύθερον, καὶ 4 ἀναμφοβόλως ἀκούσθαι· καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο δόποστέπειν, μηδὲ ἐπὶ ὀλίγον, ἢ πρὸς τὸ λόγον· καὶ τὸ αἰεὶ ὁμοιον, ἐν ἀληθείᾳ οὐδεὶς, ἐν δόποστέπῃ πενεν, ἐν μακραῖς νόσις· καὶ τὸ ὅτι πρὸς δέγματος ζῶντι· ἰδεῖν ἐναργῶς, ὅτι διώταται ὁ αὐτὸς σφοδρόταται· εἶναι καὶ ἀνελμύ· καὶ τὸ ἐν τῆς ἐξηγήσεσι μὴ δυαχεραντικόν· καὶ τὸ ἰδεῖν ἀνθρώπων σαφῶς ἐλάχις

1 Translatum videtur à re militari. ἀνακλήπην enim est *classicum*, quo *receptui signum datur*. *ευανακλήτως* itaque ἀγκείσθαι, prout *Marcus* noster loquitur, proprie is dicitur, qui ad *classicum* illud exaudientium promptus est, & ad pugnam intermittendam proclivis, atque hinc ducta metaphora, qui ad *similitudines* deponendas facilem se exhibet. *Gatak.* 2. *Ευδιαλέκτως* *Xyland.* quod sequitur *Gataker.* 3. *Περὶ ἄλλων* [vel *περὶ αὐτῶν*] *λαλῶσι* *Xyland.* ut vel de *calumniatoribus*, vel de *Ardelionibus*, quos Græci dicunt *πελωτολόγους*, intelligatur. verum retineri potest illud *περιλαλῶν*, ut *blaterones*, garruli, nugacesque designentur. *Gatak.* 4. Homini est qui certo semper proposito, & consilio res agit, qui non fluctuat in deliberatione sua nec quicquam incertis fortunæ calibus, eorum quæ acturus est, permittit, quod qui faciunt, *κυρίως τις περὶ γρησι* Græci eos dicunt. *Salmas.*

ἦσαν ἃ ἑαυτῶν καλῶν ἡγάγεον
 τὴν ἐμπειρίαν, καὶ ἃ ἐντρέ-
 χαν τὴν παρὰ τὸν πατέρα διδόναι
 τὰ θεωρήματα· καὶ τὸ μαθεῖν
 πῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς ἰδοκί-
 μους χάριτας τοῦ φίλου, μή-
 τι ἐξηπλώμενον διὰ ταῦτα, μή-
 τι ἀναμειλίχως παραπέμποντα.

θ'. Παρὰ ἡ Σέξτου, τὸ εὖ-
 μολές· καὶ τὸ τοῦ φίλου ἀγαθόν
 τῶν οἰκῶν τῶν πατρωνομαμίας· καὶ
 τὴν ἐννοίαν τοῦ κατὰ φύσιν
 ζῆν· καὶ τὸ σεμνὸν ἀπαλάσως·
 καὶ τὸ ἡσυχαστικὸν τῶν φίλων
 κηδεμονικῶς· καὶ τὸ ἀνεκτικὸν
 τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τὸ ἀθω-
 ρητὸν τῶν οἰομένων· καὶ τὸ
 πρὸς πάντας εὐάρεστον, ὥστε
 ἐλαφροῦς μὲν πάσης πρὸς
 νεότερον εἶναι τὴν ὁμιλίαν αὐ-
 τῶν, αἰδεσιμώτερον ἢ αὐτοῖς
 ἐκείνοις παρ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν
 καιρὸν εἶναι· καὶ τὸ καταλη-
 πτικῶς καὶ ὁδῶν ἐξέρετικὸν τε
 καὶ περικλινὲς τῶν εἰς βίαν ἀ-

tiam suam & in theorematibus
 tradendis solertiam, bonorum su-
 orum minimum existimare se, pa-
 lam faceret : ab isto didici, & quo
 modo beneficia, quæ dicuntur, ab
 amicis accipere oporteret, ut nec
 acceptis obnoxius fierem, nec ci-
 tra sensum tamen omnem trans-
 mitterem.

9. A Sexto, benevolum erga ali-
 os affectum : familiarq; affectu pa-
 terno administratæ specimen : ac
 de vita naturæ convenienter in-
 stituenda cogitationem : gravita-
 tem item neuti-quam personatam :
 & sedulam amicorum observatio-
 nem : & imperitorum, eorumque
 qui citra considerationem opini-
 one mera ducuntur, toleratio-
 nem : & mores quibusvis accom-
 modatos, ita ut quamvis consue-
 tudo ipsius adulationem omnem
 suavitate vicerit, in veneratione
 tamen eisdem ipsis eodem ipso
 tempore non minus exstiterit :
 ad hæc dilucidam ac methodicam
 cum inventionem, tum disposi-
 tionem decretorum ejusmodi ,
 quæ ad vitam recte instituendam

con-

1. Sic infra c. 16. τὰς δοκίμους πρὸς, ut & l. 4. c. 3. τῶν ἀφ' ἑμῶν δακτύλων.
 quia hoc loco multa vulgo habentur, quæ Stoici eo nomine neuti-quam di-
 gnanda censent. Gatak. 2 Sexto sc. Chæronensi, Plurarchi nepote. Gatak.
 ex Capitolino & Eutropio. 3 In consulendo amicis sagacitatem vertit Xyl. ut το-
 λώζω hic sit conjectari, & conjectando sagaciter indagare quid quis velit, quo-
 ve opus habeat. Atque ita Marcus usus est infra, c. 14. Μὴ δειδῶσαι τοιοῦτον
 τὸν φίλον. Sed melius Casaub. Amicorum ingenia sedulo observare, ut τοιοῦτον
 illuc sit observare, & observando rationem alicujus habere, quo ad ingenium
 ejusdem se accomodat. Gatak. 4 Legendum fortasse εἰς ἀθωρήματα ἢ ἰο-
 μύων. i. e. inconsiderantiam eorum qui leviter res perpendunt, & solam ὁπῶν,
 pro attentiore & distriktiori examinatione afferunt. Salmas. Forlan & ἄθωρη-
 τος ἰομύων, eosque qui citra considerationem opinantur, & de rebus quibusvis co-
 mite flaturus. Gatak.

I Quod

conducerent: quodq; nec iracundia, nec perturbationis alius alijus, indicium exhiberem; sed cum affectibus immunis prorsus existerem, ad affectum genuinum essem tamen propensissimus: favere promptus, sed sine strepitu: varieque, citra ostentationem, eruditus.

10. Ab Alexandro Grammatico, increpationibus abstinere; nec probrose excipere, si quis barbarum quid, vel solocum, vel absonum protulerit, sed illud tantum, quod dici debuerat, dextre proponere; idque sub specie vel respondendi, vel calculum dictis adjiciendi, vel de re ipsa, non autem de dictione, una dispiciendi, vel per aliam aliquam istiusmodi scitam, sed quæ oblique facta sit, commonefactionem.

11. A Frontone, ut scirem, quæ invidentia, versutia, simulatio tyrannidem consequatur: quodque ut plurimum qui patricii nobis nuncupantur, ab effectu genuino alieniores existant.

12. Ab Alexandro Platónico, ne crebro, neve nisi necessitate

ναγκαίων δογμάτων· καὶ τὸ μηδὲ ἔμφασιν ποτε ὀργῆς, ἢ ἄλλας πινὸς παιδας ὠρᾶσθαι, ἀλλὰ ἅμα μὲν ἀπαδέσσειν εἶναι, ἅμα ἢ φιλοσπρόγαιον· καὶ τὸ ἔυφημον, καὶ τὰ τοῦ ἀποφητῆ καὶ τοῦ πολυμαθῆς ἀνεπιφάντως.

1. Παρὰ Αλεξάνδρου Ἰ γραμματικῆς, τὸ ἀνεπίπληκτον· καὶ τὸ μὴ ὀνειδιστικῶς ὀπταλμαδένεσθαι τὸν βάρβαρον, ἢ ὁλοκλήρως, ἢ ἀπὸ πηχῆς παρενεγκαλῶμεν, ἀλλ' ὀπιδέξιως αὐτὸ μόνον ἐκείνο, ὃ ἐστὶ εἰρηδῆς, περὶ φέρεσθαι, ἐν τρέπῳ ἀποκρίσεως, ἢ συνεπιμαρτυρήσεως, ἢ συνδιαλήψεως πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς ἄλλους, ἐχὼς πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρὸς ἄλλους, ἢ δι' ἐτέρους πινὸς περὶ αὐτοῦ ἐμμελῆς παρυπομήσεως.

11. Παρὰ Φρόνητος, τὸ ὀπτασθαι, οἷα ἡ τυραννικὴ βασκανία, καὶ ποικιλία, καὶ ὑπόκρισις· ὥστε ὡς ὀπταῖν οἱ καλῶντες· ὥστε παρ' ἡμῖν εὐπατεῖν, ἀσπρότεροι πῶς εἰσὶ.

12. Παρὰ Αλεξάνδρου τῷ πλατωνικῷ, τὸ μὴ πολλὰ καὶ μὴδὲ

1. Quod bene passim audiret, idque sine strepitu, quum nec ipse sc. sibi plauderet, & aliorum plausus nihil moraretur, sed supprimeret potius: quod de servatore nostro Evangelistæ. Atque hoc sensu ἔυφημον accepit Casaub. ac si τὸ ἔυφημον idem esset, quod τὸ ὁδοῦν. Verum cum pro honorifica existimatione externis indicis palam facta, quæ solet aliis exhiberi, frequentissime adhibeatur, ut & ab ipso Marco infra. c. 13. hunc sensum in versione expressit Gatak. 2 Ut scirem verum Xyland. potius ut considerarem, ἀνιμαδυνεμεν, est enim ἀνιψισμῷ, non ἀνιψισμῷ. Gatak.

μηδὲ χάρις ἀνάγκης λέγειν πρὸς
τινα, ἢ ἐν ὁποιαυτῇ γράφειν, ὅτι
ἀσχολός εἰμι· μηδὲ διὰ τοιαύτα
τρέπεω συνεχῶς παραιτέσθαι τὰ
κατὰ τὰς πρὸς τὰς συμβαίνοντας
χρέους καθήκοντα, πρὸς ἀλλό-
μενον τὰ πρὸς τοὺς πρῶτα.

12. Παρὰ Καίελλο, τὸ μὴ
ὀλιγώρως ἔχειν φίλον αἰνῶμενα
ἔστι, καὶ τὸ χεῖρ ἀλόγως αἰνῶμε-
νος, ἀλλὰ πρῶτον ἔστι δοκασί-
σθαι ἐπὶ τὸ σὺν ἡμεῖς· ἢ τὸ πρὸς
τὸ διδασκάλων ἐκδημῶν εὐφη-
μον, οἷα τὰ πρὸς Δομίτιον ἔστι Ἀθη-
νοδότου δοκασίμων ἀνδρὸς ἀνδρῶν· καὶ
τὸ πρὸς τὰ τέκνα αἰνῶμενα ἀ-
γαπήμενα.

13. Παρὰ τῷ ἀδελφῷ μὲν
Σεβήρῳ τὸ φιλοκλεῖν, καὶ φιλά-
ληδες, ἔστι φιλοδικαίον· ἔστι δὲ
αὐτὸν γινώσκαι Θρασεῖαν, Ελβί-
διον, Κάτωνα, Δίωνα, Βρῦτον,
ἔστι φαντασίαν λαβεῖν πολιτείας
ιστορίας, κατὰ ἰσότητά καὶ ἰσηγο-
ρίαν διοικημάτων, καὶ βασιλείας
πρώτης πάντων μάλιστα τὴν ἐ-
λευθερίαν τὴν ἀρχομένων· καὶ
ἐν παρ' αὐτῷ τὸ ἀμελεῖν, καὶ

adactus, aut dicto aut scripto
significem alicui, non vacare
me: neve hoc modo sub ne-
gotiorum me graviter distinen-
tium prætectu officia ea, quæ
pro cuiusque conditione vitæ
hujus necessitudo à nobis exi-
git, solens deferam.

13. A Catulo, ne neglectui
haberem amicum de re quavis
apud me querentem, etiam si for-
san ejus querimoniis ratio nul-
la subesset, sed in statum ipsum
pristinum restituere anniterer:
ut præceptores prompte impen-
seque prædicarem; quod de Do-
mitio atque Athenodoto refer-
tur: liberosque meos affectu sin-
cero prosequeretur.

14. A fratre meo Severo,
familiares diligere; veri justi-
que rationem habere: item quod
per eundem Thraseam, Hel-
vidium, Catonem, Dionem,
Brutum nōsse ceperim; & quod
imaginem animo conceperim
status popularis, in quo per æ-
qualitatem jurisque æquabilita-
tem res administrarentur; reg-
nique, in quo subditorum li-
bertate nihil antiquius habeat-
ur: ab eodem item didici, sim-
pliciter

1 Οὐδὲν legendum censet Jos. Scal. ad Euseb. & Salmas. ad Capitol. quod
& ipse aliquando suspicatus eram ex Dione Cass. & Capitol. apud quos Verus
Marci frater adoptione & imperii consors toties occurrit. sed cum Verus il-
le vitæ fuerit impurissimæ, Claudium Severum Philotophum Peripateticum,
quem inter cæteros audivisse Marcum nostrum auctorem habemus Capito-
linum, intellexisse crederem; nisi quod non constat, qua ratione fratrem
illum appellaret, ideoque pro ἀδελφῷ quid si legamus φίλῳ? Gatax Se-
verum Peripateticum hic intelligi putat Dacier. & fratrem eum Marcum ap-
pellare, quia eum fratris loco dilexit.

1 Legendum

placiter vivere, & in philosophiæ cultu constanter persistere; prompte benefacere, impense largiri; spes bonas fovere, & de amicorum dilectione nihil ambigere: quin & eum, quorum mores minus probaret, palam id præ se ferre; nec, quid vellet nolletve, familiaribus conjectu difficile relinquere; sed aperto se prodere.

15. A Maximo, mei compotem esse; nec ulla in re transversum abripi: atque animo bono esse, cum in morbis, tum & in aliis casibus adversis: moribus esse probe temperatis, suavis, verendis: negotia objecta citra quiritationem conficere: adhæc *ita se gerere*, ut fidem quibuscumque faceret, quæcunque diceret, ex animi sententia dixisse; quæcunque faceret, animo haud malo fecisse: tum etiam nihil admirari, ad nihil obstupescere, nusquam festinum, aut segnem esse; nusquam perplexum, aut dejectum, aut ringi solitum: nec rursus iracundiæ, aut suspicionibus deditum: adhæc ad benefa-

ομότιμον ἐν τῇ τιμῇ τῆ φιλοσοφίας· καὶ τὸ εὐπειθήκων, καὶ τὸ εὐμετάδοτον ἐκτενῶς· καὶ τὸ εὐελπι, καὶ τὸ πιστυλικὸν ὡς τῆ ἐποδὶ τῶν φίλων φιλεῖσθαι· καὶ τὸ ἀνεπίκρυπτον πρὸς τὰς καταγνώσεως ὑπ' αὐτῶν τυγχάνοντας· ἔτι τὸ μὴ δέσσειν σοχασμῶν τὰς φίλων αὐτῶν ὡς τῆ τι θέλει, ἢ τί ἐθέλει, ἀλλὰ δῆλον εἶναι.

16. 1 Παράκλησις Μαξίμου, τὸ κρατεῖν ἑαυτοῦ, καὶ κατὰ μηδὲν 2 παρέφορον εἶναι· καὶ τὸ εὐθυμον ἐν πᾶσι ἄλλαις περὶ ἐξέσεσι, καὶ ἐν τῇ νόσοις· καὶ τὸ εὐκρατεῖν τῆ ἡθῆς, καὶ μελίχιον, καὶ γελαρόν· καὶ ἐλαφίως καταπρασιῶν τῶν περικυμάτων· καὶ τὸ πάντας αὐτῷ πιστεύειν, περὶ ὧν λόγοι, ὅτι ἄτως φρονεῖ, καὶ περὶ ὧν πράττει, ὅτι ἐκ κακῶς 3 πράττει· καὶ τὸ ἀπαυμάσον, καὶ ἀνέκωληκτον, ἔτι μηδαμῶς ἐπ' ἐχρόμυον, ἢ ὀκνῶν, ἢ ἀμηχανῶν, ἢ κατηφές, ἢ 4 περὶ στερῶς, ἢ πάλιν θυμώμενον, ἢ ὑπορώμενον·

1 Legendum videtur vel cum *Mer. Casaub.* Παρὰ Κλ. Μαξίμου. vel cum *Salmas. & Gatak.* Παρὰ Μαξίμου. 2 Ita *Basil.* sed perperam: itaque legendum est vel παραφορον cum *Junio*, vel παρέφορον cum *Mer. Casaub.* Prius in versione sequitur *Gatak.* 3 Περιττεῖν *Gatak.* 4 Προσιστηνός *Gatak.* Vertit *Xyland.* Gaudii nimium: *Casaub.* ridere, sed ita ut risus excessum designet. At *Gatakernus* vertit, ringi, i. e. taciturnum stomachari, cum aliud præ se feras, uti explicat *Donatus* in *Terent.* Σωπίζων enim est dentibus renidere, & usurpatur plerumque de risu simulato, qualis eorum qui Græcis γυμναστικῶς ἀποτεινόμενοι, Latinis, malis alienis ridere dicuntur, vel etiam de indignatione dissimulata, & quæ istiusmodi oris habitu se prodit, qui risum vel irrisionem præ se fert. *Gatak.*

ρώμην· ἢ τὸ εὐεργητικόν, ἢ τὸ
συγγνωμονικόν· ἢ τὸ ἀψόδης,
καὶ ἀδικοῦρόφρα μᾶλλον ἢ δι-
ορθαμένε· φαντασίαν παρέχειν·
καὶ ὅτι ἔτε ἀήθη ἂν ποτὶ τις
ὑπερορᾶσθαι ὑπὸ αὐτῷ, ἔτι
ὑπέμεινεν ἂν κρείττονα αὐτῷ
αὐτὸν ὑπολαβὴν· καὶ τὸ ἐν-
χαλεπὸν ἰδέσθαι.

15. Παρὰ τῷ πατρὸς, τὸ ἡ-
μερον, καὶ μεμελικὸν ἀσιταλεύτως
ἵπτι τῶν ἐξητασμένως κερδέν-
των· ἢ τὸ ἀκινδύοζον περὶ τὰς
δοκίμας τιμὰς· ἢ τὸ φιλόπονον
ἢ ἐνδελεχές· ἢ τὸ ἀκαστικὸν τῶν
ἐχόντων πικρὴν φελὲς εἰσφέ-
ρειν· ἢ τὸ ἀνδραγαθῆς εἰς
τὸ κατὰ ἀξίαν δαπνεμελικὸν ἐ-
κάστω· ἢ τὸ ἐμπειρον, πᾶς μὲν
χρεία ἐνίστασθαι, πᾶς δὲ ἀνέσ-
τας· ἢ τὸ πᾶσαι τὰ περὶ τὰς
ἐρώτας τῶν μεираκίων· καὶ
ἢ κεινονοημοσύνη· καὶ τὸ ἐ-
φείσθαι τοῖς φίλοις μήτε σω-
δαπνεῖν αὐτῷ πάντως, μήτε
συναποδημεῖν ἐπ' ἀναγκῆς· ἀ-
εὶ δὲ ὅμοιον αὐτὸν καταλαμ-

ciendum & ignoscendum promp-
tum esse : ac veracem se præbere,
atque hominis ejusmodi speci-
men dare, qui perversi nesciret po-
tius, quam qui corrigi unquam o-
pus haberet : *denique* quod nemo
quisquam inventus fuerit, qui vel
contemptui ab illo haberi se exi-
stimaret, vel præstantiorem se illo
opinaretur : & quod urbanitatis
laudem neutiquam affectaverit.

16. A patre mansuetudinem, &
in rebus accurate jam decretis
constantiam immotam : in istis,
qui habentur, honoribus gloriæ
inani nihil concedere : laboribus
ferendis cum libentem tum & as-
siduum se dare : ad eos audien-
dum promptum esse, qui adfer-
re quid poterant, quod in publi-
cum conduceret : à nemine pos-
se abduci quin pro merito suo
unicuique rependeret : probe nosse,
ubi vehementius, ubi remissius
agere opus esset : ab adolescen-
tium amoribus se coercere : civi-
liter admodum se gerere : amicis
vel coenandi secum, vel abstinendi
optionem liberam permittere,
nec peregre euntem comitandi
nisi ipsis allubesceret necessitatem
imponere : nec iis immutatum depre-

1 Cum hoc verbum non alibi occurrere putat *Gatakerus*, legi vult ἐχα-
ευνήζοντες, & sic vertit. At receptam lectionem retinent *Xyland.* *Casaub.* &
Dacier. & hic designari volunt, *facetias homine liberali & ingenio dignas.*
2 Vocabulum compositione nova, vel a nostro fabricatum vel à suis recep-
tum : hoc enim Stoicis familiare fuit nova subinde, prout usus postula-
ret, procudere vocabula. *Gatak.* Vertit *Xyland.* quod *utilitati publicæ omnes*
curas impendebat. At *Isaac. Casaub.* & *Salmas.* ad *Hist. Aug.* explicant de
civilitate, & virtute illa, per quam censeri communis cum ceteris civibus jure,
æquo animo aliquis possunt.

deprehendi, etiamſi occasione aliqua impediti, eum neutrquam eſſent comitati: in conſiliis, quid factū opus eſſet, accurate perquirendo conſtanter inſiſtere, nec in ſpecie rerum obvia quavis acquieſcentem, indagatiōnem incidere: etiam amicorum retinendi ſtudioſum eſſe, nec ſaſtudio mutantem, nec inſane diligentiem: in ſtatu quocunq; forte contentum eſſe, vultuq; ſerenum: è longinquo futuri præſagium: & de minimis quibuſque citra tumultum providum: acclamationes omnemque adulationem reprimere: imperio quæ neceſſaria erant ſedulo cuſtodire, ſumptus caute attemperare, de rebus iſtiusmodi fugillantes patienter ſuſtinere: nec in Deis colendis ſuperſtitioſum, nec in hominibus, aut muneribus, aut blanditiis auram captare popularem, ſed in rebus quibuſque ſobrium, ſolidum, nuſquam ineptum, aut novitatis ſtudioſum. Porro ad vitam commodius tranſigendam conducentibus rebus, quarum copiam illi uberrimam fors ſuppeditabat, citra factum, nec libere tamen minus uti, ut & præſentibus ſimpliciter frueretur, neque abſentia multum deſideraret:

βάνειν ὑπὸ τῶν διὰ χρείας
πινὰς ἀπολεφθέντων· καὶ τὸ
ζητῆσαι ἀκριβῶς ἐν τοῖς συμ-
βολίοις, καὶ ὁππόμενον, ἡ ἀλλή-
λ' ἐπὶ τὸ περὶ αὐτῆς τῆς ἐρεῦνης ἀρ-
κεῖται ταῖς περὶ αὐτοῦ Φαν-
τασίαις· καὶ τὸ ἀκριβοῦς τὸ
φίλον, καὶ μηδ' αὐτὸ ἀψυχρον,
μηδὲ ὁππόμενον· καὶ τὸ αὐτὸ
καὶ ἐν παντί, καὶ τὸ φαιδρὸν·
καὶ τὸ πῶρον περὶ αὐτοῦ· ἐ-
πὶ τῶν ἐλαχίστων περὶ διοικητικὸν ἀ-
ναγκάων· καὶ τὸ τὰς ὁππόμε-
νης, καὶ πᾶσιν καταλαβεῖν ἐπὶ
αὐτῶν· καὶ τὸ φυλα-
κτικὸν αὐτῶν τῶν ἀναγκάων τῇ ἀρ-
χῇ, καὶ περὶ αὐτοῦ τῆς χορηγί-
ας, καὶ ὑπομνητικὸν τῆς ὁππόμε-
νης τοῖς τῶν καταλαβεῖν·
καὶ τὸ μήτε περὶ τὰς θεὰς δε-
σιδωῖμον, μήτε περὶ ἀνθρώπων
δημοκρατικὸν, ἢ ἀρεσκτικὸν, ἢ
ὀχλοχαρὲς, ἀλλὰ ἡφον ἐν πᾶ-
σι, καὶ βέλαιον, καὶ μηδ' αὐτὸ ἀπει-
ρόκαλον, μηδὲ καινολόμον. καὶ τὸ
πᾶσι εἰς εὐμάρειαν βίαν φερ-
εῖν, ὡς ἡ τύχη παρέχει δα-
ψίλειαν, χρηστικὸν αὐτῶν ἀ-
μα καὶ ἀπερὸ φαιδρίας, ὡς
παρόντων μὲν ἀνεπιτηδεύτως
ἀπὸ εὐδαιμονίας, ἀπὸ τῶν ὅντων μὴ δεῖν·

καὶ

1 Καὶ ὅτι ἐπὶ περὶ αὐτοῦ ex conjectura corrigit Gata¹. 2 Συμπληρωμα Xyland.
verum mutatu nihil opus: cum & τῶν καὶ & συμπληρωμα, comprimendi, re-
primendique ſenſum obtineat. Gata¹. 3 T. 1. 1. Xyland. cui aſſentit Gata¹.

καὶ τὸ μῆτε ἂν τινα εἶπῃν, μῆτε ὅ-
 ῦ σοφιστῆς, μῆτε ὅτι οἰκογενῆς ἀ-
 κερνάκλος, μῆτε ὅτι σχολαστικός,
 ἀλλ' ὅτι ἀνὴρ πέπρωτος, τέλειος,
 ἀκολάκδιος, πρεσβύτης, δυνα-
 μιδης καὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἄλλων.
 πρὸς ταῦτοις καὶ τὸ πηλικὸν τῷ
 ἀληθῶς φιλοσοφούντων, τοῖς καὶ
 ἄλλοις ἐκ ἐξονδιστικόν ἐπὶ τὸ
 εὐόμιλον, καὶ εὐχάρι καὶ κατα-
 κόρως· καὶ τὸ τῷ ἰδίῳ σώματος
 ὀπιμελητικὸν ἐμμέτρως, ὥστε ὡς
 ἂν τις φιλόζωος, ὥστε πρὸς καλ-
 λωπισμὸν, ὥστε μὲν ὀλιγώρως·
 ἀλλ' ὥστε διὰ τὴν ἰδίαν πρεσο-
 χλῶ, εἰς ὀλίγητα ἰατρικῶν
 χρηζῶν ἢ φαρμάκων καὶ ὀπιση-
 μάτων ὁλός· μάλιστα καὶ τὸ πα-
 ραχωρητικὸν ἀσασκάνως τοῖς
 δυνάμιν ἵνα κεκτημένους, οἷον
 τὴν φρεσιν, ἢ τῷ τῷ ἐξ ἰσο-
 ρίας νόμων, ἢ ἐθῶν, ἢ ἄλλων τιῶν
 παραγμάτων· καὶ συναρτάσκειν
 αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος κατὰ τὰ ἴδια
 πρεσβύματα εὐδοκίμῃσι. πάν-
 τα καὶ κατὰ τὰ πατρία πρᾶσσων,
 ἐπὶ αὐτὰ τὰ ἐπιτηδεύων φαί-
 νεσθαι, τὸ τὰ πατρία φυλάσσειν.
 εἴη καὶ τὸ μὴ ἐμμετακίνητον εἶ-
 ησιτικόν, ἀλλὰ εἰς τόποις, καὶ πρᾶ-

à nemine aut sophistam, aut ver-
 naculum, aut scholasticum dici,
 sed virum maturum, consumma-
 tum, adulatione superiorem, re-
 bus & propriis & alienis ad-
 ministrandis idoneum. adhæc ve-
 re philosophantes in honore ha-
 bere, cæteris nihil exprobrare. in
 congressibus facilem & festivum,
 nec ad fastidium id tamen: corpo-
 ris sui curam tam probe attempe-
 rare, ut nec vitæ avidus videretur,
 aut elegantix studiosus, nec ne-
 glectui tamen id habere; sed per
 suam ipsius diligentiam efficere,
 ut medicorum pharmacis fo-
 mentisve externis quam mini-
 me indigeret. quod maximum
 est, citra invidentiam eis concede-
 re, qui in facultate aliqua claru-
 erunt, sive oratoria, sive legum
 vel morum vel aliarum qua-
 rumvis rerum notitia: sed &
 operam illis conferre suam ut
 pro eis, quibus maxime præ-
 cellebant, dotibus, existimatio-
 nem singuli suam consequeren-
 tur. cum secundum majorum
 instituta omnia exsequeretur, ne
 hoc quidem affectare, ut ma-
 jorum instituta præcise observa-
 re videretur. adhæc nec dimoveri
 proclivem esse nec divagari, sed
 cum locis, tum & rebus eif-
 dem

1 Vocem hanc è margine in textum irrepsisse putat *Mer. Casaub.*
 2 Transponenda illa τῶν τῶν & legendum τῶν τῶν. Verum deesse vocula
 aliqua videtur cui articulus prior innitatur. Itaque ἐμπειρίαν post πρᾶ-
 γμάτων supplet *Parr. Junius*, qui & ἰσορίας nomine non *Historiam* vult in-
 telligi, sed peregrinationem, & locorum discursum lustrationem: ego notitiam o-
 ptiore quoquo modo acquisitam. *Casab.*

dem, immorari solere: post capitis, quibus affici solebat, dolores, recentem statim vegetumque ad consueta munera redire: arcana haud multa, sed pauca admodum & rarissima habere, eaque quæ ad rempublicam duntaxat pertinerent: prudentiam item & moderationem, in spectaculis exhibendis, fabricis extruendis, congiariis largiendis, aliisque istiusmodi; utpote cum is esset, qui non ad celebritatem ex rebus à se gestis acquirendam, sed id duntaxat quod facto erat opus, respiceret. non illi intempestivus balneorum usus: non ædificandi studium infanum: non de victu, non de vestium textura tincturave, non de servitiorum specie exquisita curiositas: toga, qua Lorii utebatur, à villa inferiore compa-

γμασι τοῖς αὐτοῖς ἐνδιατριπτικόν. Ἐπὶ μετὰ τὰς παροξυσμὰς δὲ κεφαλαλγίας, νεαρὸν εὐθὺς καὶ ἀκμαῖον ὥσθς τὰ σωήθη ἔργα, καὶ τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ πολλὰ τὰ ἀπέρρητα, ἀλλὰ ὀλίγματα καὶ σπανιώτατα, Ἐ ταῦτα ὑπὲρ τῶν κοινῶν μόνον καὶ τὸ ἔμφρον ἔμεμετρημένον ἐν τῇ θεωρίῳ ἐπιτέλει, Ἐ ἔργων κατασκευαῖς, καὶ Διανομαῖς, καὶ τοῖς τοιαῖς ἀνθρώποις, ὥσθς αὐτὸ ἢ τὸ δέον προαχθῆναι δεδορκός, καὶ ὥσθς τὸ ὅτι τοῖς προαχθεῖσι εὐδοξίαν. ἐκ [2^{ου}] ἀνωρεὶ λέξης· ἐκὶ Φιλοκοδόμος· καὶ περὶ τῆς ἐδωδᾶς ἐπινητής, καὶ περὶ ἐοδηίων ὑφᾶς καὶ χρέας, καὶ περὶ σωμαμάτων ὥρας· ἢ ἀπὸ χειρὸς συλῆ, ἀνάγκη ἀπὸ τῆς κάτω ἐπαύλεως,

1 Loco huic sine dubio corrupto sic medetur *Salmas.* qui legit τοιαῖς ἀνθρώποις δὲ ὥσθς αὐτὸ τὸ δέον προαχθῆναι δεδορκός, vel etiam τοῖς τοιαυτοτρόποις. ὥσθς αὐτὸ τὸ δέον προαχθῆναι δεδορκός. 2 Et illud exhibet *Basil.* omittit *Salm.* & *Lugd.* retinet *Casaub.* ego vel expunxerim, vel si retinere visum, ἀνωρεὶ legerim. *Gatak.* 3 Σώματα hic pro servis sive famulis usurpatur, sic *Antholog.* l. i. σώματα πολλὰ τέφρον i. e. Servos. & *Aristol. Rhetor.* l. i. c. γ. εὐδένεια κτημάτων καὶ σωματίων, mox σωματίων illud quasi explicans quid velit, ἀνδραπόδων inquit πλῆθει καὶ μεγέθει, καὶ καὶ διαφερόντων. *Romanorum* autem hac in parte curiositatem, an luxuriam, tangit inter ceteros *Justin.* *Sat.* 5. v. 55. & *Seneca. epist.* 95. *Gatak.* 4 *Ἐπιχόρη*, vel ἐπὶ Λωρεῖς *Salmas.* si prius legatur, intelligendus est de veste indigena, non exotica. Sin hoc, quod etiam editio *Lugd.* exhibet, *Lorium* villam designat, in qua *Pius* & educatus et versatus plurimum: palatium enim ibi construxit, & tandem ibidem defunctus est, auctore *Capitolino.* *Gatak.* 5 Intellige vel de vico quodam hoc nomine *Roma* appellato, in quo vulgares togæ fiebant, ac venum ibant, vel potius de villa aliqua rustica infra *Lorium* ubi ejusmodi togæ fiebant. *Salmas.*

παύλεως, ¹ καὶ τ' ἐν Λανυ-
βίῳ τὰ πολλά. τῷ ² τελώνῃ ἐν
Τέσκλοις. ὡς αἰχμὴν ὡς ἐ-
χρήσατο, καὶ πῦς ³ ὁ πει-
πτος τρέπος. ἔδεν ἀπηνές, ἔδε
μὲν αἰδυσώπηον, ἔδε λάβρον,
ἔδε ὡς. ἂν τινα εἰπεῖν ποτε, εἰς
ιδρώτῃ. ἀλλὰ πάντα δηλημ-
μένα λελογισθῇ, ὡς ἐπὶ σχολῆς,
ἀταράχως, τηλαγμένως, ἐρῶμέ-
νως, συμφώνως αἰωνίῃς. ἐφαρ-
μόσθῃ δὲ ἂν αὐτῷ τὸ περὶ τῶ
Σωκράτους μνημονόμορον, ὅ-
τι καὶ ἀπέχεσθαι καὶ ἀπολαύ-
ειν ἐδύνατο τέτων, ὧν πολλοὶ
πρὸς τὰς ἀποχὰς ἀσθενῶς,
καὶ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις ἐνδο-
λικῶς ἔχασι. τὸ ἧ ἰσχύειν καὶ
⁴ ἐπὶ καρτερεῖν καὶ ἐννήφειν ἐκα-
τέρω, ἀνδρὸς ἐστὶν ἄριον καὶ αἰτ-
ήσιον ψυχρῶ ἔχειν, εἰς ὅσον ἐν τῇ
νόσῳ τῇ Μαζίμῃ.

17. Παρὰ τ' Θεῶν, τὸ ἀγαθὸς
πάππας, ἀγαθὸς γονεὺς, ἀγα-
θὴν ἀδελφὴν, ἀγαθὸς διδά-
σκαλὸς, ἀγαθὸς οἰκίεος, συγγε-

rata: Lanuvii tunicatus plerumq; :
in Tusculano, sed quod excusare
solebat, pænulatus : totius *denique*
vitæ facies hæc fuerat. nihil im-
mite, nihil immodestum, nihil ve-
hemens, aut de quo usurpari pos-
set, quod solet vulgo dici, *Ad*
sudorem usque : sed quasi per o-
tium cum consideratione matura,
placide, tranquille, compositæ,
strenue, consentaneæ sibi invicem
disposita universa. ita quadrabat
in illum, quod de Socrate per-
hibetur, quod & abstinere & frui
rebus eis norat, quibus plerique
nec per infirmitatem abstinere,
nec frui citra intemperantiam
possunt. posse autem in altero
tolerantem, in altero temperan-
tem se præstare ; illud vero ve-
re viri est animo consummato
invictoque plane præditi. qualem
denique in Maximi ægrota-
tione se exhibuit.

17. Deis acceptum fero, quod
bonos avos, bonos parentes, bo-
nam sororem, bonos præcepto-
res, bonos familiares, necessarios,
ami-

1 Forfan, ἔχεται ἐν Λανυβίῳ τὰ πολλά, ut intelligat sine tunica *Lanuvii*
egisse *Pium*, quod in *Catone minore* notat *Plutarchus*, κατεπὸς εἰς τὴν ἀρετὴν ἀ-
ποδοῦναι, ἢ ἀχίτων. Vel etiam in χιτῶνι, seu χιτῶνι ἐν Λανυβίῳ τ. σ. ut in sola
tunica secessum illum *Lanuvium* transegiſſe dicatur, quomodo plerumq;
Romani ruri solebant & in provinciis. Hinc tunicata quies tam sæpe *Mar-*
tiali laudata. l. 10. ep. 51. *Salmaf.* 2 Τῷ τελώνῃ ἐν Τέσκλοις, an Τέσκοις, πα-
ρατηρεῖν ἐχρήσατο. cum in *Tuscos*, an *Tusculanos* agros secederet non jam
tunicatus ibi agebat ut *Lanuvii*, sed penulam superinduebat : quod cum
faceret, excusabat tamen se & quasi veniam deprecabatur, hoc est quod ait
παρομιτρίων ἐχρήσατο. *Salmaf.* 3 Ο τρέπος τοῦτος *Boos*. 4 Coniicit *Ga-*
lak. ἐπαρτερεῖν, vel ἐγκαρτερεῖν. 5 Οἷος *Garak.*

amicos, bona omnia fere habuerim. tum quod adversus neminem eorum temere aliquid deliquerim, etiamsi ita affectus fuerim, ut, si occasio incidisset, ejusmodi aliquid admissem. cæterum numinis beneficio factum est, quod nulla ex rerum concursu occasio contigerit, quæ affectum illum proderet. ab iisdem fuit, quod apud avi concubinam non sim diutius nutritus: quod ætatis florem indelibatam servaverim, nec ante tempus justum virilitatis specimen dederim, sed ultra etiam quam opus erat, id facere distulerim. quod principi patrique eidem subditus fuerim, qui me à fastu omni alienum redderet; fidemque faceret, posse in aula ita degi, ut nec satellitio, nec vestitu insigniore, nec funalibus statuisque istiusmodi, atque apparatu confimili opus sit: sed posse eum, qui rebus præest, ita contrahere sese, ut ad privati speciem proxime accedat, nec propterea tamen, vel demissius, vel remissius se gerat in eis, quæ pro republica ad morem imperatorum sunt exsequenda. quod fra-

νῆς, φίλος, ἔχον ἅπαντα
χεῖν. καὶ ὅτι περὶ οὐδένα αὐ-
τῶν παρέπεσον πλημελῆσαι, καὶ τοὶ διόξουσιν ἔχον τοιαύτω,
ἀφ' ἧς, εἰ ἔτυχεν, καὶ ἐπραξά-
ναι τοῖς τοῦ Θεῶν ἢ εὐπορίᾳ τὸ
μηδεμίαν συνδρομῶν πρα-
γμάτων γενέσθαι, ἥ τις ἐμελλέ με
ἐλέγξαι. καὶ τὸ μὴ πλέον ἐκτρα-
φύωαι ὡς τῇ παλλακῇ ἢ
πάμπαν καὶ τὸ πῶ ὥραν διασώ-
σαι τὸ μὴ ἐπὶ ὥρας ἀνδρωθῆ-
ναι, ἀλλ' ἐπὶ καὶ ὅτι λαβεῖν τῆ
χρόνον τὸ ἄρχοντι καὶ πατρὶ ὑπο-
ταχθῆναι, ὃς ἐμελλεν πάντα
τὸ τυφόν ἀφαιρήσειν μὲν, καὶ
εἰς ἐννοίαν ἄγειν τῆς, ὅτι δυνα-
τὸν ἐστὶν ἐν αὐλῇ βιῶντα, μήτε δο-
ρυφορήσεων χρῆζειν, μήτε ἐσθή-
των σημειωτῶν, καὶ μήτε λαμπά-
δων, ἢ ἀνδριάντων τοιῶν δέ τι-
νων, καὶ τῶ ὁμοίᾳ κόμπαν ἀλλ'
ἔστιν ἐν γυμνάσιῳ ἰδίῳ τῶ συσέλλειν
ἑαυτὸν, καὶ ἡνὶ διόξαι τῶ τοῦ πατρὸς
νότον ἢ ῥαθυμότερον ἔχειν πρὸς
τὰ ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἡγεμονι-
κῶς. παραχθῆναι δέοντα. τὸ
ἀδελφῶ τοῖς τῶν τυχεῖν, δυνά-

μῶς

1 Supplendum ἀναξία, quod excidisse existimem, ut sit ἀναξία ἔχον ἅπαντα.
χέειν. *Gataker*. 2 Est de tempore, quod liberum datur, aliquid sumere, quo
cum possis frui nolis tamen. Phralis duriuscula, & insolens. *Gataker*. 3 *Lip-
sius* ad *Tacit.* principatus insignia intelligi vult, inter quæ ignis prælatio, de quo
more *Herodianus* passim. Verum *M. Casaub.* in adversum contendit, *Lampada-*
que & *statuas* sive *imagines* eodem refert, ad *simulacra* sc. *lampadas* manibus *ge-*
stantia, de quibus *Lucret.* l. 2. v. 25. & *Homer.* *Odys.* 4. v. 100. *Casaubono* acce-
dit *Dacier*. 4 Legendum cum *Gataker*ο μὴ διὰ, sive ut *M. Cas.* ἡ διὰ μὴ διὰ τῶτο.
5 Quis hic sit *Marci* frater, se nescire profitetur *Gataker*. at intelligi vult *Da-*
cier.

μὴν μὲν Διὰ ἧθ' ἐπε-
γείραι με πρὸς ἐπιμέλειαν ἐ-
μαυτῶ, ἀμα ἡ καὶ ἱμῇ καὶ
σπργῇ εὐφραίνοντός με· τὸ παι-
δια μοι ἀφυῆ μὴ χυεῖσθαι, μη-
δὲ κατὰ τὸ σωματικὸν Δι' ἀσπο-
ρα· τὸ μὴ ἐπιπλεόν με περὶ
ψαῖ ἐν ῥητορικῇ, Ἐ ποιητικῇ, Ἐ
τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, ἐν οἷς
ἴσως ἂν καλεσθῆναι, εἰ ἡδόμην
ἐμαυτὸν εὐόδως περιόντα. τὸ
φθίσαι, τὰς προφάσεις ἐν ἀξιώ-
ματι καταστήσαι. ἢ δὴ ἐδόκεν
μοι ἐπιθυμῆναι, καὶ μὴ ἀναβαλέ-
σθαι ἐλπίδι, τὰ μὴ, ἔπει νέ-
οι εἴη ἦσαν, ὕστερον αὐτὸ πράττειν.
τὸ γινώσκειν Ἀπολλώνιον, Πέριον,
Μάξιμον. τὸ Φαηλαδίῳ πε-
ρὶ τὰ κατὰ φύσιν βίαι ἐναρ-
γῶς καὶ πλάκας, οἷος τις ἐστὶ
ὥστε ὅσον ἐπὶ τοῖς Θεοῖς, καὶ
ταῖς ἐκείθεν Διαδύσεσι καὶ
σπλήνῃσι, καὶ ἐπινοίαις, μη-
δὲν κωλύειν ἥδη κατὰ φύσιν
ζῆν με, ἢ ἀπολείπεισθαι ἐπὶ τῶ-
ν ὧν τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ
ὧν τὸ μὴ διατηρεῖν τὰς ἐν
τῷ Θεῷ ἐπομνήσεις, καὶ μονον-
υχὶ διδασκαλίαι· τὸ ἀντιχεῖν
μοι τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦτον ἐν τοῖ-

trem eum nactus sim, qui ad cu-
ram mei agendam suis moribus
me exstimularet, quique simul
honore affectuque erga me suo a-
nimum mihi oblectaret: quod
liberi mihi neque ingenio tardi,
nec corpore distorti obtigerint:
quod progressus non fecerim
ampliores in rhetorica, poetica,
studiisque aliis ejusmodi, quæ me
forsan præpeditum detinuissent, si
in eis me feliciter profecisse sen-
sissem. quod nutritios meos ad
honores, quod expetere ipsi vi-
debantur mihi, mature evexe-
rim, nec spe distulerim, cum
juvenes adhuc essent, deinceps
id facturum me. quod Apol-
lonium, Rusticum, Maximum
norim. quod de modo vitæ na-
turæ convenienter agendæ, cla-
ras satis ac frequentes eas cogita-
tiones in animo habuerim: ut,
quantum ad Deos attinet, ac sug-
gestionibus, adjutationibus, inspira-
tiones ab ipsis profectas, nihil obset
omnino quo minus juxta naturæ
præscriptum confestim vivam,
nisi ipse tandem in culpa sim, qui
Deorum submonitiones, & tan-
tum non claras præceptiones
neutiquam observem: quod in
vita, qualis ea fuerit, corpus
mihi tam diu perduraverit:
quod

ciar. de Lucio Vero imperii consorte, quem licet vitæ impurissimæ unice
Marcum nostrum amantem testem assert Capitolinum. 1 Pro μὴ, με ad-
scripti sensu exigente. Gatax. 2 Ἐπινοίας mavult Gatax. atque ita
Met. Casf.

quod nec Benedictam, nec Theodotum attigerim: sed & postea, ex affectibus amatoriis, quibus correptus fueram, ad fanitatem redierim: quod cum Rustico sæpe succenferem, nihil ultra admiserim, cuius poenitere me posset. quod mater mea, quamvis juvenis esset decessura, mecum tamen novissimos ætatis annos transegerit. quod quotiescunque animus fuit pauperi alicui, aut alias indigo, opem ferre, nunquam responsum est, non suppetere nummos mihi unde id fieret: quodque nulla mihi unquam talis necessitas obtigerit ut ab alio sumere cogerer. quod uxor ejusmodi mihi obveniret, tam obsequens, tam amans, tam simplex: quod ea fuerim illorum copia instructus, qui ad liberos educandos mihi idonei existerent. quod per insomnia remedia mihi fuerint indicata, cum alia, tum adversus sanguinis excretionem & capitis vertiginem: quod & Cajetæ aliquando fa-

ἔτω βίω· τὸ μῆτε ¹Βενεδίκτης ἀΨαδῆ, μῆτε ¹Θεοδότῃ· ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐν ἐρωτικαῖς πάθεσι ἡρόμδρον ὑγιαίνει· τὸ χαλεπῆναι τα πολλὰ κίς Ραῖκῳ, μὴ δὲν πλέον πράττει, ἐφ' ᾧ ἂν μετήγων. τὸ μέλλουσιν νέαν τιλδῶν ἢ πεῖσιν, ὅμως ἐκῆσαι μετ' ἐμῇ τὰ τιλδῶτα ἐπὶ ἔτη. τὸ ὁσάκις ἐβελήθην ἐπιχερῆσαι ἐνι πνοῶν, ἢ εἰς ἄλλο τι χερῶν, μὴδέποτε ἀκῆσαι με, ὅτι ὅκ ἐστι μοι χερῶματα, ὅθεν ῥήνται· καὶ τὸ αὐτῷ ἐμοὶ χρεῖαν ὁμοίαν, ὡς παρ' ἐτέρῃ μεταλαβεῖν, μὴ συμπίσιν· τὸ ἢ ²γυναικα τοιαύτω εἶναι, ἔτασι μὲν παιδῶν, ἔτω ἢ Φιλόστοργον, ἔτω ἢ ἀφελῇ· τὸ ἐπιτηδεῖων τροφῶν εἰς τὰ παῖδια εὐπρῆσαι. τὸ δὲ ἀνεράτων βοηθήματα δοθῆναι, ἀλλὰ τε, καὶ ὡς μὴ πῦρ αἶμα καὶ μὴ ἰλιγγῶν, καὶ τὰς ἐν Καίητῃ ³ὥσπερ χερῶν.

¹ Ex pellicibus aulicis videtur illa fuisse, ex exoletorum numero iste. *Gatak.* ² Uxor ejus fuit *Faustina*, *Pii* filia, mulier famosissima, & moribus nequissimis. si de ea vera narrant Historici: quod tamen, ut ait *Capitolinus*, *Antoninus* vel nescivit vel dissimulavit, cum ea *laudata* petiit à *senatu* ut honores illi mortuæ ædemque decernerent, & in illius memoriam quam plurima fecit, prout videre est apud *Capitolinum* in ejus vita. ³ *Ita Xyland.* in not. & vertit quomodo *maris*. at in versione sicut *Crese*, ut sit nomen proprium loci alicujus. *Χρύση* legit *Mer. Cas.* & alludi putat ad *Chrysen* Homericum *Phœbi* sacerdotem Deis vota facientem παρὰ θῖνα πολυφλοισβοῖο ἡλιάσσης *Il. d.* nam *Cajeta* oppidum *Campaniæ* maritimum. *Χρύση* etiam legit *Dacier.* Sed intelligi vult de loco, non homine, erat autem *Chrysa* villa in *Troade* sita, *Apollini* sacra. *Gatakernus* in versione sequi videtur lectionem *Salmasii*, καὶ τὰς ἐν Καίητῃ εὐτυχῶσαι.

χρήσι. ὅπως τε ἐπιθύμησαι φι-
λοσοφίας, μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τινα
σοφιστὴν, μηδὲ ² ἀποκαθῆσαι
ὅππῃ τὰς συγγραφαίς, ἢ συλ-
λογισμὸς ἀναλύειν, ἢ πρὸς τὰ
μετεωρολογικὰ καταγίνεσθαι.
πάντα γὰρ ταῦτα θεῶν βοηθῶν
ἐ ³ τύχης δαίται.

Etum est. quod cum philoso-
phandi cupiditas incessisset, non
in sophistam aliquem inciderim,
nec commentariis evolvendis,
vel syllogismis resolvendis, vel
meteorologicis discutiendis, tem-
pus defes contriverim. etenim
ista omnia Diis adjutoribus ac
Fortuna indigebant.

Τὰ ἐν Κβάδοις πρὸς τῷ Γρανέᾳ. Quæ apud Quados ad Granuam.

1 [Τὸ] ὅπως τε *Salmas.* τὸ ὅπως ἰπ. *Gatac.* 2 Forſan ἀποκαθῆσθαι. *Gatac.*
3 Τύχης nomine *providentiam divinam* intelligere videtur, vel *casus* potius
fortuitos, rerumque contingentiam providentia divina dispositam & guber-
natam. Stoici enim omnia fato fieri statuebant, & fortuita etiam quæ di-
cuntur eodem referebant. *Gatac.* Sic l. 2. c. 3. Τὰ τῆς τύχης ἐκ ἁπλῆς φύσεως,
ἢ συγκλήσεως καὶ ἐπιπλάξεως τῶν αἰσθητῶν διακείμενων.

LIB. II.

BIBΛION β'.

ΜANE prædicere me-
mento tibi, Hodie
futurum est, ut rem
habeam cum curioso aliquo, in-
grato, protervo, dolofo, invido,
illiberali. obveniunt illis ista om-
nia à bonorum malorumque in-
scitia. ego vero, cum & natu-
ram boni norim, quod honestum,
malique, quod inhonestum sit,
ipsamque adeo delinquentis natu-
ram, quod congener mihi sit,
non tam quod sanguinis semini-
que ejusdem, quam quod men-
tis ac portionis divinæ mecum
particeps; nec lædi posse me ab
horum ullo compertum habeo:
(neque enim inhonesta re aliqua
me quisquam involverit) sed nec
succensere congeneri possum, e-
umve odisse. siquidem ad mu-
tuas operas nati sumus; quo
modò pedes, manus, palpebræ,
dentium superiorum inferiorum-
que ordines. adversari itaque fi-
bi invicem præter naturam. ad-
versantis est autem succensere &
aversari.

ΕΩθεν ἐπελέγειν ἑαυτῷ,
σωλευόμενον περὶ ἐργῶν,
ἀχαρίζω, ὑβρίζῃ, δολε-
ρῷ, βλασκάνῳ, ἀπεινωτῷ. πάντα
ταῦτα συμβέβηκεν ἐκείνοις ὡς
τῷ ἁγίῳ τῷ ἀγαθῷ ἐκ κακῶν.
ἐγὼ δὲ πενησσομένης τῆς φύσεως
ἀγαθῆς, ὅτι καλὸν, καὶ τῆς κακῆς,
ὅτι ἀγαθὸν, καὶ τῆς αὐτῆς τῆς ἀ-
μαρτανῆς φύσεως, ὅτι μοι
συγγενῆς, καὶ αἱματος, καὶ σπέρ-
ματος τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ νῦν, καὶ
θείας ἀπομοίρας μετέχων, ὅ-
τι βλαβερῶς ὑπὸ τινος αὐ-
τῶν δύναμαι ἀχρεῶν γὰρ με ἐ-
δίδει· περὶ βλάβης ὅτι ἐργάζομαι
τῷ συγγενεῖ δύναμαι, ὅτι ἀ-
πέχθεσθαι αὐτῷ. γρηγοροῦν γὰρ
πρὸς σωτηρίαν, ὡς πόδες, ὡς
χεῖρες, ὡς βλέφαρα, ὡς οἱ οὖ-
χοι τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω οὐρών-
των. τὸ οὖν ἀντιπερὶ ἑαυτοῦ ἀλλή-
λοις ὡς τῷ φύσιν ἀντιπερὶ ἀκτινὸν
γὰρ τὸ ἀγαθὸν ἐκ ἀποστρέφεται.

β'. ο.

¹ Subintelligendum δὲ, καὶ, μέμνηται, vel tale quid. *Gatak.* ² Αἰχρῶ περι-
βάλλειν, ut & κατὰ περιβάλλειν infra c. 11. metaphora ab amictu ducta,
qui corpori circumjicitur. Sic *Psal.* 109. v. 18, 19. ἐπεδύσατο καπίαν ὡς ἱ-
μῆτιν. — γρηγορεῖν αὐτῷ ὡς ἱμῆτιν δὲ περιβάλλειν. *Gatak.*

1 Eandem

β'. Ο, πὶ ποτε τὰ τὸ εἶμι, σαρκία ἐστὶ καὶ πνευμάλιον, καὶ τὸ ἡγεμονικόν. ἄφες τὰς βιβλία· μηκέτι σπῶ. ἔδεδόται· ἀλλ' ὡς ἡδὴ διπαθήσκων, τῶν μὲν σαρκίων καταφρόνησον· λυθρῶ καὶ ὀστέοις, καὶ ἰεροκύφαντον, ἐκ νεύρων, φλεβίων, ἀρτηριῶν πλεγμάτιον. Θεῶσαι ἡ καὶ τὸ πνεῦμα ὁποῖον πὶ ἐστὶν· ἀνεμος· ἐδὲ αἰεὶ τὰ αὐτὸ, ἀλλὰ πάσης ὥρας ἐξεμύδμον, καὶ πάλιν ροφόμενον· τρίτον ἔν ἐστὶ τὸ ἡγεμονικόν. ὧδε ἡ δότινοσήτη· γέρων εἰ· μηκέτι τὰ τὸ ἐάσης δ' αὐτοῦ· σαρκία· μηκέτι καθ' ὁρμὴν· ἀκοινώνητον νεοροπασηθῆναι· μηκέτι τὸ εἶμαρμύδμον, ἢ παρὲν δυοχερεῖσθαι, ἢ μέλλειν ὑποδύεσθαι.

γ'. Τὰ τῶν Θεῶν προνοίας

2. Quicquid sum, constat id omne caruncula, animula, & parte principante. proinde mitte libros: nec distrahere amplius: (nihil obstat, quo minus hoc facias) sed tanquam qui jam statim moriturus sis, carnes istas contemnas: cruor est, & ossicula, & reticulum ex nervis, venulis, arteriisque contextum. Quin & animam considera, qualis sit: spiritus est, sive aër; nec is semper idem, sed qui jugiter efflatus denuo refovetur. tertium restat, pars illa principatum gerens. tu ergo sic tecum: senex es: partem tui principem servire ulterius ne siveris: sed nec motibus à communione humana alienis raptari: nec fatum, vel praesens inique ferre, vel futurum pavere.

3. Deorum opera providentiae

1 Eandem distributionem habes saepius repetitam l. 3. c. 16. l. 12. c. 3. Idem fere aliis verbis Apostolus ad Thesal. ep. 1. c. 5. v. 23. Τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα. quo loco τὸ σῶμα est quod Marcus hic σαρκία· ἡ ψυχὴ, quod πνευμάτιον τὸ πνεῦμα, quod τὸ ἡγεμονικόν. Gatak. 2 Forſan ἐρωτηματικῶς legi debet ἐ δίδωμι; annon datur? annon in tua potestate positum est, ut hoc facias? h. e. ut distractione & perturbatione omni immunem te reddas. Gatak. 3 Sic Gatak. verum omnes, quas vidi, editiones habent κροκύφαιτος genere masculino. Hoc autem nomine nec omentum cum nonnullis, nec cimet cum M. Casaub. designari existimat Gatak. sed contextum illum integrum qui per corpus totum permeat, venarium, nervorum, arteriarum intercurfantium, sibi quae invicem implexorum, quo corporis moles quasi continetur & constringitur. 4 Forſan ἐπνοήθη. Gatak. 5 Ὁρμὴ ἀκοινώνητος videtur motus sive impulsus ejusmodi denotare qui à natura communis generisve humani communione ac commoditate alieni sint. Inculcat enim Marcus passim, esse hominem ζωὴν κοινωνικὴν l. 5. c. 16. 30. etc. & ab eo actiones eas motusque exigit, qui sint ὁρμῆς καὶ πρῶτης κινήσεως l. 11. c. 37. Gatak. 6 Subterfugere vertit Xyl. quem & Mer. Casaub. sequitur. Forſan ergo ὑποδύεσθαι legerant, at malim ego ὑποδίστασθαι, pavere. Gatak.

tiae plena sunt. nec quæ fortuna fiunt, absque naturæ ope proveniunt, aut sine connexu implexuque rerum earum quæ providentia dispensantur. inde profluunt omnia: accedit & necessitas quædam, & totius mundi, cujus tu pars es, utilitas. illud est autem parti unicuique bonum, quod universi fert natura, quodque ad eandem conservandam conducit. porro conservant mundum hunc, sicut elementorum, ita & concretorum ex his mutationes. Ista tibi sufficiant: decretorum vice jugiter sint. librorum vero sitim pelle; ut ne murmurans moriaris, sed vere propitius, Deoque ex animo gratus.

4. Memento, quamdiu ista distuleris, & quoties opportunitates à Diis tibi oblatas neglexeris. tandem advertas oportet, cujusnam mundi pars sis, & cujusnam mundi rectoris propago: sed & præscriptum esse tibi temporis terminum: quod nisi ad *animum* serenandum accommodaveris, avolaturum est illud, te simul abrepto, nec deinceps rediturum.

5. Cura hæc jugiter incumbat tibi, ut quicquid in manibus est, strenue peragas, prout Romanum, virumque decet, cum exquisita, nec accersita tamen,

μετά τὰ τὴν τύχης ὅσα ἀνὰ φύσεως, ἢ συγκλώσεως, καὶ ὀπλοκῆς τῇ προνοίᾳ διοικημένων. πάντα ἐκείθεν ῥεῖ πρὸς ἐστί τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ τῷ ὅλῳ κόσμῳ συμφέρον, ὃ μέρος ἐστὶ παντὶ τῇ φύσεως μέρος ἀναγόν, ὃ φέρει ἢ ὃ ὅλα φύσις, καὶ ὃ ἐκείνης ἐστὶ σωτήριον. σώζουσι τὸν κόσμον, ὥσπερ αἱ τῇ στοιχείων, ἔτι καὶ αἱ τῇ συγκρομάτων μεταβολαί. ταῦτά σοι ἀρκείτω, αἱ δὲ δόγματα ἔσω. τίλῃ τῇ βελίῳν διψαν ῥίψον, ἵνα μὴ γογγύζων δόποδιαν, ἀλλὰ ἡλεως ἀληθῶς, καὶ δόπῃ καρδίας εὐχάρις τοῖς θεοῖς.

δ. Μέννησον ὅτι πῶς ταῦτα ἀναβάλλῃ, καὶ ὅποιας προδοσίαν λαβὼν παρὰ τῶν θεῶν, καὶ ἡρᾷ αὐταῖς. δὲ τῇ ἤδη ποτε αἰσθένῃ, τίνας κόσμος μέρος ἐστὶ, καὶ τίνας διοικῶντος τὸν κόσμον δόποριον ὑπάρχει. καὶ ὅτι ἔρος ἐστὶ σοι περιγεγραμμένος ὃ χρέως, ὡς εἶναι εἰς τὸ μὴ ἀπαιθεῖσθαι χρήσῃ, οἰχῆσθαι, ὅτι οἰχῆσθαι, καὶ αὐτὸς ὅσα ἡχεται.

ε. Πάσης ὥρας φρονίζεσθαι, ὡς Γωμαιῶν, καὶ ἄλλων, τὸ ἐν χερσὶ μετὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἀπλάστῃ σεμνότητι.

1 Transiit à numero ad numerum haud infrequens. sic Pythag. *αὐτὸν*. *καὶ*. Βελίον δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πύληται. *Gatak*. 2 Legendum transpositis oculis ὡς εἶναι καὶ εἰς τὸ αὐτὸ. vel. ὡς εἶναι. τ. α. μὴ χρήσῃ. *Gatak*.

τητῶ, καὶ φιλοσorgίας, καὶ ἐλευθερίας, καὶ δικαιοσύνης περισφ' ἢ χολῶν σωτῶν δὲ πτωχῶν τ' ἄλλων φαντασιῶν πορίζειν. πορίζῃ, ἂν ὡς ἐχάτῳ ἔβις, ἐκάστῳ πράξῃ ἐνεργῆς, ἀπὸ ἀγαθῶν πύσης ἐκασότητος, ἢ ἐμπαιθῆς δὲ παροφῆς δὲ τῶν αἰρέντων λόγῳ, καὶ ὑποκρίσεως, καὶ φιλαυτίας, καὶ δυσπρεπέσεως πρὸς τὴν συμμοιοειδίαν. ὅρας πῶς ὀλίγα εἰσιν, ὧν κρατήσας τις, δύναται εὖραν καὶ θεοῦ βιῶσαι βίον; καὶ γὰρ οἱ θεοὶ πλεον ἐδὲν ἀπατήσασσι τῶν ταῦτα φυλάσσοντι.

5. Ἰσχυρίζε, ὕβριζε αὐτῶν, ὡς ψυχῇ ἢ ἡμῶν σεαυτῶν ἐκείνῳ καιρὸν ἔχεις. εὖ γάρ οἱ βίῳ ἐκάστῳ. ἔπειθ' ἐπεὶ οὐ γέδον δύναιται, μὴ αἰδανῶν σεαυτῶν, ἀλλ' ἐν τῇ ἄλλῃ ψυχῇς τητῶν τῶν σῶν εὐμοιρίαν.

6. Περιπατῶ τί σε τὰ ἔξωθεν ἐμπύπτοντα. καὶ χολῶν πείρεσε σεαυτῶν ὡς πρὸς μανθάνειν ἀγαθόν. καὶ παύσαι ῥεμβό-

tamen, gravitate, humanitate, libertate, justitia: animumque interim ab aliis omnibus cogitationibus abducas. abduces autem, si tanquam vitæ tuæ novissimam, actionem unamquamque peregeris; temeritate omni liberam, & declinatione per affectus vim à rationis dictamine; simulatione itidem, & amore fui, eorumque quæ à numine destinata sunt averfatione. Vides, quam pauca sint, quæ si quis tenuerit, prosperam ac divinam prope modum vitam degere detur. siquidem & dii ipsi nihil amplius exigent ab eo, qui ista observaverit.

6. Ignominia, ignominia, inquam, te afficis, ô anima. honorem autem tibi tuum vindicandi, haud erit amplius opportunitas. fugit enim unicuique brevis ætas. ea vero tibi prope confecta est, dum tui ipsius reverentiam nullam habes, sed in aliorum animis felicitatem tuam collocas.

7. Ne te distrahant, quæ extrinsecus obveniunt tibi: sed otium tibi præstes, quo boni aliquid addifcas, & huc illuc fer-

ri

I. Ἀπὸ τῶ κρείττους λόγῳ rescribi postulat *Annotator Lugd.* Sed nihil mutandum, & vertendum, à distante ratione, sive à rationis dictamine. Usitatum est λόγῳ αἰρεῖ. i. e. αἰρεῖ, dictat, poscit, exigit. *Gatak.* 2. Ἰσχυρίζε, vel ὕβριζε vult *Gatak.* at *M. Casaub.* lectionem receptam sequitur, & quasi εἰρωνικῶς dictum accipit. 3. *M. Casaub.* legendum autumat, ὁ βίος ἐκαστῷ [παρ' ἑαυτῶν] vel etiam repetito quod mox sequitur, [αὐτὸν μόνον ἑαυτῶν.] ut sensus sit, felicitas cuiusque pendet à seipso: vel felicitas cuiusque in eo consistit, ut reverentiam suam habeat. Verum procliviorē fore emendationem putat *Gatak.* si legatur φῶναι γὰρ ὁ βίος ἐκαστῷ. vel ut *Salmas.* βραχὺς ὁ βίος. vel ut legit *Boos.* οἷς γὰρ ὁ βίος. 4. Legere videtur *M. Casaub.* πὶ περιπατῶ σ. ego malim μὴ περιπατῶ σ. *Gatak.*

I. E.

ri definas. cæterum & alia hic hallucinatio cavenda est. nugas siquidem agunt actuosi haud pauci, dum vitam agendo contemunt, sed scopum, ad quem conatus suos cogitationesque omnes dirigant, sibi propositum nullum habent.

8. Vix, aut ne vix quidem quisquam ideo infeliciter agere deprehensus est, quia in alienis animis quid ageretur non animadverterit: cæterum qui animorum suorum motus non attendunt, hi vero infeliciter agant necesse est.

9. Horum meminisse semper oportet, quæ universi, quæ tua natura sit, quomodo hæc ad illam affecta, qualisque pars qualis universi existat; quod etiam nemo sit, qui prohibere te possit, quo minus ea facias dicasque semper, quæ naturæ illi, cujus pars es, consentanea fuerint.

10. Philosophice Theophrastus, in peccatis inter se conferendis (prout vulgo conferri solent) dicit; graviora esse quæ per cupidinem, quam quæ per iram admittuntur. etenim, qui irascitur, cum dolore quodam & contractione animi occulta à rationis tramite declinare videtur: qui vero per cupidinem delinquit, quia voluptate vincitur, intemperantior quodammodo, & in peccando effeminator vide-

μυθ. ἤδη δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τὴν
περιφορὰν φυλακτέον. ληρῆσι
γὰρ καὶ διὰ πρᾶξιν, οἱ κε-
κμηκότες τῷ βίῳ, καὶ μὴ ἔ-
χοντες σκοπὸν, ἐφ' ὃν πᾶσιν
ὁρμὴν καὶ καθάπαξ φαντα-
σίαν ἀποδύουσιν.

η'. Παρὰ μὲν τὸ μὴ ἐφιστά-
ναι, τί ἐν ἄλλῃ ψυχῇ γί-
γνεται, ἔραδιως ὡς ὥφθη κα-
κοδαιμονῶν· τὰς δὲ τοῖς τῆς
ἰδίας ψυχῆς κινήμασι μὴ πα-
ρακολουθῶντας, ἀνάγκη κακα-
δαιμονεῖν.

θ'. Τάτων αἱ δὲ μεμνησθῆς,
τίς ἢ τὸ ὅλων φύσις, καὶ τίς ἢ ἐ-
μὴ, καὶ πῶς αὕτη πρὸς ἐκείνῳ
ἔχουσι, καὶ ὁποῖόν τι μέρος, ὁποῖον
ἔ' ὅλα ἔσσι, καὶ ὅτι ἐδείς ὁ κω-
λύων τὰ ἀκόλως τῇ φύσει, ἥς
μέρος εἶ, πράσσειν τε αἰεὶ ἐλέγχει.

ι'. φιλοσόφως ὁ Θεόφραστος
ἐν τῇ συγκρίσει τῆ ἀμαρτημα-
τικῶν, ὡς ἂν τις κοινότερον τὰ τοι-
αῦτα συγκρίνειε, Φησὶ, βαρύτερα
εἶναι τὰ κατ' ἐπιθυμίαν πλημ-
μελόμενα τῇ κατὰ θυμὸν. ὁ γὰρ
θυμὸς μετὰ ἱνὸς λύπης ἐ-
λεληθῆναι συστολῆς φαίνεται τῇ
λόγον διποσσεφόιδμος· ὁ δὲ κατ'
ἐπιθυμίαν ἀμαρτάνων, ὑφ'
ἡδονῆς ἡττώμενος, ἀκολαστι-
κός πως φαίνεται, καὶ θηλύτερος
ἐν

1 Ex communiore hominum sensu et sententia. quia Stoici peccata omnia paria esse statuebant. Gatake.

ἐν ταῖς ἀμαρτίαις· ὁρῶς οὐκ
καὶ φιλοσοφίας ἀξίως ἔφη,
μείζονος ἐγκλήματος ἔχεσθαι
τὸ μετ' ἡδονῆς ἀμαρτανόμῃον,
ἢ περ τὸ μετὰ λύπης. ὅλως τὸ ὁ
μὲν περὶ ἡδονῆς μᾶλλον εἰ-
κε, ἢ διὰ λύπην ἠναγκασθῆναι
θυμωθῆναι· ὃ δ' αὐτὸθεν πρὸς τὸ
αἰδικεῖν ὠρμηται. Φερόμενος ἐπὶ
τὸ πρᾶξαι ἵνα κατ' ἐπιθυμίαν.

ια. Ως ἡ δὴ διωατὴ ὄντ'
ἐξίεναι τῷ βίῃ, ὥτως ἕκαστος ποι-
εῖν καὶ διακονῆσθαι. τὸ δ' ἐξ ἀν-
θρώπων ἀπελθεῖν, εἰ μὲν θεοὶ
εἰσιν, ὅθεν δεινόν. κακῶ γάρ σε
σὴν ἀν περιβάλοισιν· ἢ ὃ εἰ καὶ
ἐκ εἰσιν, ἢ ἐ μέλει αὐτοῖς τ' ἀν-
θρώπων, τί μοι ζῆν ἐν κόσμῳ
κενῶ θεῶν, ἢ προνοίας κενῶ;
ἀλλὰ καὶ εἰσι, ἢ μέλει αὐτοῖς τ'
ἀνθρώπων· ἢ τοῖς μὲν κατ' ἀ-
λήθειαν κακοῖς, ἵνα μὴ περ-
σπῇ ὁ ἀνθρώπος, ἐπ' αὐτῷ
τὸ πᾶν εἶναι τῶν ὃ λοιπῶν εἰ
κακὸν λυ, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ, ἵνα ἐπ' αὐτῷ τὸ πᾶν τὴν μη περ-
σπῇ αὐτῷ. ὃ δ' ἡμεῖς μὴ ποιεῖ
ἀνθρώπον, πῶς ἀν τῷ βίῳ
ἀνθρώπος ἡμεῖς ποιήσεν; ἔτε δὲ
κατ' ἀγνοίαν, ὥστε ἰδοὺ μὲν, μὴ
διωαμὲν ὃ περὶ φυλάττειν,

tur: recte igitur, nec indigne
philosopho, pronunciavit, ampli-
oris esse criminis, quod cum vo-
luptate, quam quod cum dolo-
re admittitur. atque omnino al-
ter ei similior existit, qui prior
læsus doloris ratione ad irascen-
dum adigitur: cum is sponte sua
ad lædendum feratur, qui ad
perpetrandum quidquam cupi-
dine ducitur.

II. Ita quæque facias cogi-
tesque oportet, ut qui confestim
è vita hac possis discedere. hu-
manis autem excedere, siqui-
dem Dii sunt, nihil est grave.
neque enim malo ullo illi in-
volvent te. si vero, vel nulli
sunt, vel nullam rerum humana-
rum curam gerunt, quid attinet
tandem vivere in mundo vel
Deorum vel providentiæ ina-
ni? cæterum & sunt illi, & res
humanas curant: & ne in ea, quæ
vere mala sunt, incidat quisquam,
in ipsius arbitrio prorsus posu-
ere: reliquorum siquid malum
existeret, & de hoc utique pa-
riter prospexissent, quo in ipso
situm foret, in istud quoque ne
incideret. at vero, quod homi-
nem deteriozem non facit, vitam
hominis deteriozem efficere qui
possit? nec imprudens autem,
nec prudens utique, sed præ a-
vere aut corrigere impotens, u-

niversi

1 Ei δὲ ἡμεῖς ex conjectura adscribit *Gatake*. 2 Observat *Mer. Casaub.*
teste tangere isthic & ex parte corrigere *Marcum*, Stoicum dogma quoddam,
quod potentia divina impie detrahit, quo censabant illi ideo bona
malaque externa hæc quibusvis ex æquo obvenire, quod Deus aliter
ista disponere nequibat. Sic *Arianus* in *Epiſt.* l. I. c. I & *Seneca* passim.
Gatake 1 Supplendum

niverſi natura neglexit iſta : nec errorem tam immanem admiſſet unquam, ſive per impotentiam, ſive per imperitiam, ut bona ac mala, bonis malisque ex æquo hominibus, nullo facto discrimine, contingere pateretur. atqui mors, & vita, honor & ignominia, dolor & voluptas, opes & paupertas, iſta omnia bonis pariter malisque contingunt, cum nec honeſta ea, nec inhoneſta ſint. nec bona itaque, nec mala ſunt.

12. Facultatis rationalis eſt, conſiderare, quam velociter evaneſcant omnia, in mundo corpora, in ævo eorundem etiam memoria : cujuſmodi ſint omnia quæ ſub ſenſum cadunt ; horumque ea maxime, quæ vel voluptate alliciunt, vel dolore percellunt, vel cum faſtu celebrantur:quam vilia,quam contemnenda,quam ſordida, caduca, mortua ſint. quinam ii ſint, quorum opiniones vocesque claritatem *largiuntur*. quid ſit ipſum mori : quodque ſiquis rem ipſam per ſe intueatur, cogitationeque ab illa ſubmove-rit ea omnia, quibus tanquam larvis horrendis inſtructa imaginationi noſtræ ſe objicit, nihil eſſe aliud comperiet quam opus naturæ. opus autem na-

ἡ διορθώσασθαι ταῦτα, ἢ τ' ὅλων φύσις παρεῖδεν ἂν· ἔτι ἂν τηλικῶτον ἡμάρτεν, ἥτοι παρ' ἀδυναμίας, ἢ παρ' ἀπτηχίαν, ἵνα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὁπίσης τοῖς πε ἀγαθοῖς ἀνθρώποις ἔ τοῖς κακοῖς πεφυρμένως συμβαίνει. θάνατος δὲ καὶ ζῶν, δόξα καὶ ἀδοξία, πόνος καὶ ἡδονή, πλεῖστος καὶ πένια, πάντα ταῦτα ὁπίσης συμβαίνει ἀνθρώπων τοῖς πε ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς, ἔτι καλὰ ὄντα, ἔτι αἰσχρά. ἔτ' ἂρ' ἀγαθὰ, ἔτι κακὰ εἰσι.

13. Πῶς πάντα ταχέως ἐξαφανίζεῖ, τῷ μὲν κόσμῳ αὐτὰ τὰ σώματα, τῷ ᾧ αἰῶνι αἱ μῆμαι αὐτῶν ; οἷά ἐστι τὰ αἰσθητὰ πάντα, καὶ μάλιστα τὰ ἡδονῇ δελεάζοντα, ἢ τῷ πόνῳ φοβόντα, ἢ τῷ τύφῳ διχθετο-ημένα· πῶς εὐπλή καὶ εὐκαταφρόνητα, καὶ ῥυπαρὰ, ἔ εὐφάρτα, καὶ νεκρά, νοεράς διωάμεως ἐφιστάναι. τί εἰσιν ἔτι ὧν αἱ ὑπολήψεις καὶ αἱ φωναὶ τ' εὐδοξίαν. τί ἐστὶ τὸ δόξαθ' αἰνῶν καὶ ὅτι εἰάν τις αὐτὸ μόνον εἰδῇ, καὶ τῷ μερισμῷ τ' ἐννοίας διελύθη τὰ ἐμφανιζόμενα αὐτῷ, σκελετὸν ἄλλο τι ὑπολήψεται αὐτὸ εἶναι ἢ φύσεως ἔργον. φύσεως

1 Supplendum *παρίχου, χαρίζεται*, aut aliud ejusmodi. Iſta enim malim quam cum *Annotatore Lugd. ἀφαιρῆσι*, niſi ſi utrumque, quod & poteſt, ſupplere libuerit. *Gatah.*

1 Legendum

ως ἡ ἔργον ἢ ἡς φοβῶμαι, παι-
διον ἐστὶ τὸ μέντοι ἔμμόνον φύ-
σεως ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ συμφέ-
ρον αὐτῇ· πῶς ἀπ' ἐξ ἡμετέρου ἀνθρώ-
που, ἔκαστα τὰ αὐτῶν μέρος, καὶ
ὅταν πῶς ἔχῃ διακρίνεται, τὸ
τῷ ἀνθρώπῳ τὸ μέρος.

γ'. Οὐδὲν ἀθλιώτερον τῷ
πάντα κύκλῳ ἐκπεριερχομένῳ,
ἔκ τῃ νέρθεν γῆς, φησὶν, ἐρδ-
νῶντι, καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ
τῶν πλησίον διακρίνεται
ζητῶντος, μὴ αἰδομένου, ὅτι
ἀρκεῖ πρὸς μόνον τῷ ἔνδον ἐ-
αυτῷ δαίμονι εἶναι, καὶ τῷ
γῆσιως θεραπεύειν. Θεραπεία
ἡ αὐτῷ καθαρὸν πᾶν δια-
τηρεῖν, καὶ εὐκαίωτος, καὶ δυσ-
ρεστήτως τὸ πρὸς τὰ ἐκ θεῶν καὶ
ἀνθρώπων γινόμενα. τὰ μὲν γὰρ
ἐκ θεῶν αἰδέσμενα δι' ἀρετῶν
τὰ δὲ ἐκ ἀνθρώπων φίλα δια-
συνγίγνεται· ἐστὶ δὲ ὅτε ἐκ τῶν
ἡνὰ ἐλεεινὰ, δι' ἄγνοιαν ἀγα-
θῶν ἐκ κακῶν· ἐκ ἐλάττων ἢ
πῆρωσις αὐτῇ τῇ περιουσίᾳ
διακρίνεται τὰ λυκά καὶ μέ-
λαινα.

turæ ullum, quisquis expavescit,
puer est. verum enimvero mo-
ri non est opus tantum naturæ,
sed quod eidem & conducat: e-
jusdem denique facultatis fuerit,
considerare, homo Deum quo-
modo, & qua sui parte contin-
gat; quoque pacto habitura se sit
pars ista, ubi corpore soluta fuerit.

13. Nihil homine illo mi-
serius est, qui omnia undique
pervagatur, & cum ea quæ sub-
ter terram sunt, quod ille ait,
scrutatur, tum quæ in animis
alienis, conjectura nititur inda-
gare; nec intelligit interim suffi-
cere sibi, ut cum eo, quem intra
se gerit, genio versetur, eum-
que legitime colat. colet autem, si
affectibus immunem custodie-
rit, & temeritate alienum, nec
offensum, re aliqua, quam vel
Dii vel homines egerint. quæ e-
nim Dii agunt, virtutis nomine,
veneranda: quæ homines, cognat-
ionis ratione, sunt amica: sed
& modo quodam miseranda
quandoque ob bonorum ma-
lorumque ignorationem. nec
sane defectus hic minor est
illo, qui alba & nigra internof-
cere prohibet.

14.

1 Legendum videtur cum *Gataxero* πῶς ἔχῃ ὅταν δίκηται, quomodo se habeat
anima, ubi perterrita fuerit, sive pertigerit; ad Deum ipsum nimirum, vel ad lo-
cum illum, quicumque ille tandem fuerit, sibi divinitus destinatum, post-
quam a corpore sejuncta fuerit. Vel etiam cum *M. Casaub.* ὅταν διακρίνεται
ubi diffusa & dispersa fuerit, corporis nimirum compage soluta. Varias
autem hac in parte Stoicorum sententias apud *Lipsium* legas *Physiolog.*
Stoic. l. 3. c. 14. *Gatax.* 2 *Pindari* verba sunt à *Socrate* in *Platonis Theætet.*
de genuino philosopho usurpata. *Gatax.* 3 Mentem cujusque nunc
Dæmonem nunc & Deum dicit. sic *l. 3. c. 3.* & *l. 3. c. 5.* ut & alibi. *Gatax.*
4 Legendum μέλαινα, prout margini adscriptum *Gatax.*

14. Etiam si ter mille annos vi-
cturus esses, & totidem insuper
myriadas, illud tamen meminisse
debes, nec ullam aliam vitam ab ea,
quam degit, amittere quenquam:
nec aliam ab ea, quam amittit,
degere. eodem ergo redit longif-
simum ætatis spatium, cum eo
quod est brevissimum. præsens
liquidem tempus est omnibus æ-
quale: & quod amittitur ergo
æquale est omnibus: eademque
ratione id quod amittitur, mo-
mentaneum tantum esse constat.
neque enim aut præteritum, aut
futurum amittere quis potest. nam
quis cuiquam id, quod non habet,
abstulerit? horum itaque duorum
meminisse oportebit: alterius ni-
mirum, quod omnia ab æterno
confimilia fuerint, & in orbem fe-
rantur: itaque nihil interesse, per
centum annos, an per ducen-
tos, an per tempus intermina-
tum, eadem quis visurus sit. al-
terius vero, quod is qui quam di-
utissime vixerit, & is qui quam
celerrime mortuus fuerit, tan-
tundem vitæ prorsus amittit ut-
terque. præsens liquidem dun-
taxat uterque tempus amittit, cum
hoc duntaxat habeat, nec amit-
tere possit quis, quod non habet.

15. In opinione sita sunt
omnia. docent hoc, quæ à

ιδ'. Καὶ τριχίλια ἔτη βι-
ώσεσθαι μέλλεις, καὶ πσαυτά-
κισ μύρια. ὁμῶς μέμνησθαι, ὅ-
τι ἐὰν εἰς ἄλλον ἀποβάλλαι βίον,
ἢ τῷτον ὃν ζῇ· ἐὰν ἄλλον ζῇ, ἢ
ὃν ἀποβάλλαι. εἰς ταὐτὸ ἐν κα-
θίστηται τὸ μῆκος τῷ βραχυ-
τάτῳ. τὸ γὰρ παρὸν πᾶσιν ἴσων,
1 [α'] καὶ τὸ ἀπολλύμενον, ὅτι
ἴσων· καὶ τὸ ἀποβαλλόμενον ἕτως
ἀκαριαῖον ἀναφαίνεται. 2 ἔτι
γὰρ τὸ παρῶν χρόνος, ἔτι τὸ μέλ-
λον ἀποβάλλαι ἀν' ἡς. ὃ γὰρ ὅτι
ἔχει, πῶς ἀν' ἡς τὸ τοιαῦτα ἀ-
φελοῖτο; τέττατον οὖν τὸ δύο διὰ
μνηστῶν· ἐνός μὲν, ὅτι πάντα
ἐξ αἰδῆς ὁμοειδῆ καὶ ἀνακυ-
κλόμενα, καὶ ἐδὲν ἀναφέρει,
πῆπερ ὃν ἐκατὶν ἔτεσιν, ἢ ἐν δια-
κοσίοις, ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ
καὶ αὐτὰ πᾶσι ὅψεται. ἔπερ δὲ, ὅτι
καὶ ὁ πολυχρονιώτατος, καὶ ὁ
τάχιστα τεθνηχόμενος, τὸ ἴσων
ἀποβάλλει. τὸ γὰρ παρὸν ἐστὶ μόν-
ον, 3 ὃ περισκεδᾶται μέλλει,
3 ἔπερ γε ἔχει καὶ τὸ τοιαῦτα μόν-
ον· καὶ ὃ μὴ ἔχει πᾶσι ὅτι ἀ-
ποβάλλει.

ιε'. Ὅτι πᾶν ὑπολήψεις.
4 δῆλα μὲν γὰρ τὰ πρὸς
τὸν

1 Hanc lectionem retinent *M. Casaub.* & *Dacier*. Verum ad *Marci* men-
tem accommodatior videtur *Gatakeri* conjectura, qui legit ἐ τὸ ἀπολλύμενον
ἐν ἴσων. particulam etiam αἰ delet *Snidas*. 2 Totā hanc ratiocinatio argu-
tias *Stoicas* nimium sapit. Nemo quidem præteritum tempus amittit, amittens
tamen omnes, quod eodem redit. 3 *Οἷον*, vel ὡς *Gatak*. 4 *Δηλοῦ*
Gatak. 5 Legendum videtur πρὸς τὸ Κοινὸν Μνησθῆναι. Fuit autem hic *Mo-*
nimus

τὸν Κωϊκὸν Μόνιμον λεγόμενα·
 δῆλον ὅτι καὶ τὸ χρησίμον ἐστι λε-
 γόμενον, εἰάν τις αὐτὸ τὸ νόστιμον
 μέλει τῷ ἀληθῆς δέχηται.

15. Υβρίζει εαυτὴν ἢ τῷ
 ἀνθρώπῳ ψυχῇ, μάστιγι μὲν
 ὅταν δόξαται μὲν καὶ οἷον Φῦ-
 μα τῷ κόσμῳ, ὅσον ἐφ' εαυτῷ
 γήνηται. τὸ γὰρ δυσχεραίνειν τινὶ
 τῷ γινόμενῳ, δόξασις ἐστὶ τῷ
 φύσει, ἥς ἐν μέρει, ἐκαστὸς τῶν
 λοιπῶν φύσεις ἐπείχεται. ἐπι-
 σκεῖται ὅταν ἀνθρώπων ἵνα ἀ-
 ποστραφῇ ἢ καὶ ἐναντία φέρηται,
 ὡς βλάψαι, οἱ αἱ εἰσὶν αἱ τῶν
 ὀργισμένων. τρίτον ὑβρίζει
 εαυτὴν, ὅταν ἡσάται ἡδονῆς,
 ἢ πόνου. τίτῳρον, ὅταν ὑποκρίνη-
 ται, καὶ σπιπλάσας, καὶ ἀνα-
 λήθως τι ποιῇ. ἢ λέγει. πέμ-
 πην, ὅταν πρᾶξῃ ἵνα εαυτῆς ἐ-
 ὀρμῶ, ἐπ' ἑδνα σκοπὸν ἀφίη,
 ἀλλὰ εὐκῆ, καὶ ἀπαρακαλῶντως
 ὅταν ἐνεργῇ. δεῦν καὶ τὸ μικρό-
 ται, κατὰ τὸ σπιν τὸ τέλει
 ἀναφορὰν γίνεσθαι. τέλει ὅτι λο-
 γικῶν ζώων, τὸ ἐπειδὴ τῶν πλει-
 ως καὶ πολιτικῶν τῷ πρεσβυ-
 τῆς λόγω καὶ δεσμῷ.

Monimo dicta sunt. horum au-
 tem utilitas comparebit, si quis
 quæ festive ab illo conscripta
 sunt, quatenus veritatem habent
 patrocinantem, admiserit.

16. Contumelia se afficit ani-
 ma humana : imprimis, quando
 abscessus & quasi struma mundi,
 quantum in ipso est, evadit. ab-
 scessionem enim facit à natura,
 in cujus parte aliqua reliquorum
 omnium cujusque natura conti-
 netur, qui re aliqua obveniente
 offenditur. deinde cum vel ho-
 minem quemcunque averfatur,
 vel hændendi consilio adversatur
 alicui, hujusmodi sunt autem iras-
 centium animæ. tertio contume-
 lia se afficit, cum voluptati vel
 dolori succumbit. quarto, cum
 simulat, ac fecte vel falso agit
 quicquam, loquiturve. quinto,
 quoties actionem aut conatum
 suum ad nullum certum scopum
 destinat, sed temere agit, & ne-
 scia ipsa, quid velit : cum etiam
 minutissima quæque ita sint a-
 genda, ut ad finem ipsum refe-
 rantur : finis autem animantium
 rationis participum hic est, ut
 civitatis ac politiæ antiquissimæ
 rationi legibusque obsequan-
 tur.

17.

nimus Diogenis & Cræseti sectator, Laert. 1. 6. quænam vero hujus dicta hic
 respexit Marcus, incertum est. Gatah. 1 Hoc ideo dictum est, quia Mo-
 nimus, teste Laertio, γράφει παύγια ἀπὸ τῆς ἀληθείας μεμυγμένα, i. e. Ludicra
 quedam scripsit, quibus seria subessent. Gatah. 2 Orbem urbem ac civitatis in-
 stitit habere vult, in qua homines universi cives cum sint, civitati illius le-
 gibus ac institutis se conformare per omnia debent. sic. 1. 3. 11. ἀνθρώπους
 πόλιν εἶναι πόλιν τῆς ἀντικειμένης, ἥς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὡς πρὸς οὐκ αἰεὶ εἰσὶν, & 1. 4.
 3. ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς πόλιν, & alibi. Gatah. 1 Πέμπος

17. Vitæ humanæ tempus, punctum est : natura, fluxa : sensus, obscurus : corporis universi fabrica, putrescere prona : anima, vaga : fortuna, res impervestigabilis : fama, quiddam iudicii expers : &c, ut verbo dicam, omnia, corporis quidem fluviis ; animæ vero, somnium & fumus : vita, militia, & hospitis in peregrino mora : fama posthuma, oblivio mera. quidnam est ergo, quod *hominem* deducere & transmittere possit ? res sola & unica est, philosophia. ea autem in hoc consistit, ut genium quis suum interim conservet integrum, contumelia ac læsione omni immunem, voluptate ac dolore omni superiorem, nihil temere aut fecte simulateque agentem, sibi sufficientem, cum, ut alii faciant aut ne faciant quid, opus nihil habeat : porro quæcunque eveniunt ac destinantur sibi ita excipientem, tanquam inde obvenientia unde venerit ipse : mente denique propitia placidaque mortem ipsam exspectantem, tanquam elementorum eorum dissolutionem, ex quibus animal unumquodque consistit. si autem elementis ipsis nihil grave contin-

ιζ'. τῆ ἀνθρώπινῃ βίῃ ὁ μὲν χρόνος, ἐγγυμὴ ἢ ἡ ἐσία, ῥέουσα ἢ ἡ αἰσθησις, ἀμυδραῖ ἢ ἡ ὅλα τῆ σώματος σύγκρισις, εὐσηπία ἢ ἡ ψυχῇ, ῥομέα ἢ ἡ τύχη, δυστίκμαρτον ἢ δὲ φήμη, ἀκραιον. σιωελόντι δὲ εἰπεῖν, πάντα, τὰ μὲν τῆ σώματος, ποταμός· τὰ δὲ τῆ ψυχῆς, ὄνειρος ἢ τὸ φῶς· ὁ δὲ βίος, πόλεμος καὶ ζῆνός ἐστι δημία· ἢ ὑπεροφημία δὲ, λήθη. τί ἐν τῷ ὡς ἀπὸ μψαῖ διωάμενον ; ἐν καὶ μόνον φιλοσοφία. τὰ πρὸς τὴν τῶν τηρεῖν τὸν ἐνδον δαίμονα ἀνύσκειν, καὶ ἀσινῇ, ἡδονῶν καὶ πένων κρείσσονα, μηδὲν εἰκὴ ποιεῖν, μηδὲ διεψευσμένως ἢ μεθ' ὑποκρίσεως, ἀνενδεῆ τῶν ἄλλων ποιῆσαι, ἢ μὴ ποιῆσαι· ἐπὶ δὲ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀπνεμόμενα δεχόμενον, ὡς ἐκείθεν ποθεν ἐρχόμενα, ὅθεν αὐτὸς ἦλθεν· ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ θάνατον ἰλεῶ τῇ γνώμῃ περιμένοντα, ὡς ἐξ ἑνὸς ἄλλο ἢ λύσιν τῆς σφικτικῆς, ἐξ ὧν ἕκαστος ζῶον συγκροτεται. εἰ δὲ αὐτοῖς τοῖς σφικτικαῖς μηδὲν δεῖν ὡς τῷ ἕκαστον δι-

1 *Πῶμος* *Xyland.* quod sequitur *Gatak*. 2 *Rationem*, cur oblivionem dixerit *famam*, petas licet ex l. 3. 10. & l. 4. 35. *Gatak*. 3 *Metaphora*, vel à *deductione honorifica*, vel à *funeris pompæ* & *exsequiarum solemnitate* traducta. *Una est*, inquit, *virtus. quæ magnifice transmittere potest*, non ad rogos, sed ultra rogos, ad posteros. *Gatak*. 4 Vide ad c. 13. hujus libri.

διανεῶς εἰς ἕτερον μεταβάλλειν, ἀλλὰ πῶς ὑπάρχει ὡς τὴν πάντων μεταβολὴν καὶ ἀγρίυσιν; κατὰ φύσιν γάρ· ἔστι δὲ κακὸν κατὰ φύσιν.

git, quod in alterum unumquodque eorum jugiter transmutatur, cur illam, quæ omnibus accidit, mutationem ac dissolutionem metuat aut suspectam quis habeat? secundum naturam quippe fit: nihil est autem malum quod est naturæ consentaneum.

Τὰ ἐν Καρνείῳ.

Quæ Carnunti,

LIB.

LIBER III.

BIBΛION γ'.

1. **N**ON est hoc tantum nobis cogitandum, singulis diebus absumi vitam, minoremque ejusdem superesse portionem: sed & illud reputandum, quod, si quis diutius vitam protraxerit, incertum sit, utrum mentis vires pariter idoneas sit habiturus ad rerum intelligentiam, & ad contemplationem eam quæ ad rerum divinarum humanarumque peritiam contendit. nam si delirare coeperit, perspiratio forsan, & nutritio, & imaginatio, & appetitus, & istiusmodi reliqua, neutiquam deficient: ea vero vis, qua sese uti possit, & officii sui numeros omnes absolvere, & quæ animo conceperit distincte explicare, & de hoc ipso, an mortem sibi consciscere debeat, considerare, & ejusmodi universa, quæ rationem probe subactam desiderant, hæc, inquam, vis jam prorsus extincta jacebit. Festinandum itaque, non hac sola

α'. **Ο**ΥΧΙ τὸ το μόνον δὲ λογίζεσθαι, ὅτι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπαναλίσκεται ὁ βίβω, καὶ μέρος ἔλαττον αὐτῶν καταλείπεται· ἀλλὰ κακὸν λογισμὸν, ὅτι εἰ ὅτι πλεον βιῶν τις, ἐκείνῳ γε ἄδηλον, εἰ ἐξαρκεσθ' ὁμοίᾳ αὐθιγῇ ἢ ἀλγούῳα πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν θεωρίαν τῶν σωτηριώδους εἰς τὴν ἐμπειρίαν τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπείων. εἰ γὰρ ὡς ἀληθεῖς ἀρετῆς, τὸ μὲν ἀγαπᾶσθαι, καὶ τρεφεσθαι, καὶ φανταζεσθαι, καὶ ὀρμᾶν, ἔστιν ἄλλα πιαῦτα, οὐκ ἐνδεῆσθαι τὸ ἑαυτῷ χρῆσθαι, καὶ τὰς τῶν καθηκόντος ἀρετῶν ἀκριβεῖς, καὶ τὰ περὶ φανόμηναι διὰ τὸν αὐτὸν, καὶ περὶ αὐτῶν τῶν, εἰ ἡδὴ ἔξαρκετον αὐτὸν ἐφιστάνειν, καὶ ὅσα πιαῦτα λογισμῶν συγγυμνασμένον πᾶν χρηρῆς, πρὸς ἀποσθένου. καὶ οὐκ ἐπ' αἰσθησθαι.

1 Stoicorum hoc est dogma, licere, immo oportere, quandoque è vita sese educere; & ὑπολογισμὸν ἐξαγωγῆς eam nuncupabant, cum iusta causa, quam illi censebant, demigrandi daretur. ut Cic. Tuscul. l. i. & Laert. in Zenon. ὑπολογισμὸς τί φασὶ ἐξαγεῖν ἑαυτὸν τῷ βίῳ τὸν σάφους, ὡς περὶ πατρίδος, καὶ ὑπὲρ φίλων, καὶ ἐν σκληροτέρῳ γίγνεται ἀλγυδῶν, ἢ πηρώσεων, ἢ τοσοῦτοις ἀνιάτοις. vide & Senecam ep. 70. & alibi. Gatake.

ὁ μόνον τῷ ἐγγυτέρῳ τῆ θανάτῳ
ἐκάστω γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ τ' ἐνόησεν τ' πραγμά-
των ἔτ' ἀπακολαθῆσιν πε-
πολήσαν.

Β'. Ἡ χρὴς ἔτι παρὰ πιαυτὰ πα-
ραφυλάσσειν, ὅτι καὶ παρὰ ὅτι
γινόμενα τοῖς φύσιν γινόμενοις,
ἔχει ἡ εὐχαιρὴ καὶ ἐπαγωγὴν.
οἷον ἄρτε ἐπιωμένε ἀρρρή-
γνυται ἵνα μέρη καὶ ταῦτα ἐν
τῇ δέχοντα ἔως καὶ τρέ-
πν ἵνα ἀρρὸς τὸ ἐπαγγελμα
τῆς ἀρρππίας ἔχοντα, ὅτι πρὶ-
πὶ πως, καὶ παρὰ θυμίας πρὸς
τὸ τρέφειν ἰδίως ἀνακινεῖ. πᾶ-
λιν τε παρὰ σῦκα, ἐπὶ ὅτι ὡραῖ-
οῦ ἐστὶ, κέχνηεν. καὶ ἐν τῇ
δρυππείῃ ἐλαίαις, αὐτὸ τὸ
ἐγγὺς τῇ σήψει, ἰδίον ἡ κάλ-
λῳ τῷ κάρῳ ὡραῖον.
οἱ σείχους δὲ κάτω νεύοντες,
καὶ τὸ τῆ λέοντος ὀπισκύνιον,
ὅ τ' συῶν ἐν τῇ σῶματι ρέων
ἀφρὸς, καὶ πολλὰ ἔτερα, κατ'
ἰδίαν εἰς τις σκοποῖν, πρὶν ὅντα
τῆ εὐειδῆς, ὅμως διὰ τὸ τοῖς
φύσιν γινόμενοις ἐπακολαθεῖν,
σιμειοῦμαι ἔτι ψυχαγωγεῖ. ὡ-
ς ἔστιν ἔχει πᾶν καὶ ἐννοεῖται βα-

ratione, quia mortem propius
per momenta singula acceditur,
sed hac insuper, quia rerum
consideratio & intellectus, ante
mortem nos sæpenumero desti-
tuit.

2. Etiam istud est observatu
non indignum, quod ea quoque
quæ à natura genitis superveni-
unt, gratiam suam quandam &
venustatem obtinent. quemad-
modum panis cum coquitur par-
ticulas quasdam diffindi cerni-
mus: attamen intercisa & hian-
tia ista, quamvis ab artis pisto-
riæ instituto aliena, decoris spe-
ciem quandam præ se ferunt, &
comedendi desiderium suo modo
irritant. ficus quoque, ubi plene
maturuerint, dehiscunt. sed & in
olivis præmaturis, illud putredi-
ni vicinum, gratiam peculiarem
quandam baccæ conciliat. spicæ
itidem deorsum vergentes, & le-
onis supercilium, & aprorum
ab ore diffuens spuma, multaque
alia istiusmodi, quæ seorsim si-
quis intueatur, sunt venustate om-
ni procul; quia tamen rebus na-
turalibus adnascuntur, & orna-
tum illis adjiciunt, & contem-
plantium quoque animos affici-
unt. proinde, si quis animum ac
cogitationem norit altius defigere
in

1 Id hic agit *Marcus*, ut ostendat, illis, quæ nonnulli tanquam defor-
mia, inutilia, aut etiam noxia inculant, suam nec deesse venustatem nec
utilitatem. *Dacier.* 2 *Δρυππεί* *Xyland.* quod rectius videtur. dictas enim
δρυππεί sive *ἐλαίαις*, sive *ἰχθῦσιν*, παρὰ τὸ πίπτειν πρὶν τὸ δένδρῳ πεπαισμέναις
monet *Eustath.* ad *Il.* 5. & *Odyss.* 1. ut & *Suidas.* at vero *δρυππεί* secun-
dum *Hesych.* παρὰ τὸ πίπτειν, ut significet πρὶν τὸ δένδρῳ πεπαισμέναις, ὡς
Gaisak. I *Glossar.*

in ea quæ in universo hoc fiunt, nihil fere etiam in eis, quæ quasi appendicis cujusdam loco *res naturales* consequuntur, deprehendet, quod non etiam cum oblectatione quadam huic ipsi commendare sese videatur. quin & idem ferarum rictus veros haud minore cum voluptate contuebitur, quam pictorum fictorumve arte per imitationem expressos. tam vetulæ item vetulive maturitatem quandam ac decorem, quam & quicquid in pueris venustatis animum allicientis deprehenditur, castis oculis spectare poterit. denique contingunt multa hujusmodi, quæ non cuivis sunt grata, sed illi duntaxat qui adversus naturam operaque ejusdem animum habuerit probe conciliatum.

3. Hippocrates, ubi multos sustulerat morbos, morbo tandem & ipse sublatiis est. Chaldæi, cum multorum mortem prædixissent, morti demum & ipsi concesserunt. Alexander, Pompeius, C. Cæsar, cum tot urbes funditus evertissent, tot hominum myriades in prælio cecidissent, ipsi quoque tandem vita excefferunt. Heraclitus, de mundi conflagratione cum pro-

γυπέραν πρὸς τὰ ἐν τῷ ὅλῳ γινόμενα, χεδὸν ἑδὲν ἔχει δόξει αὐτῷ καὶ τῶν κατ' ἐπακολούθησιν συμβαινόντων ἡδέως πως Ἀλγεωνίσταται. ἔτι καὶ θηρίων ἀληθῆ χάρματα, ἔχ' ἥσων ἡδέως ὀψεται, ἢ ὅσα γραφεῖς καὶ πλάσαι μιμήμενοι δεικνύουσιν. καὶ γραὸς καὶ γέροντος ἀκμῆ πῶ καὶ ὥραν, καὶ τὸ ἐν παυσὶν ἐπαφρόδιον, τοῖς αὐτῆς σώφροσιν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν διωήσεται. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐ παντὶ ² πιθανὰ, μόνῳ ἢ τῷ πρὸς τὴ φύσιν, καὶ τῇ ταύτης ἔργα γησίως ἀκραιώμενῳ ³ ὡς περ ὁψεται.

γ. Ἰπποκράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσήσας ἀπέθανεν. οἱ Χαλδαῖοι πολλῶν θανάτους ὡς προείποντο· εἴτα ἐ αὐτὸς τὸ πεπρωμένον κατέλαβεν. Ἀλέξανδρος, καὶ Πομπήιος, καὶ Γάιος Καῖσαρ, ὅλας πόλεις ἄρδην ποσιντάκις ἀνελόντες, ἐν ὧν ὡς ἀληθῆ πολλὰς μυριάδας ἱππέων καὶ πεζῶν ἀνὰ κόψαντες, καὶ αὐτοὶ ποτὶ ἐξήλθον ὥς εἰς.

⁴ Ἡράκλειος, περὶ τῆς κόσμου ἐκπυρώσεως

¹ Glossar. Διασύνεσις, constitutio, institutio. potest tamen & in commendandi five conciliandi significatu sumi, qui τῷ συνίστασθαι solennis est. Gatak.

² Non cuiusvis credibilia vertit interpretis uterque. ego malim, non cuiusvis grata, gratiam enim, decorem, venustatem, supra inculcaverat. & πιθανόν, gratum, blandum, lepidum, elegans. sic Lucian. πολλὸν τὸ πιθανόν καὶ ἐπαγωγόν. Aristid. καλὸν γὰρ εἶναι κόσμον καὶ μέγα πιθανόν τὸ πλῆθος. Gatak. ³ Περαισιότατα Gatak.

⁴ Vide Latium. l. 9.

¹ Atqui.

ἐκ πυρώσεως πᾶντα φυσίολο-
γίους, ὕδατος πᾶν τὸς παλαιο-
γράφους βολβίτω κατακεχε-
σμένος ἀπέθανεν. ¹ Δημόκριτον
ἢ οἱ Φθῆρες, Σωκράτη δὲ
ἄλλοι ² Φθῆρες ἀπέκλειναν. τί
ταῦτα; ἐνέβης, ἐπιδύσεις, κα-
τήχης· ἐκβῆθι. εἰ μὲν ἐφ' ἐ-
περὶν βίον, εἰ δὲν θεῶν κενόν,
εἰ δὲ ἐκείν. εἰ δὲ ἐν ἀναμνησίᾳ,
παύσῃ πόνων καὶ ἡδονῶν ἀνε-
χρήμδον, καὶ λατρεῦων ποσέ-
τω χείρονι ³ τῷ ἀγρίῳ. ⁴ ἢ
ὡς εἴς τὸ ὑπερηγνόν· τὸ μὲν γὰρ
νῆς ἐδαιμών, τὸ δὲ γῆ καὶ λυθρος.

δ'. Μὴ κατατρίψῃς τὸ ὑπε-
ρήμδον ἐβίς μέρος ἐν τῷ πε-
ρὶ ἐτέρων φαντασίας, ὅπου ταν
μὴ τ' ἀναφορὰν ἵπτι ἢ κοινω-
φελές ποιῇ. ⁵ ἥτοι γὰρ ἄλλῃ

lixē differuisset, aqua intercute
viscera distentus, stercoreque
oblitus bubulo, interiit. Demo-
critum pediculi, Socratem etiam
pediculi, sed aliusmodi, sustulerunt.
quorsum ista? navem con-
scendisti, navigasti; appulisti: e-
gredere. si ad vitam alteram; ni-
hil, ne ibi quidem, numinis
est inane. sin sensu cariturus
sis, defines voluptatibus ac do-
loribus distineri; defines vasi
tanto deteriori inservire. an
non enim præstantius est id
quod inservit? cum alter mens
& genius, alter limus & sa-
nities sit.

4. Quod superest vitæ reli-
quum, ne conteras in cogi-
tationibus de rebus alienis,
nisi siquid ad communem u-
tilitatem spectaverit; puta,
cogitando, quid iste vel ille
agat,

1 Atqui Laert. l. 9. ex Hermippo, senio confectum duntaxat obiisse tra-
dit, & quamvis diversa à se invicem de Democriti obitu tradant auctores,
à Marco tamen omnes dissentiant. Gatak. 2 Anytum & Melitum
innuit, quos pediculos non absurde nominat, quasi animalcula vilissima.
de lenonibus paria Plautus Cincul. Act. 4. Sc. 2. Item genus est lenonium inter
homines, meo quidem animo "Uti muscæ, culicesque, pedesque, pulicesque. Ubi
pedes, pro pediculis. Ideoque non opus est ut quicquam mutet Xyland. qui
substituit, historiam, ut ait, secutus, Socratem cicuta absumpsit. Gatak. 3 Cor-
pus ἀγρίον sive vasculum appellat, quomodo σκεῦος Apost. ad Thess. ep. 1.
c. 4. v. 4. & Cicero Tusc. l. 1. Corpus est quasi vas animi aut aliquod receptaculum.
Gatak. 4 Locus proculdubio perperam habitus. Legendum opinor vel
ἐπερί, quo, illud quod inservit, præstantius est: vel ἢ [ἐ] περὶ τὸ ὑπερ-
ηγνόν præstantius est id quod inservit; Gatak. 5 Lego ἢ τοι γὰρ (vel ἢ γὰρ τῷ)
ἄλλῃ ἔργῳ τήρησις, τυτέσι, φανταζόμενος &c. quod quidem συλοισφαιρὶς esse
videtur, locutionis tamen genus nec Marco nostro nec aliis scriptoribus in-
solens. vide ad l. 4. 48. Potest tamen tota perioche ita concipi: Μὴ κατα-
τρίψῃς τὸ ὑπερήμδον ἐβίς μέρος ἐν ταῖς περὶ ἐτέρων φαντασίαις τυτέσι, φαν-
ταζόμενος πῶς οὕτως πράσσει, καὶ πῶς ἐπικεν, & πῶς λέγει, & πῶς ἰνδυμέναι, καὶ πῶς τεχ-
νάζεται, & ὅσα ἴσθαι, ἢ γὰρ τῷ ἄλλῃ ἔργῳ τήρησις, ποιεῖ ἀπορίμωτον &c. Gatak.

agat, & quorū hoc vel illud agat, quid loquatur, quid cogitet, quid machinetur, & cætera. etenim operis alieni observatio, à mentis propriæ custodia cogit evagari. oportet itaque in cogitationum serie frustraneum, & superfluum omne declinare: curiosum autem & malignum multo magis: assuefacere vero te debes, ut ea duntaxat cogites, de quibus siquis subito te requisiverit, quid nunc in animo versas? libere statim respondere queas, istud vel illud: unde palam fiat extemplo, esse omnia apud te simplicia benevolaque, animalis sicut socialis, & cogitationes omnes neglectim habentis, quæcunque voluptatem aut luxum ullo modo respiciant; aut æmulationem etiam, aut invidentiam & suspicionem, aut aliud quidlibet, de quo proloqui pudeat, hoc te vel illud in animo habuisse. Vir ita compositus, quo minus in optimorum numero censeatur, jam nihil est, cum deorum sacerdos ac minister quidam existat, eoque, quod intra se gerit, numine, rite utatur, quod hominem utique præstat intaminatum voluptatibus, dolore omni illæsum, contumelia intactum, improbitatis ne sen-

εργα εἶρη, τὰ τέτι Φαν(α)ζόμνος πὶ ὁ δ' εἶνα πράσσει, ἔ τιος ἐνε-
κεν, ἔ τι λέγει, καὶ πινθυμῶ, καὶ τί
πηνάζει, καὶ οὐα πιαυτα, ποῖα
ἀπὸρρεμβεαδ, ἔ ἔ ἰδὶα ἡγςμονι-
καὶ παρατηρήσεως. χρὴ μὲν ἐν ἔ
τὸ εἰκὴ καὶ μάτην ἐν τῷ εἰρμῷ τῷ
Φαν(α)σιῶν περιίσταδ, πολὺ ἢ
μάλισται τὸ περιέρχον, ἔ κακὴθε-
καὶ ἐδίστειν ἑαυτὸν, μόνῃ Φαν-
πιζεαδ, πρὶ ὧν ἑ ἡς ἄφνω δι-
ανέροιτο, πίνω δ' ἄνευ; μετὰ
παρήρησιαι, παραχρήμα ἀν ἀπο-
κρίνατο, ἔτι τὸ ἔ τὸ ὡς ἐξ αὐ-
τῶν εὐθὺς δ' ἡλα εἶναι ὅτι πάντα
ἀπῶα καὶ εὐμνῆ, καὶ ζῶα κοινω-
νικῆ, ἔ ἀμελεῖντος ἡδονικῶν,
ἡ κατὰ πᾶς δ' οὐλαυστικῶν Φαν-
τασματάων, ἡ φιλονεικίας τινός,
ἡ βασκανίας καὶ ὑποψίας, ἡ ἄλ-
λα τινός, ἐφ' ὧ ἀν ἐρυθρίασας
ἐξηγάμνος, ὅτι ἐν νῶ αὐτὸ εἶ-
χες. ὁ γάρ τοι ἀνὴρ ὁ ποιῆτος,
ὅτι ἐν ὑπερτιθέμνος, τὸ ὡς ἐν
ἀρίστοις ἡδὴ εἶναι, ἡ ἱερεὺς τις καὶ
ὑπερὸς θεῶν, χρώμνος καὶ τῷ
ἐνδον ἰδρυμνῶ αὐτῷ, ὁ παρέχε-
τὸν ἀνθρώπων ἀχραντὸν ἡδονῶν,
ἄτρωτον ὑπὸ παντός πόνου, ἡ πᾶ-
σης ὑβρεως ἀνέπαφον, πᾶσης ἡ ἀ-

ναϊοθητον

1. Stobæus Tom. 1. l. 2. de Stoicis: Ἀγνοοῖ ἢ ἔ ἱερά μόνον εἶναι τὸν σφόν, φαῦλον δ' ἐ μνηῖνα. & Porphy. de abstinent. 1. 2. Ο ὅτως φιλόσοφος, τῇ ἐπὶ πᾶ-
σιν θεῶν ἱερεὺς. ita viri Sancti in sacra pagina nuncupantur, Βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς
τῷ θεῷ Apocal. 1. 6. & 5. 10. Gatak. 2. Injuria live contumelia intactus.
Siquidem injuria ad sapientem non pervenit. Vid. Senecam de constanz. sap.
c. 5. Gatak. 3. Improbitatis, alienæ sc. ne sensu quidem nullo affectus. h. e.
adversus eam perinde affectus ac qui ne sentiat quidem. Gatak. 1. Lo-

5. Neque invitus *quicquam* agas, neque societatis communis immemor, nec nisi re probe prius explorata, aggressus, nec *affectibus* abreptus. sed nec sensus tuos exornet sermonis elegantia; nec dictionis multæ fueris, nec negotii multi avidus. faxis vero, ut qui in te residet Deus, præses sit animantis masculi, ætate provecti, reipub. studiosi, Romani, principis; qui ita se composuerit, ut qui promptus decedere, classicum duntaxat, quo è vita avocetur, expectet. quique nec juramento proprio, nec alius cujusquam testimonio opus habeat. porro vultus adsit hilaris, animusque ita comparatus, ut nec externo aliquo indigeas ministerio, nec tranquillitate ea, quam ab alijs suppeditari necesse sit. rectum denique, non surrectum esse oportet.

6. Si quid in vita humana deprehenderis præstabilius justitia, veritate, temperantia, fortitudine, &c, ut uno verbo absolvam omnia, animo ita affecto, ut in eis quæ secundum rationis dictamen peragenda sunt, sibimet ipsi, in eis quæ citra consilii proprii opem obveniunt, fato acquiescat: si quid, inquam, præstan-

ε'. Μήτε ἀκῆσι¹ ἐνέργει, μήτε ἀκρινώνῃ² τῷ, μήτε ἀνεξέ-
πας³ τῷ, μήτε ἀνελκόμεν⁴ τῷ.
μήτε κομψείᾳ τῷ διανοοίαν
σε καλλωπίζεω· μήτε πολυ-
ρρήμων, μήτε¹ πολυπράγ-
μων ἔσο. ἐπὶ ᾧ² ὁ ἐν σοὶ θεὸς
ἔστω πρῶτος ζῶς ἄρρει³ τῷ,
ἢ πρῶτος, ἢ πολιτικῶς, καὶ
ρωμαίως, καὶ ἄρχοντι⁴ τῷ, ἀνα-
πτυχότως ἑαυτὸν, οἷ⁵ τῷ ἀνεί-
ημι⁶ τῷ ἐν αὐτῷ τὸ ἀνακλητικὸν
ἐκ τῆ βίης⁷ εὐλυτ⁸ τῷ. μήτε
ὄρεα δέομεν⁹ τῷ, μήτε ἀνθρώ-
πων πρὸς μάρτυρας. ἔν¹⁰ δὲ τὸ
φαιδρὸν, καὶ τὸ ἀπερσδέες
τῆς ἑξωθεν ὑποχρέως, καὶ
τὸ ἀπερσδέες ἡσυχίας, ὡς ἄλ-
λοι παρέχουσιν. ὁρῶν ἔν¹¹ εἶναι
χρὴ, ἔχ¹² ὁρῶμεν.

5'. Εἰ μὲν κρείττον εὐέλκεις
ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ δικαιο-
σύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης,
ἀνδρείας, καὶ κατὰ τὰς ἀρ-
κεῖας ἑαυτῇ τὴν διανοοίαν σε ἐν οἷς
κατὰ τὸν λόγον τὸ ὄρθον πρῶτος
σε παρέχει, καὶ ἐν τῇ εἰμαρμένῃ,
ἐν τοῖς ἀπερσδέως ἀπονεμο-
μένοις· εἰ τὰς, φημί, κρείσσον

borat fastidio sui. & Aristot. Ethic. l. 9. c. 4. Διαφέρειν¹ ἑαυτοῖς οἱ φαῦλοι, ἢ ἐτέρων μὲν
ἐπιθυμῶσιν, ἀλλὰ ἢ βύλονται. Gatah. 1 Vide L. 4. c. 24. De sapientibus ex Stoico-
rum sensu Laert. l. 7. in Zenon. Ἀπὸ γυμνάσις τε εἶναι ἐκκλίνειν γὰρ τὸ καθῆκον. Gatah.
2 Vide ad l. 2. 13. 3 Forſan εὐλύτως, ut infra, c. 7. εὐλύτως ἄπεισι. Gatah.
4 Vitiosa proculdubio scriptura. existimaverim legi posse ἐν δὲ, vel, quia
id forſan Poetarum est peculiare, ἐν δὲ, ἀπὸ τῆς ἐνείης δὲ, vel quia moniti seu
præcepti rationem præcedentia habent, ἐν δὲ, aut ἐνείης δὲ. Gatah. 5 En illud
abesse debere putat Gatah.

τι ὁρᾷς, ἐπ' ἐκείνο ἐξ ὅλης
 τῆ ψυχῆς τραπόμενος, τὰ ἀ-
 εἶς εὐρισκομένους διόλου. εἰ
 ὅ μὴδὲν κρεῖττον φαίνεται αὐτῷ
 τὰ ἐνιδρυμένους ἐν σοὶ δαίμονος,
 τὰς τε ἰδίας ὁρμὰς ὑποτα-
 χόντων ἑαυτῷ, καὶ τὰς φαντα-
 σίας ἐξετάζοντων, καὶ τὰ αἰσθη-
 τικῶν πείσεων, ὡς ὁ Σωκράτης
 ἔλεγεν, ἑαυτὸν ἀφελκυκότας, καὶ
 πῶς θεοῖς ὑποταχότος ἑαυ-
 τὸν, καὶ τῷ ἀνθρώπων περικη-
 δομένους· εἰς τὰ πάντα τὰ ἄλλα
 μικρότερα ἢ εὐπελέστερα εὐρί-
 σκεις, μὴδὲν χωρὰν διδῷς ἑτέρῳ,
 πῶς ὁ ῥέψας ἀπαῖξ καὶ διοκλί-
 νας, ἐκ ἐπὶ ἀποεισπάτως τὸ ἀ-
 γασθὸν ἐκείνο τὸ ἴδιον ἢ τὸ σὺν
 περὶ μᾶλλον διωχῆσιν ἀντικα-
 θήσας· γὰρ τῷ λογικῷ καὶ
 ποιητικῷ ἐκαστῷ, καὶ θεμῖς,
 ἐπὶ οὐκ ἐν ἐπεροχρῆς, οἷον τῷ
 παρὰ πολλῶν ἐπαίμων, ἢ ἀρχαῖς,
 ἢ πλεῖστον ἢ διολαύσεις ἡδονῶν.
 πάντα ταῦτα, καὶ πῶς ὁ-
 λὴν ἐναρμόζειν ῥόγῃ, κα-
 περάτησεν ἄφρων, καὶ παρή-
 νεγκεν. σὺ δὲ, Φημί, ἀπλῶς
 καὶ ἐλευθερίως ἐλθὲ τὸ κρεῖτ-
 τον, καὶ τὰς ἀντίχας κρεῖττον
 δὲ τὸ συμφέρον, εἰ μὲν τὸ ὡς
 λογικῷ, τὸ τοῦ τέρεος· εἰ δὲ τὸ

tius hoc adverteris, eo te veritas,
 eodemque tanquam bono præ-
 stantissimo, quo fruaris, toto
 animo fac incumbas. sin præsta-
 bilius nihil offenderis, genio in
 te collocato, cum ita fuerit com-
 paratus, ut motus suos omnes
 sibi subjecerit, & visa quæque
 diligenter exploret, & à sen-
 suum affectionibus quod Socra-
 tes dicebat, sese abstraxerit,
 Deis autem se regendum per-
 miferit, hominibusque quibuf-
 vis curam lubens impendat :
 si animo sic affecto inferiora
 vilioraque cætera omnia de-
 prehendis, nulli alii rei cui-
 quam locum concedas, ad quam
 animo divergente si inclinaveris
 quicquam, bonum illud
 proprium & peculiariter tuum
 quo minus libere colas præfe-
 rasque, obstabit: bono siquidem
 rationali & publicum spectanti
 nihil extraneum ex-adverso
 consistere fas est; vulgi, puta,
 existimationem, principatus, di-
 vitias, aut vitam voluptuariam.
 hæc enim omnia, si vel mi-
 nimum convenire visa fuerint,
 prævalebunt confestim & a-
 bripiunt te. at tu simpliciter
 libereque id quod præstantius
 est eligito, eique strenue ad-
 hærescito. præstat autem id
 quod conducit. itaque si con-
 ducere tibi videbitur, quatenus
 ratione præditus es, retineas; sin,
 quatenus

I Lego πολιτικῷ, cum codices excusi perperam ποιητικῷ habeant.
 Sic enim I. 7. 72. ἡ λογικὴ καὶ πολιτικὴ δύναμις. & I. 10. 2. ἐστὶ ὃ τὸ λογικὸν ἐν-
 θὺς καὶ πολιτικόν. Gatake.

quatenus animatus es tantum, repudies; iudiciumque, quo minus externa rerum facie specieque corrumpatur, integrum servare curæ sit, quo rerum examen exquisitius instituas.

7. Nihil unquam in pretio pro utili habeas, quod eo te adigat, ut fidem fallas, modestiam deferas, oderis quemquam, suspectum habeas, exfecreris, simules, appetas quicquam quod parietes circumjectos velamenta que desideret. qui enim mentem geniumque eundem suum; & virtutis huiusce ritus sacros, cæteris omnibus antetulerit, is tragœdiam nullam excitat, non ingemiscit, non solitudine, non frequentia opus habet: quod est maximum, victurus est, *mortis* nec appetens, nec metuens: quin nec tantillum interesse censebit, spatio temporis prolixiore an contractiore anima sua corpore inclusa utatur: utpote qui, si statim demigrandum fuerit, perinde promptus sit decedere, ac aliud quid agere, quod modestè & decore agi oporteat. hoc autem unum per vitam totam cavet religiose, ne mens sibi quicquam eorum subterfugiat, quæ animantis rationalis & civilis propria sunt munera.

ὥς ζῶω, ἀποφύβαι, καὶ ἀτύφως φύλασσε τὴν κρείσιν μόνον, ὅπως ἀσφαλῶς τὴν ἐξέτασιν ποιήσῃ.

ζ'. Μὴ πρὸς τὴν ποτὶ ὡς συμφέρων σεαυτῷ, ὁ ἀναγκασθὲς ποτὶ τὴν πᾶσιν ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ, τὴν αἰδῶ ἐγκαταλιπεῖν, μισήσῃ τινα, ὑποπτεύσῃ, καταφροσύνησιν, ὑποκρίνασθαι, Ἰππὶ θυμῷ πινος τοῖχων καὶ ὡς ἀπετασμάτων δεομένης. ὁ γὰρ τὴν ἑαυτῷ νῦν καὶ δαίμονα, καὶ τὰ ὄρνια τὴν τέτα ἀρετῆς ἀπελάμνηται, τραγωδίαν ἔποιε, ἔσενάζει, σὺν ἐρημίᾳ, ἔμπληθυστος δαίσετο τὸ μέγιστον, ζήσῃ, μήτε δώκων, μήτε φεύγων ποτερον δὲ Ἰππὶ πλέον διάστημα χρόνου τῷ σώματι περιεχομένη τῇ ψυχῇ, ἢ ἑὸν ἔλασεν χρήσει, ἐδὲ ὀπίσθεν αὐτῷ μέλει, καὶ γὰρ ἡδὴ ἀπαλλάσσεται δέη, ἔτιως ἐνυλῶς ἀπ' ὅσιν, ὡς ἀλλότῃ τὴν αἰδημόνως καὶ κοσμίως ἐνεργείας διωαμένων ἐνεργήσεων τὴν μόνον παρ' ὅλον τὸ βίον ἐλαβέμενη, τὴν ἀλγόναν ἐν ἡμῖν τὴν οἰκείαν νοερεὶς πολὺν καὶ ζῶντες ποτὶ γενέας.

η'. Οὐ-

1 Ατυφον mavult Gatak. 2 A mysteriis Ethnicis translatio. ἔργα Edis. Lugd. male, nec melius Annotator ἔργα. Gatak. 3 Διόστειτα Lugd. quod & mavult Gatak. 4 Aliquid deesse videtur quod sic supplet Gatak. [τὸν Θάνατον] μήτε δώκων, μήτε φεύγων. 5 Annot. Lugd. τὴν ποτὶ. atque ita prorsus accipit Interpres uterque. Sed fallis uterque: ποτὶ siquidem hic fuga; & ἐν ποτὶ γενέας in fuga esse, i.e. fugere, subterfugere, metaphora ab iis qui τὴν ποτὶ μόνον in prælio superati in fugam vertuntur. Gatak. 1 Απο-

η'. Οὐδὲν ἂν ὦν τῇ Διανοίᾳ
 ὧς κεκορασμένον καὶ ὀκκεκαθαρ-
 μένον· πυῶδες, ἔδδ' ἐμὲ μεμο-
 λυσμένον, ἔδδ' ὑπερὸν εὐροῖς. ἔ-
 δδ' αὖτω πλεῖν τὸ βίον αὐτῷ ἢ πε-
 πρωμένη καταλαμβάνει, ὡς ἂν
 τις εἴποι τὸ τραγῶδον, πρὸς τὸ
 τελέσσει ἢ διαδραματίσαι, ἀ-
 παλλάττει δὲ. εἰς ἣν ἔδδ' ἐν δ' ἄλλον,
 ἔδδ' ἐκ μέρους, ἔδδ' περὶ σδε-
 μένον, ἔδδ' ἀπεχρισμένον, ἔδδ' ἐ-
 ὑπεύθυνον, ἔδδ' ἐμφωλεῦον.

θ'. Τὴν ὑποληψητικὴν διῶα-
 μιν σέβει. ἐν ταύτῃ τὸ πᾶν, ἵνα ὑ-
 πόληψις τῷ ἡγεμονικῷ σὲ μη-
 κελί ἐγένηται² ἀνακόλυσθον τῇ φύ-
 σι, ἢ τῇ ἑξ λογικῆς ζώας κατα-
 σκεῇ. αὕτη δὲ ἔπαγγελλε-
 ται ἡ ἀποπρωσία, καὶ τὸ πρὸς
 ἀνθρώπους οἰκείωσιν, καὶ τὸ
 τοῖς θεοῖς ἀκολεθρία.

ι'. Πάντα ἔν ῥίψας, ταῦτα
 μόνον τὰ ὀλίγα σιώεχε· καὶ εἰς
 συμνημόνευε, ὅτι μόνον ζῇ ἐκα-
 στος τὸ παρὸν τῷ τῷ, τὸ ἀκαριαῖον
 τὰ ἡ ἄλλα, ἢ βεβία³, ἢ ἐπ' αὐτῇ
 λω⁴· μικρὸν μὲν ἔν ὃ ζῇ ἐκα-
 στος, μικρὸν δὲ τὸ τῷ γῆς γω-

8. In hominis castigati atque
 expurgati animo, nihil suppu-
 rati, nihil impuri, nihil subdoli
 offendas. neque vero vitam hu-
 jus non consummatam fatum
 unquam abruperit, perinde ac
 si tragoedum dixerit quis ante
 fabulam peractam scena cessisse.
 quin nec servile quippiam in
 eodem aut affectatum depre-
 hendas, aut addictum, aut ab-
 scissum, aut quod censuram re-
 fugiat, aut quod latebras re-
 quirat.

9. Facultatem opinatricem
 venerare. in hoc enim sita sunt
 omnia, ut menti tuæ nulla in-
 fit cogitatio, quæ vel naturæ,
 vel animantis ratione præditi
 conditioni non sit consentanea.
 postulat autem ista; ut nihil
 temere statuamus, ut homini-
 bus benevoli, Deisque obse-
 quentes simus.

10. Missis itaque rebus cæte-
 ris, pauca ista apud te habeas:
 meminerisque insuper, unum-
 quemque præsens tantummodo
 ætatis ἱpatium, quod puncti in-
 star obtinet, vivere: reliquum
 tempus vel jam exactum, vel in
 incerto plane situm. exiguum est
 itaque quod vivit quisque; exi-
 guus

1 Απορρίπτει τὸν, ὃ μὴ βίαν τὸ συμβαῖνον, ἢ ὃ ἀκρίαν τὸν πρὸς αὐτὸν, ut
 explicat l. 8. c. 34. 2 Αἰσχυρὸς Lugd. quod amplectitur Gatah. 3 Illius
 animæ est nimis vertit Xyland. malim, postulat autem, sive exigit ista. sic enim
 Suid. ἐπαγγέλλεται, αἰετοί. Gatah. 4 Αποπρωσία definit Zeno apud Laert.
 l. 7. ἐπαγγέλλεται ὅτι ποτε δεῖ συγκαταπέφασθαι, καὶ μὴ. Est igitur ἡ ἀποπρωσία, sive
 (ut l. 4. 49. & 7. 55.) τὸ ἀποπρωτῶν ἀ temere assentiendi proclivitate ac præ-
 cipitania immunitas. eodem fere sensu occurrit hoc verbum, apud Plutar-
 chum, Stobæum, & Arrianum in Epictet. Fallitur ergo Budæus (& eum secu-
 tus Stephanus) cum legi vult ἀποπρωσία. Gatah. 1 Præ-

guus & telluris, in quo vitam agit, angulus: exiguum quiddam, quæ & diutissime prorogatur, posthuma fama; eaque hominum morti celerrime concedentium, qui ne seipsum probe norint, nedum jam olim defunctum quempiam, successionebus propagata.

II. Eis quæ dixi monitis familiaribus, istud unum adjectum sit: ut definitio sive descriptio fiat semper rei illius quæ sub cogitationem cadit: quo ipsa per se nuda ex natura sui, eademque integra, per partes sui universas, quale quid sit, distincte possis dijudicare; utque apud te perpendas, & quodnam sit nomen ejus, quæque eorum ex quibus constat, & in quæ futurum est ut resolvatur denuo, nomina. nihil enim perinde magnanimitatem ingenerat, atque expedite vereque discutere posse unumquodque eorum quæ in vita contingunt; eademque sic intueri semper, ut mentem simul subeat, quali mundo qualem usum hoc præbeat, quamnam universi respectu dignitatem obtineat; quamnam, hominem quod attinet, qui civem agit civitatis supernæ illius, cujus reliquæ civitates istæ quasi fa-

νίδιον ὅπερ ζῆ· μικρὸν δὲ καὶ ἡ
μηκίστη ὑπεροφημία, καὶ αὐ-
τὴ δὴ κατὰ διαδοχὴν ἀνθρω-
πείων τάχιστα περνήζομένων,
καὶ οὐκ εἰδόντων εἰδὲ ἑαυτοὺς,
ἕτερον γὰρ τὸν πρόπαλαι περνήκεται.

ια. Τοῖς ὁ εἰρημένοις ἡ πα-
ραστήμασιν ἐν ἑλῆ παροῖσιν, τὸ
ὅρον ἡ ὑπογραφήν αἰεὶ ποιῶ-
ν τὰ ὑποπλήντορες φαντασθῶ,
ὥστε αὐτὸ ὁποῖόν ἐστι κατ' ἐρίαν
γυμνόν, ὅλον δὲ ὅλων διηρημέ-
νως βλέπειν. Ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔνομα
αὐτῶν, καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων
ἐξ ὧν συνεκρίθη, καὶ εἰς αὐτὰ ἀνα-
λυθήσεται, λέγειν παρ' ἑαυτῶν.
Ἐδὲν γὰρ ἕτως μεγαλοφροσύνης
ποιητικόν, ὥς τὸ ἐλέγχειν
ὁδῶν καὶ ἀληθείας ἐκαστὴν τῶν
τῷ βίῳ ὑποπλήντων δύνα-
σθαι, καὶ τὸ αἰεὶ ἕτως εἰς αὐτὰ
ὄραν, ὥστε συνεπιδάλλειν ὁ-
ποῖον τινὲς τῷ κόσμῳ, ὁποῖον
τινὰ τῶν χρειῶν παρεχόμε-
νον, τίνα μὲν ἔχει ἀξίαν ὥς
πρὸς τὸ ὅλον, τίνα δὲ ὥς
πρὸς τὸ ἀνθρώπινον, ἡ πολί-
τῳ ὄντι πόλεως τῆς ἀνωτά-
της, ἥς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὥσπερ
οἰκίαι

I Præceptis vertit Xyland. ac si παρακλεύσμενοι vel παραινήμασι legisset. M. Casaub. auxiliis, quo sensu παρῆσθαι nusquam occurrit: quia tamen παρῆσθαι est βοηθεῖν, adesse, auxiliari, fieri potest ut Marcus παραστήματα hic dixerit, quæ infra βοηθήματα l. 4. c. 50. Potest forsitan & documentis reddi: nam παρῆσθαι quod ejusdem est originis, etiam pro documento sumi quandoque, docet Budens. Gatak. 2 Vide ad lib. 2. 16.

οἰκίαι εἰσὶν· τί ἐστὶ, ἔκ τινων
 συναγκελευται, καὶ πόσον χρόνον
 πέφυκε ὡρᾶμένειν τῷτο, τὸ τ'
 φαντασίαι μοι νῦν ποιεῖν· καὶ
 τίνος ἀρετῆς ὡρᾶς αὐτὸ χρεία,
 οἷον ἡμερότητος, ἀνδρείας, ἀλη-
 θείας, πίστεως, ἀφελείας, ἁ-
 παρκειάς, τ' λοιπῶν· διὸ δεῖ ἐφ'
 ἑκάστη λέγειν, τῷτο μὲν ὡρᾶ
 δεῖ ἡκεῖ· τῷτο δὲ κατὰ τὴν σύλ-
 ληξιν, καὶ τὴν συμμετρομένην
 σύγκλωσιν, καὶ τὴν πιαυτὴν συν-
 τευξίν περὶ καὶ τύχῃ· τῷτο δὲ
 ὡρᾶ ἔσ' συμφύλα καὶ συγγενῆς
 καὶ κοινωνῆς, ἀγνοοῦντ' μὲν τι
 εἴη τὴν αὐτὴν κατὰ φύσιν εἶναι· ἀλλ'
 ἐγὼ ἐκ ἀγνοῶν. Διὰ τῷτο χρῶ-
 μαί αὐτῇ κατὰ τὴν κοινωνίαν
 φυσικὸν νόμον, εὐνοῶς, καὶ δι-
 καίως· ἅμα μὲντοι· ἔσ' κατ' ἀξί-
 ας ἐν τοῖς μέσοις συσχεζομαι.

16. Εἰς τὸ παρὸν ἐπεργῆς,
 ἐπὶ μὲν τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἐ-
 πασθασμένως, ἐρρωμένως, εὐ-
 μῶως, ἔκ μὲν δὲ παρεμπό-
 ρημα, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν δαίμονα
 καταρτὸν ἐσώπει τηρεῖς, ὥς εἰ
 καὶ ἡδὴ δοτοδῆναι δεοί· εἰς

miliæ existunt : quidnam sit, &
 ex quibusnam principiis con-
 sistat, & quamdiu durare na-
 tum sit, quod phantasiam mihi
 afficit impræsentiarum : qua-
 nam item virtute adversus rem
 eam sit usus ; mansuetudine, pu-
 ta, fortitudine, veritate, fide,
 simplicitate, frugalitate, an aliâ
 aliqua : de singulis ergo rebus
 dicendum est ; Hoc divinitus
 venit ; hoc à fati serie connexa
 contextaque, vel à concursu
 fortuito istiusmodi : hoc à con-
 tribuli, congenere, sodale ; qui
 ipse quidem quid naturæ suæ
 consentaneum sit nescit. cæte-
 rum ego cum norim, ideo ad-
 versus illum benevole juste-
 que me gero, juxta societatis
 legem à natura latam : interim
 tamen in mediis istis pro-rei
 cujusque æstimatione rationem
 ejusdem habeo.

12. Si rationi rectæ obsecu-
 tus, id quicquam est, quod jam
 instat, sedulo, strenue, placide
 egeris, nec extra opus institu-
 tum accessorium aliquid respice-
 ris ; sed genium tuum purum
 integrumque servaveris, ac si
 illum statim redditurus esses :
 huic

1. Ex qua totus ex me artus sum vertit Xyland. æquanimis, Casaub. ego,
 frugalitate : ita Polybius usurpavit Budeo referente, Ἀξίως δὲ ἀντὶ ἐπαγνεῖσθαι τὴν καὶ
 ἡμετέραν, καὶ τὴν δὲ τὴν αὐτῆς τῆς βίης. frugalitatis nomine cum primis. Ga-
 iak. 2. Τὴν καλῶν, h. e. honesto, utpote quod summum immo solum bonum censabant,
 καὶ τὴν αὐτῆς τῆς βίης tribuebant Stoici. Cætera omnia etiam si pro μέσοις h. e.
 adiaphorais ducerent, quædam tamen ex iis in prætio, atque æstimatione a-
 liqua habebant, quæ ideo ἀνεπηρώτα, vocabulo a Zenone excogitato, i. e.
 producta, (ut Senec. ep. 74.) promota sive præposita (ut Cicero de fin. l. 3.) nuncu-
 pabant. Gaiak. 3. Deesse videtur verbum aliquod, ποῦν puta, vel ἐπιζητεῖν.
 Gaiak.

huic, *inquam*, si adhæseris, nihil ulterius expectans, nihil fugitans: sed quod præ manibus est juxta naturæ dictamen agere, & in dictis quibusque animo heroico veritatem libere proloqui contentus, prospere plane victurus es. hoc autem quin facias, qui impediatur, nullus est.

13. Quemadmodum chirurgi instrumenta & ferramenta sua ad curationes subitaneas semper habent ad manum: ita tu dogmata in promptu apud te habeas, quorum ope res cum divinas tum & humanas dignoscas; & rem quamque, etiam levissimam ita peragas, ut qui memineris duo ista esse invicem connexa. neque enim, homines. quod spectat, quicquam recte egeris sine habito ad res divinas respectu; nec vice versa.

14. Ne diutius evageris: neque enim futurum est, ut commentarios tuos perlegas, aut Romanorum ac Græcorum priscorum res gestas, aut ex auctoribus *variis* excerpta, quæ, quo in senectute usui tibi essent, reposuisti: ad finem itaque festina, & spes vanas mittens, si rationem tui ullam habes, tibi consule; quod licet.

15. Nesciunt quam variaz significationis sint vocabula ista, furari, serere, emere, quiescere, quid facto opus est videre, quod quidem non oculis corporeis, sed visu quodam aliufmodi efficitur.

ἡ τῶτο σωἀπλῆς, μηδὲν παρὰ
μὲν, μηδὲ φεύγων, ἀλλὰ
τῇ παρέσῃ κατὰ φύσιν ἐρε-
γεία, καὶ τῇ ὧν λέγεις ἐφθέρ-
γῃ, ἡρώϊκῃ ἀληθείᾳ ἀρκέμε-
νῃ, εὐζωήσεις. ἐπὶ δὲ ἐδὲ
ὁ τῶτο κωλύσαι διωάμην.

ιγ'. Ωππερ οἱ ἰατροὶ αἰεὶ τὰ
ὄργανα καὶ σιδήρεα πρὸς χειρὰ
ἔχειν πρὸς τὰ αἰφνίδια τῶν
σεσπόμεντων· ἔτω τὰ δόγ-
ματα σὺ ἔτιμα ἔχεις πρὸς τὰ
θεῖα καὶ ἀνθρώπινα εἰδε-
ναι, καὶ πᾶν καὶ τὸ μικρότερον
ἔτω ποιῆν, ὡς τῆς ἀμφοτέρων
πρὸς ἀλλήλα σωδέσεως με-
μνημένον. ἔπερ γὰρ ἀνθρώπινον ἡ
ἀνδρὶ τ' ἐπὶ τὰ θεῖα σωμαναφο-
ρᾶς εὐ πράττεις, ἔπερ ἐμπάλιν.

ιδ'. Μηκέτι παλαιῶν ἔπερ γὰρ τὰ
ὑπομνημάτιά σε μέλλεις ἀνα-
γνώσκῃν, ἔπερ τὰς ἀρχαίων
Ῥωμαίων ἐκ τῶν ἐλλήνων πράττεις,
καὶ τὰς ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἐκ-
λογοῖς, ἃς εἰς τὴν ἡμέραν σαυτῷ
ἀπετίθου· παρ' οὗτο ἔν ἐς τέλος,
καὶ τὰς κενὰς ἐλπίδας ἀφείς,
σαυτῷ βοηθεῖ, εἰ τί σοι μέλει
σεαυτῷ ὡς ἔχουσιν.

ιε'. Οὐκ ἴσασι, πόσαι σηραΐ-
νη τὸ κλέπῃν, τὸ παρ' αἰνῶν,
τὸ ἡσυχάζειν, τὸ ὄρεσθαι τὰ
πρακτικά, ὃ σὺν ὀφθαλμοῖς
γινέσθαι, ἀλλ' ἐτέρᾳ ὄψει.

ις'.

15. Ἰσῶμα, ψυχὴ, νῆς· σώματος αἰσθησῆς, ψυχῆς ὁρμαὶ, νῆ δόγματα. τὸ μὲν τυπῶδες φανταστικῶς, καὶ τὸ βροχημάτων τὸ ἵδωροσπαστικῶς ὁρμητικῶς, καὶ τὸ θηρίων καὶ τῶν ἀνδρουγῶν, καὶ φαλαρίδων, καὶ Νέρωνων τὸ [ἵ] τὸ νῦν ηγεμόνα ἔχειν ὅτι τὰ φαινόμενα καθήκοντα, καὶ τὸ θεὸς μὴ νομιζόντων, καὶ τὸ τὴν πατέρα ἐγκαταλείποντων, καὶ τὸ πικνῶντων, ἐπὶ δὲ αὐτὴν κλείσωσι τὰς φύρας. εἰ ἔν τῃ λοιπῇ κενά ἐστι πρὸς τὰ εἰρημένα, λοιπὸν τὸ ἴδιόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, φιλεῖν μὲν καὶ ἀσπάζεσθαι τὰ συμβαίνοντα, καὶ συγκλωθόμενα αὐτῷ τὸν ἵνδον ἐν τῷ σήθει ἰδρυμένον δαίμονα μὴ φύρειν, μηδὲ θορυβεῖν ὅχλῳ φαντασιῶν, ἀλλὰ ἵλεων διατηρεῖν, κοσμίως ἐπόμενον ὡς θεῷ, μήτε φεγγαγόμῳ ἢ παρὰ τὰ ἀληθῆ, μήτε ἐνεργῶντα ὡς τὰ δίκαια. εἰ ἵ ἀπὸ πρῶτον αὐτῷ πάντες ἀνθρώποι, ὅτι ἀσπλῶς καὶ αἰδημένως καὶ εὐθύμως βιοῖ, ἔτε χα-

16. Corpus, anima, mens: corporis sensus sunt, animæ affectus, mentis decreta. visorum imagines admittere, etiam pecudum commune est: affectibus tanquam fidiculis agitari, atque abripi, feris quoque competit, & effoeminatis, & Phalaridi, & Neroni, & Deos negantibus, & patriam deserentibus, & postquam fores sibi occluserint, quidlibet perpetrantibus. Si cætera ergo eorum, qui jam dicti sunt, communia fuerint, restat, ut viri boni hoc sit peculiare, in eis quæ officii sui esse videbuntur, mentis ductum sequi, & fati volventibus casus vitæ intextos lubenter amplexari; genium vero intra se in pectore situm, nec polluere, nec visorum congerie perturbare, sed placidum servare; huic tanquam Deo, decenter obsequi, nihil à veritate alienum proloquendo, nihil à justitiæ ratione devium exsequendo. Quod si nemo illi fidem habuerit, quod simpliciter, modestè, tranquille degat, neque id à quoquam ægre ferre

1 Vide ad l. 2. c. 2. 2 Sic dicti sunt non solum qui ambiguo inter marem et feminam sexu nati sunt (ut loquitur Liv. l. 27.) verum etiam molles, effeminati, imbelles. Ἀνδρογυνος, ἀδελφὸς, ἀνδρῶν. Hesych. & Pollux de cinædis usurpatori docet l. 6. c. 20. Gasak. 3 Locus misere luxatus, quem sic restituit Gasak. Νέρωνος, καὶ τῶν θεῶν μὴ νομιζόντων, καὶ τῶν τὴν πατέρα ἐγκαταλείποντων καὶ τῶν [ὁπίον] (αἰσχρὸν ὅτι Χyl. πάντων. Annotator Lugd.) ποιόντων, ἵνα ἴδῃ κλείσωσι τὰς φύρας. tunc inchoata nova periodo legit εἰ ἔν τῃ λοιπῇ κενά ἐστι πρὸς τὰ εἰρημένα, λοιπὸν ἴδιόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ, τὸ τὸν νῦν ηγεμόνα ἔχειν ἐπὶ τῇ φαινομένη καθήκοντα, καὶ φιλεῖν μὲν &c.

ferre, aut à via ea, quæ ad vitæ finem ducit, ideo divertere: ad quem par est accedere purum, pacatum, promptum, sponte sua fato suo sese accommodantem.

λεπαίνει πνὶ τάτων, ἔτι παρὰ-
τρέπεται τῇ ὁδῷ τῇ ἀγέλης ὅτι
τὸ τέλος ἔστι βίη, ἐφ' ᾧ δεῖ ἐλ-
θεῖν καθαρόν, ἡσύχιον, εὐλύπον,
ἀβυσσῶς τῇ ἐαυτοῦ μοίρᾳ στω-
ηρισμένον.

LIB.

BIBΛION δ'.

LIBER IV.

α'. **Τ**Ο ἔνδον κυρμεῦον, ὅ-
ταν κατὰ φύσιν ἔ-
χη, ἕτως ἔσηκε
πρὸς τὰ συμβαίνοντα, ὥς αἰ-
πρὸς τὸ δυνατὸν καὶ διδόμενον
μετατίθεσθαι ραδίως. ¹ ὕλιν
γὰρ ἀποπταγμένην ἐδεμίαν
φιλεῖ· ἀλλὰ ὀρμαῖ μὲν πρὸς
τὰ ² ἡγέμενα ³ μεθ' ὑπεξα-
ρέσεως· τὸ δὲ ἀντεκταγόμενον ὕ-
λιν αὐτῇ ποιεῖ· ὥσπερ τὸ πῦρ,
ὅταν ἐπικρατῇ τῇ ἐμπιπλόντων,
ὑφ' ὧν αὖν μικρὸς ἵς λύχνος ἐ-
σβέσθῃ· τὸ δὲ λαμπρὸν πῦρ τὰ-
χις αὖ ἐξωκείωσεν αὐτῷ τὰ ὀπι-
φορέμενα, ἃ κατηγάλωσεν, ἃ ἐξ
αὐτῶν ἐκείνων ἐπὶ μεῖζον ἤρθη.

β'. Μηδ' ἐν ἐνέργειαι εἰκὴ, μη-
δὲ ἄλλως ἢ κατὰ θεώρημα συμ-

1. **Q**UÆ intra nos pars
principatum obtinet,
ubi secundum natu-
ram habuerit se, adversus ea quæ
contingunt ita est comparata, ut
ad id quod potest & concessum
est facile se transferat. neque
enim de materia certa ulla soli-
cita est : sed ad ipsa etiam præ-
posita cum exceptione fertur :
& quicquid eorum loco adver-
si se ingerit, id pro materia, in
qua exerceat se, habet : quemad-
modum ignis validior, ubi ea,
vel obvia facta, vel injecta, cor-
ripuerit, quæ lucernam exilem
cito exstinxissent, accommodat
sibi & absumit, & ex eis ipsis
incrementa capit.

2. Nihil operis est frustra te-
mereve exequendum, neque a-
liter

1 Possis reddere attributam & assignatam sibi materiam. At Junius vult
ὑποπταγμένην subjectam sibi materiam, quod & Xyland. forsan legerit. Hoc
est quod vult, de materia circa quam se exerceat non est sollicitus (neque
enim hoc in potestate ipsius situm est, eligere quam ipse velit) sed quo-
modo circa eandem se gerat. materiam ergo assignatam sibi nullam diligit, quia
medium quiddam i. e. adiaphorum esse novit. Gatak. 2 Προκείμενα Xyland.
at Gatak. legi vult προηγμένα, vel προηγμένα, ea quæ potiora videntur, præ-
posita. Vid. ad l. 3. c. 11. 3 Loco huic lucem asferet Senecæ locus quem
adducit Gatak. ex l. 4. de benef. c. 34. Sapiens ad omnia cum exceptione venit,
si nihil inciderit, quod impediat. Ideo omnia illi succedere dicimus, & nihil contra
opinionem accidere, quia præsumit animo; posse aliquid intervenire quod ille finis
prohibeat.

1 Margi-

liter quam ut artis regulis quam exactissime respondeat.

3. Recessus sibi requirunt *multi multos*, villas agrestes, litora, montes : istiusmodi loca & ipse plurimum soles appetere. hoc autem totum vulgarium cum primis est hominum, cum liceat, quocunque ipse volueris tempore in teipsum secedere. nusquam enim aut quietior aut otii amplioris cuiquam secessus datur, quam in suam ipsius animam: præcipue, si quis ea intra se reposita habuerit, quorum contemplatione summam extemplo tranquillitatem consequatur: tranquillitatem eam dico, quæ in animi probe compositi statu consistit. hoc itaque recessu jugiter usus, te renova. habeas autem penes te brevia quædam & principalia documenta, quæ statim, ubi succurrerint, omnem animi molestiam eluere tibi possint, remittantque te nihil ægre ferentem eorum, ad quæ reverteris. ecquid est enim, quod ægre ferre debeas? nunquid hominum improbitatem? perpenderis tecum dogma illud, homines, alterum alterius

πληρωτικὸν τῆς τέχνης ἐνεργείτω.

γ'. Αναχωρήσεις ἑαυτοῖς ζητῶσιν, ἀγροικίας καὶ αἰγιαλῶς, ἢ ὄρη· εἰώθας ᾧ καὶ σὺ τὰ πιαῦτα μάλις καταθεῖν. ὅλον ᾧ τὸτο ἰδιωτικώτατον ἐστίν, ἔξον ἧς ἂν ὥρας ἐδελήσης εἰς ἑαυτὸ ἀναχωρεῖν. ἐδάμῃ γὰρ ἔτε ἡ συχιώτερον, ἔτι ἀπαραγμονέστερον ἀνθρώπου ἀναχωρεῖ, ἢ εἰς τὸ ἑαυτῷ ψυχλὴ μάλιον, ὅστις ἔχει ἔνδον πιαῦτα, εἰς ἀεγκύψας, ἐν πάσῃ εὐμαρείᾳ εὐθὺς γινέται. ἴην ᾧ εὐμαρῆαν λέγω ἐδὲν ἄλλο, ἢ εὐκοσμίαν. συνεχῶς ἐν διδασκαλίᾳ αὐτῶν τὸ ἀναχωρήσιν, καὶ ἀνανεῶσθαι τὸν βραχέα ᾧ ἔσω καὶ συγχρότῃ, ἃ εὐθὺς ἀπαντήσαντα ἀρκέσει εἰς τὸ πῶσαν αὐτῶν διαποκλύσαι, καὶ διαπομπῇ αἰσέ, μὴ δυσχεραίνοντα ἐκείνοις, ἐφ' ἃ ἐπ' ἀνέρχηται. γὰρ δυσχεραίνεις τῇ τ' ἀνθρώπων κακίᾳ; ἀναλογισάμεθα τὸ κρίμα, ὅτι τὰ λογικὰ ζῶα ἀλλή-

1 Margini adscripsit *Gatak. αὐτοῖς*. 2 *Renova te*, vel *renova memoriam tui*, eorumque quæ apud te habes reposita, ut mox ἀναπαυσίμῃος: vel recrea te. Sic enim *renovare* etiam Latinis in usu pro *resicere*, vel *recreare*. Quintil. instit. l. 6. c. 4. *Gatak*. 3 *Elementaria* i. e. *elementorum vicem obtinentia*, ut *Xyland*. sive quæ *elementa* contineant doctrinæ universæ, ut *Cassanb*. Quid si *summæ* dixerimus? quæ rerum *summæ* comprehendant. *Gatak*. 4 Si hæc lectio retineatur αὐτῇ ad τὴν ψυχὴν referendum est: sed, quia τῆς ψυχῆς nulla in precedentibus fit mentio, *Gatak*erus ad *Xylandrum* accedit, qui vertit, *qui omni te molestia liberent*, ut *ἀνία* aut legerit aut legendum saltem censerit. 5 *Κρίμα* idem est hic, quod alibi *δῶγμα decretum*, prout reddit *Seneca ep. 95. Gatak*.

ἀλλήλων ἕνεκεν γέγονεν· καὶ
 ὅτι τὸ ἀνέχεσθαι, μέρος τῆς δι-
 κάμοσύνης· καὶ ὅτι ἀκόντες ὁ-
 μαρτάνουσι· καὶ πόσοι ἤδη δι-
 εχθρεύουσι, ὑποπτεύουσιντες,
 μισήσουσιντες, ¹ διαδοξαλιόθεν-
 τες ἐκτίτανται, τετέφρωνται·
 παύει ποτέ. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ
 τῶν ὅλων δόκονε μοιμοῖς δυσχε-
 ραίνεις· ἀναγεωσάμεν τὸ
 διεξελγυμένον, ἦτοι πρῶτοια, ἢ
 ἄτομοι, ἢ ἐξ ὅρων ἀπεδέχθη,
 ὅτι ὁ κόσμος ὥσαντι πόλιν.
 ἀλλὰ τὰ ζωματικά σε ἀψε-
 πται· ἐπεὶ ² ἐννοήσεις ὅτι οὐκ ὀπι-
 μύγνυται λείως ἢ τραχέως
 κινεῖσθαι πνεύματι ἢ διάνοια,
 ἐπειδὴν ἀπαῖξ ἐαυτῷ δόκ-
 λάσει, καὶ γνωρίσῃ τὴν ἰδίαν
 ἐξουσίαν, καὶ λοιπὸν ὅσα πρὸς
 πόρον καὶ ἡδονῆς ἀκήκεας,
 καὶ συγκατέθεα. ἀλλὰ τὸ δό-
 ξαλέον σε ³ πεισπύσει. ἀπι-
 δὼν εἰς τὸ τάχος τῆς πάν-
 των λήθης καὶ τὸ χάος ὃ
 ἐφ' ἐκάτερα ἀπείρεαι αἰῶνος,
 καὶ τὸ κενὸν τῆς ἀπηχίσεως,
 καὶ τὸ εὐμετάβολον, καὶ ἄ-
 κελτον ⁴ τῶν ἐφ' ἡμῖν δοκούν-
 των, καὶ τὸ σενὸν ὃ τίπτε ἐν
 ᾧ περιγράφει. ὅλη τε γὰρ ἡ γῆ

caussa natos esse: tum æquanimi-
 tatem esse justitiæ portionem;
 porro invitos delinquere; deni-
 que quam multi ubi inimicitiiis
 exercendis, suspicionibus foven-
 dis, odiis, litigiis, vitam exegif-
 sent, tandem defuncti & in cine-
 res redacti sint, desine tandem ti-
 bi molestiam faceffere. At universi
 ipsius administratio, & inde ob-
 venientia, ægre tibi faciunt. re-
 duc tibi in memoriam disjuncti-
 vum illud, aut numinis provi-
 dentia, aut atomorum concursu
constant universa: velea etiam ar-
 gumenta quibus liquido demon-
 stratur, mundum istum civitatis
 instar obtinere. Verum tangunt
 anguntque te ea quæ corpus at-
 tingunt: at tu considera, men-
 tem tuam, ubi semel agnita vi
 propria subduxerit sese, spiritui si-
 ve leniter si ve aspere moto neuti-
 quam immisceri. quibus adjicias
 licet & quæ de dolore ac volup-
 tate audieris aliquando, & assensu
 tuo comprobaveris. Sed gloriolæ
 cupido forsân te torquet. cogita
 quam cito oblivione sepeliantur
 omnia, quamque vastum chaos
 infiniti ævi utrinque consistat:
 tum quam inanes plane applausus
 isti: quam mutabile & judicii ex-
 pers faventium vulgus; quam an-
 gusto denique spatio laus ista ter-
 minetur. siquidem & terra tota
 puncti

¹ Κοινοῖσι vertit Xyland. malim velitantes, sese mutuo impetentes. Δοκати-
 ζόμενοι, δράσαι μετὰ ἑαυτοῖς Hesych. inde διαδοξατισμοί, velitationes infra l. 7. 3.
 Gatak. ² Εννοήσαν Lugd. ³ Πεισπύσει Gatak. ⁴ Τῶν ἐν φημίαιν δοκούντων lego,
 sensu exigente. Gatak.

puncti instar habet; hujusque ipsius angulus quam exiguus incolitur? istic autem *agentium* quota pars, & hi quales sunt, qui te celebraturi sint? proinde, memento tandem in particulam istam secedere: & cum primis cave distraharis, cave obnitaris, liber esto potius, resque ipsas intueri, ut vir, ut homo, ut civis, ut animal mortale. Ista autem duo præ reliquis ad manum tibi sint maxime, ad quæ jugiter intendas. alterum, quod res ipsæ animam non attingunt, sed extrinsecus immotæ manent: molestiæ autem ab opinione sola proveniunt. alterum vero, quod universa quæ hic vides, mox sunt mutatura, nec futura amplius. sed & perpende tecum, quam multarum rerum mutationibus interfueris ipse. alteratione mundus *constat*, opinione vita.

4. Si intellectus nobis communis est, etiam ratio qua rationales dicimur communis est. si ratio, etiam ea quæ quid agendum, quid omittendum præscribit, ratio communis est. si hæc, lex quoque communis est. hoc si conceditur, cives sumus: & hoc dato, politiæ alicujus participes: & ex conse-

στημῇ, ἢ ταύτης πόσον γνώ-
δον ἢ κατόικησις αὐτῇ; καὶ ἐν-
ταῦτα πόσοι, καὶ οἳ οἱ πινες οἱ ἐ-
παμνεύμενοι; λοιπὸν ἔν μέρη-
σι τῇ ὑποχωρήσεως τῇ ἐς τὸ το-
τὸ ἄρθρον εἰς αὐτῶν καὶ περὶ
παντὸς μὴ ἀσώμῃ, καὶ ἀκατηρίχῃ,
ἀλλὰ ἐλεύθερος ἔσθι, καὶ ὅρα τὰ
πράγματα ὡς ἀνὴρ, ὡς ἀν-
θρωπῶς, ὡς πολίτης, ὡς θνη-
τὸν ζῶν. Ἐν τῇ τοῖς περὶ χει-
ρὶν αἰσθησὶς εἰς αὐτὴν ἐγκύψεις, ταῦ-
τα ἔσω τὰ δύο. ἐν μὲν, ὅτι τὰ
πράγματα ἐκ ἀπείρου τῇ φύ-
σεως, ἀλλ' ἔξω ἔθηκεν ἀρε-
μῆντα· αἱ δὲ ὁχλήσεως ἐκ μόνης
τῇ ἐνδοῦ ὑπολήψεως. ἔπειτα δὲ,
ὅτι πάντα ταῦτα ὅσα ὁρᾷς, ἐ-
σθι ἐδέπω· μεταβάλλῃ, καὶ ἐκ ἑ-
νὸς ἔσθι καὶ ὅσων ἡδὴ μεταβολαῖς
αὐτὸς παραπετύχηκας σιω-
χῶς διανοῶ. ὁ κόσμος, ἀλλοίω-
σις· ὁ βίος, ὑπόληψις.

5. Εἰ τὸ νεοτὸν ἡμῖν κοι-
νὸν, καὶ ὁ λόγος καθ' ὃν λο-
γικοί ἐσμεν κοινός· εἰ τὸ
καὶ ὁ περὶ ἀρετῆς τῶν
ποιητέων, ἡ μὴ, λόγος κοι-
νός· εἰ τὸ καὶ ὁ νόμος κοι-
νός· εἰ τὸ καὶ, πολίτης ἐσμέν·
εἰ τὸ καὶ, πολιτεύματός τινος
μετέχοντες· εἰ τὸ καὶ, ὁ κόσ-

μος

1 In cor nimirum, quod *menis* domicilium statu bant Stoici. Laert. 7. in Zenone, Τὸ ἡμερικὸν ἐστὶ ἐν τῇ καρδίᾳ. vid. & Plutarch. de Philosoph. placit. l. 4. c. 5. Gatake. 2 Μ. ταῦτα δὲ ἴππ. 3 Νεοτὸν Gatake.

μος ὡσανεὶ πόλις ἐστὶ. τίνος γὰρ
ἀλλὰ Φησὶ τις τὸ τῶν ἀνθρώ-
πων πᾶν γένος κοινωνεῖ πολιτεύ-
ματι μετέχειν; ἐκείθεν δὲ ἐκ
τῆς κοινωνίας ταύτης πόλεως, καὶ αὐ-
τὸ τὸ νοερὸν καὶ λογικὸν καὶ νομικὸν
ἡμῖν, ἡ πόθεν; ὥσπερ γὰρ τὸ γεω-
δὲς μοι δοτὶ τίνος γῆς δοτομέ-
λαια, καὶ τὸ ὕδρον ἀφ' ἐτέρης κοι-
τίδος, καὶ τὸ πνέματικὸν δοτὶ
πηγῆς τίνος, ἐκ τῆς θερμῆς καὶ πυ-
ρῶδους ἐκ τινὸς ἰδίᾳς πηγῆς (ἐ-
δὲν γὰρ ἐκ τῆς μηδενὸς ἔρχε-
ται, ὥσπερ μηδὲν εἰς τὸ οὐκ
ὄν ἀπέρχεται) ἔτω δὴ καὶ τὸ
νοερὸν ἡκεῖ ποτεν.

ε'. Ο ἴστανται τοῖς τοῖς, οἷον
γένεσις, φύσεως μυστήριον. σύγ-
κερσις ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων
εἰς ταυτά. ὅλως δὲ οὐκ
ἐφ' ὧν ἂν τις αἰσχυρθεῖν. καὶ
γὰρ ὡς τὸ ἐξ ἡς ζωὴ νοερῶν ζῶν,
καὶ δὲ ὡς τὸ λόγον τὴν παρα-
σκαῆς.

ς'. Ταῦτα ἔτως ὑπὸ τῶν τοῖς
λων πέφυκε γίνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. ὁ
ἵσταντο μὴ θέλων θέλει τὸ σκελεῖ ὁ-
πὸν μὴ ἐχθρὸν. ὅλως δὲ ἐκείνο μέ-
μνηται, ὅτι ἐν τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ
οὐ καὶ ἔστος πενήνησθε· μέγα βρα-

quenti, civitatis instar mundus
est. ecquam enim aliam exco-
gitaverit quisquam politiam,
cujus universum genus huma-
num sit particeps? unde ergo
nobis intellectu, ratione, atque
adeo lege agere posse, nisi inde,
ἐκ communi illa civitate? sicut enim quicquid in me ter-
reum existit, à terra aliqua mihi
pro parte mea obvenit; quic-
quid humidum, ab elemento di-
versò; quicquid aëreum, à fon-
te suo aliquo; quicquid calidum
& igneum item à fonte aliquo
peculiariter: nihil enim aut ex nihi-
lo provenit, aut ad nihilum redit)
sic & intellectus alicunde manat.

5. Tale quiddam mors est
quale nativitas; naturæ utrum-
que mysterium est. ex iisdem
elementis concretio illic, in quæ
istic resolutio, nihil omnino,
cujus quenquam pudeat. cum
nil subsit, quod animali intel-
lectu prædito non congruat,
vel constitutionis ejusdem ratio-
ni repugnet.

6. Ab ejusmodi hominibus fi-
eri istiusmodi necesse est. si quis
aliter vult esse, idem ficum suc-
co carere velit. illud inter-
rim omnino memineris, brevi
futurum, ut vestrum uterque
defungatur: tum paulo post ne
nomina

1 Deesse videntur voces aliquot necessario supplendæ, ut sensus sit in-
teger. [καὶ διακρίσις] εἰς ταῦτα, vel ut l. 10. 7. [καὶ διάλυσις] εἰς ταῦτα. Gatak.

2 Abrupta ista, nec cum prioribus coherentia. Monitum continent ad-
versus injurias & contumelias ab improbis illatas: Talia, inquit, ab istius-
modi perpetrari solenne est. Gatak.

nomina quidem utriusque superflutura.

7. Opinionem tolle, tollitur simul & *querimonia* illa, læsus sum. hoc sublato, tollitur damnum *omne*.

8. Quod hominem ipsum se deteriore non facit, nec illius vitam fecerit deteriore; sed nec damno aut interiore aut exterior affecerit.

9. Commodi sui causa natura facere hæc cogitur.

10. *Cogita*, etiam iuste contingere, quicquid contingit: id quod si sedulo observaveris, facileprehendes. non ex connexioneduntaxat necessaria, sed ex ratione iusta *consequi universa*, & tanquam ab eo, qui prodignitate cuique suum tribuit, provenire hoc itaque prout coepisti, observare pergas: & quicquid feceris, bonum te præstes, quomodo bonus quis proprie dicitur. in omni actione tua serves istud.

11. Tu ne ea opineris, quæ is autumat, qui contumelia te afficit; vel etiam quæ ille autumare te vult: verum res ipsas, quomodo vere se habeant, cogites.

1 Legit *Gatak*. *ἡνάγκασται ἵνα καὶ τῷ συμφέροντος ἡ φύσις τὰ τοιαῦτα ποιῇ*. Commationem autem hoc superioribus adfigit *Casaub.* sequentibus præfigit *Xyland.* cum neutra satis cohæret: dictionis series hiulca est, & deesse aliquid videtur. ad sequentia potius disti mens vergit, ut rationes varias simul congeras, ob quas æquanimiter contingentia quæque ferre oporteat: quia nempe necessaria, utilia, iusta. *Gatak*. 2 *Ἀπερίωτος Gatak*. 3 *Τῷ Λυγρ.* quod probat *Gatak*. 4 *Virum bonum dicit, non quomodo omnes candidatos bonos viros, quomodo obvios si nomen non succurrit dominos salvamus.* (ut Seneca ep. 3.) *sed perfectum, absolutum, quem malum facere nulla vis, nulla necessitas possit.* Itaque τοῖς ἰδίοις προσημασίον hic opponitur τῷ καινότερον λεγομένῳ c. 20. *Gatak*.

χὺν ὃ ἐδὲ ὄνομα ὑμῶν ὑπολειφθήσεται.

ζ'. Ἀρον τὸ ὑπέληψιν, ἢ ρ) τὸ βέβλαμμαι. ἄρον τὸ βέβλαμμαι, ἦρται ἡ βλάβη.

η'. Ο χεῖρῳ αὐτὴν αὐτῆς ἀφρωπῶν ἢ ποιῇ, τὰ τε ἐδὲ τὸ βίον αὐτῆς χεῖρῳ ποιῇ, ἐδὲ βλάβη, ἔτι ἐξῶθεν, ἔτι ἐνδοθεν.

θ'. Ἠνάγκασται ἢ ἔ συμφέροντ' Φύσις τὰ τε ποιῇν.

ι'. Οὐκ πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἀκαίως συμβαίνει· ὁ ἐὼν ἀκριβῶν ὡρᾶ φυλάσεως, εὐρήσῃς. ἢ λέγω μόνον κατὰ τὸ εἶναι, ἀλλ' ὃ, ἢ κατὰ τὸ δίκαιον, καὶ ὡς ἀν' ὑπὸ πινος διαπνέμεντος τὸ κατ' ἀξίαν. ὡρᾶ φυλάσεως ἔν ὡς ἤρξω· καὶ, ὃ, π' ἀν' πίνης, σὺν τῷ τῶ πίνης, σὺν τῷ ἀραθὸς εἶναι, καὶ ὃ νενόηται· ἢ ἰδῶς ὁ ἀραθὸς. τὰ τε ὅτι πίνης συνεργείας σῶζε.

ια'. Μὴ τοιαῦτα ὑπολαμβάνει, οἷα ὁ ὑβρίζων κρίνει, ἢ οἷα σε κρίνῃ βέλε· ἀλλ' ἴδε αὐτὰ, ὅποια κατ' ἀλήθειαν ἐστὶ.

ιβ'. Δύο

16. Δύο ταύτας ἐπιμότη-
ται ἔχειν αἰεὶ δεῖ· τὸ μὲν, πρὸς
τὸ πρᾶξαι μόνον, ὅπερ ἂν ὁ ἰ-
βασιλικῆς ἔνομοθετικῆς λό-
γῳ ὑποβάλλῃ, ἐπ' ὠφελείᾳ
ἀνθρώπων. τὸ δ' ἄλλο, πρὸς τὸ μετα-
θεῖσθαι, εἰάν ἄρα τις παρὴν διορ-
θῶν ἔμεταγῶν λόγῳ ἵνος οἰή-
σεως. τὸ μὲν τοι μεταγωγὴν,
αἰεὶ λόγῳ ἵν' ἐπιφανότητι ὡς
δικαίᾳ, ἢ κοινωφελὲς γίνεσθαι,
ἢ τὰ ὀφελιμώτατα τοιαῦτα
μόνον εἶναι δεῖ, ἃ ἡδὺ ἢ
ἐνδοξον ἐφάνη.

17. Λόγον ἔχεις; ἔχω. τί ἔν' ἔ-
χω; τά τε ἃ τὸ ἐαυτῷ ποιῶν-
τι, τὸ ἄλλο θέλεις;

18. Εὐπείης, ὡς μέρος.
ἐναφανισθῆσθαι τῷ γινώσκοντι
μᾶλλον ἢ ἀναληφθῆσθαι εἰς τὸ
λόγον αὐτῷ τὸ σπερματικὸν κα-
τὰ μεταβολήν.

19. Πολλὰ λιθάνων βωλό-
ερα ἴππῳ ἔαυτῷ βωμῷ, τὸ
μὲν προκατέπεσον, τὸ δ' ὕστερον.
Ἀναφέρει δ' ἔδεν.

20. Ἐντὸς δέκα ἡμερῶν
θεὸς αὐτοῖς δόξεις, οἷς νῦν θηρί-

12. Duo ista in promptu tibi
semper sunt habenda: alterum,
nihil ut facias, nisi quod partis
regere legemque dare naturae ratio
suggererit, idque ad generis hu-
mani utilitatem. alterum, ut in
partem diversam transeas, si quis
affuerit, qui te corrigat, & sen-
tentiam tibi mutet. veruntamen
sententiae mutatio ista niti sem-
per debet probabilitate aliqua,
vel iustum esse, vel in publicum
utile, vel aliud huiusmodi, id
ad quod transitur, non autem
quod iucundum aut gloriosum
existat.

13. Ratione praeditus es? Sum.
cur ergo ea non uteris? haec e-
nim si quod suum est fecerit, ec-
quid est amplius quod requiras?

14. Tanquam pars universi hu-
jus, exististi. in id quod pro-
duxit te evanesces: vel potius
mutatione quadam intervenien-
te in rationem feminalem re-
cipieris.

15. Multae thuris glebulae in
ara eadem; alia citius, alia se-
rius decidit: citius autem an se-
rius, nihil interest.

16. Intra decimum diem De-
us illis ipsis videberis, quibus
nunc

1 Hoc est, τῷ ἡγεμονικῷ, sive memi, quam & τὸ κυριῶν supra c. 1. &
τῇ κυριότητι l. 7. 64. vocat. Gatak. 2 Id est, Deum ipsum unde deci-
sus, & cuius pars es secundum Stoicos. Gatak. Vid. infra c. 21. 3 Pos-
sunt haec intelligi vel de mutatione, ac metamorphosi illa stupenda quam
in sapiente suo praedicabant Stoici; & exagitat Plutarch. in Paradox. Stoic.
vel de vulgi mutabilitate, cui hodie quis bellua aut simia, eique rursus intra
paucos dies idem genus aut Deum. Gatak.

nunc pro bellua & simia habebis, si ad decreta rationisque cultum te retuleris.

17. Tu ne tanquam annorum millia aliquot adhuc victurus, rem geras. instat fatum: dum vita suppetit, dum datur, bonusesto.

18. Quantum is otii lucratur sibi, qui non animadvertit, quid proximus quis dixerit, egerit, cogitaverit: sed quid ipse tantum agat quo id iustum sit piumque; nec, ut Agatho loquitur, mores nigros quod respiciat. non est itaque circumspiciendum, sed lineæ insistendum, per quam citra evagationem omnem recta curras.

19. Qui de fama posthuma anxie sollicitus est, non cogitat fore ut unusquisque eorum qui ipsius meminerint, mox fato sit concessurus: & qui huic successerit, ipse pariter; donec tandem memoria omnis per stupentes eosdemque mox extinctos propagata, & ipsa prorsus exstinguatur. finge, vero & immortales, qui tui meminerint, memoriamque tui & ipsam immortalem fore, quid hoc ad te tamen? nec ad mortuum jam dico, sed ad superstitem ipsum laus quid facit? nisi

ρίον ἢ πῆνηκος, εἰς δὲ ποικαμψης ὅππὲρ τὰ δόγμαται, καὶ τὸ σεβασμὸν ἔσ' λόγος.

17. Μὴ ὡς μύρια μέλλων ἔτη ζῆν. τὸ χρεῶν ἐπήρητηται ἕως ζῆς, ἕως ἔξουσιν, ἀγαθὸς γάρ.

18. Οὐδὲν ἄρχολίαν κερδαίνει, ὁ μὴ βλέπων, τί ὁ πωλεσιὸν εἶπεν, ἢ ἔπραξεν, ἢ διενόησεν· ἀλλὰ μόνον τί αὐτὸς ποιεῖ ὥς αὐτὸ τῆτο δέκον ἢ, καὶ ὅσον, ἢ κατὰ τὸ ἀγαθὸν μὴ μέλαν ἡθὸς περιελέπειτο, ἀλλ' ὅππὲρ τὸ χρεῶν μὴς τεύχειν ὁρῶν, μὴ διερριμμένον.

19. Οὐδὲν ὑπεροφημίαν ἐπισημνέμενος, & φανταζέμενος ἑκαστὸς τὸ μεμνημένων αὐτὸς ταχίσαι καὶ αὐτὸς ἀποθανεῖται. εἴτα πάλιν καὶ αὐτὸς ὁ ἐκείνων διαδέξαμενος, μέχρι καὶ πᾶσι ἡ μνήμη δόσεται· ἀλλὰ ἐπὶ τῶν ἐπισημνέμενων καὶ σεβνημύων περὶ οὖτοι. ὡς δὲ ὅππὲρ ἐκ ἀθανάτων μὲν οἱ μεμνησόμενοι, ἀθανάτοι δὲ ἡ μνήμη· τί ἔν τῆτο περὶ σέ; ἐγὼ δὲ λέγω, ὅππὲρ περὶ τὸν περὶ τῆς κατὰ τὸν

1 *Eucholiam Gatah.* 2 *Locus corruptus, in quo restituendo laborant docti. Legit Junius ὅσιον, καὶ ἀγαθόν. μὴ μετὰ νοθείας περιελέπειτο. Xylander pro ἀγαθόν, ἀγαθὸν substituit, cuius illud, τὸ μέλαν ἡθὸς, fuerit. Gatakerus Xylanderi lectione ex parte admissa, legit ἢ κατὰ τὸν ἀγαθὸν μὴ μέλαν ἡθὸς ἢ. δὲ δὲ μὴ περιελέπειτο. Carterum Boet. legi mavult περιελέπειτο, ut respondeat τὸ τεύχειν ὁρῶν quod mox sequitur. 3 *Vid. ad lib. 1. c. 6.**

πὺν ζῶντα τίς ἔπαινος, πολλὴν ἄρα
δι' οἰκονομίαν πινά; ²παῖρες γὰρ
τὴν ἀκαίρως τ' φυσικὴν δόσιν, ἄλ-
λος πρὸς ἐχόμενον λόγῳ λοιπὸν.

κ'. Πᾶν τὸ καὶ ὅπως ἔστι καλόν,
ἐξ ἑαυτῆς καλόν ἐστι, καὶ ἐφ' ἑαυ-
τῷ καταλήγει, ὅτι ἔχον μέ-
ρ' ἑαυτῆς τὸν ἔπαινον· ἔτι
γὰρ χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνεται τὸ
ἐπαινεύμενον. τὰ τὸ φημι ἐπὶ
τῷ κοινότερον καλῶν λεγομένων·
οἷον ἐπὶ τῷ ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τῷ τε-
χνικῶν κατασκευασμάτων. τὸ
δὲ ὄντως καλόν ἐστὶν ὅτις χρεῖαν
ἔχει, ἢ μᾶλλον ἢ νόμος, ἢ μᾶλ-
λον ἢ ἀλήθεια· ἢ μᾶλλον ἢ εὐνοία,
ἢ αἰδώς. τίς γὰρ διὰ τὸ ἐπαι-
νεῖσθαι καλόν ἐστιν, ἢ ψευδόμενον
φθεῖρε; σμαράγδιον γὰρ ἑαυτῆς
χεῖρον γινέσθαι, μὴ ἐπαινεῖσθαι; τίς
ἢ χρυσοῦς, ἐλέφας, πορφύρα, μα-
χαίριον, ἀνθύλλιον, δένδρ' ὄφιον;

κα'. Εἰ διακινύσιν αἱ ψυ-
χαί, πῶς αὐτὰς ἐξ αἰθέρος χω-
ρεῖ ὁ αἰὲρ; πῶς ἢ ἡ γῆ χωρεῖ τὰ
τῆς τσάτης αἰῶνος διαπτόμενα
σώματα; ὥσπερ γὰρ ἐνθάδε, ἡ
τῆς τσάτης πρὸς ἡν ἵνα ἐπιδια-
μονεῖ μείβολλή καὶ διάλυσις
χωρᾶν ἄλλοις νεκροῖς ποιῇ.

forfan ratione dispensationis cu-
jusdam? omittis enim intempe-
stive id quod in te natura posuit,
dum ab aliorum interim sermo-
nibus pendes.

20. Bonum etiam quaecunque,
ex se bonum existit, & in sese
terminatur, nec partem sui ullam
laudem habet. itaque laudando nec
melius nec deterius efficitur. at-
que hoc de eis quoque dico, quæ
vulgari sermone bona dicuntur:
puta, de rebus corporeis artium-
que operibus. quod est igitur ve-
re bonum, id nihilo ulterius
indigebit, non magis quam lex,
quam veritas, quam benevolen-
tia, quam modestia. ecquid e-
nim horum vel laude fit bonum,
vel corrumpitur vituperio? sma-
ragdus num deterior fit, nisi
laudatur? quid aurum, ebur,
purpura, pugio, flosculus, ar-
bucula?

21. Animæ si perennant, quo-
modo eas ab æterno ceperit aër? //
quomodo vero, quæ ab ævo
tam immenso in ea condita sunt
corpora terra capit? sicut enim,
hic corpora, ubi ad spatium al-
iquid temporis in terra. per-
manserint, mutata & dissipata,
cadaveribus aliis locum conce-
dunt:

1 Sic Chrysippus & Diogenes (ut Cicero de fin. l. 3. 57.) Utilitate detracta, ne
dignum quidem ejus (i. e. bonæ famæ) causa porrigendum esse dicebant: atque
hoc est quod Marcus hic dicit εἰ μὴ κατ' οἰκονομίαν πινά. Gatak. 2 Παρεῖς,
vel παρὲς, & postea ἐχόμενοι. Gatak. Παρεῖντες & ἐχόμενοι λόγον. tunc incho-
ata nova periodo λοιπὸν πᾶν legit Boet. 3 [Ὅ] πῶς vel πῶς interrogati-
ve legendum censet Gatak. 4 [Μετὰ] πῶς ἢ πινά. Gatak.

dunt : ita & animæ, in ærem translatae, ubi aliquandiu ibi perstiterint, mutantur, funduntur, succenduntur, in seminalem universi rationem receptæ : locumque hoc pacto faciunt aliis intra sedes easdem insuper recipiendis. hoc respondere licebit, si pro concessio sumatur, animas corporibus esse superstites. quin & reputanda est non sepulorum tantum hoc modo corporum multitudo, sed & animalium, quæ quotidie tum à nobis, tum à bestiis, comeduntur. quam ingens enim horum turba absumitur, & in viscerum visceribus hac ratione quasi sepelitur ? & tamen capit hæc omnia locus iste, dum partim in sanguinem, partim in æriam, igneamque naturam transmutantur. quænam est istic veritatis notitia ? elicitur ea per distributionem rei in materiam & formam.

22. Noli divagari, sed in omni conatu tuo justitiæ ratio habeatur : in omni visio intellectus integer servetur.

ἔτως αἱ εἰς τὴν αἶρα μεταβαλλόμεναι ψυχαὶ, ἐπὶ ποσὸν συµµείναντες, μεταβάλλουσι καὶ χέον, καὶ ἐξάπλουν, αἰς τὴν ὅλων σπερµατικὸν λόγον ἀναλαμβάνοντο, ἐν τῷ τὸν τρέπον χώρῳ τῶν προσωοικιζοµένων παρέχουσι. τὸ δὲ ἂν τις δόπορ κενάει ἐφ' ὑποθέσει τὰς ψυχὰς διαµύψιν. καὶ ὅτι μὴ μόνον ἐνθυµηδὺς τὸ πᾶν τοῦ τῶν περὶ τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἐκείνης ἡμέρας ἐοικωμένων ζώων, ὑφ' ἡµῶν τι καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ἔστος γὰρ ἀριθµὸς καὶ ἀναλίσκει, ἐν τῷ πᾶσι πως ἀπλῆ) ἐν τῷ τῶν τρεφοµένων σώμασι, καὶ ὅπως δέχεται) ἡ χώρα αὕτη, διὰ τὰς ἐξαιµατώσεως, διὰ τὰς εἰς τὸ αἵρωδες ἢ πυρῶδες ἀλλοιώσεις. τῆς δὲ τῆς ἡσυχίας τῆς ἀληθείας ; διαίρεσις εἰς τὸ ὑλικόν, ἐν εἰς τὸ αἰλιῶδες.

κβ. Μὴ δόπορ κενάει, ἀλλ' ὅτι πάσης ὁρµῆς τὸ δίκαιον ἀποδιδόναι, καὶ ἐπὶ πάσης φαντασίας σῶζεν τὸ καθάλαγη πικρὸν.

κγ. Πᾶν

1 Allusum ad eorum dogma, qui animam igneam statuebant: in quo censu cum aliis haud paucis, & Stoici. vid. *Plutarch. de Philosoph. placit.* l. 4. c. 3. *Gatak.* 2 Vnam animam communem & universalem somniabant Stoici, unde reliquæ omnes essent quasi decissæ, sive quæ reliquarum omnium fons quidam existeret; in quem etiam denuo quasi refunderentur. *Gatak.* 3 Προσωοικιζοµένων *Gatak.* 4 Αὐτὰ *Gatak.* 5 Formam [seu causam ut vertit *Casaub.*] i. e. Deum. Sic enim de Stoicis *Laert.* l. 7. in Zenon. *Ἀρκὴ ὅτι αὐτῶν ἀρχὴς εἶναι τῶν ὅλων δύο, τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. τὸ μὲν ἐν πάσχει εἶναι τὴν ἁπλοῦς εἶναι, τὴν ὕλην. τὸ δὲ ποιεῖν, τὸ ἐν αὐτῇ λόγον, τὸν Θεόν.* Seneca epist. 64. *Universa ex materia & Deo constant &c. Gatak.*

κχ'. Πᾶν μοι συναρμόζει, ὃ
σοι εὐάρμοσόν ἐστι, ὦ κόσμος. ἔ-
δέν μοι πρόωρον, ἔδδ' ὄψιμον,
τὸ σοι εὐκαιρον. πᾶν μοι καρ-
πὸς, ὃ φέρουσιν αἱ σὲ ὥραι, ὦ
φύσις. ὥς σ' ἔ πάντα, ἐν σοὶ
πάντα, εἰς σέ πάντα. Ἐκεί-
νῳ μὲν Φησι, ² πόλι Φίλη
Κεκροπος· σὺ ᾗ ἔκ ἄρεϊς, ὦ πό-
λι Φίλη Διός;

κδ'. ³ Ολίγα πρῆξας, Φησὶν,
εἰ μέλλεις εὐθυμήσῃ· ⁴ μή ποτε
ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα πρᾶσσῃ,
καὶ ὅσα ὁ τῆ φύσει πολιτικῆς
ζῶας λόγος αἰρεῖ, καὶ ὡς αἰρεῖ. Ἰ-
στο γὰρ ἔ μόνον τ' ἀπὸ τῆ καλῶς
πρᾶσσειν εὐθυμίαν φέρει, ἀλ-
λὰ καὶ τ' ὀπὸ τῆ ὀλίγα πρᾶ-
σσειν, τὰ πλείους γὰρ ὧν λέγο-
μεν καὶ πρᾶσσομεν, ἔκ ἀναγ-
καῖα ὄντα ἐάν τις παύσῃ, εὐ-
χολώτερόν τε ἀπαρκατότερος
ἔσται. ὅθεν δὲ καὶ παρ' ἑκάστῃ
ἑαυτὸν υπομνησκέν, μή τι
τῶν ἐ τῶν ἀναγκαίων; Δεῖ
ᾗ μὴ μόνον πρᾶτῃς τὰς μὴ ἀ-
ναγκαίας παύσασθαι, ἀλλὰ ἔ
φαντασίας ἔστας γὰρ ἔδδ' ἐπρά-
τῃς παύσασθαι ἐπικολάζου-
σας.

1 *Mundus* Stoicis Deus ipse. *Ephiphani.* *Hæres.* Στωικοὶ τὸν αἰσθητὸν τῶν
ἡσέμων θεὸν τοιοῦτον. & *Seneca.* *quæst. nat. l. 1. c. 45.* *Vis Deum mundum vo-*
care non falleris. Ipse enim est totum quod vides, totus operibus suis inditus &c.
Gatak. 2 Ex tragoædo aliquo desumptum. *Gatak.* 3 Hoc dixisse *De-*
macrimum, docet nos *Seneca* de ira l. 3. c. 6. & de tranquill. c. 12. *Gatak.*
4 *Μαδὲν ἄμεινον τῶ ἀναγκαῖα πρᾶσσειν* legit *Xyland.* & eum securus *Casaub.*
priorem lectionem retinet *Gatak.* & ὅρα, βλῖπε, vel istiusmodi aliquid deesse
putat. 5 Vid. ad l. 2. c. 5.

23. Quicquid tibi convenit,
ὁ Munde, convenit & mihi. ni-
hil mihi immaturum vel serum
est, quod est tibi tempestivum.
fructus instar id est omne mihi,
quod tempestates tuæ, ὁ Natu-
ra, ferunt. à te omnia sunt, in
te consistunt, ad te redeunt. O
Urbs amica Cecropis, inquit ille :
tu vero non dicturus es, O *Urbs*
amica Jovis?

24. *Pauca agas,* inquit, *si tran-*
quillus esse cupis. an non præsti-
terat dixisse, quæ necessaria sunt
agas, quæque animantis civilis
ratio dicat, & quo modo dicat.
istud enim non eam duntaxat,
quæ bona agendo, sed & eam
quæ pauca agendo comparatur,
tranquillitatem producit. plera-
que enim eorum quæ dicere &
facere consuevimus, cum neces-
saria non sint, si amputaveri-
mus, à negotiis multo vacabit
magis, minusque perturbata fu-
tura est nobis vita nostra. opor-
tet itaque ad singula sibi sug-
gerere, an non istud ex earum
numero est, quæ non sunt ne-
cessaria? nec actiones tantum,
sed cogitationes etiam minus ne-
cessariæ sunt recidendæ. liqui-
dem id agendo fiet, ut nec action-
es consequantur supervacaneæ.

25. Peri-

1 Perstringere

25. Periculum facito, quomodo procedat tibi vita viri boni: *eum dico*, qui rebus ab universo sibi assignatis acquiescit, & propria actione, quæ justa, affectione, quæ benevola sit, contentus agit.

26. Illa vidisti? & ista vide. ne te conturbes. simplicem te præstes. peccat aliquis? sibi peccat: boni aliquid tibi obvenit? ab initio tibi, quicquid contingit, ab universo destinatum & fato certo assignatum est. huc summa redit; brevis est vita: quod instat tempus lucrandum est, considerate justeque agendo. in animo remittendo sobrie te geras.

27. Mundus vel est ordine justo dispositus, vel miscela temeraria, congesta quidem ea, sed, ut mundus sit tamen. quid enim? fierine potest, ut in te mundus quidam sit & dispositio concinna, in universo vero inconcinnitas mera? idque rebus omnibus ita *quamquam* discretis ac diffusis, conspirantibus tamen.

28. Mores nigri, effoeminati, præfracti, belluini, pecuini, pueriles, stolidi, subdoli, scurriles, perfidi, tyrannici.

29. Si peregrinus in mundo est, qui ignarus est eorum, quæ

κε'. Πείρασον, πῶς σοι χωρεῖ καὶ ὁ τῶ ἀγαθῷ ἀνθρώπῳ βίῃ, τῶ ἀρεσκομῶν μὲν ταῖς ἐκ τῶ ὅλων δαπνεμομῶν, ἀρκέμεν καὶ τῇ ἰδίᾳ πράξει δικαία ἔσθ' ἀγαθῶς εὐμενῆ.

κς'. Εὐρακας ἐκεῖνα; ἴδε καὶ ταῦτα. σεαυτὴν μὴ τάρασσε. ἀπολῶσιν σεαυτὸν ἀμαρτανή τις καὶ ἐαυτῷ ἀμαρτανῇ. συμβέβηκε σοι ἡ καλῶς; ἐκ τῶ ὅλων ἀπ' ἀρχῆς σοι συγκαθήμερτο, καὶ συνεκλώθητο πᾶν τὸ συμβαῖναι τὸ δι' ὅλον, βραχύς ὁ βίος. κερδαλέον τὸ παρὸν σοὶ εὐλογισία καὶ δίκη. νῆφε ἀνειμένος.

κς'. Ἦτοι κόσμος διατεταγμένος, ἢ κυκλών; συμπεφορημένος μὲν, ἀλλὰ κόσμος. ἢ ἐν σοι μέν τις κόσμος ὑφίσταται δι' αὐτῶν, ἐν τῷ παντὶ ἀνοσμία; καὶ ταῦτα ἕτως πάντων διακεκριμένων καὶ διακεχυμένων καὶ συμπαθῶν.

κη'. Μέλαιν ἦθος, θῆλυ ἦθος, περισκελὲς ἦθος, θηριῶδες, βοσκηματῶδες, παγδαριῶδες, βλακικόν, κίβδηλον, βωμολόχον, καπηλικόν, τυραννικόν.

κθ'. Εἰ ξένος κόσμος, ὁ μὴ γνωρίζων τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα,

εχ

1 Perstringere hic videtur Epicurum & ejus sectatores. 2 Mores varios atque ingenia hic recenset Marcus, quos stylo suo perstringeret, atque vitandos moneret. Gatak. 3 Mercenarii vertunt nonnulli. Malim cum Gatakero perfidi; à Canzonibus sc. ductum, quorum perfidia & fraudes adeo notæ, ut in proverbium abierint; sic Horat. Sat. 1. l. i. Perfidus hic Campo.

1 Ignarus

ἐχ' ἥτιον ζέν^Θ, καὶ ὁ μὴ γνω-
ρίζων τὰ γιγνόμενα. Φυγάς,
ὁ Φεύγων τὴν πολὺν λόγον.
τυφλός, ὁ καταμύων τῷ νοε-
ρῷ ὁμματι. πῶχός, ὁ ἐνδεής
ἐπὶ τῷ, καὶ μὴ πάντα ἔχων παρ'
ἑαυτῷ τὰ εἰς τὸν βίον χρήσιμα.
δοτήσιμα κόσμος, θάφιστάμι-
νος, καὶ χωρίζων ἑαυτὸν τῷ τῷ
κοινῇ φύσει λόγῳ, Διὰ δ'
δυσπραγεῖν πῶς συμβαίνει.
ἐκείνη γὰρ φέρει τὰ π, ἡ
καὶ σὲ ἠνεγκεν. δότοχισμα
πόλεως ὁ τὴν ἰδίαν ψυχὴν τῷ
τῶν λογικῶν δότοχίζων, μιάς
ἕως.

λ'. Ο μὲν ² χωρὶς χι-
τῶν^Θ φιλοσοφεῖ, ὁ δὲ ³ χω-
ρὶς βιβλίου ἄλλος ⁴ ἕως ἡ-
μίγυμος. ⁶ ἄρτας οὐκ ἔχω,
Φησὶ, καὶ ἐμμένω τῷ λόγῳ.
ἐγὼ δὲ προφάς τὰς ἐκ μαθη-
μάτων οὐκ ἔχω, ἐμμένω.

λα'. Τὸ πεχνόν, ὁ ἐμαρτε-

in mundo existunt: perinde
certe in mundo peregrinus est,
qui ignarus est rerum quæ in eo-
dem geruntur. profugus, qui ra-
tionem civilem fugit: cæcus,
qui mentis oculos clausos habet:
mendicus, qui alterius cuiusquam
indiget, neque apud se habet
quicquid ad vitam conducatur. ab-
scessus mundi, qui abscedit, se-
que à naturæ communis ratione
sejungit, dum eis quæ contin-
gunt offenditur. hoc enim *quic-
quid est*, profert eadem, quæ &
te protulit. abscessus civitatis,
qui animam propriam à rationa-
lium reliquorum *anima*, quæ u-
na omnium est communis, ab-
scindit.

30. Iste sine tunica philoso-
phatur; ille sine libro: alius quis-
piam seminudus. panes, inquit,
cum desint, rationi tamen insisto:
mihi vero, inquit alter, cum nec
ex disciplinæ exercitio, qui præ-
beri solet, commeatus suppetat,
perfisto tamen.

31. Quam didicisti artem,
eam

1 Ignarus rerum quæ in mundo geruntur is est, qui attonitus infortu-
niis hæret animo; quo se verrat nescius, & quod accidit inique ferens. *Dac-*
cier. 2 Ita Cynici. *Salmas.* ad *Tertull.* Soli Cynici præter omnium Græcorum
morem tunicam non gerebant. & *Lucian.* Τί ποτε, ὁ ἕως, πῶς μὲν ἔχεις καὶ κομην,
κατὰ δὲ ἐκ ἔχεις; *Gatak.* 3 *Cleamhen* fortasse respicit, qui cum præ ex-
trema rerum inopia libros tabulasque unde emeret non haberet, à *Zenone*
prælegente excerpta in Lateribus, & Conchis, necnon Ossibus bovinis de-
scripsisse perhibetur. *Dacier.* Vide *Laert.* 1. 7. legm. 174. 4 *Malim,* ἕως.
Gatak. 5 De Cynicis *Cyprian.* orat. de patient. Exerit ac seminudi pectoris
invivenda jactantia. De *Alcidamante* Cynico *Lucian.* in *sympol.* Ες τῷ-
δε φος καταβαλὼν ἑαυτὸν, ἔκειτο ἡμίγυμος. *Gatak.* 6 Hoc vult: nihil impe-
dire, quo minus quispiam, etiam in summa rerum omnium indigentia,
operam det philosophiæ, in eaque persistat. Sic *Senec.* ep. 17. *Licet* ad
philosophiam etiam sine viatico pervenire. *Gatak.*

eam diligito, eidemque acquiescito. quod autem vitæ reliquum est, *ita* exigito, ut qui Diis tua omnia ex toto animo commiseris; nullique homini vel servum vel tyrannum te exhibeas.

32. Cogita, verbi gratia, tempora sub Vespasiano *acta*, eadem prorsus omnia, quæ nunc sunt, deprehendes: nuptias contrahentes, liberos tollentes, ægrotantes, mortem obeuntes, militantes, ferias agentes, mercaturam exercentes, agros colentes, adulationi deditos, arroganter pervicaces, suspicionibus indulgentes, infidias struentes, mortem aliquorum expetentes, de rerum statu præsentē quiritantes, amantes, opes congerentes, consulatus, regnive appetentes. ita transiit, nec jam usquam est illorum vita. Rursus ad Trajani tempora te transferas: eadem denuo cuncta comperies. istorum quoque vita morte jam commutata est. pari modo tempora alia nota peculiariter aliqua designata, vel etiam gentes totas contemplare; simulque considera, quam multi cum in rebus istiusmodi onix se contendissent, paulo post occiderint, & in elementa sua resoluti sint: illi vero cum primis sunt memoria recolendi, quos ipse noris aliquando se rebus inanibus disti-

φίλοι, τῷ τῷ προσωπαυῖ. τὸ ἢ ὑπόλοιπον ἔσθις διέξαλθε, ὡς θεοῖς μὲν ἐπιτηροφῶς ἰασηαυῖ πᾶν ἡ ἐξ ὅλης τῇ ψυχῇ, ἀνθρώπων ἢ μηδενὸς μήτε τυραννον, μήτε δ' ἄλλον ἐαυτὸν καθιστάς.

λβ'. Ἐπινόησον λόγῳ χρόνῳ τὰς ὅππῃ Οὐεσπασιανῶ καὶ τὰς, ὅψῃ τὰυτὰ πάντα γαμῶντας, παιδοτροφῶντας, νοσηντας, δαποθήσκοντας, πολεμῶντας, ἐορτάζοντας, ἐμπροσθεν, γεωργῶντας, καλακεύοντας, αὐτοδιδόσκοντας, ὑποπτεύοντας, ὁππῇ ἐλευθέρους, δαποδανῶντας, εὐχομένους, γοηζοντας ἐπὶ τοῖς παρῶσιν, ἐρῶντας, ἡμεταυρῶντας, ὑπατείας, βασιλείας ἐπιθυμῶντας. ἡκῶν ἐκείνος μὲν ὁ βίος, ἐκ ἡδ' αὖ μῦ. Πάλιν ἐπὶ τὰς καίρους ἔσθι Τραϊανῶ μετὰ ἑσθι. πάλιν τὰ αὐτὰ πάντα. τίθῃ καὶ ἐκείνος ὁ βίος. ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας ὁππῇ γεγραμῶς χρόνων ἐὼντων ἐθῶν ἐπιθεώρει, ἐβλέπει, πόσοι κατηνταθέντες, μετὰ μικρὸν ἔπεσον, καὶ ἀνελύθησαν εἰς τὰ στοιχεῖα. καὶ μάλιστα ἢ ἀναπολητέον ἐκείνους, ὅς αὐτὸς ἔγνωσ κατὰ σπῶμένους, ἀφέντας ποιεῖν τὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ α-

1 Ταῦτα vel τὰ αὐτὰ vult Gatak. 2 Periodos vertit Casaub. Malium, signaturas, sive signationes; ut ὁππῇ γεγραμῶς χρόνων, sint tempora regis alicujus imperio, aut ejusmodi nota aliqua insigniore designata. Gatak.

κατασκευῶν, καὶ τέττα ἀ-
πὲξ ἔχοντα, καὶ τέτω ἀρ-
κῶτα. ἀναγκαῖον δὲ ὥδε
τὸ μεμνηῶτα, ὅτι καὶ ἡ ὀπι-
στροφὴ κατ' ἐκάστῳ πράττειν,
ἰδίαν αἴτιαν ἔχει καὶ συμμε-
τρίαν. ἔτιως γὰρ οὐκ ἀποδυσ-
πηθήσεις, εἰ μὴ ἐπὶ πλεον
ἢ περὶ τὰ ἐλάττω
καταγίνῃ.

λγ. Αἱ πάλαι σιωθήεις λέ-
ξις, ὡς γλωσσήματα νῦν. ἔτιως
ἐν τῇ ὀνόμασι τῇ πάλαι πο-
λυμνήτων, νῦν πρόπον πινὰ
γλωσσήματά ἐστι, Κάμιλλος,
² Καίσιων, ³ Οὐόλεσος, ⁴ Λεοννά-
τος, κατ' ὀλίγον ἢ Σκιπίων,
καὶ Κάτων, εἴτα καὶ Αὐγῆς, εἴ-
τα καὶ Ἀδριανός, καὶ Ἀντωνίνος.
ἐξήτηλα γὰρ πάντα, καὶ μυθώ-
δη ταχὺ γίνεσθαι ταχὺ ἢ παν-
τελὲς λήθη κατέχωσεν. Ἐταῦ-

nuisse, cum id interim facere,
quod conditioni propriæ consen-
taneum erat, huic firmiter inhæ-
rere, eodemque contentum esse,
neglexerint. illud etiam istic me-
minisse oportet, in actione una-
quaque eam, quæ adhibetur, cu-
ram, pro rei dignitate ac congru-
entia esse attemperandam. ita fiet,
ne quando fastidio corripiaris, si
in rebus minoris æstimationis,
non diutius, quam par est, fue-
ris occupatus.

33. Quæ fuerunt usitata quon-
dam vocabula, glossematum lo-
co nunc habentur. pari modo &
eorum, qui quondam celeberrimi
fuerunt, nomina, quasi glos-
semata quædam nunc facta sunt :
Camillus, Cæso, Volesus, Leon-
natus : paulo post Scipio, & Ca-
to : tum Augustus etiam : de-
in Hadrianus, & Antoninus. e-
vanida enim sunt omnia, cito-
que fabularum instar obtinent :
mox & oblivione prorsus ob-
ruuntur. atque hæc de eis dico,
qui

1 Male accepit ista Xyland. cum vertit *Usitata quondam vocabula, nunc in-
terpretationis loco sunt.* Potius interpretatione opus habent. *Glossemata* enim
sunt *voces minus usitate*, ut interpretatur *Quintil.* l. 1. & *Dionys. Halicarn.*
in *Thucydidis* historia observat quædam *γλωσσηματικά καὶ ἀπερχαυμένα*, &
δοσικάς τοῖς πολεῖς. *Gatak.* 2 *Cesonis* nomine insignes plures exstiterunt.
ἐ quibus *Ceso Fabius*, de quo *Liv.* l. 2. *Unus ille vir ipse Consul campub. susti-
nit*; &c. *Ceso* etiam *Quintius*, de quo idem *Liv.* l. 3. *Unus impetus tribuni-
tios popularesque procillas sustinebas.* *Gatak.* 3 *Volesi* cuiusdam sævitia at-
que immanitate insignis meminit *Seneca de ira* l. 2. c. 25. *Volesus* nuper
sub *Divo Augusto* proconsul *Asiæ* cum CCCma die securi percussisset, incedens
inter cadavera unius superbo, quasi magnificum quiddam conspiciendumque fecisset,
Græce proclamavit; *O rem regiam!* Quid hic rex fecisset? *Gatak.* 4 *Λεονάτος*
Snide; qui *Philippo* Macedoni sanguine materno conjunctum refert fuisse,
& ab eodem una cum *Alexandro* filio, cuius æqualis erat, educatum. *Leona-
tus* item *Curio* & *Iussino*. Verum *Diodoro Siculo*, & *Arriano* *Leonnatus*, ut
Marco hic, dicitur. *Gatak.*

qui cum admiratione hominum aliquando claruerunt. cæteri enim statim atque exspiraverint, ignoti ac ne fando quidem auditi fiunt. porro quidnam est hoc ipsum memoriam æternam consequi? mera vanitas. ecquid est igitur, in quod studium conferre par sit? unum hoc, ut mens sit iusta, actio socialis, † sermo mendacii expers, affectio prompta ad amplectendum quicquid contigerit, ut necessarium, ut familiare, ut principio fonteque istiusmodi profluens.

34. Fato sponte tua te dedas; ei permittens, quibuscumque libuerit rebus te destinet.

35. Dieculæ fere unius sunt, & quod commemorat & quod commemoratur.

36. Hoc jugiter considera, omnia ista quæ fiunt, mutatione fieri: & affuesce te cogitationi isti, nihil æque diligere universi naturam, ac ea quæ jam existunt mutare, & ex eis sic mutatis novaprioribus similiarerefingere. feminis enim rationem habet quandam quicquid est, ad id quod ex eodem futurum est. etenim semina ea sola opinari, quæ in terram utrumque dejiciuntur, plebejum est nimis.

37. Jamjam moriturus es: æccidum simplex es, impertur-

λέγω ἐπὶ τῷ θαυμασῶς πως λαμβάντων. οἱ γὰρ λοιποὶ ἅμα τῷ ἐκπνεῦσαι, αἵτοι, ἄπυσσι. τί γὰρ καὶ ἐστὶν ὅλως αἰώνησον; ὅλον κενόν. τί ἔν ἐστι, ὡς οὐδὲ σπασθὲν εἰσφέρεισθαι; ἐν τῷ πνεύματι δίκαια, καὶ πράξις κοινωνικαὶ, καὶ λόγος οἰκονομικὸς μήποτε ἀσφύτουσθαί, καὶ διαθεσὶς ἀσπασίμοινη πᾶν τὸ συμβαῖνον, ὡς ἀναγκαῖον, ὡς γνώριμον, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τοιαύτης, καὶ πηγῆς ῥέον.

λδ'. Ἐκὼν σεαυτὸν ἢ κλωθεῖ συνεπιθίδε, παρέχων συνήθειαν, οἷς ἡσίοποιτε πράγμασι βέλεται.

λε'. Πᾶν ἐφήμερον καὶ τὸ μνημονεύον, καὶ τὸ μνημονεύομενον.

λς'. Θεωρῶ διανεκῶς, πάντα κατὰ μεταβολὴν γινόμενα γίνεσθαι, καὶ ἐδίξας ἐνοεῖν, ὅτι ἔστιν ἕως φιλεῖ ἢ τῷ ὅλων φύσει, ὡς τὸ τὰ ὄντα μεταβάλλειν, καὶ ποιεῖν νέα ὅμοια. σπέρμα γὰρ τρόπον ἵνα πᾶν τὸ ὄν τῷ ἐξ αὐτῶ ἐσμένον. σὺ γὰρ μόνον σπέρματι φαντάζεσθαι τὰ εἰς γῆν, ἢ μήτραν καταβαλλόμενα, τῷ τῷ λίαν ἰδιωτικόν.

λζ'. Ἡδὴ πεθνήξῃ, καὶ ἔπω ἔτι ἀπλῶς, ἔτι ἀτάραχος, ἔτι ἀνύ-

ποπτος

1 Adspexit Telemachi verba apud Homerum Odyss. α. v. 242. Οἷον αἵτοι, ἄπυσσι. Gatac. 2 Ὁλ, vel πῶς π. vel mox γινόμενα legendum censet Gatac. 3 Φαντάζεσθαι vel Φαντάζεσθαι Casaub. † Ratio te nunquam fallat. Xyland.

πῶς βλαβῶμαι ἀνέξωθεν,
ἔτι ἰλεως παρὲς πάντας, ἔτι
τὸ φρονεῖν ἐν μόνῳ τῷ δικαιο-
πραγεῖν ἡδέμεν.

λγ'. Τὰ ἡγεμονικὰ αὐτῶν
διάβλεπε, ἔτι τὰς φρονίμους,
οἷα μὲν φεύγουσιν, οἷα δὲ διώκουσιν.

λδ'. Ἐν ἄλλοτερίῳ ἡγεμονικῷ
κακὸν σὸν ἔχ' ὑφίσταται· ὡς δὲ
μὲν ἐν ἡμῖν προσηλὴ καὶ ἐπιδρωσὴ² ἔ-
σθ' ὡς εἶχοντ'. πᾶς ἔν; ὅπῃ τὸ
περὶ κακῶν ὑπολαμβάνον σὸς
ἐστὶ. τὰ τοιαῦτα μὴ ὑπολαμβάνε-
ται, καὶ πάντα εὖ ἔχει. καὶ τὸ
ἐν ἡμῖν αὐτῷ τὸ σωματικόν,
τίμνη, καὶ κίνησις, διαπύσκηται,
σῆπεται, ὅμως τὸ ὑπολαμβάνον
ὡς τῶν μόρων, ἡσυχάζει·
πῶς δὲ πῶς ἐστὶ, κινεῖται μὴ-
τε κακὸν ἢ εἶναι, μήτε ἀγαθόν,
ὁ ἐπίσης δυνάμει κακῶ ἀνδρὶ καὶ
ἀγαθῷ συμβαίνει. ὁ γὰρ καὶ τῷ
κατὰ φύσιν βιῶντι ὁπίσης συμ-
βαίνει, ἔτι τὰ κατὰ φύσιν
ἐστὶν, ἔτι ὡς φύσιν.

μ'. Ὡς ἐν ζῶντι ὁ κόσμος,
μίαν εἶναι καὶ ψυχρὴν μίαν
ἐπέχον, συνεχῶς ὁπιοῦσιν καὶ
πῶς εἰς αἰσθησιν μίαν τὰ τέτα,

batus, nihil suspicans extrinse-
cus tibi posse damni afferri, cun-
ctis propitius, iuste agere uni-
cam prudentiam ratus.

38. Mentēs illorum intuerē,
& studia etiā, quālia fugiant,
quālia prosequantur.

39. In alterius mente malum
tuum non est situm: sed nec in
mutatione & alteratione corpo-
ris animam ambientis. ubi ergo?
in ea nimirum parte tui, quæ
de fatalis opinatur. ista malum
nihil opinetur, & bene se habi-
tura sunt omnia. etiam si, quod
huic proximum est corpuscu-
lum, secetur, uratur, suppure-
tur, putrescat, quiescat tamen
pars ea quæ de istis opinatur. h. e.
ne censeat aut malum aut bo-
num esse, quod viro malo bono-
que pariter potest obvenire.
quicquid enim & secundum na-
turam & præter eandem viven-
ti ex æquo contingit, id ipsum
neque secundum neque præter
naturam est.

40. Cogita jugiter, mundum ef-
se animalis unius instar, quod
materiam unam, animamque u-
nam obtineat: item quomodo
ad sensum huiusce, unum & il-
lum

1 Τὰς φρονίδας Gatak. 2 Cælum vertit Xyland. atque ita τὸ περιέχον crebro
sumitur, pro cælo sive aere ambiente. Ego vero cum Casaub. corpus po-
tius ipsum intelligi existimo, quod animam quasi ambit. de hoc enim
mox verba facit; de cælo nihil. Sed & τῷ σῶματι τὴν ψυχὴν περιέχουσαν
dicit l. 3. 7. Gatak. 3 Τὴν Xyland. quod in versione expressit Gatak.
4 Deest alterum distributionis membrum, ita supplendum; ὁ γὰρ [τῷ παρὰ
φύσιν] καὶ &c. Gatak.

lum, omnia referantur: unoque quasi impetu ferantur universa, & ad omnia producenda concurrant: quis denique rerum connexus & contextus fit.

41. *Animula es cada ver gestans*; aiebat Epictetus.

42. Nihil mali est rebus mutationem subeuntibus: sicut nec boni eis quæ mutatione interveniente consistunt.

43. Flumen quoddam & torrens rapidus est ævum, ex eis quæ hic fiunt *consistens*. simul enim atque comparuerit quicquam, abripitur; & aliud quidem abripitur, illud vero denuo inferetur.

44. Quodcunque contingit, tam consuetum, tamque notum est, quam aut rosa vere, aut ætate fructus. tale quiddam & morbus, & mors, & calumnia, & infidix, & quicquid fatuos homines vel exhilarat vel contristat.

45. Subsequentia antecedentibus semper apte annectuntur. neque enim est quasi enumeratio *simplex* rerum à se invicem discretarum, quæ necessitate tamen quoddam contineantur; sed rationi consentanea connexio; & quemadmodum ea quæ in mundo existunt, concinne admodum certo inter se ordine componuntur: ita & quæ fiunt, non successionem nudam, sed admirabilem quandam concinnitatem præ se ferunt.

πάντα ἀναδίδω. Ἐπὶ ὅπως ὁρμῇ
μὴ ἀπὸ πάσης πρὸς ἑαυτὴν ἑκάστη
τῶν πάντων τῶν γινόμενων συναίτια·
καὶ οἱ αἱσθηταὶ ἡ συνήθεις καὶ συμμήρους.

μα'. Ψυχάριον εἰ βασιλεύον
νεκρὸν, ὡς Ἐπίκτητος ἔλεγεν.

μβ'. Οὐδὲν ἐστὶ κακὸν τοῖς ἐν μέ-
ταβολῇ γινόμενοις· ὡς ἐστὶ ἀγα-
θὸν ἐκ μεταβολῆς ὑφισταμένοις.

μγ'. Ποταμός τις ἐκ τῶν γινο-
μένων καὶ ρεύμα βίαιον, ὁ αἰὼν.
ἅμα τε γὰρ ὠφθῆ ἕκαστον, ἔπα-
ρενήνεκ, καὶ ἄλλο παραφέρει,
τὸ δὲ ἐνεχθῆσεται.

μδ'. Πᾶν τὸ συμβαῖνον ἔ-
ως σύνθητες καὶ γνώριμον,
ὡς τὸ ῥόδον ἐν τῷ ἑαυτοῦ ὁπώ-
ρα ἐν τῷ θέρει· πῶς περὶ καὶ νόσος,
καὶ θάνατος· ἔβλασφημία, καὶ
ὑπερηβολή, ἔ' ὅσα τὰς μερῶν
εὐφράνει ἢ λυπεῖ.

με'. Τὰ ἐξ ἧς αἰετὶς τῶν πεποιη-
ται μέντοι οὐκ αἰετὶς ὑπὸ γένετα· ὅ-
τι οἷον· καταριθμησὶς τις ἐστὶν
ἀπληρη μέντοι, ἔ' μόνον τὸ κατην-
αγκασμένον ἔχει· ἀλλὰ συν-
άφεια ἑυλογίας· καὶ ὥσπερ συν-
πτακὴ συνηρμοσμένως πρὸς ὄν-
τα, ἔ' τως πρὸς γινόμενα καὶ διαδο-
χὴν φιλέω, ἀλλὰ θαυμασιώ-
τινα εὐκαιρίατα ἐμφαίνει.

μς'. Αἰ

I Pulchram admodum ejus, quod voluit *Antoninus*, imaginem exhibet hæc similitudo. Numeri nempe sibi invicem non connectuntur; addas licet, vel demas quantum libet, quod reliqui est perinde integrum manet. *Dacier.*

I Inter

μς'. Αὐτὸ τῷ Ἡρακλεῖτις
 μεμνηθεὶς ὅτι γῆς γένεσις ὕ-
 δωρ γένεσις, καὶ ὕδατος γένεσις
 αἰθέρος γένεσις, καὶ αἰέρος πῦρ,
 ἔμπαιλιν. μεμνηθεὶς ὅτι καὶ
 ἑπὶ τὴν γενεὴν ἡ ὁδὸς ἀγὰρ
 καὶ, ὅτι ὡς μάλιστα διανεκῶς ὁ-
 μιλεῖσι λόγῳ, τῷ πᾶσι ὅλα θρο-
 νῶν τετῶ διαφέροντι. καὶ οἷς
 καθ' ἡμέραν ἐγκυρῶσι, αὐτὰ αὐ-
 τοῖς ξένα φαίνεται. καὶ, ὅτι ὡς
 δεῖ ὡς περ καθεύδουσι ποιεῖν, ἔ-
 λέγειν καὶ γὰρ τότε δοκῶν πο-
 ροῖν καὶ λέγειν. καὶ ὅτι ὡς δὲ
 παῖδας ποικίλων, ὧν τῶν ἐστὶ
 κατὰ ψιλόν, κατὰ τοὺς παρελ-
 φάμεν.

μς'. Ὡς περ εἰ τις σοὶ θεῶν
 εἴπῃ, ὅτι αὐρεὸν τεθνήσκει, ἢ
 πάντως εἰς τέρτιον, ἢ εἰς ἄν-
 παρα μέγα ἐπίει, τὸ εἰς τέρτιον
 μάλλον ἢ αὐρεὸν, εἰ γὰρ μὴ ἐχά-
 λως ἀγνοῖς εἰ. πόσον γὰρ ἐστὶ τὸ
 μεταξὺ; ὅπως καὶ τὸ εἰς πολ-

46. Dictum illud Heracliti in
 memoria semper habeatur; *ten-
 ra mors est, aquam fieri; aque
 mors est, aërem fieri; aëris vero,
 ignem fieri*: &c. è converso. illius
 quoque meminisse profuerit, qui
 quo via duceret, oblitus est. quod-
 que plerique à ratione illa dissen-
 tiunt, qua cum vel maxime con-
 versantur jugiter, quaque univer-
 sa administrantur, & peregrina
 eis videntur, quibus quotidie oc-
 currunt: item nihil tanquam per
 somnum agendum, dicendumve,
 siquidem dormientes quoque
 multa agere, & dicere videmur:
 sed nec puerorum instar *quic-
 quam agendum b. e.* ex mera tra-
 ditionis ratione, quia à parenti-
 bus sic accepimus.

47. Quemadmodum si Deo-
 rum quis prædiceret tibi, aut
 cras, aut summum perendie, mo-
 riturum te, haud in magno po-
 neres, nisi animi esses abjectissi-
 mi, perendie potius quam cra-
 stino mori. quantulum enim in-
 teresset? pari modo nec magni
 quicquam

1 Inter Heracliti dogmata apud Laert. 1. 9. πνεύμενοι τὸ πῦρ ἐκ νεφέων, αὐ-
 συνιστάμενοι τε γίνονται ὕδωρ. πηγνύμενοι δὲ τὸ ὕδωρ, εἰς γῆν τετίπεται. πάλιν τε αὐ-
 τὴν γῆν χεῖρα, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίγνεται. &c. & Plut. de EI Delph. ὡς γὰρ μόνον, ὡς
 Ἡρακλεῖτος ἔλεγε, πῦρ εἰς αἰθέρα, αἰὲρ εἰς γῆν, γῆ εἰς ὕδωρ, ὕδωρ εἰς πῦρ.
 ἀλλ' ἐπὶ &c. Gatax. 2 Videtur vel ad Historicum aliquid, vel ad dictum
 aliquod proverbiale respexisse, de homine ignaro, quo via, quam insitit,
 ducit. Accommodari potest vel ad eos, qui nullo certo vitæ actionum
 quæ sine proposito sibi, temere huc illuc divagantur. Vel ad eos etiam
 qui ad bonum aliquod tendere sese opinantur, cum ad exitium suum pro-
 perant. Gatax. 3 Locus depravatus, quam sic restituere velim, ὅτι καὶ δὲ [ἄσ-
 πιρ] παῖδας, τετῶ, κατὰ ψιλόν, κατὰ τοὺς τοιούτους παρελφάμεν. non
 oportere nos agere puerorum instar, hoc est mere nudeque, absque iusto diligen-
 tius examine; juxta illud quicquid tandem fuerit, quod à parentibus nostris
 accepimus. ut κατὰ ψιλόν idem hic Marco valeat, quod κατὰ ψιλὴν πίστιν ἔ-
 ἔλαρον Origeni adv. Cels. 1. 1. Gatax.

1 Inter-

quicquam existimes, ad millesimum annum potius, quam ad crastinum diem.

48. Crebro apud te reputa, quot medici sint mortui, qui super decumbentes, *tanquam conclamatos jam*, supercilia contraxerint: quot mathematici, qui aliorum fata quasi magnum quid *esset id posse*, prædixerint: quot philosophi, postquam de morte & immortalitate tam multa differruissent: quot strenui bellatores, cum multos trucidassent: quot tyranni, postquam vitæ necisque potestatem, tanquam extra mortis aleam positi, diro cum fastu exercuerant: quot etiam urbes, ut sic dicam, intermortuæ sint; Helice, Pompeji, Herculæ, aliæque innumerabiles. Percurre itidem quoscunque noveris ipse, qui vice frequenti, alii alios ubi sepelierant, & ipsi tandem elati sunt: quamque exiguâ hæc omnia tempore contigerint. horum summa huc redit, ut humana omnia semper sic aspicias tanquam

λογὸν ἔτῃ μᾶλλον ἢ αὐ-
ριον, μηδὲν μέγα εἶναι νό-
μιζε.

μη'. Εννοεῖν συνεχῶς* πόσι
μὲν ἰατροὶ διαποθήκασιν, πολ-
λάκις τὸς ὀφρὺς ὑπὲρ τ' ἀρρώ-
σων συσπᾶσιντες* πόσι δ' μα-
θηματικαὶ, ἄλλων θανάτους,
ὡς τι μέγα θεωροῦντες* πόσι
δ' φιλόσοφοι, περὶ θανάτου ἢ αὐ-
θανασίας μυρία διατριβή-
μιοι* πόσι δ' ἀριστοὶ πολλὰς
διαποθέμενοι* πόσι δ' τυ-
ραννοὶ, ἐξ ἐξουσίας ψυχῶν μετὰ θά-
ντος φρουράματα, ὡς ἀθάνατοι
κεχρημένοι* πόσι δ' πόλεις ὁ-
λαί, ὡς ἔτιως εἶπω, τεθνήκα-
σιν, ὡς Ἑλίκη, καὶ Πομπηῖοι, ὡς
Ἡράκλειον, καὶ ἄλλαι ἀναρίθ-
μηται. ἐπιθί δ' καὶ ὅσους οἶδας,
ἄλλον ἐπ' ἄλλω, ὁ μὲν τῶν
κηδεύσας, εἴτα ἐξέλθῃ, ὁ δ' ἐκεί-
νον* πάντα δ' ἐν βραχεῖ. τὸ γὰρ
ὅλα κατὰ εἶναι αἰεὶ τὰ ἀνθρώπινα
ὡς

1 Interpretatur Dacierius de medicis, qui super ægros (non conclamatos ut vult Gatak,) sed præter spem sanatos, supercilia contraxerint prout solent qui derequavis superbiunt. Veretur autem Cl. Stanhopius ne Dacierii expositio verbo minus conveniat, quum fastuosus solenne sit non συσπᾶσαι, sed ἐπὶ τῶν ποτὶς τοῖς ὀφρὺς. 2 Helice, Achaïæ urbs, de qua Plin. Hist. nat. l. 2. c. 92. Helicem ἐν Βυρίᾳ in sinu Corinthio pontus abstulit. vid. & Strab. l. 1. & Senec. Quæst. Nat. l. 6. c. 26. Gatak. 3 Campaniæ oppidum, de qua Tacit. l. 15. Annal. Motu terræ, celebre Campaniæ oppidum Pompeii, magna ex parte proruit. Vid. & Senec. Quæst. Nat. l. 6. c. 1. Gatak. 4 Campaniæ etiam oppidum, quod securidum Senecam 12. Quæst. nat. terræ motu periit. Aliter tamen Cassius l. 66. Gatak. 5 Σολοικὸφάνης sive ἀνακόλυθον esse videtur, quod loquendi tamen genus & apud nostrum (infra c. 50.) & apud alios non raro occurrit. Euseb. πολλά δὲ Πάλαι προκείμενα, ὅτι πολλὰ μὲν δὲι. & Terent. Nos omnes quibus est alicunde objectus labor, Omne quod est interea tempus, priusquam id rescitum est, lucro est. Gatak. 6 Τὸ γὰρ ὅλον Casaub. quod sequitur Gatak.

ὡς ἐφ' ἡμέρα καὶ εὐτελῆ· ἔχθρες
μὲν ὁ μύζαρον, αὐρίον δὲ πεί-
ρος, ἡ τέφρα. τοῦ ἀκαριαίου δὲ ἰσ-
τοῦ χροῦς καὶ αὐτὸ φύσιν διελθεῖν,
καὶ ἵλεων καὶ ἀλυσσῶν ὥσαντι ἐλαία
πέπρος γρομδμή ἐπιπλεν, εὐφη-
μοῖσι τὴν ἐνεγκῶσιν, καὶ χάριν
εἰδύα τῷ φύσαντι δένδρῳ.

μθ'. Ομοίον εἶναι τῇ ἀκρᾷ,
ἢ δινεκάως τὰ κύματα πρὸς-
ρήσας· ἢ δὲ ἔσκηκε, καὶ περὶ αὐτῶ
κοιμίζε· τὴν φλεγμύαντα ἰσ-
υδάτ·. Ατυχῆς ἐγὼ, εἴ τι τῶ-
τό μοι συνέβη. ἐμενέον· ἀλλ' εὐτυ-
χῆς ἐγὼ ὅτι ἴστας μοι συμβέβη-
κότες, ἄλυπος διατελῶ, ἔτε ὑπὸ
παρόψος θραυόμυρος, ἔτε ὅπιδον
φοβέμεν·. συμβεῖναι μὲν γὰρ
τὴν τοῦτο παντὶ ἐδυνάτω· ἄλυ-
π· δὲ πᾶς ὅπιδον τέτω ἀν δι-
τέλεσεν. Διὰ τί δὲ ἐκείνο μάλ-
λον ἀτύχημα, ἢ τῶτο εὐτύχη-
μα; λέγεις δὲ ὅλως ἀτύχημα
ἀνθρώπου, ὃ ἐκ ἔστιν ὁ ποτε-
γμα τὸ φύσεως δὲ ἀνθρώπου;
ὁ ποτε-γμα δὲ τῆς φύσεως τῶ
ἀνθρώπου εἶναι σοὶ δοκεῖ, ὃ μὴ

quæ diurna & vilia sint : quod
enim heri mucus fuerat, cras
falsura fit aut favilla. utque tem-
poris ideo punctum hoc infeca-
bile naturæ convenienter transi-
gas, ac propitius decedas : per-
inde ac oliva maturitatem adep-
ta ceciderit, † naturam quæ
protulit collaudans, arborique
è qua prodiit gratias agens.

49. Promontorii par esto, cui
fluctus jugiter cum allidantur,
ipsum tamen consistit, undarum-
que circumfufum sibi æstum
compescit. Infelicem me, inquit
ille, quod mihi istud contigerit.
imo, felicem me quod etiam si
contigerit, nil doleam tamen,
nec aut præsentibus frangar, aut
futura reformidem. accidere e-
nim ejusmodi quid cuivis poterat.
at non quivis citra animi ægritu-
dinem casum ejusmodi tulisset.
quamobrem ergo illud infelicitatis
potius, quam felicitatis istud
loco habetur? num illud hominis
infortunium dicis quod naturam
humanam sine suo excidere
non efficit? an id autem, ut ti-
bi videtur, naturam humanam
sine suo excidere efficit quod non
fit

1 Errat Xyland. (ut & H. Stephanus in Thesaurο,) cum μύζαρον nomen
piscis esse putat. Est enim diminutivum a μύζα mucus: hujusmodi di-
minutiva sunt Stoicis familiaria, prout videre est apud Epictetum, ut &
Marcium nostrum supra c. 20. μαχαίριον, ἀνδύδιον, δινδρύφιον. atque hæc eo fine
illi usurpasse videntur, quo τῶν μίσων καὶ ἀδιαφίλων istorum contemptum
quendam innuerent. Galak. 2 Quod naturæ humane adversatur vertit Ga-
lak. laxè nimis; cum, ut ipse observat, ἀποτυγµα est frustratio, aberratio à
sine scopoque sibi propolito: & hoc loco naturæ humanæ ἀποτυγµα δι-
scitur, quod eam impedit, quo minus finem sibi propositum assequatur: hunc igitur
sensum in versione expressi. † Terram, Daciet. & Casanb.

fit præter ejusdem voluntatem? quid autem ea velit; non est ut nunc discas. nunquid casus ullus prohibeat te, justum esse, magnanimum, temperantem, prudentem, assentiendi temeritate, errore immunem, modestum, liberum, aut aliud? quid eorum, quæ ubi affuerint, natura humana sua obtinet universa? memineris deinceps, quoties incidet quicquam quod ad tristitiam impellat te, decreto hoc uti: Non est infelix casus iste, sed fortiter ferre hoc felicitatis est.

το. Vulgare quidem hoc est, efficax tamen ad mortem contemnendam adminiculum, si eos recolas qui vitæ avidi eidem fuerint diu immorati. quid enim amplius illis, quam immature defunctis *contigit*? Omnino jacent alicubi *defuncti & illi*, Cadicianus, Fabius, Julianus, Lepidus, aut si quis alius hujusmodi, qui postquam multos extulerant, efferebantur & ipsi. exiguum enim omnino intercedit spatium; idque per quot *molestias*, cum quibus *hominibus*, in quali corpusculo exantlatum? ne ergo pro re momenti alicujus

ὡρᾷ τὸ βέλημα τὸ φύσεως αὐτῶ ἐστὶ; ¹ τί ἔν τὸ βέλημα, μεμάρθηκας; μή τι ἐν τὸ συμβεβηκὸς τῷ το καλῶς τε δικαίον εἶναι; μεγαλόψυχον; σώφρονα; ἔμφορνα; ² ἀπερίωτον; ἀδιάφθυστον; αἰδήμονα; ἐλεύθερον; τ' ἄλλα; ἀ συμπαρόντων ἡ φύσις ἡ τῶ ἀνθρώπου ἀπέχει τὰ ἴδια; μέμνησθαι λοιπὸν ὅτι πάντες τῶ εἰς λύπην σε προαγομένους, τὰ τῶ χρηστῶ τῶ δόγματι ³ ἐχ' ὅτι τῶ το αὐτοχήμα, ἀλλὰ τὸ φέρει αὐτὸ γρηναίως, εὐτύχημα.

ν. Ἰδὼν πικρὸν μὲν, ἔμως ἢ ἀνυλκὸν βοήθημα πρὸς θανάτου καταφρόνησιν, ἢ ἀναπόλησις τῇ γλίσχρως ἐν διατριψάντων τῷ ζῆν. τί ἔν αὐτοῖς πλεόν, ἢ τοῖς αἰώροις; πάντως πᾶ ποτε κένται, ⁴ Καδικιανὸς φάσιος, Ἰελλιανὸς, Λέπιδος, ἡ εἰς τοῖς τοῖς, οὐ πολλὰς ἐξέλευσαν, εἴ τι ἐξ ἡνέχθησιν. ὅλον μικρόν ἐστι τὸ Διόσημα, ἢ τῶ το δι' ὅσων, καὶ μεθ' οἷων ἐξαντλέμεθον, καὶ ἐν οἷω σωμιάτω; μὴ οὖν ὥς

1 Forfan sic distinguendum: Τί ἔν τὸ βέλημα; μεμάρθηκας. Quidnam est igitur quod vult natura? didicisti jam pridem; ipse satis nostri. quid id autem sit, in sequentibus indicat. *Gatak.* 2 Vid. ad lib. 3. 9. 3 Forfan, ὡν συμπαρόντων. *Gatak.* 4 etiam MS. *Hæschel.* habere testatur *Casaub.* qui & prius illud ex solo errore typographico natum censet. 4 Ὅτι ἐχ' *Gatak.* 5 Longævus nemo hoc nomine occurrit. Est apud *Suidam* Κακίλιος quidam qui (ut ille refert) sub *Augusto Cesare* & ad *Adrianum* usque sophisticen seu rhetoricen *Romæ* professus est: dignus omnino qui in hoc censu collocetur, cum inter utriusque horum imperium seculum solidum intercedat. *Gatak.* 6 Sententia *ἐν ἀρχῇ* 205. vide supra c. 48. *Gatak.*

1 Innuuntur

ὡς πᾶγμα. Ἐλέπε γὰρ ὀπίσω τὸ ἀχανὲς τῷ αἰῶνι, καὶ τὸ πρὸς ἄλλο ἄπειρον. ἐν δὲ τῷ, τί διαφέρει ὁ τριμήμερος τῷ τριημέρῳ;

να'. Ἐπὶ τῷ σῴτῳ αἰετῶν τρέχει. σῴτῳ ἢ ἡ κατὰ φύσιν ὥστε κατὰ τὴν ὑγιάνουσαν, πᾶν λέγειν καὶ πράσσειν. ἀπαλλάσσει γὰρ ἡ πῆλυστος ἐξ ὧν ἡ κόπων, ἡ στρατείας, ἡ πάσης ὁικονομίας, καὶ ἡ ψείας.

habeto. si enim ævi præteriti immensitatem adverteris & futuri itidem infinitatem, quid tandem distabit, triduanus qui fuerit, ab eo qui secula tria transigerit?

51. Via compendiaria semper incedas. compendiaria est ea, quæ secundum naturam est, in omni nimirum cum dictione, tum actione, veri rectique curam habere. etenim propositum istiusmodi molestiis militiaque, sed & dissimulatione omni atque ostentatione immunem præstabit.

1 Innuuntur omnes istæ ægritudines Principibus familiares, quas Prudentia civilis male comparata, & officiosum peperit Majestatis tuendæ studium. *Dacier.* 2 *Conversione* vertit *Casamb.* sensu metaphoricò, qui huic loco magis quidem videtur convenire. Dubitat tamen an apud profanum aliquem scriptorem *στρατεία* aut *στρατεύω* hoc sensu unquam occurrat. illud tamen *Sti. Jacobi* huic non multum abfimile putat. Πάντα πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; ἐκ ἐντέλειαν, ἐκ τῶν ἡδονῶν, ἢ στρατευόμενοι ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; 3 *Soleriam* etiam possis dicere seu *prudentem moriam Compositionem.* *Dacier.*

LIBER V. BIBΛION ε'.

I. **M**Ane, cum gravatim exurgis, in promptu sit *tecum hoc modo differere*; Ad opus humanum jam expergiscor: num vero ægre feram, si ad ea agenda proficiscor, quorum gratia natus & in mundum productus sum? aut nunquid ad hoc conditus sum, ut stragulis involutum decumbens me foveam? At hoc, *inquis*, oblectat magis. Nunquid ergo ad oblectandum te natus es? non autem ad faciendum aut agendum aliquid? an non arbutulas, aviculas, formicas, araneas, apiculas vides, eam quam in mundo stationem obtinent, excolere satagentes? tu *autem*, quæ hominis sunt, facere recusas? & non properas *potius* ad id, quod naturæ tuæ convenit? At quiete quoque opus est, *inquis*. Est *fateor*; sed quiescendi modum etiam natura præscripsit. præscripsit & edendi atque bibendi: tu vero ultra modum, ultra id quod sufficit, in istis procedis. cæterum in agendo secus te geris, & intra id quod poteris, *continues te*. etenim *vere*

α'. **Ο**ΡΩΡΑ ὅταν δυσ-
κνως ἐξεγείρη, πρὸς
χάρον ἔσω, ὅτι ὅτι
ἐνδρώπῃ ἐργον ἐγείρομαι ἔτι
ἐν δυσκολαίῳ, εἰ πορεύομαι ὅτι
τὸ ποιεῖν, ὧν ἐνεκεν γέγονα, καὶ
ὧν χάριν προσῆγμαι εἰς τὸν
κόσμον; ἢ ὅτι τὰ κατὰ
σκευασμαι, ἵνα κατακέμῃ
τοῖς σρωματίοις ἐαυτὸν θάλα-
πῳ; ἀλλὰ τὰ ἡδίων, πρὸς τὸ
ἡδεῖν. ἐν γέγονας; ὅλως ἢ
ἐπρὸς ποιεῖν, ἢ πρὸς ἐνέργειαν;
ἐβλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ σρω-
θήρια, τὰς μύρμηκας, τὰς
ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὰ καθ'
αὐτὰς συγκαταμίξεις κόσμον;
σύ ἐθέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ
ποιεῖν; ἐτρέχεις ὅτι τὸ κατὰ
σὴν φύσιν; ἀλλὰ δὲ καὶ ἀνα-
παύεσθαι δεῖ. ἔδωκε καὶ τέτα-
μέτρα ἡ φύσις. ἔδωκε μὲν τοῖς
καὶ ἐιδίειν, καὶ πίνειν καὶ ὁμῶς σὺ,
ὑπὲρ τὰ μέτρα, ὑπὲρ τὰ ἀρ-
κῆντα προχωρεῖς. ἐν τῇ πράξει
σὶ ἢ ἐκ τῆς ἀλλ' εὐδὸς τῶν δυνάμε-
ων. ἐγὼ φιλεῖς σεαυτὴν. ἐπεὶ τοῖς
ὑ

τὸ φύσιν αὐτῶν, καὶ τὸ βέλημα ταύτης ἐφίλει· ἄλλοι τι τὰς τέχνας ἐαυτῶν φιλεῖντες, συγκαταπέτηκον ἵσοις καὶ αὐτὰς ἐργαίῃ, ἄλλοι καὶ ἀσπίδι. σὺ δὲ φύσιν τὴν σαυτῆς ἐλασσον ἡμῶν, ἢ ὁ πρηνευτὴς τὴν πρηνευτικὴν, ἢ ὁ ὀρχηστὴς τὴν ὀρχηστικὴν, ἢ ὁ Φιλάργυρος τὸ ἀργύριον, ἢ ὁ κενόδοξος τὸ δοξάριον, καὶ ἔπει, ὅταν πρὸς παθῶσιν, ἔτι φαγαῖν, ἔτι κοιμηθῆναι θέλῃσι μᾶλλον, ἢ ἑαυτὰ συναύξῃν πρὸς αὐτὰ φέρονται. οὐδὲν αἱ κοινωνικαὶ πράξεις πλεονεργαὶ φαίνονται, καὶ ἡσυχίας ἀποδοῖς αἵμα;

Β. Ως εὐχολον, ἀπώσκειται καὶ ἀπαλειψαὶ πᾶσαν φαντασίαν τὴν ὀχληράν ἢ ἀνείκελον, καὶ εὐθύς ἐν πάσῃ χαλῇνῃ εἶναι.

Γ. Ἀξίον ἐαυτὸν κρῖναι πάντως λόγῳ καὶ ἔργῳ τὰ κατὰ φύσιν· Ἐμὲ σε παρειπάτω ἢ ἐπακολυθῶσι ἱνῶν μέμψις ἢ λόγος. ἀλλὰ ἐκαλὸν πεπράχθαι, ἢ εἰρηάζει, μὴ σεαυτὸν ἀπαίξει. ἐκείνοι μὲν γὰρ, ἰδίῳν ἡγεμονικὸν ἔχουσι, καὶ ἰδίᾳ ὁρμῇ χρῶνται· ἀσὺ μὴ πρὸς ἑαυτὸν, ἀλλ' εὐθεῖαν πέραν, ἀκολουθῶν τῇ φύσει τῇ ἰδίᾳ καὶ τῇ κοινῇ. μία δὲ ἀμφοτέρων τάτων ἡ οὐδία.

temet non diligis. alioqui naturam tuam, quæque illa vult, diligeres: siquidem artes suas qui diligunt artifices, earundem operibus etiam intabescunt, illuvie inediaque affecti. tu vero naturam tuam minoris aestimas, quam tornator tornaturam, aut histrio histrioniam, aut avarus argentum, aut ambitiosus gloriolam. & isti enim, ubi rebus hisce addicti fuerint, nec cibum, nec somnum capere magis expectunt quam ista, ad quæ tam enixe feruntur, promovere: num autem tibi actiones societatem humanam spectantes fordeant magis, quam ut pari industria dignæ censeantur?

2. Quam facile est imaginationem omnem vel turbulentam vel inconvenientem ita amoliri & abstergere, ut in summa statim tranquillitate consistas?

3. Nullum aut sermonem aut actionem indignum te censeas, qui naturæ fuerit consentaneus: neque avertat ab eo te, quæ sequi possit, quorumlibet hominum reprehensio aut vituperatio. sed si dictu factuve honestum fuerit, indignum te ne existimes. habent enim illi mentem propriam, proprioque ducuntur impulsu: Quæ tu noli attendere, sed recta perge, naturæ tum propriæ, tum & communi obsecutus. eadem enim est harum utriusque via.

4. Per

1 Ἐργα: γιν. quod aridet *Gataker*. 2 Cæteræ omnes, quas vidi, editiones habent αὐτὰ καλὸν prout requirit sensus & margini adscriptis *Gatak*.
1 Cæteræ

4. Per ea quæ naturæ sunt consentanea incedo, donec occumbens tandem conquiescam, eo expirando, unde spiritum quotidie haurio, eoque recidendo, unde & feminium mei pater, & sanguinem mater, & lac nutrix collegit; unde quotidianum per tot annos cibum potumque accepi, quod calcantem, & ad tam varios usus eo abutentem me sustinuit.

5. Acumen tibi non est, quod sit admirationi cuiquam. multa tamen sunt alia, de quibus dicere nequeas, non esse te ad ea aptum natum. hæc itaq; præsta, quæ in te omnino sunt sita, animum sincerum, gravem, laborum tolerantem, voluptatum abstinentem, forte contentum, paucorum indigum, mitem, liberum, luxu alienum, serium, sublimem. an non intelligis quam multa præstare jam possis, ad quæ quin habilis sis & aptus, nihil est quod causere, infra hæc tamen sponte perfistis? num & per conditionis naturalis defectum aliquem obmurmurare, restrictum esse, adulari, corpusculum tuum incusare, assentari, ostentare te, animo tantopere jactari,

δι'. Πορεύομαι διὰ τὸ κατὰ φύσιν, μέχρι πτώων ἀναπαύομαι, ἐναποπνεύσεις μὲν ἴστω, ἐξ ἑκάστῃ ἡμέραν ἀναπνέω, πτώων ὅστις τῶν ἐξ ἑκὸς τὸ σπέρματιον ὁ πατήρ μου συνέλεξε, ἔτι αἰμαῖον ἢ μητὴρ, καὶ τὸ γαλακτικόν ἢ τροφός· ἐξ ἑκάστῃ ἡμέραν προσέτις ἔτισι βόσκομαι, ἔτι ἀρδεύομαι, ὁ φέρει με πατήρ μου, καὶ εἰς Ἰουδαίαν ἀποχωρῶ μὴν ἐκείνῃ.

ε'. Δραμύνητις σε ἐκ ἐχθροὺν θαυμάσιον· ἐγὼ ἀλλὰ ἔτερα πολλὰ, ἐφ' ὧν ἐκ ἐχθροῦ εἰπὴν, ἢ ἢ πύφυκα. ἐκείνη ἐν παρέχει, ἀπὸ πρὸς ὅλα ἐστὶ ἐν σοι, τὸ ἀκίβδηλον, τὸ σεμνόν, τὸ φερέπνον, τὸ ἀφιλήδονον, τὸ ἀμεμφίμοιρον, τὸ ὀλιγοδέες, τὸ εὐμετές, τὸ εὐθύθερον, τὸ ἀπέριατον, τὸ ἀφλύαρον, τὸ μεγαλεῖον. ἐκ αἰσθάνει, πῶς ἡδὴ παρέχεσθαι δυνάμειος, ἐφ' ὧν ἡδεμία ἀφύϊας ἔτι ἀντιπηδεύουσι πρὸς φασίς, ὅμως ἐν κάτω μὲν ἐκείνῃ; ἢ καὶ γογγύειν, καὶ γλιχρύνει, ἔτι λακεύει, καὶ τὸ σωματικόν καταβλάσκει, ἔτι ἀρροκύνει, καὶ πρὸς πρὸς περὶ αὐτὰ ῥιπιάζει, τῇ

1. Cæteræ editiones habent ἀρροκύνει, quod & stare posse fatetur Gatak. cum eodem sensu apud *Plinarchum* occurrat πρὸς καὶ ἀρροκύνει. 2. Dissident à se invicem annotatores in vocabulo isto explicando apud *Paulum* Apostolum 1 Cor. 13. 4. Ego crediderim commodissime posse verti, non effari se; non est jactationi aut vanæ ostentationi dedita. Ita *Hesych.* Περπύρος, μὴ βλακείας ἐπαίριμα. Περπύριος, κατὰ πύριον. *Diadas* etiam, Περπύρος, ὁ μὴ βλακείας ἐπαίριμα. *Gatak.*

τῇ ψυχῇ, διὰ τὸ ἀφυῶς κα-
τασκευάσθαι, ἀναγκάζει; ἔ, μά-
λιστα θεός· ἀλλὰ τέττων μὲν πύ-
λαι ἀπηλλάχθαι ἐδωκασιν. μό-
νον δ', εἰ ἄρα ὡς βραδύτερος, καὶ
δυσπαρακολυβήτερος· καὶ ἀ-
γνώσκεις, καὶ ἴσθαι δ' ἀσκητὸν,
μὴ² παρενθυμώμεθω, μηδ' ἐμ-
φιληδονῆν τῇ³ νοθείᾳ.

ς'. Ο μὲν τίς ἐστιν, ὅταν ἡ δε-
ξιὸν περὶ τινα πράξῃ, προσήκους
καὶ λογισάμενος αὐτῷ τὴν χάριν. ὁ δ' ὅ-
μως ἴσθαι μὲν ἔχει προσήκους,⁴ ἀλ-
λως μὲν τι παρ' ἐαυτοῦ, ὡς πε-
ριχρεώσεθαι διανοεῖται, καὶ οἶδεν ὁ
πεποίηκεν. ὁ δ' ἐκ τούτου ἵνα εὐδὲ
οἶδεν ὁ πεποίηκεν· ἀλλὰ ὁμοίως
ἐστὶν ἀμπελῶ. ὅταν ἐνεγκέσῃ καὶ
μηδὲν ἄλλο προσεπιζητήσει, με-
τὰ τὸ ἄπαυτον ἴδιον καρπὸν ἐν-
λωχέει. ἵππος δραμῶν, κύων
ἰχθυόσας, μέλισσα μέλι ποιήσαι-
σα, ὄνθραπος δὲ εὖ ποιήσας,
ἐκ ἐπιβοᾶς, ἀλλὰ μετὰ βραδύτητα
ἐπερον, ὡς ἀμπελος ἐπὶ τὸ πά-
λιν ἐν τῇ ᾠρᾷ τὴν βάρειν ἐνεγ-
κεῖν. ὅταν τέτις ἔνθῃ εἶναι, τοῖς
τούτοις ἵνα ἀπαρκαλυφθῇ τὸ
αὐτὸ ποιεῖσι; ναί· ἀλλ' αὐτὸ ἴσθαι

cogeris? nequaquam, per Jo-
vem; sed his omnibus jam o-
lim licuit tibi esse immunem. hoc
tantummodo nomine si notari
poteras quod tardiori hebetiori-
que ingenio natus sis, exer-
citatione vitium istud corrigere
conandum fuerat, hebetudinem
tuam neque insuper habendo, ne-
que in eadem tibi complacendo.

6. Est, qui ubi gratum quid
alicui fecerit beneficium impu-
tare proclivis sit. est, qui etiam si
imputare haud ita proclivis sit,
pro debitore tamen apud se ha-
bet eum cui benefecit, quidque
fecerit, novit. est &, qui quid
fecerit, quodammodo ne novit
quidem; sed viti similis est, quæ
racemum ubi tulerit, fructumque
sibi proprium semel dederit, ni-
hil ulterius requirit. sicut equus
ubi cucurrerit, canis venatus fue-
rit, apes mel confecerit; ita iste
ubi benefecerit, non clamore
prosequitur, sed ad aliud ejus-
modi opus se transfert; quem-
admodum vitis ad racemos alios
denovo suo tempore producen-
dos. in horum ergo numero esse
oportet, qui quid faciant, ipsi quo-
dammodo ne intelligunt quidem?

ita

1 Καταγνώσκεις, vel καταγνωσκῶς [μίμης] legendum putat Gatak. 2 Ne-
casso subinde cogitares, vertit Xyland. ne ea nimium afficiaris, Casaub. Potius, non
negligens, non negligens habens, sed quantum in te est, tarditatem hebetudinem-
que tuam corrigere & sanare contendens. παρενθυμείσθαι enim animum non
advertere, negligere. [Arrian.] Epictet. l. 4. c. 3. Καὶ μὴ αὐτὸς ἴδω, ὅπου παρενθυμῶ
δ', ἀπόλειτο. Si vel parum neglexeris, animum non adverteris. Marcus ipse l. 6.
c. 20. πολλὰ παρενθυμώμεθα, negligamus multa. Gatak. 3 Lego νοθεία, vel ut
Annotator Lugd. νοθεία. Gatak. 4 Forſan ἀλλὰ, vel αἴτιον. Gatak.

ita plane. At hoc ipsum, inquis, quid agas intelligere necessarium est. est enim societatis legem colentis proprium hoc, ut sentiat se secundum legem illam agere; & ut velit etiam, per Jovem, eum quocum sic agit, id persentiscere. Verum est, fateor, quod dicis: veruntamen, quod jam dictum est, si secius ceperis, ex eorum numero futurus es, quorum prior loco memineram: siquidem & illi rationis specie quadam probabili abducuntur. tu autem, si id quod dixeram recte intelligere volueris, noli metuere, ne hac de causa benefaciendi occasionem ullam sis omisurus.

7. Atheniensium votum erat, *Plue, plue, chare Jupiter, super A-niensium arva & prata.* aut nihil omnino precari, aut hoc modo simpliciter & ingenue precari par est.

το δὲ παρακολυθεῖν. ἴδον γδ, φησὶ, τὴ κοινωνικῇ, τὴ αἰσθανεσθαι ὅτι κοινωνικῶς ἐνεργεῖ, καὶ νῆ Δία, βέλεσθαι καὶ τὴ κοινωνὸν αἰσθάνεσθαι. ἀληθεὺς μὲν ἐστὶ ὁ λόγος· τὸ γ' ἡμῶν λεγόμενον ἰ παρεκδέχῃ, διὰ τὸ τοῦτο ἕως ἐκείνων, ὡς πρότερον ἐπιμνήσθην καὶ γδ ἐκείνοι λογικῇ ἡμῖν πιθανότητι ὡρῶνται. εἰ δὲ θελήσης σπυῖναι τί ποτε ἐστὶ τὸ λεγόμενον, μὴ φοβῆ, μὴ περὶ τὸ τοῦ ὡρῶντος τι ἔργον κοινωνικόν.

ζ'. Ἐὐχὴ Ἀθηναίων, ὅσον, ὡ φίλε Ζεῦ, κατὰ τὴ ἀρετῆς τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν παίδων. ἥτοι ὃ δὲ εὐχόμενος, ἢ ἕτως, ἀπλῶς καὶ ἐλευθερώς.

η'. Οὐδῖόν

1 Particulam αὖ deesse puto, ut sit [αὖ] παρεκδέχῃ, si secius ceperis. Ita enim significat τὸ παρεκδέχασθαι. Euseb. Hist. Eccl. l. 3. c. 39. Periam narrat, πρὸς ἀποστολικῆς παρεκδέχασθαι διαγνώσει, ex relationibus Apostolicis secius acceptis, commentitia multa tradidisse. Gatak. 2 Utrum Athenienses laudet, ut qui non privatim sibi suisque, sed universæ simul Reipub. bona optarent: an vituperet, quod suæ tantum Reipub. non universæ hominum communitati, & humano simpliciter generi; ambiguum putat Casaub. Posterius Xylandro, prius Dacierio placet. 3 Ελευθερίως legit Casaub. ad Persi. Sat. 2. qui & τὸ ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίως εὐχόμενος opponi censet precii emaci, prout loquitur Persius; quam interpretatur, vel eam quæ habet conjunctum sacrificium majoris alicujus victimæ, aut votum rei consecrandæ; vel quæ toties fuit repetenda, & tam assidue ac λεπρῶς καὶ ἐκτανῶς faciendæ, ut hoc ipsum pretii loco censi possit. Mihi videtur Marco, τὸ ἀπλῶς εὐχόμενος orationis simplicitatem quandam denotare, qualis illa Atheniensium formula, quæ generali quadam ac familiari ratione Jovem compellat, nec terminos illi rerum tribuendarum anxie sollicitoque præscribit: At τὰ ἐλευθερίως ejusmodi orationem, quæ alios etiam contribules, conterraneos, aut extraneos etiam nobiscum una comprehendat. Gatak.

1 Esculapion

η'. Οποῖόν ἐστι τὸ λεγόμενον, ὅτι συνέταξεν ὁ Ἀσκληπίος τῶν ἰππασίαν, ἢ ψυχρολασίαν, ἢ ἀνυποδησίαν· τοῦτων ἐστὶ καὶ τὸ συνέταξεν τῶν ἢ τῶν ὅλων φύσις νόσον, ἢ πῆρωσιν, ἢ δόσσο- λῶν, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ συνέταξεν, τοῦτων ἢ σημαίνει, ἢ ἐταξε τὰ πρὸς τὰς πρὸς κατὰλληλον εἰς ὑγίαν· ἔβλαψεν τὸ συμβαῖνον ἐκαστῶ τι- λακτῇ πως πρὸς αὐτὸ κατὰλλη- λον εἰς τὴν εἰμαρμένην. ὥτως γὰρ καὶ αὐτὰ συμβαίνειν ἡμῖν λέγο- μεν, ὡς καὶ τὰς τετραγώνους λί- θους ἐν τοῖς τέχναις, ἢ τῶν πυρα- μίσιν συμβαίνειν οἱ τεχνῆται λέγου- σι, συναρμύζοντας ἀλλήλοις τῇ ποιᾷ σωθῆσθαι. Ὅλως γὰρ ἁρμο- νία ἐστὶ μία. καὶ ὥσπερ ἐκ πάν- των τῶν σωμάτων ὁ κόσμος τοῦτων σῶμα συμπληρῆται· ὥ- τως ἐκ πάντων τῶν αἰτιῶν ἡ εἰμαρμένη τοιαύτη αἰτία συμ- πληρῆται. νοῦσι δὲ ὁ λέγω, καὶ οἱ πλεον ἰδιῶται. Φασὶ γὰρ, τὰς ἐφ' ἑρην αὐτῶν· ἐκεῖν τὰς τῶν ἐφέρετο, ἔτι τὰς τῶν συνετά- τ-

8. Cujusmodi illud est, quod di- ci solet, *Æsculapium* huic vel illi *coordinasse*, ut equitet, ut frigi- da proluatur, ut discalceatus in- cedat: ejusmodi quiddam est, & quod huic vel illi *coordinavit* universi natura, ut morbo tenea- tur, corpore mutiletur, *liberos* amittat, aut aliud tale quippiam. siquidem & ibi *coordinavit* illud, sensum hunc habet, ac si dicere- tur, hoc ad illud ordinavit, tan- quam quod ad ejusdem sanitatem conducatur: atque istic pariter, quicquid unicuique contingit, ad illud ordinatur quodammodo quod fato congruum existat. ac- que hinc est quod ea convenire nobis dicimus, quomodo lapi- des quadratos in moenibus aut py- ramidibus convenire dicunt arti- fices, cum sibi invicem scite com- positi coaptantur. omnino enim una quedam est rerum *omnium* compages. & quemadmodum ex cunctis corporibus mundus iste, quo corpus ejusmodi sit, consum- matur; ita ex causis universis, quo causa sit ejusmodi fatum, con- ficitur. intelligunt hoc quod dico etiam rudissimi quique dicunt e- nim, tulit hoc illi; *sors nimirum*.
hoc

1 *Æsculapium* medicinæ præfidem Deum per insomnia remedia sibi sug- gere opinabantur. in quo argumento frequens admodum est *Aristidei* in orationibus sacris. Orat. 1. ἀλυσίαν προστάττει ὁ θεός. & ibid. ἀσπίαν ἐπιπύζει. *Gatak*. Potest tamen, ut putat *Casaub.* Ἀσκληπίος hic καὶ πρὸς quovis me- dico accipi, cum ita *Max. Tyrius* disert. 30. usurpet. 2 Corrige ex MS. *Hesich.* ἵκεῖς τὰς τὰς ὡς κατ'. & μοχ τίπικτῃ πῶς αὐτῶ κατ'. *Casaub.* 3 Ad fatum, sive fato congruens & consentaneum. ita *Dioscoridi* τοῖς νο- σῶσι κατὰλληλοι, alimenta egrotantibus congruentia. & *Marco nostro* φαντασία κατὰλληλα, cogitationes congrua. l. 7. 2. *Gatak.*

hoc itaque illi ferebatur; istudque illi coordinabatur. proinde ita excipiamus ista, quomodo ea solemus, quæ Æsculapius præceperit. multa siquidem & in illis aspera sunt, quæ sanitatis spe tamen libenter admittimus. ejusmodi itaque quiddam videatur tibi, eorum quæ naturæ communi visa sunt, perfectio & consummatio, cujusmodi, est valetudo tua. eodemque modo, quicquid evenerit, quamvis asperius visum fuerit, libens admittito, quandoquidem ad mundi integritatem Jovisque prosperitatem atque felicitatem ferat. neque enim tulisset is, nisi ad universi bonum contulisset. cum nec natura quælibet quicquam ferat, quod non *ei mundo*, qui ab ipsa administratur, congruens existat. ita duplici ratione diligas oportet, quicquid evenerit tibi. altera, quod tibi natum & tibi coordinatum, & ad te quodammodo affectum est, à causis antiquissimis retro tibi contextum. altera, quod universi gubernatori prosperitatis & consummationis, atque adeo permanfionis ipsius procurandæ ex parte caussa sit. mutilatur enim integrum ipsum, si quid vel minimum abscindas

πεπ. δεχώμεθα ὅν αὐτὰ, ὡς ἐκείνα ὁ Ἀσκληπίος σωταίται. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις ἐστὶ τραχέα· ἀλλὰ ἀσπαζόμεθα τῇ ἐλπίδι τῇ ὑγείας. τοῖς τὸν τί σοι δοκείτω, ἀνυσις καὶ σωτήριον τῇ τῇ κρινῇ φύσει δοκόντων, οἷον ἡ σὴ ὑγεία. καὶ ὅπως ἀσπάζεσθαι πάντῃ τὸ γινόμενον, καὶ ἀπλωέτερον δοκῇ, διὰ τὸ ἐκείνῳ ἄγειν, ὅτι τῇ τῇ κόσμῳ ὑγίαν, καὶ τῇ Διὸς εὐοδίαν καὶ εὐπραγίαν. καὶ ὅτι τῇ τῇ ἔφερεν, εἰ μὴ τῷ ὅλῳ σπένδεται. καὶ ὅτι ἡ τυχεύου φύσις φέρει, ὅ μὴ τῷ διοικητῷ ὑπ' αὐτῆς κατάλληλόν ἐστι. καὶ κατὰ δύο λόγους ἐργεῖται χρὴ τὸ συμβαῖνόν σοι. καὶ ὅτι ἓνα μὲν, ὅτι σοι ἐγίνετο, καὶ σοι σπένδεται, καὶ πρὸς σέ πως εἶχεν, ἀνωθεν ἐκ τῶν πρῶτον αἰτίων συγκαλωθόμενον. καὶ ὅτι ἔπειρον ὅτι τῷ ὅλον διοικῶν τῇ εὐοδίας, καὶ τῇ σωτηρίας, καὶ τῇ Δία, καὶ τῇ συμμονῆς αὐτῆς αἰτίον ἐστι. πηρὶ γὰρ τὸ ὁλόκληρον, εἰαν καὶ ὅτι ἐν ἀγαθότητι τῇ σπουδαίᾳ

1 Legit *Gatak* ἢ vel [α] ὁ Ἀσκληπ. 2 Hoc inter Stoicorum non παράδειγμα tantum sed παράλογον etiam merito reputes, quod malis hisce etiam numinis divini felicitatem provehi somniabant. quanquam & ad gloriam divinam illustrandam conducere ista, nec nos inficiamur. Verum mundum illi pro Deo habebant. vid. ad l. 4. 23. *Gatak*. 3 Forlan ἡ τῷ π. *Gatak*. 4 Ita l. 2. 3. σπένδεται ὅτι κόσμῳ αἰματωτάτῃ. *Gatak*.

Φείας ἢ συνεχείας, ὥς περ ἔ μο-
ρίων, ἔτω ἢ ἔ τ αἰτίων. διακώ-
πις ἢ ὅσον ἐπὶ σοι, ὅταν δυσαρε-
στῇς, ἢ τρέπον τινα ἀναμνήσ.

θ. Μὴ σικχαίνειν, μηδὲ ἀ-
παυδαῖν, μηδὲ δοποδυσπεῖν,
εἰ μὴ καταπυκνῶσιν σοι τὸ δοπο-
δογμάτων ὀρθῶν ἕκαστα πράσ-
σιν· ἀλλὰ ἐκκρυβδέντα, πάλιν
ἐπαυθέναι, ἢ ἀσμενίζεσθαι εἰς τὰ
ταλαιῶ ἀνθρωπικώτερα, ἢ φι-
λοσοφίαν ἐπαυθέναι· καὶ
μὴ ὡς πρὸς ἑαυτὸν ἀπαυθύνειν
φιλοσοφίαν ἐπαυθέναι· ἀλλ' ὡς
οἱ ὀφθαλμῶντες πρὸς τὸ σπηγ-
γάζεσθαι καὶ τὸ ὠδόν, ὡς ἄλλοι
πρὸς καταπλάσσειν, ὡς πρὸς
καταπόνησιν. ἔτω γὰρ ἔδεν² ἐ-
πιδείξει τὸ περὶ ἀρετῆς τῷ λό-
γῳ, ἀλλὰ περὶ ἀναπαύσεως αὐτοῦ.
μέμνησο ἢ ὅτι φιλοσοφία μόνον
θέλει ἢ ἡ φύσις σε θέλει· σὺ
ἢ³ ἄλλο ἤθελες ἢ κατὰ φύσιν.
τί γὰρ τῶν περὶ ἀρετῆς ἢ
γὰρ ἡδονὴ ἔχει⁴ ἀλλὰ τὰς σφάλ-

à connexion & continuitate, ut
partium universi, ita & causarum.
abscindis autem quantum
in te est, quando moleste fers
aliquid, tollisque quodammodo.

9. Noli ægre ferre, aut ani-
mum despondere, aut stomachari,
si juxta decreta recta agere
volenti, haud perinde semper
succeederit. verum, *ubi excussum*
aliquando te senseris, regredere,
pluribusque pro officii humani
ratione gestis contentus sis, atque
illud, ad quod regrederis, fac
diligas. nec, tanquam ad pæda-
gogum, ad philosophiam redeas;
sed quomodo ad ovum & peni-
cillum, qui oculis laborant, quo-
modo ad emplastrum alius, alius
ad perfusionem, *confugit*. ita nihil
deerit ulterius, quod rationis ob-
sequelæ conciliet te, sed ei spon-
te tua acquiesces. illud autem
memineris, philosophiam ea so-
la velle, quæ natura tua ipsa ve-
lit: tu vero aliud aliquid velis,
quam quod naturæ tuæ convenit.
ecquid enim istis blandius fue-
rit? voluptas autem nonne hac
ratione

1 Vult nos ad philosophiam recurrere, non ægre & gravatim, quomo-
do ad pædagogum Scholamve pueri, sed tanquam laborantes ad medi-
cinam, quæ dolorem mitigat, morbum amoveat. *Gatak.* 2 Locus, ut mi-
hi videtur, mendii manifestus: legendum forsitan, ἔδεν ἢ πρὸς διανοίαν [εἰς] τὸ π.
nihil amplius opus erit, quod inducat te ad obsequendum rationi; *Vel*, ἔδεν ἢ πρὸς δι-
νοίαν [εἰς] τὸ π. nihil aliud desiderabis, nisi ut rationi obsequaris. At Boor. ἐπιδείξας
mavult: sic Senec. ep. 103. *Ipsam philosophiam non debetis fastidire:* & mox; *Li-
cet sapere sine pompa.* atque eo etiam Casaub. abit. *Gatak.* 3 Forsan legen-
dum, ἄλλο ἢ θέλεις ἢ κατὰ φύσιν. *Gatak.* 4 Lego cum Xyland. ἀλλὰ τὰς σφ.
quia περὶ ἀρετῆς π. blandius quiddam esse videtur, cum nihil minus existat.
Inde Platonis dictum, *Esca malorum esse voluptatem, qua capiuntur homines,*
ut hamo pisces. Cic. de Senect. *Gatak.*

κινεῖσθαι, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ἐκλι-
 μηθῆναι, ἢ τὸ ὅλως σπαδα-
 θῆναι διωάμενον, ἐδὲ δ' ἴπ-
 νοῶ. τὴν ἀντίαν γὰρ δεῖ ὡς ἔχουσιν
 ἐκλιθεῖν αὐτὴν περὶ μέντοι τὸ Φυ-
 σικὲν λύσιν, καὶ μὴ ἀρχαίαν
 τῇ Διαιτησίῃ, ἀλλὰ τέτοις
 λόγοις περὶ ἀναπαύσεως ἐνὶ μέν
 τῷ, ὅτι ἐδὲν συμβῇ σὺν μοι,
 ὃ ἐχὶ κατὰ τὴν τ' ὅλων φύσιν
 ἐστίν· ἐτέρῳ δ', ὅτι ἐξέστ' μοι μη-
 δὲν πράττειν ὡς ἔχ' ἐμὸν θεόν,
 καὶ δαίμονα. ἐδὲ γὰρ ὃ ἀναγ-
 κάσων τῶν ὡς ἀβελῶν.

ια. Πρὸς τί πηθεῖ ἄρα νῦν χρῶ-
 μαί τῇ ἐμαυτὸ ψυχῇ; παρ' ἐ-
 καστὴν τῶν ἐπιτελεῖσθαι αὐτῶν,
 καὶ ἐξέτασθαι τί μοι ἐστὶ νῦν ἐπι-
 τὴν τῷ μορῶν, ὃ δὴ ἡγεμονικὸν
 καλεῖται· καὶ ἵκνῃς ἄρα νῦν ἔχω
 ψυχὴν; μή τι παθῶ; μή τι μέλα-
 κίς; μή τι γυναικαίρις; μή τι τυ-
 ράννης; μή τι κίλως; μή τι θηρίων;

ιβ. Οποῖα ἡνὸς ἐστὶ τὰ πῶς
 πολλοῖς δοκῶντα ἀγαθὰ, καὶ ἐπ-
 τεύθην λάβοις. εἰ γὰρ τις δ' ἴπνο-
 σεν ὑπάρχοντά πινυ· ὡς ἀλη-
 θῶς ἀγαθὰ, οἷον φρόνησιν, σω-
 φροσύνην, δικαιοσύνην, ἀνδρείαν,
 καὶ ἂν ταῦτα περὶ πνοῆσαι, ἐπὶ
 ἀκέραια διωθῆναι· τί· ὑπὸ τῷ

motarum fluxu, nihil possum
 comminisci, quod æstimatione
 studiove dignum videatur.
 contra potius solari se quem-
 que par fuerit, dissolutionem
 sui naturalem operiendo, mo-
 ramque interea haud gravate
 ferendo, dum duobus hisce
 acquiescit prorsus; altero ni-
 mirum, nihil obtingere sibi pos-
 se, quod non sit universi natu-
 ræ consuetudinem: altero, in sua
 esse potestate situm, ut nihil fa-
 ciat præter genii Dei que sui vo-
 luntatem. hanc enim transgre-
 di qui cogat, nullus est.

11. Quam ad rem anima nunc
 utor mea? hoc te jugiter inter-
 roga, simulque te percontare;
 Ecquid mihi nunc versatur in
 parte mei illa, quæ principalis
 dici solet? aut cujusnam ego
 nunc animam gero? num pue-
 ruli? num adolescentuli? num
 mulierculæ? num tyranni? num
 jumentum? num belluæ?

12. Cujusmodi sint quæ ple-
 risque bona videntur, hinc licet
 prehendere. si quid eorum quæ
 revera bona sunt mente quis-
 piam conceperit, puta, pruden-
 tiam, temperantiam, justitiam,
 fortitudinem, ista, inquam, si a-
 nimo præconceperit, non susti-
 nebit adjectum huic audire quic-
 quam, quod non rei bonæ pro-
 be congruat. at vero quæ vul-

1 Locus depravatus: Legendum forsan, Τί, ὅπερ τῷ ἀγαθῷ ἐκ ἐφαρμόσει.
 Siquis, inquit, eorum aliquid, quæ vere bona sunt, puta Justitiam, &c. anima
 ac cogitatione præceperit, his semel mente præceptis nihil vel ipse subungere, vel
 adjectum ab alio quoriam audire sustinebit, quod non aptissime cum boni natura
 congruat. Gatake.

1 Illud

go pro bonis habentur, ubi animo præconceperit quis, auribus æquis accipiet, facileque admitter, tanquam apte adjectum id, quod à comico quandoque dictum est. ita etiam vulgus hominum differentie istius habent aliquam notitiam. alioquin enim non offenderet & tanquam dictu indignum repudiaretur, si de illis enunciaretur; cum de divitiis eisque fortunæ bonis quæ ad luxum pompamve ferunt, tanquam apte sciteque dictum admittamus. Eas nunc & quæras licet, utrum in honore habendæ, aut in bonis censendæ sint res huiusmodi, quibus animo prius conceptis illud commode possit adjici, homini istis instructo præ opulentia sua non suppetere, ubi ventris onus deponat.

13. Forma consto & materia: harum neutra in nihilum interibit, quemadmodum nec ex nihilo processit. omnis ergo pars mei, mutatione interveniente, in mundi partem aliquam pro ratione sui redigetur. & hæc rursus in aliam mundi partem mutabitur: & sic in infinitum. mutationis autem huiusmodi opera & ipse existiti, & qui me genuerant, atque ita retro in a-

ἀγαθῶν γὰρ ἐφαρμόσῃ. τὰ δὲ γε τοῖς πολλοῖς φαινόμενα ἀγαθὰ θεωρεπινότητες ἴσιν, ἐξακρίβεται, καὶ ραδίως δέχεται, ὡς οἰκείως ὑπελεγόμενον τὸ ὑπὸ τῷ κομικῷ εἰρημένον. ἔτι καὶ οἱ πολλοὶ φαντάζονται τὸ Διὰφορῶν. ὃ γὰρ ἂν τὰ τοιαῦτα μὲν ἐπὶ θεωρητικῶν ἐκπλήνῃ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ πρὸς τετυφλωμένη δόξαν εὐκληρημάτων παρεδεχόμεθα, ὡς ἰκανόμην καὶ αἰεὶ εἰρημὸν περὶ οὗτοῦ καὶ ἐρῶτα, εἰ ἡμετέριον καὶ ἀγαθὰ ὑποληπόμεν τὰ τοιαῦτα, ὧν θεωρητικῶν θελόντων, οἰκείως ἂν ὑπεφείροισιν, τὸ τὸ κεκλημμένον αὐτὰ ὑπὸ τῷ εὐπορίας ἐκ ἑχθρῶν ὑποχέσθαι.

14. Εἰς αἰδιώδους καὶ ὑλικῆς συνέσεως ἑδρότερον τῶν τῶν εἰς τὸ μὴ ὄν φηρήσεται ὥσπερ ἑδὲ ἐκ τῆς μὴ ὄντος ὑπέστη. ἐκ τῆς καταπλάχθησεται πᾶν μέρος ἐμὸν κατὰ μεταβολὴν εἰς μέρος ἡ δὲ ἡμέτερος. Ἐπάλιν ἐκείνο εἰς ἕτερον μέρος ὃ καὶ μετὰ μεταβολῆς ἡ δὲ ἡμέτερος ὅσῳ φρον. κατὰ τοιαύτην τῇ μεταβολῇ καὶ γὰρ ὑπέστη, καὶ αἱ ἐμὲ γυνήσωντες, καὶ ἐπανιόσιν εἰς ἄλλο

1 Illud utique quod in periochæ hujus extrema clausula ponitur. Γαὰρ. 2 Lego, ὃ γὰρ ἂν τῶν μὲν [ἐπ' ἐκείνῳ] ἐπὶ θεωρητικῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῷ πολιτικῷ. vel cum Salmas. ὃ γὰρ ἂν ἐπὶ τῶν μὲν ἐπὶ θεωρητικῶν, ὅτι. forsan & sequentia tunc ita concepta fuerint: ἐπὶ θεωρητικῶν ἐπὶ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῷ πολιτικῷ. 3 Forfan Aristophanis illud in Concion. respicit. Ἀλλ' ἐν κατὰ τὴν πᾶν τῶν αἰώνων τάχῃ; At Boet. legendum existimat, ὅτι τῆς δόξης αὐτῆς. ut sit locupletis alicujus conquærentis, non suppetere amplius ubi opes suas reponat. Γαὰρ.

1 Vid.

nus quidem vir esset, qui sibi horum alicui interdixerit, siquidem ea vere bona existerent. atqui contra, quo quis horum hisque similium plura sibi detraxerit, aut ab aliis detracta æquanimiter sustinuerit, eo melior merito censetur.

16. Talis futura est mens tua, qualia ea sunt quæ creberrime cogitaveris. imbitur enim cogitationibus anima. imbue ergo illam cogitationibus istiusmodi: verbi gratia; ubicunque vivere, ibidem & bene vivere licere. in aula vero vivere licere: ergo & in aula bene vivere dari. & rursus, cujus gratia quidque conditum est, ad id agendum esse conditum; ad quod autem agendum conditum est, ad id ferri: ad quod fertur vero, eo finem suum situm habere: in quo autem finis rei cujusque fitus est, eodem utile bonumque ejusdem constare: bonum itaque animantis ratione præditi, societas est. ad hanc enim natos esse nos, supra demonstratum est. an non enim liquet plane, deteriora quæque præstantiorum gratia *esse condita*, præstantiora sui invicem præstant autem inanimatis quidem animata; ex animatis vero quæ ratione sunt prædita.

17. Quæ fieri nequeunt, sectari insanum est. fieri autem non potest, quin istiusmodi quædam improbi agant.

λαττωλίκος ἐαυτῷ ἐν τῇ τέτῳ ἀγαθός ἦν, ἔπειτα ταῦτα ἀγαθὰ ἦν. νῦν δ' ὅσω περὶ πλείων ἡ ἀφαιρῶν ἐαυτῷ τέτῳ ἢ τοιούτων ἐτέρων, ἢ καὶ ἀφαιρέματά τῶν ἀνέχῃ, τὸ ὡς μᾶλλον ἀγαθός ἐστι.

18. Οἷα ἂν πολλάκις φαντασθῇς, τοιαύτη σὶ ἐσσι ἢ διανοία. (βάπτει) γὰρ τὸ φαντασιῶν ἢ ψυχῇ. βάπτει ἐν αὐτῇ τῇ συνεχείᾳ τῶν τοιούτων φαντασιῶν· οἷον, ὅτι ὅπως ζῇν ἐστίν, οὕτως καὶ εὖ ζῇν. ἐν αὐτῇ δ' ὅτι ζῇν ἐστίν, ἐστὶν ἄρα ὅτι εὖ ζῇν ἐν αὐτῇ. καὶ πάλιν, ὅτι ἔπειτα ἐνεκεν ἑκάστου κατεσκευάσται, πρὸς ὃ κατεσκευάσται, πρὸς τὸ φέρεται· πρὸς ὃ φέρεται, ὅτι ἐστὶν τὸ τέλος αὐτοῦ. ὅπως δ' ἐστὶν τὸ τέλος, οὕτως καὶ τὸ συμφέρον, ὅτι τὰ ἀγαθὰ ἐκαστοῦ τὰ ἀγαθὰ τῶν λογικῶν ζώων, κοινωνία. ὅτι γὰρ πρὸς κοινωνίαν γενναίως, πάλαι δέδεικται. ἢ ἔκ τῃ ἐναργεῖ, ὅτι τὰ χεῖρα τῇ κρείττωνων ἐνεκεν, τὰ δ' κρείττω ἢ τῇ μὲν ἀψύχων, τὰ ἐμψύχων· τῇ δ' ἐμψύχων τὰ λογικά.

19. Τὸ τὰ ἀδυνάτα διώκειν, μακρόν ἀδύνατον ὅτι ἔστι φάσκειν μὴ ποιεῖν τὰ ἴδια ποιῆν.

19. Οὐ-

1 Scribo, ἀφαιρέματά τῶν vel ἀφαιρέματός τῶν. quod eodem redit. Cas. 2 Κατεσκευάσται, [πρὸς τὸ κατεσκευάσται] legendum censet Gatake.

1 Immu-

ἡ'. Οὐδὲν ἔδει συμβαίνει,
 ἡ δ' ἔχ' ὅκεινο πύφουεν φέρειν
 αὐτῷ. ἄλλω τὰ αὐτὰ συμβαίνει,
 καὶ ἦτοι ἀγνοῶν ὅτι συμβέβηκεν, ἡ
 ἐπιδφικνύμενος μεγαλοφροσύνην
 εὐσεβεῖ, καὶ ἀνιάκωτος μέλει. δφ-
 ρὸν ὦν ἀγνοῖαν ἔα ἀρέσκειαν ἰχυ-
 ροτέραις εἶναι φρονήσεως.

ιδ'. Τα πρᾶγμα αὐτὰ ἐδιδ-
 ὀπωσεν ψυχῆς ἀπὸ τοῦ ἐδεῖν
 ἔσθον πρὸς ψυχῇ. ἐδὲ τρέ-
 ψαι, ἐδὲ κινήσῃ ψυχῇ δύ-
 ναμι. τρέψῃ καὶ κινήσῃ αὐτὴ ἐαν-
 τὴν μόνη. Ἐοίαν ἂν κριμάτων
 καθ' ἑαυτὴν ἐαυτῇ. ἵστανται ἐαν-
 τὴν ποιεῖ τὰ πρᾶγματα.

κ'. Καθ' ἑταρον μὲν λόγον ἡ-
μῖν ἐστὶν οἰκειότατον ἀνθρωπίνον,
καθ' ὅσον εὐ ποιητέον αὐτὰς καὶ
ἀνεκτίον· καθ' ὅσον δ' ἐπίσταται
τινες εἰς τὰ οἰκεῖα ἔργα, ἐν ταύ-
τῃ διχαφύρῳ μοι γινέσθαι τὸ ἀνθρω-
πίνον, ὥς ὅσον ἢ ἡλίου, ἢ ἀνεμος, ἢ
θηρίον. ὑπὸ τέτων δ' ἐκείνων μόνον
ποιεῖται ἐμπροδία ἀν. ὁρμῆς δ' καὶ
διχαφύσεως, ὧς γίνονται ἐμπρόδια
². Διὰ τούτων ὑπερχαίρεισιν, καὶ τού-
τοι περὶ τοῦ πέναντος περιτρέφετε καὶ με-
θήσησι πάντες τὸ ἐνεργείας κάλυ-
μα ἢ διάνοια εἰς τὸ ὡς παρηγά-

18. Nihil cuiquam contingit, quin à natura habeat, ut id ferre possit. aliis eadem contingere, qui vel casuum suorum ignari, vel animi magni specimen dare cupidi, immoti illæsiq; manserunt. indignum est autem ignorantiam & arrogantiam prudentia plus posse.

19. Res ipsæ nulla ratione animam attingunt; neque aditum ullum ad eam habent; neque mutare eam, aut movere possunt. ipsa sola sese mutat movetque. qualia autem decreta fuerint, quibus ipsa in se locum dederit, talia facit sibi adventitia quæque.

20. Alia quidem ratione nobis conjunctissimus est homo; quatenus officii est nostri juvare illos ac sustinere. at quatenus in actionibus debitis obsistunt nobis quandoque, hac ratione inter res medias etiam mihi censeatur homo, nihilo minus quam aut sol, aut ventus, aut bellua. hæc enim omnia actum impedire mihi possunt. Verum conatus aut affectus impedimentum non datur, exceptionis atque circumversionis beneficio. circumvertit enim mens, transfertque effectiois impedimentum omne ad id quod est potius. *ita*

fit

1 Immutandæ voculæ, ut sic legatur; ὁ ἄνθρωπος τίποτε φέρει αὐτῷ. nihil homini cuiquam contingit, quod ipsum is non natus sit ferre. ad ferendi enim potestatem a natura tributam respexisse Marcum subsequētia docent, quibus alios eadem pertulisse monet, vel per ignorantiam vel ostentationem. *Grot.* 2 Vid. ad I. 4 1. 3 Vid. Ibid.

fit, ut & quod opus meum hoc inhibet, ad opus conducatur; & ad viam conferat, quod viæ initæ obstat.

21. Eorum quæ mundus complectitur, quod præstantissimum est colito: hoc est autem illud, quod *cæteris* omnibus utitur, quod *reliqua* omnia administrat: pari modo & quod in te præstantissimum est, colito: hoc est autem, quod superiori illi affine est. istud enim est, quod cæteris in te omnibus utitur; & à quo vita tua gubernatur.

22. Quod civitati non est noxium, nec civi nocet. hanc ad ea omnia regulam adhibe, quibus noceri tibi posse videbitur: si civitati ab hac re nihil nocetur, nec mihi: quin & etiam si civitati nonnihil inde nocementi accederet, ne sic quidem succensendum esset civitati lædenti, sed ostendendū in quo delinquat.

23. Sæpe cogita, quanta cum celeritate abripiantur & subtrahantur, quæ sunt fiuntque universa. est enim *rerum* natura instar fluvii cujusdam, *qui* in jugi sit fluxu: effectiones vero mutationibus continuis, & causæ ipsæ conversionibus innumeris subjacent: nec quod consistat fere quicquam est. *cogita* itidem vastum istud utrinque adjacens præteriti ac futuri temporis immensum, quo conduntur uni-

μυρον· καὶ πρὸ ἔργα γίνεῃ τὸ ἔργον τὰτα ἐφελκύν· καὶ πρὸ ὁδὸς, τὸ τὸ ὁδὸς ταύτης ἐνσταλκύν.

καὶ. Τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ κράτιστον τίμα· ἐστὶ ἡ τὰτα τὸ πᾶσι χρώμενον, καὶ πάντῃ διέπον. ὁμοίως ἡ καὶ τῶν ἐν σοὶ τὸ κράτιστον τίμα· ἐστὶ ἡ τὰτα, τὸ ἐκείνῳ ὁμογενές. καὶ γὰρ ὅτι σε τὸ πῶς ἄλλοις χρώμενον, τὰτα ἐστὶ, καὶ ὁ σὸς βίβη. ὑπὸ τὰτα διοικεῖ.

καὶ. Ὁ τῇ πόλει σὺν ἐστὶ βλαβερὸν, ὅδε τὸ πλῆτλε βλάβη. ὅτι πᾶσις τὸ τὰ βεβλάσθαι φαντασίαις τὰτον ἔπαρξαι τὸ κανόνα· εἰ ἡ πόλις ὑπὸ τὰτα μὴ βλάβη, ὅδε ἐγὼ βεβλαμμαι· εἰ δὲ ἡ πόλις βλάβη, ἐκ ὀργισέον τῷ βλάβη ὅτι τὴν πᾶν. τί τὸ παρρωμυρον.

καὶ. Πολλὰ κίς ἐν θυμῷ, τὸ πάχος τὸ πρὸ φθορᾶς ἐν ὑπεξαγωγῇ τῶν ὄντων τε καὶ γινομένων. ἡ τε γὰρ ὁσία οἷον ποταμὸς ἐν δὴ λωεκῇ ῥύσει· καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν συνεχέσι μεταβολαῖς, καὶ πᾶς αἵτια ἐν μυρίαῖς τροπαῖς καὶ σχεδὸν ὅδε ἐν ἑσῶς, καὶ τὸ παρεχόμενον τὸ ἀπὸρον ἔστι πρὸς παρρωχηκότος καὶ μέλλοντος ἀχανές, ὡς πᾶσις ἐναφανίζεῖ.

1 Per civitatem hic mundum ut sæpe alibi intelligit. Vid ad l. 2. 16.

2 Locum hunc sine dubio mutilum sic supplet Gatah. [δικτιόν δ] five [ἀλλὰ δικτιόν] π. 3 Vitiosa interpunctio. Lego, ὅδε ἑσῶς. καὶ τὸ παρρωχέει τὸδε ἀπὸρον &c. Gatah.

φανίζεται. πῶς ἔν ἐ μωρὸς
ὁ ἐν ταῖς φυσώμεναι, ἡ
παύμενος, ἡ σχετλιάζων, ὡς
ἐν τινι χρόνῳ ἐστὶ μικρὸν ἐνο-
χλήσονται;

κδ'. Μέμνησο δὲ συμπαύσεως
ἐσθίας, ἥς ὀλίγιστον μετέχεις·
καὶ δὲ σύμπαντα αἰῶνα, καὶ
βραχυ καὶ ἀκαρταῖον σοι δι-
στημα ἀφώρῃται· καὶ δὲ εἰμαρ-
μένης, ἥς μέρος εἰ μέρος;

κε'. ΑΛΛΑ ἀμαρτάνει ἡ εἰς
ἐμέ; ὅψεται ἰδίαν ἔχει δι-
θεσιν, ἰδίαν ἐνέργειαν. ἐγὼ νῦν
ἔχω, ὃ με θελεῖ νῦν ἔχειν ἡ
κρίνη φύσις, ἐπεὶ πρῶτον ὃ με νῦν
πρῶτον θελεῖ ἡ ἐμὴ φύ-
σις.

κς'. Τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κυριεῦον
τῆ ψυχῆς σὺ μέρος, ἀντρεπὼν
ἔσω, ὑπὸ δὲ ἐν τῇ σαρκεὶ λείας
ἡ τραχείας κινήσεως· καὶ μὴ συγ-
κρνεῶμαι, ἀλλὰ περιτρεφέτω
αὐτὸ, ἐπεὶ ὁρίζετο πεί-
σος ἐκείνας ἐν τοῖς μορίοις. ὅταν
ᾧ ἀναδιδῶνται κατὰ τὴν ἐπίραν
συμπάσθαι εἰς τὴν διάνοιαν, ὡς
ἐν σώματι ἡνωμένῳ, τότε πρὸς
μὲν τὴν αἰσθησιν, φυσικῶς ἔσται, καὶ

versa. qui igitur non pro fatuo
merito habeatur, qui istis vel in-
fiatur, vel cruciatur, vel de re
aliqua, quæ ad spatium perbre-
ve molestiam exhibeat, quiritat-
ur, quasi diu id fiat?

24. Memineris & naturæ uni-
versæ, cujus particulam exiguam
admodum obtines; & universi,
cujus spatium breve & momen-
taneum tibi assignatum est; &
fati, cujus quantilla es parti-
cula?

25. Peccat quis aliquid adver-
sus me? ipse viderit: propriam
habet dispositionem, operatio-
nem propriam. ego nunc ha-
beo, quod nunc habere me
vult rerum natura; facioque
quod nunc me facere vult
natura mea.

26. Quæ principatum ac do-
minium obtinet pars animæ tuæ,
immota maneat, ad levem vel
asperum carnis tuæ motum: nec
se carni immisceat, sed circum-
scribat sese, & intra membro-
rum limites coerceat affectiones
istas. quod si alia ratione se ad
mentem subvexerint, quatenus
nempe ea corpori unita est, tunc
sensui, cum à natura sit, non est
obnitendum:

1 Id est, à voluntate vel dolore. eadem periphrasis supra l. 4. 3. λείας ἢ τρα-
χείας κοινὸν μὲν. Gatak. 2 Legendum potius αὐτό. Gatak. Locum hunc il-
lustrabit Senecæ locus quem affert Gatak. ex l. 2. de ira c. 2. Omnes motus qui
non voluntate nostra sunt, inevitabiles sunt: ut horror frigida aspersus,
ad quosdam ictus aspernatio, ad peiores nuncios subriguntur pili, & rubor ad impro-
ba verba suffunditur, sequiturque vertigo prærupta cernentes. quorum quia nihil in
nostra potestate est, nulla quo minus fiam, ratio persuadet. sensum enim hominis nulla
exius vitium.

obnitendum : sed sistenda partis principalis censura, ne de his tanquam aut bonis aut malis sententiam ullam ferat.

27. Cum Deis vivendum. hoc autem faciet, qui animum exhibuerit ita jugiter affectum, ut rebus sibi destinatis atquiescat ; faciatque quæcunque genius ille voluerit, quem sui particulam à se avulsam Jupiter cuique attribuit, præsidem ducemque eidem futurum. hic autem cujusque mens est & ratio.

28. Num succenses ei qui hircum olet ? num ei, cui halitum gravem os emittit ? quid enim fecerit ? ejusmodi os huic, illi alæ sunt, ut fieri nequeat quin tale quid ab utroque se proferat. at homo, inquis, ratione præditus est, potestque si advertat, dignoscere quid delinquat. Bene tibi sit. proinde tu quoque, ratione cum sis præditus, rationali facultate tua eandem in illo excitato, errorem ostendito, commonefacito. siquidem enim te audiverit, sanasti eum, nec ira amplius opus jam erit. [Nec tragœdus, nec scortum.]

29. Quo modo vivere cogitas vita mox excessurus, eodem, si volueris, vivere jam licet. fin id

πειρατέον ἀντιπαίνειν· τὸ ἢ ὑπο-
ληψιν, τὸ ὡς καλὴ ἀγαθὴ ἢ κα-
κὴ, μὴ περὶ σκεπτεται τὸ ἡγεμονι-
κὸν ἐξ αὐτῶ.

καὶ. Συζητῶ θεοῖς. συζητῶ
θεοῖς ὁ συνεχῶς δεικνύς αὐτοῖς
τὸ ἑαυτοῦ ψυχρὸν ἀρεσκομενίαν
μὲν τοῖς δόκονεμοιδοῦσι, πει-
σαν δὲ ὅσα βέβλη· ὁ δαίμων, ὃν
ἐκάστω περὶ σκεπτεται καὶ ἡγεμόνα ὁ
Ζεὺς ἔδωκεν, ἀπὸ πάσης αἰαυτῶ.
ἔστω δὲ ἐστίν, ὁ ἐκάστω νόος καὶ λόγος.

καὶ. Τῷ γραύσωνι μήτε ὀργί-
ζη ; μήτε τῷ ὀζοσώμῳ ὀργί-
ζη ; τί σοι ποιήσῃ ; τοῖς τὸν σῶμα ἐχθρὸν
τοιαύτως μάλας ἐχθρὸν, ἀνάγκη
τοιαύτῳ δόκονεμοιδοῦσι δόκον
τὸν γίνεσθαι. ἀλλ' ὁ ἀνθρώπου
λόγον ἐχθρὸν φησὶ, καὶ δῶκα· σὺ
νοεῖν ἐφιστάμενος τί πωλεμμελεῖ.
εὐ σοι γρηγορεῖ τοιαύτως καὶ σὺ λό-
γον ἐχθρὸν, κίνησον λογικὴν δι-
αθέσεις λογικὴν διαθέσεις·
δείξον, ὑπομνησον. εἰ γὰρ ἐπαίεις,
θεραπεύσεις, καὶ ἐχθρὸν ὀργῆς·
[² ἔπε τετραγῶδος, ἔπε πόρ-
νη.]

καθ' ὧς ἐξελθὼν ζῆν διαπονή,
ἔστω ἐν παῖδα ζῆν ἐξέστιν. εἰ δὲ
μή

1 Corpus ita affectum non potest non ejusmodi odorem emittere : nec improbi animus talibus dogmatibus imbutus, non ejusmodi actiones edere. *Gatak.* 2 Verba hæc, de quorum sensu non convenit inter interpretes, à cæteris sejungit *Dacier.* & sic explicat. *Ab ignavia demissione simul et à timida elatione animi temperandum vult.* Scortorum moribus propior est illa, quibus nihil aut sordet aut pudorem incutit. *Tragicos hæc spirat, qui personam exuere nescii vanissimo surgenti fastu, et Thracones nunquam non agunt.*

μη ὀπιπρέπωσι, τότε καὶ τὸ ζῆν
ἔξειθι· ἔτως μὲν τοι, ὡς μηδὲν
κακὸν πάσχων. ² καὶ καπνός ἐστι,
ἀπέρχομαι. ³ τί αὐτὸ πρῶγμα
δοκίς; μέχρι δὲ με τοῖς τιν ἔ-
δεν ἔξάγει, μὲν ἑλεύθερος,
καὶ ἑδείς με κωλύσει ποιεῖν
ἀθλῶ· θάλω δὲ κατὰ φύ-
σιν τὰ λογικῶ, καὶ κοινωνικῶ
ζῶν.

λ'. Οὗ ὅλα νῦν κοινωνικῶς.
πεποίηκε γὰρ τὰ χείρω τῷ κρεί-
τόνων ἕνεκεν· ἔτι καὶ κρείττω ἀλ-
λήλοις σωήρμωσεν. ὁρᾷς πῶς
ὑποτάττει, συντάττει, καὶ τὸ κατ'
ἀξίαν ἀπένειμεν ἑκάστῳ, ἔτι ἵνα
κραυγάζοντα εἰς ὁμόνοιαν ἀλ-
λήλων σωήσῃ.

λα'. Πῶς ὡς συνελύξαι μέ-
χει νῦν θεοῖς, γονεῦσιν, ἀδελ-
φοῖς, γυναικί, τέκνοις, διδασ-
καλοῖς, τροφεῦσι, φίλοις, οἰ-
κείοις, οἰκέταις· εἰ ὡς πάντας
σι μέχει νῦν ἐστὶ τὸ μήτε ἵνα
ῤέξαι ἔξαισιον, μήτε εἰπεῖν. ἀ-
ναμνηστικῶς δὲ καὶ δι' οἷων διε-
ληλυθας, καὶ οἷα ἤρκεστος
ὑπομείναι. καὶ ὅτι πλήρης

minus permiserint, *quibuscum his
degis, ex eas licet è vita; ita tamen,*
ut qui nihil mali passus est. si fu-
mus *molestus est mihi*, discedo. cur
hoc momenti alicujus esse videat-
ur? interim vero dum nihil me ad
educendum me adigit, liber ma-
neo; utpote quem nemo prohibere
possit, quo minus faciam quæ ve-
lim: velim autem quæ & animan-
tis ratione imbuti & ad societa-
tem nati naturæ sunt consentanea.

30. Univerſi mens communio-
nis mutæ amans est. itaque de-
teriora quæque præstantiorum
cauſſa fecit: præstantiora sibi in-
vicem conciliavit. vides ut *res sin-*
gulas ordine juſto ſubdiderit, con-
geſſerit, pro dignitate ſua ſuum
cuique attribuerit, præſtantiſſi-
mas mutuo ſibi invicem conſen-
ſu devinxerit.

31. *Recole tecum* quo modo te
hactenus geſſeris erga Deos, pa-
rentes, fratres, conjugem, libe-
ros, præceptores, educatores,
amicos, familiares, famulos;
nunquid hactenus adverſus ho-
rum aliquem, quod minus deceat,
quicquam vel factò, vel dictò et-
iam admiferis. *recole quoque*
quæ tranſegeris *negotia*, quibus-
que ſuſtinendis ſuffeceris. *cogita*
&c

1 Stoicum hoc dogma pietati parum consentaneum: de quo vide ad l.
3. 1. *Gatak*. 2 Legendum, εἰ καπνός ἐστι, ἀπέρχομαι. Si me fumus in loco a-
liquo, ubi verſari tunc contingit, vexat maleque habet, *discedo, exeo*. Alludi-
tur ad diverbium, quo tria notantur, quæ domo exigant, *fumus, fillicidium,*
et mulier rixosa. Vid. *Drus.* Proverb. class. 2. l. 1. adag. 2 13. Emendationem
ex [*Arrianu*] *Epiceto* adfirmo, cujus ista sunt, *differt. l. 1. c. 25. καπνὸν πεποίη-*
κον ἐν τῷ οἴκῳ. ἂν μίττειν, μινῶ. ἂν λίσαι πολὺν, ἔξερχομαι. Gatak. 3 *Quid*
hoc rei esse putas? vertit *Xylaud.* immo *cui hoc grave ducis*, (vita sc. discedere)
aut tanquam molestum quiddam horrescis? ita siquidem τὸ πρῶγμα usur-
patur supra l. 4. 50. καὶ ὅτι ὡς πρῶγμα. *Gatak*.

& vitæ tuæ historiam jam esse consummatam, munereque tuo te jam defunctum. *recole* itidem, quot præclara videris; quot voluptates ac dolores spreveris; quot pro gloriosis habita neglectui habueris; quot improbis denique æquum te exhibueris.

32. Quorsum arte instructum ac peritum quenquam rudes animæ imperitæque conturbent? verum quænam est anima perita arteque instructa? Ea quæ principii finisque rerum est gnara, rationisque illius quæ res omnes permeat, ac per ævum omne statim periodis universum hoc administrat.

33. Cinis jamjam *futurus es*, aut ossa nuda; nomenque tantum, vel ne nomen quidem *tui, super-futurum est*. nomen autem ipsum nihil est aliud quam sonitus *inanis* & echo quædam. quin & illa ipsa, quæ in hac vita tanto habentur in pretio, vana sunt, putida, exilia, canicularum instar invicem rixantium, aut puerulorum secum invicem litigantium, & ridentium modo, mox plorantium. Cæterum fides, modestia, justitia & veritas, ad cœlum, à terra longe lateque patente, *se se contulerunt*. ecquid igitur restat quod te istic detineat? si quidem res sensui subjectæ, mutari pronæ, & consistere nesciæ;

ἤδη σοι ἱστορία ἔστι βίη καὶ τελεία ἡ λειτεργία· καὶ πῶς ἄπται καλὰ· καὶ πῶς μὲν ἡδονῶν καὶ πόνων ὑπερείδες· πῶς ἢ ἐνδοξα παρῆδες· εἰς ὅσας ἢ ἀγνώμονας εὐγνώμων ἐγένε.

λβ'. Διὰ τὴ συγχέουσι ἀτεχνοὶ καὶ ἀμαθεῖς ψυχὰς ἐν τεχνῶν καὶ ὀπισθήμονας; τίς ἔν ψυχῇ ἐντεχνῶν ἔστι ὀπισθήμων; ἡ εἰδὴς ἀρχὴν καὶ τέλος, καὶ τὸ διὰ τὸ εὐσείας διήκοντα λόγον, καὶ διὰ πάντας τὰ αἰῶν· κατὰ περὶ οὗτος τεταγμένως οἰκονομεῖται τὸ πᾶν.

λγ'. Ὅσον ἐδέξω σποδὸς ἡ σκέλετ', καὶ ἦτοι ὄνομα, ἡ ἐδὲ ὄνομα· τὸ ἢ ὄνομα, ψόφ' καὶ ἀπήχημα. τὰ ἢ ἐν τῷ βίῳ πολυτιμητὰ, κενὰ, καὶ σαφεῖς, καὶ μικρὰ, καὶ κυνίδια διχαδαννόμους, καὶ παῖδια φιλόνομα, γελῶντα, εἴτα εὐφύς κλαίοντα. πίστις δὲ καὶ αἰδώς, καὶ δικη καὶ ἀλήθεια, πρὸς ὅλυμπον, διὰ χθονὸς εὐρυοδείης. τί ἔν ἐστι τὸ ἐσταῶν κατέχον; εἴγε τὰ μὲν αἰσθητὰ εὐμετάβλητα, καὶ ἔχ' ἐστῶτα· τὰ δὲ αἰσθη-
τήρια,

1 Vide supra. c. 13 2 Ex Hesiodi oper. l. i. v. 195. Καὶ τότε δὲ πρὸς Ὀλύμπῳ διὰ χθονὸς εὐρυοδείης ἀγαγέται μετὰ φύλλῳ ἴτον, πρὸς Ὀλύμπῳ· ἀνδρῶν καὶ Νιμφῶν. Gaisak.

πῆλα, ἀμυδρὰ καὶ εὐωδρατύ-
πωτα· αὐτὸ δὲ τὸ ψυχάριον,
ἀναθυμίασις ἀφ' αἱμάτων· τὸ
ᾧ εὐδοκίμειν ὡρᾷ τοῖς τοῖς κε-
νόν·¹ τί ἔν' ἐπιμένεις; ἰλέως τ'
ἦντι· σθένειν ἦντι μετὰ τωσιν. ἔως
δὲ σκηνῆς ὁ καιρὸς ἐφίσταται τί
ἀρκεῖ; τί δὲ ἄλλο ἢ θεὸς μὲν
σθένειν ἔστιν ἐφημεῖν· ἀνθρώπου
δὲ εὐποιεῖν, καὶ ἀνέχεσθαι αὐ-
τῶν καὶ ἐπιχέου· ὅσα δὲ ἐκ τῶν
ὄρων τῶν κρεαδῶν, καὶ τῶν πινυ-
μάτων, ταῦτα μεμνηθεὶς μήτε σὺ
ὄντα, μήτε ὄντι σὺ;

λδ'. Δυνάσται ἀνὲρ εὐροῖν,
ἦγε καὶ ὁδεύειν, ἦγε καὶ
ὁδῶ ὑπολαμβάνειν, καὶ
3 πρᾶσσειν δύο ταῦτα κρινὰ,
τῇτι τῶ θεῷ, καὶ τῇ τῶ ἀν-
θρώπῳ, καὶ 4 παντὸς λογικῶ
ζώῳ ψυχῇ· τὸ μὴ ἐμποδι-
ζεσθαι ὑπὸ ἄλλῳ· καὶ τὸ
ἐν τῇ δικαίῃ διαθέσει καὶ
πράξει ἔχειν τὸ ἀγαθόν,
καὶ ἐν ταῦθα ὀρεῖσθαι ἀπολήγειν.

λε'. Εἰ μήτε κακία ἐστὶ τῶ-

sensus ipsi hebetes & imagines
falsas admittere proclives: ani-
mula ipsa, exhalatio à sanguine
emissa: apud eos, qui istiusmodi
sint, celebrem esse, inane quid-
dam. quin ergo expectas placi-
dus, vel extinctionem tui, vel
translationem? istius tempus do-
nec obvenerit, quid suffecerit ni-
si ut Deos colas celebresque, ho-
minibus beneficias, sustineas eos
eisdemque abstineas; memine-
risque ea omnia, quæ extra cor-
pusculi animulæque tuæ termi-
nos consistunt, nec tua esse, nec
in potestate tua sita?

34. Prospere tibi res tuæ sunt
perpetuo processuræ, si rite ince-
dere potueris, rectaque methodo
& opinari & agere. communia
sunt animæ ratione præditæ,
sive Dei, sive hominis, sive
alius alicujus animantis duo
ista: alterum, quod ab a-
lia re nulla possit impediri; al-
terum, quod in animi affectione
actioneque iusta bonum suum fi-
tum habeat, nec ultra hæc quic-
quam appetere necesse habeat.

35. Si nec aut vitiositas hæc
mea

1 Τὸ ἐπιμένεις ἰλέως τ. legit Gatak. & sic vertit. Verum sensus, quem ex
recepta lectione alii exprimunt, Marci menti videtur accommodatio: Sc.
Cum hæc ita sint vilia & nihili, Quid hic opperiris? quid est quod te hic diu-
tius detineat? ad quod ipse quasi respondet; ἰλέως τῇ &c. non quod harum
rerum alicujus amore capior, sed quia vellem placidus & æquo animo expectare
meam ipsius sive extinctionem sive translationem. 2 Ambigue hic loquitur
ut sæpe alibi. Vid. supra l. 4. 21. & l. 8. 25. Gatak. 3 Distinctio plena post
πρᾶσσειν est collocanda. Gatak. 4 Hoc ideo, quia philosophi λογικῶν ζῶν,
sive animal ratione instructum non homini soli, sed Deo etiam, dæmonibus
& heroibus genus commune constituebant; uti ex Plinarch. de oracul.
cess. patet. Gatak.

I Quomodo

mea sit, aut effectum vitiositatis meæ; nec communitas ea læditur, cur de re ista ipse differor? communitatem autem quid læserit?

36. Ne imaginatione ulla temere abripiaris: sed *opis tuæ indigis*, prout potes & par est, opem feras. nec si in rebus mediis hisce detrimentum sustinuerunt, ideo lædi eos existimes. nihil enim mali subest. sed quemadmodum senex discedens alumnj turbinem poscebat, cum turbinem tamen, *hoc est, ludicrum quiddam*, esse meminisset: ita & istic te geras, ad rostra ubi declamitans fueris,

τὴ μὴ, μήτε ἐνέργεια κατὰ κακίαν ἐμὴν, μήτε τὸ κρινὸν βλάβη, τί ὑπὲρ αὐτῆ διαφέρομαι; τίς δὲ βλάβη τῷ κρινεῖ;

λζ'. Ὡς μὴ ὁλοκληρῶς τῇ Φαντασίᾳ συναρπάξω, ἀλλὰ βοηθεῖν μὲν κατὰ δυνάμιν, καὶ κατ' αἴτιαν. καὶ ἐν τῇ μέσῃ ἐλαττωθῆναι, μὴ ἰδίῳ τῇ βλάβῃ αὐτὴ Φαντασίᾳ. καὶ ὅτι ἔθος, ἀλλ' ὡς ὁ γέρον ἀπελθὼν τὸν ἑθρῆπε, ῥόμῳ ἀπῆται, μεμνημένος, ὅτι ῥόμῳ ἔτῳς ἐν καὶ ὠδε. ἐπεὶ τῇ γῇ καλῶν ἵππῳ ἑμὸν

1 Quomodo sc. *Leditur communitas* (i. e. mundus) licet forsan mali aliquid tibi obtigerit? immo potius si id recte feras, ἅμα ἐπὶ τὴν τῷ κόσμῳ ὕμνησιν, καὶ τὴν τῷ Διὶ εὐδοκίαν καὶ εὐπείθειαν. ut loquitur supra c. 8. 2 Hoc velle videtur, ne in opem egenis afflictisve aliis quibuscvis ferendo, id statim admittamus, quod imaginatio forsan suggererit: miserum nimirum hominem illum esse, sive mali aliquid illi obtigisse; unde & nos ipsi pariter afficiamur. id quod l. 7. 43. dixit, *μὴ συνπιθῆναι, μηδὲ σφύζειν*. & *Επιβέτε*. enchir. c. 22. *Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς τινα* &c. *Gatak*. 3 *Ὀλοκληρῶς* hic ut l. 9. 3. *ἐπὶ τῷ σωματικῷ, temere, temerarie*, positum existimo ut *ὁλοκληρῶς συναρπάξω* idem sit *Marcus*, quod *ταχέως συναρπάξω* *Επιβέτε* enchir. c. 33. *τε* sc. ipsa non satis sedulo & accurate perpensa. *Gatak*. 4 Forsan fuerit, *καὶ οὐ γὰρ ἐστὶν*. *Gatak*. 5 Ad fabellam quandam *Marcum* respexisse, aut etiam verba hæc ex Poeta quodam sive Comico sive Tragico attulisse suspicantur interpretes. Hoc autem vult. debere nos ad aliorum ingenium *ὡς τοῖς μέσῃς* quantum licet, nosmetipsos demittere & accommodare: & ut senex ille in fabula ab alumno suo discessurus *ῥόμῳ* i. e. *turbinem* (qui inter crepundia puerilia numeratur) in ejus memoriam quasi rem pretiosissimam servaturus magna verborum pompa postulans inducitur, non quod ipsi expeteret, aut momenti alicujus esse duceret, *quid ῥόμῳς sit, & quanti per se faciendus, haud ignarus*, sed quo puerulo ludibundus (ut sit) adblandiretur, atque ei gratum faceret: Sic etiam illis, quibus mali aliquid, prout vulgo habetur, obtigerit, non acuminē philosophico, & rationum pondere probatum iredebamus se nihil mali passos: hoc enim non feret æger eorum animus: sed potius ad eorum ingenia descendere, atque illis solatio & auxilio esse, quasi mali aliquid revera perpeffi essent, cavere tamen interim ne hac imaginatione ipsi abripiamur, atque ita se rem habere sentiamus. 6 *Καλῶν* illud pro participio habeo. *Quando ad rostra clamitans fueris*, sive honorem ac dignitatem aliquam aut tibi ipsi, aut cui faves cuipiam ambiendo, sive li-

ἐμβόλων· ἄνθρωπε, ἐπελάθῃς τί
 λαύτε ἦν; ναί· ἀλλὰ ἴσταις πε-
 σπῆδας. διὰ ἴτ' ἔτι καὶ σὺ μω-
 ρὸς γάρ ηἱ; ἔγχεό μιν ποτὶ ὅπ-
 ῃ ποτε καταλειφθεὶς, εὐμοι-
 ρὸς ἄνθρωπος· τὸ δ' εὐμοιρὸς, ἀ-
 γαθὴν μοῖραν σιαυτῷ δὲ πονέ-
 μαι· ἀγαθὰ δὲ μοῖραι, ἀγαθὰ
 πρὸς αἱ ψυχῆς, ἀγαθὰ ὅρμαι,
 ἀγαθὰ πρὸς αἵματι.

an oblitus es, homo, hæc quid-
 nam sint? memini satis, inquis:
 verum ea sunt, in quibus isti pre-
 cium studiumque ponunt. num
 ergo & te fatuum esse necesse est,
 quia illi sunt? quocunque loco
 deprehensus, felix esse poteris.
 felix est autem qui sortem sibi
 bonam comparaverit. fors vero
 bona si quid sit quæras, ea mo-
 ribus bonis, moribus bonis, bo-
 nis denique actionibus constat.

tem aliquam vel propriam vel alienam prosequendo. Ita *Gatak*. Verum ad
 usitatam mortuorum pro rostris laudationem referunt *Casaub.* & *Dacier*. ita
 ut perstringat Stoicos nonnullos, qui huiusmodi conciones improbabant,
 atque ideo ab iis religiose nimis abstinebant; dum ipse pro ea, qua erat
 morum facilitate, consuetudini invalescenti in τοῖς μέσσις obsecutus officium
 hoc amicis cognatisque demortuis præstare nunquam detrectabat (prout vi-
 dere est apud *Capitolinum* in ejus vita) etsi aliter forsan de rebus hiæ quam
 vulgus hominum senserit, & instar senis supra memorati, quanti essent,
 probe meminerit. I Locus adeo vel obscurus vel corruptus, ut nego-
 tii plurimum interpretibus facesserit. Legit *Gatak*. γίνε ποτε, ὅπως ποτε κα-
 ταληφθεὶς, εὐμοιρὸς &c. atque hæc à superioribus sejungenda putat, ut perio-
 cham integram cum iis quæ sequuntur conficiant. Verum si admittatur *Da-
 cieri* sensus quem supra exposuimus, apte satis hæc cohererent, modo cum
Boetio legamus γίνου αἱ ποτε, ὅπως ποτε καταληφθεὶς &c. ita ut sit quasi ad
 priora responsio; v. g. quærens aliquis inducitur, *Νῦν Τὺ ἰγὶς stultus fu-
 iurus sis?* quia sunt & alii. Minime, inquit, non opus est. *Poteris enim u-
 bicunque deprehensus fueris,* & inter quoscunque versari contigerit, *felix esse,*
 & proinde non stultus. felicitas enim cuiusque non ab externo aliquo pen-
 det, sed (ut in sequentibus est) in bona mentis dispositione, bonisque conatibus as-
 que actibus inde profluentibus consistit.

LIBER VI.

BIBAION 5'.

1. **U**niversa materia obsequens est & parere prompta: mens rectrix ejusdem, nullam in se maleficii causam habet: cum malitiam in se nullam habeat; neque malefacit cuiquam, nec ab ea quicquam læditur. secundum hanc vero fiunt & perficiuntur universa.

2. Pari loco habeas, frigore rigens, an calore fatus, quod est officii tui feceris: item utrum dormituriens, an somni fatur; male audiens, an collaudatus; moriens itidem, an aliud quid agens. nam ex vitæ hujus officiis, hoc est etiam, quod morimur: & in hoc ergo sufficit, quod præ manibus est rite disponere.

3. Introspecte, caveque ne rei cujusquam qualitas dignitasve propria te fugiat.

4. Præsentia hæc omnia quam citissime mutabuntur; & vel in exhalationem abibunt, (siquidem unita sit rerum omnium substantia) vel dissipabuntur.

α. **H** τῶν ὅλων εἶσα, εὐ-
πλοῦς, καὶ εὐτρεπής·
ὃ ἢ ταύτῃ διοικῶν
λόγῳ· ἔδεμίαν ἐν αὐτῇ αἰτίαν
ἔχει· κακοποιεῖν· κακίαν γὰρ ἔκ-
ἔχει, ἔδε ἡ κακῶς ποιεῖ, ἔδε
βλάβηται ἡ τῶν ἐκείνων. πάν-
τα ἢ κατ' ἐκείνων γίνεται καὶ πε-
ραίνεται.

β. Μὴ διαφέρῃς, πότερον ῥι-
γῶν, ἢ θερμότητος· τὸ πρέπον
ποιεῖς· καὶ πότερον νυσαῖζων, ἢ ἰ-
κανῶς ὑπνὸς ἔχων· καὶ πότερον
κακῶς ἀκύνων, ἢ εὐφημέμιδος·
ἢ πότερον δόποθνήσκων, ἢ πρῶτ-
των τῶν ἀλλοίων. μία γὰρ ἡ βιω-
κῶν πράξεις καὶ αὐτὴ ἐστὶ καθ' ἣν
δόποθνήσκει· ἀρκεῖ ἔν καὶ ὅτι
ταύτης τὸ παρὸν εὖ θείσῃ.

γ. Εἶσω βλέπῃς μηδεὸς πρά-
γματις μήτε ἰδίᾳ ποιότητος, μή-
τε ἡ ἀξία, ὡς αὐτὸς ἐχέτω σε.

δ. Πάντα τὰ ἐποκειμένα
τάχιστα μεταβάλλει, καὶ ἡ-
τοι ἐκθυμιάθησεται, ἔπειρ' ἡ-
νωται ἡ εἶσα, ἢ σκεδασθήσεται.

ε. Ὁ

1. Marcum hic ad diversas Philosophorum de hac re sententias respexisse putat Dacierius. quorum illi unam & communem omnium rerum essen-
tiam & materiam statuunt, unde originem suam vel ipsa Elementa habue-
runt, & in quam res omnes, cum pereunt, instar exhalationis aut vaporis
abunt & evanescent. alii ipsa Elementa totidem rerum principia, à se in-
vicem

ε'. Ὁ διοικῶν λόγῳ οἶδε
πῶς διακρίμῃτος, ἔτι ποιῇ,
καὶ ὑπὲρ τίνος ὕλης.

ς'. Αἰσῶτος τρόπος τῶ ἀμύ-
νητος, τὸ μὴ ἐξομοιοῦσθαι.

ζ'. Ἐνὶ τέρπῃ ἔστι προσωπα-
πῶς, τῷ δὲ πρᾶξεως κρινώ-
νικῃς μεταβαίνειν ὑπὲρ πρᾶξιν
κρινωνικῶν, σὺν μνήμῃ θεῶν.

η'. Τὸ ἡγεμονικόν ἐστι, τὸ ἐαυ-
τὸ ἐγείρον καὶ τρέπον, καὶ ποιῆν μὲν
ἐαυτὸ οἷον ἂν ἔσθλη, ποιῆν δὲ
ἐαυτῷ φάρινεσθαι πᾶν τὸ συμβαί-
νον, οἷον αὐτὸ δέσθλ.

θ'. Κατὰ τὴν τὴν ὅλων φύ-
σιν ἐκαστα περαίνεται. ἔγδ' κατ'
ἄλλω γὰρ πᾶσα φύσις, ἥτοι ἔξω-
θεν διεχέσθαι, ἢ ἐμπεριεχο-
μένη ἐνδον, ἢ ἔξω ἀπηρητημένην.

ι'. Ἦτοι κυκεῶν καὶ ἀντιμ-
πολοκῇ, καὶ σκεδασμῶς ἢ
ἐνωσις καὶ τάξις, 2. πρῶτοιαι.
αἱ μὲν εἰν τὰ πρῶτοιαι, τί καὶ
ἐπιθυμῶν ἀκαίῳ συγκρίματι καὶ
φυρμῶν ποιῶν ἐνδιατελεῖν; τί
lud, quid est, quod desiderem in
istiusmodi ulterius commorari?

5. Novit mens universi rectrix,
quomodo se habeat, quid faciat,
& in qua materia versetur.

6. Optimus injuriam ulciscen-
di modus est, inferenti ne sis si-
milis.

7. Hoc uno te oblecta, in eo-
que acquiesce, ut ab una, quæ
communitatem juvet, actione,
ad alteram transcas, numinis
memor.

8. Pars animæ principalis se
fuscitat, se vertit; se facit, qua-
lem ipsa voluerit; quæque con-
tingunt quælibet, talia sibi vide-
ri facit, qualia ipsa voluerit.

9. Secundum universi naturam
perficiuntur singula. neque enim
secundum aliam ullam, quæ vel
exterius contineat, vel interius
contineatur, vel † extra etiam
quasi appensa sit.

10. *Universum* aut est cinnus
quidam rerum, nunc concursu
fortuito invicem implexarum,
mox dissipatarum denuo: aut est
compages rerum in unum ordi-
ne justo convenientium, quæ
providentia regatur. si prius il-
temeraria miscela colluvieque
curæ

vicem toto genere diversa putant, atque adeo res omnes partibus earum dis-
junctis separatisque, in sua tandem resolvi, unde ortum duxerant, Eleme-
ta. 1 Incertum est utrum hæc ad priora pertineant, an alio spectent, & seor-
sim ponenda fuerint. Illud *Casaubono*, hoc *Xylandro* placuit: quod & ipse
securus sum. De sensu convenit. Menti universi rectrici, quid de singulis
faciat, & quo fine quidque faciat, & quale id sit, in quo se vimque suam exer-
ceat satis perspectum ac prospectum esse, etiam si ista nos quam creberrime
lateant. *Gasak* 2 Legit *Gasak* [x] πρῶτοιαι. † Foris solutam, & vagam seu
independentem *Casaub.* utl. 4. 45. κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἐν τῇ ἀπηρητημένῃ, πρῶ-
τοιαι independentem reddit.

curæ sit, quam ut quoquo modo in terram redigar? quorsum etiam perturbor? quicquid enim egero, superveniet aliquando dissipatio. fin quod posterius est positum, rectorem veneror, eodemque fretus, firmus animi confiso.

11. Si quando à rebus circumstantibus per vim quandam adactum perturbari te senseris, cito ad te redi, nec plus quam necesse est, ab *animi* tenore congruo recede. tenoris enim servandi valentior fies, ad eum jugiter recurrendo.

12. Si novercam simul matremque haberes, etiamsi & illam coleres, ad istam tamen frequentissime te reciperes. harum instar habeant apud te, aula & philosophia: ad hanc sæpius accede, hac quiesce, cujus ope, cum quæ ibi occurrunt tibi futura sunt toleratu facilia, tum & ipse in eis toleratu facilis.

13. De obsoniis atque eduliis ejusmodi cogitare licet, hoc piscis esse cadaver, hoc avis, hoc suis: ac rursus de falerno, esse uvulæ succum; de purpura, esse oviculæ capillos conchylii cruore tinctos; de coitu, esse intestini frictionem, mucique cum convulsionem quadam excretionem: cogitationes enim istæ ita res ipsas

δε μοι καὶ μέλει ἄλλῃς ἑνὸς, ἢ τῶ ὅπως ποτὶ αἶα γίνεσθαι; τί ἢ καὶ παράδοσμαι; ἤξει γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ σκεδάσμος, ὅλῃ ἂν ποιῶ. εἰ ἢ γὰρ ἐστὶ σέβω ἔνυσταθῶ, καὶ γὰρ ῶ τῷ διοικεῖν.

11. Όταν αναγκασθῇς ὑπὸ τῶ περιεσηκέτων οἰονεὶ ἀλατῶρα-
χθῆναι, ταχέως ἐπάνιθι εἰς ἐ-
αυτὸν, καὶ μὴ ὑπὲρ τῆ ἀναγκαῖα
ἐξίστασθαι τῶ ῥυθμῶ, ὥστε γὰρ ἐγκρα-
τίετος τῇ ἀρμονίᾳ, τῷ συνε-
χῶς εἰς αὐτὸν ἐπατέρχεσθαι.

12. Εἰ μητρὶν καὶ μάτην εἶ-
χες ἔν μῆτέρα, σκεῖναι τὴν ἐ-
στράπιδες, καὶ ὅμως ἢ ἐπὶ νόδῳ
σοι πρὸς τὴν μῆτέρα συνεχῆς
ἐγίνετο. τῷ τὲ σοι νῦν ἐστὶν ἡ αὐλή,
καὶ φιλοσοφία. ὧδε πολλάκις ἐ-
πάνιθι, καὶ πρὸς ἀναπαύει τῇ
δὲ καὶ τὰ ἐκεῖ σοι ἀνεκτὰ φαί-
νετ, ἔν σὺ ἐν αὐτοῖς ἀνεκτὸς.

13. Οἷον δὲ τὸ φαντασίαν
λαμβάνει ἐπὶ τῶ ὄψων καὶ τοῖς
τῶν ἐδωδίων ὅτι νεκρὸς ἔστος
ἰχθύος, ἔστος ἢ νεκρὸς ὄρνιθος, ἢ
χοίρῃ. ἔν πάλιν, ὅλῃ ὁ φάλερνος,
χυλάριον ἐστὶ σφυλίσ. ἔν ἡ περι-
πόρφυρος, τριχία πρὸς βαλίσαι
ματίῳ κόγχῃς δεδευμῶνα. καὶ ἐ-
πὶ τὰ κατὰ τὴν σωμασίαν, ἐντερικὰ παράτρειψις, καὶ μετὰ τινος σπα-
σμῶ μυζαρίῃς ἐκκρίσις. 2 εἴαν δὲ αὐτῇ εἰσὶν αἱ φαντασίαι κα-

σπινέμεναι

1 Allusum monet Xyland. ad Iliad. v. v. 99. Ἀλλ' ὑμεῖς μὲ πάντες ὕδαρ
ἔχαια γίνεσθαι. 2 Lege vel οἷα δὲ, vel οἷον δὲ. Gatac.

ἡμεῖς μὲν αὐτῶν τὴν πραγμα-
 τῶν καὶ διακρίσασθαι δι' αὐτῶν, αἵ τε δὲ
 ῥαῖν ἅπαντα ποτ' ἐσὶν. ἕτως δ' εἰ
 παρ' ὅλον τὸν βίον πείσῃ, ὅπως
 λῖαν ἀξιοπιστύνεται πρᾶγμα πε-
 φαυλῶς, ἀπογυμνῶν αὐτὰ, καὶ
 ἵην εὐτέλῃαν αὐτῶν καθορᾶν, καὶ
 τὴν ἰσορροπίαν, ὅφ' ἡ σεμνύνε, πε-
 ριαιρεῖν. δεινὸς γὰρ ὁ τοῦτος πα-
 ραλογισμὸς καὶ ὅτι δοκεῖς μά-
 λιστα πρὸς τὰ σωδ' αἶα καὶ ἀγρί-
 νεωδ', τότε μάλιστα καὶ ἀπορηθεύει.
 ὅρα γὰρ ὁ Κράτης, τί πε-
 ρεῖ αὐτῶν τῶν Ξενοκράτους λέ-
 γει.

ιδ'. Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ πλε-
 θὺς ἰσχυρίζεται, εἰς γυναικῶν
 ἀνάγκην, τὰ ὑπὸ τῆς ἕξεως ἢ
 φύσεως συνεχόμενα, λίθους,
 ξύλα, σκυῖας, ἀμπέλους, ἐ-
 λαίας· τὰ δ' ὑπὸ τῶν ἐλί-
 γων μετρίοις, εἰς τὰ ὑπὸ ψυ-

attingunt, eademque perva-
 dunt, ut quænam eæ sint, pe-
 nitius per hoc cernere de-
 tur. ad eundem modum per vi-
 tam totam agendum est, ut res
 etiam, quæ comprobatu dig-
 nissimæ videbuntur, prorsus de-
 nudemus, vilitatemque earum
 intueamur, & tollamus eam,
 qua evehi solent, narrationis
 pompam omnem. gravis enim
 impostor factus est; & tum
 maxime effascinat, cum circa
 ea quis versatur, quæ studio
 digna videntur. Vide igitur
 de Xenocrate ipso Crates quid
 dixerit.

14. Eorum quæ vulgus homi-
 num admiratur, pleraque ad ge-
 neralissima rerum capita referun-
 tur, quæ vel forma mera, vel natu-
 ra continentur; qualia sunt lapides,
 ligna, ficus, vites, oleæ: quæ autem
 moderatiores paulo suspiciunt, ad
 ea referuntur, quæ anima sunt

præ-

1 Potius ip' h. Gatak. 2 Crates hic Atheniensis an Thebanus, qui &
 Cynicus? hic opinor. Cæterum Crates hic de Xenocrate quid dixerit non
 reperio. Videri potest ex antegressis Cynicum suo, hoc est canino more
 Xenocrati factum objecisse, prout Diogenes objecerat aliquando Platoni, cum
 illum tamen ἐπιφρόντατοι existitisse asserat Laert. l. 4. Gatak. Τύφω, sive, ut alibi
 Antoninus, σεμνοτυφίας suspitione laborasse Xenocratem ex Diog. Laert. qui
 σημαίνει eum & σκώδρωπον fuisse, imo vero (quod hic Antonini verbum est) ἀξιο-
 πιστεῖν σφρόδρα in ejus vita commemorat, facile quivis intelliget. Casaub. 2 Εἶν
 definit Galenus, auctore Stephano, πνεῦμα στήθεος καὶ συγκρατεῖν τὰ μέρη spiri-
 tum illum, qui partes compingit & continet: spiritus autem appellatione forma
 designatur. Εἶς igitur hoc in loco, vel compagem corpoream vite inanem vel
 formam potius meram, sive spiritum ζωτικὴς δυνάμειος, i. e. facultatis vitalis ex-
 sortem significat: quam ψυχὴν εἶν quasi meram ὕπαρξιν, sive existentiam Sex-
 tus. Empir. adv. Math. l. 8. c. 2. nuncupat, & ἀπὸ τῆς φύσεως Marcus hic distin-
 guit. Philo etiam de mund. immortal. quatuor gradus rerum naturalium con-
 stituit; εἶν, φύσις, ψυχὴ, νῦν. εἶν λίθον, φύσις φυτῶν, ψυχὴ ζώον, νῦν ἀνθρώ-
 πον, eodem plane ordine quo hic Marcus. quin, ne quid desit eorum quo-
 rum Marcus hic meminit, subjungit, ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τιμωμένη. Gatak.

1 Sub-

prædita, veluti greges, & armata: quæ vero politiores adhuc afficiunt, ad ea pertinent, quæ anima continentur rationali, non quidem universali illa, sed qua artium cultrix, alia sive solers existit, aut qua mere talis, ut servitorum turbam possidere. cæterum qui animam rationalem universalem ac civilem veneratur, is, reliquis rebus omnibus insuper habitis, in hoc præcipue incumbit, ut animam in eo statu suam conservet, quo rationi ac communioni consentaneæ se habeat geratque, & congeneri suo *civilibet*, ut hoc ipsum præstet, operam itidem mutuatur suam.

15. Quædam fieri properant, quædam fuisse: & illius etiam quod fit, aliquid jam abscessit. fluxus & mutationes mundum perpetim renovant, sicut temporis successio nunquam intermissa ævum interminatum exhibet novum subinde. in hoc igitur flumine, in quo consistere non datur, quorsum quis horum sic præterlabentium quicquam in precio habeat? perinde ac si avicularum præter-

χῆς, οἷον, ποίμνας, ἀγέλας· τὰ δὲ ὑπὸ τῷ ἐν χαρμίστερον, εἰς τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυχῆς, ἢ μὲντοι καθολικῆς, ἀλλὰ καθὰ τεχνικῇ, ἢ ἄλλως πως ἐντρέχῃς, ἢ κατὰ ψιλόν, τὸ πᾶν-θος ἀνδραπόδων κεκτῆσθαι. ὁ δὲ ψυχῶν λογικῶν καθολικὴν καὶ πολιτικὴν τιμῶν, εἰδὲν ἐπὶ τῷ ἄλλων ὁπιστρέφεται· πρὸς ἀπείνων δὲ τῷ ἐαυτοῦ ψυχῶν λογικῶς καὶ κοινωνικῶς ἔχουσιν, καὶ κινῆσθαι διδωσῶν, καὶ τῷ ὁμογενεῖ εἰς τὰ τοῦ συν-εργεῖ.

16. Τὰ μὲν σπεύδει γίνεσθαι, τὰ δὲ σπεύδει γεγονέναι, καὶ τὰ γενομένης δὲ ἤδη τι ἀπέσθαι ῥύσας καὶ ἀλλοιώσεις, ἀνανεῖσι [τὸν ἀπειρον αἰῶνα] τὸν κόσμον διανεκῶς, ὡς περὶ ἢ ἔχουσιν ἀδύνατον πορὰ νέον αἰὸν παρέχεται. ἐν δὲ τῷ τῷ πᾶσι, τίς αὖν τις τῶν τῶν πᾶσι ρατῶντων ἐκτιμήσθαι, εἴ ἢ σῆναι ἢ ἐκ ἔστιν; ὡς περὶ εἰς τι τῷ παραπετομένων εὐρεθίων φιλεῖν ἀρχοί-

1 Substantias anima præditas in tres classes dividit *Antoninus*. Harum prima Bruta complectitur. Secunda generis humani complures, quibus anima quidem suppetit rationalis; ita tamen ut præterquam quod artibus habiles præstet, & rebus exquisitis effingendis idoneos, nihil ultra pertingere videatur. Tertia denique viros vere sapientes, animas illustres, puras, & lumine plenas, ipsi cognatas & similes Deo, cujus etiam genuinas se sentiunt particulas. *Datior* 2 Vel homini nempe, ut l. 2. i. vel Deo etiam, ut l. 5. 2 i. de illis *Xylus* de isto *Casus*, intellexit ego utrumque opinor respexisse. *Gassius* 3 Loco mota sunt illa τὸν ἀπείρον αἰῶνα, ad sequentis clausula extrinsecus rejicienda, & post πᾶσι γινώσκοντα collocanda. *Gassius*

ἀρχοιτο· τὸ δὲ ἤδη ἐξ ὀφθαλμῶν ἀπελήλυθεν. πινυ-
τον δὲ τι καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ
ἐκαστα, οἷον ἡ ἀφ' αἵματός
ἀναθυμίασις, καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀέρος
ἀναπνοήσις. ὅποιον γὰρ ἐστὶ τὸ
ἀπαῖξ ἐλκύνουσι τὴν ἀέρα ἐν πο-
δῆναι, ὅπερ παρέκαστον πινυμυ,
τοῖς τὸν ἐστὶ ἐν τῇ πῦσιν ἀναπνευ-
σικὴν δύναμιν, ἐν χθὲς καὶ πρῶην
ἀποτεχθεὶς ἐκτίσω, ἀποδῆναι
ἐκεί, ὅθεν τὸ πρῶτον ἐσπασαί.

15. Τίμιον, ὅτι τὸ ἀναισθη-
σαι, ὡς τὰ φυτὰ ὅτι τὸ ἀνα-
πνῆν, ὡς τὰ βοσκήματα καὶ
τὰ θηρία ὅτι τὸ τυπῆ-
σαι κατὰ φαντασίαν ὅτι
τὸ νύκτωρ αἰσθῆσαι κατὰ ὀρ-
μῆν ὅτι τὸ συναγαλᾶσθαι
ὅτι τὸ τρέφειν τὰ γὰρ ὅμοιοι
τῷ δότα κρῖναι τὰ περὶ
τῶματι τὸ τρέφειν. τί ἔν τι-
μιον; τὸ κροτεῖναι; ἔχι. ἔ-
κιν ἔστι τὸ ἐπὶ γλωσσῶν
κροτεῖναι· αἱ γὰρ ὡς τῶν
πολλῶν εὐφημίας, ἡ κρότος
γλωσσῶν. ἀφῆκας ἔν καὶ
τὸ δοῦν αἶμα, τί καταλείπε-
ται τίμιον; δοκῶ μὲν, τὸ κα-
τὰ τὴν ἰδίαν κατασκοπὴν κινεῖ-
ναι, καὶ ἡ ἰσχυρῶς, ἐφ' ὃ καὶ
αἱ ὀπρῖμῆλαι αἶμασι καὶ αἱ

volantium aliquam diligere quis
inciperet, cum ea è conspectu
statim abscesserit. hujusmodi
res est & vita cujusque, quasi
exhalatio nempe quædam à san-
guine orta, & ab aëre spiritus
tractio. quale enim quiddam
est aërem semel traxisse, mox
reddere, quod momentis sin-
gulis facimus; tale quiddam
est & totam illam respirandi fa-
cultatem, quam heri & nudius ter-
tius in ortu acceperas, eo redon-
nare, unde primo hauseras.

16. Non est æstimatione mul-
ta dignum aut perspirari, quod
& plantarum est; aut respirare,
quod & pecudum & belluarum
est, aut à sensibus rerum imagi-
nes impressas admittere; aut ab af-
fectibus sigillarium instar impel-
li; aut gregatim convenire; aut
nutriri: hoc enim perinde est atq;
alimenti quod est superfluum ex-
cernere. ecquid est igitur, quod
precio aliquo dignum sit? num
plausibus excipi? nequaquam.
itaque nec linguarum strepitu
excipi. quid enim sunt aliud
vulgi acclamationes, quam lin-
guarum strepitus? ita cum &
gloriam missam feceris, quid
tandem supererit precio dig-
num? hoc unum opinor, secun-
dum conditionis suæ rationem,
moveri seque sistere, hoc est, ad
quod studia reliqua artesque nos
ducunt.

1 Allusum putat Dacier. ad Euripidis dictum in *Hecuba* ubi vocat famam
γλώσσης κρότον. 2 ἰσχυρῶς habent cætera editiones, prout margini ad-
scripsit Gatak.

ducunt. omnis enim ars ad hoc collineat, ut quicquid producit, ad opus illud aptum sit, ad quod productum est. siquidem hoc vinitor qui vites colit, hoc qui equos domat, hoc qui canes curat, intendit. quin & puerorum institutiones & disciplinæ ad quid aliud contendunt? istic ergo reperitur quod in precio sit habendum. atque hoc bene si habuerit, nihil aliud quod acquiras, opus erit. non tu defines tandem in precio alia multa habere? nec liber itaque futurus es, nec tibi sufficies, nec perturbationibus immunis eris. etenim necesse erit invidere, æmulari, eos suspectos habere, qui his privare te possunt, eis struere insidias, qui id, quod tu tanti æstimas, possident. omnino necesse erit macerari te, ubi horum tibi aliquid defuerit; & de Diis etiam sæpenumero conqueri. at contra mentem propriam si in veneratione ac honore habueris, & tibi gratum id te faciet, & communioni accommodum, & Diis consentientem, dum quæcunque illi attribuunt ac constituunt, laudas.

17. Sursum, deorsum, in orbem feruntur elementa. virtutis vero motus nulla harum via fertur. sed divinius est quiddam, viaque haud facili apprehensu progrediens, prospere semper procedit.

18. Quale, *quæso*, hoc est,

1. Εἴρησιν τότε; & sic edidit Casaub.

αἱ τέχναι. ἢ τι γὰρ τέχνη πᾶσαι
τῶτο σοχάζεσθαι, ἵνα τὸ κατα-
σκευασθὲν ἐπιτηδείως ἔχῃ πρὸς
τὸ ἔργον πρὸς ὃ κατασκευάσεται.
ὃ τι φυτὸς ὁ ὀπτιμελόμε-
νος, ὃ δ' ἀμπέλαι, καὶ ὁ πωλοδία-
της, καὶ ὁ τῶ κυνὸς ὀπτιμελόμε-
νος, τῶτο ζητεῖ. αἱ δὲ ποι-
δαγωγῆαι, αἱ διδασκαλίαι ἐ-
πὶ τί σπούδασιν; ὧδε ἐν τῷ ἴ-
μῳ. καὶ τῶτο μὲν ἂν εὖ ἔχῃ, ἐ-
δὲν τ' ἄλλων ἐπιποίησιν σεαυτῷ.
ὃ παύσῃ καὶ ἄλλα πολλὰ ἱ-
μῶν; ἔτ' ἐν ἐλεύθερῳ ἔσθῃ,
ἔτι αὐτάρκης, ἔτι ἀπείρης. ἀ-
νάγκη γὰρ φθονεῖν, ζηλοτυπεῖν,
ὕφορᾶσθαι τὰς ἀφελέσθαι ἐκείνῳ
διωκαμένους, ὀπιθελεύειν πῶς
ἔχῃσι τὸ ἱμῶνμον ὑπὸ σφ'
ἔλως πεφύρθαι ἀνάγκη τ' ἐ-
κείνων ἱμῶς ἐνδεῆ. προσέτι δὲ
πολλὰ καὶ τοῖς θεοῖς μέμφε-
σθαι ἢ δὲ ἰδίᾳς ἀλγεινῶς αἰ-
δῶς ἢ ἱμῶν, σεαυτῷ τι ἀρετὴν σε-
ποίησθαι, καὶ τοῖς κοινωνικοῖς εὐάρ-
μοτον, ἢ τοῖς θεοῖς σύμφωνον,
τῷ τέστιν, ἐπαμνῆντα ὅσα ἐκείνοι
διανέμεισι καὶ διαπτάχασιν.

19. Ἀνω, κάτω, κύκλω,
Φοραὶ τῶν σοικείων. ἢ δὲ τῆς
ἀρετῆς κίνησις ἐν ἀδεμῶν τῶ-
των, ἀλλὰ θεοτίτον ἡ, καὶ ὁδῶ
δυσεπινοήτῳ προσέσθαι εὐοδεῖ.

19. Οἷον ἐστίν, ὃ ποιῶσιν; τὰς

μὲν

2. Πρε-

μὲν ἴππῃ ἔ' αὐτὰ χρόνῳ, καὶ μεθ' ἐαυτῶν ζῶντας ἀνθρώπους εὐφημεῖν ἐθέλουσιν αὐτοὶ ἢ ὑπὸ τῷ μεταγχεσέων ἐνφημηθῆναι, ὥς ἔτι εἶδον ποτὲ ἔ' τ' ὄψον, ὡεὶ πολλὰ ποιῶν. τὰτο δὲ ἐγγύς ἐστι τῷ λυπηθῆναι αὐτῶν, ὅτι ἐχὶ καὶ οἱ παροχρέεστοι ὡεὶ σε λόγους εὐφήμας ἐποιῶντε.

18. Μὴ εἴη αὐτῷ σὺ δυσκαταπύνητον, τὰτο ἀνθρώπῳ ἀδυνάτον ὑπολαμβάνειν. ἀλλ' εἴη ἀνθρώπῳ δυνατὸν καὶ οἰκεῖον, τὰτο καὶ σεαυτῷ ἐφικτὴν νόμιζε.

19. Ἐν ταῖς γυμνασίαις καὶ ὄνυξι κατέδρυψε τις, καὶ τῇ κεφαλῇ ἑρραγείς πληγὴν ἐποίησεν. ἀλλ' ἔτι ἴππῃ μαχόμεθα, ἔτι παροχρέεστον, ἔτι ὑφορώμεθα ὕψιστον, ὡς ἴππευλον· καὶ τοὶ φυλακτόμεθα, ἐμὲν περὶ ὡς ἐχθρὸν, ἐδὲ μεθ' ὑποψίας, ἀλλ' ἐκκλίσιως εὐμενές. ταῦτ' ἐν τοῖς γυμνασίοις, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσι ἔ' βίβ'· πολλὰ παρενθυμώμεθα, τῷ οἷον παροχρεομένων. ἔξεστι γὰρ, ὡς

quod faciunt homines? eos qui eodem secum tempore vivunt, laudare cum renuant; ipsi à posteris, qui eos nec norint unquam nec viderint, celebrari plurimi faciunt. hoc autem idem est prope, ac si quis contristaretur, quia homines prisci encomiis eum non sint profecuti.

19. Noli, siquid tibi fuerit effectu difficile, opinari ideo, hominem nullum id posse. Sed siquid fuerit, quod possit quisquam, hominisque sit munus, id te quoque assequi posse existimes.

20. Inter exercendum siquis unguibus lancinaverit, aut capite alliso plagam impegerit, nullam indignationis notam edimus, nec offendimur, nec tanquam insidiatorem deinceps suspectum hunc habemus. cavemus tamen nobis ab eo quantum possumus, sed nec tanquam ab hoste, aut tanquam suspicaces, verum ita, ut animo pacato declinemus tantum. eodem plane modo & in reliqua nos vitæ geramus: ne advertamus illis animum, quæ ab eis, qui nobiscum in vitæ quasi committuntur, huiusmodi multa contingunt. licet enim

1 Προσεργείς legit Annotator Lugd. quod minus placet; quia à scriptura vulgata longius abscedit. Forfan ἑρραγείς pro ἐρραγείς fuerit, quod apud Libanum in vitæ suæ historia reperitur. Τοῖς δὲ μέσω τῷ κέντρῳ λείδοις ἐρραγέσθαι τὴν κεφαλὴν. Gatac. Legendum putat Casaub. τὴν κεφαλὴν ἐρραγείς. πληγὴν ἐποίησε, ἀλλ' ἔτι &c. vel τὴν κεφαλὴν ἀρραγείς πληγὴν ἐποίησε. 2 Τὸ ἐπὶ τῇ μαχόμενῳ in malam partem hic usurpatur, prout & apud Appian. ἐμφυλίαν 1.5. de milite, qui ludis in subellia equitum ascenderat. ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ μαχόμενῳ. populus tantum indigne rei testatus est. Xyland.

nim illos, ut dixi, cavere & declinare citra suspicionem ullam aut odium.

21. Si quis convincere me poterit, palamque mihi facere, quod in re ulla minus recte vel sentiam vel me geram, læto lubentique animo mutabo. sector enim veritatem, à qua nemo unquā læsus est. læditur vero, qui in errore suo & ignorantia persistit.

22. Ego, quod mei est officii, exsequor. reliqua me neutiquam sollicitum habent. aut enim anima, aut ratione carent, aut aberrantia sunt, viæque nescia.

23. Animantibus, adeoque omnibus in universum rebus ac subjectis rationis exfortibus, utpote ratione præditus ipse quis, magno liberoque utaris animo. homines vero, cum rationis sint tecum participes, tanquam societate tibi conjunctos habeas. in cunctis vero opem divinam advoces: nec interesse existimes, quamdiu hæc facturus sis: suffecerint enim sic exactæ vel horæ tres.

24. Alexander Macedo, ejusdemque mulio, cum mortui sint, ad idem plane redacti sunt. vel enim in easdem mundi rationes seminales recepti, vel in atomos pariter sunt diffipari.

25. Cogita tecum, quot intra nostrum unamquemque, & tam in corpore, quam & in anima, uno eodemque temporis momento

ἔφην, ἐκκλίνον, καὶ μηδὲ υποπιεῖν, μηδὲ ἀπέχθουσαι.

καὶ. Εἴ τίς με ἐλέγξει, ἔπαρεσσησά μοι, ὅτι ἐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνω, ἢ πράσσω, διῶκα, χαίρων μεταθήσομαι. ζητῶ γὰρ τὸ ἀλήθειαν ὑφ' ἧς εὐδεις πῶποτε ἐβλάβη. βλάβη γάρ ἐστι ἐπιβύων ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀπάτης καὶ ἀγνοίας.

κβ'. Εγὼ γὰρ ἐμαυτὴ καθῆκον πῶτα τὰ ἄλλα με ἐπεσπᾶν. ἦτοι γὰρ ἄψυχα, ἢ ἄλογα, ἢ πεπλανημένα, καὶ τὸ ὅσον ἀγνοῶντα.

κγ'. Τοῖς μὲν ἀλόγοις ζῶσι καὶ καθόλου πράγμασι ἐ��ποκειμένοις, ὡς λόγον ἔχων, λόγον μὴ ἔχον, χρῶ μεγαλοφρονῶς καὶ ἐλπίθους. τοῖς δ' ἀνθρώποις, ὡς λόγον ἔχον, χρῶ κοινωνικῶς. ἐφ' ὅπασιν ὁ θεὸς ὀπταλμῶς καὶ μὴ διαφέρει πρὸς τὸ πῶσω χρόνῳ ταῦτα πράξῃς. ἀρκέσει γὰρ ἔτρεῖς ὥραι τοιαῦτα.

κδ'. Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, καὶ ὁ ὀρεακόμος αὐτῶ ἀποθανόντες εἰς τὸ αὐτὸ κατέστησαν. ἦτοι γὰρ ἐλήφθησαν εἰς τὰς αὐτὰς τῆ κόσμου σπερματικῆς λόγους. ἢ διεσκέδασθησαν ὁμοίως εἰς τὰς αὐτὰς.

κε'. Ἐνθυμήθητι πῶτα κατὰ τὸ αὐτὸν ἀκαριαῖον χρόνον ἐν ἑκάστῳ ἡμῶν ἅμα γίνεταί, σωματικὰ καὶ

ἡ καὶ ὁμῶς καὶ ψυχικά. καὶ ἔτι
καὶ θαυμαστές, καὶ πολὺ πλείω,
μᾶλλον ὅτι πάντα τὰ γινόμενα ἐν
τῷ ἐνὶ τῇ καὶ σύμπαντι, ὃ δὴ κόσ-
μον ὀνομαζόμεν, αὐτὰ ἐνυφίσταται.

καὶ. Εάν τις σοὶ περὶ αὐτῶν,
πῶς γράφεται τὸ Ἀντωνίνου ὀνο-
μα, μήτι κατὰ τὸν νόμον προεί-
σῃ ἕκαστον τῶν στοιχείων; τί ἐν ἐαυ-
τῷ ὀργίζονται, μήτι ἀντοργίζονται; μή-
τι σὺ ἐξ ἀεθμώσεως πρῶτος,
προείων ἕκαστον τῶν γραμμα-
τῶν; ἔτι ἐν καὶ ἐνθάδε
μνήσῃ, ὅτι ἅπαν κατὰ τὸν
ἐξ ἀεθμῶν πινῶν συμπλη-
ρῶνται. ταῦτα δὲ τηρῶνται, καὶ
μὴ θορυβάζονται, μηδὲ τοῖς
δυσχεραίνουσιν ἀνιδυσχεραίνον-
ται, περαινῶν ὁδῶ τὸ προ-
καίμενον.

καὶ. ὁ Πᾶς ὁμῶν ἐστὶ μὴ ἐ-
πιτρέπειν τοῖς ἀνθρώποις ὀρ-
μᾶν ἐπὶ τὰ Φαινόμενα αὐτοῖς
οἰκεία καὶ συμφέροντα. καὶ τοῖς
τρέποντινὰ καὶ συγχωρεῖς αὐ-
τοῖς ταῦτα ποιεῖν, ὅταν ἀναγκα-
κίῃς ὅτι ἀμαρτάνουσιν. Φέρον-
ται γὰρ πάντως ὡς ἐπὶ αἰ-
κείᾳ καὶ συμφέροντα αὐτοῖς.
ἀλλὰ σὺ ἐξ ἑαυτοῦ.

simul fiant. ita fiet, ne mira-
culo sit, si multo plura, vel
cuncta potius quæ sunt, in
hoc uno, quem mundum uti-
que vocamus, universo, simul
producantur.

26. Si quis te rogaverit, An-
tonini nomen quomodo scriba-
tur, nunquid cum vocis inten-
sione elementa singula profer-
res? quid igitur? si irascuntur
tibi, num tu vicissim illis suc-
censebis? & non potius literas
singulas placide enumerare per-
ges? proinde & istic pari modo
memineris, officium omne qua-
si numeris quibusdam absol-
vi: quibus observatis oportet
te nec perturbatum, nec
indignationem alia indignatione
pensantem, sed recta per-
gentem, perficere quod præ
manibus est.

27. Crudele quiddam est, non
permittere hominibus, ut ad ea
ferantur, quæ ad se pertinere si-
bique conducere opinantur. at-
qui hoc tu illis quodammodo
non permittis facere, cum pec-
care illos ægre fers. feruntur e-
nim profus, cum peccant, ad ea
de quibus ipsi sic opinantur. Ve-
rum res, inquis, aliter se habet.
tu itaque illos doce, erroremque
illis

1. Marcum hoc voluisse existimo. Sicut Antonini nomen amplius non
efficitur, si è litteris quibus constare debuerat, unica tantum inter scriben-
dum prætermittatur; Ita illorum, quæ viri boni officium constituunt si-
mul, quoties animus cujuslibet vel unum habuerit neglectui, Totum defi-
cit &, ut ait Jacob. 2. 10. Quisquis totam legem servaverit, impleverit autem in
minimo, omnibus tenetur. Dicitur. 2. Πᾶς ἐκ ὧν ἐστὶ, sive ὧν πᾶς ἐστὶ Marcum
scripsisse putat Galak.

illis ostende, sed absque iracundia.

28. † Mors finem imponit sensuum impressioni, & affectuum impulsui, & mentis discursui, & obcundo circa carnem ministerio.

29. Turpe est in vitæ tuæ instituto, prius animam tibi deficere, quam corpus deficiat.

30. Cave ne in mores Cæsareos transeas, ne inficiaris: solet enim hoc fieri. itaque serva te simplicem, bonum, integrum, gravem, serium, iusti amantem, pium, placidum, affectu genuiuo præditum, in officio præstando strenuum. contende, talis ut persistas, qualem facere te philosophia volebat. Deos verere, homines tuere. brevis est vita. fructus unus hic terrestris vitæ istius, dispositio pia, actioque benefica. Tanquam Antonini discipulus, πρᾶξις κοινωνικῇ. πάντες, ὡς ὁ

δάσκει, καὶ δείκνυε μὴ ἀνομιαν.

κῆ. Θάνατος ἀνάπαυλα αἰσθητικῆς ἀντιτυπίας, καὶ ὁρμητικῆς νευροπάθειας, καὶ διανοητικῆς διεξόδου, καὶ τῶν πρὸς τὴν σάρκα λειτουργίας.

κθ'. Διὰ χρόνον ἐστὶ, ἐν ᾧ βίβω τὸ σῶμά σοι μὴ ἀπαυδά, ἐν τῷ τῷ τῷ ψυχῇ παραπαυδᾷ.

λ'. Οὐρα μὴ ὀπτακαίσι μὴ θῆς, μὴ βαφῆς· γίνε' ἵνα γάρ. τῇ ῥησιν ἐν σεαυτὸν ἀπαυδῇ, ἀγαθὸν, αἰκέραιον, σεμνὸν, ἀκομφών, τῷ δικαίῳ φίλον, θεοσεβῆ, εὐμενῇ, φιλόστοργον, ἐρρωμένον πρὸς τὰ πρέποντα ἔργα. ἀγωνίσαι, ἵνα τοιαῦτα συμμείνης, οἷόν σε ἠθέλησε ποιῆσαι φιλοσοφία. αἶψά θες, σῶζε ἀνθρώπους. βραχύς ὁ βίβω· εἰς καρπὸν τῷ ἐπιγίγνεται ζωῆς, διὰ θεοῦ ὅσα, καὶ κατὰ

1 Frustra est hic *Xylend.* cum τὸ ἀποκατακεῖσθαι suspicatur significari, *imperia aut rerum summa deponi* quem tamen secutus est Jo. Meusius in *Lexic. Græco-Barb.* ubi τὸ ἀποκατακεῖσθαι, adducto etiam *Marci* loco hoc ipso, a *Cæsaris* dignitate deijci, exponit. Est enim ἀποκατακεῖσθαι in *Cæsarem* converti, in mores *Cæsarianos* transire, vocabulum sc. a *Marco* confectum, eadem analogia; qua ἀποσαρκεῖσθαι, in carnem concretere, *Aristot.* probl. 1. 1. ἀποθημεῖσθαι, feram bestiam fieri, *Polyb.* 1. 1. ἀποδιδρῦσθαι *Plotino* &c. Est igitur ὅρα μὴ ἀποκατακεῖσθαι, cave ne postquam ad imperium adscitus fueris, instituti pristini vitæque philosophicæ oblitus, in *Cæsarianos* mores totius transeas. quales autem *Cæsares* atque Imperatores *Romani* plerique exstiterint, & quomodo sese in imperio gesserint, notius est quam ut dicto opus sit. *Gatake.* 2 *Pii* sc. cui in adoptionem ab *Adriano* datus est *Marcus*. *Gatake.* † Mors quies est pugnantium inter se sensuum, & in contraria agitationis ad res suscipiendas, & discrepantium mentis discursuum. *Is. Cæsare.* ad *Perf.* Sat. 5.

κατὰ λόγον πραομενέων εὐ-
τανον ἐκείνῃ, καὶ τὸ ὁμαλὲς
πανταχῶ, καὶ τὸ ὅσιον καὶ τὸ
εὐόδιον τῷ προσώπῳ, καὶ τὸ μέ-
λιχιον, καὶ τὸ ἀκενόδοξον, ἔ τὸ πε-
ρὶ τὸ κατελήψιν τῶν πραγμάτων
φιλότιμον· καὶ ὡς ἐκεῖνος ἐκ ἀνὴ-
ράων παρῆκεν, μὴ πρῶτον εὖ
μάλα κατιδὼν, ἔ σιφῶς νεή-
σας· ἔ ὡς ἔφαιεν ἐκεῖνος τὰς ἀ-
δικίας μεμφομένους μὴ ἀντιμεμ-
φόμενος· καὶ ὡς ἐπ' εὐδὲν ἔσπευ-
δεν· ἔ ὡς διαβολὰς ἐκ ἐδέχετο·
καὶ ὡς ἀκριβὲς ἐν ἐξέτασιν ἡθῶν
ἔ πρᾶξεων· καὶ ἐκ ὠφελείας, ἔ ψο-
φοδῆς, ἔχ' ὑπόπτης, ἔ σιφίης·
καὶ ὡς ὀλίγοις ἀρκέμενος, οἷον οἰ-
κῆσθ', πρῶτον, ἐδῆτι, τροφῇ, ὑ-
πηρεσίᾳ· καὶ ὡς φιλόπῳτῳ, καὶ
μακρόθυμος· καὶ οἷος· μὲν ἐν τῷ
μέχρι ἐσπείρας· ἀλλὰ τὸ λιτὴν
διαίταν, μὴ δὲ τὰ ὑποκρίνειν τὰ
πρὸς τῶν ματα· πρῶτον τὸ σωτήριον
ῥῆσαν χρήζων· καὶ τὸ βέβαιον καὶ
ὁμοιον ἐν ταῖς φιλίαις αὐτῷ· καὶ
τὸ ἀνέχεσθαι ἀντιβανόντων παρ-
ρησιαστικῶς ταῖς γνώμας αὐ-
τῷ, ἔ χαίρειν ἐκείνους δεικνύοντες κρεῖτ-
τον· καὶ ὡς θεοσεβὲς χωρὶς δει-
σιδαιμονίας· ἐν ἧτις εὐσωει-
δῆτῳ σοὶ ὁπισθῇ ἡ τελευτήμα
ῶρα, ὡς ἐκείνῳ.

fac quæcunque facis. imitare
constantem illius in rebus rite
gestis tenorem, in cunctis æqua-
bilitatem, pietatem, vultus fere-
nitatem, comitatem, gloriæ ina-
nis contemptum, in rebus inda-
gandis studium; utque ni-
hil omnino præterierit, prius-
quam sedulo confiderasset &
liquido perspexisset: utque tu-
lerit immerito reprehendentes,
nec eos vicissim redarguerit.
ut nihil enixe aut festine mo-
litus fuerit: ut delationes non ad-
miserit: ut morum actionum-
que accuratus explorator fue-
rit; non conviciator, non me-
ticulosus, non suspiciosus, non
sophista. ut paucis contentus, te-
cto nempe, strato, veste, victu,
servitio: ut laborum amans, i-
rasci tardus: eodem loci ad
vesperam usque, diætæ tenuis
beneficio, manere potis; nec
excernere, nisi tempore con-
sueti, necesse habens. adhæc
constantiam & æquabilitatem
in amicitiiis colendis. utque
sententiis ipsius libere se op-
ponentes sustinuerit; gavisus
etiam, si quis melius quic-
quam proferret. denique ut ci-
tra superstitionem fuerit reli-
giosus. hæc inquam imitare, ut
probe conscio tibi, sicut illi o-
lim superveniat hora novissi-
ma.

Exper-

1 Εὐδὸν Xyland. quod approbat Gatah.

2. Lego, μίμναι ἐν τῷ [αὐτῷ] μ-

Gatah.

1 Hic

31. Expergiscere, teque revoca. & somno excusso, ubi intellexeris, somnia mera fuisse, quæ te conturbant, ista vigilans jam denuo intueri, quo modo illa es intuitus, quæ in somniis vidisti.

32. Ex corpusculo atque anima consto. corpusculo indifferentia sunt omnia: neque enim res distinguere novit. menti vero indifferentia sunt, quæcunque non sunt peculiariora ejusdem opera. quot vero sunt peculiariora ejusdem opera, hæc omnia in potestate sua sita habet: & ex his etiam ea sola *ad eam pertinent*, quæ circa id quod in manibus jam est, versantur. futura enim & præterita illius opera, & ipsa eidem jam sunt indifferentia.

33. Nullus est pedi aut manui præter naturam labor, dum pes quod pedis est, manus, id quod manus est, faciat. pari modo nec homini, qua homo est, labor *ullus* est præter naturam, dum id quod hominis est, faciat. si autem præter naturam illi non est, nec malum est ei.

34. Quanta voluptate perfunduntur *etiam* latrones, cinædi, parricidæ, tyranni?

35. Nonne vides, ut artifices mechanicij, etiam si hominibus

λα'. Ἀνάστηθε καὶ ἀνακαλῶσαυτὸν. Ἐξυπνιώσεις πάλιν καὶ ἐνοήσας, ὅτι ὄντροί σοι ἤνωχλῃται, πάλιν ἐξηγητοῦς βλέπε ταῦτα, ὡς, ἐκείνα ἔβλεπες.

λβ'. Εἰς σωματίῳ οἶμαι καὶ ψυχῇ. τῷ μὲν ὡς σωματίῳ πάντα ἀδιάφορα· ἐδὲ γὰρ διωκόμεθα φέμεθα. τῇ δὲ διανοίᾳ ἀδιάφορα, ὅσα μὴ εἰσὶν αὐτῆς ἐνεργήματα. ὅσα δὲ γὰρ αὐτῆς εἰσὶ ἐνεργήματα, ταῦτα πάντα ἐπ' αὐτῇ εἰσιν. Ἐξ ἰστίων μὲν τι, ὃ περὶ μόνον τὸ παρὸν πραγματεύεσθαι γὰρ μέλλουσι καὶ παρωχῆσθαι ἐνεργήματα αὐτῆς. Ἐαὐτὰ ἤδη ἀδιάφορα.

λγ'. Οὐκ εἰσιν ὁ πόνος τῇ χερὶ, ἐδὲ τῷ ποδὶ ὥσθ' οὗ φύσιν, μέχρ' ἂν ποιῇ ὁ πᾶς τὸ ἔπιθεός, καὶ ἡ χεὶρ τὰ ἐξ ἡρώδους. ἔτιως ἂν ἐδὲ ἀνθρώπῳ ὡς ἀνθρώπῳ ὥσθ' οὗ φύσιν εἰσιν ὁ πόνος, μέχρ' ἂν ποιῇ τὰ ἔξ ἀνθρώπου. εἰ δὲ περὰ φύσιν αὐτῷ ἔκ εἰσιν, ἐδὲ κακὸν ἂν εἰσιν αὐτῷ.

λδ'. Ἡλίκας ἡδονὰς ἡδίστην ληστέα, κίναιδοι, πειτερολοῖται, τύραννοι;

λε'. Οὐχ ἔρας πῶς οἱ βάναυσοι παρὶν ἀρμόζον μὲν ἄ-

χρ'

1 Hic loci seipsum statim à somnis videtur allocutus, occasione ab insomnio quodam minus jucundo congruenter satis arcepta. *Dacius.* 2 Τὰ *Λυγδ.* 3 Hinc efficitur contra *Epicurum*, voluptatem summam hominis bonum esse non posse, quæ omnibus nullo competit discrimine. *Dacius.*

1 Sic

χρητὸς πρὸς τὰς ἰδιώτας, ὅ-
θεν ἦσεν μὲν τοιαύτην) ἔ-
λαβε τὴν τέχνην, καὶ τὰς δόξεις
ἐκ ὑποθέσεων, ὅθεν εἰς ὁ ἀρ-
χιτέκτων, ὅς ὁ ἰατρὸς μᾶλλον
αἰδέσθην) τὴν ἰδίαν τέχνην λό-
γον, ἢ ὁ ἄνθρωπος τὴν αὐτὴν, ὅς
αὐτῷ κατὰ ἐστὶ πρὸς τὰς θεάς;

λς'. Ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη, γα-
νία ἢ κόσμος πᾶν πέλαγος, γα-
γών ἢ κόσμος Ἀθῶν βωλαίριον
τὸ κόσμος πᾶν τὸ ἐνεσῶς τὸ χρό-
νος, στήμη τὸ αἰῶνος. πάντα μι-
κρά, εὐτρεπία, ἐναφανίζόμενα.
πάντα ἐκείθεν ἔρχε, ὅθεν ἐκεί-
νη τὸ κρινὸν ἡγεμονικὸν ὁρμή-
σονται, ἢ κατ' ἐπακολούθησιν καὶ
τὸ χάσμα ἐν ἔ λείονος, καὶ τὸ δη-
λητήριον, καὶ πᾶσι κακουργία, ὡς
ἀκανθα, ὡς βόρβορος, ἐκείνων
ἐπιληνύματα τὸ σεμνὸν καὶ κα-
λὸν. μὴ ἐν αὐτὰ ἀλλοτρία τέ-
τα, ἢ σέβας, φανταζομαι ἀλλὰ τὴν
πάντων πηγὴν ἐπιλογίζε.

λς'. Ὁ τὰ νῦν ἰδὼν, πᾶν αἰ-
ώρακεν, ὅσα τε ἐξ αἰδῆς ἐγέ-

imperitis quadantenus conce-
dant, artis tamen suæ rationem
nihilominus enixe adversus il-
los tueantur, nec ab ea quic-
quam abscedere sustineant? num
ferendum ergo, architectum
medicumve artis suæ rationem
pluris facere quam hominem
suæ, quæ est illi cum Diis ipsis
communis?

36. Asia, Europa, orbis sunt
anguli: mare quodvis orbis
guttula: Athos mons, ejusdem
glebula: tempus instans omne,
punctum ævi. parva omnia,
caduca, evanida. proveniunt
indidem universa, à mente
communi illa vel directe pro-
fecta, vel per consequentiam
necessariam; etiam rictus leo-
nis, & venena, & noxium
quidvis, sicut spina, & lutum,
quæ rerum illarum speciosa-
rum ac pulcrarum appendices
sunt. noli ergo ista ab eo quem
celis aliena opinari: sed re-
rum universarum originem te-
cum perpende.

37. Qui præsentia videt, cun-
cta vidit, tum quæ ab æterno
fuerit,

1 Sic Apollodorus architectus (ut est apud Dion. Cass. l. 69.) cum de operibus
suis apud Trajanum verba habenti, Hadrianus obstreperet, Απιδε, inquit, καὶ
πὺς κελευμένης γεῖραι. τίτων γὰρ ἐδὲν ἐπίσταται. Gatak. 2 Iniquius hoc An-
tonini, de medicis iudicium videri possit, qui sordidis eos artificibus, ut
Xyland. verterat, aut vulgaribus, ut nos emollivimus, accenseat. Sed vi-
tio illi verti non debet, quod partim Platonicus, partim Stoicus, cum Pla-
tone Stoicisque locutus sit, quibus quicquid ad moralem philosophiam, aut
Θεολογίαν five Dei cognitionem non pertinet, vulgare sordidumque. Senec.
ep. 88. Sole liberales sunt (artes nim.) imo ut verius dicam, libera, quibus civis
vitus est. & Plato in Sympol. Καὶ ὁ μὲν περὶ τοιαύτης (de Deo & Dæmoni-
bus illic sermo) σοφὸς, δαίμωνιος αἰνῆς. ὁ δὲ ἄλλος τι σοφὸς ἂν, ἢ περὶ τῶν τέχνης, ὁ
κακουργίας τῶν, ὁ κακῶν. Casaub. 3 Ορμησάμενος vult Casaub.

fuere, tum quæ in æternum futura sunt. cuncta enim cognata sunt & uniformia.

38. Perpende tecum jugiter rerum omniū, quæ in mundo sunt, connexionem mutuam, quamque ad se invicem affectionem habeant. sunt enim omnia quodammodo sibi invicem implexa, atque ea ratione sibi invicem amica. alterum enim alterius consequens est, & per connexionem localem, & per conspirationem mutuam, & per materiæ continuitatem.

39. Quibus destinatus es rebus, eis te accommoda; & quibus vivere sortitus es, homines eos, idque veraciter fac diligas.

40. Organum, instrumentum, vas quodlibet, si id ad quod conditum est facit, bene se habet. ibi tamen opifex, qui condiderat, jam abiit. at in eis, quæ à natura continentur, intus est, ibique residet, quæ ea condiderat, vis. proinde magis illam vereri oportet; existimandumque tibi, si secundum illius voluntatem te habueris degerisque, omnia tibi ex animi sententia se habere. sic autem & universo ex animi sententia sui habent se sua.

41. Siquid eorum, quæ extra arbitrium tuum sunt, bonum malumve esse præsumpse-

ναι, ἔσται εἰς τὸ ἄπρῃον ἔσται πάντες γὰρ ὁμογενῆ, καὶ ὁμοειδῆ.

λη'. Πολλάκις ἐσθυμὲν τὸ ὀπισθώδεσιν πάντων τῶν τῶν κόσμῳ, καὶ ὁρῶν πρὸς ἀλλήλα. τρέπον γάρ τινα πάντα ἀλλήλοις ὀπισθώδεσιν, ἔτι πάντα κατὰ τὰ πρὸ φίλα ἀλλήλοις ἐστὶ καὶ γὰρ ἄλλω ἐξ ἧς ἐστὶ τὸ πρὸ, ἀλλὰ τὸ τοπικὸν ἢ κίνησιν καὶ σύμπνοιαν, καὶ τὸ ἐνωσιν τῆς ὁμοίας.

λβ'. Οἷς συγκεκληρώσεται πράγμασι, ἵστοις συνάρμοζέ σεαυτὸν, καὶ οἷς συνείληχας ἀνθρώποις, τὰς τῶν φίλων, ἀλλὰ ἀληθινῶς.

ν'. Ὁρῶντες, ἐργαλείον, σκεῦος πᾶν, εἰ πρὸς ὃ κατεσκευάσθαι ποιεῖ, εὐέχει, καὶ τοι ἐκεῖ ὃ κατεσκευάσθαι ἐκποδὼν. ὅτι τὸ ὑπὸ φύσεως (ὑπερχομῶν), ἐνδόν ἐστι, καὶ ὡς ἀμύνει ἢ κατασκευάσθαι δύναμις. καθὼ καὶ μᾶλλον αἰδεῖσθαι αὐτὸν δεῖ καὶ νομίζειν, εἰ κατὰ τὸ ἐκτέλημα ταύτης ἔχῃ καὶ δεξαρχαῖης, ἢ ἐχέσιν πάντα κατὰ τὸν. ἔχει ὃ ἔσται καὶ τῷ πρῶτῳ κατὰ τὸν αὐτὸν.

να'. Ο, ἡ ἀνὰ τὸ ἀπροαιρέτων ὑποθέσεως αὐτῷ ἀγαθόν, ἢ κακόν, ἀνάγκη, κατὰ τὸ πρῶτον

1 Κίνησιν Xyland. κῶλησιν Casaub. σύντησιν Gatak. 2 Syntaxis verborum ὅχον postulat, quæ & M. Fischer lectio est. Casaub.

ρίπῳσιν ὧς τοιάτῃ κακῷ, ἢ τὴν ἀπίπτειν ἔξ ἰοῦντῃ ἀγαθῷ μέμψασθαι σε θεοῖς, καὶ ἀνθρώποις ὅ μισῶσαι τὰς αἰτίαις ὄντας, ἢ ὑποπτερομυθεῖς εἶπας, ὅτι ἀπολεύξῃς, ἢ ὅτι περὶ πῶσεως καὶ ἀδικημάτων δὴ πολλὰ, ὅτι διὰ τὸ πρὸς ταῦτα ἀλγοφώραν. εἰάν ὅ μόνον τὰ ἐφ' ἡμῶν ἀγαθὰ καὶ κακὰ κινῶμεν, ἕδεμία αἰτία καταλείπεται, ὅτι θεῶν ἐγκαλέσαι, ὅτι πρὸς ἀνθρώπων εἶναι γίνονται ἢ πολέμους.

μβ'. Πάντες εἰς ἐν διπτελεσμένῃ συνεργῶμεν, οἱ μὲν εἰδότως καὶ ὠφελουμένῃ, οἱ ὅτι ἀνεπιστάτως. ὡσπερ ἔστι τὰς καθεύδοντας, οἱ μὲν, ὁ Ἡράκλειτος ἐργάτας εἶναι λέγει, καὶ συνεργῶντες ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ γινόμενων. ἄλλοι ὅτι κατ' ἄλλοι συνεργῶντες ἐκ περιστάσεως ὅτι ἔστι ὁ μεμψόμενος, καὶ ὁ ἀντιβῶν πρὸς τὸν πρῶτον, ἔστι ἀναιρεῖν τὰ γινόμενα, καὶ ὅτι τὰ ἰοῦντῃ ἐκρηγνῇ ὁ κόσμος. λοιπὸν ἔν συνεσι εἰς ἴσας εἰσὶν κατὰ τάσδε ἑκάστος μὲν ὅτι πάντως

ris, necesse erit, ut ubi istiusmodi vel in malum incideris, vel bono excideris, Deos incuses, oderis homines, qui horum alterutrum tibi vel autores fuerint, vel etiam fore suspicaris. quin & multa inique agimus, dum ad ista contendimus. at si ea sola, quæ arbitrii sunt nostri, bona malaque censuerimus, nulla jam supererit amplius causa, aut Deum incusandi, aut inimicitias adversus hominem quenquam gerendi.

42. Ad unum eundemque effectum operam conferunt universi suam, alii scientes ac intelligentes, alii effectum in scii. quomodo dormientes quoque; Heraclitus, opinor, operarios esse dixit, & ad ea quæ in mundo aguntur, operas conferre. alius vero alio modo operam confert. ex abundanti vero & is qui quiritatur, & qui in adversum nititur, & qui ea quæ sunt, tollere conatur. nam & sic affectis mundus opus habebat. proinde cogita tandem, quorum in numerum te referas. siquidem rector ille universi omni-

110

1 Propter hanc rerum differentiam vertit Xyland. si cum opinione differentia ad res istas inclinaverimus. Casaub. quasi ἀλγοφὸν τῷ ἀλγοφῶν ὀπποῦται. Verum Marco τὸ ἀλγοφῶν εἰς πρὸς π, est ad rem aliquam adipiscendam, vel simpliciter ferri vel cum sollicitudine & animi anxietate ferri, & quasi d'ferri: sicut Plautus, amore differri, dixit Milit. 4. 4. idemque cupidine differri, Poenul. 1. 1. Verto itaque, dum ad ista contendunt non in eo sensu contendendi vocabulo sumpto, quo ἀλγοφῶν περιπρὸς, de re aliqua contendere, sed quo πρὸς π, ad rem aliquam, quam studiose prosequitur, contendere quis dicitur. & sic usus est Marcus 1. 9. 27. 40. & 1. 11. 10. Gatak. 2 Legendum cum Gatakerο χειρῶν. 3 Scribe πολέμους. Casaub. 4 Forſan, ἀντιπρὸς ἡ τῷ, Gatak.

no te probe utetur, teque in operariorum operasque mutuas conferentium partem recipiet. tu vero cave pars ejusmodi sis, qualis in fabula vilis & ridiculus versus ille, cujus meminit Chrysippus.

43. Nunquid Sol pluviae munus ambit, aut telluris Aesculapius? quid sidera ipsa, nonne diversa quamvis sint, ad unum tamen idemque efficiendum operas mutuas conferunt?

44. Siquid de me eisque quae mihi sunt obventura Dii consuluerint, omnino bene consuluerunt. etenim consilii expertem Deum nec cogitare facile fuerit. ut autem male mihi facerent, ecquid eos impelleret? ecquid enim vel illis ipsis, vel universo, cujus praecipue curam gerunt, inde accederet? quod si de me speciatim nihil consuluerint, at de rebus universi saltem omnino consuluerunt; quibus & mea cum consecutione necessaria cohaereant, amplecti haec debeo eisque acquiescere. sin de nulla prorsus re consilia ineunt, quod tamen impium est credere, quorum tunc immolemus, supplicemus, juremus, alia faciamus, quae facimus singuli,

οσι καλῶς χρήσῃ) ὅλα ὅλα δοικῶν, καὶ παραδέχεται σε εἰς μέρος τῆ συνεργῶν καὶ συνεργητικῶν. ἀλλὰ σὺ μὴ τοιαῦτο μέρος γήνησθαι οὐτε ληθῇ καὶ γαλοῖος στίχος ἐν τῷ δράματι, ὃς ἑρῶσιππος μέμνη).

μγ'. Μήτι ὁ ἥλιος τὰ τὰ ὑετὰ ἀγγίξῃ ποιεῖν; μήτι ὁ Ἀσκληπιὸς τὰ τῆς καρποφόρας; τί τῶ ἄσπερον ἐκαστον, ὃ καὶ διάφορα μὲν, συνεργαὶ τῶ πρὸς τὸ αὐτὸν;

μδ'. Εἰ μὲν ἐν ἐμβαλεύουσιν περὶ ἐμὰ ἔτ' ἐμοὶ συμβαλεῖται ὁ φλόγων οἱ θεοὶ, καλῶς ἐμβαλεύουσιν τὸ ἄβελον γὰρ θεὸν εὐδὲ ἐπινοῶσι ῥάδιον. κακοποιῶσι δὲ με διὰ τῶν αἰτίων ἐμελλόν ὁρμῶν; τί γὰρ αὐτοῖς, ἢ τῶ κοινῷ, ὃ μάλιστα προσοῦν), ἐκ τῶν περὶ ἐμῶν; εἰ τῶ μὴ ἐμβαλεύουσιν κατ' ἰδίαν περὶ ἐμὰ, περὶ γὰρ τῶ κοινῶν πάντως ἐμβαλεύουσιν, οἷς καὶ ἐπακολούθησιν καὶ ταῦτα συμβαίνονται, ἀσπάζεσθαι ἔσονται ὁ Φείλω. εἰ δὲ ἄρα πρὸς μηδεὶος βελεύον), πτερεῖν μὲν ἔχῃ ὁ σπον, ἢ μηδὲ γυνώσκω, μηδὲ εὐχόμεθα, μηδὲ ὁμνύω, μηδὲ τὰ ἄλλα πρὸς ὁμνύω, ἀπὲρ ἐκαστοῦ ὡς πρὸς παρόντας καὶ συμβαίνοντας

1 Chrysippi verba apud *Philostratum* sic se habent: Ὡς γὰρ αἱ κοινῶν ἐπινοήματα γαλοῖα φέρουσιν, ὃ καὶ ταῦτα μὲν ἐν παύλῳ, τῶ δὲ ὅλῳ ποιήματι χάρειν τὴν ὡς πρὸς πᾶσι ἔσται ψέφους ἐν αὐτῇ τῇ κακίᾳ τοῖς ἄλλοις ἐκ ἄλλης ἐστίν. Interest tantum, quod *Marcus* spon ὑπερβ. Chrysippi ἐπινοήματα φάσιν, sed uterque γαλοῖον dixerit: ille ad hominem pravam, hic ad pravitatem hominis ipsam retulerit. *Gatake*.

1 Legendum

Εἰδόντας τὰς θεὰς παρόσσοι μὲν εἰ
 ἢ ἄρα περὶ μηδεὶος τῇ καθ' ἡ-
 μῶν βαλεῖον, ἐμοὶ μὲν ἔχει
 περὶ ἐμαυτῶν βαλεῖον. ἐμοὶ δὲ
 ἐστὶ σκέψις περὶ τῶν συμφέρον-
 τος· συμφέρεται ἢ ἐκάσῳ, τὸ κα-
 τὰ τὸ ἑαυτῷ κατασκευῶν καὶ
 φύσιν. ἢ ἢ ἐμὴ φύσις λογικὴ
 καὶ πολιτικὴ· πόλις καὶ πατρίς, ὡς
 μὲν Ἀθηνῶν μοι ἡ Πάρις, ὡς
 ἢ Ἀνθρῶπων, ὁ κόσμος. τὰ δὲ
 πόλεις ἐν ταύταις ὡφέλιμα,
 μόνον ἐστὶ μοι ἀγαθὰ.

μέ. Ὅτι ἐκάσῳ συμβαίνει,
 ταῦτα τῷ ὅλῳ συμφέρεται· ἢ κεν
 τῷτο· ἀλλ' ἐπὶ πάντων, ὡς ἐπί-
 πων ὁψείτω φυλάξαι,
 ὅτι ἀνθρώπων· ἢ ἑτέροις ἀν-
 θρώποις. κρινότερον ἢ νῦν τὸ
 συμφέρον ὅτι τῶν μέσων λαμ-
 βανέσθω.

μέ. Ὅτι περὶ πάντων οἱ
 τὰ ἀμφὶ τῷ θεῷ καὶ τοῖς
 τοῖς τοῖς χωρίοις, ὡς αἰεὶ τὰ αὐ-
 τὰ ὁρῶμεθα, ὅτι ὁμοῦδες, προσ-
 κορὴ τῶν θεῶν ποιεῖ τῷτο καὶ ὅτι
 ὅλα τὰ βίβρα πᾶσι. πάντα γὰρ
 αὐτὰ καὶ τὰ αὐτὰ, καὶ ἐκ
 τῶν αὐτῶν. μέλει τίνας ἐν;

μέ. Ἐννοῶ συνεχῶς πάντας
 ἀνθρώπους, καὶ πάντων μὲν
 ὅτι τῶν μετὰ τῶν, πάντων δὲ πᾶν

tanquam si Deos praesentes &
 converfantes nobiscum habea-
 mus? at si de nulla re, inquam,
 nostra consilia ineunt; quidni
 egomet mihi consulam? mihi
 autem deliberatio competit, de
 eo quod conducat *mihi*. condu-
 cit vero unicuique, quod est
 constitutioni & naturæ ipsius
 consentaneum. porro natura
 mea rationalis & civilis est:
 civitas & patria qua Antoni-
 nus Roma; qua homo, mun-
 dus. hisce civitatibus quæ u-
 tilia, & mihi sunt bona.

45. Quæcunque unicuique con-
 tingunt, universo conducunt. hoc
 sufficere poterat. sed & illud ad-
 jiciatur, quod in universum ob-
 servatione habita deprehendes,
 quicquid alicui *conducit*, etiam
 aliis *conducere*. conducibilis ve-
 ro vocabulum in sensu commu-
 ni nunc sumatur, cum de re-
 bus mediis adhibetur.

46. Quemadmodum afficere
 te solent ea quæ in theatro locif-
 que ejusmodi repræsentantur,
 ut eadem semper uniformiter
 exhibita, spectandi fatietatem
 pariant: eodem modo & in vi-
 ta tota sis affectus. universa e-
 nim sunt fursum deorsum ea-
 dem, & ex eisdem. quousque
 igitur?

47. Istud jugiter cogita, omnis
 generis, omniumque tam studio-
 rum, quam & nationum homi-
 nes

1 Legendum forsan καὶ ἑτέροις. hoc est, ea quæ hominum alicui eveniunt,
 non universo tantum, sed hominibus etiam aliis aliquo modo conducere. Gatah.

2 Οπη Xyland. ὡς πικρὸς Lngd.

nes, mortem obiisse. descende hoc modo usque ad Philistionem, Phœbum, Origanionem. tum ad alias classes te transfer. eo nimirum nos concedere oportet, quo tot oratores disertissimi, tot philosophi verendi, Heraclitus, Pythagoras, Socrates; tot Heroes prisca, tot hos secuti imperatores, tyranni: Eudoxus insuper, Hipparchus, Archimedes; alia acuta, sublimia, industria, versuta, arrogantia ingenia: ipsi vitæ hujusce caducæ & in dieculam durantis subsannatores, qualis Menippus, illiusque similes. hos omnes jam olim occubuisse memineris. at ecquid inde illis mali? ecquid & illis, quorum ne nomina quidem supersunt? unicum ergo istic est, quod sit plurimi faciendum, ut veritatem justitiamque colens ipse, cum mendacibus injustisque benevole degas.

48. Oblectare te siquando libuerit, virtutes eorum, qui tecum vivunt, cogita; hujus industriam, illius modestiam, alterius liberalitatem, alterius aliam aliquam. nihil enim ani-

ἢ ἐθνῶν, πνεῦματος ὥστε κατέ-
ναι τὴν μέχρη φιλιῶντος, καὶ
φοίβου, καὶ Οριγανίου. μέντοι
νῦν ὅτι τὰ ἄλλα φύλα. ἐκεῖ δὲ
μεταβαλεῖν ἡμῶς δεῖ, ὅπως τε-
στῇται μὲν δέοντι ῥήτορες, ποσῶ-
ται δὲ σεμνοὶ φιλόσοφοι, Ἡρά-
κλειδος, Πυθαγόρας, Σωκράτης.
Ἰσοῦται δὲ ἥρωες πρότερον ποσῶται
δὲ ὑπερον στρατηγῶν, τύραννοι ὅτι
τέττοις ² δὲ Εὐδόξος, ³ Ἰππαρχος,
Ἀρχιμήδης, ἄλλαι φύσεις
ἰσχυραὶ, μεγαλόφρονες, φιλόπο-
νοι, πάνεργοι, αὐθάδεις· αὐτῆς
τὴν ἐπικέρει ἐφημέριον τὸ ἀνθρώ-
πων ζωῆς χλευασαί, οἷον Μέ-
νιππος καὶ ὅσοι τοιοῦτοι. πᾶσι πάν-
των ἰσῶν ἐννόη, ὅτι πάλαι κενὸν
τί ἐν ἴσῳ δέον ἀνθρώποις; τί καὶ τοῖς
μηδὲ ὀνομαζομένοις ὅλως; ἐν
ᾧδε πολλὰ ἄξιον, τὸ μὲν ἀληθεί-
ας καὶ δικαιοσύνης εὐμνητοῖς
ψεύσεσσι καὶ ἀδικίαις ἀναβιβῆναι.

μη'. Ὅταν εὐφραναί σε-
αὐτὸν θέλης, ἐνθυμῶ τὰ πρὸς
τὴν ἡμετέραν τῶν συμβίωντων οἷον,
τὰ μὲν, τὸ δραστέριον· τὰ δὲ
τὸ αἰδέημον· τὰ δὲ τὸ εὐμειάδο-
λον.

1 *Philistio* poeta Comicus erat *Socratis* ætate. quinam autem fuerunt *Phæbus* & *Origanio*, non certo notum est. *Dacier*. 2 *Εὐδόξος* *Αἰγίνης*, Κρίδος ἀστρολόγος, γεωμέτρης, ἱατρὸς, τομβίτης. τῶντοι ἀπὸ τῶ Εὐδόξου, εὐδόξου ἱκάλου, ἀπὸ τῆς λαμπρότητος τῆς φήμης *Laert.* l. 8. qui & vitam ejus breviter descripsit *Gatacr.* *Olymp.* 99. ac deinceps etiam 103, clauit. *Vossius* de *Scient. Math.* c. 33. 13. quem vide. 3 *Hipparchus* *Nicæus*, insignis *Mathematicus*; quem *consiliatorum naturæ participem* vocat *Plin.* *hist. nat.* l. 2. c. 12. vid. & *ibid.* c. 26. *Gatacr.* *Olymp.* 154, ac novem sequentibus floruit. Vid. *Vossium* de *Scient. Mathematic.* c. 33. 4.

τοινῶν ἄλλῃ δὲ ἄλλό τι. ἐδὲν γὰρ ἕ-
τως εὐφραίνῃ, ὡς τὸ ὁμοίωμα-
τα τῶν ἀρετῶν, ἐμφαινόμενα τοῖς
ἡθεσι τῶν ζώντων, καὶ ἀδρόα
ὡς οἷόν τε ζυμπύπτοντα. διὸ καὶ
πρόχρησται αὐτὰ ἐκτίον.

μβ'. Μή τι θυχεραίνῃς, ὅτι το-
σῶν δὲ πινῶν λιτρῶν εἶ, καὶ ἐ τρι-
ακισίων; ἔγωγε δὲ καὶ ὅτι μέχρι
τοσῶν ἢ ἐτῶν βιωτήσιν σοι, καὶ ἐ
μέχρι παλαιοῖς. ὥσπερ γὰρ τῆς
ἐσίας, ὅσον ἀφώρισται σοι σέβας,
ἔτως καὶ ὅτι τῷ χρόνῳ.

ν'. Πειρώμεν περὶ αὐτὰς.
πράττει ἢ καὶ τῶν ἀπόντων, ὅταν τῷ
δικαιοσύνης ὁ λόγος ἔτως ἀγῇ.
εἰάν μιν τι εἰς ἡς παροχρῶμε-
νος ἐκίστηται, μετὰ βίαν ὅτι τὸ
εὐάρεστον καὶ ἀλυπτον, καὶ συγχρῶ
εἰς ἄλλῃ ἀρετῇ τῇ καλούσῃ καὶ
μέμνησο ὅτι ¹ μεθ' ὑπερχαίρε-
σις ὁρμᾷς, ² ὅτι καὶ τῶν
ἀδυνατῶν σὺν ὀρέγῃ. τῷ
ἐν; τῷ τοῖας δὲ τῷ ὀρ-
μῇς. ³ τὰς ἢ τυγχάνεις, ἐφ'
οἷς παρήχθημεν, ταῦτα γίνεσθαι.

να'. Ο μὲν φιλόδοξος ἀλ-
λοτρίαν ἐπὲρ γὰν ἰδίαν ἀγαθὸν
ὑπολαμβάνει· ὃ ἢ φιλήδονος,

num oblectat magis, quam vir-
tutum imagines in moribus eo-
rum qui una degunt nobiscum
exferentes se, & quam fieri potest
confertissime, mentis oculis se in-
gerentes. in promptu itaque sint
tibi.

49. Nunquid quod tot pon-
do, non autem trecentorum sis,
ægre fers? nec itaque, quod
tot annos, non autem plures,
victurus sis, ægre feras. Sicut
enim staturæ, sic & temporis,
quantum assignatum est tibi, tan-
to contentus sis oportet.

50. Aliis quæ iusta sunt, per-
suadere annitatur. Sed invi-
tis etiam facito, quod iustitiæ
ratio exegerit. quod si quis vi
adhibita obstiterit tibi, tu ad
æquanimitem & tranquillita-
tem te transfer, eoque quod ob-
stat ad virtutis alterius exerci-
tium fac utare. memineris etiam,
quod cum exceptione opus ag-
grediebare, nec id appetebas,
quod fieri non potest. quid
ergo? conatum istiusmodi. hunc
autem assequeris, etiam si ea
quæ conatus fueras, non fiant.

51. In actione aliena ambi-
tiosus bonum suum situm o-
pinatur: in passione sua volup-
tarius:

¹ Vid. ad lib. 4. 1. ² Lege καὶ ὅτι & postea ὀρέγῃ. *Γαὰρ*. ³ Deesse vi-
detur aliquid. Supplenda forsitan conditionalis particula ut sensus sit in-
teger, [εἰ] ἐφ' οἷς παρήχθημεν. atque ita sensisse videntur interpretes. Malim
tamen adiecta etiam negativa [εἰ καὶ] ἐφ' οἷς παρήχθημεν, ταῦτα [εἰ] γίνονται.
nos quod nostrum est, hoc est, conatos esse consequimur, etiam si ea ad quæ im-
pulsus sumus, nequaquam fiant, neque exitum sortiantur conatus nostri. ὁρμῇ
liquidem, i. e. actum nostrum, non & effectum, quod in aliena potestate
situm, nobismet ipsi proponebamus. Vel etiam persona eadem continua-
ta, καὶ ἐφ' οἷς παρήχθημεν, ταῦτα μὴ γίνονται. *Γαὰρ*.

x Legendum

tuarius: in actione sua vir prudens.

52. Licet de re hac vel illa nihil opinari, atque ita animi perturbationem omnem effugere. neque enim habent in se res ipsæ vim ullam judicia nostra eliciendi.

53. Assuesce eis quæ ab alio dicuntur animum sedulo adhibere, & quantum poteris dicentis animo penitus interesse.

54. Quod examini non conducit, nec api conducit.

55. Si gubernatori nautæ, medico ægroti maledicerent, ecquem alium auscultarent? aut quo modo exsequerentur illi, quod navigantibus salutem pareret, ægrotantibus sanitatem?

56. Quam multi eorum, qui buscum in mundum intraveram, ex eodem jam excesserunt?

57. Aurigine affectis mel amarum videtur; à cane rabido morsus, aqua formidabilis: contra pueris pila pulchrum quid. quare igitur cuiquam succenses? an minus posse putas mentis errorem, quam apud æquatam bilem, apud lymphaticum virus?

58. Quo minus secundum na-

ιδίαν πᾶσιν· ὁ γὰρ νῦν ἔχων, ἰδίαν περᾶξιν.

νβ'. Εἴτεσι παρὶ ταῦτα μηδὲν ὑπολαμβάνειν, καὶ μὴ ὀχλεῖσθαι τῇ ψυχῇ· αὐτὰ γὰρ ἰὰ πράγματά ἐκ ἐκείνων φύσιν ποιητικὴν τῇ ἡμετέρων κρίσεων.

νγ'. Εἴδοιεν σεαυτὸν παρὸς τὸ ὕψος ἐπὶ τῶν λεγομένων γίνεσθαι· ἀπαρενθυμήτως, καὶ ὡς αἰὼν τι ἐν τῇ ψυχῇ τὰ λέγονται γίνεσθαι.

νδ'. Τὸ ἰὼ σμήνη μὴ συμφέρειν, ἀλλὰ τῇ μελίσει συμφέρειν.

νε'. Εἰ ἢ κυβερνῶν οἱ ναῦται ἢ ἰατροὺς οἱ κάμνοντες κακῶς ἐλεγον, ἄλλω τίνι ἂν παρῆσαν; ἢ πῶς αὐτοὺς ἐπερροίη, τὸ τοῖς ἐμπόλεμοις σωτήριον, ἢ τοῖς θεραπευτικοῖς ὑγιανόν;

νς'. Πόσοι μετ' ὧν εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, ἤδη ἀπεληλύθασιν;

νζ'. Ἰκτεριῶσι τὸ μέλι πικρὸν φαίνεται. Ἐλευσομένηται τὸ ὕδωρ φοβερόν· καὶ παιδίοις τὸ σφαίριον καλόν. τί ἐν ὀρχήμασι; ἢ δοκεῖ σιῖ εἰλαστον ἰσχυρὸν τὸ διεψόσμενον ἢ τὸ χολίον τῷ ἰκτεριῶνι, καὶ ὁ πῶς τῷ λευσομένῳ;

νη'. Κατὰ τὸν λόγον τῆς σῆς

1 Legendum cum *Gataker* τῷ, vel postea λεγόμεν. 2 Vid. ad lib. 5. 3 Recte monet *Gul. Cantab.* var. lect. l. 7. c. 1. Legi debere κυβερνῶν, & ἰατροῖς. *Gataker*.

σῆς φύσεως, βίβν σι ἔδεις
καλύσει· ὡρὰ πὺν λόγον
τῆς κοινῆς φύσεως, ἔδεν σι
συμβήσεται.

νθ'. Οἷοί εἰσιν, οἷς θέλ-
σιν ἀρέσκειν, καὶ δι' οἷα ἐξε-
γινόμενα, καὶ δι' οἷων ἐνε-
ργειῶν· ὡς περὶ ὅς οἱ αἰῶν
πάντα καλύψει, καὶ ὅσα ἐ-
κάλυψεν ἤδη.

turæ tuæ rationem vivas, ne-
mo te coëgerit. præter ratio-
nem vero naturæ communis
nihil tibi contigerit.

59. *Perpende tacum*, quales
sint quibus placere cupiunt *quam*
plurimi, & quarum rerum potiun-
di caussa *id velint*, quibusque offi-
ciis *ista demereantur*. item quam
cito ævum omnia condet, quot-
que etiam res jam condiderit.

LIBER VII.

BIBΛION ζ'.

1. **Q**UID est vitiositas? hoc, quod sæpe vidisti. in omni casu occurrat idem, hoc est quod sæpe vidi. omnino sursum deorsum eadem deprehendes, quibus refertæ sunt historiz priscæ, mediz, præsentis; quibus civitates atque familie scatent. nihil est novi. consueta & caduca sunt omnia.

2. Dogmata in te aboleri quo modo poterunt, nisi cogitationes his congruæ extinguantur? quas resuscitare tibi, quoties libuerit, licet. possum de re ista, quod oportet, opinari. si possum, quid perturbatur mihi animus? nihil quicquam ad mentem faciunt, quæ extra mentem sunt sita. hoc modo sis affectus, & rectus consistis. reviviscere tibi licet. res ipsas intueri prout prius vidisti: hoc est enim reviviscere.

3. Pompæ studium inane, fabulæ scenicæ, greges, armen-

α'. **Τ**Ι ἐστὶ κακία; τῶτ' ἐστίν, ὃ πολλάκις εἶδες. Ἐπὶ πάντας συμβαίνοντος πρόχρησιν ἔχε, ὅτι τῶτ' ἐστὶν ὃ πολλάκις εἶδες. ὅλως ἄνω κατὰ τὰ αὐτὰ εὐρήσῃς, ὧν μετὰ αἱ ἰστορίαι αἱ παλαιαὶ, αἱ μέσαι, αἱ ὑπόγιοι. ὧν νῦν μετὰ αἱ πόλεις καὶ οἰκίαι· ἔδεν καινόν· πάντα. Ἐσυνήθη ὀλιγοχρόνια.

β'. Τὰ δόγματα πῶς ἄλλως δύναται νεκραθῆναι, εἰ μὴ αἱ κατάλληλαι αὐτοῖς φαντασίαι σθεοδῶσιν; ὡς δυνεκῶς ἀναζωπυρεῖν ἐπὶ σὶ ἐστὶ δυνάμει περὶ τῶτ', ὃ δ' αἱ, ὑπολαμβάνειν. εἰ δυνάμει, τί παρὰ σομαι; πᾶ ἔχω τ' ἐμῆς θλῆνούς, ἔδεν ὅλως πρὸς τ' ἐμὴν θλῆνούς. τῶτ' πᾶς, καὶ ὁρθὸς εἰ. ἀναβιάσιναι σὶ ἔχουσιν· ἴδε πᾶν τὰ πράγματα, ὡς εἴρας· ἐπὶ τῶτ' ἡδὲ τὸ ἀναβιάσιναι.

γ'. Πομπῆς κενωσάδια, ἐπὶ σκληρῆς δράματα, πόμνια, ἀγέλαι,

1 Συνηθὴ καὶ *Gatak*. 2 Ab opinione de rebus *phantasiae* obvenientibus, & parum ab intellectu perspectis temere judicante, jam antehac sæpe evictum est mala nostra oboriri omnia; nec dubium est quin idem hic loci voluerit *Antoninus*. *Dacier*. 3 *As Gatak*. 4 Vana viliaque varia coacervat; quibus hominum vita conteri solet. confamilia istis habuimus supra 1. 5. 33. nec absimilia prorsus infra c. 48. *Gatak*.

ἀγέλαι, διαδοραπισμοί, κυνίοις
ὁστέριον ἐρρίμιδμον, ψωμίον εἰς
ταῖς τ' ἰχθύων δεξαμενάς, μυρ-
μήκων πελαιπωρίαί, καὶ ἀχθο-
φορίαί, μυϊδίων ἐπισημύων δια-
δρομαί, σιγιλάρια νευροσπα-
σόμενα. χρὴ ἔν ἐν τέτοις εὐμε-
νῶς μὲν καὶ μὴ φρυαλίτομενον ἐσ-
ταί· παρακαλεθῆναι μὲν τοί, ὅτι το-
σάδε ἀξίος ἕκαστος ἐστὶν ὅσα ἀξία
ἐστὶ ταῦτα περὶ ἃ ἐσπόμεθα.

δ'. Δεῖ κατὰ λέξιν ὡς σκο-
λεθῆναι τοῖς λογιζομένοις, ἥ καὶ ἐ-
καστὴν ὁρμὴν γινωσκόμενοις. Ἐπὶ
μὲν τῇ ἐπείρᾳ, εὐθύς ὁρᾶν, ἐπὶ τῇ πα-
σκόπῃ ἢ ἀναφορᾷ· ἐπὶ τῇ ἐ-
πείρᾳ, ὡς φυλάσσειν, τί τὸ ση-
μαινόμενον.

ε'. Πότερον ἐξαρκεῖ ἡ ἀλγαινοῖα
μὲς πρὸς τὴν, ἢ ὅ; εἰ μὲν ἐξαρ-
κεῖ, χρῶμαι αὐτῇ ὡς πρὸς τὸ ἔργον,
ὡς ἐργάζεσθαι ὡς τὸ ὅλων φύ-
σις δοθέντι. εἰ δὲ μὴ ἐξαρκεῖ, ἡ-
ται ὡς ἁπλοῦς τῇ ἐργᾷ τῷ δύ-
ναμίδι κρεῖττον ἢ πλεονέσει, εἰ δὲ
ἄλλως τὸ μὴ καθήκη· ἢ πρᾶσ-
σω ὡς δύναμαι, ὡς παρα-
λαβὼν τὸ δύναμίδιον καὶ ὡς ὡς
χρησιν ὅ· ἐμὲ ἡγεμονικῇ ποιῆ-
σαι τὸ εἰς τὴν κοινωνίαν νῦν καί-
ριον καὶ χρήσιμον. ὅ, πρὸς ἃ δὲ
ἐμὲ τὸ, ἢ σὺν ἄλλῳ ποιῶ, ὡ-

ta, velitationes, catulis proje-
ctum officulum, offula in pi-
scinam immissa, formicarum æ-
rumnæ & bajulationes, mu-
sculorum perterritorum discursus,
sigillaria verticillis cita.
hoc genus sunt externa cuncta. in
his igitur benevolum placidum-
que consistere par est, non au-
tem insolescere: intelligere ni-
hilominus, tanti quemque esse,
quanti illud est in quo studium
posuerit.

4. In sermone, eis quæ
dicuntur; in conatu omni, eis
quæ sunt animum advertere
oportet: & in altero quidem,
quid designetur; in altero ve-
ro, quorsum referatur, conside-
randum.

5. Sufficitne ad istud mens
mea, necne? si sufficit, ea
tanquam instrumento ab uni-
versi natura mihi dato ad hoc
efficiendum utor: si non suffi-
cit, aut opus illi concedo, qui
me melius id efficere potest,
nisi aliter ad officium meum
pertinuerit; vel quod possum
facio, eo adscito qui mentis
meæ opera usus id possit,
quod ad societatem humanam
est hoc ipso tempore tempe-
stivum ac utile. quicquid enim,
vel per me, vel cum alio fece-
ro,

1 Aut ista è loco suo mota sunt, aut, quæ ad membra priora pertinent,
Marcus ipse subjunxit. Hunc itaque in vertendo ordinem sequi præ-
ptabam. *Gatak.*

ro, ad id duntaxat tendere fas est, quod est societati utile & congruum.

6. Quam multi qui celebres admodum olim exstiter, oblivioni nunc sunt traditi? quam multi etiam eorum, qui istos celebraverant, jam olim penitus aboliti sunt?

7. Auxilli ne te pudeat. hoc est enim tibi propositum, ut quod est muneris tui facias, quomodo militi in dimicatione murali. quid ergo, si ad propugnaculum ascendere solus, quia claudus es, nequeas, ab altero vero adjutus possis?

8. De futuris sollicitus ne sis. accedes enim ad ea, si ita necesse fuerit, ratione instructus eadem, qua nunc ad praesentia uteris.

9. Omnia sunt sibi invicem implexa, & vinculo quodam sacro sibi invicem sic devincta, ut nihil alterum ab altero sit alienum. coordinantur enim simul, eundemque mundum cohonestant. etenim & mundus unus, & Deus unus est in omnibus, & † materia una, & lex una; ratio nempe animantium intelligentium omnium communis, & veritas una. siquidem & perfectio una animan-

δε μόνον χρησιμεύειν, εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν καὶ εὐάριστον.

5'. Ὅσοι μὲν πολυμήντοι γένεσι, ἤδη λήθη ᾧ δαδεδόν; ὅσοι δὲ τὰς ὑμνήσαντες παλαιὰς ἐκπεδών;

ζ'. Ἡ μὴ αἰσχύνῃ βοηθέμενος· πρόκειται γὰρ σοι ἐνεργεῖν τὸ ὑπεράλλον, ὡς στρατιώτῃ ἐν τειχομαχίᾳ. τί ἔν ἐάν σὺ μὲν χωλαίνων ἐπὶ τῷ ἐπαλξίν ἀναβῇ μόνος, μὴ δύνῃ, σὺν ἄλλῳ δὲ δυνατὸν ἢ τῷ;

η'. Τὰ μέλλοντα μὴ παρασέτω. ἤξεις γὰρ ἐπ' αὐτὰ, ἐάν δέῃσῃ, φέρων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς νῦν πρὸς τὰ παρόντα χρᾶς.

θ'. Πάντα ἀλλήλοις ἐπιπλέκεται καὶ ἡ σύνδεσις ἱερὰ, καὶ σχεδὸν ἡ ἐδὲν ἀλλότριον ἄλλο ἄλλῳ. συγκατατίκται γὰρ, καὶ συγκοσμεῖ τὸ αὐτὸν κόσμον. κόσμος τε γὰρ εἰς διὰ πάντων, θεὸς εἰς διὰ πάντων, καὶ εἰς μία, καὶ νόμος εἰς, λόγος κοινὸς πάντων τῶν νοερῶν ζώων, καὶ ἀλήθεια μία. εἷς καὶ τελειότης μία τῷ ὁμογενῶν

† Periochen superius proximam, à librario aliunde interjectam censet *Xyland.* quia quæ hic dicuntur eodem pertineant, quo priora illa c. 4. Sunt quidem argumenti ejusdem & hæc & illa periocha: verum nihil obstat, quo minus ita fuerint à *Marco* ipso digesta, qui prout in mentem nunc hæc nunc illa venerant, chartis illinere solenne habuit. *Gatak.* † *Natura Xyland.* substantia *Casab.*

νῶν, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος μετιχόν-
των ζώων.

ι. Πᾶν τὸ ἐνυλον, ἐναφανί-
ζεται ταχίστα τῇ τ' ὅλων ἐσία·
καὶ πᾶν αἴλιον, εἰς τ' τ' ὅλων λό-
γον ταχίστα ἀναλαμβάνεται· καὶ
πάντες μνήμη ταχίστα ἐγκατα-
χώννυται τῷ αἰῶνι.

ια'. Τῷ λογικῷ ζῳῷ ἡ αὐ-
τῇ πρῶξις κατὰ φύσιν ἐστὶ, καὶ
κατὰ λόγον.

ιβ'. Ορθὸς, ἡ ὀρθόμηνος.

ιγ'. Οἷόν ἐστιν ἐν ἡνωμένοις ταῖς
μέλεσι τῷ σώματι, τῶν ἔχει
τὸν λόγον ἐν διεσῶσι ταῖς λογικαῖς,
πρὸς μίαν πνῆσι συνεργίαν κα-
ποκδυασμένα. μᾶλλον δέ σοι ἡ
τέτρα νόσις περσπεύεται, ἐὰν
πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις λέγῃς,
ὅτι μέλος εἰμὶ καὶ ὅτι λογί-
κων συστήματος. ἐὰν δὲ ἀφ' ἑ
καὶ ῥῶσι καὶ μέλος εἶναι ἑαυ-
τὸν λέγῃς, ἔπω δὲ καὶ καρδίας
φιλεῖς τὰς ἀνθρώπων· ἔπω σε
καταληπτικῶς εὐφραίνει τὸ
εὐεργετῆν· εἴη ὡς περὶ αὐτὸ
ψιλὸν ποιῆς· ἔπω ὡς αὐτὸν
εὐποιῶν.

ιδ'. Οὐ θέλει, ἔξωθεν περσ-

tium sibi invicem congenerum,
eiusdemque rationis partici-
pum.

10. Materiale omne, in uni-
versi substantiam quam celer-
rime evanescit: † caussale omne,
in universi rationem non minus
cito resorbetur; memoria deni-
que rei cujusque pari celeritate
in ævo quasi defossa sepelitur.

11. Animali ratione prædito
eadem actio est, & secundum
naturam, & secundum rationem.

12. Aut rectus, aut erectus sis.

13. Quomodo se habent in
continuis corporis membra, eo-
dem se habent in diffitis quæ
ratione sunt prædita, cum ad mu-
tuas rei eidem conficiendæ ope-
ras conferendas nata sint utraq;
consideratio hæc animum tuum
magis attinget, si te frequenter sic
allocutus fueris, Membrum sum
ego compagis istius quæ ex ra-
tione præditis componitur. fin
partem duntaxat esse te dixe-
ris, homines ex animo nondum
diligis: hoc ipsum benefacere per
se nondum oblectat te: adhuc
tanquam quod fieri deceat tan-
tum facis, nondum perinde ac si
tibi ipsi benefacias.

14. Quicquid voluerit, eis
ex-

1 Verba illa ἀφ' ἑ καὶ ῥῶσι καὶ μέλος εἶναι glossæ forsan fuerint. Gatak. 2 Καταλη-
πτικῶς legi vult Gatak. ita nempe delectat ut ulterius nihil requiras. eadem
vox reperitur l. 9. 42. ubi vide. verum καταληπτικῶς retinet Dacier. &
vertit, Veram istam & solidam quæ à totius corporis consensu proficiunt, non-
dum percipis voluptatem. Id enim agit Anonimus, ut membrum quod ceteris
facit bene, eadem opera benefacere & sibi & eodem affici gaudio, evincat,
quo illa quibus beneficit, persunduntur. † Spirituale Dacier.

trinfecus accidat, quæ casibus istiusmodi affici possunt. ipsa enim, quæ affecta sunt, conquerantur, si velint. ipse nisi malum censuero id quod contingit, nondum sum læsus. in me autem situm est, nihil tale opinari.

15. Quicquid vel fecerit vel dixerit quisquam, probum esse me oportet. haud aliter, quam si aurum aut smaragdus aut purpura ita jugiter diceret, Quicquid fecerit dixeritve quisquam, smaragdum esse me oportet, nitoremque meum retinere.

16. Mens an non ipsa perturbat se? verbi gratia, an non ipsa in formidinem, in moestitiam impellit se? an non se ipsa cupiditate incendit? alius quis si terrefacere eam aut contricare possit, faciat. in ipsius voluntate situm est, ut ne ad motus istiusmodi opinando se commoveat. corpusculum ne quid patiatur, sibi curæ habeat, si possit; & quando patitur quicquam, conqueratur: animula vero, quæ timet, quæ dolet, quæ super his omnino aliquid opinatur, nihil horum patietur, nisi si ipse in iudicium istiusmodi demiseris. nullius rei alterius per

πιπλέτω· τοῖς παθεῖν ἐκ τῆς προσπρώσεως ταύτης δυναμένοις. ἐκεῖνα γὰρ, εἰάν θελήσῃ, μέμψεται πρὸς παθόντα· ἐγὼ δὲ, εἰάν μὴ ὑπολάβω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός, ὥστε βέβλαμμαι. ἔχει δέ μοι μὴ ὑπολαβεῖν.

15. Ο, ἂν τις ποιῇ ἢ λέγῃ, ἐμὲ δὲ ἀγαθὸν εἶναι, ὥς ἂν εἰ ὁ χρυσός, ἢ ὁ σμαράγδος, ἢ ἡ πορφύρα τὰ πρὸς αἰεὶ ἔλεγον. 2 ὁ, ἂν ποιῇ, ἢ λέγῃ, ἐμὲ δὲ σμαράγδον εἶναι, καὶ τὸ ἐμαυτῷ χρώμα ἔχειν.

15. 3 Τὸ ἡγεμονικόν, αὐτὸ ἑαυτῷ οὐκ ἐνοχλεῖ. οἷον, λέγω, καὶ φοβεῖ αὐτὸ εἰς σπινθουρίαν. εἰ δὲ τις ἄλλος αὐτὸ φοβῆσαι ἢ λυπῆσαι διώκῃ, ποιεῖτω. αὐτὸ γὰρ αὐτὸ ὑποληπτικῶς καὶ τρεῖς εἰς τοιαύτας τροπὰς. πρῶτον, σώματιον μὴ πάθῃ τι, αὐτὸ μερμυρνάτω, εἰ διώκῃ, καὶ λέγειτω, εἴ τι πάσχει τὸ ψυχάριον, τὸ φοβερόν, τὸ λυπρόν, τὸ περὶ τέτων ὅλως ὑπολαμβάνον, ἐδὲν μὴ πάθῃ. 4 καὶ γὰρ ἔχεις αὐτὸ εἰς κρίσιν τοιαύτῳ. ἀπερσδεῖς ἐστὶν

1 Hoc est, corpusculi mei membris. *Gatak.* 2 Lego, ὅ, τι ἂν τις π. *Gatak.* 3 Manca hæc esse ex sequentibus satis patet. *Boetius* per interrogationem concipi postulat: cui ego libens assentior; & quæ desunt, ita supplenda existimarem. καὶ ἐνοχλεῖ; οἷον λέγω, καὶ φοβεῖ αὐτὸ; [καὶ λυπῇ]; εἰς σπινθουρίαν [καὶ αὐτῷ]; vel καὶ ἄλλοι;] *Gatak.* 4 Εἰ καὶ ἄλλος, vel παρὶς αὐτὸ εἰς κ. *Salmaj.* quam lectionem in versione expressit *Gatak.*

ὅσον ἐφ' ἐαυτῷ, τὸ ἡγεμονικὸν, εἰ ἂν
μὴ ἐαυτῷ ἐνδύαν ποιῇ· καὶ ἂν αὐτὸς
ἢ καὶ ἀπαραχον, εἰ ἀνεμπόδισον, εἰ ἂν
μὴ ἐαυτὸν παραδοῇ καὶ ἐμποδίσῃ.

15. Εὐδαιμονία ἐστὶ δαίμων
ἀγαθός, ἢ ἀγαθόν. τί ἔν ᾧ δε
ποιεῖς, ὧ φαντασία; ἀπέρχῃ,
τὸς θεῷ σοι, ὡς ἦλθες· ἔγδ
χρηζέω ἑ. ἐλήλυθας ἢ κατὰ
τὸ ἀρχαῖον εἶδος. σὺν ὀργίζο-
μαί σοι· μόνον ἀπιδί.

16. φοβήταί τις μεταβολῇ;
τί γὰρ δυνάτῃ χωρὶς μεταβολῆς
ἡρέαται; τί δαί φιλότερον ἢ εἰ-
κειότερον τῇ τ' ὅλων φύσει; σὺ
ἢ αὐτὸς λῶσαι δυνάσασαι, εἰ ἂν
μὴ τὰ ξύλα μεταβάλλῃ; τραφῇ-
ναι ἢ δύνασαι, εἰ ἂν μὴ τὰ ἐδωδ-
μα μεταβάλλῃ; ἄλλο δὲ τί τ' χρη-
σίμων δυνάταί σιωπελεσθῆναι
χωρὶς μεταβολῆς; ἐχ' ὁρᾷς ἔν,
ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ σὲ μεταβάλλειν ὁ-
μοίον ἐστὶ καὶ ὁμοίως ἀναγκαῖον
τῇ τῶν ὅλων φύσει;

17. Διὰ τ' ἢ ὅλων ἐστιάς, ὡς

se indiga est mens, nisi ipsa si-
bi indigentiam creaverit. ea-
demque ratione & perturba-
tione & impedimento omni
immunis, nisi ipsa se pertur-
baverit aut impediverit.

17. Felicitas est bonus ge-
nius, five mens bona. quid i-
gitur facis hic, ὁ phantasia?
faceffe hinc, per deos, uti ac-
cessisti: nihil enim opus te ha-
beo. more antiquo accessisti.
nec succenseo tibi tamen: fa-
cessie tantum.

18. Cur mutationem quis me-
tuat? ecquid enim fieri potest
absque mutatione? • ecquid au-
tem aut gratius aut familiarius
universi naturæ? ipse num bal-
neo uti poteris, ni ligna mu-
tationem subeant? num nutri-
ri, ni edulia itidem mutantur?
nunquid aliud utile quicquam
porfici, nisi interveniente mu-
tatione? an non vides simile
quiddam esse & mutationem
tū, nec universi naturæ minus
necessarium?

19. Per mundi substantiam,
tanquam

1 Deesse vocabulum aliquod videtur, quod membrum posterius expleat.
forsan [ἡγεμονικόν] ἀγαθόν, fuerat, in hoc enim Marco censente τὸ πᾶν. Idem-
que eidem ὁ δαίμων iste. l. 2. 13. 17. & l. 10. 13. quo loco ait τὸν εἶναι, ubi
voluerit, ἀγαθὸν δαίμονα fieri. Conjecturam meam firmat, quod ex Platone
Clementis Stromat. l. 2. Αὐτὸς δὲ ὁ Πλάτων τὴν εὐδαιμονίαν, τὸ εἶναι τὸν δαίμονα ἐ-
χον· δαίμονα ἢ λόγον, τὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἡγεμονικόν. Gatak. 2 Forsan [ἢ] τὸς
Θεῷς, atque ita Casaub. Sed nec fortasse ἢ particula illa interjecta opus fue-
rit. liquidem Salmasius formulam usitatam esse monet τὸς Θεῷς σοι, subaudi
ὁμῶν, eamque locutionem occurrere in Anacreonte carm. 31. Ἀφίς με, τὸς
Θεῷς σοι, Πῶν πῶν ἀμύνει. & Arrian. in Epictet. Dissert. l. 3. c. 26. Παύσαι,
τὸς Θεῷς σοι, ἐμπάξων με τῇ ψυχῇ. Locus ergo sincerus & integer est. nec
ulla ratione admittenda Annotationis Lugd. interpolatio ἀπέρχῃ σοι τὸς
Θεῷς σοι. Gatak.

tanquam per torrentem, corpora transeunt universa, ipsa universo, prout membra sibi invicem nostra, coalita & eidem coöperantia. quot Chrysippos, quot Socrates, quot Epictetos jam dudum absorpsit ævum istud? idem tibi de quovis tum homine, tum re succurrat.

20. Hoc unum me sollicitum habet, nequid ipse faciam, quod hominis conditio vel minus velit, vel secus velit, vel nunc nolit.

21. Instat tempus, quo tu omnium oblitus eris; instat, & quo omnes tui.

22. Hominis est, etiam eos qui offendunt, diligere. hoc fiet, si una succurrat tibi, tum esse tibi cognatos, tum incios-invi-
tosque peccare: adhæc, paulo post utrosque vestrum morti concessuros; præ omnibus denique, nihil eos te læsisse. neque enim mentem tuam deteriorem facere possunt, quam prius fuerat.

23. Universi natura ex communi rerum omnium materia, tanquam è cera, nunc equuleum effingit; quem mox denuo diffingit, ejusdemque materia ad arborem producendam abutitur; tum ad homuncionem, dein ad aliud quidpiam. horum autem quodlibet ad breve temporis spatium subsistit. istis autem, sicut arcæ, dissolvi nihilo magis molestum est, quam compingi primo fuerat.

διὰ χημάρων διακρούει) πάντα τὰ σώματα, τῷ ἔλῳ συμφυῇ & συνεργῶν, ὡς τὰ ἡμέτερα μέρη ἀλλήλοις. πῶς ἤδη ὁ αἰὼν Χρυσίππου, πῶς Σωκράτης, πῶς Ἐπικτήτης κατὰ πέπωναεν; ἰδὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ παντὸς ἔπινος ἐν σοὶ ἀνθρώπου τε καὶ πράγματος ὡς ἐπιπίπτει.

κ'. Εἰ μὲν ἐν μόνον ὡς ἰσά, μή τι αὐτὸς ποιήσω, ὃ ἡ κατασκευὴ ἔσ' ἀνθρώπου καὶ θέλει, ἢ ὡς καὶ θέλει, ἢ ὃ νῦν καὶ θέλει.

κα'. Εγγὺς μὲν ἡ σὴ ὡς πάντων λήθη. ἐγγὺς δὲ ἡ πάντων περί σε λήθη.

κβ'. Ἰδὼν ἀνθρώπου φιλεῖν καὶ τὰς πλείους. τὰ τοῦδε γένε), εἰς συμπερασίπῃ σοι, ὅτι & συγγενεῖς, καὶ δι' ἀγνοίαν, & ἄκοντες ἀμαρτάνουσιν, καὶ ὡς μετ' ὀλίγον ἀμφοτέροι περὶ ἡμετέρας, καὶ πάντων, ὅτι καὶ ἐξέλαψέ σε, καὶ τὸ φεγεμονικόν σε χεῖρον ἐποίησεν, ἢ ὡς ὁδὸν ἔλῳ.

κγ'. Ἡ τῶν ὅλων φύσις, ὅτι ὅλης ἐστίαι, ὡς κηρὲς, νῦν μὲν ἰππῆριον ἐκπλασέ, συγχέασαι δὲ ἴσται, εἰς δένδρεα φύσιν συνεχρήσασθαι ἢ ὕλη αὐτῶν εἶτα εἰς ἀνθρώπων, εἶτα εἰς ἄλλο τι ἐκαστον δὲ τέτων πρὸς ὀλίγον ὑπέστη. διὸν ἢ ἐδὲν τὸ διαλυθῆναι τῷ κίωτι, ὡς περὶ ἐδὲ τὸ συμπαλῆναι.

κδ'. Ἦ τὰ

κο'. Ἐν τῷ ὅππῃ τὸ πρῶτον τῷ παρὰ φύσιν, ὅταν πολλάκις ἐναποθνήσκῃ ἢ πρόχρημα, ἢ τὸ πλεονάζον ἀπεσείσθῃ, ὥστε ὅλως ἐξαφθίμῃαι μὴ διῶκαδ' αὐτῶ γε τέτρω παρὰ φύσιν περὶ, ὅτι παρὰ τὸ λόγον. ἂν γὰρ καὶ ἡ συναίδησις εἰς αἰμαρτάνην οὐχ ἴσεται, τίς ἐπὶ τῷ ζῆν αἰτία;

κε'. Πάντα ὅσα ὁρᾷς, ὅσον ἔπω μετὰ βλαβῇ ἢ τὰ ὅλα διοικῶσι φύσις, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν ποιήσῃ ἐπαλιν ἄλλα ἐκ τῆς ἐκείνων φύσεως, ἵνα αἰνεαρόν ᾖ ὁ κόσμος.

κς'. Οὔτε τις ἀμαρτή τι εἰς σέ, εὐθύς ἐσθ' οὐκ εἶ τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὑπολαβὼν ἡμαρτι. τὰ πρὸς ἰδὼν, ἐλέησεις αὐτὸν, ἐπὶ θαυμάσεις, ἔτι ὀργισθήσῃ. ἢτοι γὰρ ἐκ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ἐκείνῳ ἀγαθὸν ἢ ὑπολαμβάνεις, ἢ ἄλλο ὁμοειδές. δεῖ δ' ἐν συγνώσκῃ. εἰ δὲ μηκέτι ὑπολαμβάνεις τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ καὶ κακὰ, ῥᾶον ἐνδυνῆς ἔσῃ τῷ παρορῶντι.

κζ'. Μὴ τὰ ἀπόντα ἐνοεῖν, ὡς ἡδὴ ὄντα· ἀλλὰ τὰ παρόντων τὰ δεξιότατα ἐκλογίζε-

24. Torvitas vultus est valde præter naturam. ubi ei sæpius assueverit quis, immori solet; vultusque decor ita inde extinguitur, ut denuo reaccendi omnino nequeat. ex hoc ipso autem intelligas licet esse præter rationem. Siquidem enim *ita vultum quis obfirmaverit*, ut peccati sensus omnis aufugerit, quorum homo sic affectus vitam protrahat amplius?

25. Quæcunque vides universa mox est mutatura universi rectorix natura, aliaque ex eorum materia effectura, & ex horum rursus alia, ut mundus perpetim renovetur.

26. Cum adversus te quicquid peccaverit quis, considera statim, quid bonum malumve esse ratus id egerit. hoc enim perspecto, misereberis illius, nec aut miraberis, aut succensebis. forsitan enim vel idem illud, quod ille, vel aliud quidpiam ejusmodi, ipse bonum esse opinaris. *hoc si fuerit*, & illite ignoscere oportet. sin ejusmodi nec bona nec mala censueris, ex errore animi delinquentem æquanimitè feras.!

27. Non tam quæ defunt tibi, quam quæ adsunt, cogita. ex his autem selige quæ gratissima sunt

I Periochen hanc misere mutilatam ac vitiatam esse, satis indicant tam discrepantes à se invicem interpretum versiones. Boosio tamen assentior qui sic effert τὸ ὅππῃ τὸ πρῶτον τῷ παρὰ φύσιν, ὅταν πολλάκις [γίγνηται,] (vel etiam transpositione tantum facta ἢ) ἐναποθνήσκῃ. καὶ τὸ πρόχρημα τὸ τελευταῖον ἀποσείσθῃ, ὥστε ὅλως ἐξαφθίμῃαι μὴ διῶκαδ'. Gatach. 2 Hæc à superioribus tanquam alio spectantia sejungit Dacier.

sunt tibi, quo reputes tecum quanto cum studio ea, ni jam adessent, tibi requireres. cave tamen interim, nedum istis lubenter acquiescis, eo in pretio habere assuescas te, ut si quando deesse contingerit, turberis.

28. Intemet convolutus esto. mens etenim rationalis ita est natura comparata, ut sibi sufficiat ipsa iusta agens, & hoc ipso nacta sibi tranquillitatem.

29. Imaginationes absterge. affectuum motus compesce. tempus præsens circumscribe. dignosce, quicquid vel tibi vel alii cuiquam contingit. rem subiectam quamque divide & partire in formam & materiam. horam novissimam cogita. quod alteri peccatum est, ibi, ubi existit, relinque.

30. Eis quæ dicuntur, animum simul intende: in ea quæ fiunt faciuntve, mente altius descende.

31. Exorna te simplicitate, modestia, affectu adversus res medias indifferenti. genus humanum dilige. Deo obsequere.

--Certa, inquit ille, decurrunt omnia lege.

quid vero si elementa sola? meminisse suffecerit, lege certa ple-

αδ. Ἐ τέτων χάριν ὑπομεινέ-
σκεαδ, πῶς ἀν ἐπιζητήτω, εἰ
μὴ παρὲν. ἅμα μὲντοι φυλάσ-
σε, μὴ λῆθῃ ἔτιως ἀσμενί-
ζειν αὐτοῖς, ἐπίσης ἐκλιμαῖν
αὐτὰ, ὥστε, εἰάν ποτε μὴ παρῇ,
παραχθῇσασαυ.

κη. Εἰς αὐτὸν συνφλῇ. Φύσιν
ἔχῃ τὸ λογικόν, ἡγεμονικόν, ἐαυτῷ
ἀρκεῖαδ δὲ δικαιοπραγῇν, Ἐ παρ
αὐτὸ τῷ πρὸς αἰσθητὴν ἔχοντι.

κθ. Εξάλειψον τὸ φαντα-
σίαν. ᾗσιν τὸ νευροσπασίαν. περί-
γραψον τὸ ἐνεσὼς ἔχρονον.
γνώρισον τὸ συμβαῖνον, ἢ σοι, ἢ
ἄλλω. διελε Ἐ μέρισον τὸ ὑπο-
κείμενον, εἰς τὸ αἰτιώδες καὶ ὑλι-
κόν. ἐνόησον τὸ ἐχάττω ὥραν. τὸ
ἐκείνῳ ἀμαρτηθῆν, ἐκεῖ κα-
τάλιπε, ὅπῃ ἡ ἀμαρτία ὑπέστη.

λ. Συμπαρεκτένῃν τὸ νόησιν
τοῖς λεγομένοις. εἰσδύεαδ τὸ νῦν
εἰς τὰ γινόμενα Ἐ πιεῖντα.

λα. Φαίδρνον σταυτὸν ἀ-
παλόγη καὶ αἰδοῖ καὶ τῇ πρὸς τὸ
ἀνὰ μέσον ἀρετῆς καὶ κακίας, ἀ-
διαφορία. Φίλησον τὸ ἀνθρώπινον
γένος. ἀκολέθησον θεῷ.

--ἐκεῖνος μὲν Φησιν, ἰ ὅτι
πάντα νομίστι.

² ἔτι εἰ δαίμονα τὰ σπινθηρὰ ἀρ-
κεῖ δὲ μεμνησθαι, ὅτι τὰ πᾶν

τα

1 Hemistichium videtur poetæ alicujus: ideo præmisit, ἐκεῖνος μὲν Φη-
σιν. Galak. 2 Locus corruptus. Legit Boet. ἔτι [μᾶλλον] εἰ δαίμονα τὰ σ.
lectionem autem Casauboni τί δὲ εἰ μὴ καὶ σπινθηρὰ; in versione expressit
Galak.

παι νομιστὶ ἔχει, ἢ δηλίαν ὀλίγα.

λβ'. Περὶ θανάτου· εἰ σκεδάσμενος, ἢ ἄπαιτοι, ἢ κένωσις, ἢ πτωχεύσις, ἢ μετὰ πτωχεύσις.

λγ'. Περὶ πόνου· τὸ μὲν ἀφόρητον, ἐξάγει· τὸ δὲ χρονίζον, φορητὸν· καὶ ἡ Διάνοια τὴν εὐνοίας χαλκύνει κατὰ τὴν ἀπολήψιν διατηρεῖ, καὶ ἐχέειρον τὸ ἡγεμονικὸν γέγονεν. τὰ δὲ κακὰ μέλη ἐκ τῶν πόνων, εἰς δυνάμει, πρὸς αὐτὰ ἀποφηνάσθω.

λδ'. Περὶ δόξης· ἴδε τὰς Διανοίας αὐτῶν, οἷαι, καὶ οἷαι μὲν φεύγουσι, οἷαι δὲ διώκονται. Ἐπὶ τῷ αἰθινῷ ἀλλὰ ἐπ' ἄλλα ὅτι φορέμεναι κρύπτειται τὰ πρῶτα· ὅπως ἐν τῷ βίῳ, τὰ πρῶτα ἐκ τῶν ἐπενεχθέντων ταχίστα ἐκαλύφθη.

λε'. Πλατωνικόν· ὡς ἐν ὑπέρχει Διάνοια μεγαλοπρεπὴς, καὶ θεωρεῖται πάντος μὲν χρόνου, πάντως δὲ εἰς αἰῶνα, ὅρα οἷαι τὰ τῶν μέγεθος τι δοκεῖν εἶναι τὸν ἀν-

raque ferri, aut paucis saltem duntaxat exceptis.

32. Ad mortem quod attinet, si fuerit dissipatio, si in atomos redactio, si exinanitio; vel est extinctio vel translatio.

33. De dolore sic habeas. si ferri non potest, interimit: si diutius duraverit, ferri potest. mens interim opinionis ope tranquillitatem servat suam; nec deterior quicquam inde fit pars animi princeps. corporis vero membra, quæ dolore sunt afflicta, ipsa, si quid possunt, de eo statuunt.

34. Quod ad gloriam, animos eorum à quibus ea expetitur, considera, & qualia tum fugiant, tum & sectentur. illud item discipe, sicut arenarum cumuli, alii aliis superingesti, priora abscondunt; perinde in vita contingere, ut antegressa à succedentibus quam celerrime abscondantur.

35. Platonis dictum. Cui igitur animus sublimis fuerit, quique & tempus omne, & substantiam omnem contempletur; nunquid huic magnum quiddam putas posse videri hominis

1 Εἰ μὴ λίαν ὀλίγα Boet. quod sequitur Gatak. 2 Xyland. & Casaub. pro εἰ legunt ἢ. potest tamen retineri conditionalis particula, ut dicatur, siue dissipatio, siue resolutio, siue amihilatio detur, omnino unum ē duobus istis consequatur necesse est, ut vel exstinguatur anima vel transferatur. Gatak. 3 Per ἀπολήψιν intelligit Casaub. obfirmatam animi constantiam, qua doloribus corporis fortiter obnititur, & aditus ad se quasi præcludit omnes. verum ἀπολήψιν legit Gatak. ut idem sit τῇ εὐνοίας χαλκύνει κατὰ ἀπολήψιν διατηρεῖ, quod supra c. 14. μὴ ἀπολαμψάσθω ὅτι κακὸν τὸ συμβεβηκός. 4 Elegans similitudo, ab arenis mutuata, quarum acervi cumuli, siue ventorum siue fluctuum vehementia ac violentia adacti, alii aliis superveniendo illos isti adoperiunt obruuntque. Gatak. 5 Ex libro 6. de Repub. p. 486. Tom. 2. Edit. Stephan.

nis vitam? Fieri, inquit, non potest. Neque mortem igitur grave quid reputabit. Minime vero.

36. Antisthenis illud. Male audire, cum benefacias, regium est.

37. Indignum est, vultum animo obsequentem, pro ejus imperio conformare & componere semet; ipsum autem animum ad sui ipsius arbitrium non conformari & componi.

38. Nam nequitiam hominem rebus irasci decet:

Nihil quippe curant ipsæ.

39. Diis leto exemptis ac nobis gaudia dones.

40. Spicæ velut frugiferas, sic vitam meti:

Ut hic sit, ille non sit.

41. Si me meosque liberos Dii negligent,

Hujus etiam constat ratio.

42. Equum bonumque à me est.

43. Lamentantibus ne colla-
menteris, neve commovearis.

θρόνον βίον; ἀδύνατον, ἢ δι'
ὅς. ἔκ' ἐν ᾧ θάνατον ἐδόνον ἡ-
γήσε' ὁ ποιῶν. ἡπιστά γε.

λς'. 1. Ἀντισθενικόν. βασιλι-
κὸν μὲν εὖ πράττειν, πακῶς
ᾧ αἰσέειν.

λζ'. Κιχρόν ἐστι, τὸ μὲν πρόσ-
ωπον ὑποήκον εἶναι, καὶ σχημα-
τίζεσθαι, καὶ κατακρομεῖσθαι ὡς
καλεῖται ἡ Διόνοια, αὐτὸν δὲ
ὑφ' ἑαυτῆς μὴ σχηματίζεσθαι καὶ
κατακρομεῖσθαι.

λη'. 2. Τοῖς πράγμασιν γὰρ
ἔχει θυμὸν ἔχον χρόνον.
μέλει γὰρ αὐτοῖς ἔδεν.

λθ'. 3. Ἀθανάτοις τε θεοῖς καὶ
ἡμῖν χάριματ' ἀοίης.

μ'. 4. Βίον διεκρίβειν, ὥστε κάρ-
πιον εἶχον.

Καὶ τὸ μὲν εἶναι, τὸ δὲ μὴ.
μα'. 5. Εἰ δὲ ἡμελήθῃεν ὅτι
θεῶν καὶ πατρὶς ἐμῶν,

ἔχει λόγον καὶ τῶν.

μβ'. 6. Τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμῶν καὶ
τὸ δίκαιον

μγ'. Μὴ συνεπιθρηνῶν, μὴ
σφύζων.

μδ'. Πλά-

1 Ex *Arrian. in Epictet. dissert. l. 4. c. 6. Gatak.* 2 *Euripidis sunt ex*
Ellenophanes, ut docet *Stobæus*, Tom. 2. Tit. 108. *Gatak.* 3 Cujus epici ista
sunt, nondum comperi. Videntur parentis alicujus verba, filium ad rem
probe strenueque gerendam adhortantis. *Gatak.* 4 *Euripidis esse ex Hy-*
psipolis auctor est *Stobæus* Tom. 2. Tit. 108. apud quem ut & apud *Plutarch.*
ad *Apollon.* posterior versus sic concipitur; *Καὶ τὸν μὲν εἶπας, τὸν δὲ μὴ. Ga-*
tak. 5 Ex incerto Tragico, sed pietatis prægnans professio. *Gatak.* 6 Est
Antisthæanis ex Moarn. act. 2. [sc. ult.] quod in proverbialem loquendi for-
malam cecidit Ita usurparunt *Cicer. ad Attic. l. 6. ep. 1. & l. 8. ep. 8. & Clem. Alex.*
Strom. l. 6. Gatak.

μὲν. Πλατωνικά. Ἐγὼ δὲ
 ἴστω ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖποι-
 μι· ὅτε ἐκαλῶς λέγεις, ὦ ἄν-
 θρωπε, εἰ εἴεις δ' ἂν κίνδυνον ὑ-
 πολογίζεσθαι ἔζην, ἢ τεθνάναι
 ἄνδρα, ὅτε ἢ καὶ μικρὸν ὄφε-
 λος· ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μόνον σκο-
 πεῖν ὅταν πράτῃς, πότερον δι-
 καία ἢ ἀδίκᾳ πράτῃς, καὶ ἀνδρὸς
 ἀγαθῆς ἔργα ἢ κακῆς.

μὲν. Ὁὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ, ὅ-
 ἂν τις αὐτὸν τάξῃ ἡγεσάμενος
 βέλτερον εἶναι, ἢ ὑπὸ ἀρχοντος
 ταχθῇ, ἐν πάσῃ δέῃ, ὥς ἐμοὶ
 δοκεῖ, κινδυνεύειν, μη-
 δὲν ὑπολογίζομενον, μήτε θά-
 νατον, μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ
 τῆς αἰσχρῆς.

μὲν. Ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅ-
 ρα μὴ ἄλλό τι τὸ θυμαῖον, ἢ τὸ
 ἀγαθόν, ἢ τὸ σώζον τι καὶ σώ-
 ζεσθαι. μὴ γὰρ τὸ μὲν, τὸ ζῆν
 ὁποσυνδὴ χρόνον, τὸν γὰρ ὡς ἀλη-
 θῶς ἄνδρα, ἑαπτόν ἐστι, καὶ ἐφι-
 λοψυχητόν, ἀλλ' ἐπιτρέψαν-
 τε πρὸς τῶν τῶν θεῶν, καὶ
 πιστεύσαντα τῇ γυναιξίν, ὅτι
 εἰμαρμένῳ ὑδεῖς ἀν' ἐκ φύ-

44. Platonis ista. Ego huic
 responsum hoc, justumque il-
 lud, referrem. Parum recte cen-
 ses, mi homo, si hominem,
 qui vel ullius sit usus, existi-
 mas mortis vitæque discrimen in
 numero aliquo habiturum; nec
 hoc duntaxat consideraturum, id
 quod agit, justum an injustum,
 hominisque probi an improbi
 sit.

45. *Ejusdem.* Sic enim se re-
 vera habet, viri Athenienses;
 quocunque loco semet colloca-
 verit quis, statum eum sibi op-
 timum ducens, aut à principe
 fuerit collocatus, eum hunc tue-
 ri (uti mihi videtur) oportet,
 etiamsi cum discrimine conjun-
 ctum id sit, nec ullius rei cuius-
 quam, ne mortis quidem, præ eo
 quod est turpe, rationem habere.

46. *Ejusdem.* Verum, ὦ bone
 vir, illud videris, annon aliud
 quid generosum esse bonumque
 existat, quam servare & servari.
 neque enim hoc est, quod, vir
 vere qui sit, tantopere expetere
 debeat, ut temporis tantundem
 vivat; neque vitæ oportet avi-
 dum esse; sed istis Deo per-
 missis, & mulierculis etiam fide
 habita, fieri non posse ut fa-
 tum

1 Ex Platonis Apolog. p. 28. Tom. 1. Edit. Stephan. 2 Plato Ibid. 3 Ex
 Platonis Gorgia. p. 512. Tom. 1. 4 Εὐκρίων legitur apud Platonem. 5 Le-
 ctionem hanc sollicitat Xyland. quia sc. minime muliebris hæc sententia
 videatur. Annotator Lugd. etiam ταῖς γυναῖξιν audacter deleri jubet. Verum
 nihil movendum ex Platone liquet. suntque etiam mulierculis decantata
 ista, Fatum esse inevitabile, neminemque sibi destinatum nunquam effugere va-
 luisse. Gatake.

tum quisquam quoquo modo ef-
fugiat; hoc deinceps ei perpen-
dendum, quomodo tempus hoc,
quo victurus sit, quam optime
exigat.

47. Astrorum cursus contem-
plare, tanquam una cum illis cir-
cumactus. elementorum etiam
mutationes mutuas animo jugi-
ter revolve. istiusmodi enim
cogitationes vitæ hujus terre-
stris sordes expurgant.

48. Præclarum est & Plato-
nis illud. Quin & de hominibus
sermonem instituentem, con-
templari oportet, quasi de spe-
cula quadam desuper, terrestria
quoque ista, per cœtus, exerci-
tus, agriculturas, nuptias, in-
ducias, ortus, mortes, fori tu-
multus, loca deserta, barbaro-
rum gentes varias, festa, func-
ra, nundinas, miscelam omni-
genam, *mundumque* ex rebus
contrariis conflatum & instru-
ctum.

49. Præterita recole, totque
imperatorum mutationes. inde
licet & futura prospicere. ejus-
dem enim generis omnino futu-
ra sunt; nec possunt eorum quæ
nunc sunt modulum transgredi.
proinde par est, per annos quadra-
ginta vitam perlustrare humanam,
atque per annorum decem mil-
lia, quid enim amplius sis visurus?

ροι, τὸ ὅτι τὴν σκα-
πτιον, τὴν ἀνὰ τὸν ποταμὸν, τὴν
ὄν μέλλει χρόνον βιώναι, ὡς
ἀριστερὴ βίωσις.

μζ'. Περισκοπεῖν ἀστράων
δρομας, ὡς περὶ συμπεριθέον-
τα· ἔτι τὰς τῶν στοιχείων εἰς ἀλλήλας
μεταβολὰς συνεχῶς ἐννοεῖν. ἀ-
ποκαθαίρεισι γὰρ αἱ τῶν φαν-
τασίαι τὸ ῥύπον τῶν χαμαὶ βίω-
σιν.

μη'. Καλὸν τὸ τῶν Πλάτωνος.
καὶ δὴ περὶ ἀνθρώπων βίης
λόγους περιέμμεν, ὅτι σκοπεῖν
δεῖ καὶ τὰ ἐπιγῆα, ὡς περὶ ποθὲν
ἀνωθῆναι, κατὰ ἀγγέλους, στρα-
τεύματα, γεώργια, γάμους, δια-
λύσεις, γενέσεις, θανάτους, δικα-
στηρίων θέρετον, ἐρήμους χώρας,
βαρβάρων ἔθνη ποικίλα, ἐρε-
τὰς, θρῆνεις, ἀγοράς, τὸ παμ-
μυγές, καὶ τὸ ἐκ τῶν ἐναντίων
συγκοσμεῖσθαι.

μβ'. Τὰ περὶ γεγονότα ἀνα-
θεωρεῖν· τὰς ποσότητας τῶν ἡγε-
μονιῶν μεταβολὰς. ἔστι ἔτι καὶ
ἐσόμενα θεωρεῖν. ὁμοειδὴ γὰρ
πάντως ἔσται, ἥτις οἷόν τι ἐκβῆ-
ναι τῶν ῥυθμῶν τῶν νῦν γεγονότων·
ὅθεν καὶ ἴσον ἰσοπαρακόντα ἔτι σιν
ἰσορῆσαι τὸν ἀνθρώπινον βίον. ἴω-
εὶ ἐτη μυρία. τί γὰρ πλέον ὅψις;

ν'. Καὶ

1 Tanquam mente tua & cogitatione fidera in motu cursuque suo rapi-
dissimo illo comitatus & consecutus. Vel, vitæ tuæ momenta tanquam u-
na cum cœlestibus illis corporibus transvolantia considerans. *Gatake*
2 Ubi Plato hæc habeat, mihi nondum succurrit. *Gatake*

3 Επιτιμή

ν. ¹ Καὶ τὰ ἐκ γῆς μὲν
Φύττα, εἰς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ'
αἰθέρος βλαστῶντα γένη, εἰς αἰ-
θέριον πάλιν ἦλθε πάλιν. ἢ
τὸ αὐτὸ ἀλάλυσιν τῶν ἐν τῷ αὐτῷ
μοις ἀντιπλοκῶν, ² ἔπειθ-
ὲς ἡς σκορπισμὸς τῶν ἀπαθῶν
ἐπιχέων.

να. ³ [Καὶ] σίτισι καὶ πόσις,
καὶ μαγαλύνμασι

Παρεκτρέποντες ὀχετὸν, ὥστε
μὴ θανεῖν.

⁴ Θεόθεν ἣ πνεόντ' ἄρουρον

Ανάγκη τλήναι καμύμασι

⁵ ἀνοδύρτοις.

νβ. ⁶ Καθ' ὁμοιωτὸς ἀλλ'

¹ Euripidis ista sunt ex Chrysippo, quod ex Clemente Alex. Strom. 6. didi-
cimus. refert & Philo de mund. immortal. ex quo sic restituenda & dispo-
nenda sunt. Καρτεῖ δ' ὅτι τὸν τὸ μὲν ἐκ γαῖας Φύττα· εἰς γαῖαν τὰ δ' ἀπ' αἰθέρος
βλαστῶντα γένη εἰς ἑράειον Πόλον ἦλθε πάλιν. Gatak. 2 Lego, ἢ τῶντος. vel [ἢ] καὶ
τ. Gatak. 3 Sunt isti apud Euripidem versiculi quibus id agit ille ut ho-
munciones ridendos omnibus detestandosque propinaret, qui de vita adeo
sunt anxii, ut ista curent cogitentque sola, quæ ad hanc producendam
conducunt: in ποτὶ sc. ciboque & id genus cupediis super modum solliciti, cæ-
terorum negligentes. Dacier. Kai istuc superfluum videtur. Versus sunt ex
Euripid. supplic. à Plutarcho etiam in Consol. ad Apollon. laudati. sunt au-
tem varie admodum in Euripidis codicibus, apud Marcum, apudque Plutarchum
concepti quod est vitiatorum indicium satis clarum. Apud Plutarchum sic
se habent, Βρωτοῖσι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγαλύνμασι. Ego vel Marcum sequar lubens
vel Plutarchum, qui ut verbulo differant, sensu conveniunt. Gatak. 4 Hæc
aliunde sunt. Gatak. 5 Quid si ἀνοδύρτοις, minime stendis aut lugendis, ver-
terimus? ut sint κάμματα ἀνοδύρτοις, labores, si cum Flacco loquamur, illachry-
mabiles; sive qui lugendi non sint, sed strenue alacriterque perferendi. quan-
quam & ἀνοδύρτος est θνητὸν, καλῶς, Suidæ. atque inde poterit τὸ ἀνοδύρτος
deduci. Gatak. 6 Prosytor vertit Boos. ut sit δὲ τὸ τῷ κατωτάτῳ dependere,
impendere, insinere. Ego malim κατωτάτῳ & cum Xyland. luctæ peri-
torem intelligi. κατωτάτῳ deicere, prosternere de colluctantibus est frequen-
tissimum. Eustath. ad Hom. II. 1. v. 206. Τὸ κατωτάτῳ, ἢ ἀπλῶς ἀπὸ τῷ ἐβαλ-
λεν, ὃ ἐστὶ ἰσθίον. ἢ κατατάτῳς ἀπὸ εἰπε κατατίθετο. ἢ τῷ καὶ ὁ παλαιὸς κατωτάτῳ τὸν
ἀπὸ πάλιν & apud Plutarch. in Apoph. Spartanus quidam de antagonista suo,
à quo in certamine superatus & prostratus fuerat, dixisse fertur; & μὲν ἐν
κρείσσον, ἀλλὰ κατωτάτῳ. quo & respexisse Marcum probabile admo-
dum videtur. Gatak.

50. Retroque meant, quæ terra
dedit Iterum ad terram; ac
quod ab ætherio
Venerat ortu. caeleste poli
Repetit templum.——

aut hoc est atomorum invicem
implexorum dissolutio, aut ele-
mentorum sensus expertium dis-
persio.

51. Potu, ciboque atque
nus cupediis

Cursum moramur, cita mors nos
obruat.

Divinitus at spirantem auram

Pati necesse est cum labore &
lacrymis.

52. Est quisquam te luctæ
peri-

peritior. at *vide* ne liberalior, *sit* ne modestior, ne ad casus quovis obsequentior, ne adversus aliorum errata placidior.

53. Ubicunque effici poterit opus ullum secundum rationem eam, quæ mortalibus est cum Diis ipsis communis, nihil ibi potest esse grave. ubi enim fructum consequi licet actionis prospere fluentis, & juxta conditionis propriæ naturam progredientis, nulla ibi superest damni suspicio.

54. Omni loco omnique tempore, in te situm est, & in casu præsentis pie acquiescere, & cum hominibus præsentibus secundum jus fasque versari, & visa præsentia perite explorare, nequid incompertum clam subrepat.

55. Nolito aliorum mentes circumspicere, sed eo recta intueri, quo natura te ducit; natura, *inquam* universi, in eis quæ tibi contingunt, & tua etiam, in eis quæ tibi sunt agenda. illud autem est unicuique agendum, quod est conditioni ipsius consentaneum. porro, condita sunt, reliqua quidem rationalium gratia, quemadmodum & in re omni alia, deteriora præstantiorum; rationalia vero sui invicem. itaque in hominis natura primum ac præci-

πῶς κοινωνικότερος, ἔδ' αἰδημονέστερος, ἔδ' εὐτακτέστερος ἐπὶ ταῖς συμβαίνεισιν, ἔδ' εὐμνέστερος πρὸς τὰ τ' ἀλλήλων παρρηήματα.

γ'. Ὅπως ἔργον ὀφειλήσῃ δύναται κατὰ τὴν κοινὴν θεοῖς καὶ ἀνθρώποις λόγον, ἐκεῖ ἔδ' ἐν δυνόν· ὅπως γὰρ ὠφελείας τυχεῖν ἔστι διὰ τῆς εὐδότητος, καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν ἐπιείκους ἐπιείκους, ἐκεῖ ἔδ' ἐμὴν βλάβην ὑποφράσιν.

δ'. Πάντα καὶ ἐν δυνάμει ἐπὶ σοὶ ἐστὶ, καὶ τῇ παρέσῃ συμβασι θεοσιδωρὸς εὐαρεσείν, καὶ τοῖς παρῶν ἀνθρώποις κατὰ δικαιοσύνην προσφέρειν, καὶ τῇ ἑσθ' φαντασίᾳ ἐμφιλοπεχεῖν, ὥστε μήτε ἀκατάληπτον παρελθόν.

ε'. Μὴ ἐκτελέσῃς ἀλλότρια ἡγεμονικά, ἀλλ' ἐκεῖ βλέπε καὶ εὐθύ, ἐπὶ τῇ σε ἡ φύσις ὁδηγεῖ, ἥτις τὰ ἔλα διὰ τὴν συμβαινόντων σοι, καὶ ἡ σὴ, διὰ τὴν πρακτικὴν ὑπόστασιν. πρακτικὸν ὅτι ἐκάστω τὸ ἐξῆς τῇ κατασκευῇ· κατασκευάσει ὅτι τὰ μὲν λοιπὰ τὴν λογικὴν ἔνεκεν, ὡς περὶ καὶ ὅτι πάντες ἄλλοι, τὰ χεῖρον τὴν κερτῶν ἔνεκεν, τὰ ὅτι λογικὰ ἀλλήλων ἔνεκεν. τὸ μὲν ἔν' ἐπιγεγνημένον ἐν τῇ τῇ ἀνθρώπῳ κατασκευῇ, τὸ κοινόν

νικόν ἐστὶ δεύτερον ᾧ, τὸ ἀνένδο-
 τιν παρὰ τὰς σωματικὰς πά-
 σεις. λογικῆς γὰρ ἔ νοεράς κινή-
 σεως ἰδίον περιελίξιν αὐτήν, καὶ
 μήποτε ἡττάσθαι μήτε αἰσθητι-
 κῆς μήτε ὁρμητικῆς κινήσε-
 ως. ζώωδεις γὰρ ἑκάτεραι. ἡ
 ᾧ νοερά ἐθέλει πρῶτιστεύειν,
 καὶ μὴ κατακρατεῖσθαι ὑπὸ
 ἐκείνων. δικαίως γὰρ πέφυκε
 γὰρ χρηστικῇ πᾶσιν ἐκείνοις.
 τρεῖτον δὲ τῇ λογικῇ κατασκευῇ
 τὸ ἀπρόπλητον καὶ ἀνεξαρτή-
 ταν. τῶντων ἔν ἐχόμενον τὸ ἡ-
 γμονικὸν εὐθέα πραινέτω, καὶ
 ἔχει τὰ αὐτῶ.

νς'. Ὡς λοιποτέρη ὁρμή
 καὶ μέχρι νῦν βεβιωκότα, τὸ
 λοιπὸν ἐκ τῆ περιόγῃ, ζῆ-
 σαι κατὰ τὴ φύσιν.

ιζ'. Μόνον φιλεῖν τὸ αὐτῷ
 συμβαῖνον καὶ συγκλωθόμε-
 νοι. τί γὰρ ἀρμονιωπερον;

νη'. ΕΦ' ἐκάστῃ συμβαίμα-
 λος ἐκείνης πρὸ ὁμμάτων ἔχιν,
 οἷς τὰ αὐτὰ συνέβαινον, ἐπείτα
 ἤχθοντο, ἐξενίζοντο, ἐμέμφον-
 το· νῦν δὲ ἐκείνοι πᾶς; ἔδα-

puum est societatem colere;
 secundum, corporis affectio-
 nibus neutiquam succumbe-
 re. est enim hoc motus ra-
 tionalis & intellectualis pro-
 prium, circumscribere semet,
 & nec sensus nec affectus
 motibus unquam superari:
 animalis enim uterque est.
 vis autem intellectualis princi-
 patum sibi vendicat, nec ab eis
 in ordinem redigi patitur. jure
 quidem. etenim *intellectus* na-
 tus est eis omnibus uti. ter-
 tium in natura rationali est,
 lapsu & errore immunem esse.
 his igitur adhærens mens recta
 procedat, habetque quicquid
 suum est.

56. Tanquam vita jam fun-
 ctus, ejusdemque munere defun-
 ctus plane, quod reliquum est
 tanquam ex abundanti, naturæ
 convenienter fac vivas.

57. Id solum diligas, quod
 obvenit, & à fato destinatum
 est tibi. ecquid enim magis est
 congruum?

58. In omni casu eos ob o-
 culos habeas, quibus eadem
 cum contigissent ægre tulerunt,
 pro insueto habuerunt, quirita-
 ti sunt. at ubi tandem jam illi?
 nusquam

1 Genuina hujus articuli mens subobscura, ut me fallat plurimum, isthoc
 demum recidit. Quod, quemadmodum si nobis esset hodierno die mo-
 riendum, nihil esset rerum omnium quod efflagitaremus magis, quam
 melius vivendi ut spatium protrahatur: idem, quo nunc sunt res no-
 stræ loco, agendum sedulo: Ut ij nempe simus homines, qui potissimum
 esse volumus, quantum fieri poterit primum: & consilia maturando, mor-
 tem quantumvis celeriter appetentem prævertamus. *Dacier.*

nusquam plane. cur tu igitur horum similis esse velis? aut cur non potius motus alienos eis relinquo, qui his alios afficiunt & afficiuntur ipsi; ipse totus in hoc intentus, quo modo casibus istiusmodi utare? etenim recte uti poteris; *virtutis*que materiam tibi supeditabunt. tu tantum attende tibi, atque in omni actione tua bonum præstare te velis. denique in utroque horum memineris, medium quiddam esse illud, circa quod actio versatur.

59. Introspecte te. intus est boni fons, qui perrenniter scatebit, si jugiter foderis.

60. Corpus etiam fixum esse oportet, ut nec motu, nec gestu, temere jactetur. quale enim in vultu specimen sui exhibet mens, dum scite eum atque decenter componit; tale quiddam & in toto corpore exigitur. cæterum ista citra affectationem sunt observanda.

61. Ars vivendi est luctato-

μὲν· τί γὰρ καὶ σὺ θέλεις ὁμοίως; ἔχει γὰρ ταῖς μὲν ἀλλοτριῶς τροπῶς καταλιπὼν τοῖς τρέψασιν καὶ τροπομένοις; αὐτὸς γὰρ πρὸς τὸ πῶς χρῆσθαι αὐτοῖς ὅλην ἡ γινώσκει; χρῆσθαι γὰρ καλῶς· ἔσθλη· σὺ ἔσθλη· μόνον ὁ πρόσθε, καὶ θέλει σταυρῶν καλὸς εἶναι ὅτι παντὸς ὁ πρῶτος· καὶ μέμνηται ἀμφοτέρων ὅτι ἐν διαφορῶν ἐφ' ἧς πράττει.

νῦν. 4. Ἐνδον βλέπε, ἔνδον ἡ πηγὴ τῆς ἀγαθῆς, καὶ αἰεὶ ἀναβλύσκει δυναμὶν, εἰάν αἰεὶ σκάπῃς.

ξ'. Δεῖ καὶ τὸ σῶμα πεπηγῆναι, καὶ μὴ διερριφθῆναι, μήτε ἐκ κινήσεως, μήτε ἐν ὀρέσει. οἷον γὰρ πρὸς τὸ πῶς πρὸς τὸ πῶς παρέχει ἡ διαίτεια· συνετὸν αὐτὸ καὶ εὐχρημεν σωτηρῆσαι, τοῦτο καὶ ἐπὶ ὅλης τῆς σώματος ἀπαυτητοῦ. πάντα γὰρ αὐτὰ σὺν τῷ ἀνεπηθέδευτῳ φυλακτέα.

ξα'. Ἡ βιωτικὴ τῇ παλαιστῇ καὶ

1 Σοὶ, malim. *Gatak*. 2 Πρόσχει σταντῶ, καὶ θέλει καλὸς εἶναι legendum censet *Gatak*. 3 Legendum forsan, καὶ μέμνηται ἐπ' ἀμφοτέρων, ὅτι ἀδιαφορῶν, ἐφ' ἧς πράττει. In utrisque autem illis, hoc est, tum in illis sibi dimittendis, qui fecius se gerunt, tum & in rerum istarum quæ contingunt, usu medium quiddam esse nec bonum sc. nec malum, illud circa quod actio tua versatur. *Gatak*. 4 Bona scilicet indoles, & mens recte disposita, fontis ad instar vivi, donec haurias fluit perennis: sin cessas, arefcit illico, nec se diffundit amplius. Hæc utique bonis operibus crebro repetitis fovenda, quibus dum incumbimus strenui, excitatur indies atque reficitur; sin otio iam permittas, languescit protinus & brevi exstinguitur. *Dacier* 5 Σωπῆς legi debere suspicatur *Casaub.*

1 Legendum

καὶ ὁμοιοτέρα ἢ περὶ τῇ ὀρχησικῇ.
κατὰ τὸ πρὸς τὰ ἐμπιπλόντα
καὶ ἡ ὡσεὶ γνωσμένα, ἐτοιμὸν
καὶ ἀπλῶς εἶναι.

ξβ. Συνεχῶς ἐφιστάμαι, τί-
νες εἰσὶν ἔτι ὑφ' ὧν μαρτυρεῖ-
σθαι θέλεις, ἔτινα ἡγεμονικὰ
ἔχουσιν. ἔτι γὰρ μέμνηται τοῖς ἀ-
κασιῶς πλίσσασιν, ἔτι δὲ πῶς μαρτυ-
ρήσεως δεήσει, ¹ εἰ βλέπων εἰς
τὰς πηγὰς τῆ ὑπολήψεως καὶ
ὁρμῆς αὐτῶν.

ξγ. Πᾶσαι ψυχὴ ἀκακοί,
² φησὶν, ἐρεται ἀληθείας· ἔ-
τις ἐν ἡ δίκαιοσύνης ἔτι σω-
φροσύνης, καὶ εὐθυμίας, ἔτι παν-
τὸς τῆ τοῦ αἵματος. ἀναγκαῖόντα τον
ἢ τὸ διηγεῖται τῆς μεμνημένης. ἔ-
στι γὰρ πρὸς πᾶν πρῶτος.

ξδ. Ἐπὶ μὲν παντὸς πόνου,
πρόχειρον ἔστω, ὅτι οὐκ αἰσχροῦ,
ἔστι δὲ τῆ ἀλγόντων τῆ κυβερνώσαν
χείρως ποιεῖ· ἔτι γὰρ καθὼς ὑλική
ἐστίν, ἔτι καθὼς κοινωνική, ἀγα-
φείρῃ αὐτῶν ὅτι ἡμεῖς περὶ τῶν
πλείων πόνων, ⁴ ἔτι τὸ τῆ Ἐπι-
κράτους βοήθειαν, ὅτι ἔτι ἀφί-
ρητον, ἔτι αἰώνιον, εἰάν τῆ ὁρῶν
μνημονεύς, ἔτι μὴ ὡς τοῦ ὁρῶν
κακείνης ἢ μεμνησθῇ, ὅτι ⁵ πολλὰ

riæ quam saltatoriæ similior: cum
in hoc sit posita, ut adversus cor-
tingentia improvisa in procinctu
semper quis ac immotus confi-
stat.

62. Crebro tecum perpende,
qualesnam sint à quibus proba-
ri & prædicari velis, qualique
sint mente præditi. ita neque
aut inculabis eos, ubi impin-
gunt inviti, nec approbationem
eorum expectes, si opinionis
affectuumque fontes quos ha-
beant, perspexeris.

63. Omnis anima, inquit ille,
veritate privatur invita: quin &
justitia pariter, & temperantia
& æquanimitate, & hujusmodi
quavis virtute. hoc jugiter me-
minisse cum primis necessarium
est. eris enim erga omnes mi-
tior.

64. In dolore omni hoc præ-
sto sit, nec turpem eum esse, nec
mentem gubernatricem facere
deteriorem. neque enim eam, aut
quatenus materiale quiddam, aut
quatenus societatis est studiosa,
corrumpit. in plerisque vero
horum Epicuri illud tibi adsit,
nec intolerandum nec æternum
esse, si terminorum memor fue-
ris, nec opinionem adjeceris.
illud etiam memineris, multa
tædio

¹ Legendum videtur vel εἰς ὁλίπων aut εἰ ὁλίπεις cum Gatakero: vel, ἡμε-
τέριον, prout in MS. Hesychel. existare testatur Casaub. ² Plato in Sophist.
Gatak. ³ Λογική scribendum putat Casaub. ⁴ Vide supra c. 33. ⁵ Occulto
modo, sive clam & contra sensum nostrum molesta sunt, interpretes uterque. at quo-
modo nec sentientibus molesta esse possunt? itaque interpunctione mu-
tata, & post λαμβάνει adhibita, verto, multa que tædio nos afficiunt, non ani-
madvertimus ejusdem esse cum dolore naturæ.

tædio nos afficere, quæ non advertimus eandem quam dolor rationem habere, verbi gratia, dormire, *quando vigilare libet*, æstu affici, fastidio laborare. quoties ergo horum aliquid ægre fers, dic tibi, dolori succumbere te.

65. Cave erga inhumanos sic afficiaris, quomodo ipsi erga homines solent.

66. Unde constat nobis Socratem clara fuisse reliquisque præstantiore indole? neque enim hoc sufficit, quod mortem gloriosissime oppetebat; aut quod cum sophistis acutissime disseribat; aut quod in frigore summo patientissime sub dio pernoctabat; aut quod Salaminium illum sistere iussus, resistere generosissime malebat; aut quod per compita fastuose incedebat; quod tamen an verum fuerit merito dubitaveris. verum illud considerare oportet, quo modo affectam animam habuerit Socrates. utrum hoc contentus agere poterat, quod

πόνω τὰ αὐτὰ ὄντα, λαμβάνει δυσχεραίνοντα, οἷον τὸ νυσάζειν, καὶ τὸ καυματίζεσθαι, καὶ τὸ ἀνορεκτεῖν ὅταν ἐν ἡνι τῶν δυσχερῶν, λέγει ἑαυτῷ, ὅτι πόνω ἐκδιδῶς.

Ξε'. Οὐρα μήποτε τοῦτον πᾶσι θῆς πρὸς τὰς ἀπαθροῦς, οἷον εἰ ἂν θρωποι πρὸς τὰς ἀνθρώπους.

Ξε'. Πόθεν ἴσμεν, εἰ τῆλαύγης Σωκράτης, καὶ διδίδειν κρείσσων ἢ ἂν ἀρκεί. εἰ Σωκράτης ἐκδοχότρον ἀπέδεικνεν, καὶ ἐν τῇ χεῖρὶ πῶς σοφιστῶν διελέγετο, καὶ καρτερικώτερον ἐν τῷ πύγῳ διενυκτερεῖν, καὶ τὸ Σαλαμίνιον κελευσθεὶς ἀγεῖν γενναϊώτερον ἐδόξεν ἀντιβλεῖναι, καὶ ἐν πῶς ὁδοῖς ἐβρενθύετο. ὡς δὲ καὶ μάστιγ' ἂν ἦς ὁπισθῆσεν, εἰπερ ἀληθὲς ἢ ἄλλ' ἐκείνο δὲ σκοπεῖν πῶς τινὰ τὴν ψυχὴν εἶχε Σωκράτης. Ἐε εἰ ἐδυνάτο ἀρκεῖν τῷ δίκαιος εἶναι πρὸς αὐ-

1 Απώθρωνοι Gatak. 2 Τηλαύγης legit Menagius ad Laertium l. 2. Segm. 24. & 61. & eum secutus Dacier. & Telaugem philosophum intelligi putant Pythagoræ filium, & Empedoclis magistrum, quem dialogo quodam Telaugis nomine insignitum perstrinxit Æschines. Vid. Menagium locis supra nominatis, ut & in historia mulierum Philosopharum in capite de Theano. 3 De ex-cubitiis in Pago (Martio forsan) frequentius habitis intelligit Casaub. 4 Salaminium iste Leo dicebatur (neque enim quod interpretes sensisse videntur, Salaminium illi nomen fuerat) homo locupletissimus, ad quem comprehendendum, quo morte afficeretur, nulla iusta de causa. Socrati una cum quatuor aliis in mandatis dederat triginta tyranni, penes quos summa rerum tunc Athenis relidebat. Verum is eorum iussis obtemperare recusabat. Vid. Platon. Apolog. & epist. 7. Laert. 2. &c. Gatak. 5 Alludit ad illud Aristophanis de Socrate in Nubib. Ὁν ὁρεῖσθαι ἐν ταῖσι ὁδοῖς, καὶ τὸ ὁρῶν μὲν παραπλάζων Gatak. 6 Απὸς ἰσίου Gatak.

ἀνθρώπους, καὶ ὅσιος τὰ πρὸς
θεὸς, μήτε εἰκὴ πρὸς τὴ κακίαν
ἀγορευκτῶν, μηδὲ μὴν δαλεύων
ἴνους αἰγνοίαι. μήτε τὴ δόπουεμο-
μένων ἐκ τῶ ὅλας ὡς ζῆνοι τι δε-
χόμενος, ἢ ὡς ἀφόρητον ὑπο-
μείνων. μήτε τοῖς τῶ σαρκιδίᾳ
παῖδσιν ἐμπαρέχων συμπαθῆ
τὴ νῦν.

Ξ'. Ἡ φύσις ἔχ' ἕτως· συν-
εκάρασε τῷ συγκρίματι, ὡς
μὴ ἐφείδεσθαι εἰσελθεῖν εἰς αὐτὸν,
καὶ τὰ εἰσὶν ὑφ' αὐτῶν ποιεῖσθαι.
λίαν γὰρ ἐνδέχεται θεῖον ἄνδρα
ἡγεῖσθαι, καὶ ὑπομεινέος γνωρι-
θῆναι· τὰτα μέμνηται αἰ. καὶ
ἐτι ἐκείνους, ὅτι ἐν ὀλίγιστοις καὶ
τὸ ἐνδαιμόνως βιώσαι. καὶ μὴ
ὅτι ἀπήλπισας διὰλεκτικὸς ἐ-
φυσικὸς ἔστοι, διὰ τῶν ἀπο-
γνῶς καὶ ἐλεύθερος, καὶ αἰδήμων,
καὶ κοινωνικός, καὶ ευπειθής
εἴη.

Ξη'. Αἰδίαςως διὰζῆται ἐν
πολεμῇ θυμηδίᾳ, καὶ πάντες
καταβῶσιν ἅπανα βύλλονται,
καὶ τὰ θηρία διὰπῶν τὰ με-
λῶν εἰς τὴν εἰς τὴν εἰς τὴν εἰς τὴν
τὰτα φουράματ'· πῶ γὰρ
κωλύει ἐν πᾶσι τῶν τῶν
διανοίαν λαβεῖν εἰς αὐτὴν ἐν
γαλήνῃ, καὶ κρίσει πᾶσι τῶν
παρατηρηκῶν ἀληθεῖ, καὶ χρή-

in rebus humanis justus, in di-
vinis pius existeret, nec mali-
tiae cujusquam frustra indigna-
tus, nec cujusquam inscitiae af-
fentatus, nec ab universo affi-
gnatum quicquam, aut tanquam
peregrinum quid excipiens, aut
tanquam intolerandum susti-
nens, nec carunculae affectioni-
bus mentem passus coaffici.

67. Non ita commisit natura
compagem tui, ut tibi nequeas
terminos figere, & quæ tui sunt
muneris per te exsequi. omnino
enim fieri potest, ut divinus ho-
mo quis sit, & ignotus tamen cun-
ctis degat. hoc semper memine-
ris; sed & illud, paucissimis ad
beate vivendum opus esse. quod-
que etiamsi desperes dialecticæ
aut naturalis scientiæ peritiam,
nihil esse tamen quod animum
despondeas, quasi liber & mo-
destus fieri nequeas, & commu-
nitatis cultor, & obsequens
Deo.

68. Vi omni immunem, in
summa animi hilaritate, vitam
transigere licet, etiamsi quæ li-
buerit adversus te vociferentur
homines universi, etiamsi mas-
sæ istius corporeæ coalitæ &
circumdatæ tibi membra feræ
dicerant. quid enim obstat
quo minus inter hæc omnia
mens tranquillam se servet, de
rebus circumstantibus verè judi-
cet,

1. Σὰ τῇ συγκρίματι Γαλιλ. Τὸ εἰς συγκρίματι Salmas. 2. Ελευθέρως
Casaub. 3. Vide ad l. 12. 1.

cet, objectis quæ commode utatur? ut iudicium occurrenti ac irruenti rei cuivis dicat. Hoc es revera, etiam si opinione aliud esse videaris: usus dicat eidem, Te quærebam. etenim semper mihi præsens res omnis materiam præbet virtutis rationalis & socialis, artisque prorsus vel humanæ vel divinæ *exercendæ*. siquidem quicquid contingit, vel ad hominem spectat vel ad Deum, nec aut novum est aut tractatu difficile, sed familiare & facile.

69. Hoc in se habet morum perfectio, quod diem omnem tanquam novissimum exigit, nec aut festinat, aut torpescit, aut simulate quicquam agit.

70. Dñi, immortales cum sint, non ægre ferunt tamen, quod per ævum tam immensum ipsos oporteat omnino, tot talesque qui sint, improbos jugiter sustinere. imo quod amplius est, omnimodam horum curam gerunt. tu vero, qui mox es desiturus, *malos tolerando* defetisceris? idque cum ex eorum ipse sis numero.

71. Ridiculum est malitiam cum tuam, quod potes, non effugas, fugere te *velle*, quod non potes, alienam.

72. Quicquid intellectualis socialisque facultas, nec ad intellectum nec ad usum socialem fa-

σὴ τῷ ὑποβελημύμων ἐπιμνησκῶς
τὸ μὲν κρίσιν λέγειν τῷ παροσπί-
πλοντι, τὰ τοῦ παρόχους καὶ ἑσίου,
καὶ κατὰ δόξαν ἀλλοῖον φάνη
τὸ δὲ χρῆσιν λέγειν τῷ ὑποπιπλον-
τι, σὲ ἐζήτην· αἰεὶ γάρ μοι τὸ
παρὸν, ὕλη ἀρετῆς λογι-
κῆς καὶ πολιτικῆς, καὶ τὸ
συνόλον τέχνης ἀνθρώπου ἡ
θεῶ. πᾶν γάρ τὸ συμβαῖνον,
θεῶ ἢ ἀνθρώπου ἐξοικεῖ, καὶ
ἔτι καινόν, ἔτι δυσμεταχείρι-
στον, ἀλλὰ γνώριμον καὶ εὐεργές.

ἐθ'. Τὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τελευτῆς τὰ
ἡθῶς, τὸ πᾶσιν ἡμέραν ὡς τε-
λευτάαν διεξάγειν, καὶ μήτε
σφύζειν, μήτε ναρκᾶν, μήτε
ὑποκρίνεσθαι.

ο'. Οἱ θεοὶ ἀθάνατοι ὄντες,
καὶ δυσχεραίνουσιν, ὅτι ἐν ποσέτω
αἰῶνι δεήσει αὐτοὺς πάντως αἰεὶ
ποιόντων ὄντων καὶ ποσέτων φαύ-
λων ἀνέχεσθαι· παροσέπι δὲ καὶ κή-
δον αὐτῶν παρ' αἰῶνως. σὺ δὲ ὅσον
ἔδωκεν λήγειν μέλλων, ἀ-
παυδαῖς; καὶ ταῦτα, εἰς ὧν
τῶν φαύλων;

σα'. Γελοῖόν ἐστι τὸ μὲν ἰδίαν
κακίαν μὴ φεύγειν, ὃ καὶ δυνα-
τὸν ἐστι τὸ δὲ ἄλλων φεύγειν,
ὅπερ ἀδύνατον.

σβ'. Οὐδὲν ἢ λογικὴ καὶ πολι-
τικὴ δύναμις εὐρίσκει μήτε νοερόν,
μήτε

1 Præter sensum illum quo supra e. 43. usurpatur σφύζειν, est etiam *Swida*
ἐκείνου. Gatak.

1 Legendum

μήτε κοινωνικόν, εὐλόγως κα-
ταδέεσθρον ἐαυτῆς κρίνῃ.

ογ'. Όταν σὺ εὖ πεποιηκὼς
ἦς, & ἄλλῳ εὖ πεποιηθὼς, τί
ἐπὶ ζητεῖς τρίτον ὥρᾳ πάντα,
ὡς περ οἱ μωροὶ, τὸ καὶ δοῦναι
εὖ πεποιημέναι, ἢ τὸ ἀμοιβῆς
τυχεῖν;

οδ'. Οὐδεὶς κάμνει ὠφε-
λέμενῳ. ὠφέλεια δὲ πρᾶ-
ξις κατὰ φύσιν. μὴ ἔν κάμνε
ὠφελόμενῳ, ἐν ᾧ ὠφε-
λεῖς.

οε'. Ἡ δ' ὅλα φύσις ἵπτι τ' κοσ-
μοποιεῖαν ὥρμησεν· νυνὶ δ' ἡτοι-
μῶν τὸ γινόμενον κατ' ἐπακα-
λέσθησιν γίνεταί, ἢ ἀλόγισται
ἢ τὰ κυριώτατά ἐσιν, ἐφ' ᾧ
ποιεῖται ἰδίαν ὁρμὴν τὸ τε κρ-
σμός ἡγεμονικόν. εἰς πολλά σε
γαλλωτέρον ποιήσει, τῷ το μνη-
μονόδομον.

cere deprehenderit, id ipsum in-
ferius se merito judicat.

73. Ubi bene tu alicui feci-
sti, & beneficio ille affectus est,
quid stultorum instar tertium
quippiam ultra hæc quæras, pu-
ta, benefici hominis existima-
tionem, aut beneficii accepti
remunerationem?

74. Emolumentum capiendo
nemo defatigatur. atqui emo-
lumentum est actio omnis natu-
ræ consentanea. noli ergo defa-
tigari emolumentum in eo capi-
endo, quod alteri præstas.

75. Ad mundum condendum
universi natura olim se inten-
dit. nunc vero, aut quicquid
fit, consequentiæ necessariæ le-
ge certa producit, aut prin-
cipalia etiam illa, ad quæ mundi
mens peculiariter intenta est, ra-
tione nulla gubernantur. in mul-
tis tranquilliores fecerit te, hoc
in memoria si habueris.

τ Legendum contendit Casaub. ἢ τὰ λογικὰ καὶ κυριώτατά ἐσιν, vel etiam, ἢ
ἀ λογικὰ, τὰ κυριώτατά ἐσιν. ut sit sensus *rationales creaturas esse objecta prin-
cipalia*, circa quæ *peculiaris illa cura, et providentia versatur*. Ego tamen nihil
mutandum censeo. hoc enim velle videtur *Marcus*. Ad mundi hujus fa-
bricam producendam ac constituendam, peculiari quodam motu, uni-
versi natura accessit. deinceps autem, vel quæcunque in ea contingunt, vi
nexus cujusdam & consequentiæ necessariæ lege certa tunc constitutæ e-
veniunt, vel principalia illa, ad quæ universi mens præcipue & quasi pe-
culiariter sese intenderit, nulla ratione, sed temere disposita fuerint. at
hoc esset absurdissimum, mentem universi, cum ad ista producenda ac con-
stituenda peculiari motu processisset, de futura dispositione atque ordina-
tione legem nullam tulisse, sed temere ferenda casui fortuito permisisse.
Gualch.

LIBER VIII.

BIBΛION η'.

1. **H**OC etiam ad inanis gloriæ studium minuendum conducit, quod vitam totam, eam saltem quæ à juventute hactenus transiit, non potes præstare philosophice ductam. siquidem cum aliis haud paucis, tum & tibi ipsi comperitum est, à philosophia longe te abesse: conturbatæ sunt itaque rationes tuæ: neque adeo aut facile est tibi philosophi existimationem comparare; & vitæ etiam institutum adversatur, proinde si vere perpexisti in quo res ipsa sita sit, missa existimatione, in hoc duntaxat incumbe, ut vitæ quod superest, quantulumcunque id fuerit, pro naturæ tuæ ductu ac dictamine transigas. tu itaque illa quid velit, intueri, nec te aliud quicquam molestum habeat. etenim expertus jam es, per quam multa divagatus vitam bonam beatamque nusquam inveneris; non in syllogismis, non in divitiis, non in gloria, nec in volu-

α. **Κ**ΑΙ τὰ τοῦ πρὸς τὸ ἀκενόδοξον φέρει, ὅτι ἐκ ἐπὶ διωλοσῶν τὸ βίον ὅλον, ἢ τὸν γὰρ δὲ τὴν νεότητι φιλόσοφον βεβιωκέναι· ἀλλὰ πολλοῖς τε ἄλλοις, ἔς αὐτὸς σεαυτῷ δηλῶ γέγονας, πόρρω φιλοσοφίας ὄν. πέφυκται ἔν· ὥστε τὸ μὲν δόξαν τὸ ἐκ φιλοσόφου κλησσομαι, ἐκείνῃ σοι ῥάδιον· ἀντιγωνίζεσθαι δὲ καὶ ἡ παύσεως· ἀπερ ἔν ἀληθῶς εἰράνας πᾶ καί περ τὸ πρᾶγμα, τὸ μὲν, τί δόξης, ἀφες· ἀρκέσθαι δὲ, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τῆ βίης, ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ φύσις θέλει βιώσῃ. καταπνήσῃ ἔν τί θέλει, καὶ ἄλλο μηδὲν πρὸς αὐτῶ· πεπείρασται γὰρ πρὸς πᾶσι πλανηθεὶς, ἔδραμῃ εὖρες τὸ εὖ ζῆν· σὺκ ἐν συλλεγασμοῖς, σὺκ ἐν πλάτῳ, σὺκ ἐν δόξῃ, σὺκ ἐν δὲ πλάτῳ, λαύσει.

1 Legit Boet. ὅσον δὴ ποτε ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσῃ. emendationi assentior: Verum mihi aliquod insuper, quod desit, supplendum esse videtur. Sequitur enim, κατὰ τὴν φύσιν ἐν τῇ θέλει. considera ergo quid ea velit. non quamdiu, sed quomodo te vivere velit. unde liquet, de ea re monitum aliquod antecessisse. forsan ergo legendum, εἰ καὶ τὸ λοιπὸν τῆ βίης, ὅσον δὴ ποτε, [ὅς] ἡ σὴ φύσις θέλει, βιώσῃ. *Γαῖα*.

λαύσῃ, ἔδαμῃ. πῶς ἔν ἐστιν ; ἐν
τῷ ποιῆν, ἢ ὑπὸ ζήτησιν ἢ ἂν
φύσις ; πῶς ἐν ταύται
ποιήσει ; ἐπὶ δόγματι ἔχει,
ἀφ' ὧν αἱ ὁρμαὶ καὶ αἱ πράξεις.
τίνα δόγματα ; τὰ πρὸς ἀγαθῶν,
καὶ κακῶν ὡς ἐδενός, μὲν ἀγαθῶν
ὄντος ἀνθρώπου, ὃ ἔχει ποιῆν δι-
καιον, σώφρενα, ἀνδρείον, ἑλευ-
θερον, ἐδενός ἢ κακῶν, ὃ ἔχει ποιῆν
παναντία τοῖς ἐξημεροῖς.

β'. Καθ' ἐκάστῳ πρᾶξιν ἐ-
ρώτα σεαυτὸν, πῶς μοι αὐτῇ
ἔχει ; μὴ μετανόησω ἐπ' αὐ-
τῇ ; μικρὸν καὶ τίθνηκα, καὶ
πάντ' ἐκ μέσθ. τί πλεον ἐ-
πιζητῶ, εἰ τὸ παρὸν ἔργον ζῶν
νοεῶ, καὶ κοινωνικῶ καὶ ἰσυνό-
μῳ θεῶ.

γ'. Αλέξανδρ' δὲ καὶ
Γάϊ' ὁ Πομπηϊὸς τί πρὸς
Διογένη, καὶ Ηρακλείτον, καὶ
Σωκράτην ; εἰ μὲν γὰρ εἶδον
τὰ πράγματα καὶ τοὺς αἰ-
τίας, καὶ τοὺς ὕλας, καὶ τὰ ἡγε-
μονικὰ ἢ αὐτῶν ; ταῦτα 4 ἐκεῖ

ptate, nec ullibi. in quonam er-
go consistit ? in eis faciendis quæ
exigit natura humana. at hæc
quomodo quis faciat ? si decre-
ta nactus sit, à quibus appeti-
tiones actusque *istiusmodi pro-*
fluunt. quænam, *inquis,* decreta ?
de bonis malisque, ut nihil ni-
mirum homini bonum censeat,
quod non justum, temperantem,
fortem, liberalem faciat, nihil
malum, quod non istis contra-
rium.

2. In omni actione interroga
te, quomodo ista mihi sese ha-
bet ? num futurum est, ut ejus
poeniteat me ? prope adest tem-
pus, quo moriturus sum, om-
niaque mihi transitura. quid er-
go expeto ulterius, si illud quod
impræsentiarum ago, opus sit ani-
mantis rationalis, socialis, eadem-
que cum Deo ipso lege agentis.

3. Alexander, Cajus, Pom-
pejus, quid ad Diogenem, He-
racitum, Socratem ? isti siqui-
dem res ipsas perspectas habe-
bant, † formasque earundem &
materias. atque hoc modo in-
structæ erant mentes horum. il-
lis vero, de quam multis solici-

tos

1 Ποιῶσι [πρὸς] *Gatak.* 2 Ελευθέριον *Casaub.* 3 Lectionem hanc si ad-
mittimus, sensus erit, *Eadem erant mentes illorum : sive, per omnia sibi invi-*
cem consensiebant. Cæterum *Casaub.* ταῦτα legisse videtur : & *Xyland.* τοιαῦ-
τα, cum vertit, *ita erant eorum mentes instructæ.* ejusmodi nimirum mentes
habebant, quæ in rerum naturas acutius introspicere, & sagacius intro-
mittere se poterant. hunc sequor. inde ergo factum, ut cum rerum natu-
ram perspectam haberent, & cui usui intervirent, nec multis opus esse sibi
ad bene ac feliciter agendum intelligerent, nec avidius quicquam quam
par erat, appeterent. *Gatak.* 4 Sic restituit *Gatak.* cum prius sine interro-
gatione legeretur. Est autem hoc ad reges & imperatores supra nominatos
referendum (ut volunt *Gatak.* & *Casaub.*) non ad philosophos prout
vult *Xyland.* † *Causas Casaub.*

1 Hoc

tos esse necesse fuit? quam multis rebus inservire?

4. Eadem nihilominus facturos *memineris*, etiamsi tu te ruperis.

5. In primis ne commovearis. *obveniant* enim secundum rerum naturam universa: ipse autem paulo post, nullus, nusquam futurus es: quomodo & Hadrianus, & Augustus. tum rem ipsam penitius intuitus, eam in se considera. simul memineris, probum esse te oportere. quod autem hominis à te natura exigit, hoc constanter facito, quodque iustissimum videbitur, loquitor; placide duntaxat, modeste, citraque dissimulationem.

6. Universi natura hoc solenne habet; quæ istic existunt illo transferre, res mutare, hinc tollere, illic deponere, omnia vices has subeunt: usitata sunt omnia, ut metuentum non sit, nequid novi emergat. Siremps denique omnibus de istis lex.

7. Natura omnis sese prospere procedente contenta est: prospere autem procedit rationalis natura, ubi in cogitando nec falso, nec incerto assentitur, impulsus suos ad opera quæ societatem juvent, sola dirigit, appetitiones

ἢ ὅσων πρόνοια; καὶ δυνάμει;

δ'. Ὅτι ἐδὲν ἤτις ἐν ταῖς αὐταῖς ποιήσῃσι, καὶ σὺ διαρραγῆς.

ε'. Τὸ πρῶτον μὴ ταρασσῶ πάντα γὰρ κατὰ τὴν τῶ ὅλα φύσιν καὶ ὁλίγα χρόνα ἐδείς ἐδάμει· ὡς περ ἐδὲ Ἀδριανὸς, ἐδὲ Αὐγύστης. ἔπειτα ἀνίστας εἰς τὸ πρᾶγμα, ἴδε αὐτὸ καὶ συμμνημονεύσας, ὅτι ἀγαθὸν σε ἀνθρώπων εἶναι δεῖ, ὥς τίς ἀνθρώπων ἡ φύσις ἀπαιτεῖ, πρᾶξον τὰ τοῦ ἀμετασρεπτοῦ. καὶ εἰπὲ, ὡς δικαιοτάτων φαίνεται σοὶ μόνον εὐμυῶς, καὶ ἀιδιμόνως, καὶ ἀνυποκρίτως.

ς'. Ἡ τ' ὅλων φύσις τὰ τοῦ ἔργου ἔχει, τὰ ὧδε ὄντα ἐκεῖ μεταπθέναι, μεταβάλλειν, αἶρειν ἐνθεν καὶ ἐκεῖ φέρειν. πάντα τροπή· ὥς ὥστε φοβηθῆναι, μή τι καινόν· πάντα συνήθη· ἀλλὰ καὶ ἴσται αἱ δότινεμήσεις.

ζ'. Ἀρκῇ πᾶσι φύσις ἐαυτῇ εὐοδῶσιν· φύσις ἢ λογικῇ εὐοδῶσιν, ἐν μὲν φαντασίαις, μή τι ψευδεῖ, μή τι ἀδήλω συγκαταβιβασθῆναι τὰς ὁρμὰς ἢ ὅτι τὰ κοινωνικὰ ἔργα μόνον ἀπὸ δύναμι· τὰς ὁρεξεῖς δὲ καὶ ἐγκλί-

1 Hoc, inquit, animo tuo obversetur, ubi hominum aut injuriis, aut flagitiis commoveri te sentieris, eadem facturos etiamsi tu te indignatione confeceris. *Gatax.* 2 Transposita videntur ista: sic forsan collocanda: πάντα συνήθη· ὥς ὥστε φοβηθῆναι, μή τι καινόν. *Gatax.*

ἐγκλίσις τῇ ἐφ' ἡμῖν μόνον πε-
ποιημένη· τὸ ἵππὸν δὲ κρινῆς φύ-
σεως ἀπονεμόμενον πᾶν ἀσπι-
ζομένη. μέρῳ γὰρ αὐτῆς ἐστὶν αἰς
ἡ|ῶ φύλλα φύσις τῇ|ῶ φύλῃ φύ-
σεως, πλὴν ὅτι ἐκεῖ μὲν ἡ|ῶ φύλ-
λα φύσις μέρῳ ἐστὶ φύσεως, καὶ
ἀραιότης, καὶ ἀλόγος, ὥς ἐμπα-
δξέσθαι διωαμένης. ἡ γὰρ δ' αὖ-
θρῶπις φύσις, μέρῳ ἐστὶ ἀ-
νεμποδίστα φύσεως καὶ νοεῖας καὶ
δικαίας· ἡ γὰρ ἴσως ὥς κατ' α-
ξίαν τὰς μερισμὰς χρόνων,
εἰσίας, αἰτίαι, ἐνεργείας, συμ-
βάσεις, ἐκάσταις ποιεῖται· σκό-
πε δὲ γὰρ, μή ἐστι τὸ πρὸς τὸ ἐν ἴσῳ
εὐρήσις ἐπὶ πάντας, ἀλλὰ ἐστὶ συλ-
λήθεω; τὰ πάντα τῷδε, πρὸς
ἀθρόα τὰ δ' ἐτέρω.

ἡ. Αναγνώσκεις ἔκ ἔξῃ.
ἀλλὰ ὕβριν ἀνείργῃ ἔξῃ. ἀλ-
λα ἡδονῶν ὥς πόνων καθυπερτε-
ρεῖν ἔξῃ. ἀλλὰ ἵδ' ὁ χάρις ὕ-
περανῶ εἶναι ἔξῃ· ἀλλὰ ἀναι-
δήτοις καὶ ἀχαρίστοις, μὴ θυμῷ
δξ, προσέτι καὶ δέδωκε αὐτῶν ἔξῃ.

& aversationes, ad ea sola, quæ
in nobis sita sunt, adhibet, à re-
rum natura denique quicquid
assignatum fuerit, amplectitur.
hujus enim pars est, ut folii natu-
ra pars naturæ est arboris, hoc
tantum interest, quod ibi folii
natura pars est naturæ sensus
rationisque exfortis, & im-
pedimento obnoxia. cum ho-
minis natura pars sit naturæ im-
pediri nesciæ, rationalis, justæ.
hæc autem & tempora, & ma-
teriam, & formam, & faculta-
tes, & casus ex æquo distribuit
singulis quibusque pro uniuscu-
jusque dignitate. id quod depre-
hendere licebit, si non seorsim
unum aliquod in re ulla consi-
deraveris, sed istius omnia cum
alterius alicujus confertim sump-
tis contuleris.

8 † Adeo es illiteratus, ut nec
legere possis. at potes contume-
lia abstinere, potes voluptate &
dolore superiorem te præstare,
potes gloriolam nihili face-
re, potes stupidis & ingratis
non succensere, imo & illo-
rum curam gerere.

9. Nemo

1 Legit *Casaub.* ἡ γὰρ, quod probat *Gatak.* 2 Τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν *Casaub.* 3 Di-
vulsa vitiatæque ista prout prius legebantur καὶ πάντα. τῷ δὲ πρὶν. feliciter,
mutatione levissima sic restituit *Casaub.* Proportionis istius, inquit, equali-
tatem deprehendens licet, non si unum aliquod in unoquoque consideres;
[vel, unum aliquod in hac re cum uno aliquo in alia conferas, si ad-
mittatur *Casauboni* lectio τὸ ἐν πρὸς τὸ ἐν] sed si, istius quæque, cum alterius
cujusquam affectibus ac dotibus à natura eidem collatis universis simul
sumptis contuleris. Ita siquidem unumquodque in suo genere perfectum
existere patefiet, nec muscæ aut culici magis quicquam deesse, quod ad
muscæ culicisve naturam pertineat, quam elephantis aut leoni. *Gatak.*
† Legere non vacat. *Casaub.*

9. Nemo, aut vitam aulicam, aut tuam etiam, infimulantem te audiat.

10. Poenitentia est suiipsius reprehensio quædam, ut qui utile aliquid omiserit: bonum autem quodque necessario etiam est utile; quodque est ejusmodi, id viro bono proboque curæ esse oportet. at neminem virum bonum probumque poenituerit, quod voluptatem unquam ullam omiserit. neque utile itaque, neque bonum voluptas est.

11. Hoc quidnam in se est ex constitutione sua? quænam illius substantia five materia? quæ forma? quid in mundo facit? quamdiu consistit?

12. Quando somnum gravatim excutis, reminiscere, & conditioni tuæ & naturæ humanæ consentaneum esse ut actiones ad communitatem conducentes edas, cum dormire etiam brutis animantibus commune sit. quod autem est naturæ cujusque consentaneum, hoc & familiarius, & aptius, & jucundius est utique.

13. Assidue, in omni, quantum potes, visio menti oblato, considera, quænam ejus natura, ad mores quid faciat, quid in se habeat veritatis.

14. Ubi quenquam convenis, statim tu tecum, Iste quæ-

θ'. Μηκέτι σε μηδεὶς ἀκώσῃ κατὰ μεμφομένον ἢ ἐν αὐτῇ εἶον, μηδ' ἔτ' σεαυτῶ.

ι'. Ἡ μετάνοιά ἐστιν ὁπλήψις πρὸς αὐτῶ, ὡς χρῆσιμόν τι παρρησιότ' ὅ· τὸ ἢ ἀγαθὸν χρῆσιμόν ἢ δέειναι, ἔστιν ἐπιμελητέον αὐτῶ τῷ ἀγαθῷ ἔτι καλῶ ἀνδρὶ· ἐδείκει δὲ ἂν καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἀνὴρ μετανοήσκειν, ὅτι τῷ ἡδονῇ τινα παρρησιόειν ἔτι ἀρα χρῆσιμον, ἔτι ἀγαθὸν ἡδονή.

ια'. Τὸ τί ἐστὶν αὐτὸ κατὰ αὐτὴν τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ; τί μὲν τὸ ἐσιωδὲς αὐτῶ καὶ ὑλικόν; τί ἢ τὸ αἰσθητὸν; τί ἢ πρὸς ἐν τῷ κόσμῳ; πόσον ἢ χρόνον ὑφίσταται;

ιβ'. Οταν ἐξ ὑπνὸς δυαχεῖν ἐγείρῃ, ἀναμνησθεὶς, ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν σε ἐστὶ καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπικὴν φύσιν, τὸ πρᾶξαι κοινωνικὰς ἀποδοιδόναι, τὸ ἢ καθεύδειν κοινὸν ἔστι ἀλόγων ζώων· ὃ ἢ κατὰ φύσιν ἐκάστω, τὸ εὐκείῳ περὶ καὶ περὶ σφύετον, ἔστι δὲ καὶ περὶ σφύετον.

ιγ'. Διλυεῖν καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν εἰ οἷόν τι φαντασίας, φησολογεῖν, παθολογεῖν, διαλεκτικεύειν.

ιδ'. Ω, αἰὲν τυγχάνεις, εὐθύς σεαυτῷ ἐπέλεγε· ἔστιν ὅτι πρὸς δόγματι

δόγματα ἔχει περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; ἢ γὰρ παρὶς ἡδονῆς καὶ πόνου, καὶ τῆ ποιητικῶν ἐκατέρου, καὶ περὶ δόξης, ἀδοξίας, θανάτου, ζωῆς ποιάδε τινα δόγματα ἔχεν, ἔδ' ἐν θαυμασῶν ἢ ξένον μοι δόξει, εἰάν τις δέ τινα ποιῇ καὶ μεμνήσομαι, ὅτε ἀναγκάζεται ἕτως ποιεῖν.

14. Μέννησο, ὅτι ὥσπερ αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ ἡ συκὴ σῦκα φέρει, ἕτως εἰ ὁ κόσμος τίςδε τινα φέρει, ὧν ἐστὶ φορὸς καὶ ἰατρῶν ἢ καὶ κυβερνήτη αἰσχρὸν ξενίζεσθαι, εἰ πεπύρεχεν ἕτερος, ἢ εἰ ἀντίπνοια γέγονεν.

15. Μέννησο, ὅτι, ἔτι μὲν πατίθεσθαι καὶ ἐπειθεῖν τῷ διορθῶντι, ὁμοίως ἐλευθερὸν ἐστὶ. σὺ γὰρ ἐνέργεια κατὰ τὴν συνῶν ὁρμῶν καὶ κελσίων, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν οὐκ οὐκ πρᾶξι νομίζῃ.

16. Εἰ μὲν ἐπὶ σοὶ, τί αὐτὸ ποιεῖς; εἰ δ' ἐπ' ἄλλω, τί νιν μέμ-

nam habet de bonis malisque decreta? qui enim de voluptate ac dolore, & efficientibus utriusque, vel de fama & ignominia, morte & vita, decreta istiusmodi habeat, si huiusmodi fecerit, nihil mirum mihi novumque videbitur. simul & hoc succurret, necessario facere illum quæ facit.

15. Memineris, æque turpe esse mirari quenquam tanquam de re infueta, quod ea mundus, quorum ferax est, profert; ac mirari quenquam, quod ficus ficus ferat, aut mirari medicum, quod quis febricitaverit, gubernatorem, quod ventus adversus flaverit.

16. Memineris æque tibi liberum esse *sententiam* mutare & corrigenti parere, atque in re *cæpta* ulla *persistere*. etenim & hæc tua est operatio, utpote quæ juxta intentionem iudicii tui, atque adeo ex animi etiam tui sententia perficiatur.

17. Si tui istud est arbitrii, cur facis? sin alterius, quem incusas?

1 Εἰς τὴν Γαλακ. 2 Ita l. 10. 30. διατίθεται. *cogitur facere quod facit*. non a vi aliqua externa, sed a principio interno, falso nimirum dogmate, pravo perversoque iudicio. Γαλακ. 3 Æque liberum est, inquit, quodque animi ingenuum nihilo magis dedecet, verum docenti, ubi erraverit quis, obsequi, atque rectæ viæ, ubi eam certo iudicio elegerit, constanter libereque insistere. Corrigere nimirum vult absurdum quorundam errorem, qui quod semel imbiberint, nolunt deponere, (ut Cyprian. l. 2. ep. 1.) & pervincaciam constantiæ loco habentes rectiora monenti parere servile ducunt ac illiberale. Γαλακ. 4 Lucid. melius ὁ καὶ ὁ. deesse tamen forsan videatur ἀρκεῖται, aut tale quid. verum distinctio interjecta integram faciet sententiam. Lego igitur, ὁ καὶ ὁ ἐνέργεια, κατὰ τὴν οὐκ οὐκ ὁρμῶν &c. tua enim est operatio & ista, utpote intentioni tue consentanea &c. Γαλακ.

incufas? atomos, an Deos? infani utrumque est. nemo igitur est incufandus. si quidem enim potes, rem ipsam corrige. sin minus, quid tibi queri profuerit? nihil autem est agendum frustra.

18. Nihil, quod moritur, mundo excidit. istic autem si manet ac mutat, istic & in sua, quæ & mundi & tui eadem sunt, elementa resolvitur. atque hæc quoque mutant, nec murmurant tamen.

19. Ad opus aliquod natum est unumquodque, puta, equus, vitis. quid miraris? sol etiam ipse, Diique reliqui ad opus aliquod exstiterunt. tu ergo ad quid? nunquid ad oblectandum te? cogita tecum an sensus communis id ferat.

20. Natura rei cuiusque rationem habet; tam ad finem, quam ortum & durationem: quemadmodum & is qui pilam mittit, *pila pariter rationem habet*. ecquid autem pilæ, vel sursum

Φησὶ τοῖς ἀτόμοις, ἢ τοῖς θεοῖς; ἀμφοτέρω μανιωδῶς. ἐδὲν ἐμμεπτόν. ἰ εἰ μὲν γὰρ διώκασαι, διαρθώσονται τὰ πρᾶγματα αὐτά. εἰ δὲ τὰ μὴ δύνασθαι, πρὸς τί ἐπισημείωται τὸ μέμψασθαι; εἰκὴ γὰρ ἐδὲν ποιητίον.

ἡ. Εἴω τὴν κόσμον τὸ δοκῶν ὄν ἐπιπλεῖν. εἰ ὥδ' ἐμμένει καὶ μεταβάλλει ὅτι καὶ διαλύει, εἰς ταῖς ἰδίας ἀσυχαιῶν ἐστὶν ὁ κόσμος καὶ οὐκ αὐτὰ δὲ μεταβάλλει, καὶ ἐργάζεται.

ιβ'. Ἐκαστον πρὸς τι γέγονεν, ἵππον, ἄμπελον, ἢ θάυμαζεις; ἔ οἷός τις ἐρεῖ, πρὸς τι ἔργον γέγονεν, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ δὲ πρὸς τί; τὸ ἡδέσθαι; ἰδὲ εἰ ἀνέχεσθαι ἢ ἐννοεῖν.

κ'. Ἡ φύσις ἐστὶ χάσασθαι ἐκείνην, ἐδὲν ἡ ἐλαστικὴ τῆς ἀποληΐσεως, ἢ τῆς ἀρχῆς πρὸς διεξάγωγῆς, ὡς ὁ ἀναβάλλων τὴν σφαῖραν τί ἐν ἀεὶ ὄν.

1. Εἰ μὲν γὰρ δύνασθαι, διαρθώσονται εἰ δὲ τὰ μὴ δύνασθαι, τὰ πρᾶγματα αὐτά. καὶ δὲ μὴδὲ τὸ τοιοῦτον, ἀπὸς τῆς ἐπισημείωσης τοῦ μ. &c. ex MS. Hæschel. legit Casaub. quod & *Xylandrium* in suo codice reperisse non sine causa putat, cum illius versio ex hac ipsa lectione videtur expressa. 2. Καὶ ὁ ἕλεος ἀπὸς πρὸς τι ἔργον γέγονεν. *Γαῖα*. 3. Sidera nimirum, quæ animata esse putabant, & Deorum loco habebant. v. l. 9. 35. *Γαῖα*. 4. Sejungunt ista à superioribus *Xyland.* & *Casaub.* mihi continuanda prorsus videntur. quemadmodum, inquit, qui pilam mittit, rationem apud se habet, non tantum quomodo motus ille ineatur, sed qua feratur, & quo loco terminetur; siue qua permeet pila, quo pertingat, ubi cadat; ad eundem modum natura consilium iniiit, non de ortu tantum, sed de obitu etiam ac progressu cuiusque rei. sic *Plautus* sensu non multum ab hoc abhorrenti, prolog. *Capitv.* *Enimvero Di nos quasi pilas homines habent.* *Γαῖα*.

θόν τῷ σφαιρίῳ ἀναφερομένη, ἢ κακὸν καταφερομένη, ἢ καὶ πεπληρωμένη; τίς ἂν ἀρεθὸν τῇ πημφολυγί συνεσώσῃ, ἢ κακὸν διαλυθείσῃ; τὰ ὅμοια δὲ ἐπὶ λύχνῳ.

καί. Εκσπεύσον, καὶ θεάσασθαι εἶόν ἐστι, γηράσκειν δὲ οἶον γίνεσθαι, καὶ σπῆσαι δὲ, πῶρευσθαι βραχύβιον δὲ καὶ ὁ ἐπαμνῶν καὶ ὁ ἐπαμνέμνος, καὶ ὁ μνημονεύων, καὶ ὁ μνημονόομος. προσέτι δὲ καὶ ἐν γωνίᾳ τέτρατον κλίματι, καὶ ἐδὲ ἐνταῦθα πάντες συμφωνῶσι, καὶ ἐδὲ αὐτὸς ἵς ἑαυτῷ καὶ ὅλη δὲ ἡ γῆ στεγμή.

καί. Πρόσεχε τῷ ὑποκείμενῳ, ἢ τῷ δόγματι, ἢ τῇ ἐνεργείᾳ, ἢ τῷ σημαίνοντι, δικάως ταῦτα πείραξαι, μάλλον δὲ θέλεις ἀρεθὸς αὐρίον γενέσθαι, ἢ σήμερον εἶναι.

καί. Πράσσω; πράσσω ἐπ' ἀνθρώπων ἐν ποίᾳ ἀναφέρων συμβαίνει τι μοι; δέχομαι, ἐπὶ τὰς θεὰς ἀναφέρων, καὶ τὰ πάντων πηγῶν, ἀφ' ἧς πάντα τὰ γινόμενα συμμηνύεται.

καί. Οποῖόν σοι φαίνεται τὸ

missæ boni, vel descendenti cadentique mali? ecquid & bullæ vel consistenti boni, vel subfidenti mali? de lucerna idem dictum sit.

21. Inverte corpus tuum, atque inspicere, quale sit, ubi senuerit; quale sit, ubi morbidum fuerit; quale sit, spiritum ubi efflaverit. brevis autem est vitæ & qui celebrat, & qui celebratur; & qui commemorat pariter, & qui commemoratur. ad hæc & in plagæ istius angulo duntaxat id geritur; ubi etiam neque omnes inter se consentiunt, neque quisquam sibi. denique terra omnis puncti instar habet.

22. Animum adverte præfenti vel decreto, vel facto, vel dicto. merito hæc pateris, qui bonus, magis cras fieri, quam esse hodie.

23. Facio quicquam? ita facio, ut ad homines juvandos referam. contingit mihi quicquam? ita excipio, ut ad Deos referam fontemque rerum omnium, à quo, quæcunque fiunt, ordine præstituto derivantur.

24. Ipsum lavari quale quid tibi

1 Νοσήσιον τὸ καὶ ἀποκνησθῆναι legit Gatak. 2 Monet ut ad id quod præmanibus est, sive decretum illud, sive factum sive dictum sit, animum sedulo advertamus. Gatak. 3 Separat ista à præcedentibus Casaub. possunt tamen ad idem argumentum pertinere. Merito multa pateris, quia ad id quod præmanibus est non attendis, sed de rebus futuris anxius, animique suspensus es, & quod præcipue te spectat differis. Gatak. 4 Haud integra satis videntur ista, forsitan scribendum, ὅτι μὲλλον δὲ ut ratio reddatur quare tot molestiis confidetur. Legi tamen possunt & ἐντομητοκίαι, [π] μὲλλον δὲ &c. Gatak.

tibi videtur ? oleum, sudor, for-
des, aqua, strigmentum ; putida
omnia. tale quiddam est & vi-
tæ pars quævis, & materia sub-
jecta quælibet.

25. Lucilla Verum *extulit* ;
mox & Lucilla *ipsa elata est*.
Secunda Maximum ; mox &
Secunda. Epitynchanus Dioti-
mum ; mox & Epitynchanus.
Antoninus Faustina ; mox &
Antoninus. Celer Hadrianum ;
mox & Celer. hujusmodi sunt
omnia. quin & solertes illi,
aut futurorum præcii, aut fa-
ctu inflati, ubinam jam sunt ?
solertes inquam, quales Charax,
Demetrius Platonius, Eudæ-
mon, & si quis alius ejusmodi
omnia caduca sunt, & jam o-
lim morte sepulta sunt. alii
nec brevem sui memoriam sunt
consecuti ; alii in fabulas abie-
runt ; alii etiā è fabulis eva-
nuerunt. horum ergo memine-
ris, aut compagem tui dissipa-
tum iri aut extinctum spiri-

λέεσθαι ; ἔλαιον, ἰδρώς, ῥύπες,
ὕδωρ, γλοιῶδες, πάντα σκ-
χαντῆ. ταῦτον πᾶν μέρος ἔ-
βίς, καὶ πᾶν ὑποκείμενον.

κέ. ¹ Λέκιλλα Οὐήρον· εἶπε
Λέκιλλα· Σέκενδα· ² Μάξιμον·
εἶπε Σέκενδα· ³ Επιτύγχανος
Διότιμον· εἶπε Επιτύγχανον·
⁴ Φαυστίαν Ἀντωνίνου· εἶπε Ἀν-
τωνίνος. τιαῦτε πάντες· ⁵ Κέλερ
Ἀδριανόν· εἶπε Κέλερ. οἱ ᾗ δρι-
μῆς ἐκείνοι, ἢ ὡς ὀργανωτικοὶ ἢ πε-
τυφωμένοι, πᾶς ; οἷον, δριμῆς
μὲν, ⁶ Χιάρᾳ καὶ ⁷ Δημήτριος
ὁ Πλάτωνικός, καὶ ⁸ Εὐδαίμων,
καὶ εἴ τις ταῦτος. πάντες ἐφήμι-
ρα, πεθνηκότα πάσαι· ἐνιοὶ μὲν
καὶ ἐπ' ὀλίγον μνημονεύον-
τες· οἱ δὲ εἰς μύθους μεταβα-
λόντες· οἱ δὲ ἤδη ἐκ μύθων
ἐξίτηλοι τῶντων ἐν μεμνήσθῃ, ὅτι
δεήσῃ ἤτοι σκεδασθῇ καὶ το συγ-
κριμάσθῃ σε, ἢ σκεδασθῇ καὶ
πνέ-

1 In singulis subaudienda verba illa ἐξήνεγκε & ἐξηνήκεν. erat autem Lu-
cilla Marci filia. L. Vero imperii consorti nuptui data, eidemque superstes.
Vid. Capitolin. in Vero. Gatak. 2 Maximus cujus mentio l. i. 15. inter Stoi-
cos à Capitolino recensetur, quibus Marcus noster in disciplinam se dederit.
Gatak. 3 Quis ille Epitynchanus & Diotimus cui is supervixerit & successerit,
nesciome fateor. Gatak. 4 Augusta Faustina Antonini Pii uxor. Vide Ca-
pitolin. in Pio. Gatak. 5 Caninius Celer orator sive Rhetor, quem & Marcus
& Lucius audierant. vid. Capitol. Gatak. 6 Depravatum opinor. for-
san ἱσπερ. Hieracis enim apud Stobæum reperiuntur fragmenta. vel Χιάρᾳ
etiam : siquidem Charax, Philosophus Pergamenus, Suidæ memoratur. & e-
dit Lugd. Χιάρᾳ habet. Gatak. 7 Phalerum, puto, vult è familia Platonica,
Theophrastii auditorem de quo Laert. l. 5. quanquam potest etiam Demetrius
Byzantinus Peripateticus, cujus & Laert. ibidem meminit, Marco dictus
intelligi. Verum illum potius. Gatak. 8 Eudemum inter Astrologos cele-
briores recensetur à Varro l. 9. c. 7. Gatak.

πνύματιον, ἢ μεταστῆναι, καὶ
ἀλλαχῇ κατὰ χθύναι

κς'. Εὐφροσύνη ἀνθρώπου,
ποιεῖν τὰ ἴδια ἀνθρώπου. ἴδιον δὲ
ἀνθρώπου εὐνοία πρὸς τὸ ὁμό-
φυλον, ὑπερόρασις τῶν ἀγαθῶν
κινήσεων, διάκρισις τῶν πῶντων
φαντασιῶν, ὁππιδώρησις τῶν ὁ-
λων φύσεως ἐκ τῶν κατ' αὐτὴν
γινομένων.

κζ'. Τρεῖς ἀρέσεις· ἡ μὲν
πρὸς τὸ αἶτιον τὸ περιεμύδμον·
ἡ δὲ πρὸς τὴν θείαν αἰτίαν, ἀφ'
ἧς συμβαίνει πᾶσιν πάντα· ἡ δὲ
πρὸς τὰς συμβαίνοντας.

κη'. Ὁ πόνος ἢ τοῦ σώμα-
τος κακόν· ἐκὼν δὲ ποφαιένδον· ἢ
τῇ ψυχῇ· ἀλλ' ἐξέστιν αὐτῇ τὸ
ἴδιον αἰθερίαν καὶ χαλκήν τε δια-
φυλάσσειν, καὶ μὴ ὑπολαμβά-
νειν ὅτι κακόν. πᾶσαι γὰρ κρίσις,
καὶ ὁρμή, καὶ ὁρεξις, καὶ ἐκκλισις, ἐν-
δον, καὶ ἔξωθεν κακὸν αὐτὴ ἀναβαίνει.

κθ'. Εἰς ἀλεφε τὰς φαντα-
σίας, σιωπῶντας σεαυτὴν λέγων·
νῦν ἐγὼ ἐμοί εἰμι, ἵνα ἐν ταύτῃ
τῇ ψυχῇ μηδεμία πονηρία ἦ,
μηδὲ ὁππιδυμία, μηδὲ ὁλως τα-
ραχὴ τίς· ἀλλὰ βλέπων πάν-
τα ὅποια εἰσι, χαρῶμαι ἐκά-
στῳ κατ' αἴτιαν. μέμνησο ταύ-
της τῆς ἐξουσίας κατὰ φύσιν.

λ'. Λαλεῖν, ἐν συγκλήτῳ,
καὶ πρὸς πάνθ' ὄντων ἐν χρῶ-

tum aut migraturum, atque alibi
dispositum.

26. Homini volupe est, quæ
hominis propria sunt, facere.
proprium autem est hominis,
contribuli suo benevolum esse,
sensuum motus insuper habere,
visa probabilia discernere, uni-
versi naturam, eaque quæ se-
cundum hanc fiunt, contem-
plari.

27. Affectiones singuli qui-
que tres habent; unam ad causam
ambientem, alteram, ad causam
divinam, à qua proveniunt om-
nibus omnia; tertiam, ad eos
quibuscum in hac versatur.

28. Dolor aut est corpori ma-
lum. quod si sit, corpus id cen-
seat. aut animæ. at illi licet
etiam inter dolores serenitatem
suam tranquillitatemque serva-
re, nec opinari malum esse. om-
ne enim iudicium, & impetus,
& appetitus, & aversatio intus
est; quo mali nihil ascendit.

29. Imaginationes dele; sæ-
pe tecum sic loquendo, In po-
testate mea nunc situm est, ut
nulla in hac anima existat im-
probitas, nulla cupiditas, nulla
omnino perturbatio: sed ut
omnibus qualia reapse sint per-
spectis, pro existimatione sua
singulis utar. memento pote-
statis hujus à natura tibi tri-
butæ.

30. Et in senatu, & apud
quemlibet privatim, curæ sit mo-
deste

desse potius quam diserte loqui. sano vero apud omnes sermone utare.

31. Augusti aula, uxor, filia, nepotes, privigni, foror, Agrippa, cognati, familiares, amici, Arius, Mæcenas, medici, popæ, aula tota morti concessit. tum ad alia te transfer; mortemque cogita, non unius hominis, sed gentis totius, Pompejorum putata. nec illud minus, quod tumulis inscribi solet, *Ultimus hic generis sui. dein* reputa tecum, quam anxie egerint horum antecessores, ut successorem aliquem sibi superstitem relinquerent: cum necesse tamen fuerit, ut aliquis tandem ultimus existeret: atque hic rursus gentis totius mortem considera.

μίως, ¹ μὴ περὶ τριανῶς ² ὑγῆ λόγῳ χρῆσθαι.

λαΐ. Αὐλὴ Αὐγῆς, γυνή, θυγάτηρ, ἑξόντοι, ³ πρόγονοι, ἀδελφῇ, Αὐρίππας, συγγεῖναι, οἰκῆσαι, φίλοι, ⁴ Αρεῖ, Μακῆνας, ἰατροὶ, ⁵ θύται, ὅλης αὐλῆς θάνατος. εἶτα ἐπὶ ⁶ τῆς ἄλλης, μὴ καὶ ἐνὸς αὐθιρώπου θάνατον, οἷον Πομπητῶν κακῆτον δὲ τὸ ἐπιγραφομένην τῆς μημασιν, ἔχατος ⁷ ἔῖδος γένους. ἐπιλογίζεσθαι, πόσους ἰσχυράτους οἱ πρὸ αὐτῶν, ὡς Διόδοχόν τινα κατέλιπον. εἶτα, ἀνάγκη ἔχατον τινα γένεσθαι. ⁷ πάλιν ὡς ὅλα γένος θάνατον.

λβ'. Σωλῆ.

I Sana oratione non est aperte semper utendum vertit Xyl. & Casaub. Verum alia videtur hic Margi mens. Ego malim κομῖως, μὴ περισπῶως. ὑγῆ [N] λόγῳ χρῆσθαι. Et publice in Senatu & apud iustitiamque privatim, eam Sermone rationem habeas, ut non tam diserte & eleganter, quam modeste & decem loquaris. Oratione vero sana & salubri semper utaris. Siquidem κομῖον, περισπῶως, περιλάλει Suid. & Etymolog. Στοιμῶλεται, τὸ περισπῶως λέγειν. Alioquin τῶς, σαφῆς, i. e. clarum & perspicuum denotat: ut & ἀληθῆς, verum: quia veritate nihil clarius, certiusque. Verum pro diserto plerumque sumitur, eaque significatione apud Hellenistas, qui dici solent, etiam simplex τῶς reperitur. Auctor Sap. Solom. c. 10. v. 21. ὅτι ἡ σοφία ὑποβίβει σίμα καφῶν, ἢ γλῶσσας νηπιῶν ἔδρα τῶς. linguas infantium disertas reddit, ut vertit Jm. Interpretes Græci Esai. 35. 6. ἢ τῶν ἑσπῶν γλῶσσα μοχλάλει. Gatak. 2 Sermone sano, i. e. vero. ὑγῆς λόγος verus, sincerus, simplex Sermo, cui opponitur πῶν λόγος apud Euripid. in Phenisi. sed & apud Sophoclem in Trachin. (sic restituente H. Stephano) Τὸ γὰρ τοῦν τι λαρεῖν ἀνδρὸς ἐπὶ σῶφρονος. πῶν τι. i. e. πῶν τὰ τινα λόγῳ, ut Euripides. Gatak. 3 Posteri vertit Xyland. forsan ἐπιγῶνι, privigni. ita enim in iure quandoque dicuntur. Gatak. 4 Αρεῖ Philosophi, cuius contubernio & amicitia usus est Augustus, meminit Sueton. l. 2. c. 89. Ut & Strabo. l. 14. Seneca ad Marc. c. 4. Plutarch. in Anton. & alii. Gatak. 5 Sacerdotes vertit Xyland. aruspices Casaub. Ego vicinarii, popæ, Θῶτης Æolicæ φῶπης, popæ. Vid. Salmaf. in Solin. Gatak. 5 Τὸ ἀπὸ λέγει Casaub. & eum fecatus Gatak. 6 Subintelligi hic putat Gatak. ἐπιλογίζεσθαι, ut ex versione ejus constat. Sed multo apertior, & facilior erit sensus, si repetatur

λβ'. Συνθέναι δὲ τὸ βίον, κα-
τὰ μίαν πρᾶξιν· ἢ εἰ ἐκάστη τὸ ἐ-
αυτῆς παρέχει ὡς οἶόν τι, ἀρκεί-
αζ'· ἵνα δὲ τὸ ἐαυτῆς ἀπέχη, ἔδδ' ἐ-
ἴς σε κωλύσῃ διύσταται. ἀλλὰ
τίσεται τι ἔξωθεν; ἔδδ' ἐἴς γε
τὸ δικαίως καὶ σωφρόνως καὶ
εὐλογίως· ἄλλο δὲ τι ἴσως
ἐνεργητικὸν κωλυθήσεται; ἀλ-
λὰ τῇ πρὸς αὐτὸ τὸ κώ-
λυμα εὐαρεστήσει, καὶ τῇ ἐ-
πὶ τὸ διδόμενον εὐγνώμονι
μετὰβάσει εὐθύς ἄλλη πρᾶ-
ξις ἀντικαθίσταται. ἐναρ-
μόσκει εἰς τὸ σωφρονεῖν, πε-
ρὶ ἧς ὁ λόγος.

λγ'. Ἀτύφως μὲν λαβεῖν,
εὐλύτως δὲ ἀφείναι.

λδ'. Εἴ ποτε εἶδες χεῖρα ἀ-
ποκεκομμένην, ἢ πόδα, ἢ κε-
φαλὴν ἀποτέμνημένην, χω-
ρὶς πᾶ ποτε δὴ τὸ λοιπὸν σώ-
ματος κειμένην, τοῖς τὸν ἑαυτὸν
ποιεῖ, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ὁ μὴ θέ-
λων τὸ συμβαῖνον, ἢ ἀποχίζων
ἑαυτὸν, ἢ ὁ ἀκοινωνήτων ἡ πρᾶσ-
σων ἀπερρίψαι πᾶ ποτε δὴ
κατὰ φύσιν ἐνώσεως. ἐπεφύ-
κεις γὰρ μέρ'· νῦν σεαυτὸν
ἀπέκοψας. ἀλλ' ὥθ' ἐ κομψὸν

32. In singulis actionibus vi-
tam componere oportet; ut si
unaquæque, quantum datur, quod
suum est tulerit, in eo acquief-
cas. quo minus autem ferat,
quicquid suum est, prohibere
nemo poterit. sed exterius ali-
quid obstabit? nihil quicquam,
quo minus justè, sobrie, confide-
rate *in ea te geras*. sed alius ali-
cujus facultatis fortassis effectus
impedietur? atqui dum impedi-
mentum ipsum placide fers, &
ad id quod datur æquo animo
te transfers, alia statim prioris
vice actio emergit, quæ ad eam,
de qua sermo instituitur, *vita*
compositionem non minus ap-
te conducit.

33. Sic accipe, ne fastuosus
fias; *sic posside*, ut dimittere
proclivis sis.

34. Si quando manum ab-
scissam vidisti, vel pedem, aut
caput etiam amputatum, & se-
orsim alicubi à reliquo corpo-
re situm; talem plane se facit,
quantum in ipso est, qui ab-
scindit sese, dum vel id quod
contingit non vult, vel adver-
sus societatis jus aliquid perpe-
trat. revulsam quodammodo ab-
jecisti te aliquo ab ea, quæ secun-
dum naturam est, unione. pars
enim natura fueras: nunc vero
temet

repetatur illud membri prioris ἀνάγκη γαῖα, necesse est ut cuiusque gentis ul-
timum tandem aliquis existat, atque adeo ut tota illa gens (ultimo scilicet defuncto)
pereat necesse est. Ita accipere externa ista, sive opes, sive honores, &
consimilia à rerum omnium auctore tributa, ne acceptis, quod plerique
solent, insolescas. *μαρὲς γὰρ ἐστὶ τὸ τέρας φουδόμενος*. l. 5. 23. *Γαλαξ*

temet abscidisti. cæterum istic illud scitum est, quod unire te deno- licet. hoc autem nulli alii parti est à Deo concessum, ut revulsa semel & præcisâ denuo coalescat. Verum benignitatem ejus considera, qua hominem cohonestavit; cum & in ipso posuerit, ne primitus ab universo revelleretur; & facultatem tribuerit, ubi fuerit revulsus, redeundi, denuoque coalescendi, & partis ordinem, quem tenuerat, recuperandi.

35. Sicut reliquas facultates rationalium unusquisque fere ab universi natura accepit; ita hanc nos ab eadem facultatem accepimus: quod quemadmodum illa quicquid obstat & renititur, in usum suum circumvertit, & in fato disponit, atque ita partem sui facit; ita & animal rationale, ex impedimento omni materiam creare sibi possit, eoque uti ad illud quod intenderat, quodcunque tandem id fuerit.

36. Ne confundat te vitæ tuæ totius cogitatio: neque animo simul complectere, quot qualesque molestias superventuras esse tibi verisimile sit. sed ad præsentium unumquodque interroga te, quidnam hac in re est, quod subiri aut sustineri nequeat? confiteri namque eru-

σκένο, ὅτι ἐξέτι σοι πάλιν ἐνώ-
σαι σεαυτὸν. τὰ τοῦ ἄλλου μέρος
ἐδένι θεὸς ἐπέτρεψεν, χωρι-
σθέντι ἐδρακόντων, πάλιν συν-
ελθεῖν. ἀλλὰ σκέψαι τὴν χρη-
στότητα, ἣ πετίμηκε τὸν ἄνθρωπον
καὶ γὰρ ἵνα τὴν ἀρχὴν μὴ ἀπορραγῇ
ἀπὸ τοῦ ὅλου, ἐπὶ αὐτῷ ἐποίησε
καὶ ἀπορραγῆν πάλιν ἐπανελθεῖν,
καὶ συμφύσαι, καὶ τὸν ἕκαστος
τὰς διδρακόντων ἐποίησεν.

λέ'. Ὡστερ καὶ αἱ ἄλλαι δυ-
νάμεις ἕκαστος τῶν λογικῶν
χεδὸν ὅσον ἢ τὴν λογικῶν φύ-
σιν, ἕτως καὶ ταύτῃ παρὰ αὐ-
τῆς εἰληφάμεν. ὃν τρόπον γὰρ
κείνη πᾶν τὸ ἐκτεταμένον καὶ ἀ-
πιδρακόντων; ὅπως εἰς τὴν ἐκ-
τετακτοῦ εἰς τὴν ἐμαρμένον, καὶ
μέρος αὐτῆς ποιεῖ, ἕτως καὶ ἡ
λογικὸν (ζῶον διῶνα) πᾶν κά-
λυμα ὕλην αὐτῆς ποιεῖ, καὶ χρη-
στὸς αὐτῷ ἐφ' οἷον αὐτὸν ἐν ὥρμησι.

λς'. Μὴ σε συγχέτω ἡ ὅ-
λου βίη φαντασία. μὴ συμπε-
ρανῶσι ἐπίπνα εἶα καὶ ὅσα π-
θανὸν + ὅπως γὰρ ἡ ἀλήθεια· ἀλλὰ
καθ' ἕκαστον τῶν παρόντων ἐ-
περώτα σεαυτὸν, τί τῶν ἔργων τὸ
ἀφόρητον καὶ ἀνύπιστον; αἰσχυ-
ρῶς

1 Απορραγόντι, & in fine periodi pro ἐποίησεν, ἐπέτρεψεν ex Mf. Heschel-
legit Casaub. 2 Τῆς τῶν ὅλων φύσεως Gatac. 3 Natura, inquit, universi,
i. e. numen ipsum, sive potentia & providentia divina, obstantia & reni-
tentia ac opponentia sese quæque circumstantiis quodammodo, & in usum
suum convertit. Hoc est enim τὸ ἐπιπεριτρέπειν. Gatac. 4 Malum inimi-
κότης in futuro. Gatac.

ἦν γὰρ ὁμολογήσαι. ἔπειτα ἀ-
ναμίμνησκε σεαυτὸν, ὅτι ἔτι τὸ
μέλλον, ἔτι τὸ παρῶχρηός βα-
ρύνει σε, ἀλλὰ αἰεὶ τὸ παρόν. τῶ-
ν κατὰσμικρύνεται, εἰάν αὐ-
τὸ μόνον περιορίσης, ἔτι ἀπελέγ-
χης τὸ Διότιμον, εἰ ὡς τῶν
ψιλὸν ἀντίχρην μὴ δυνάται.

λζ'. Μήτην νῦν ὡς ἀκαθήνη)
τῇ δ' κυρίᾳ σερῶ, Πάνθηα, ἢ Πέρ-
γαμος; τί τῶν Ἀδριανῶν, ἢ Χαυ-
ρίας, ἢ Διότιμος; γελοῖον. τί τῇ εἰ
παρεκαθήντο, ἔμελλον αἰσθάνε-
σθαι; τί τῇ εἰ ἠσθάνοντο, ἔμελλον
ἠσθάνεσθαι; τί τῇ εἰ ἠδοντο, ἔμελ-
λον ἔσθαι αἰσθάνεσθαι εἶναι; ἔτι ἰσ-
τῆς πρῶτον μὲν γεραίᾳ καὶ γερον-
τάς γεραίᾳ ἔτι ὡς εἰμαρτο, εἴτα α-
ποθανεῖν; τί ἔτι ὕστερον ἔμελλον εἶ-
κῆνοι ποιεῖν ἴστω δ' ἀποθανόντων;
ἢ γεραίᾳ πᾶν τῶν, ἔτι λυθρον
ἐν θυλάκῳ.

λη'. Εἰ δυνάσῃ ἔτι βλέπειν,
βλέπει ἢ κρίνων, φησί, σφωτά-
ταις.

λθ'. Δικαιοσύνης κατὰ ἀναστα-
σιν ἀρετὴν ἔχει ὡς ἐν τῇ ἰσ-
τορίᾳ ζώει. κατὰ σκευὴν ἠδονῆς τῇ
ὡς, τὴν ἐγκράτειαν.

besces. tum cogit tecum, nec quod
futurum est, nec quod præteritum
est, sed id semper duntaxat quod
præsens est, molestiam tibi facef-
sere. minuetur autem istud, si se-
orsim per se circumscriptum de-
deris, mentemque redargueris,
si ne huic quidem soli toleran-
do suffecerit.

37. Nunquid etiamnum Ve-
ri tumulto affidet Panthea,
aut Pergamus? nunquid Ha-
driani Chabrias, aut Dioti-
mus? ridiculum foret. verum,
si affiderent, nunquid ipsi
hoc sentirent? aut si senti-
rent, nunquid illos juvaret?
aut si eos juvaret, nunquid
hi immortales futuri essent?
annon & istis destinatum est,
ut primo senescant, tum mo-
riantur? ecquid ergo face-
rent illi, mortuis istis? foetor
est hoc omne, & sanies in
sacco.

38. Si acute cernere vales,
acumine tuo utere, inquit il-
le, in rebus eis, quæ sapien-
tiam maxime exigunt.

39. In animantis rationalis
constitutione virtutem nullam
video, quæ iustitiæ se oppo-
nat: at voluptati quæ opponat
se, continentiam video.

40. Si

1 Riturum alludit sepulchris eorum, quos defunctos conditosque iuge-
bant, assidendi. *Gatak.* 2 Cum *Salmasio* legendum putat *Gatak.* Οὐνε, *οὐνε*,
cujus *Panthea* liberta, *Pergamus* libertus fuerit. 3 *Χαυρίας* legunt *Xyland.*
Casauib. & *Gatak.* 4 *Γεραίᾳ* *Gatak.* 5 *Locus depravatus*, cui vario modo
opem ferre viri docti conantur. Videtur legere *Gatak.* κρίνων, φησί, [ἰσ-
τορίᾳ] *σοφωτάτοις.* conjicit autem *Salmas.* Κρίτων φησί σοφωτάτος, vel Ζήνων φησί
σοφωτάτος.

40. Si opinionem tuam ab eo, quod vexare te videtur, femoveris, ipse in tutissimo mox consistes. quis ipse? Ratio. at non sum ratio. esto. ratio itaque ne vexet se. siquid autem aliud tibi male habet, id ipsum de hoc ipso, si poterit, opinetur.

41. Sensus impeditio, malum est naturæ animalis. motus impeditio itidem ejusdem est malum. est & aliud quod vegetativam conditionem pariter impediat, estque malum ejusdem. mentis quoque perinde impeditio, naturæ intellectivæ malum est. hæc jam tu omnia ad te transferas. dolor, voluptas attingit te? viderit sensus. aliquid molienti tibi obstitit quippiam? si citra exceptionem moliebaris, jam tuum, qua rationalis, malum est. at si id quod communiter fieri solet, tibi proponebas, nondum aut læsus es, aut impeditus etiam. mentis utique propria quæ sunt, nemo alius impedire solet. hanc enim nec ignis, nec ferrum, nec tyrannus, nec vituperium, nec aliud quidlibet

μ'. Εὰν ἀφέλῃς τὸ σπλὺν ὑπὸ
ληψιν παρὰ τῷ λυπεῖν σε δοκῶ-
ντος, αὐτὸς ἐν τῷ ἀσφαλεστάτῳ
ἔσηκας. τίς αὐτίς; ὁ λόγος. ἀλλ'
ἐκ εἰμὶ λόγος. ἔσω. ἐκὼν ὁ μὲν
λόγος αὐτὸς ἑαυτὴν μὴ λυπεῖται.
εἰ δὲ ἡ ἄλλοι σοι κακῶς ἐχρ[ι]σ-
ταβέτω αὐτὸ περὶ αὐτῆς.

μα'. Εμποδισμὸς αἰσθήσεως
κακὸν ζωικῆς φύσεως. ἐμ-
ποδισμὸς ὀσμῆς, ὁμοίως κακὸν
ζωικῆς φύσεως. ἐστὶ δὲ ἑῷ ἄλλο
ὁμοίως ἐμποδιστικὸν ἢ κακὸν τῇ
φυτικῇ καὶ αἰσθητικῇ. ὥς τὼς τρεῖς
ἐμποδισμοὶς ἔχουσιν κακὸν νοερῶς φύ-
σεως. παθῶν δὲ ἡ αὐτὰ ἐπὶ σεαυτῷ
μετὰ φερε. πόντος, ἡ δὲ οὐκ ἀπτε-
ται σὺ· ὥς φεταὶ ἡ αἰσθησις. ὁ-
μήσαντι ἐσημα ἐδύετο· εἰ μὲν
ἀνυπὲξ αἰρέτως ὥρμαι, ἡ δὲ ὡς
λογικῶς κακόν. εἰ δὲ τὸ κενὸν
λαμβάνεις, ἔγω βέβλαψα,
ἐδὲ ἐμπεπύδομαι. τὰ μὲν πι-
τῶν ἴδια ὁδεῖς ἄλλος ἢ ὡ-
θεν ἐμποδίζει· τὰ τε γὰρ
ἐ πῦρ, ἐ σιδήρως, ἐ πῶ-
ρον, ἐ βλασφημία, ἐχ-
ὄπῳ ἀπτεται· ὅταν γὰρ

1 Cum mens aut animus *σφαῖρος* sive *σφαίροειδης* semel est, idem semper
 est, nec ulla vel interna (*τῶν πᾶσῶν*,) vel externa fortunæ vi de sta-
 tu suo dejicitur. *Casaub.* Verba hæc vertit *Gassak*, quasi sic essent
 concepta, *ἀπὸ τοῦ ὅπου γίνονται σφαῖρ' ὡς κυκλωτερῆς*. Hac autem imagine
 viri sapientis usus est *Horatius* Sat. 7. l. 2 -- *In seipso totus seres atque totum-
 dus*, *Externi ne quid valeat per læve morari*. at *Aristoteles* (l. 1. *Ethic. Nicom.*)
 virum bonum *περὶ ὁμοιωσιν* i. e. quadratum appellat, quod (ut ait l. 3. *Rhetor.*)
 nulla fortunæ vi everti possit, sed sibi ipsi semper constet, & quomodocun-
 que volutatus, basim firmam habeat, instar cubi, qui non facile movetur,
 motus autem in seipsum recumbit.

УНТД

τη)σφαῖρος, κυκλοπερὴς μὲν.

μβ'. Οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἐμαυ-
τὸν λυπεῖν, ἔδ' ἔγωγε ἄλλον πώπο-
τε ἐκὼν ἐλύπησα.

μγ'. Εὐφραίνει ἄλλον, ἄλλο.
ἐμὲ δ', εἰάν τις ἔχω τὸ ἡγεμο-
νικόν, μὴ ἀποσπεφόμενον, μήτε
ἀνθρωπὸν τινα, ἢ μήτε τὸ ἀν-
θρώποις συμβαινόντων· ἀλλὰ
πάν εὐμνέσιν ὀφθαλμοῖς ὁ-
ρῶντα καὶ δεχόμενον, καὶ χρώμε-
νον ἐκάστω κατ' αἴαν.

μδ'. Τῶτον δ' ἴδ' ἔτι χρόνον
πρωτῶ χαρίζαι. οἳ δ' ὑπερο-
φηρίαν μᾶλλον δάκοντες, καὶ
λογίζονται, ὅτι ἄλλοι τοῖσιν
μέλλουσιν ἐκείνοι εἶναι, οἷοί εἰσιν
ἔτι ἔς τ' βαρύνει· καὶ κείνοι δ'
θνητοί. τί δὲ ὅλως πρὸς σέ, ἀν-
εκείνοι φωναῖς πιαύτας ἀπη-
χῶσιν, ἢ ἐπὶ τὴν πιαύτην
οὐκ ἔχουσιν.

μέ'. Ἀρὸν με καὶ βάλλει ὅπως
θέλεις. ἐκεῖ γὰρ ἔχω τὸ ἐμὸν δαί-
μονα ἵλεων, τὸ δ' ἔστιν ἀρκέμε-
νον εἰ ἔχοι καὶ ἐπερροίη κατὰ τὸ
ἔχης τῇ ἰδίᾳ κατασκευῇ. ἄρα
τὸ αἴσιον, ἵνα δὲ αὐτὸ

attingit, ubi facta fuerit sphaera
instar, teres tota atque rotunda.

42. Indignum censeo, ut me
ipse vexem, qui neminem un-
quam volens vexarim.

43. Alia oblectant alios. me
vero, si mentem sanam habue-
rim, quæ nec hominem quen-
quam, aut humanum quic-
quam aversetur; sed quicquid
obvenit, oculo benigno a-
spiciat excipiatque. & pro
fui existimatione singulis uta-
tur.

44. Hoc ipsum quod jam ad-
est, tempus tibi met fac im-
pertias. qui famam posthu-
mam affectant potius, non co-
gitant, alios quosdam ejusmo-
di fore posteros illos, quales
isti sunt, quos nunc gravatim
ferunt. sed & utrique sunt mor-
tales. quid autem tua interest
si vocibus istiusmodi adstrepue-
rint illi tibi, aut existimationem
hanc vel illam de te habuerint.

45. Tolle me, & quocunque
libuerit projice. etenim illic
quoque genium meum habiturus
sum propitium placidumque;
hoc nempe contentum, si pro
conditionis suæ officio habere
se agereque possit. num hoc tan-
ti

1 Melius *Annotator Lugd.* μὲν [π] ἔ. 2 Syntaxis poscit ὁρῶν, quia præ-
cesserat τὸ ἡγεμονικόν. *Gataker* ὁρῶν τι etiam edidit *Casaub.* 3 Malim, ἢ δ' ἡ. *Ga-
tak.* 4 Τὸ βαρύνει, μεταδραπέως, prout *Marco* illic usurpatum haud temere
alibi deprehendes: ut nec hoc sensu secundum *Schol.* in illud *Thucydidis* l.
2. ἐπαύοντο δ' καὶ χαλεπῶς ἐφίρον. καὶ δὲ, inquit, λέγει, ὅτι ἐπαύοντο, ἀλλὰ ἐπαύον-
ται &c. *Herodianus* tamen ἐπαύοντο τι αὐτῶν τὴν ἐνέργειαν. *Eorūque* no-
bilitatem egre, live gravatim ferebant. *Gatak.*

ti est, ut hac de caussa anima mea male se habeat, ac deterior fiat, dum † deprimitur, extenditur, confunditur, consternatur? ecquid reperiam, quod tanti sit?

46. Nihil homini cuiquam contingere potest, quod non humanus sit casus; nec bovi, quod non bovis sit; nec viti, quod non vitis sit; nec lapidi, quod non lapidis ipsius sit. Si ergo contingit id cuique, quod & usui & naturæ ejus est consentaneum, quid est, ægre quod feras? neque enim quicquam tibi tulisset natura communis, quod ferri non posset.

47. Siqua te angit res externa, non est ea ipsa, quæ molestiam facessit tibi, sed tuum ipsius de ea re iudicium. hoc autem statim delere in te situm est. siquid vero in interna animi dispositione te angit, quis prohibere potest, quo minus opinionem tuam corrigas? pari modo, si anxium te habet, quia hoc aut illud quod rectum tibi videtur, non facis, cur non facere potius quam angere velis? sed obstat, inquis, valentius aliquid. nihil est ergo quod anxius sis: neque enim non agendi caussa in te est. sed nec vivere tanti est, ni id fiat. excede er-

κακῶς μὲ ἐχῇ ψυχῇ, καὶ χεῖρον ἐσθλῆς ἢ ταπεινὴ μὲν, ὀρεγομένη, ἀνωδυμένη, πύρρο- μδύη; ἢ τί εὐρύσῃς ἕτερά αἴτιον;

μς'. Ἀνθρώπων ἔδενι συμ- βαινῶν τι δύναται, ὃ ἐκ ἐστὶν ἀν- θρωπίνων σύμπλωμα· ἔδ' ἐ βόι, ὃ ἐκ ἐστὶ βοϊκόν· ἔδ' ἐ ἀμπελῶ, ὃ ἐκ ἐστὶν ἀμπελικόν· ἔδ' ἐ λίθῶ, ὃ ἐκ ἐστὶ λίθων ἰδίων. εἰ ἔν ἐκάστῳ συμβαίνει, ὃ καὶ εἶωθεν, καὶ πέφυ- κεν, τί ἂν δυσχεραίνῃς; ἢ γὰρ ἀφόρητόν σοι ἐφερεῖ ἡ κακὴ φύσις.

μς'. Εἰ μὲν Διὰ τι τῷ ἐκ τῆς λυπῆς; ἐκ ἐκείνῳ σοι ἐνοχλῶ, ἀλλὰ τὸ σὺν πρὸς αὐτῷ κέρμα. τὸ τοῦ ἡδὴ ἐξαλειψαί ὅτι σοι ἐστίν. εἰ δὲ λυπεῖ σέ τι τῷ ἐν τῇ σῇ Διὰ θεῶν, τίς ὁ κωλύων διορ- θῶσαι τὸ δόγμα; ὁ μὲν δὲ καὶ εἰ λυπῇ, ὅτι ἐχὶ τὸ δὲ καὶ ἐνεργεῖς ὅτι σοι φαινόμενον, τί ἐχὶ μαλλον ἐνεργεῖς, ἢ λυπῇ; ἀλλὰ ἰσχυρότερόν καὶ ἐπίσταται μὴ ἐν λυπῇ· ἢ γὰρ πρὸς σε ἡ αἰτία τῇ μὴ ἐνεργεῖσθαι. ἀλλὰ ἐκ αἴτιον ζῆν, μὴ ἐνεργε- μδύη τὰ τὰ. ἀπὸ τῶν ἐν ἐκ τῶν ζῆν

I Ad morem demississime supplicantium alludit, opinor, Antoninus prio- ribus duobus verbis. Non enim solum in terram abjicere se, sed & cor- pus totum potrigere soliti, qui demississime, ritu tamen non tam Roma- no vel Græco, quam barbaro, supplicabant. *Casaub.* 2 *Anxia* vertit *Xy- land.* *confusa* *Casaub.* ut *συνγχομένη*, vel. *συνγχομένη* legisse videatur, quid si *συνδυομένη* legatur? una cum corpore constricta, & vinculis quodammodo ob- noxia. *Gatac.* † Abiectus, prostratus (animus sc.) *Casaub.*

ζῆν εὐδρυής, ἢ ἡ ἑ, ὁ ἐνεργῶν
ἀποθνήσκει, ἀμα ἵλεως τοῖς
ἐπιστεμύνοις.

μη'. Μέμνησο, ὅτι ἀκατα-
μάχητον γίνεσθαι τὸ ἡραμονικόν,
ἔταν εἰς ἑαυτὸ συσραφέν ἀρκε-
δῆ ἑαυτῷ, μὴ ποιῇντι ὁ μὴ
θελεῖ, καὶ ἀλόγως ὡς α-
παίξεσθαι. τί ἔν ὅταν ἡ μετὰ λό-
γῳ περὶ ἐπισκεμμένως κρίνῃ πε-
ρὶ; Διὰ τῆς ἀκρόπολιν
ἔστιν ἡ ἐλῶθέρῃ παρθῶν ἀλ-
νοια· ἔδεν γὰρ οὐχ ὑπὲρ ἔχει
ἀνδρωπῶ, ἐφ' ὃ κατα-
φυγῶν ἀνάλωτῶ λοιπὸν
ἀν εἴη· ὁ μὲν ἔν μὴ ἐωρα-
κῶς τῆς, ἀμαθῆς· ὁ δὲ
ἐωρακῶς καὶ μὴ κατὰ φύ-
γων, ἀτυχής.

μη'. Μηδὲν πλεον σαυτῷ
λέγε, ὡς αἱ περὶ ἡγεμῶναι φαν-
τασία ἀναγγέλλουσιν ἡγελται,
ὅτι ὁ δεινὰ σε κακῶς λέγει. ἡγ-
γελται τῆς. τὸ ἦ, ὅτι βέβλα-
ψαι, ἐκ ἡγελῆ· βλέπω, ὅτι νο-
σῇ τὸ παιδίον; βλέπω. ὅτι ἡ κιν-
διωεύει, ἐ βλέπω. ἔτις ἔν μέ-
νε αἰεὶ ἐπὶ τῶ πρώτων φαντασιῶν,
ἔ μηδὲν αὐτὸς ἐνδοθεν ἐπίλεγε,
ἔ δὲν σοι γίνῃ· μάλλον ἢ ἐπί-
λεγε, ὡς γνωρίζων ἕκαστοι τῶ ἐν
τῷ κόσμῳ συμβαινόντων.

è vita æquo animo, quo modo
excederes si id agere daretur, si-
mul etiam obstantibus ipsis pro-
pitius.

48. Memineris inexpugnabi-
lem fieri mentem, quando in
se contracta, ipsa se contenta
manet, dummodo nil faciat quod
ipsa nolit, tametsi non ratione,
sed obstinatione mera instructa
sit. quid ergo futurum est, si ra-
tione in consilium adhibita, con-
siderate de re aliqua senten-
tiam tulerit? propterea arx est
quædam mens perturbationibus
immunis. neque enim aliud
ullum habet homo hoc vali-
dus communitum *præsidium*, ad
quod ubi confugerit, in nul-
lius potestatem possit deinceps
venire. hoc qui non videt, im-
peritus; qui videt, nec eo re-
cipit se, infelix est.

49. Nihil ulterius tecum re-
puta, quam quod visa primario
renunciaverint. nunciatur tibi,
hunc vel illum tibi convicia-
tum. hoc nunciatum est. non
& illud, læsum esse te. video,
puerulum ægrotare, hoc video.
at periclitari, non video. hoc
igitur modo in primo visis con-
siste semper, nec amplius quic-
quam eis à te intus adjicias, &
nihil tibi accidit, quod commoveat
te. vel adjicias potius aliquid,
ut qui rerum omnium, quæ in
mundo isto contingunt, naturam
perfectam habeas.

50. Amarus

1 Legendum opinor, ἢ ἡ ὁ ἐνεργῶν. *discedas à vita cæmentis i. e. placido animo,*
quomodo et is soles discedere, qui id quod volebas affectatus est. Γαζακ. Vide ad
l. II. c. 3.

1. *Fluctuare*

50. Amarus est cucumis : mitte. vepres in via : declina. sufficit. ne pergas dicere, *Quare autem in mundo ista sint?* ludibrio enim futurus es homini scientiæ naturalis perito, perinde ac fabro aut futuri, si huic vitio verteres, quod eorum quæ conficit ramenta ac segmenta in officina ejus cerneret. & illi tamen quo projiciant habent: cum universi natura nihil extra se habeat: sed, quod in hac ejus arte maxime mireris, cum se certis terminis circumscripserit, quicquid intra se corrumpi, fenescere, ac inutile fieri videtur, in semet convertit, aliaque ex his ipsis nova producit. adeo ut nec materia extranea opus habeat, nec quo putrefacta projiciat, desideret. ita contenta manet & loco suo, & materia sua, & arte sibi propria.

51. Nec in actionibus languidus; nec in congressibus turbidus sis; nec in cogitationibus vagus; nec anima præceps abreptus & temere exsiliens; nec in vita multis implicitus negotiis. occidunt, concidunt, diris

ν'. Σίκυϑ πικρός· ἄφες. βράτοι ἐν τῇ ὁδῷ· ἐκκλινον. ἀρκεί. μὴ προσεπέιπης, τί δὲ ἐγνώετο παύσαι ἐν τῷ κόσμῳ; ἐπεὶ καταγελασθήσῃ τῶν ἀνθρώπων φυσιολόγῃ, ὥς ἂν καὶ ἐπὶ τέκτων· καὶ σκυπῶς γελασθήσῃ, καταγνώσκων, ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ξέσματ' αὐτῶν καὶ ἡμῶν καὶ τὰ καλὰ σκευαζομένων ὁραῖς, καὶ τοὶ ἐκείνοί γε ἔχουσιν αὐτὰ ῥίψωσιν· ἢ τῶν ὅλων φύσις, ἔγω γὰρ ἔχει· ἀλλὰ πᾶσι θαυμάζον τὴν τέχνην ταύτην ἐπὶ, ὅτι θεωροῦσιν αὐτήν, πᾶν ἐν ἑαυτῷ Δι' ἀφθέρειαν καὶ γρη῏σιν καὶ ἀχρηστὴν εἶναι δοκῶν, εἰς αὐτὸν μεταβάλλει, καὶ ὅτι πάντα ἀλλὰ νεαρά ἐκ ἱστών αὐτῶν ποιεῖ· ἵνα μήτε ἐστίας ἐξώθεν χεῖρῃ, μήτε ὅπως ἐκβάλλῃ τὰ αἰσθητὰ προσδεῖν. ἀρκεί· ἐν καὶ χάρις τῇ εαυτῆς, ἔν ὕλῃ τῇ εαυτῆς, καὶ τέχνῃ τῇ ἰδίᾳ.

να'. Μήτε ἐν τῇ πράξει ἐπισύρην· μήτε ἐν τῇ ὁμιλίᾳ εὐφρόνῃ· μήτε ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀλλοτρίᾳ· μήτε τῇ ψυχῇ καθάπαξ συνέκκεαν ἢ ἐκθόρνυαν· μήτε ἐν τῇ εἰσῶν ἀρχολογίᾳ κλίνουσι, κρεανόμεσι, κατὰ

1 *Fluctuare* vertit *Xyland.* tardum & remissum esse *Casaub.* hand male. ἐπισύρειν, languide agere: tractum ab equis, qui ἐπισύρειν dicuntur, cum illa trahentes languide incedunt, τὰ ὀπίδια ἐφέλκοντες ἐπὶ τῇ ἐμπροδία, καὶ ὑποφίοντες ὥστε ἀλλήλοις συγκυρεῖν. uti *Aristot.* histor. animal. l. 8. c. 24. *Γαλαξ.*

2 Τὸ κρεανομεῖν proprie de *Visceratione* usurpatur, in qua *κρέα* νιμνοται, *κατα* distribuntur. Verum *Marcus* noster istic aliter accipit de immanium atque effera.

ραὶς ἐλαύνουσι. τί ἔν τῷ τῷ πατρὶ
τὸ τ' ἀφαινοῖαν μὲν καθαρόν,
Φρονήν, σώφρονα, δικαίαν, οἶον
εἰς παρὰ τὴν πηγὴν διαυγὴν καὶ
γλυκεῖαν, βλασφημοῖα αὐτὴν, καὶ
ἵε παύει πόλιν μοῖαν ἐλύνουσι.
καὶ πάλιν ἐμβάλη, καὶ κερπί-
αν, τὰ χιτῶνα ἀφαινοῖαν αὐ-
τὴν, καὶ ἐκκλύσει, καὶ ἐδα-
μῶς βαφίσεται. πῶς ἔν πη-
γὴν ἀένταον ἔξῃς, καὶ μὴ φρέαρ;
Φύε σεαυτὸν πάσης ὥρας
ὡς ἐλδύσεαι, μετὰ τῷ ἐν-
δυνῶς, καὶ ἀπλῶς, καὶ αἰ-
δημόνως.

νῦν. ὁ μὲν μὴ εἰδὼς ὅτι ἔστι
κόσμος, καὶ οἶδεν ὅτι ἔστι. ὁ δὲ
μὴ εἰδὼς πρὸς ὃν ἐπέφυκεν, καὶ
οἶδεν ὅτι ἔστι, καὶ εἰς τὸ
κόσμος. ὁ δὲ ἐν τῷ τῷ ἀπο-
λιπὼν, καὶ πρὸς ὃν ἐπέφυκεν
εἶποι. τίς ἔν φαίνε-

te devovent. quid hæc obstant,
quo minus mentem serves pu-
ram, prudentem, sobriam, ju-
stam? quemadmodum si quis fon-
ti affans limpido ac dulci, con-
viciis eum inceserit, at ille ni-
hilominus laticem potui accom-
modum fundere non cessat.
quin & si lutum quis fimum-
que injecerit, disperget cito
dilugetque eum, nec eodem in-
quinabitur. quomodo ergo fie-
ri potest, ut fontem perennem
in te, non puteum habeas? si
usu affiduo libertatem cum
æquanimitate, simplicitate, mo-
destia, quasi nativam tibi red-
dideris.

52. Qui nescit esse mundum,
ubi sit nescit. qui nescit, ad quid
natus sit, nec quis ipse, nec quid
mundus sit, novit. qui autem
in horum alterutro deficit, nec
ad quid ipse natus sit, dicere
potest. qualis ergo tibi vide-
tur is, qui vanos hominum

eorum
effectorum hominum truculentia, qui congeneres sibi mactant, ossaque
eorum diffingunt tanquam ad ollam, carnes in frustra secant, velut ad lebetem, ut
Michæas loquitur c. 3. v. 3. Quod & Cleoni minatur ille in Aristoph. Equis.
Περὶ κῆρυκα ἔν σὺ σκιδνάσω. i. e. inquit Schol. κατὰ μέγος κατακλῆψω τὸ σῆμα.
Gatak. 1 Compose te vertit Xyland. gigne Casaub. [qui & φύε legit cum
φύομαι active sumi non putat] phrasis duriuscula, & syntaxis insolens. I-
taque suspecta mihi lectio. quam tamen si retinere libuerit, quia alia
incommoda non occurrit; malim vertere, congenitam & quasi nativam fac
tibi usu atque industria jurgi libertatem. In hoc te assiduo exerce, ut virtus quasi
in naturam transeat tibi. Gatak. 2 Quemquamne hominum rudem a-
deo & recordem esse, ut an mundus sit nesciat! Elementa sc. Terra, Cœ-
lum, cæteraque quibus compages hæc pulcherrima conficitur, sensus fu-
gere non possunt. Sed longe aliud voluit Amonius. Scit nempe mun-
dum esse is unus, qui Unde fuerit, à Quo formatus olim & dispositus,
Cui sit etiamnum curæ, quem denique in hoc universo locum is ipse sor-
titus fuerit, & ad quid operis à Natura constituatur, capit cogitatque.
Duplex enim ista notitia qua & Mundum noscis & teipsum, ita cohaeret
simul, ut hac parte dempta, illius etiam uti expertus sis necesse est. Dacier.

eorum plausus vel averfatur vel aucupatur, qui nec ubi sint, nec qui sint ipsi, norunt?

53. Num in votis habes ab eo laudari, qui intra horulæ spatium ter semet execratur? num ei studes placere, qui nec sibi ipse placet? aut quomodo sibi placet, quem omnium fere, quæ facit ipse, poenitet?

54. *Curae tibi deinceps sit*, non tam cum aëre ambiente te conspirare, quam menti cuncta ambienti consentire. neque enim minus vis illa intellectualis ubique diffusa est & permeat cuivis exposita, qui attrahere eam potest, quam aëria cuilibet qui respirationis est compos.

55. Generatim malitia mundo non obest. particulatim nec alteri cuiquam. huic tantum est noxia, cui concessum est ab ea immunem esse, quandocunque id ipse voluerit.

56. Arbitrio meo ex æquo res indifferens est arbitrium vicini mei, atque animula aut caruncula ejus. etiam si enim

πάν σοι ὅ τ' ἔκροχόντων ἔπαυον
Φεύγων ἢ δίων, [ἢ] οἱ ἐδ' ἔπαυ
εἰσιν, ἔπειθ' ἱνές εἰσι γινώσκουσι;

νγ'. Επαινεῖσθ' θέλεις ὑπὸ ἀν-
θρώπων, τρεῖς τ' ὥρας ἐαυτῷ κα-
ταρωμύεις; ἀρέσκειν θέλεις ἀν-
θρώπῳ, ὃς ἐκ ἀρέσκει ἐαυτῷ;
ἀρέσκει ἐαυτῷ, ὁ μετ' ἀνοῶν ἐφ' ἁ-
πασι χρεδὼν οἷς πράσσει;

νδ'. Μηκέτι μόνον συμπνεῖν
τῷ περὶέχοντι αἶρα, ἀλλὰ ἤδη
καὶ συμφρονεῖν τῷ περιέχοντι
πάντα νοεῶν. ἔγδ' ἦτιον ² ἡ νοε-
ρὰ διώαμις πάντῃ κέχυται καὶ
διεπεφοίτηκε τῷ σπᾶσι δύ-
ναμίνῳ, ἥπερ ἡ αἰρώδης τῷ ἀ-
ναπνεύσει δυναμίνῳ.

νε'. Γενικῶς μὲν, ἡ κακία ἐδὲν
βλάβη τ' κόσμον. ἡ δὲ κατὰ μέ-
ρος, ἐδὲν βλάβη τ' ἔπερον. ³ μό-
νω δὲ βλαβερά ἐστι τέτω, ἃ ἐπι-
τέτραπται ἐς ἀπὸ ἀλλήλων αὐτῆς,
ὅπου ταν πρῶτως ἔτως θελήσει.

νς'. Τῷ ἐμῷ πνευματικῷ τὸ
ἔπληστον πνευματικὸν ἐπίσης
ἀδιαφορόν ἐστιν, ὡς καὶ τὸ πνευ-
ματικὸν αὐτῷ, ἐπὶ τοῖς σκευατοῖς. καὶ
γὰρ

1 Locus corruptus. vertit *Gatak*. quasi legeretur *φεύγων ἢ δίων, οἱ ἐδ' ἔπαυ* &c. Verum *Marcum* scripsisse suspicatur, ὅτι τῶν κροχόντων ἔπαυον ἢ εὐφημίας δίων, ut ex ἢ εὐφημίας, illud *φεύγων ἢ* enatum sit: vel etiam ὅτι τῶν κροχόντων ἢ [ψόρον] *φεύγων*, ἢ *ἐπαυον* δίων, ut *ψόρον* interciderit, ἢ alterum in proximam clausulam transierit per exscriptoris oscitantiam. Primam lectionem sequitur *Casaub.* & *ψόρον* eleganti *γραμματικῇ* subintelligi putat: eodem modo quo I *Cor.* 4. 5. καὶ τότε ὁ ἔπαυος γινώσκειται ἐκαστῷ ἀπὸ ἑ. Οἷον. *ἐπαυ* solius meminit *Apostolus*, cum *ἐπαυος* ἢ *ψόρος* sententia postulat. 2 Animam mundi vult. de qua ad I. 4. 21. 3 Malitia sive vitium, habenti solummodo malum est, & domino suo duntaxat nocet. *Gatak*.

γδ εἰ ὅτι μάλιστα ἀλλήλων ἐνε-
κεν γέγοναμεν, ὁμῶς τὰ ἡγεμο-
νικά ἡμῶν ἕκαστον τ' ἰδίαν κυρίαν
ἔχῃ· ἐπεὶ τοὶ ἔμελλον ἢ ἔπλη-
σιαν κακία ἐμὴ κακὸν εἶναι· ὅ-
περ ἔκ' ἐδοξέ μοι θεῶν, ἵνα μὴ ἐπ'
ἄλλῳ ἢ τὸ ἐμὲ αὐτοχρῆν.

νζ'. Ο ἥλιος κατακεχύωται
δοκεῖ, καὶ πάντῃ γε κεχύται, καὶ
μὴν ἐκκεχύται. ἢ γδ χύσις αὐτῇ
τάσις ἐστίν. ἀκτῖνες γὰρ αἱ αὐ-
γαὶ αὐτῆς, ἀπὸ ἑκείνουθεν λέγον-
τι, ὅποῖον δὲ καὶ ἐστὶν αἰκτῖς, ἰδοὺς ἂν
εἰ διὰ τινος σκευῆς εἰς ἐσκιασμένον
οἶκον τὸ ἀφ' ἡλίου φῶς εἰσδυό-
μενον θεάσασθαι· γίνεται γδ κατ'
εὐθύ, καὶ ὥστε διαιρεῖται δὴ πρὸς
τὸ σκερμένιον, ὃ, τι ἂν ἀπαντήσῃ.
διαιρηθὲν τ' ἐπέκταται ἀέρα ἐν αὐτῇ
δὲ ἔστι, καὶ ἐκατάωλιαθεν, καὶ
δὲ ἐπέσει. τοιαύτῳ γὰρ τ' ἡ λύ-
σιν καὶ διέχυσιν τῆς διέ-
νοιας εἶναι χρῆ, μηδαμῶς
ἐκχυσιν, ἀλλὰ τάσιν, ὥς πρὸς
τὰ ἀπαντῶντα κωλύματα, μὴ
βίαιον μηδὲ βραγδαίαν τ' ἐπι-
ρεσιν ποιῆσαι· μηδὲ μὲν κατα-

quam maxime alter alterius
causā mutuo nati sumus, men-
tium tamen nostrarum cuilibet
peculiaris sua constat potestas.
alioqui vicini mei malitia ma-
lum me faceret: id quod Deo
non est visum, ne alieni arbitrii
esset miserum me facere.

57. Sol defundi videtur, &
ubique quidem diffunditur, nec
effunditur tamen. illa enim dif-
fusio est extensio tantum. ita-
que ab extendendo radii ejus
nomen sortiti sunt. cujusmodi
vero res sit radius, perspicere
licet, si per angustum aliquod
foramen lumen à Sole profe-
ctum in domicilium tenebrico-
sum subingredi videris. recta e-
nim procedit, & † refringitur
quodammodo, ubi corpus ali-
quod solidum occurrerit, quod
aërem ultra non admittit: ibi
autem consistit, & nec delabi-
tur, nec decedit. talem ergo
mentis solutionem & diffusio-
nem esse oportet, non effusio-
nem utique, sed extensionem,
quæque adversus obvia quæ-
libet impedimenta non violen-
tam & impetuosam collisionem
adhibeat: nec etiam decidat,
sed

† In notationibus Indere, & conatu parum felici, Chrysippro Stoicisque so-
lennescit. Marcus istic ἀκτῖνας dici vult solis radios παρὰ τὸ ἐκτείνεσθαι ab exten-
dendo; minus probabiliter. Neque enim solent præpositiones in deductis
hac ratione immutari. Melius Grammatici παρὰ τὸ ἄγειν deducunt: ἄγω
ἄγω, ἤλα, ἤκαται, ἀκτῖς. Neque enim Etymologo accedo derivanti παρὰ τὸ ἄγω,
τὸ φέρω, ὅτι πάντῃ ἐκτεταμένη (quod & Marcus istic) πάντῃ φέρεται. Malim παρὰ
τὸ ἄγειν ἢ τοὺς ἀγνύειν, τὸ κλάειν. i.e. frangere: unde & ἀκτὴ litus, ad quod un-
dæ allisæ franguntur, & ἀκτῖνες solis radii, quod πρὸς τὸ σκερμένιον ut Marcus
loquitur, i. e. ad corpora solida refringantur. 2 Forſan χύσις. Editor Oxon.
† Dividitur Xyland, & Casaub.

sed consistat, & illustret quicquid *eam* admiserit. privabit enim semet splendore illius, si quis *eam* non transmiserit.

58. Qui mortem formidat, vel sensus extinctionem, vel aliusmodi aliquem sensum formidat. atqui, si sensum nullum prorsus *habueris*, nec mali quicquam sensurus es; sin sensum aliusmodi, animal aliusmodi futurus es, nec vivere defines.

59. Homines alter alterius causa nati sumus. itaque aut doce, aut sustine.

60. Aliter sagitta, aliter mens fertur. mens enim tam cum cavet, quam cum considerat, recta fertur, nec minus ad scopum sibi propositum tendit.

61. In mentem alterius cuiusque descende: sed & in tuam ipsius descendere quemlibet patere.

1 Corpus opacum solis radios non admittendo, lucis beneficio se se privat, soli nihil detrahit. ita qui officium suum praestanti se opponunt, bono, quo frui poterant, se privant, auctori five actori nihil obsunt. *Gaiak.* 2 Frigidum sane, frivolumque nimis adversus mortis metum solamen; aut nullum es post mortem sensum habiturus, aut aliusmodi quam nunc habes. Hoc est, quod *Senec. epist. 82. adversus mortem minima jaculari*; subula leonem excipere. potest enim & sensus, qui nunc est, manere, manebitque in improbis, ut tamen aliusmodi cruciatus perferant, quam dum hic viverent, unquam experti fuerint. *Gaiak.* 3 *Ευλαβείας* hic significat declinare, *cave* defugere. Mens inquit seorsum quam sagitta aut jaculum fertur. Sagitta namque non recta fertur, ubi a solidiore materia in quam inciderit, resistit; sed nec cum scopum petit remotiorem, quam ut recta permeando assequi possit. Mens autem cum declinat aliquid, cum in rei alicujus consideratione voluntatem, ad quam ea necessario requiritur, etiam tunc quoque ad scopum sibi propositum recta fertur nihilo minus, quam cum aut prosequitur aliquid, aut cum consideratione vel omissa, vel peracta, jam rem ipsam aggreditur. *Gaiak.* 4 Legit *Gaiak.* *Πίστην καὶ ὁρὴν* adδὲ, ἡπίον ἐπὶ τὸ π. 5 Legendum *παρῆεν* cum *Boetio & Gaiakero*. quod & edidit *Casaub.*

πίστην, ἀλλὰ ἱκανῶς, καὶ ἐπιλάμπην τὸ δεχόμενον. αὐτὸ γὰρ αὐτὸ σερήσῃ τὴν αὐγῆς, τὸ μὴ περιέμπον αὐτῷ.

νη. Οὐ τὸ θάνατον φοβέμενος, καὶ ἡτοι ἀναίσθητον φοβέει, καὶ αἰσθησιν ἐπεροίαν. ἀλλ' εἴτε ἐκείνη αἰσθησιν, καὶ δὲ κακῶς τινος αἰσθησιν· εἴτε ἀλλοιοτέραν αἰσθησιν κήσῃ, ἀλλοιοῦν ζῶον ἔστι, καὶ ζῆν ἐπαύση.

νθ. Οἱ ἄνθρωποι γεγόνασιν ἀλλήλων ἐνεκεν. διδάσκει ἐν, ἡφέρει. ξ. Ἀλλως βέλους, ἀλλως νῆς φέρεται. ὁ μὲν τοι νῆς, καὶ ὅταν ἐβλάσῃ, καὶ ὅταν περὶ ἡν σκεψῇ σρέφῃ, καὶ φέρεται καὶ εὐθὺς εἰς ἡπῖον, καὶ ἐπὶ τὸ περιεκείμενον.

ξα. Εἰστέναι εἰς τὸ ἡγεμονικὸν ἐκάστω· παρέχεται καὶ ἐπὶ παντὶ εἰστέναι εἰς τὸ αὐτὸ ἡγεμονικόν.

BIBΛION Θ'.

LIBER IX.

α. **Ο** Αδίκων, ἀσεβῶν. ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσεως καὶ τεσσάρων κίβητος τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ὠφελεῖν μὲν ἀλλήλα κατ' αἴκην, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς· ὁ τὸ βέλλημα ταύτης ἀνθρώπων, ἀσεβῶν δηλονότι εἰς τὴν πρεσβυπάτειν τῶν θεῶν. ἡ γὰρ τῶν ὅλων φύσις, ὄντων ἐστὶ φύσις. τὰ δὲ γε ὄντα πρὸς τὰς ὑπάρχοντα πάντα οἰκίως ἔχουσιν. ἐστὶ δὲ καὶ ἀλήθεια αὕτη οἰομαίμεν, καὶ τὴν ἀληθῶν πάντων πρώτη αἰτία ἐστίν. ὁ μὲν ἐν ἐκὼν ψευδομένος ἀσεβῶν, καθόσον ἐξαπατῶν ἀδικῶν· ὁ δὲ ἀκών, καθόσον διαφωνεῖ τῇ τῶν ὅλων φύσει, καὶ καθόσον ἀπορροῖ, μαχομένος τῇ ἐκείνης φύσει· μάχηται γὰρ ὁ ἐπὶ τὰναντία πῶς ἀληθείᾳ φερό-

1. **Q**UI injuste agit, impie agit. cum enim universi natura animalia rationalia sibi invicem gratia condiderit, ut sibi invicem pro cuiusque dignitate profint, nec ulla ratione sibi invicem obsint; qui naturæ placitum hoc violat, impie prorsus agit adversus numinum omnium antiquissimum. etenim universi natura, rerum est omnium natura. omnia autem quæ existunt, necessitudine quadam mutua sunt sibi invicem conjuncta. sed & eadem, quæ natura, veritas quoque nuncupatur; estque prima omnium, quæ vera sunt, causâ. itaque qui sciens volens mentitur, impie agit, in quantum fallendo injuste agit; qui nolens nesciusque, in quantum universi naturæ dissentit, & in quantum mundi ordinem pulchre compositum infringit, dum mundi naturæ adversatur. adversatur enim, qui, quantum in se est, ad ea quæ veritati adversa sunt, fertur.

1 Τὴν τῶν ὅλων φύσιν, quam & τὴν ἀλήθειαν postea vocat, καὶ τῶν ἄλλων ἀληθῶν ἀπάντων πρώτῃ αἰτίαν. Gatac. 2 Integram lineam quam hic deesse putat Casaub. ex MS. Hæschel. sic supplet; τῶν Θεῶν [ἔοψαδόμενος δὲ ἀσπίδι παρὰ τὴν αὐτὴν Θεῶν] ἡ γὰρ &c. 3 Hæc autem omnia inter se vertit Xyland. ut idem prorsus valeat utrumque τὰ ὄντα & τὰ ὑπάρχοντα. at Casaub. quicquid nunc est ad id quod prius fuerat, initiumque illi dedit. ut τὰ ὑπάρχοντα hic idem sit quod τὰ ὑπάρξαντα. sicut & τὸ ὑπάρξαντα usurpatur in Demosthenis oratione adversus Neæram. Οὐχ ὡς ὑπάρξαντα, ἀλλὰ παραρρέμενος, Non ut qui prior incipiat, &c. Utrumque constare potest; illud simplicius videtur. Gatac.

tur. à natura liquidem subsidia jam olim acceperat, quibus neglectis factum est, ut falsa à veris nunc dignoscere nequeat. Quin etiam, qui voluptates, tanquam quæ sint bona, sectatur, dolores, tanquam quæ mala sint, fugit, impie hic quoque agit. necesse est enim, ut is qui sic affectus fuerit, de rerum natura sæpe conqueratur, quasi ea bonis malisque præter meritum utriusque aliquid attribuat; cum mali sæpenumero voluptatibus diffluant, eisque rebus, quibus ex comparantur, abundant; boni contra in dolore versentur, atque in casus ejusmodi, qui dolorem solent parere, incidant. adhæc, qui dolorem timet, eorum aliquid timebit, quæ in mundo necessario futura sunt: hoc est autem impium. & qui voluptatem sectatur, injuriam inferendo non abstinebit: hoc autem aperte impium. oportet autem, ad quæ rerum natura ex æquo se habet (nec fecisset utiq; utraq; nisi ad utraq; se ex æquo haberet) adversus hæc eadem eum pariter esse ex æquo affectum, qui naturæ ductum sequi desiderat, quo naturæ consentire possit. quicunque ergo adversus dolorem &

μὴ παρ' εαυτὸν. ἡ ἀφορμὰς γὰρ παρειλήθει τῷ φύσεως, ὡν ἀμελήσας ἔχ' οἷός τε ἐστὶ νῦν διακρίνειν τὰ ψαδῶν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν, καὶ μὴ οὐ τὰς ἡδονὰς ὡς ἀρχαίας διώκων, τὰς δὲ πόνους ὡς κακὰ φεύγων, ἀσεβῆς. ἀνάγκη γὰρ τὴν τοιαύτην μέμφεσθαι πολλάκις τῇ κοινῇ φύσει, ὡς παρ' ἀξίαν ἢ ἀπονεμάσῃ τοῖς φαύλοις, ἐκ τῶν παρδαιῶν. ἀλλὰ τὸ πολλάκις τὰς μὲν φαύλους ἐν ἡδοναῖς εἶναι, καὶ τὰ ποιητικὰ τέτων κτεῖσθαι· τὰς δὲ παρδαῖς, πόνῳ, καὶ τοῖς ποιητικοῖς τέτεσι περιπίπτειν. ἐπὶ δὲ ὁ φοβέμενος τὰς πόνους, φοβηθήσεται ποτε τῶν εὐσυνῶν ἢ ἐν τῷ κόσμῳ· τὰ τε δὲ ἡδοναῖς, οἷα ἀφέξεται τὰ ἀδικεῖν· τὰ τε δὲ ἐναργῶς ἀσεβῆς. καὶ δὲ πρὸς αὐτὴν κοινὴ φύσις ὁπίσης ἔχει (καὶ γὰρ ἀμφοτέρω ἐπίει, εἰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρω ὁπίσης εἶχε) πρὸς πάντας καὶ τὰς τῇ φύσει βεβηλωμένους ἐπεὶ οἰογνώμονας ὄντας, ἐπίσης διακρίσθαι. ὅστις ἔν πρὸς πόνους, καὶ ἡδονὰς, ἡ

θανάτου

I Occasiones vertit Xyl. instinctus & opportunitates Cas. malim, subsidia & adminicula à natura accepit; ita usurpavit Xenoph. οἰκον. ἐρωτῶν ἐπιστήμης πρὸς ἔχοντας καὶ ἀφορμὰς, ἀφ' ὧν δύναται αὐτοὶ τὰς οἰκίας & adminicula quædam unde rem familiarem augere possint. Demosth. χρήματα οὐκ ἔχοντι παρ' ὁμῶν, ἐδ' ἀφορμὴν ἐδεμίαν τῷ πολέμῳ. Nec subsidium nullum ad bellum.

I Vertit

θάνατον ἐ ζώω, ἢ δόξαν καὶ ἀδοξίαν, οἷς ὁπίσθης ἢ τῶν ὀλῶν φύσις χρῆται, αὐτὸς οὐκ ὁπίσθης ἔχει, δῆλον ὡς ἀσεβῆ. λέγω ὅτι τὸ χρῆσθαι τέτοις ὁπίσθης τὸ κτείνω φύσιν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ συμβαίνειν ὁπίσθης κατὰ τὸ ἐξῆς γινομένων, καὶ ὁπισηγομένους ὁρμῇ πρὶν ἀρχαίᾳ τῆς παρουσίας, καθ' ἡν ἀπὸ τοῦ ἀρχῆς ὥρμησεν ἐπὶ τῇδε τὴν ἀκαθάρτησιν, συλλαβῶν πινὰς λόγους τῶν ἐσομένων, καὶ διωάμεις γονίμους ἀφορίσσει, ὑποστάσιών τε, καὶ μεταβολῶν, καὶ ἀλγεῶν πύτων.

β'. Χαριετέρη μὲν ἦν ἀνδρὸς ἄγευσον ψευδολογίας, καὶ πείσας ὑποκρίσεως καὶ τρυφῆς καὶ τύφου γενόμενον ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν. τὸ δ' ἐν κορεσθέντι γεύτων ἀποπνεῦσαι, δέυτερος πλῆξ, ἢ παρηγορῶν παροικησῶν ἢ κακία, καὶ ἔπειτα ἐπὶ πείρᾳ πείρῃ φεύγει ἐκ τοῦ λοιμοῦ, λοιμὸς γὰρ διαφθορὰ ἀκαθαρσίας, πολλῶν γε μᾶλλον ἢ περὶ ἧς περικεχυμένη

voluptatem, vel mortem & vitam, vel gloriam & ignominiam, ad quæ rerum natura ex æquo se habet, non ex æquo afficitur, impie hunc agere liquido constat. per hoc autem quod dicitur universi naturam istis ex æquo uti, intelligo ista ex æquo evenire ex serie quadam rerum prodeuntium sibi que invicem succedentium juxta antiquissimum quendam providentia motum, quo à principio illa ad hanc rerum omnium ordinationem & adornationem se contulit, cum rationes quasdam rerum futurarum apud se concepisset, & facultates quasdam existentiarum, transmutationum, & successuum istiusmodi fecundas discrevisset.

2. Gratius equidem foret, ut prius defungeretur quispiam, quam mendacitatem, simulationem, luxum, fastum delibasset. secundus autem ab hoc gradus, horum satur saltem ut emori præoptet quam, improbitati immorari. an nondum experientia tibi ipsa suadet, ut è peste ista profugias? pestis est enim, mentis corruptio, & perniciofa quidem magis

1 Vertit Xyland. quasi scriptum esset Χαριετέρον μὲν ἢ αὐτὸν ἄγευσον &c. quæ fortasse vera lectio. Casaub. 2 Formula proverbialis; à nautis desumpta: πρῶτος πλῆξ dicitur, ὁ ἔριος, ἢ τοι ἐξ ἔριος cum vento favente & aspirante, navigatio instituitur. δεύτερος πλῆξ, ὅταν ἔριος ἀπενυχόντι, κόπαις πλείωσιν buando vento destitui, ad remigium se conferant, ut docet ex Pausania Euseb. ad extremum Odylis. 6. Usurpavit & Plato in Phileb. & Aristot. Ethic. I. 6. c. 9. Gatake. 3 Περιορῶν ἢ παροικησῶν Ἀποταύων Lugd. quem sequitur Gatake.

magis ea, quam aëris hujus circumfusi intemperies & alteratio ejusmodi. hæc enim animalium, qua sunt animalia; illa hominum lues est, qua sunt homines.

3. Mortem noli contemnere, sed animo lubenti excipe, tanquam ex eorum quæ natura vult, numero quod sit. cujusmodi enim res est, adolescere, senescere, crescere, adultum esse, dentire, barbatum esse, canescere, ferere, prægnantem esse, parere, aliaque id genus opera naturalia, quæ vitæ tuæ secum ferunt ætates, ejusmodi plane res est & dissolvi. hominis est igitur considerati, nec temerarie, nec impetuose, nec fastuose adversus mortem se gerere: sed tanquam opus naturale, eam præstolari: quo modo nunc præstolaris, donec uxoris tuæ utero foetus prodeat, ita expectanda est hora, qua animula tua involucro isti excidet. si autem vulgare vis pharmacum, quod cor tamen attingat, morti facilem cum primis præstabit te, si consideraveris res subjectas à quibus morte divelleris, moreque hominibus πρίσκις ἢ ὅππὶ τὰ ὑποκείμενα, ὧν μέλλεις ἀφίσκεσθαι, καὶ μετ' αὐτῶν

τάτα πνεύματι τινὲς δὲ τις δυσκρασία ἐκ τρεπῆ. αὐτὴ μὲν γὰρ ζώων λοιμὴ, κατὰ ζῶα ἔστω· ἐκείνη δὲ ἀνθρώπων, κατὰ ἀνθρώποις ἐστίν.

γ. Μὴ κατὰφρόνει θάνατον, ἀλλὰ εὐαρέσει αὐτῷ, ὡς ἐστὶν εἰς οἷον, ὡς ἡ φύσις ἐθέλει. ὅσα γὰρ ἐστὶ τὰ νεώσται, ἐτὶ τὰ γηράσκει, καὶ τὸ αἰσθῆσαι, καὶ τὸ ἀμείψασθαι, καὶ ἐδάσκει, καὶ ἡγεῖται, ἐπὶ παλαιοῖς ἐνεγκῶν, καὶ ἀπεῖραι, καὶ κρυφοῦσαι, ἐπὶ ἀπαυῆσαι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ φυσικὰ ἐνεργήματα, ὅσα αἱ δὲ σὰ βίαι ὥραι φέρουσιν, τοῖσδε καὶ τὸ διαλυθῆναι. ἴστω μὲν ὅτι κατὰ ἀνθρώπων ἐστὶ λελογισμένη, μὴ ὀλοαχρῶς, μηδὲ ὠτικῶς, μηδὲ ὑπερφάνως πρὸς τὸ θάνατον ἔχειν· ἀλλὰ περιμένει ὡς μίαν τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν· ὡς νῦν περιμένεις, πότε ἔμβρυσον ἐκ τῆς γυναικὸς σε ἐξέλθῃ, ἕτως ἐκδέχεσθαι τὴν ὥραν ἐν ἣ τὸ ψυχάριόν σε ἐκλύτρεται ἴστω ἐκπεσεῖται, ἐν ᾧ ἐιδωπικὸν· παράπηγμα ἀψικάρδιον θέλεις, μάλιστα σε εὐκταλον πρὸς τὸ θάνατον ποιήσῃ, ἢ ἐμὲλλεις ἀφίσκεσθαι, καὶ μετ' αὐτῶν

ἢ Παράπηγμα Suidas interpretatur κενόνα canonem, regulam: additque esse & εἰδὲς πὶ ὁρῶντι ἀπονομιῇ. quo modo usurpavit Vitruvius l. 9. c. 7. de quo videri poterint Turnebi adversar. l. II. c. 3. hoc loco documentum reddit Xyland. remedium, Casaub. atque ita Marcus ipse l. 4. 44. βούθημα. quam vim vocabuli si respicias, machinamentum potius sive administratum dixeris. Gatak.

ἡδὼν ἐκέλευε εἶσαι² ἢ ἐμπεφυρμένη. πρὸς πόλιν αὐτῶν μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡκιστα δεῖ, ἀλλὰ καὶ κήδεας καὶ πρῶτος φέρειν μεμνηθεὶς μέντοι ὅτι ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων ὁμοθυμαδὸν ἦσαν οἱ ἡ ἀπαλλαγὴ εἶσαι. τῷτο γὰρ μόνον, εἰ περ ἄρα, ἀνθελκεν ἂν κατεῖχεν ἐν τῷ ζῆν, εἰ συζῆν ἐφείτο τοῖς τοῖς³ πιαυτοῖς δόγματι περιπεποιημένοις. νῦν δ' ὅρα, ὅσος ὁ κόπος ἐν τῇ θάλασσᾳ τὸ συμβῶστας, ὥστε εἰπῶν, θάπτον ἐλθῆς, ὡ θάνατον, μή πως καὶ αὐτοῖς ἐπιλάθωμαι ἐμαυτῶν.

δ'. Ο ἁμαρτάνων ἐαυτῶν ἁμαρτάνει. ὁ ἀδικῶν ἐαυτὸν κακῶς, κακὸν ἐαυτὸν ποιῶν.

ε'. Ἀδικεῖ πολλάκις ὁ μὴ ποιῶν τι, ἢ μόνον ὁ ποιῶν τι.

ς'. Ἀρκῇ ἢ παρῶσι ὑπόληψις καταληπτική, ἢ ἢ παρῶσι πρῶτις κρινωνική, ἢ ἢ παρῶσι ἀθέσις εὐαρετυκή³ πρὸς πᾶν τὸ ὡς τὸ ἐκ τῆς αἰτίας συμβαῖνον.

ζ'. Εἰς ἀλῆψαι φαντασίαν ἔχει ὁρμῇ. σέβει ὁρε-

quales sint quibus anima tua ulterius non immiscebitur. *etiam* si enim offendi eis te neutiquam oportet, sed curare eos, placideque ferre; meminisse tamen licuerit, quod ab hominibus haud idem quod tu sentientibus discessurus es. hoc enim solum, siquid aliud, nos retraheret & in vita retineret, si cum eadem sentientibus vitam degere daretur. nunc autem vides, quanta molestia, ex dissensu mutuo eorum quibus cum vivitur, oriatur. ut dicere liceat, *Propere accedas mors; nequando etiam ipse obliviscat mei.*

4. Qui peccat, sibi met ipse peccat. qui injuste agit, sibi nocet, dum se malum facit.

5. Sæpenumero contingit ut injuste agat, tam qui non facit aliquid, quam & qui facit.

6. Si adfit certa de rebus sententia, & actio societatem humanam spectans, & animus ita affectus, ut boni consulat omnia quæ à suprema causa proficiuntur, sufficit.

7. Imaginationes absterge; motus compesce; appetitionem extin-

1 Forſan, ἢ [ψυχῇ] ἢ μ. Gatak. 2 Legit Gatak, αὐτῶν. 3 Lego, vel αὐτῶν πᾶν τὸ παρὸν, vel τὸ παρὸν τῆς, expunctis particulis illis τὸ ἐκ. illud prætulim. Gatak. Πρὸς πᾶν τὸ παρὸν τῆς αἰτίας συμβαῖνον ſcribit Caſaub. quomodo. infra c. 31. Αὐταρχία μὲν περὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαῖνον.

extingue; mentem in potestate sui contine.

8. In animantia irrationalia, anima una distribuitur; in rationalia vero anima una ratione prædita dispergitur. quemadmodum & terrestrium omnium una est terra; unaque luce cernimus omnes, & aëre uno spiramus, quotquot visus vitæque participes sumus.

9. Quæcunque aliquid in commune participant, ad id quod est generis ejusdem prompte feruntur. ad terram mole sua fertur terrestre quodvis; in idem confluit humidum omne; & aëreum itidem quodcunque: ut necesse sit vi aliqua intercludi ea, *id ne faciant*. sursum fertur ignis ob ignem elementarem: cum omni vero, qui istic est, igni adeo simul accendi proclivis est, ut materia omnis ficior paulo incendi prompta admodum sit, eo quod minus sibi admixtum habeat. quod incendium prohibeat. proinde & quicquid naturæ intellectualis est in commune particeps, ad sibi cognatum pariter, vel multo magis etiam, prompte fertur. quo est enim rebus aliis præstantius, hoc est promptius ei quod sui generis est commisceri, & cum eo quodammodo coalescere. hinc apud irrationalia existunt examina, armenta, pullorum educa-

ξιν· ἐφ' ἑαυτῷ ἔχει τὸ ἡμολικόν.

η'. Εἰς μὲν τὰ ἀλογα ζῶα, μία ψυχὴ διήρηται· εἰς δὲ τὰ λογικὰ μία νοερά ψυχὴ μεμέλειται. ὡς περ καὶ μία γῆ ἐστὶ πάντων τῶ ζωδῶν, καὶ ἐν φωτὶ ὁρῶμεν, καὶ ἓνα αἶερα ἀναπνέομεν, ὅσοι ὁρατικὰ καὶ ἑμψυχὰ πάντα.

θ'. Ὅσοι κοινὰ ἔχουσιν μετέχουσιν, πρὸς τὸ ὁμογενὲς ἀπεύδει. τὰ ζωδῶδες πάντες ἐπὶ γλῶσσει, πύρεθρον πάντων σύρρην, τὰ αἰρωδῶδες ὁμοίως ὥστε χεῖρ ἐκ τῶν διαιρούτων καὶ βίας. τὸ πῦρ ἀναφύει μὲν, διὰ τὸ στοιχειῶδες πάντων ἐπὶ πυρὶ ἐταυθρε πρὸς τὴν ζυωξάπλησθαι ἐπιμον ὅπως, ὥστε καὶ πάντες τὸ ὑλικὸν τὸ εὐλίγως ξηρότερον, εὐεξάπτειν εἶναι, διὰ τὸ ἐλαττον ἐγκεισθαι αὐτῷ τὸ καλυπτικὸν πρὸς ἔξαρσιν. καὶ τίνυνται πάντες τὴν νοεράς φύσεως μετέχουσιν, πρὸς τὸ συγγενὲς ὁμοίως ἀπεύδει, ἢ καὶ μᾶλλον. ὅσον γὰρ ἐστὶ κρείττον ὥστε τὰ ἄλλα, πᾶσι καὶ πρὸς τὸ συγγενῆσθαι τῷ οἰκίῳ καὶ συγγενῆσθαι ἐπιμότερον. εὐθύς γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν ἀλόγων εὐρήθη σμῆνη, καὶ ἀγέλαι, καὶ νεοσοτροφία

↑ Mavult Casaub. ὅσοι ὁρατικὰ, ἑμψυχὰ. atque hic inchoata nota repetendo Πάντα ὅσα.

στροφίαι, καὶ ὅσον ἔρωτες. ψυ-
χαὶ γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐν ταῦτα, ἔ-
πε σωμαγωγὸν² ἐν τῷ κρείττο-
νι. Πρὶν ἐνὶ οὐδὲν εὐρίσκειτο, οἷον
ἔπε ἐπὶ φυτῶν λῶ, ἔπε ἐπὶ λί-
θων, ἢ ξύλων. ἐπὶ ᾧ τὸ λογικῶν
ζώων, πολιτείας, καὶ φιλίας, καὶ
ἡλικίας, καὶ σύλλογοι, καὶ ἐν πολέμοις
συνθήκαι καὶ ἀνοχαί. ἐπὶ ᾧ τὸ
ἐπὶ κρείττονων,³ καὶ ἐκδοτικῶ-
των τρέπον τινα ἔνωσης ὑπέστη,
οἷα ἐπὶ τῷ ἄσρων. ἔτι περὶ τὸ
κρείττον ἐπὶ ἀνάστασις συμπα-
θειαν, καὶ ἐν δικασίῳ ἡγορευομένη
ἐδυνάτα. ὅρα ἐν τῷ νῦν γινόμε-
νον. μόνον γὰρ τὰ νοερά νῦν ἐπιλέ-
λασται τὸ πρὸς ἀλλήλα ἀπερδῆς
καὶ συννεύσεως, ἔπε σύμμενον ὡδὲ
μῶνον ἐν βλέπειται.⁴ ἀλλ' ὅ-
μως καὶ τὰ φεύγοντες περικα-
ταλαμβάνονταί· κρατὴ γὰρ
ἡ φύσις. ὅψιν ᾧ ὁ λέγω πα-
ραφυλάσσει. θάσος γὰρ ἐν-
ροι πῶς αὐτὰ γὰρ δὲς τι μηδὲν

tiones, & quasi amores quidam.
etenim istis animæ insunt; ita-
que in subjecto præstantiori vis
illa in unum conducendi concili-
andi; intensior reperitur, quâ in
stirpibus, lapidibus, aut lignis.
hinc & in rationalibus, respubli-
cæ, amicitiz, familiæ, concilia;
item belli tempore foedera, &
induciæ. quin & in præstantiori-
bus adhuc, licet modo quodam
à se invicem diffitis, in astris
nempe, unio tamen quædam
existit. ita fortis præstantioris
eminentia etiam in distantibus
affectionem ad se invicem mu-
tuam producere valuit. vide in-
terim quo res redierit. sola e-
nim rationalia mutui hujus in
se invicem studii ac consensus
nunc sunt oblita: confluxusque
ille apud ista sola non cernitur.
veruntamen, fugiant licet hoc
homines, undique occupantur:
prævalet enim natura. obser-
vando autem id, quod loquor,
comperies. facilius enim quis
terreni quippiam terrenæ rei
nulli

1 Ex Stoicorum sententia, qui brutis animantibus affectus veros nega-
bant, quasi affectus, nescio quos, concedebant. Senec. de ira l. 1. c. 3. *Multa ani-
malia humanis affectibus carent, habent autem similes illis quosdam impulsus.* &c.
Vide & *Plutarchum* & *Porphyr.* de abstinent. l. 3. *Gass.* 2 *Apud præstan-
tiorum partem vertit Xyland.* quasi diceretur, propensionem ad societatem a-
pud animalia ista in parte præstantiore h. e. anima deprehendi. cum hoc
potius *Marci* velit, in istis utpote præstantioribus, quia sunt animata, prop-
ensionem illam intensiorem existere, hoc est enim *ἐπιτεταμένον*, quod ille
omisit. *Gass.* 3 Sic supra l. 6. c. 43. *Τὶ δὲ τῶν ἄσρων ἕκαστον, ἔχει διάφορα μὲν,
σύνεργον δὲ πρὸς τὰς αὐτὰς.* Altra autem hominibus præstantiora dicit, quia illa
pro Deis habebant Stoici. vid. infra. c. 35. 4 Hoc est quod *Cicero* de ami-
cit. *Quintemiam si quis ea aspernit esse, & immunitatem naturæ, ut congressus & socie-
tatem hominum fugiat atque oderit, qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem
acceperimus, tamen is pati non posset, ut non acquiras aliquem, apud quem evomās
virtus acerbioris sue.* Vide & [*Arrianum*] *Epictet.* l. 2. c. 20. *Gass.*

nulli adjunctum repererit, quam hominem ab homine *omni* prorsus sejunctum.

10. Fructum fert & homo, & Deus, & mundus: & in propria tempestate fert horum unumquodque. etiam si autem usus formulam hanc loquendi vitii ac similibus præcipue attribuerit, nihil tamen hoc *obstat* quo minus & de illis dicatur. ratio vero fructum habet & communem & proprium: oriunturque ex ea alia ejusmodi, cuiusmodi ipsa est ratio.

11. Peccantem, si potes, meliora doceto. si minus, memineris, hoc sine clementiam tibi datam esse; nam & Dii *ipsi* adversus tales clementer se gerunt. in quibusdam etiam opem eis porrigunt suam, ad sanitatem *tempe*, divitias, gloriam *consequendam*: adeo benigni existunt. *idem* & tibi licet *facere*: aut dicas, quis te prohibeat?

12. Laborem sustine, non ut miser, nec quo miserationi vel admirationi sis aliis. sed hoc unum velis, ita moveri motumve sistere, prout ratio civilis exigit.

13. Hodie molestia me omni exemi. vel potius molestiam à

ζωῷ δὲ πρὸς οὐκ ἰσχυροὺς, ἢ πρὸς ἄνθρωπον ἀνθρώπων ἀπεχισμένον.

1. Φέρει καρπὸν, καὶ ἄνθρωπος, καὶ θεὸς, καὶ ὁ κόσμος. ἐν τῇ οἰκείᾳς ὥρᾳς ἕκαστος φέρει. εἰ δὲ ἡ σωτήρια κυρίας ἰπτεροφεν ἐπὶ ἀμπέλαι καὶ τῶν ὁμείων, ἔδιν τῇ π. ὁ λόγος δὲ, καὶ τοῖον, καὶ ἴδιον καρπὸν ἔχει· καὶ γὰρ αὐτὰ τοιαῦτα ἔπρα, ὁ τοῖον π. αὐτὸς ἐστὶν ὁ λόγος.

14. Εἰ μὲν διδάσκει, μεταδίδασκε. εἰ δὲ μὴ, μέμνησο, ὅτι πρὸς τῇ π. ἡ εὐμενεία σοι δέδωται· καὶ οἱ θεοὶ δὲ εὐμενέας τῆς τοιαύτης εἰσὶν. εἰς ἓν αὖτε καὶ συνεργῶσιν, εἰς ὕψιστον, εἰς πλάτον, εἰς δόξαν· ἔτιως εἰσι χρεστοί. ἔστι δὲ καὶ οἱ 2 εἰς ἀπὸ τῆς ὁ κωλύων.

15. Πόνος μὴ ὡς ἀθλητής, μὴ δὲ ὡς ἐλεεινός ἢ θαυμάσιος θελῶν. ἀλλὰ μόνον ἐν θέλει, κινεῖσθαι καὶ ἰσχυρῶς, ὡς ὁ πολιτικός λόγος ἀξιοῖ.

17. Σήμερον ἐξῆλθον πάσης περιστάσεως· μάλλον δὲ ἐξέβα-

λοι

1 Ita Basil. sed Lugd. melius τῇ πρὸς τῶν. Sic Cicer. de fin. l. 3. *Responsum nomina novarum, quæ nunc consuetudo diuturna vivit. Gatak.* 2 Legendum cum Gatak. ἢ εἰς. 3 Περιστάσεως vocabulum hic in sequiorem partem sumitur; pro ejusmodi casibus qui molestiam nobis aliquam faciunt, quod frequenter fieri Budens monet. Phrynichus, Περίστασις ἡ συμφορά. & Stoics familiariter esse eo sensu adnotat. Maxim. Tyr. in Titulo dissert. 35. Ὅτι ἐστὶ τὸ κα

λον πᾶσαν ἐξείσατον. ἔγω γὰρ ἐκ
 λῶ, ἀλλὰ ἐνδον ἐν ἔ' ὑπολήψεται.

14. Πάντα ταῦτα συνήθη
 μὲν τῇ πέρας· ἐφ' ἡμέρας δὲ τῷ
 χρόνῳ· ῥυπαρὰ δὲ τῇ ὕλῃ. πᾶν-
 τα νῦν, οἷα ἐπ' ἐκείνων ἄς κα-
 τατάψαμεν.

15. Τὰ πράγματα ἔγω θυ-
 ρῶν ἔστηκει, αὐτὰ ἐφ' ἐαυτῶν, μη-
 δὲν μήτε εἰδόντα περὶ αὐτῶν, μή-
 τε ἀποφαινόμενα. τί ἔν ἀποφαί-
 νει; περὶ αὐτῶν; τὸ ἡμεμονικόν.

16. Οὐκ ἐν πάσῃ, ἀλλ' ἐ-
 νεργείᾳ τὸ ἔ' λογικῆ πολιτικῆ
 ζῶε κακὸν καὶ ἀγαθόν, ὥσπερ ἔ-
 δεῖ ἡ ἀρετὴ καὶ κακία αὐτῆς ἐν
 πάσῃ, ἀλλὰ ἐνεργείᾳ.

17. Τῷ ἀναρριφθέντι λίθῳ ἔ-
 δεῖ κακὸν τὸ κατανεχθῆναι, ἔδε
 ἀγαθόν τὸ ἀνενεχθῆναι.

18. Διέλθε ἔσω εἰς τὰ ἡμερο-
 νικά αὐτῶν, καὶ ὁψὲ πᾶσας κρι-
 τὰς φοβῇ, οἷας ἔ' περὶ αὐτῶν
 ὄντας κριτὰς.

19. Πάντα ἐν μεταβολῇ, καὶ αὐ-
 τὸς σὺ ἐν δλευκεῖ ἀλλοιώσῃ, καὶ
 κατὰ τὴν φθορὰν καὶ ὁ κόσμος δὲ
 ὅλος.

20. Τὸ ἄλλο ἀμάρτημα, ἐκὼ
 δεῖ καταλιπεῖν.

21. Ἐνεργείας ἀπολήξας,

me omnem abjeci. neque enim
 extra, sed intra me, in opinione
 mea exsistebat.

14. Eadem sunt omnia, usu
 familiaria, tempore diaria, ma-
 teria sordida. presentia omnia,
 qualia apud illos quos sepelivi-
 mus.

15. Res ipsæ foris apud se-
 met consistunt; nec de se quic-
 quam aut norunt, aut narrant
 nobis. quid ergo de eis pronun-
 ciat? mens.

16. Non in passione, sed a-
 ctione, situm est rationalis ac
 civilis animantis bonum ma-
 lumque; quo modo nec vir-
 tus vitiumve illius in passione,
 sed in actione consistit.

17. Lapidi projecto nihil est
 mali, quod deorsum feratur;
 quod fursum, nihil boni.

18. Mentis hominum peni-
 tius introspecte, & videbis, quos
 iudices pertimescas, quales etiam
 de semet iudices sint.

19. In transmutatione uni-
 versa existunt. tu quoque in
 jugi alteratione, & corruptione
 quadam verlaris; & mun-
 dus tecum universus.

20. Quod alteri delictum
 est, apud eum relinquendum
 est.

21. Actionis terminatio, in-
 tentionis

ἐκ τῶν περιπτώσεων ἀφελόμενος. Sic & apud Marcum nostrum l. 1. 15. ἐκ τῶν ἀλ-
 λαις περιπτώσεσι, καὶ ἐν ταῖς ἰσότησι. & alibi. Γαλακ. 1 Ταπειν. Γαλακ. 2 Legen-
 dum cum Γαλακ. αὐτῶν. 3 Legit αὐτῶν Γαλακ.

tentionis aut opinationis cessatio, mors eidem est quædam: *veruntamen* nihil in se mali habet. ad ætates transi, puerilem puta, adolescentiam, juvenilem, senilem. & harum mutatio omnis mors est quædam. sed nunquid grave? transi rursus ad ætatem sub avo, tum sub matre, mox sub patre transfactam: cumque alias haud paucas differentias mutationesque deprehenderis, interroga te ecquid in his grave sit. pari iugitur modo nec grave quicquam in vitæ totius terminatione, cessatione, mutatione.

22. Recurrito ad mentem tuam, ad universi, ad delinquentis cujuscvis. ad tuam, ut ipsam justam exhibeas: ad universi, ut recorderis, cujusnam sis pars: ad delinquentis cujuscvis, ut consideres, infcius an consulto deliquerit; cogitesque simul esse tibi cognatum.

23. Sicut ipse es ad cœtum civilem complendum constitutus, ita actio tua quævis ad

ὁρμῆς, ὑπολήψεις παῦλα, ἐοῖσι θάνατον, ἢ δὲ κακόν. μέπιθι νόν ἐπὶ ἡλικίαν, οἷον τὸ παιδικὴν, τὸ εἰς μερακίαν, τὸ νεότητα, τὸ γῆρας· καὶ γὰρ τέτατον παῖσα μεταβολή, θάνατον. μήτι δεινόν; μέπιθι νῦν ἐπὶ βίῃ τὴν ὑπὸ τῷ πατρί, αἴτω τὴν ὑπὸ τῇ μητρὶ, εἴπω τὴν ὑπὸ τῷ πατρί· καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς διαφορὰς ἐμεταβολὰς καὶ διαβολὰς. εὐνίσκων, ἐπὶ τῷ πατρὶ, μήτι δὲ νόν. ἔτως τίςιν ἔδῃ ἡ τῷ ὄλῳ σε βίῃ λήξῃς, καὶ παῦλα, καὶ μεταβολή.

κβ. Τράχῃ ἐπὶ τὸ σταυρὸν ἡ γεμονικόν, καὶ τὸ ἴδιον ὄλῳ, ἐπὶ τῷ τῷ. τὸ μὲν σταυρὸν, ἵνα νῦν δικαίον αὐτὸ πηγήσῃ τὸ δὲ ἴδιον ὄλῳ, ἵνα συμμνημονεύσῃς τῷ μέρους αὐτοῦ τὸ δὲ τέτατον, ἵνα ἐπιστῇς πῶτερον ἀγνοία, ἢ γνώμη, καὶ ἅμα λογίσῃς ὅτι συγγῆμῃς.

κγ. Ὡς αὐτὸς σὺ πολιτικῷ συγγῆμῳ συμπεληρωτικὸς εἶ, ἔτως καὶ πᾶσι πρῶτῃς σε συμ-

1 Foran ὁρμῆς καὶ ὑπολήψεις παῦλα, οἷον θάνατος, ἢ δὲ κακόν. potest tamen sententia continuata legi ὁρμῆς, ὑπολήψεις παῦλα, ἐοῖσι θάνατος, ἢ δὲ κακόν. Illud Casaub. hoc Xyland. lectus est. *Gatak*. 2 Vult ut in offensis injuriisque ab alio nobis illatis respiciamus ad *mentem propriam*; ad *mentem propriam*, quo eam in justitiæ tenore contineamus. nec nocentis odi in nocentiam perdere velimus: prout alibi loquitur. ad *mentem universi*, cujus cum pars simus, æquo animo ferre debemus, quicquid illa dispensante nobis obtigerit, & in illius etiam usum bonumque cesserit. l. 2. 3. & l. 5. & alibi. Ad *mentem injuriam ferentis*, πῶτερον ἀγνοία (ita enim legendum autumo) peccaverit l. 2. 1. & l. 3. 11. & alibi. subjicit etiam de cognationis cœtum monitum, quam & locis eisdem sedulo inculcat. *Gatak*.

συμπληρωτικῆς ζωῆς πολι-
τικῆς. ἡ τις ἐὰν ἀν' πράξεϊς συ-
μὴ ἐχρίνη ἀναφορὰν, ἔτι περὶ
εὐχῶς, ἔτι πῶρ' ὄντι ἐπὶ τὸ κοι-
νωτικὸν τέλος, αὐτὴ διασπᾷ τὸ
βίον, καὶ ἐκ ἐᾶ ἴνα σῶται, καὶ γε-
σώθῃς ἐντὶν, ὡς περ ἐν δῆμῳ ὁ τὸ
καθ' αὐτὸν μέρος διεισδυμένος ἀ-
πὸ τῆς τριαιότητος συμφωνίας.

καδ'. Παιδίων ὄργου, καὶ παύ-
γνια, ἐκ πνέματι κακῶς βα-
σιζόμενα, ὥς ἐκ μαζέρας περὶ
ποσὶν τὸ τ' νεκρίας.

καε'. ἰθὺς ἐπὶ τῇ ποιότητι τῆς αἰτίας,
καὶ διότι τῆς ὑλικῆς αὐτὴ περιγέ-
γας θεάσασθαι ὅτι ἐστὶν χρόνον
περιόριστον, ὅσον πλεῖστον ὑφίστα-
σθαι πέφυκε ἵνα τὸ ἰδίως ποιόν.

vitam ejusmodi consummandam
referatur. quæcunque igitur a-
ctio tua ad finem hunc vel im-
mediate vel mediate non ten-
dit, ita vitam tuam divellit,
nec unam eandemque esse pa-
titur, & est seditiosa, perinde
ac in populo ille, qui factionis
sue homines à consensione
istiusmodi in partes trahit.

24. Puerulorum rixæ, & lu-
dicra, & animulæ cadavera ge-
stantes; ut vehementius affi-
ciat quod in Mortualibus exhi-
betur.

25. Formæ qualitatem ani-
mo adi; & à materia abstra-
ctam contemplare: tum & tem-
pus tecum definito ad quod plu-
rimum res sic affecta perdurare
possit.

26. Innumera

1 Audacter pariter & infelicitè ἰαὶ delet *Amatores Lugd.* ex formula lo-
quendi non animadversa, ἡ τις ἐὰν pro ἡ τις ἀν' quæcunque. sicut *Levit.* c. 20.
v. 2. ἀνὴρ ὃς ἐὰν λαθὲ γυναῖκα. & *Matth.* c. 11. v. 36. πῶς ῥήματα ἀργύρου, ὃ ἐὰν λα-
λήσωσι &c. *Gatak.* 2 Quæ ea quæ in Nεκρία, sive eorum quæ apud inferos haberi
existimantur, (unde *Odys.* l. 11. Νεκρίας nomen adhæsit) representatione agun-
tur, efficacius peragantur, spectantiumque mentes vehementius afficiant (ita
Platonis de legib. περὶ τῶν πρὸς τοὺς ψυχῆς) Festi sive solennitatis cuiusdam à
Græcis celebratæ meminit *Suidas*, quæ Νεκρία dicta fuerit; in qua specta-
cula forsan istiusmodi exhibebantur. Νεκρία, inquit, ἢ τῇ Νεκρῶν ἐστὶν. Res
itaque humanas & occupationes mortalium partim puerulorum lusus diffi-
dusque, partim spectaculis vanis, quæ simpliciorum animos afficere solent,
consimiles, imo pares plane pronunciat. *Gatak.* *Ulysses* ut ad Inferos descen-
deret, & quam cum mortuis consuetudinem habuerit, fusc in *Odysseidos* unde-
cimo depingi (cui Libro nomen etiam Νεκρίας idcirco adhæsit) Lectorum ne-
mini non notum arbitror. Hinc itaque suam quoque videtur Imaginem mutuo
sumpsisse *Αντιόχους*. Quicquid utique rerum humanarum agitur, Scenam id
omne & Spectaculum esse tantum, nec tam res ipsas, quam rerum Representationes.
Adeo ut nobis hætenus cum Inferis conveniat, quod utrobique in con-
spectum exhibeantur Umbræ, & Inania rerum Simulacra. Hoc uno tamen
dempto, quod nobis hic loci crassa & palpanda obveniunt, illic exilia, & quæ
tactum omnino fugiant. Et dixerat sane pridem in *Ajace Sophocles*.

Ὅρ' ὃν ἡμῶς ἐδὶν ὅπως ἄλλα πλεῖν
Εἰδέναι, ἵσταται ζωὴν, ἢ καὶ φθὺν σπᾶν. *Dacier.*

I Conjicit

26. Innumera perpeſſus es, quia non didiciſti mente tua contentus eſſe agente ea ad quæ condita eſt, ſed ad alia eadem abuteris.

27. Ubî te alii vituperaverint, vel oderint, vel ejuſmodi aliquid oblocuti fuerint, adi animulas eorum, penitius introſpice cujuſmodi ſint. *facile* videbis, nihil eſſe quod te angat, quicquid illi de te judicent. bene velle tamen illis oportet: ſunt enim natura amici. quin & Dii ipſi omnimodam illis opem ferunt, per inſomnia, per vaticinia, etiam in eis ad quæ feruntur illi.

28. Eadem plane ſunt munda-
na omnia, ſurſum deorſum, à ſeculo ad ſeculum, in orbem redeuntia. mens autem univerſi vel ad ſingula quæque ſe promovet: quod ſi fuerit, ad quod illa ſe promoverit, tu excipe. vel ſemel operi ſe admovit; reliqua vero per conſequentiam neceſſariam à primis illis ita profluunt, ut ſerie quadam continua unum quiddam conſtituant. vel atomi & corpora indiviſibilia pro rerum principiis habenda erunt. deni-

κς'. Ανέτλης μυρία, διὰ τὸ μὴ ἀρκεῖσθαι τῷ ὧ ἡγεμονικῷ ποιεῖν ταῦτα οἷα κατασκευάσται. ἀλλὰ ἄλλως. ζ

κς'. Όταν ἄλλος ψέγῃ σε, ἢ μισῇ, ἢ πιαυτῇ τινα ὁκφωνώσιν, ἐρχεσθὶ πρὸς τὰ ψυχάρια αὐτῶν, διαλεγεσθαι, καὶ ἴδε ποῖοι ἴνες εἰσιν. ὅψι' ὅτι καὶ δεῖ σε παρὰ, ἴσα τέστις τί ποτε περὶ σε δοκῇ. εὖ νοεῖν μὲν τοὺς αὐτοῖς δεῖ φύσιν γὰρ φίλοι. εἰ οἱ θεοὶ γὰρ πατρίας αὐτοῖς βοηθῶσι, δι' ἐνέριον, διὰ μανθῶν, πρὸς αὐτὰ μὲν τι, πρὸς ἀ' ἐκείνοις διαφέρονται.

κη'. Ταῦτά ἐστι τὰ τῷ κόσμῳ ἐγκύκλια, ἀνω κάτω, ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα. καὶ ἥτοι ἐφ' ἑκάστον ὁρμαὶ ἢ τῷ ὅλῳ διάνοια· ὅπερ εἰ ἐστίν, ἀποδέχεται τὴν ἐκείνης ὁρμήν. ἢ ἀπαγῆ ὥρμησε, τὰ γὰρ λοιπὰ κατ' ἐπακολούθησιν καὶ τί ἐν τῷ. τρόπον γάρ τινα ἄτομοι, ἢ ἀμερῆ.

1 Ποῖντι legit Gatak, quod & exhibet Edit. Lugd. ut & Casaub. 2 Coniicit Gatak. ἀλλὰ ἄλλως ἔστι. Vtrum sufficiat quod hætenus hac in parte tibi ipse injurius fueris. quemadmodum infra c. 37. ἄλλως τῷ ἀθλίῳ βίη. vel etiam, ἀλλὰ ἄλλως, sed hæc satis. in versione tamen sequi videtur Boetii lectionem ἀλλ' ἀλλοῖα. 3 Εὐφρονέω vel τιναῖς πρὸς ἐκφωνώσιν vult Gatak. 4 Vid. ad lib. 6. 41. 5 Lego, ταῦτά vel τὰ αὐτά. Gatak. 6 Legendum videtur ἢ cum Gatak. 7 Coniicit Gatak. τρόπον γάρ τινα αἰετὶ ἐν τῷ, vel καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τινὰ γίνονται, ἢ ἄτομοι καὶ ἀμερῆ. vel reliqua à primis illis pendent, atque ex serie hac continua unum quiddam conſtit. aut atomi atque inſecabilla corpora pro rerum initiis ſubſtituenda erunt. atque in hanc ſuſpicionem eo magis propendet Gatak. quia diſtributio illa Marco ſolens eſt. l. 4. 3. ἦτοι πρῶτοι καὶ ἄτομοι. vid. & l. 10. 6.

τὸ ὅλον, εἰ τις θεός, εὐ ἔχει πάντας· εἴτε τὸ εἰκὴ, μὴ καὶ συεἰκὴ· ἥδη πάντας ἡμᾶς γῆ καλύψει· ἔπειτα ἔαυτὴ μεταβαλεῖ· καὶ κείνη εἰς ἄπειρον μεταβαλεῖ· ἔαυτὴν ἄλλοις εἰς ἄπειρον. τὰς γὰρ ὀπικυμῶσεις τῶν μεταβολῶν καὶ ἀλλοιωσῶν ἐνθυμῶνός τις, καὶ τὸ ταχέως, πάντες θνητῶν καταφρονήσῃ.

κθ'. καὶ μάργος ἡ τ' ὅλων αἰτία· πάντας φέρεῖ, ὥς εὐτελῆς ὅτι ἔστι τὰ πολιτικὰ ταῦτα, καὶ, ὥς ὅτι, φιλοσόφως πρακτικὰ καὶ ἀνθρώπεια, ὡς μύλων μετὰ; ἀνθρώπει, τί ποτε πίνῃσιν, ὃ νῦν ἡ φύσις ἀπαυτῇ.

que si quis Deus est, omnia bene se habent : sive temere *ferantur*, tu ne temere *feraris* : mox futurum est ut tellus nos omnes condat : dein & ipsa in alia mutabitur : & ista in infinitum mutabuntur : & ista rursus in infinitum. siquidem qui mutationes & alterationes fluctuum instar sibi invicem supervenientes, & vicissitudinum harum celeritatem consideraverit, nã ille mortale quicquid est despectui habebit.

29. Torrentis est instar rerum natura : omnia *secum* abripit. quam viles autem sunt & muci pleni, etiam politici isti, &c, ut ipsis videtur, philosophice se gerentes homunculi? id agas, ô homo, quod nunc te poscit natura. aggredere, quatenus

1 Hic periocham hanc alii ordiuntur, prioribus istis ad periocham superiore rejectis, quo quidem pertinere videntur. 2 *Sophistas* Marcus hic perstringere videtur, de quibus *Julianus*. Imperat. epist. 42. βύλωνται γὰρ αὐτοὶ τοῖς ἀλλοῖς, ὡς λέγειν μένουν, ἢ οὐκ εἶναι διδασκαλὸς καὶ τὸ κατὰ σοφίαν εἶναι φασὶ τὴν πολιτικὴν φιλοσοφίαν. vel (quod magis reor) *políticos* illos qui sapientiz nomine laudari solent. *Gatak*. 3 Illud *ὡς οἶται* duplici ratione potest intelligi; vel, ut ipsi de se opinantur, aliosque volunt opinari, vel etiam ut alii haud paucis, falso tamen, videtur. *Gatak*. 4 Lego, ἀνθρώπεια, nam ἀνθρώπεια humana. *Gatak*. 5 *Gravitate affectata* pleni venit *Casaub.* ut alluserit Marcus ad proverbium illud, Βατοὶ μύλος, αὐτοὶ γὰρ κομπάζοντες καὶ μεγαλυνήσαντες, usurpatum *Suidæ*, de quo *Salmas.* ad *Tertull. Pall.* deducunt, inquit, *perperam* (*Suidam* notat) ὁ Μυξὸς Cereris sacerdote. at μύλος est μυζώδης. & μύξα, ὀλίγη, κορυφαία κορυφαία pro iunioribus, suberbia, jactantia dixere. sed & μύξαι pro eodem. inde μύλος, ἀλαζων. itaque arrogantie, & fastus pleni malim reddere. Cæterum habere locum hic possit alter vocabuli istius usus etiam proverbialis, quo μυζώδης καὶ βλανώδης, & μύξαι live κορυφαία μύξαι, fatui stupidique dicuntur; & μύξα siue κορυφαία pro stuporis indicio habetur. Latinis pariter *mucidus* pro *stipido*, *stolido*, *jauvo*, *Plaut.* *Epid.* homo es, *Qui me eminxisti mucidum, minimi pretii*. inde natum, ut sicut *emixta* naris hominem (quod de *Lucilio Flaccus* l. 1. Sat. 4.) pro acris ingenii exactique iudicii dicebant: ita contra *naris obese*, quod idem *epod.* 12. usurpavit, pro *stolido* *stipido*que in usu esset. Verum contextus series illo potius inclinatur.

quatenus tibi datur; nec circumspice, num quis adfit, qui advertat: nec Platonis rempublicam exspecta. verum sufficiat tibi, si vel parum admodum res processerit; nec vel hoc ipsum parvum quiddam existimaveris. nam dogmata hominum quis mutaverit? & tamen absque his mutatis, quid aliud supererit, nisi ingemiscientium, dum obsequium simulant, servitus? age nunc, atque Alexandrum, Philippum, Demetrium Phalereum mihi refer. viderint illi, an quid natura communis poscat, norint, & ad hujus dictamen sese instituerint. sin tragice semet ostentarint, quis ad illorum imitationem me addixit? simplex quiddam & modestum

ὁρμησιν, εἰς δὲ διδῶται, καὶ μὴ περιβλέπε, εἰ τις ἑστέπη·¹ μὴ δὲ τὸ Πλάτωνος πολιτείαν ἐλπίζῃ· ἀλλὰ ἀρκῇ, εἰ τὸ βραχύ-
τατον ἐπείσῃ· καὶ τέτοιον αὐτῷ τὸ ἔκδοσιν,² ὡς ἔστι μικρόν τι ἐστὶ, διανοῆς. δόγμα γὰρ αὐτῶν τίς μεταβάλλει; χωρὶς δὲ δογμάτων μεταβολῆς, τί ἄλλο ἢ δολοία σενόνη, καὶ πείθεσθαι ὡς σποιομεῖν;³ ὑπάρχει γὰρ καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ Φίλιππον, καὶ Δημήτριον τὸ φαληρέα μοι λέγε. ὁ ψονταί, εἰ εἶδον, τί ἢ κρινή φύσις ἤθελε, καὶ αὐτὸς ἐπαυδαγώγησιν. εἰ δὲ ἐτραγώδησιν, ἔδεις με κατακτενέεικε μιμνήσθαι. ἀπλῆν ἐστὶ καὶ αἰδῆμαι τὸ

Φίλο-

1 Non possum erudito Interpreti Anglico assentiri qui ista cum sequentibus tanquam ex aliena persona à Marco prolata existimat. Sunt enim *Marci* ipsius, eum, quem alloquitur, invitantis ad id, quod est naturæ ipsius consentaneum, agendum & conandum, quantum in se est: monentisque simul animum ne despondeat, etiam si non possit hominum mores ita refingere ut reipublicæ Platonice inducendæ spes detur, aut eam hominum in bono promovendo conspirationem experiri, quæ in ea, quam *Plato* sibi finxit, reipublica exspectari poterat; sed successibus etiam leviusculis & processibus perexiguus contentus agat, pergatque nihilo minus in instituto. quod idem & de se, profectusque suo, cuique suadere conatur, *L. 5. 9. Gatak.* 2 Non est parum, inquit, si vel parum studio tuo proficere poteris, in tam ampla validaque hominum morumque corruptela; si vel suppressimere saltem valeas, quod corrigere non datur. *Gatak.* 3 In his se jactare exemplis *Sophistarum* turbæ familiare erat; Viros suæ, quam præ se ferebant, artis regnandi peritos prædicare. Rem ad accuratius examen vocatam noluit *Antoninus*, ne quid in tanta nomina peccare videretur. Jubeat tamen videant ipsi fuerintne quales existimari vellent maxime, & quotidianæ vitæ consuetudo an morum gravitati tantopere laudatæ congruerit. *Dacier.* 4 Hunc *Alexandro* & *Philippo* adjungit, quia & ipse reipub. regimen gloriose satis *Athenis* tractaverat. Vide *Laert.* l. 5. & *Diodor Sicul.* l. 18. sed & *Cicer.* de offic. l. 1. *Gatak.*

Σημειω-

φιλοσοφίας ἔργον. μή με ἄπα-
γε ἐπὶ ἡμετέροισιν.

λ'. Αὐθιγὲν ὀππιδεωροῖν ἀγέ-
λας μυρίας, καὶ πελεπὰς μυρίας,
ἐπὶ πᾶν παντοῖον ἐν χειμῶσι καὶ
καλοκαίρῳ, ἐν ἀποφορᾷ γινο-
μένων, συγμένομένων, ἀπογίνο-
μένων. Πῆναι δ' ἐπὶ τῷ ἅλ-
λων πάλαι βεβιωμένων βίον,
τὸ μετὰ σε βιωθέντων, καὶ τὸ
νῦν ἐν τοῖς βαρβάροις ἔθνε-
σι βιέμενον· ἐπὶ οἷσι μὲν ἐδὲ
ὄνομά σε γινώσκουσιν, οἷσι δὲ
παύσειν ὀππιδεωροῖται, οἷσι δὲ ἐ-
παυμένων ἴσως νῦν σε τάχι-
στα ψέξουσιν· καὶ ὥς ἐπὶ ἡ
μήμη ἀξιόλογόν γε, ἐπὶ ἡ
δόξα, ἐπὶ ἄλλο ἢ τὸ σύμ-
παν.

λα'. Αἰσχρολογία μὲν, πείρα
ἀπὸ τῆς ἐκτὸς αἰτίας συμβαί-
νοντα. δικαιοσύνη δὲ, ἐν τοῖς
ὅμοις τῆς ἐκ τῆς αἰτίας ἐπεργα-
ζομένη· τῆς δὲ, ὁρμῆς καὶ πράξεως,
καὶ ἀλήγειν ἐπὶ αὐτὸ τὸ κοινων-
ικῶς πράττειν, ὥς τῷ σοὶ κα-
τὰ φύσιν ἐν.

λβ'. Πολλὰ περιστὰς πειρασθῆναι
τὸ ἐπὶ ὁμοίων σοὶ διώσασθαι, ὅλα
ἐπὶ τῇ ὑπολήψει σε καίμενα· καὶ
πολλὴν εὐρυχωρίαν περιποιήσας
ἡδυστατοῦ, τὸ ὅλον κόσμον πε-

est philosophiæ opus. noli me ad
factum insolentem abducere.

30. Intuere desuper armenta
innumerabilia, & ritus innu-
merabiles, & navigationis om-
ne genus, in procellis, in tran-
quillo mari, & rerum præte-
ritarum, præsentium, deceden-
tium differentias. considera &
vitam quæ sub aliis olim est
acta, quæ post te erit transigen-
da, quæque apud gentes bar-
baras jam agitur. & quam mul-
ti sint, qui nec norint nomen
tuum, quam multi, qui mox
ejusdem obliviscuntur; quam
multi, qui cum te nunc laudent,
mox vituperaturi sint. quod de-
nique, neque memoria, neque
gloria, neque ejusmodi quic-
quam æstimatione ulla dig-
num est.

31. Mentis tranquillitas tibi
sit in eis, quæ ab externa causa
proficiscuntur. justitiæ ratio in
eis quæ ab interna efficiuntur.
hoc est, intentio tua actioque
omnis hunc solum sibi finem
propositum habeat, ut ad socie-
tatem humanam quod condu-
cat fecerit, utpote quod natu-
ræ tuæ consentaneum existat.

32. Supervacanea multa, quæ
molestiam tibi pariunt, præci-
dere, cum in opinione tua to-
ta sita sint, animusque angustiis
exemptum plurimum dilatare
poteris, si mundum totum & se-
culum

1 Σαμωφία vocabulum vix alibi lectum, ἡ μετὰ τύφῃ τοῦς σιμότης, sive
graculæ quedam fastidiosa. Gatak. 2 [Τῷ] τὸν Gatak.

δορθώσασσι ταῦτα, ἀλλὰ κατα-
κρίνεται ὁ κόσμος ἐν ἀδελφεί-
φλοις κακοῖς ζυνέχεσθαι;

λς'. Τὸ σωφρονεῖν τὸ ἐκάστω
ὑποκειμένης ὕλης, ὕδωρ, κόνις,
ὁσέριαι, γράσος· ἢ πάλιν, πῶροι
γῆς καὶ μάρμαρα· καὶ ὑποστειθ-
μοι ὁ χρυσοῦς, ὁ ἄργυρος· καὶ ἱρι-
χία ἡ ἐοδὴς· καὶ αἵμα ἡ πορφύρα·
καὶ τὰ ἄλλα πάντα τῶν αὐτῶν. καὶ τὸ
πνευματικὸν ὃ ἄλλοι τῶν ἄλλων ἐκ
τῶν εἰς ταῦτα μεταβάλλον.

λζ'. ΑΛΙΣ ἔσθλ' αἰθλὶς βίη, καὶ
γογγυσμὸς, καὶ πηηκισμὸς. τί πα-
ράσῃ; τί τῶν καίων; τί σε
ἐξίσησι; τὸ αἶψον; ἴδε αὐτὸ.
ἀλλ' ἡ ὕλη; ἴδε αὐτὴν. ἔγωγε
τῶν ἐδέν' εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἑσὺ
τὸς θεοῖς ἡδὴ ποτὶ ἀπλῆστερ
καὶ χρηστέρῃ· ἡ γὰρ. ἴσθ' ὅτι ἐ-

tentiam exstitisse corrigendi ista,
quo minus mundus ad mala ista
addiceretur, quibus perpetim te-
neretur implicitus?

36. Quam putida est sub-
jecta rei cuique materia? aqua,
pulvis, officula, sordes. aut rur-
sus, calli terræ, marmora; se-
dimenta, aurum, ac argentum;
pili, vestis; sanguis, purpura; &
ejusmodi alia quævis. etiam quod
formæ rationem obtinet, & ip-
sum aliud quiddam istiusmodi
est; & ex aliis in alia transit.

37. Jam satis est vitæ cala-
mitosæ, & obmurmurationis, &
nugarum. quid perturbaris? ec-
quid in his novi? quid te tan-
dem percellit? num forma?
hanc vide. num materia? &
hanc. extra hæc autem nihil est.
quin erga Deos itaque tandem
aliquando simplicior, meliusque
affectus

Deos inferiores statuebant φημερὲς, corruptelæ obnoxios, sive (ut *Plut. de
com. noit.* eisdem deridens) τηκτὸς ψυλὸς ὡς περ κελύς ἢ κελύπτερος, tanquam
si cerei aut flammæ existerent. in his & astra ponebant. Ita *Plut. de Philos. pla-
cit.* l. i. c. 7. Οἷον δὲ τὸ ἔσθ' αἰθλὶς, καὶ τὸ γῆν, τὸ δὲ ἀνωτέρω πάντων
καὶ ἐν αἰθέρι. Verum *Epiphani. heres. lib. 1. heres. 5.* Deum asserit Stoicos in
hæc quasi membra quædam dispersitos. Μετέζουσιν δὲ τὴν μίαν θεότητα εἰς πολ-
λὰς μερικὰς εἰσὶν εἰς ψυχὴν, καὶ αἶρα, καὶ τὰ ἄλλα. *Gatak. 1* ὑποστειθμῆ, feces sive sedi-
mentum: *Hesych.* ὑποστειθμῆ, πρῶτον, πρῶτον & Σκαρῆα ἢ γαυῶν εἰς τοῖς χυτοῖς
ὑποστειθμῆ. ita enim locum illum integrandum cenleo. *Gatak. 2* [καὶ ὁ]
Gatak. 3 τὸ πνευματικὸν est formula sive quod formæ rationem obtinet: Op-
ponitur enim τῇ ὑποκειμένῃ ὕλῃ τὸ πνευματικόν, sicut τῷ ὕλικῷ τὸ αἰσθητικόν, l. 5.
13. *Gatak. 4* ἱμιασίονις, virtutis. *Xyland. dissimulationis Casaub. at Suidæ* πηηκισμοί
sunt ἀπάται, καὶ κολακίαι; ex *Aristophan. in Equit.* ubi Cleon adversario
suo Οἱ μοι τὰς, οἷς πηηκισμοῖς με περιλαύνης; & mox Αἰ· ἐχ' ὑπερβαλὺς
με θωπείας. & apud eundem in *Vesp.* ταῦτα ἰδὼν ὅτι μεγάλον ἐπιθηκισμὸν. παλαι-
ον ἀδελφὸν εἶμι. Verum *Marco* πηηκισμὸν videtur esse simiarum more, quæ
gesticulationibus vanis ludos faciunt, nugari. quod *Apollodor. in Adelph.*
dixit ἐν πηηκίοις ὄντα δὲν πηηκον εἶναι. h. e. inter nugas nugacem esse, sive
pariter nugas meras agere. *Gatak. 5* Πρὸς τῶν Θεῶν υἱότητα adjurationis for-
mula *Ammonium* scripsisse putat *Casaub.* 6 Verit *Xyland.* quasi ἐγὼν lege-
retur. at *Lugd. 248.* recte. quem & *Casaub.* secutus est. *Gatak.*

affectus sis. perinde habet annis centum an tribus ista noris.

38. Siquis deliquerit, penes ipsum est malum. fortassis autem nec deliquit.

39. Vel ab una mente, quasi fonte communi, tanquam uni corpori superveniunt universa: nec partem oportet de eis conquiri, quæ à toto fiunt: vel atomi *obtinent*, nec aliud est quicquam quam cinnus & dispersio temeraria. quid ergo perturbaris? num menti dices, mortua es, corrumpere, simulas, armentitia es, pecudis instar pascere, in feram belluam transiisti?

40. Aut nihil possunt Dii, aut possunt. si nihil possunt, cur precaris? si possunt, cur non hoc potius ab eis prece poscis, nequid horum cupias, nequid de horum ullo anxius sis, quam

κατὸν ἔπσι, καὶ τὸ τρισὶ ταῦτα ἰσορῆσαι.

λη'. Εἰ μὲν ἡμαρτην, ἐκὼ τὸ κακόν. πάχα δὲ ἔχῃ ἡμαρτην.

λβ'. Ἡτοι δὸτὸ μίᾱς πηγῆς νοε-
ρᾶς πάντα, ὡς ἐνὶ σώματι, ἐ-
πισυμβαίνει· ἔῃ δ' αὖ τὸ μέρος
τοῖς ὑπὲρ τῷ ὅλῳ γινομένοις
μέμφεσθαι ἢ ἄπομοι, ἔῃ δ' ἐν ἄλ-
λῳ, ἢ κυκεῶν καὶ σκεδασμός. ὅτι
ἐν ταράσῃ; τῷ ἡγεμονικῷ λέ-
γεις, τί θνηκας, ἐφθάρσῃ, ὑ-
ποκρίνῃ, σωματελάζῃ, βέσ-
κῃ;

μ'. Ἡτοι ἔδ' ἐν δύναν' οἱ θεοὶ,
ἢ [θρηπίωσῃ] δύναν'. εἰ μὲν ἐν
μὴ δύναν', τί εὐχῇ; εἰ δ' ἐν δύναν-
, διὰ τί ἔχῃ μάλλον εὐχῇ δι-
δόναι αὐτὸς, τὸ μήτε φοβεῖ-
σθαι

1 Locus insigniter depravatus videtur. Casaub. legi vult ἀποκρίναι, δόκειν; & novum illa conficere ἰσότημα, vult etiam ἀποκρίναι illud excernendi signi-
ficatum habere. Sic enim vertit, Dicis parti illi ratione predictæ, mortua es, corruptio apprehendit te? num ἔνῃ hæc excrementa egerit? num pecudum ritu de-
pascitur? ut nimirum corporis instar morti obnoxia sit. à præcedentibus
denique illa τῷ ἡγεμονικῷ λόγῳ &c. divellit, tanquam alio spectantia. Bo-
etius autem hæc aliter distinguit. siquidem argumentum superius ad τῷ ἡγε-
μονικῷ claudit. tanquam si scriptum esset, τί ἐν ταράσῃ τῷ ἡγεμονικῷ; Quid
mente tua conturbaris? inde autumat & ipse novam sequi materiam, cujus
verba sic concipienda sint. Λίγαις, πιδώρεται. ἑφθάρσῃ, ὑποκρίνῃ, &c. Dicis
contemplationem, sive, in contemplatione versatum te. Verum corruptus es &c. Χυ-
lander vocabulum illud θεωρεῖσθαι, quod in sequenti periocha nullo sensu legi-
tur, huc retrahendum putat. & est prorsus: sed θρηπίωσθαι legendum, & ulti-
mo loco collocandum. Salmasius de hoc loco per literas consultas de θερί-
σαι huc retrahendo consentit: periodum totam sic concinnandam cen-
set. Τί ἐν ταράσῃ; μήτι τῷ ἡγεμονικῷ λόγῳ, τί θνηκας, ἐφθάρσῃ, ὑποκρίνῃ, σ-
ωματελάζῃ, βέσκει, θρηπίωσῃ; vel sic etiam, Τί ἐν ταράσῃ; τί λόγῳ; τῷ ἡγε-
μονικῷ τί θνηκας, ἐφθάρσῃ, &c. ἀντὶ τῷ ἡγεμονικῷ mortuus es, corruptus es? &c.
hæc omnia non sunt τῷ ἡγεμονικῷ, ac divinæ particulæ, sed brutiæ materiæ.
Gatake Casauboni lectionem sequitur Dacier. 2 Vocabulum hoc ad priora
rejiendum. vide notam superiorem.

I Legendum

οὐαὶ τι τέτων, μήτε ὑπὸ τῶν
 πινος τέτων, μήτε λυπεῖσθαι ἐ-
 πὶ πινος τέτων, μάλλον ἢ τῶ
 μὴ παρῆναι τι τέτων, ἢ τῶ πα-
 ρῆναι; πάντως γὰρ εἰ δύναται
 συνεργεῖν ἀνθρώποις, καὶ εἰς ταύ-
 τὰ δύναται συνεργεῖν. ἀλλὰ ἴ-
 σως ἔρως, ὅτι ἐπὶ ἐμοὶ αὐτὰ οἱ
 θεοὶ ἐποίησαν. εἶτα, ὃ κρείσσον
 χρηστὸς τοῖς ὑπὸ σοι μετ' ἐλ-
 θηρίας, ἢ Διὸς Φόρεως πρὸς τὰ
 μὴ ἐπὶ σοι μετὰ δ' Ἀλκίας καὶ τα-
 πενιότητος; τίς δέ σοι εἶπεν, ὅ-
 τι ἐχθρὸς εἰς τὰ ἐφ' ἡμῖν οἱ θεοὶ
 συλλαμβάνουσιν; ἀρχαί γε πε-
 ρὶ τέτων εὐχεσθαι, καὶ ὄψαι. ἔ-
 τ' εὐχέσθαι, πῶς καί μεθ' ὧ
 μὴ ἐκείνης; σὺ, πῶς μὴ ὑπὸ τῶ
 μῆσ' ὧ καί μεθ' ὧ μετ' ἐκεί-
 νης; ἀλλ', πῶς στερηθῶ ἐ-
 κείνης; σὺ, πῶς μὴ χρῆζω ὧ
 στερηθῶμαι; ἀλλ', πῶς μὴ
 δοσθῶ τὸ πικρὸν; σὺ, πῶς
 μὴ φοβηθῶ δοσθῶσαι; ὅπως
 ἂν ἐπὶ τρεῖς τὰς εὐχάς, καὶ
 θεῶν τι γινέη).

μά. Ο Επίκουρος λέγει, ὅτι
ἐν τῇ νόσῳ ἔκ ἡσάν μοι αἱ ὁμι-
λίαι περὶ τῶν ἑσσωματικῶν πα-
θῶν, ἐδὲ πρὸς τὰς εἰσιόντίας ποι-
αῖναι τινα, φησὶν, ἐλάλουν. ἀλλὰ
τὸ θεωρηγένημα Φυσιολογῶν

ut horum quicquam vel eveniat vel non eveniat? siquidem enim omnino hominibus opem suam conferre possunt, etiam ad hæc possunt: sed dices fortasse, Deos ista in potestate tua posuisse. an non ergo potius fuerit eis, quæ in potestate tua sunt, cum libertate uti, quam ad ea quæ extra potestatem tuam sunt cum servitute animique abjectione anxie ferri? quamquam quis dixerit, Deos nobis opem non conferre ad ea etiam quæ in nobis sita sunt? ista ergo Deos prece poscere incipias; videbis *quid futurum sit*. orat hic, quomodo fiet, ut illius *mulierculæ* concubitus obtineam? tu *ora*, quomodo fiet, ut illius concubitus ne concupiscam? talius, quomodo illius *imperium* abjiciam? tu quomodo ut ne abjicere opus habeam? alius, quomodo filiolus ne amittam? tu, quomodo ne amittere metuum? huc, inquam, omnino vota verte tua, & vide quid futurum sit.

41. Ego, cum decumberem, inquit Epicurus, non de corporis affectionibus cum eis, qui invisebant me, colloquia habebam, nec istiusmodi sermonibus illos alloquebar. verum eis, quæ circa rerum naturam prius

Legendum videtur cum *Gatakerō* τῷ μὴ παρῶντι τί τέταν, ἢ τῷ παρῶντι.

2 Quae de rerum natura prius fueram medicatus. Ita se explicat ipse apud Laert.
in epist. de quo Marcus illic, Epicurus; ἡ γοργίον ἐπὶν διαλογισμῶν. At Cas-
sian. vertit praestantiora. cum praeterita, praecedentia, praegressa, priora. Epicurus
vellet. Gatak. † Alius, ut certa re levetur, Xyland. i Ego

i Ego

prius meditatus fueram, differebam: atque in hoc præcipue incumberebam, quo mens, etiam si motuum in corpusculo istiusmodi particeps, imperturbata confisteret *nihilominus*, bonumque suum retineret. sed nec medicis ita præbebam me, ut efferrent se, quasi magni quid agerent: sed vita mihi etiam tunc quam optime agebatur. eadem tu, quæ ille, sive in morbo, si contigerit, sive in alio quovis casu adverso, feceris. etenim hoc est sectæ cuiusvis commune, in casibus quibuscunque à philosophia non abstinere, nec cum plebeis hominibus naturæ rerum imperitis una nugari: sed rei tantum præsentis agendæ intendere, & instrumento per quod fiat.

42. Quando alterius cuiuspiam impudentia offenderis, statim sic percontare te, Fierine, ergo potest, ut impudentes in mundo ne sint? non potest. tu itaque quod non potest, ne possas. est enim hic impudentium illorum unus, quos in mundo esse necesse est. idem

διέπλυν, καὶ πρὸς αὐτὰ τέτρωται, πῶς ἡ ἀλγίστια συμμεταλαμβάνουσι τὸ ἐν τῷ σαρκοειδῶς πύλων κινήσεων ἀταραχῆν, τὸ ἴδιον ἀγαθὸν τηρῶσι. ἔδ' ἐπὶ τοῖς ἰατροῖς ἐμπαρεῖχον, φησὶ, κατὰ φράστεα, ὥς τι πειῶσι, ἀλλ' ὁ βί. 2 ἤρετο εὖ καὶ καλῶς. 3 ταῦτα ἐν ἐκείνῳ, ἐν νόσῳ, ἐάν νοσῇς, καὶ ἐν ἄλλῃ πινι 4 περιεῖσαι. τὸ γὰρ μὴ ἀφίστασθαι φιλοσοφίας ἐν οἷς δὴ πῶς τῶς περὶ ἐκείνῳ, μὴ δὲ τῷ ἰδίῳ τῇ καὶ 5 φυσιολόγῳ συμφύλασσειν, πῶς αἰρέσεως καὶ νόσῳ, τῶς 6 μόνῳ τῷ νῦν περὶ νοσήσαντι εἶναι, καὶ τῷ ἑρπύλλῳ δι' ὃ πράσσει.

μ. 6. Ὅταν πινὸς ἀναγκαστῇ περὶ σκοπῆς, εὐθὺς πυνθανέσθαι, δύναται ἔν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναγκαστῇ μὴ εἶναι; ἢ δύναται. μὴ ἐν ἀπαιτεῖ τὸ ἀδύνατον. γὰρ καὶ ἔστις ἐστὶν ἐκείνων τὸ ἀναγκαστῶν, ὅς ἀνάγκη ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅτι

I Ego existimabam τὸ κατὰ φράσιν ἵστιν esse munire corpus adversus vim morbi. Verum somnium istud excussit plane mihi Cl. Salmasius, dum legendum suggerit κατὰ φρονήσιν, quo verbo usus est Marcus l. 7. 3. & l. 10. 13. unde & φρονέω pro fastu μετὰ διωγῶ φρονέωμενος l. 4. 42. Quod autem Marcus hic κατὰ φρονήσιν, id in eodem plane argumento ὁρῶν ἐκείνῳ [Arrian.] Epictet. dissert. l. 3. c. 10. πὶ ἐν πολυαῖνους τὸν ἰατρὸν; πὶ λέγει, ἰανθὸς πινεῖ, καλῶς ἐξω; πὶ παρέχει αὐτὸν ἀφορμὴν ἵνα πινεῖ ὁρῶν; h. e. τὸ κατὰ φρονήσιν. Gatac. 2 Boet. ἤρετο mavult. cui accedo. Gatac. 3 Lego, τ' αὐτῷ. Gatac. 4 Vide supra c. 13. 5 Καὶ [μὴ] φυσιολόγῳ, vel καὶ ἀφροσύλογῳ Marcus scriptisse suspicatur Gatac. 6 Μόνῳ [δὲ] τῷ Gatac.

ἐπὶ τῷ πανέργη, ὃ ἐπὶ τῷ ἀπίστῳ,
 καὶ παντὸς ὅτι ἐν ἀμαρτανόνοιο,
 πῶς σοι πρόχειρον. ἅμα γὰρ τῷ
 ὑπομνησθῆναι, ὅτι τὸ γένος τῶν
 τοιῶνται ἀδύνατον ἐστὶ μὴ ὑπερ-
 χθῆν, εὐμυθέστερος ἐστὶ πρὸς τὰς
 καθ' ἑνα. εὐχρηστον ἢ κακῆνο εὐ-
 θὺς ἐννοεῖν, πῶς ἔδωκεν ἡ φύσις
 τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετὴν πρὸς τὸ
 τὸ ἀμαρτημα. ἔδωκε γὰρ, ὡς ἀν-
 τιφάρμακον, πρὸς μὲν τὸ ἀγνώ-
 μονα τὸ πρᾶσιον, πρὸς δὲ ἄλ-
 λον ἄλλην πῶς δύναμιν. ὅλως
 ἢ ἔξέστι σοι μεταδιδασκῆν τὸ πε-
 πλανημένον. πῶς ἢ ὁ ἀμαρτανό-
 νων, ἀφ' ἀμαρτανῶν ὃ πρᾶσι-
 μόν, καὶ πεπλανηται. τί ἢ
 καὶ βέβλαψαι; εὐρήσεις γὰρ
 μηδὲν αὐτῶν πρὸς ὅς παρο-
 ξυνῇ, πεπαιηκῶτα τι τοιῶνται, ἔξ
 ὃ ἡ Διόνοιά σε χείρων ἐμελλε
 γήσεσθαι. τὸ ἢ κακὸν σε καὶ τὸ
 βλαβερόν, ἐν αὐτῇ πᾶσαν τὴν ὑ-
 πόστασιν ἔχει. τί ἢ κακὸν, ἢ ξένον
 γέγονεν, εἰ ὁ ἀπαμειβυτοῦ τὸ ὃ ἀ-
 παμειβυτοῦ πρᾶσι; ὅρα μὴ σαι-
 τῷ μᾶλλον ἐγκαλεῖν ὁφείλεις,
 ὅτι εἰ παροξυνήσεις τὸν τὸ
 ἀμαρτησεσθαι. σὺ μὲν γὰρ καὶ ἀ-
 φορμας ἐκ τῶ λόγου εἶχες
 πρὸς τὸ ἐνδυμηθῆναι, ὅτι εἰ-
 κός ἐστι τῶν ἵσθαι ἀμαρτησεσθαι,
 καὶ ὁ μὲν ὁππότε δόμῳ θάου-
 μάσεις εἰ ἡμάρτηκε. μάλιστα
 δὲ ὅταν ὡς ἀπίστῳ, ἢ ἀχαρίστῳ μέμψῃ, εἰς αὐτὴν ἐπιστρέφῃ.

in promptu tibi sit, de frau-
 dulento, infido, delinquente
 quolibet. ubi enim recordatus
 fueris, fieri non posse, quin
 existat hoc genus hominum,
 mox erga singulos mitius te
 habiturus es. utile est admo-
 dum & ut apud te cogites, ec-
 quam homini virtutem natura
 dederit adversus hoc vitium.
 dedit enim ea, tanquam anti-
 dotum, adversus stolidum man-
 suetudinem, adversus alium
 aliam aliquam facultatem. om-
 nino vero licet tibi deceptum
 melius edocere. quisquis enim
 delinquit, à proposito aberrat
 & deceptus est. tum tibi quid
 is obfuit? nihil enim horum,
 quibus succenses, quenquam
 fecisse deprehendes, quod men-
 tem tuam deteriore *reddat.
 tuum vero malum damnumque
 in hoc solo consistit. ecquid
 autem mali aut infueti sit, si ine-
 ruditus, quæ ineruditi sunt, fe-
 cerit? tu vide, annon te ipse
 potius incusare debeas, quod
 non expectaveris fore, ut hoc
 ille delinqueret; quodque cum
 ratio occasiones tibi iustas sup-
 peditet cogitandi, probabile esse
 illum hoc esse admissurum, tum
 tamen hoc oblitus, admississe illi
 miraris. præcipue vero quan-
 do, tanquam infidum aut in-
 gratum aliquem incusas, in te-
 met censuram converte. pecca-

tum enim proculdubio est tuum, five quod hominem sic affectum credidisti fidem tibi servaturum, five beneficium cum dares, quod non absolute dedisti, nec tanquam qui totum actionis tuæ fructum jam statim percepisses. quid enim amplius velle debebas, ubi homini benefecerat? annon hoc ipsum tibi sufficit? quod est naturæ tuæ congruum ubi quid feceris, tum facti istiusmodi mercedem quæris? *hoc est perinde* ac si oculus visus mercedem poscat aut pedes incessus. quemadmodum enim *membra* ista ad munus aliquod obeundum condita sunt, quod ubi pro conditionis suæ ratione obierint, quicquid suum est adepta sunt; ita & homo cum ad benefaciendum natus sit, ubi beneficium quippiam, aut quod in commune conducatur, egerit, illud fecit ad quod conditus est, & quod suum est obtinuit.

περοδῆλως γὰρ ὅτι τὸ ἀμάρτημα, ἔπειτα τοῦ τῷ πιαυτῶν τὸ διάθεσιν ἔχοντος ὁπῆς δόσεις, ὅτι τὸ πίστιν φυλάττει, ἔπειτα τὸ χάριν διδῶν, μὴ κατὰ ληπτικῶς ἐδωκας, μηδὲ ὥστε ἐξ αὐτῆς τῇ σῆς πράξεως εὐθύς ἀπειληφέναι πάντα τὰ καρπὸν. τί γὰρ πλέον θέλεις εὐποιήσεις ἀνθρώπων; ἐκ ἀρκείᾳ σοι; κατὰ φύσιν τὸ σὺν πῶς ἐπραξας; τὰς μισθὸν ζητεῖς; ὥς εἰ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμοιβὴν ἀπῆλθέ, ὅτι βλέπει· ἢ οἱ πόδες, ὅτι βαδίζουσιν. ὡς περὶ γὰρ πάντες πρὸς τὸδε πῶς γίνονται, ἀπερ κατὰ τὴν ἰδίαν κατασκευὴν ἐνεργῶντα ἀπέχθον τὸ ἴδιον· ἔτις ἔστι ὁ ἀνθρώπος ἐνεργητικὸς πεφυκώς, ὅπως πῶς ἐνεργητικόν, ἢ ἄλλως εἰς τὰ μέσα συνεργητικόν πράξει, πεποίηκε πρὸς ὃ κατεσκευάσται, καὶ ἔχει τὸ ἑαυτοῦ.

1 Phrasis notanda. καταληκτικῶς δίδωαι quis dicitur, quando actio dandi, five doni collatio, ita autem τὸ δίδωαι καταληγῇ, ut alibi loquitur; & ὅσα αὐτῇ ἢ ὅριστος ἀπολήγει, ut l. 5. 34. Nihil aliud spectat, nec ullum finem ulteriorem habet prefixum ac propositum sibi nisi ut datum & largitum sit (quomodo Seneca de benef. l. 1. c. 2. dedi ut darem) & ὥς πάντα τὸν καρπὸν ἀπειληφέναι, ita ut omnem prorsus fructum donationis in eo ipso quod dederit, & posuerit qui dat, & accepisse se existimet. uti Marcus mox. Γαλακ. 2 Σοι [ἔστι] κ. Γαλακ. 3 ὅπως Γαλακ.

BIBΛION ι.

LIBER X.

α'. **Ε**Ση ποτὲ αἶψά ψυχὴ,
ἀγαθὴ, καὶ ἀπλὴ, καὶ
μία, ἐγυμνή, φανε-
ρωτέρα τῷ ποικιλιώδεις σοι σώ-
ματος; γεύσῃ ποτὲ αἶρα τῇ Φι-
ληλικῆς καὶ τερηλικῆς διαθέσεως;
ἔσῃ ποτὲ αἶρα πλήρης, καὶ ἀνε-
δεῖς, ἐξδέν ἐπιποθεῖσαι, ἐδέε-
πιθυμῆσαι ἐδένος, ἐπεμψύχῃ,
ἐπὶ ἀψύχῃ πρὸς ἡδονῶν ἀπο-
λαύσεως; ἐδὲ χρόνῳ, ἐν ᾧ ἴππῃ
μακροτέρῳ ἀπολαύσεως; ἐδὲ τό-
πῳ, ἢ χώρῳ, ἢ αἰέρων εὐκαιρίας,
ἐδὲ ἀνθρώπων εὐαρμοσίας; ἀλ-
λὰ ἀρκεοθήσῃ τῇ παρέσῃ κα-
ταστάσει, καὶ ἡδύσῃ τοῖς παρῶσι
πᾶσι, καὶ συμπέσεις σεαυτὴν ἐν
πάντα σοι πάρεσι, πάντα σοι εὖ
ἔχῃ, καὶ παρὰ θεῶν πάρεσι, ἐν
ἐξῇ ὅσα φίλον αὐτοῖς, καὶ ὅσα
μέλλουσιν δώσειν ἴππῃ σωτηρίας
πλείας; ζῶς, τῷ ἀγαθῷ, καὶ

1. **E**Cquando futura es, o
anima, bona, simplex,
una, nuda, corpore te
ambiente dilucidior? ecquan-
do dispositionem dilectioni &
affectui genuino deditam de-
gustabis? ecquando futura es
plena, rei nullius indiga, nihil
desiderans ulterius, nihil expe-
tens vel animatum vel inani-
me, quo frui tibi volupe sit,
neque tempus, in quo diutius
fruaris, neque locum, aut re-
gionem, aut coeli blandam
temperiem, aut hominum a-
micam societatem? sed statu
præsenti acquiesces, & præs-
entibus oblectabere quibus-
que & persuasum habitura es,
cuncta tibi adesse, cuncta tibi
bene se habere; sed & à Diis
provenire, beneque habitura,
quæcunque ipsis concedere vi-
sum est, & quæcunque con-
cessuri sunt, utpote quæ ad
salutem

1 Eris, spero, aliquando; verit Casaub. Ego malim ἑρωτηματικῶς legere.
Erisne tandem aliquando? expostulare siquidem videtur cum anima sua, quod
ista nondum adsecuta sit. *Casab.* 2 Casaub. de affectibus & desideriis ab ex-
terioribus istis penitus abstractis exponit. Sed levicula mutatione lectio
recta restituatur, *τερηλικῆς* rescribendo. dilectionem talem commendat si-
bi, qualis est *εργία*, sive *naturalis affectio*, qua prolem suam parentes dili-
gunt; hoc est veram, simplicem, gratuitam, non mercenariam, non fucatam,
non effictam. *Casab.* Verum Casaub. per *τερηλικῆς* (nam nec hoc ille improba-
vit) affectum illum animi, quo *φιλεῖ* & *εργαί* πᾶσι παρόντα καὶ πᾶσι συμβαίνοντα
(de quo toties *Antoninus*) dicimur, intelligit. 3 Mundi sc. sive Dei. vid.
l. 4. 40. & alibi. *Casab.*

salutem faciant animantis, perfecti, probi, iusti, honesti, quod cuncta ista, quæ ut alia similia indidem oriuntur, dissolvuntur, generet, contineat, ambiat, complectatur? ecquando ita affecta futura es, quo cum Deis hominibusque ita verferis, ut nec eos quicquam infimules, neque ab eis ipsa condemneris?

2. Observa quid natura tua exigat, quatenus à natura mera regitur. atque id facias & admittas, nisi natura tua, qua es animal, inde deterior futura sit. tum observa, quid natura, qua es animal, exposcat. & hoc quicquid est, concede tibi, nisi natura tua, qua es animal rationale, deterius inde se habitura sit. quod est autem rationale, protinus est & civile. his regulis usus, nihil ulterius sategeris.

3. Quicquid contingit, vel ita contingit, ut id ferre natus sis, vel ut non sis. si contingit ita, ut ferre natus sis, ne gravatim te habeas, sed prout natus es, feras. *sin ita contingat*, ut ferre non natus sis, nec sic quidem graveris; ubi enim te

δικαίς, καὶ καλῶς, καὶ ἡνίωνται. πάντα καὶ σιμῶνται, καὶ περιέχονται, καὶ περιλαμβάνονται. διαλυόμενα εἰς γενεὴν ἐπὶ ὁμοίων; ἔση ποτὲ ἀρα πιαυτή, οἷα θεοὶς τε καὶ ἀνθρώποις ἔτω συμπληρώεσθαι, ὥς μήτε μέμφειν αὐτοῖς, μήτε καταγνώσκειν αὐτῶν;

β. Παρατήρητί σε ἡ φύσις ἐπιζητεῖ, ὥς ἵππο φύσεως μόνον διοικημένος. εἴτα ποῖς αὐτὸ καὶ προσέειπεν, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατρεθεῖν σε ἡ ὥς ζῶν φύσις. ἐξῆς ἡ ἀφραγγοῦς, τί ἐπιζητεῖ σε ἡ ὥς ζῶν φύσις. καὶ πᾶν τὸ ἀφραγγοῦς, εἰ μὴ χεῖρον μέλλει διατρεθεῖν, ἡ ὥς ζῶν λογικὴ φύσις. ἐστὶ ἡ τὸ λογικὸν εὐθύς καὶ πολιτικόν. ταῖς δὲ κανόσι χρώμενος, μηδὲν περιεργάζεσθαι.

γ. Πᾶν τὸ συμβαῖνον, ἥτοι ἔτως συμβαίνει, ὥς πέφυκας αὐτὸ φέρειν, ἡ ὥς ἐπέφυκας αὐτὸ φέρειν. εἰ μὲν ἐν συμβαίνει σοι ὥς πέφυκας φέρειν, μὴ δυσχεραίνε· ἀλλ' ὥς πέφυκας, φέρε. εἰ δὲ ὥς μὴ πέφυκας φέρε,

1 Quatenus gubernatur à natura mera i. e. anima vegetativa, quam φύσις meram appellat sæpius Marcus. hoc est, quatenus nec sensu, ut bruta animantia, nec ratione, ut homo ducitur. Permonete tibi, inquit, & admittite in te ea quæ natura tua postere videtur, quæ est vegetativa facultate prædita; nisi si id tibi quæ animal, i. e. vitæ tuæ sensitivæ adversari videbitur: tum quod natura tua quæ es animal experire visa fuerit, nisi id tibi quæ es homo & virtuti rationali minus consentaneum existierit. *Ταῖς*

ρην, μὴ δυσχέραινε· ὁ φθαρήσεῖ
 γὰρ σε ἐπαναλῶσιν. μέμνησο
 μὲντοι ὅτι πέφυκας φέρειν πᾶν,
 ὡς εἰς ὅτι τῇ ὑπολήψει ἐστὶ τῇ
 ἢ φορητὴν ἢ ἀνεκτὴν αὐτὸ ποιή-
 σαι, κατὰ φαντασίαν δ' συμφέ-
 ρει ἢ καθήκην σεαυτῷ τὸ ποιεῖν.

δ'. Εἰ μὲν σφάλῃ, διδά-
 σκην εὐμενῶς, καὶ τὸ παρορώμυον
 δέχου· αἰετὶ δ' ἀδυνατεῖς, σεαυτὸν
 αἰτιῶν, ἢ μηδὲ σεαυτὸν.

ε'. Οὐκ ἂν σοι συμβαίη, τῷ
 τί σοι ἐξ αἰῶνος προκατασκευά-
 ζετο· καὶ ἡ ὁππλοκή τῶν αἰτίων
 συνέκλωθε τὴν πύλιν ὑπὸ τῆς
 ἐξ αἰῶνος, καὶ τὸ τέταρτον συμβαίη.

ς'. Εἰ τι ἄνθρωποι, εἰ τι φύ-
 σεις, πρῶτον κινῶν, ὅτι μέρος
 εἰμι τῷ ὅλῳ ὑπὸ φύσεως διοικη-
 μένῳ. ἔπειτα, ὅτι ἔχω πως οἰ-
 κίως πρὸς τὰ ὁμογνή μέρη.
 τῶν γὰρ μεμνημένων καθόλου
 μὲν μέρος εἰμι, ἔδεν δυσσε-
 γήσω τὸ ὅτι τῷ ὅλῳ ἀπνευματομέ-
 νων. ἔδεν γὰρ βλαβερόν τῷ μέ-
 ρει, ὃ τῷ ὅλῳ συμφέρει. καὶ γὰρ
 ἔχει τι τὸ ὅλον, ὃ μὴ συμφέρει
 ἑαυτῷ. πᾶσιν μὲν φύσεων κοι-
 νὸν ἔχουσιν τὰ τῶν αἰτίων ἀ-
 ναγκάζεσθαι βλαβερόν ἢ ἑαυ-

absumpserit, & ipsum conci-
 det. memineris tamen, natura
 esse comparatum te, ad quidli-
 bet ferendum, quod in opinio-
 ne tua fitum est, ut tolerabile
 faciat, vel conducere tibi, vel
 officii esse, ut illud facias, cen-
 sendo.

4. Siquis fallitur, docendo co-
 miter huic errorem suum in-
 dica. aut hoc si nequeas, te cul-
 pa, vel nec te etiam.

5. Quicquid tibi contingit, ab
 æterno destinatum est tibi: cau-
 sarumque series sibi invicem
 implexarum tui ipsius substan-
 tiam cum casu illo ab æterno
 conglomeravit.

6. Sive atomi obtinent, sive
 natura regit universa, hoc pri-
 mo statuatur, partem esse me
 universi à natura administrati.
 deinde, necessitudine me qua-
 dam partibus generis ejusdem
 esse conjunctum. siquidem ista
 recordatus; quatenus pars sum
 totius, nihil ægre feram ab u-
 niverso mihi attributum. ne-
 que enim parti potest esse no-
 xium, quod universo conducit.
 neque habet quicquam univer-
 sum, quod non sibi conducat.
 cum hoc naturæ omnes in com-
 mune fortiantur: mundi vero
 natura & hoc amplius obtineat,
 quod à nulla causâ externa co-
 gi possit, ut sibi ipsi noxium
 quicquam

1 Sic supra l. 7. 33. Περὶ πάντων, τὸ μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔχοντι, τὸ δὲ χρονίζον φο-
 ρητὸν. 2 Omnino scribendum φύσις. Ita constanter *Stoicis* ista opponit
 l. 11. 18. Εἰ μὴ ἄνθρωποι, φύσις ἢ τὸ ὅλον διοικεῖται. & alibi. *Cesario*.

quicquam producat. ubi ergo meminerim, partem esse me universi istiusmodi, futurum est, ut quicquid evenierit, gratum mihi acceptumque sit. in quantum vero necessitudine quadam ejusdem generis partibus conjunctus sum, nihil facturum sum quod communionis jus violet: sed cognatorum potius rationem habebo, omnemque conatum meum ad id dirigam, quod in commune conducatur, & ab eo quod est huic contrarium, abstinbo. his ita peractis, vita prospera mihi fluat necesse erit, quemadmodum civi illi vitam prospere fluere quis existimet, qui in actionibus, quæ civitatis secum ejusdem consortibus utiles sint, obeundis constanter perrexerit, & quicquid civitas ipsi attribuerit, gratanter acceperit.

7. Universi partes, quotquot, inquam, mundi ambitu continentur, corrumpi necesse est. corruptionis nomine alterationem intelligo. hoc autem, cum sit necessarium, si & malum illis fuerit, cum universo sane sequius ageretur, cum partes ejus in alteratione frequenti agerent, & ad corrumpendum multifariam essent comparatæ. nunquid autem dicemus, aut naturam ipsam instituisse partes suas malo afficere, & ita condidisse, ut in malum incidere non nata tantum essent, sed in malum etiam ne-

τῇ ἡμετέρῃ. κατὰ μὲν δὴ τὸ μεμνησθαι, ὅτι μέρος εἰμι ὅλας τὰς τοιαύτας, εὐαρεστήσω παντὶ τῷ ἀποδιδόντι. καθόσον δὲ ἔχω πῶς οἰκείως πρὸς τὰ ὁμογενῆ μέρη, εἰδὲν πράξω ἀκρινώμενον· μᾶλλον δὲ συχασόμεναι τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πᾶσαν ὁρμὴν ἐμαυτῆς ἀξίω, καὶ διὰ τὴν ἀντικειμένην ἀπάξω. τέτων δὲ ἔτω περὶ ἀνομιῶν, ἀνάγκη τὸν βίον εὐροῦν· ὥς ἂν καὶ πολίτης βίον εὖρον Ἰπποπόσειας, πρεσβύτου Διφύου πρᾶξων τοῖς πολίταις λυσιτελῶν, καὶ ὅπερ ἂν ἡ πόλις διδομένη, τῷ ἀσπασζομένῳ.

Ζ'. Τοῖς μέρεσι τῶν ὅλων, ὅσοι, φημὶ, περιέχονται ὑπὸ τῆς κοίτης, ἀνάγκη φθίρειν. λέγεσθαι δὲ τὸ σημαίνει τῶν ἀλλοιῶν· εἰ γὰρ (φημὶ) κακὸν τι, καὶ ἀναγκαῖον ἐστὶ τῶν αὐτῶν, ἔκκειναι τὸ ὅλον καλῶς διεξάγειν, τῶν μερῶν εἰς ἄλλοτερίωσιν ὄντων, καὶ πρὸς τὸ φθίρειν Διφύου πῶς κατασκευασμένων. ποτὶς γὰρ ἐπιχείρησεν ἡ φύσις αὐτὴ τὰς αὐτῆς μέρη κακῶν, καὶ περιπλοπικὰ τῶν κακῶν, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐμπτῶται εἰς τὸ κακὸν ποιεῖν, ἢ

1 Αλλοίωμα cum Xylandro mayali Gatah. quia præcesserat ἀλλοιῶν.

1 Haud

ἢ ἔλαθεν αὐτῷ ποιῶν πινὰ γε-
νόμηναι; ἀμφότερα γὰρ ἀπίθα-
να. ¹ εἰ δέ τις καὶ ἀφ' ἐμῶν τῶν
φύσεως κατὰ τὸ πεφυκέναι λαῶ-
νι ἐξηγοῖτο, ἔως γελοῖον, ἅμα
μὲν φᾶναι πεφυκέναι τὰ μέρη
τῶν ὅλων μεταβάλλειν, ἅμα δὲ ὡς
ἐπὶ τινὶ τῶν φύσιν συμβαί-
νοντι θαυμάζειν, ἢ δυσχεραίνειν;
ἄλλως πε, ἔτι δὲ διαλύσεως εἰς
² ταῦτα γινόμενης, ἐξ ὧν ἔκα-
σαν συνίσταται. ³ ἢ τοὶ γὰρ σκε-
δασμὸς στοιχείων ἐξ ὧν συνε-
κρίθη, ἢ τροπὴ, τὰ μὲν σερεμ-
νία εἰς τὸ γινώδες, τὰ δὲ πνέ-
ματικα, εἰς τὸ ἀερώδες. ὥστε
ἔταῦτα ἀναληφθῆναι ⁴ εἰς τὸ
τῶν ὅλων λόγον, εἴτε ⁵ κατὰ περί-
δον ἐκπυρκαλύνει, εἴτε αἰθέροις
ἀμοιβαῖς ἀνανεοῦν. καὶ τὸ σε-
ρεμνιον δὲ, καὶ τὸ πνευματικὸν
μη φανταζέσθαι τὸ δοτὶ γενέσεως.
πάν γὰρ τὰτο ⁶ ἐχθρὸς καὶ πρί-
τῳ ἡμέραν, ἐκ τῶν σιτίων καὶ ἐλ-
κομένης ἀέρος τὸ ἐπὶ τροπὴν ἔλα-
βεν. τὰτο οὖν ὃ ἔλαβε, με-
ταβάλλει, οὐχ ὃ ἢ μητὴρ ἐπι-

cessario inciderent? aut clam ipsa
istiusmodi factas esse? neutrum
est verisimile. fin, misso quis na-
turæ nomine, *ita* nata esse dice-
re voluerit, vide quam ridicu-
lum sit, ut qui dicat universi
partes mutare natas, *idem hoc ip-
sum mutare illas*, tanquam quod
præter rerum ipsarum naturam
contingat, miretur & ægre fe-
rat: præsertim, *alia ut mittam*,
cum in eadem ipsa resolvatur u-
numquodque, ex quibus consti-
terat. aut est enim elementorum,
ex quibus concretum fuerat, dis-
sipatio, aut conversio, quicquid
est solidi in terram, quicquid
aërei est in aërem; ut & ista in
universi rationem redigantur, si-
ve illud certo temporis spatio
revoluto deflagret, siue vicissi-
tudinibus perpetuis jugiter re-
novetur. quin & solidum illud
aut aëreum ne cogites, quod ab
ortu primo exstitit. hoc enim,
quod nunc habes, omne heri
ac nudius tertius ab alimentis.
aëreque attracto influxit. hoc er-
go mutat, quod *post* acceptum
est, non quod mater *primo* pe-
perit.

1 Flaud recte satis ista interpretes cepisse videntur. Ex aliorum quasi
mente ista supponit: Si quis inquit, *missa nature illius universalis ordinatio-
ne*, quam ipse forsitan non agnoscit, ita res esse ex suapte natura constitu-
tas dicat, ut ea ratione corruptioni & mutationi sint obnoxia, is sane ex
suis ipsius rationibus stultitiæ redarguetur, quod miretur & indignetur
mutari quippiam quod mutari natum sit. *Gatak.* 2 Forsan, *ταῦτα*. *Gatak.*
3 Vide ad l. 6. 4. 4 Vide ad l. 4. 14. & 21. 5 Vide ad l. 5. 13. & l.
11. 1. 6 Heri & nudius tertius. i. e. nuperrime. proverbialis formula,
de re haud ita pridem gesta. Sed *usitatus* pro eadem *χθὺς καὶ πρῶην*.
Gatak.

perit. quanquam ponatur, illud
ipsum te valde addicere huic pec-
culiariter sic affecto, nihil tamen

κεν. ἡ ἰσότης δὲ, ὅτι ὁ καὶνὸς
σε λίαν προσάγει τῷ ἰδίῳ
ποιῶ,

1 Locus perobscurus, in quo hærent Interpretes, nec sibi ipsi satisfaciunt, excepto Dacierio, qui sic scribit. *Dato, quod idem nobis etiamdum sit corpus, quod à parentibus traditum accepimus, at illud tamen iri nequis inficias, & crescere id & enutriri, & vivere non posse, nisi nova accedat materies, nisi & immutetur postquam acceperis, & ista mutatione labantem sustineat & renoves molem. Quin & illud elargiri oportet, & novam istam, & pristinam materiam, mutationem adhuc aliam manere; Mortem dico, quæ utramque mox in sua cujusque elementa remissura est. Sic Dacierius: cujus quidem interpretatio quomodo ex his verbis elici possit, non video: ut nec sensus (pace Viri Cl. dixerim) huic loco convenire videtur. Videamus igitur an commodius aliquid excogitari possit; quod non melius fiet, quam si primum investigemus verum & genuinum sensum verborum illorum τῷ ἰδίῳ ποιῶ, quæ Interpretibus non satis intellecta videntur. Τὸ ἰδίῳ ποιῶν, est qualitas illa live potius qualitatum congeries (ut philosophi loquuntur) cuique propria & peculiaris, quæ à cæteris omnibus dignoscitur: id vero προσάγει τῷ ἰδίῳ ποιῶ à quo oritur peculiaris hæc cuique nota & character, quod quæcumque peculiari affectioni valde addicit, & eadem quasi implicitum tenet. Verba igitur in hunc sensum possint verti, *Dato vero, hoc esse id (materiam vult) quod te vehementer adeo addicit peculiari illi affectioni & notæ, quæ à cæteris omnibus dignoscitur, nihil tamen hoc obflare prout, quo minus verum sit quod jam dictum est, materiam sc. in horas mutari, & corpori cuiusvis novam quotidie accedere, decedere aliam. Occurrit enim hic illi, quod opponi solitum est huic de perpetuo materiæ in corporibus fluxu opinioni, propriam sc. hanc cuique notam & characterem à materia esse, ideoque non verisimile esse, cum illa non mutetur, hanc mutari. Objectionem quidem hanc non diluit, quod fortasse festinanti non licuit, solummodo ait eam nullius esse apud se momenti. Huic explicationi non mediocriter forsan pondus adjiciet Origenis locus apud Epiphanium (p. 536. Tom. I. Edit. Par. 1622.) ubi hanc ipsam opinionem defendens Origenes, his utitur verbis, Καὶ ἐπὶ τούτοις εἴ τί ἐστι ὁμοίον τούτο τὸ εἶδος, καθ' ὃ εἰδοποιεῖται ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος, τὸ σωματικόν, ὃ ἐν τῇ ἀναγκάσει περιττίζεται πάλιν τῇ ψυχῇ, ἐπὶ τὸ κρείττον μεταβάλλει, ἐκ πρώτης τὸ δὲ ἐν ἐνταυγμένον τὸ κατὰ τὴν πρώτην ὑποκαίμενον. Adhæc licet similis corporea ista forma sit, quæ Petrus Paulusque potissimum constituitur, id ipsumque quod in resurrectione animæ de novo tribuitur, sed in melius conversum, non tamen eadem est illa materia, quæ corpori primum insita fuerit. Ubi observatu dignum est, eidem pene hic Originem cui illic Marcum respondere objectioni; deinde quod Antonino τὸ ἰδίῳ ποιῶν, Origeni est εἶδος, καθ' ὃ εἰδοποιεῖται ὁ Πέτρος &c. τὸ σωματικόν, corporea illa forma vel species, quæ constituitur Petrus, & à cæteris distinguitur: quam & paulo supra vocat τὸ εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸ σῶμα, & ibid. τὴν ΠΟΙΟΤΗΤΑ τῷ Πέτρῳ καὶ Παύλῳ σωματικῇ, καθ' ἣν ΠΟΙΟΤΗΤΑ ἐστὶν ἐκ πρώτης παραμένον τοῖς σώμασι καὶ ἀπὸ τῆς 1 Δ12 ΜΑΤΑ. sequenti denique pagina verbo ad hanc rem utitur ex ipsis Marcæ verbis confecto, ubi peculiarem hanc cuique formam & characterem vocat τὸ ΙΔΙΟΠΟΙΟΥΝ τὴν σάρκα. Marcus etiam infra l. 12. 30. ἰδίῳ ποιῶν σῶματι utitur pro corporibus peculiaribus his qualitativibus seu proprietatibus à se invicem distinctis.**

πιῶν, ἔδ' ἐν ὄντι οἰμῶν πρὸς τὸ
νῦν λεγόμενον.

ἦ. Ονόματα θέρμους σαυῶν
ταῦτα, ἀγαθὸς, αἰδήμων, ἀ-
ληθής, ἔμφρων, σύμφρων,
ὑπέρφρων, πρῶτος μὴ ποτε
μετανομάζῃ, ¹ καὶ δόξαλυσ
ταῦτα τὰ ὀνόματα, καὶ ταχέως
ἐπ' αὐτὰ. μέμνησο δ', ὅτι
τὸ μὲν ἔμφρων, ἐξέλετό σοι ση-
μαίνειν τ' ἐφ' ἑκάστῃ διαληπ-
τικῇ ὁπίστασιν, καὶ τὸ ² ἀπαρενθύ-
μητον. τὸ δ' ἐφ' ἑκάστῃ
δόξῃ ἐξιν τ' ὑπὸ τ' κινήσεως φύ-
σεως ἀπονεμομένων. τὸ δ' ὑπέρ-
φρων, τ' ὑπέρπεσιν ἔφρων ἔνθους
μορίας ³ ὑπὲρ λείαν ἢ τετραχέαν
κίνησιν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ δόξα-
λον, καὶ τὸν θάνατον, καὶ ὅσα
ποιῶνται. εἰάν ἔνθους ἀγαθῶν σεαυ-
τὸν ἐν ταῖς τοῖς ὀνόμασι, μὴ
γλιχόμενῃ ἔφ' ἄλλων κα-
τὰ ταῦτα ὀνομάζεσθαι, ἔσθ' ἐ-
πὶ, ἔς βίον εἰσελεύσῃ ἐπὶ
ρον. τὸ γὰρ ἐπὶ ποιῶν εἶναι, οἷον
μέχρι νῦν γέγοναι, καὶ ἐν βίῳ
ποιῶν ἀπαράσσει καὶ μολύνε-
σθαι, λείαν ἐστὶν ἀναιδέητα ἔφ'
λοφύχῃ, καὶ ὁμοίᾳ τοῖς ἡμι-
βρώτοις θηριομάχοις, οἱ πινὺς
μεστὴν τραυμάτων καὶ λύθρου, πε-

obstabit, quo minus verum sit
quod jam dictum est.

8. Nomina tibi ubi sumpse-
ris ista, boni, modesti, veracis,
prudentis, unanimis, magnani-
mi, cave nequando transnomi-
neris, & amittas denuo nomina
ista, celeriterque (*siquid tale
contigerit*) ad ea revertaris. me-
mineris autem, prudentis no-
men tibi denotare singularum
rerum considerationem, ani-
madversionemque sedulam. u-
nanimis nomen, exceptionem
eorum omnium spontaneam,
quæ à natura communi fuerint
assignata. magnanimi vero, sub-
vectionem mentis supra om-
nem lenem asperumve carnis
affectum, supra gloriolam, su-
pra mortem, & ejusmodi uni-
versa. Intra nomina igitur ista
si te continueris, nec, ut alii his
te titulis cohonestent, concupi-
veris, alius jam futurus es,
quam pridem fueras, aliamque
initurus vitæ rationem. etenim
talis persistere, qualis hactenus
fueris, & in vita istiusmodi fœ-
de volutari ac discerpi, hominis
est sensus expertis plane, vitæ-
que nimis avidi, nec bestiariis
illis abfimilis, qui semiadefi,
vulneribus sanique oppletti, in

diem

1 Scribo, καὶ δόξαλυσ ταῦτα τὰ ὀνόματα, ταχέως &c. *Cassib.* 2 Animad-
versionem sedulam, à negligentia & inadvertentia immixtam. i. e. ut nihil negli-
gat, & minus animadversum transmittat: ita μὴ παρενθυμημένη, non negligens,
non neglectum habens l. 5. 5. [ubi vide] & l. 6. 50. γινέσθαι ἀπαρενθυμητῶς.
sedulo attendere, atque animam adhibere. Sunt autem vocabula ista porticus
peculiaris, quæque vix alibi reperias. *Gatake* 3 Vide ad l. 5. c. 26.

A a

1 Quid

diom craftinum tamen reservari supplicant, iisdem unguibus morfibuscque iisdem iisdem plane objiciendi. tu vero in nomina pauca hæc inde te. & siquidem in illis persistere potes, persistas, tanquam in fortunatorum insulas quasdam trajectus. sin excidere, nec statum tueri posse te senferis, in angulum aliquem, ubi possis aliquid, audacter te conferas. vel etiam è vita omnino discedas, nec iratus tamen, sed simpliciter, libere, modeste, hoc unum duntaxat in vita *memoratu dignum* exsecutus, quod è vita sic exieris. ad nominum autem *istorum* recordationem, multum conducet meminisse Deorum, quodque nolunt illi ratione præditos ipsis adulari, sed similes ipsis fieri: *meminisse* &, ficum esse quæ ea quæ ficus sunt facit: canem, quæ canis; apem, quæ apes; & hominem pariter, qui quæ hominis.

9. Mimus, bellum, terror, torpor, servitus, decreta illa sacra tua, *si caveas*, expungent. quotidie, quæcunque è studiosa rerum naturæ contemplatione concepta in mente recondis.

ρακαλῶσιν, ὅμως ὥς τ' αὐρίον φυλαχθῆναι, ὡς βλεψηθῶσιν. οἱ περὶ τῶν αὐτῶν ὄντων ἐδήγμασιν ἐμβόσασιν ἐν σκευῇ τοῖς ἐπὶ τὰ ὄντα ταῦτα ὀνομάζονται. καὶ μὲν ἐπ' αὐτῶν ἰδρύνει δύνῃ, ἰδρύνει, ὡς περὶ εἰς μακάραν ἰνῶς ἦσας μεθωκισμενος, ἐὰν ἢ αἰδῶν ὅτι ἐκπύπῃς, καὶ ἐπεκραιτεῖς, ἀπὸ τῶν περὶ αὐτῶν εἰς γαστήρα ἰνῶς, ὅπως κρατήσῃς. ἢ καὶ παντοῖα σκευῇ ἐξῶς ἔβρις, μὴ ὀργίζομεν, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἐλευθέρως, καὶ αἰδημένως, ἐν γὰρ τῇ τῶν μόνων πράξας ἐν τῷ βίῳ, τὸ ἔτις ἐξελεῖν. πρὸς ἰδρύνει τὸ μεμνηθεῖς τ' ὀνομάτων, μεθωκισμῶς συλλήψεται σοι, τὸ μεμνηθεῖς θεῶν, ὅτι περὶ ἐκλαμπεῖς ἐπὶ θελήσῃ, ἀλλὰ ἐξομοῦσθαι ἑαυτοῖς τὰ λογικά πάντα καὶ εἶναι, τὸ μὲν σκεπὴν τὰ σκεπῆς ποιῶσιν, τὸ ἢ κυῶς, τὰ κυνός, τὸ δὲ μέλισσαν, τὰ μελισσῆς, τὸ ἢ ἀνθρώπον, τὰ ἀνθρώπου.

θ'. Μῖμος, ἡ πόλεμος, ἡ πόλεμος, ἡ πόλεμος, καὶ ἡμέραν ἀπολείψεται. ὅτι καὶ ἱερὰ ἐκείνη δόγματα, ὅτις ὁ φυσιολογητὴς φαντασθῇ καὶ παραπέμπει. δὲ

1. Πόλεμος mavult Gatah. cum illud + ex sequenti vocabulo interpretasse putat. 2. Quid si αὐτολογητὴς legerimus: ut sit Marci mens quæ ab ipso natura ipsius contemplatione seria ac considerata, temere imaginariis, & citra examen justum admittis. hoc enim passim inculcat Marcus ut rei cuiusque naturam sedulo investigemus, eamque probe perspectam habeamus, priusquam de ea sententiam ullam censuramve feramus. Ita l. 2. 12. & l. 3. 11. &c. Gatah.

1. Apud

δεῖ ἢ πᾶν ἔτι βλέπειν καὶ πράσσειν ὥστε καὶ τὸ περιεργατικὸν ἅμα συντελεῖσθαι, καὶ ἅμα τὸ θεωρητικὸν ἐνεργεῖσθαι, καὶ τὸ ἐκ τῆς περὶ ἐκείνων ἐπιστήμης αὐθαδῆς σῶζεσθαι ἐλαινθάνον, ἔχι κρυπτόμενον. 4 πότε γὰρ ἀπλότητος λαύσης, πότε ἢ σεμνότητος, πότε ἢ τῆς ἐκείνης γνωρίσεως, τί τί ἐστιν καὶ ὅστις, καὶ τίνα χώραν ἔχει ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅτι πόσον πέφυκεν ὑφίστασθαι, καὶ ἐκ τίνων συγκέκριται, ἔστι δὲ ὅταν ὑπάρχῃ, καὶ τίνες δὲ ὅταν αὐτὸ δίδοναι τι καὶ ἀφαιρῆσθαι.

1. Ἀράχνην μὲν θηράσκειν μελαφρονῆ, ἄλλος ἢ καρίδιον, ἄλλος δὲ ὑποχρῆσθαι, ἄλλος δὲ σιδίαι, ἄλλος δὲ ἀρκτους, ἄλλος δὲ Σαρμάτας. 2.

oportet autem unumquodque ita & considerare & agere, ut & activa facultas consummetur, & contemplativa simul exerceatur, & fiducia ex certa rei cujusque scientia orta fervetur, latens quidem, nec abscondita tamen. tunc enim simplicitate, tunc gravitate frueris; tunc rei cujusque notitia distincta, quid ex natura sua existat, quem locum in mundo habeat, quamdiu duratura sit, ex quibus constata sit, quibus possit obvenire, qui dare eam & auferre possint.

10. Aranea muscam ubi ceperit, se effert tanquam magni quid egerit; alius, ubi lepisculum, alius, ubi reticulo apuam ceperit; alius, ubi apros; alius, ubi urfos; alius, ubi Sarmatas.

1 Apud Laetium. 1. 7. πᾶσι μὲν εἶναι καὶ δύνανται εἶναι ἀρεταῖς καὶ δὲ ἀρετῇ καὶ ἄλλοι μὲν ἀρεταῖς πᾶσι, ὑγιείας ἐπιμαλίσθαι καὶ αἰσθητικῶν, καὶ ὁμοῖα. καὶ ἀρεταῖς δὲ, ὅς περὶ αὐτῶν, καὶ τῶν κτήνων διακρίνεται. ut πᾶσι ἀρεταῖς sint officia ea, quae molestiam aliquam adjunctam habeant. Verum Marcus istuc laxius usurpat pro quolibet negotio, quod muneris nostri existat. Gatak. 2 Αὐθαδῆς in meliorem partem istuc sumi videtur, (quod rarius opinor deprehendas) vel pro certa animi fiducia ex rerum naturalium contemplatione orta, de qua l. 3. 11. & infr. 11. vel pro animi affectu sibi placens acquiescensque in veritatis, quam adeptus est, cognitione; quod vocabuli notio, per se media, designat, siquidem ut Arist. Ethic. Mag. l. 1. c. 29. ὁ αὐθαρδῆς αὐτοπαθῆς τίς ἐστιν, ἀπὸ τῆς αὐτῶς αὐτῶς ἀρεσκείας. ita Senec. ep. 59 Ipse te consule, si per dies noctesque par ἢ equalis animi tenor, erecti ἢ placens sibi est: pervenisti ad humani boni summam. Gatak. 3 Quod. 1. 3. 8. dixit, ἐστὶν ἐμφωλῶν. Senec. ep. 43. regam non abscondam te parietes tui. Gatak. 4 Potest esse expositulatio qualem observavimus supra c. 1. ego tamen τῶς legere malim, & hic, & in sequentibus clausulis. Gatak. 5 Ὑποχρῆσθαι retis genus. Oppian. Αλυστικῶν l. 3. v. 18. ἢ ὑποχρῆσθαι περιχρῆσθαι, καὶ ἐστὶν ὅταν. unde figuræ rotundæ fuisse videntur ὑποχρῆσθαι istæ. Gatak. 6 Quibuscum tum Romanis cum primis res fuit. Itaque in Marci vita mentio fit Sarmatarum inter gentes cæteras ab eo debellatas. Ridere autem hic videtur illos, qui Sarmatis captis, tanquam re pulchre strenueque gesta, semetipsos efferebant. Quod Alex.

matas. nam & isti, qui hos capiunt, quid latronibus distant, si mentes ac decreta utrobique spectaveris?

II. Methodo contemplativa instructus sis, qua *perspectum* habeas, quomodo cuncta in se invicem mutant. huic jugiter attende, & in hac parte temet exerce. nihil enim ad animi celsitatem confert magis. corpus exuit, qui sic affectus est, reputansque secum, mox esse sibi, relictis his omnibus, ab hominibus discedendum, totum sese permittit justitiæ, in eis quæ ab ipso fiunt; universi naturæ, in eis quæ obveniunt ipsi. quid autem *alius* quispiam de ipso sive dicat, sive existimet, aut adversus ipsum faciat, ne cogitat quidem. utpote qui duobus hisce etiam contentus sit, quicquid impræsentiarum agit, justum præstare, & quicquid impræsentiarum sibi obvenit, diligere: negotiis vero studiisque reliquis omnibus missis, nihil aliud velit, quam recta juxta legem proficisci, rectaque proficiscentem Deum ipsum sequi.

12. Ecquis suspicionis usus

τοί γὰρ οὐ λήσαι, εἴαν τὰ δόγματα ἐξετάζης;

ια'. Πῶς εἰς ἄλλα πάντα μεταβάλλει, θεωρητικὴν μέθοδον κτήσῃ. καὶ ὁπωσὶς πρόσθε, καὶ συγχυμένασθῃ πρὸς τὸ μέρος. εἰδὲν γὰρ ἔτῳ μεγαλοφροσύνης ποιητικόν. ἐξεδύσαιο τὸ σῶμα, καὶ ἐνοήσεις, ὅτι ὕσιν εἰδὲν πάντα ταῦτα καταλιπεῖν ἀπόντι ἐξ ἀνθρώπων δέησιν, ἀνῆκεν ὅλον ἑαυτὸν, δικαιοσύνη μὲν εἰς τὰ ὑφ' ἑαυτῷ ἐνεργήματα, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοσι, τῇ τ' ὅλων φύσει. τί δὲ ἐρεῖ πρὸς, ἢ ὑπολήψεται περὶ αὐτῶν, ἢ πράξει κατ' αὐτῶν, εἰδὲν εἰς νῦν βάλλεται. δύο τὰ τοῖς ἀρκέμενοι αὐτοῖς, δικαιοπραγεῖν τὸ νῦν πρασόμενον, καὶ φιλεῖν τὸ νῦν ἀπνεμόμενον ἑαυτῷ ἀρχολίας δὲ πείσας καὶ σωτῆρας ἀφῆκεν, καὶ εἰδὲν ἄλλο βάλεται, ἢ εὐθεῖαν περαίνειν διὰ τὸ νόμον, καὶ εὐθεῖαν περαίνοντι ἐπέσθαι τῷ θεῷ.

ιβ'. Τίς ὑπονοίας χρεία, πῶς

andro Scythæ apud Qu. Curiat. l. 7. c. 8. Tu, qui te gloriaris ad latrones persequendos venire, omnium gentium, quas adisti, latro es. Sic etiam Pirata, Alexandro eidem quærenti quo scelere impulsus mare haberet infestum; Eodem inquit, quo in orbem terræ. Sed quia id ego exiguo navigio facio, latro vocor; quia in magna classe, imperator. Cicero de repub. l. 3. Gatak. I Interpres Anglicus frustra in duo membra sententiam continuari postulantem dissecuit. Quid inquit Marcus, est suspitione opus? sive cur tibi res aliqua suspecta sit, aut scrupulum animo ac trepidationem injecerit, cum considerare liceat, vel præsto sis inveni, quid facio opus sit? hoc est enim παρὸν σκοπεῖν, ut ἐξὸν ποιεῖν, & similia. Gatak.

I Forlan

παρὸν σκοπεῖν τί δέῃ πραχθῆ-
ναι; καὶ μὲν συνοραῖς, εὐμνῶς,
ἀμετασρεπτὶ ταύτῃ χαρῆν' ἔαν
ἢ μὴ συνοραῖς, ἐπέχῃν, καὶ συμ-
βουλοῖς τοῖς ἀρίστοις χρῆσθαι
ἔαν καὶ ἐπὶ τινὰ πρὸς ταῦτα
ἀντιβαίνει, προσεῖναι κατὰ τὰς
παρέσους ἀφορμὰς λελογισμέ-
νως, ἐχόμενον δ' φαιδρὸν δι-
καίει. ἀριστον γὰρ καὶ ταυτοχάειν
τάττα. ἐπεὶ τοι ἢ γὰρ δὸς τὴν ἰσῆν
δὸς τὰττα ἔσω, χολαῖόν τι ἔ-
σται; εὐκίνητόν ἐστι, καὶ φαιδρὸν
ἄμα ἔστι σωεσηκός, ὃ τῷ λόγῳ
κατὰ πᾶν ἐπόμενον.

13. Πρωθάνεας εὐλὺς, εὐθύς
ἔξ ὑπνῶ γνόμενον, μή τι διοίσει
σοι, ἔαν ὑπὸ ἄλλῃ γρήται τὰ δι-
καία καὶ καλῶς ἔχοντα; ἔστι διοί-
σι. μή τι ἐπιλέλησται, ὅτι ἔστι οἱ ἐν
τοῖς περὶ ἄλλων ἐπαίνοις καὶ ψό-
γοις φρυαγόμενοι, τοῖσιν μὲν
ὅτι τῆς κλίνης εἰσὶ, τοῖσιν δ' ἐπὶ
τῆς τραπέζης, οἷα δὲ ποιεῖν,
οἷα ἢ φεύγειν, οἷα δὲ διώκει-
ν, οἷα ἢ κλέπτειν, οἷα δὲ ἀρ-
πάζειν, ἔχει καὶ χερσὶ καὶ ποσὶν, ἀλλὰ
τῷ πμωτάτῳ ἑαυτῶν μέρεσιν ὧ

est, cum quid fieri oporteat con-
siderare præsto sit? & siquidem
id perspexeris, placide ac con-
stanter ea progredi; sin minus,
consistere, & optimos quosque
in consilium adhibere; deni-
que si aliud quippiam, quo mi-
nus ea procedas, obstiterit, prout
occasiones præsentēs se obtule-
rint, considerate progredi, ei,
quod justum tibi visum fuerit,
adhærendo. hoc enim assequi,
ut *juste agas*, optimum est: nec
nisi ab hoc aberrando excideris.
quietum quiddam, & agile ta-
men, alacre pariter, & compo-
situm est, quisquis rationi per
omnia obsequitur.

13. Somno excusso statim per-
contare te, nunquid tua intere-
rit, si justa bonaque ab alio a-
liquo fiant? nihil intererit. num-
quid oblitus sis, quales isti, qui
de aliis laudandis vituperandis-
que tantopere se efferunt, in
lecto sint, quales ad mensam,
quæ faciant, quæ fugiant, quæ
sectentur, quæ suffurentur, quæ
rapiant ad se, non manibus pe-
dibusque, *quod dici solet*, sed
parte sui pretiosissima, qua, ubi
libuerit,

1 Forſan legi debeat καὶ μὲν συνοραῖς ἀκριβῶς, ſublata diſtinctione. Ver-
rum accedo potius Bootio nihil mutantī, ſed ſcopulativa tantum interjecta,
legenti, καὶ μὲν συνοραῖς, εὐμνῶς, ἀμετασρεπτὶ &c. ita opponitur τὸ εὐμνῶς, τὸ μὴ
ὑπονοίας. Gatak. 2 En legit Boot. ab hoc inquit juſto ſc. utique & æquo aberrare,
ſapſus nomen metetur ego, ſiquis id exhiberet codex, ἀπότμην, quam ἀπόπτω-
σιν malim, prout Marcus l. 43. ἀπότμην dixit. Gatak. Βλαδερὰ ἐſt mavult Da-
cier. 3 Non mobile; quod τὸ τῆς γράμης εὐκίνητον in plebe, Romana cum primis,
Herodiano l. 7. notatum, designet, unde ὁ mobile vulgus: ſed agile ad id quod
eſt officium ſuum aggrediendum agendumq; promptum & proclive; quodq;
in eiſdem perſequendis modo juſto debitoque moveatur. Gatak. 1 Id

libuerit, consequi liceat fidem, modestiam, veritatem, legem, genium denique bonum?

14. Cuncta danti pariter ac recipienti naturæ, homo probe institutus ac modestus dicet, *Da quod vis; repete quod vis.* nec elatus hoc dicet, sed obsequens tantum, & benevolè adversus eam affectu.

15. Exiguum est quod superest *vite tue.* vive tanquam in monte. nihil enim interest hic an illic, siquis ubicunque in orbe, tanquam in urbe, *degit.* viderint, norintque homines hominem verum, qui naturæ convenienter vivat. sin non sustinent, occidant. hoc enim satius est, quam ita vivere, *uti ipsi vivunt voluntque.*

16. Ne ulterius *occupere* totus, differendo qualis vir bonus fit, sed *enitendo* ut ipse sis.

17. Ævi totius, & naturæ totius cogitatio tibi crebro *occurrat.* quodque particularia omnia, substantiam quod attinet, milii sunt instar; tempus quod attinet, terebri circumvolutio.

γίνεται, ὅταν θέλῃ, πίστις, αἰδώς, ἀλήθεια, νόμος, ἀγαθὸς δαίμων;

ιδ'. Τῇ πάντῃ διδύσῃ καὶ ἀπολαμβάνουσιν φύσιν, ὁ πεπαιδευμένος καὶ αἰδέμενος λέγει δὸς ὁ θεός, δότω λαβεὶ ὁ θείας λέξις ἡ ἕτοιμα καὶ καθαροσύνωμος, ἀλλὰ πρὸς θεῶν μόνον καὶ εὐνοῶν αὐτῇ.

ιε'. Ολίγον ἐστὶ τὸ ὑπολείπον μόνον τῆς τοῦ ζῆσαν ὡς ἐν ὄρει. ἐδὲν γὰρ διαφέρει ἐκεῖ ἢ ὧδε, εἰάν τις πανταχῶς, ὡς ἐν πόλει, τῷ κόσμῳ. ἰδετωσιν, ἰσθησάτωσιν οἱ ἄνθρωποι ἄνθρωπον ἀληθινὸν κατὰ φύσιν ζῶντα. εἰ μὴ φέρῃσιν, δόκτωσαν αὐτάτωσιν. κρείττον γὰρ, ἢ ἔτω ζῆν.

ις'. Μὴκέθ' ὅλως περὶ τῶ οἷόν τινα εἶναι τὸ ἀγαθὸν ἄνδρα διαλέγεσθαι· ἀλλὰ εἶναι ποιῶν.

ιζ'. Τῶ ὅλῳ αἰῶνι, ἢ τῶ ὅλῳ ἐσίας συνεχῶς φαντασία, καὶ ὅτι πάντῃ τὰ κατὰ μέρος, ὡς μὲν πρὸς ἐσίαν, κεχυράμεις· ὡς δὲ πρὸς χρόνον, τρυπάνος περιστροφή.

ιη'. Εἰς

1 Id ni fallor vult. Ita esse cuique vivendum ac si quocunque degas in loco, is omnium & amoenissimus, & tibi exoptatissimus esset. Edictiores enim loci, & domicilia in montium verticibus exstructa apud veteres præ ceteris magno habiti pretio. *Dacius.* Putat autem *Gatak, Marcum* voluisse, nihil locum a loco distare, ad animi tranquillitatem quod attinget. quomodo infra c. 23. & l. 4. 3. 2 *Tanquam* pistilli circumvolutio vertit *Casaub.* & sane ὑπὲρ περιστροφῆς, sive περιστροφῆς i. e. pistilli circumvolutio proverbialiter usurpatur ἡ τῶν πρὸς αὐτὴ ποιούντων, καὶ μὴδὲν πράσσόντων. *Hesych. Suid.* &c. Verum τρυπάνος περιστροφῆς, i. e. terebre vertigo, sive circumversa *Marco* hic de spatio temporis brevissimo. *Gatak,*

17. Εἰς ἑκάστην τὴν ὑποκειμένην ἐφίσταται, θνήσκον αὐτὸ ἥδη ἀλκυόμηνον, καὶ ἐν μεταβολῇ, καὶ οἷον σήψει ἡ σκεδάσις γινόμενον, ἢ καθότι ἑκάστην πέφυκεν, ὡς περ θνήσκειν.

18. Οἷοί εἰσιν ἐδιόντες, καθεύδοντες, ὀχεύοντες, ἀπαπατῶντες, τὰ ἄλλα. εἴτα οἷοι ἂν δρονομέμνητοι, καὶ γαυρομέμνητοι, ἢ χαλεπαίνοντες, καὶ ἐξ ὑπερχῆς ἐπιπαλήτιοντες. ὥστε ὀλίγας δὲ καὶ ἐδέλφον πόσις, καὶ δι' οἷα καὶ μετ' ὀλίγον, ὥς τριῖταις ἔσσονται.

19. Συμφέρει ἑκάστῳ, ὃ φέρει ἑκάστῳ ἢ τὸ ὅλων φύσις. καὶ τότε συμφέρει, ὅτε ἐκείνη φέρει.

20. καὶ ἔρα μὲν ὁ μετὰ γαῖαν ἔρα δὲ ὁ σπένος αἰθήρ. ἔρα δὲ ὁ κόσμος ποιῆται ὃ ἂν μέλλῃ γενέσθαι. λέγω ἔν τῳ κόσμῳ.

18. Rerum præsentium unamquamque advertendo, considera eam jam dissolutam, & in mutatione & quasi putrefactione quadam, aut dissipatione, constitutam, sive ut mori quodammodo nata sit.

19. Cogita, quales sint homines vescentes, dormientes, coeuntes, excernentes, alia ejusmodi agentes: rursus, quales, ubi instantur, efferuntur, irascuntur, tanquam in sublimi siti aliquos increpant. paulo autem ante, quam multis & qua mercede inserviebant; & paulo post, quo in statu futuri sunt.

20. Confert cuique, quod fert cuique natura universi. & tum confert, quando illa fert.

21. Amat imbrem tellus. amat & almus æther. amat & mundus facere quicquid futurum est ut fiat. dico itaque mundo

1 Hæc summis cum imis quibusque communia sunt; & conditionis mortalis & caducæ cum primis nos admonent. Gatak. 2 Quanto cum fastu se efferant, ac si ne homines quidem aut mortali semine creti sint, ubi gloriantur, indignantur, interminantur &c. illud ἀνδρονομέμνητοι mihi suspectum habetur: cum alibi legisse non memini. aliis imperare vertit Xyland. ut sit hominibus leges ἐν ποτα πρᾶσθαι. Forſan ἀνδρονομέμνητοι idem quod ἀνδρονομέμνητοι fuerit, quod de delectu militari usurpatur: vel etiam quod κατὰ νόμον, quod de viscerationibus live de carnibus victimarum distributis adhibetur. in istis autem non sine fastu gerere se solent. qui eas exhibent. Gatak. ἀνδρονομέμνητοι conjicit Casaub. ab ἀνδρονομέμνητοι Agoranomi live Ediles munere fungi. Edilitatem enim non splendidissimum tantum & latissimum per se imperii magistratum fuisse, sed & ad summos honores viam stravisse notum est. vid. Dion. Halicarn. l. 6. Edilitatem etiam gerere proverbialiter à Plauto dictum alicubi pro imperiosam esse. 3 Οἰοῖται Gatak 4 Euripidis versus sunt ab Aristotele laudati Ethic. Nicom. l. 8. ut & Athen. Deipnosoph. l. 13. & Stob. Tom. 1. l. 1. tit. 12. apud quos duos novissimo integri habentur. ἔρα μὲν ὁ κόσμος γαῖα, ὥς ἂν ἐπὶ τὴν γαῖαν ἀνθρώποι σὺν κόσμῳ ποιεῖται ὡς ἔρα. ἔρα δὲ ὁ σπένος ἀνθρώπων &c. Gatak.

mundo ipse, *ecquid tu amas?*
idem ipse amo. annon illud ita
 & fit & dicitur vulgo, *Amat*
 hoc vel illud *fieri?*

22. Vel istic vivis, & *vita*
kuic jam assuevisti; vel foris
 vadis, & hoc volebas; vel moreris, & munere defunctus es.
 præter ista nihil restat. bono itaque sis animo.

23. Illud tibi semper constet, ejusmodi quiddam agrum esse, cujusmodi est *locus* alius quilibet. eademque esse omnia istic *agentibus*, quæ eis qui in montium verticibus, vel in littorum crepidinibus, vel alibi ubicunque volueris, *versantur*. palam enim invenies Platonis illa, *Urbis muro, ut caule septo circumdatus*.

24. Quidnam est mihi nunc mens mea? vel qualem ego eam præsto? ad quidnam ea jam u-

ὅτι σοι σικωερῶ. μήτι δὲ ἄτῳ καὶ κείνῳ γίνεται καὶ λέγεται, ὅτι φιλεῖ τὸτο γίνεται;

κβ'. Ητοι ἐνταῦθα ζῆς, καὶ ἤδη εὐδικας. ἢ ἔξω ὑπάρχεις, καὶ τὸτο ἡθέλεις. ἢ ἀποθνήσκεις, καὶ ἀπελειτάρησας. ὧρὰ δὲ ταῦτα ἐδέν. ἐκέν εὐθύμει.

κγ'. Εναρξες ἔσω αἰὲ τὸ, ὅτι τοῦτο σκεῖνο ὁ ἀγρός ἐστι. Ἐπὼς πάντα ἐπὶ ταῦτα ἐνθάδε τοῖς ἐν ἄκρῳ τῷ ὄρει, ἢ ἐπὶ τῷ αἰγμάλῃ, ἢ ὅπως θέλεις. ἀντικρὺς γὰρ εὐρήσῃς τὰ ἑπὶ Πλάτωνος, σηκὸν ἐν ὄρει, Φησὶ, περιβαλλόμενον, καὶ βαίλλειν βλήματα.

κδ'. Τί ἐστὶ μοι τὸ ἡγεμονικόν; Ἐπὶ ὅν τι ἐγὼ αὐτὸ ποιῶ νῦν; Ἐπρὸς τί ποτε αὐτῷ νῦν χρῶμαι;

1 A vulgari sermonis usu argumentatur, argutius paulo *Marcus* in verbo *φιλεῖν* quod *ἀρτι* τῷ *πεφυκέναι* ἢ τοι *εἰσθῆναι* usurpatur; quomodo & Latinis *amat* pro *solet*; quod à Græcis tractum monuisse videtur *Fabius* institut. l. 9. c. 3. *Gatak.* 2 *Vitæ* genus mutas: è privato in publicum prodis: negotiis te immisces. *Gatak.* 3 *Vitam* hanc *λεττερίαν* τινὰ esse vult. Inde *vitæ munera*, & *defunctos* mortuos, dicimus, utpote qui *vitæ officia* jam compleverint. hinc *ἀποθνήσκου* (quod alibi hand temere reperias) *monere defunctum* esse (ut *ἀποθνήσκου*, *vitam obijisse*) & ab eodem jam liberum & immunem fieri. *Gatak.* 4 Τοῦτο [τι, οἶον] σκεῖνο *Gatak.* 5 Ex *Theæteto* [p. 147. Edit. Serran.] Ἀγορεύει καὶ ἀπειθᾷ οὐκ ἐν ἀρχολογίᾳ, ἐδὲν ἤσαν τῶν τοιούτων τὸν τοῦτον ἀναγκαῖον γενέσθαι σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβαλλόμενον. De sapiente sermo est, Philosophiæ studiis profusus dedito, qui non secus in urbe conversatur quam si in monte aliquo ab hominum commercio sejunctus ageret, murisque civitatis perinde ac caulæ alicujus septo pastor rusticus inclusus tenetur. *Gatak.* 5 Ista quo pertineant, ego plane sum nescius. sequentibus adfigit *Casaub.* & *περιβάλλειν* *προβλήματα* legisse videtur, cum vertit *εἰς problemata* i bi proponere ista, *quidnam est mihi nunc mens mea* &c. Verum *Salmasius* expungenda censet; utpote quæ nec sensum ullum efficiant, nec in melius reformari possint. *Gatak.*

ἡρώμεαι; μήη κενὸν νῦν ἐστὶ; μήη
δοσιπλῆτον καὶ ἀπποπαιμῶνον κα-
νωνίας; μήη πρεσβυτηκὸς ἐ-
νακεκραμμένον τῷ σαρκιδίῳ;
ὥστε τὰ τῷ συνωτρεπείδαι;

καί. Οἱ κύριον Φεύγων, δρα-
πέτης. κύριος ὅς ὁ νόμος. καὶ ὁ
πρᾶξις, δραπέτης. ἅμα
ἐὶ ὁ λυπᾶμνος, ἢ ὀργιζόμενος,
ἢ φοβόμενος, ὁ βέλεται π-
μιχθέναι, ἢ γίνεσθαι, τῶν ὑπὸ
τῷ πᾶσι πάντας διοικῶν π-
ταγμῶν, ὅς ἐστι νόμος, νέ-
μων ὅσα ἐκείνῳ ὑπὸ ἀλλοῦ.
ὁ ἄρα φοβόμενος, ἢ λυπᾶ-
μνος, ἢ ὀργιζόμενος, δρα-
πέτης.

καί. Σπέρμα εἰς μήτραν
ἀφείς ἀπὸ χωρῆσε, καὶ λοιπὸν
ἄλλη αἰτία πρᾶξις ἐργά-
ζεται, καὶ δοσιπλεῖ βρέφος ἐξ
οἷο οἶον; πάλιν τροφὴν ἀφ' ἧς
ἐκρυγῆται ἀφῆκε, ἐὶ λοιπὸν ἄλ-
λη αἰτία πρᾶξις ἐργάσθαι, αἰσθη-
σις, καὶ ὀρμήν, καὶ τὸ ἔλκον, ζῶν,
καὶ ῥώμην, καὶ ἄλλα (ὅσα καὶ
οἷα) πλεῖ. ταῦτα ἔν τῷ ἐν
παιότητι ἐγκαλύψει χυόμενα
θεωρεῖν, ἐὶ τὴν δύναμιν ἔτι ὁ-
ρᾶν, ὡς, καὶ τὴν βελιθουσαν,
καὶ τὴν ἀνωφερῆ, ὀρῶμεν, ἔ-

tor? nunquid est intellectu va-
cua? nunquid à societate com-
muni soluta & revulsa? nun-
quid carunculae ita agglutinatae
& permixtae, ut cum illa mute-
tur una?

25. Qui dominum fugit, fu-
gitivus est. dominus autem est
lex. ergo qui legem transgredi-
tur, fugitivus est. idem est &
qui ideo angitur, vel irascitur,
vel metuit, quod secus, quam
ipse velit, aut factum sit, aut
fiat, aut futurum sit eorum quic-
quam, quæ ab universi rectore
sunt constituta, qui est ipse lex
unicuique quod suum est tri-
buens. fugitivus est igitur, qui
metuit, vel angitur, vel ira-
scitur.

26. In uterum semen qui mi-
sit, abscedit. hoc alia deinceps
excipiens natura, foetum fabri-
cat & absolvit; ex quali qua-
lem? alimentum rursus mater
per gulam demittit; quod alia
insuper causa ubi exceperit,
sensum, motumque, adeoque vi-
tam ac vires & alia (quot ea nu-
mero & qualia?) conficit. hæc
tanta licet involvantur caligine,
contempla ri oportet, facultatem-
que ita intueri quæ ista facit,
prout vim eam cernimus, quæ
vel deorsum, vel sursum corpó-
ra feruntur, non oculis quidem

exter-

1 Οἱ βέλεται π-μιχθέναι legisse videntur Xyland. & Casaub. Verum ne-
gativa forsitan particula intercedit: ut rescribendum sit δ [μὴ] βέλεται π-
μιχθέναι. Gatake.

externis, sed nec minus clare tamen.

27. Cogita tecum jugiter, quælia nunc sunt omnia, talia prius actitata; cogita & talia futura esse. propone tibi ob oculos, fabulas totas scenasque uniformes, quæcunque vel ex notitia tua, vel ex historia antiqua cognita habueris; aulam Hadriani totam, totam Antonini, illam item Philippi, Alexandri, Croesi. ejusdem plane modi fuerunt omnia illa, nisi quod per alios agebantur.

28. Hominem de re ulla dolentem atque ægre ferentem quicquam, similem habe porcello, qui dum mactatur, calcitrat & vociferatur: cujusmodi est & qui decumbens tacite secum deplorat, quod *fato* nos omnes illigati tenemur. *considera* & rationali animali soli datum esse, ut eis, quæ eveniunt, sponte obsequi possit; cum sequi ipsum omnibus sit necessarium.

29 Considerata seorsim, quam instituis, re omni, percontare te, num ideo mors gravis habenda sit, quia ea te priver.

χὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ἐκ ἡττοῦ ἐπαργῶς.

κζ'. Συνεχῶς ὀππινθεῖν, πῶς πάντα πιαῦται ὅποια νῦν γίνονται, καὶ πρόσθεν ἐγένετο· ἔδπινθεῖν γνησόμενα. καὶ ὅλα δράματα καὶ σκηνὰς ὁμοειδεῖς, ἔσα ἅκ' ἐπέρας τῆς σῆς, ἢ τῆς προεστυράας ἰστορίας ἐγνώως, πρὸ ὁμμάτων τίθεσθ'· ὅσον αὐλὴν ὀλὴν Ἀδριανῆς, ἔαὐλὴν ὀλὴν Ἀλεξάνδρου, καὶ αὐλὴν ὀλὴν Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, Κροίσου· πάντα γὰρ ἐκείνα πιαῦται ἢν, μόνον δι' ἐτέρων.

κη'. Φαντάζεσθαι πάντα τ' ἐφ' ὥπινθεῖν λυπέμενον, ἢ δυσχερῆς ἔχοντα, ὁμοιον τῷ θυορδῶν χοιροδῶν ἀπολακίζοντι ἔκκαρζοπι. ὁμοιον ἔοι ὁμῶζων δπὶ ἔκκλινιδις μόνος σιωπῇ ἢ ἔκκδισιν ἡμῶν, καὶ ὅτι μόνος τῷ λογικῷ ζῶν δεδῶ, τὸ ἐκασίας ἐπεσθ' τοῖς γινόμενοις. τὸ δ' ἐπ' ἐπ' ἐψιλόν, πᾶσιν ἀναγκαῖον.

κθ'. Κατὰ μέρος ἐφ' ἐκάστων πιαῖς ἐφιστάνων, ἐρώτω σεαυτὸν, εἰ ὁ θάνατος δεινὸν διὰ τὰς ἐρεσθαι.

λ'. Ὅταν

1 Melius MS. Hæschel. ὁμοιος. Casaub. 2 Alligationem vertit Xyland. malim illigationem (nisi si vocabulum vitiatum sit, quod quis forsitan suspiceretur) ut indicetur necessitas illa, quæ fato nos illigatos & obstrictos habeat. Gatak. Animæ ad corpus alligationem intelligit Antonini, non tamen eo trahendus, quasi rideret illos quibus grave hoc fragilitatis humanæ jugum suspiria & querelas exprimit: sed illos qui queri contenti, & iniquitatem fati miserabiliter accusare, animo despondent ignavi & auxilia à ratione & philosophia vera, quibus in libertatem se afferant, petenda nulla sibi provident. Casaub.

Vide

λ'. Οταν *πρωσκόπῃς ἐπὶ τῇ*
νῦν ἀμαρτία, εὐθὺς μεταβάς,
ὑπὸ λογίζῃ, τί παρόμοιον ἀμαρ-
τάνεις· οἷον, ἀργύριον ἀγαθὸν εἶ-
ναι κρίνων, τὸ ἡδονικὸν, τὸ δ' οὐκ ἀ-
γαθόν, καὶ εἶδος. ἴστω γὰρ ὑπὸ
βάλλων, τυχέως ἐπιλήσῃ τὸ ὀρ-
γῆς· συμπίπτῃς δ' ὅτι βιά-
ζεῖ· τί γὰρ ποιήσεις; ἢ εἰ δύνασαι,
ἀφ' ἐλὲ αὐτὸν τὸ βιαζόμενον.

λα'. Σατύρων² αἰδῶν Σω-
κρατικόν, Φαντάζῃ ἢ Εὐτυχίῳ,
ἢ Τυμνά. καὶ Εὐφράτῃ αἰδῶν,
Εὐτυχίῳ, ἢ Σιλχανὸν Φαν-
τάζῃ. καὶ Αλκίφρον³, ἢ Τρο-
παιοφῶρον Φαντάζῃ· καὶ Ξενο-
φῶντα αἰδῶν, Κρίτωνα ἢ Σεύη-
ρον Φαντάζῃ. καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀ-
πιδῶν, τὸ Καυσίρων πινά Φαν-
τάζῃ, καὶ ἐφ' ἑκάστου τὸ ἀ-
νάλογον. εἴτα συμπρωσιπτέ-
τω σι, πᾶς ὅν ἐκείνους; ἔδα-
μᾶ· ἢ ὅπως δὴ. ἔτι γὰρ συνε-
χῶς θεάσῃ τὰ ἀνθρώπινα, κα-
πνὸν, καὶ τὸ μηδέν. μάλιστα εἰς
συμνησιν ἐκείνης, ὅτι τὸ ἀπαξ
μεταβαλὼν ὅτι ἐκείνι ἔσται ἐν

30. Ubi peccato alicujus of-
fenderis, translatione facta per-
pende tecum, annon ipse ejus-
modi aliquid pecces. puta, ar-
gentum in bonis habendo, vel
voluptatem, vel gloriolam, vel
aliud istiusmodi. hoc enim si ad-
verteris, ira statim tibi excidet.
præsertim, si succurrerit una, co-
gi hominem. quid enim face-
ret? aut, si poteris, tu illum vi
illa expedias.

31. Satyrionem ubi videris
Socraticum, Eutychem cogita
vel Hymenem. & Euphratem u-
bi videris, Eutychionem cogita
vel Sylvanum. & Alciphronem vi-
so, Tropæophorum cogita; &
Xenophonte, Critonem vel Se-
verum. & temet ubi respexeris,
Cæsarum aliquem & in quolibet
cogitando, geminum ei quem-
piam. tum mentem tibi subeat,
Ubi nunc sunt illi? nusquam sa-
ne: aut ubi tandem? ita enim
perfectum jugiter habebis, hu-
mana omnia fumum ac nihil esse.
præsertim, si simul fueris recor-
datus, quicquid semel mutarit,
per spatium temporis infinitum
non

1 Vide ad l. 8. 14. 2 Τὸ αἰδῶν *considerandi non conspiciendi* significatum hic obtinet: cum *Xenophon*, qui seculis aliquot *Marcum* antecesserat, inter cæteros contemplandus proponitur. *Gatak.* 3 Deest *αἰδῶν*, vel librarii culpa deperditum; vel ἐκ τῆς κοινῆς supplendum. *Gatak.* 4 Lego ὅπως δὴ; *nusquam, aut ubi tandem?* *Gatak.* 5 Visum est Stoicis, Mundum sæpius vel potius semper repetitis vicibus refici, & renovari. [vide ad l. 5. 13. & l. 11. 1.] Videatur tamen sensisse non eadem omnino, quæ nunc sunt, renascitura, sed illis tantum similia: non eundem v. g. *Socratem*, sed huic & vir-
tute & fortuna geminum. *Dacier.*

non esse amplius futurum. tu vero spatii illius quantulum occupas? cur ergo tibi non sufficit spatium hoc tam breve, prout te decet, transigere? quam pulchram *bene agendi* materiam occasionemque subterfugis? quid enim sunt aliud hæc omnia, quam mentis, quæ, hac in vita quæ contingunt, naturam eorum rimata, accurate perspexerit, exercitationes? persiste ergo, dum & ista tibi familiaria effeceris, quo modo stomachus robustus cuncta sibi accommodat, ignisque validus, quicquid ingesseris, flammam inde ac fulgorem edidit.

32. Nulli liceat vere de te dicere, non esse te simplicem, aut non esse te bonum. sed mentiat, quisquis horum quicquam de te opinatus fuerit. hoc autem totum in te situm est. quis enim te bonum simplicemve esse prohibuerit? tu tantum statuas, nec ulterius vivere, quam talis futurus sis. neque enim ratio id poscit, ni talis sis.

33. Ecquid est, quod de materia ista rectissime vel fieri vel dici possit? quicquid enim hoc fuerit, vel facere id ipsum, vel dicere licet: nec obtendas impediri te. ante ingemiscere non desinas, quam eo te adgeris, ut quod voluptuariis hominibus est luxu diffuere, hoc tibi fuerit de subiecta quaque oblata tibi materia ea facere,

τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ. Ὡς ἔν ἐστιν; τί δὲ, ὅτε ἀρκεῖ σοι τὸ βραχὺ τῆς τοῦ χρόνου διαπερασεως; οἷον ὕλιν καὶ ὑποθεσὶν φεύγεις; τί γάρ ἐστι πάντα ταῦτα ἄλλο, πλὴν γυμνάσματος λόγου ἐωρακότῳ ἀκριβῶς καὶ φυσιολόγως τὰ ἐν τῷ βίῳ; μένε οὖν, μέλει ἐξοικειώσης ἑαυτῷ, καὶ ταῦτα ὡς ὁ ἐρῶμενός σου μαχῶν πάντα ἐξοικειοί, ὡς τὸ λαμπρὸν πῦρ, ὃ, τι αὐτῷ βάλης, φλόγα ἐξ αὐτῆς καὶ αὐγὴν ποιεῖ.

λβ'. Μηδὲν ἐξέσω εἰπῶν ἀληθεύοντι περὶ σε, ὅτι ἔχεις ἀπλῆς, ἢ ὅτι σε ἀγαθός· ἀλλὰ ψευδέσθω, ὅστις τέτταν τι περὶ σε ὑπολήψεται· πᾶν γὰρ τῆς ἐπι σοι. τίς γὰρ ἀκωλύων ἀγαθὸν εἶναι καὶ ἀπλῆν; σὺ μόνον κρίνον μηκέτι ζῆν, εἰ μὴ τοῖς ἐξ ἑσθ'. ἐδὲ γὰρ αἶρεῖ λόγος μὴ τοῖς ὄντα.

λγ'. Τί ἐστι τὸ ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης διατάξασθαι κατὰ τὸ ὑγιεστατον περαθῆναι. ἢ ῥηθῆναι; ὃ, τι γὰρ αὐτῇ, ἐξέστιν αὐτὴν πρᾶξαι ἢ εἰπῶν. Ἐμὴ περὶ σῆς, ὡς κωλύμενος· ἐπεὶ πῶς παύσει σῆς, πρὶν ἢ τῆς παύσεως, ὅτι οἷόν ἐστι τοῖς ἡδοναθῆσιν ἢ τρυφῇ, τῆς ἐπὶ σοι τὸ ἐπὶ τῆς ὑποβαλλομένης καὶ ὑποπιπύσης

παρ' ἑσῆς ὕλης ποιῆν τὰ οἰκεία τῇ
 ἔ' ἀνθρώπου καὶ αὐτοῦ ἀπόλαυ-
 σιν γὰρ δεῖ ὑπολαμβάνειν, πᾶν δ' ἔξ-
 εστι κατὰ τὸ ἰδίαν φύσιν ἐνεργεῖν.
 πανταχῇ ἔξῃσι. ἢ μὲν ἐν κύλιν-
 δρῳ ἔ' πανταχῇ δίδοι. Φέρεται δ' ἔ'
 ἰδίαν κίνησιν, ἔδ' ἐ τῷ ὕδατι, ἔδ' ἐ
 πυρὶ, ἔδ' ἐ τοῖς ἄλλοις, ὅσα ὑπὸ φύ-
 σεως ἢ ψυχῆς ἀλόγου διοικεῖ.
 τὰ γὰρ διεύρονται καὶ ἐνιστάμενα
 πολλά. νῆς ἢ καὶ λόγος διὰ παντὸς
 ἔ' ἀντιπίπτοντος ἔ' τως πορεύεται
 δύναμις, ὡς πέφυκε, καὶ ὡς θέλει.
 ταύτην δ' ῥασιώνην παρ' ὁμμά-
 των ἡθέμενος καθ' ἣν ἐνεχθήσε-
 ται ὁ λόγος διὰ πᾶσι, ὡς πῦρ
 ἄνω, ὡς λίθος κάτω, ὡς κύλιν-
 δρος κατὰ πρᾶντες, μηκέτι μη-
 δεὶ ὀπρὶς, τὰ γὰρ λοιπὰ ἐγ-
 κόμματα ἢ τοι ἔ' σωματικῇ ἐστὶ
 ἔ' κεκρῆ, ἢ χωρὶς ὑπὸ λήψεως, καὶ
 τῆς αὐτῆς ἔ' λόγου ἐδόσεως, καὶ
 θραύει ἔδ' ἐ ποιῇ κακὸν ἐδολεῖν.
 ἐπεὶ τοι ἔ' ὁ πάσχων αὐτὸ, κα-
 κὸς ἀν' εὐθὺς ἐγένετο. ἐπὶ γὰρ τῷ
 ἄλλων καὶ αὐτοῦ σμάρτων, πᾶν-
 των ὁ, ἢ ἀν' κακὸν ἔ' ἐν αὐτῶν
 συμβῇ, παρὰ τῷ τοῦ χεῖρον γίνεται
 αὐτὸ τὸ πάσχον ἐνταῦθα ἢ, εἰ
 δεῖ εἰπῆν, καὶ κρείττων γίνεται ὁ
 ἄνθρωπος, καὶ ἐπαμεινώτερος, ὁρ-
 θῶς χρώμενος τοῖς πρὸς πᾶσι
 σιν. ὅπως ἢ μέμνησε, ὅτι τὸ φύσει πολίτευμα ἔδ' ἐν βλάβῃ, ὁ πάλιν καὶ

quæ humanæ constitutioni con-
 veniant: etenim pro oblectamen-
 to esse tibi debet, quicquid secun-
 dum naturam tuam agere tibi da-
 tur. datur autem hoc ubique. si qui-
 dem cylindro quidem non con-
 ceditur, ut motu proprio ubique
 feratur; sed nec aquæ nec igni
 nec alii rei cuiquam, quæ à natu-
 ra mera, vel anima regitur ir-
 rationali. quæ enim coerceant
 & obstant, multa sunt. verum
 mens & ratio per obstantia
 quælibet prout nata est, & prout
 vult ipsa, procedit. tu ergo ob
 oculos istud habens, rationem
 per omnia facilitate ferri eadem
 plane, qua ignis sursum, lapis
 deorsum, per declive cylindrus,
 nihil quæras ulterius. reliqua
 enim obstacula, vel sunt cor-
 poris, quod cadaveris *instar ha-*
bet, vel opinionis, & rationis
 inclinatione semota, non infrin-
 gunt, aut mali quicquam effi-
 ciunt. alioqui ea qui patitur,
 malus fieret. atqui in aliis qui-
 dem operibus omnibus ita se
 habet, ut quicquid alicui ho-
 rum mali contigerit, deterius
 illud faciat, quod eo afficitur.
 istic vero, si ita dicere licuerit,
 præstantior fit homo ac lau-
 de dignior, dum eis quæ ob-
 jiciuntur, recte utitur. in sum-
 ma memineris, civem indige-
 nam nihil lædere, ni civita-
 tem.

tem lædat, civitatem nihil lædere ni legem lædat. horum autem, quæ infortunia dicimus, nihil legem lædit. quod autem legem non lædit, nec civitatem, nec civem læserit.

34. Qui decretis veris imbutus est, hunc dictum brevissimum & è trivio arreptum quodlibet commonere suffecerit de moerore metuve pellendo, quale illud est,

Sternit humi frondes alias vis aspera venti:

Ast alias natura parat, quæ vere virefcent.

Sic hominum genus est: hic nascitur, occidit ille.

foliola sunt & filioli tui; foliola sunt & homunciones isti, qui tanto cum strepitu, tanquam fide digni, alios celebrant, vel è contrario diris devovent, vel clam vituperant & subfannant. foliola itidem, qui famam sui posthumam excepturi sunt. ista enim omnia verno tempore prodeunt; dein ventus ubi straverit, sylva horum vice nova

βλάπτει, & δὲ γε πόλιν βλάπτει, ὁ νόμος ἢ βλάπτει τῶν τῶν καλῶν ἀκληρημάτων ἔδωκε βλάπτει νόμον. ὁ πόλις νόμον ἢ βλάπτει, ἔπειτα πόλιν, ἔπειτα πολίτην.

λδ'. Τῷ δὲ δευτέρῳ ἔπειτα τῶν ἀληθῶν δογμάτων, ἀρκεῖ καὶ τὸ βραχύτατον, καὶ ἐν μέτῳ κείμενον εἰς ὑπόμνησιν ἀλυπτίας ἐξ ἀφορίας. οἷον,

² Φύλλα γὰρ μὲν τ' ἀνεμος χαμαὶ χεῖ, ἄλλα δὲ θ' ὕλη

Τηλεθόωσαι φύει, ἔαρος δὲ σπρίγγει ὥρη.

Ὡς ἀνδρῶν γυνεή, ἡ μὲν φύει, ἡ δὲ ἀπολήγει.

Φυλλάριον γὰρ καὶ τὰ τεκνία σθ' Φυλλάρια γὰρ καὶ πάντα τὰ σπριγγόντα ἀξιοπίστως, καὶ σπριγγόμενα, ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων καθαρώμενα, ἢ ἡσυχῇ ψέγοντα, ἐκ χλευάζοντα. Φυλλάρια δὲ ὁμοίως, καὶ τὰ διαδεχόμενα τῷ σπριγγόμενῳ. πάντα γὰρ ταῦτα ἔαρος ἐπρίγγει ὥρη. εἴτε ἀνεμος καθαίρει ἢ ἔπειτα ἄνθρωποι

1 Ita Basil. at Lugd. διδωγμῶν vertente Xyland. qui mortuus est à veris dogmatibus. tanquam qui à cane rabioso &c. inquit Casaub. Verum ego ista conquire non possum. Lego igitur, τὰ διδωγμῶν, ei qui veris dogmatibus imbutus est. Sicut βδομημένοι dixerat l. 3. 4. Gatak. 2 Ista non integra, sed concisa; nec tam verus ipsos, quam versuum ἀποποιούμενα duo repræsentat hic Edit. Lugd. & in versione sua reddidit Xyland. cum in Marci contextu tamen integros exhibuisset: nempe Φύλλα γὰρ μὲν τ' ἀνεμος χαμαὶ χεῖ. — & Ὡς ἀνδρῶν γυνεή. — Nec est ab vero simile, Marcium ista duntaxat posuisse, quia τὸ βραχύτατον prius dixerat; alium aliquem (Xylandrum forsitan ipsum) reliqua suppluisse. Sunt autem Homeri ex Iliad. ζ'. v. 147. Gatak. 3 Mf. Hæschel. Εὐδωγημένοι. Casaub.

ἀντὶ τῶν φύει. τὸ ὃ ὀλιγοχρό-
νιον κοινὸν πάντων· ἀλλὰ σὺ πάν-
τα ὡς αἰώνια ἐσόμενα, Φεύγεις,
καὶ διώκεις· μικρὸν καὶ καταμύσῃς·
τὸ ὃ ἐξενεγκόντες σε ἤδη, ἄλλος
δρῶν ἔσται.

λέ. Τὸν ὑγιαίνοντα ὀφθαλ-
μὸν πάντα ὁρᾶν δεῖ τὰ ὁρατά, ἔ-
τι μὴ λέγειν, τὰ χλωρὰ θέλω· τῷ
το γὰρ ὀφθαλμίωντός ἐστι καὶ τὸ ὑ-
γιαίνεισθαι ἀσκέω, καὶ ὁσφρησιν εἰς
πάντα δεῖ τὰ ἀκρῶτα ἔσφραγ-
τὰ ἐπιμήνη εἶναι. καὶ τὸ ὑγιαίνοντα
ἐσόμενον πρὸς πάντα τρέφειμα
ὁμοίως ἔχειν, ὡς μύλων πρὸς
πάνηα ἔσαι ἀνέσσει κατασκευ-
ασται· καὶ πίνυν τὸ ὑγιαίνεισθαι διά-
νοιαν ὡς πᾶντα δεῖ τὰ συμβαί-
νοντα ἐπιμήνη εἶναι. ἢ ὃ λέγεσθαι,
τὰ λεκνία σωζέσθαι, καὶ πάντες ὅ,
ὡς ἀνὰ πρᾶξιν ἐπακρεῖσθαι, ὁφ-
θαλμὸς ἐστὶ τὰ χλωρὰ ζητῶν, ἢ
ὁδόντες τὰ ἀπαλά.

λς. Οὐδείς ἐστι ἔτι εὐπι-
μος, ὃ ἀποθνήσκοντι καὶ ἀφραγή-
σονται· ἵνα ἀσφαλισμένοι το συμ-
βαῖνον κακόν. ἀσφαδῆος καὶ σφῶς
λέ. μὴ τὸ πανύστερον ἔσται τις ὁ
καθ' αὐτὸν λέγων; ἢ ἀναπνεύ-
σω μὲν ποτε ἀπολέσθαι καὶ περὶ α-
γωγῆς. Χαλεπὸς μὲν ἐδενὶ ἡμῶν
ἦν. ἀλλὰ ἡδονόμην, ὅτι ἡσυχῇ
καταγινώσκῃ ἡμῶν. ταῦτα μὲν ἐν ὅπῃ τῷ ἀσφαδῆος. ἐφ' ἡμῶν ὃ

alia profert. commune autem
omnium est, breve existendi
spatium. at tu omnia, tanquam
æterna futura, fugis appetisve.
mora parvula, & lumina tibi
condentur; eumque qui te ex-
tulerit, alius aliquis hūebit.

35. Sani est oculi, cernere
visibilia quævis, nec dicere, *Vi-
ridia velim*. hoc etenim lip-
pientis est. sed & auditus ac ol-
factus est sani, ad sonos odo-
resve quosvis *percipiendos* promp-
tum esse. & stomachi valentis,
adversus edulia quævis pariter
se habere; sicut molam ad om-
nia, ad quæ molenda condi-
ta est. pari igitur ratione &
mentis est sanæ, ad obvenien-
tia quæque idoneam esse. quæ
vero dixerit *Liberos mihi salvos
velim*; & *Omnes quicquid fecero
laudent, velim*; oculi est instar
viridia poscentis, vel dentium
tenella postulantium.

36. Nemo quisquam adeo
felix est, cui morienti non ad-
stabant aliqui, qui præsentī læ-
tentur malo. bonus sapiensque
fuerit, annon ad extremum fu-
turus est qui de illo dicat? *Respi-
rabimus jam tandem à pedagogo
istō. non erat reverà asper nostrī
cuiquam: sensu tamen tacite illum
damnasse nos.* hæc igitur de vi-
ro bono. at ad nos quod attri-
bitur

1 Forfan ἀναπνέσωμι ποτε, quia sequitur ἡμῶν. Gatak.

net, quam multa sunt alia, ob quæ à nobis liberari desiderent haud pauci? hoc si inter moriendum cogitaveris, libentius discedes; cum ita tecum rem putaveris, Ex ea vita discedo, in qua ipsi ejusdem mecum participes, pro quibus tam multa exantlavi, supplicavi, procuravi, illi, inquam ipsi elatum me optant tanquam qui levamen forsan hinc aliquod sperent. cur ergo diutius istic moram trahere quis cupiat? nec propterea tamen minus illis propitius discedas, sed moris tui tenax, amicus, benevolus, mitis. quin rursus nec tanquam vitæ avulsus, sed, prout eis, quibus mortis felicitas quædam obtigit, animula à corpore leniter exsolvitur, talis & tua ab istis etiam esto discessio. eis enim te natura annexuit & conjunxit. at nunc disjungit. disjungor itaque tanquam à necessariis, non abstractus tamen, sed sponte discedens. nam & hoc ex eis est, quæ sunt secundum naturam.

37. Solenne tibi fit, in cuiusque (quoad ejus fieri potest) actione orani, apud te quære. *Istud iste quo fine facit?* à temet autem auspicare, teque primo loco scrutare.

38. Memento illud quod te velut fidiculis citat, esse intra

πίπτει ἄλλα ἐστὶ, δι' ἃ πολὺς ὁ ἀπαλλακτικῶν ἡμῶν τῶτο ἐν ἐννεύσῃς δόξουσιν ἴστων, καὶ εὐκαλῶπρον ἐξελεύσῃ, λογιζόμενος, ὅτι ταῦτα βίβη ἀπέρχομαι, ἐν ᾧ αὐτοὶ οἱ κρινῶνται, ὑπὲρ ὧν τὰ τοσαῦτα ἡγωνισάμην, ἡυξάμην, ἐφρόντισα, αὐτοὶ ἐκείνοι ἐθέλωσί με ὑπάγειν, ἄλλην πινάτοχον ἐκ τῶτα ρασιώνην ἐλπίζοντες. τί ἂν ἐν ἡς ἀντέχοιτο τ' ἐνλαῦθα μακροτέρως διαβριῆς; μὴ μὴ τοι διὰ τῶτο ἐλάττω εὐμενῆς αὐτοῖς ἀπιδί, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἔθος διασωζών, φίλος, καὶ εὖναι, καὶ ἰλεως, καὶ μὴ πάλιν ὡς δόξω πᾶν μένος· ἀλλ', ὡς περὶ τοῦ εὐθανάδεντος εὐκάλως τὸ ψυχάρητο δόξω σώματος ἐξέλπει, τοιαύτην ἔτ' ὅσο τῶτων δόξω χάρησιν δεῖ ἡμέας, καὶ γὰρ τῶτοις ἡ φύσις συνήψι, καὶ συνέκρινεν. ἀλλὰ νῦν διαλύει; διαλύομαι, ὡς δόξω οἰκείων μὲν, καὶ μὴν ἀνθελόμενοι, ἀλλ' ἀδιδάως· ἐν γὰρ ἔτ' ὅσο τ' κατὰ φύσιν.

λξ'. Εἴσιον ὅτι παντὸς, ὡς οἷόν τε, τῆ πρᾶσομένης ὑπὸ πινος, ὅτι ἡγεῖται κατὰ σαυτὸν, ἔπος τῶτο ὅτι τίνα φέρει; ἀρχὴ ὅσο σαυτῆ, ἔσται πρῶτον ἐξέταζε.

λη'. Μέμνησε, ὅτι τὸ νόστος παρῶν ἐστὶν ἐκείνο, τὸ ἐνδον

ἐγκει-

ἐγκεκρυμμένον· ὁ καὶ νοήτο-
ρεῖα, ἐκείνο ζῶν, ἐκείνο, εἰ δ' εἰ-
πῇ, ἀνθρώπος. μηδέποτε συμπε-
ριφαιλάζει το πρὸς ἐκείμνον ἀγ-
γῶδες, καὶ τὰ ὀργάνια ταῦτα τὰ
πρὸς ἐκείμνον. ὁμοία γὰρ ἐ-
στὶ σκεπάρνῳ. μόνον ὃ ἀσφύ-
ροντα, καὶ ὅτι πρὸς φύσιν. ἐ-
πεὶ τοι ἔμᾳλλον πὶ τῶν ὁ-
φελός ἐστι τῷ μορίῳ, χωρὶς τῷ κι-
νῆσης ὁ ἰσχύος αὐτὰ αἰτίας, ἢ
τῷ κερκίδος τῇ ὑφαστρίᾳ, καὶ τῷ
καλάμῳ. τῷ ἡράφοντι, καὶ τῷ
μαστῖγι τῷ ἡνίοχῳ.

te reconditum quiddam. illud
est suadela, illud vita, illud (si
fas dicere) homo est. nec cum il-
lo junctim contempleris uni-
quam circumjectum, vasis in-
star, conceptaculum hoc, & in-
strumenta hæc undique ex eo-
dem efficta. sunt enim ascæ si-
milis ista. hoc tantum interest,
quod agnata sint: siquidem
membrorum istorum, absque
forma quæ ea cieat sistatque,
non magis usus est, quam ra-
dii textrici, aut scriptori cala-
mi, aut aurigæ flagelli.

1 Hoc vult *Anonimus*, dogmata & opiniones cujusq; ἡγεμονίας recte posse
nuncupari, ut quæ plus possint ad impellendos in hanc vel illam partem a-
nimos, quam ἡγεμονία quævis. *Cassius*.

LIBER XI.

BIBΛION ια'.

1. **H**Æ sunt animæ ratione præditæ proprietates. se cernit, se fingit artatque, ut lubet, qualemque vult ipsa, facit: fructum, quem profert, ipsa carpit. cum arborum fructus, quodque istis in animalibus respondet, alij carpant. finem semper suum assequitur, ubicunque constiterit vitæ terminus. neque enim sic se habet, quo modo in saltando aut in fabulam agendo aliisque ejusmodi, in quibus, siquid incideris, actio tota fit mutata; sed in quacunque parte, & ubicunque deprehensa fuerit, quod præcessit plenum prorsus & perfectum sibi facit: ut dicere liceat, *Ego quæ mea sunt, omnia habeo*. adhæc mundum totum pervagatur, &, quod ambit hunc, vacuum, figuramque ejusdem contemplatur, & in ævi immensitatem se porrigit, &

α. **T**Α ἰδιαφλογικῆς ψυχῆς. ἐαυτῷ ὁρᾷ, ἐαυτὴν διαρθροῖ, ἐαυτὴν ὁποῖαν αὐτὴ βάλῃται ποιεῖ, τὸν καρπὸν ὃν φέρει αὐτὴ καρπῶται. (τὰς γὰρ τῶν φυτῶν καρπὸς, καὶ τὸ ἀνάλογον ὅτι τῶν ζώων, ἄλλοι καρπῶνται.) τὰ ἴδια τέλος τυγχάνει, ὅπως αὐτὸ τὸ βίον πέρας ὁπιοῦται. ἐχῶ ὡς ἐπὶ ὀρχήσεως ἔνδοξος ἔνδοξος ἔνδοξος ἔνδοξος γίνεσθαι ὅλην πράξιν, ἐάν τι ἐγκόψῃ· ἀλλ' ἐπὶ παντὸς μέρους, καὶ ὅπως αὐτὴ καταληφθῇ, πλήρης, ἔνδοξος εἰς ἐαυτὴν τὸ ὡς ἐπὶ ποιεῖ ὡς εἶπεν, ἐγὼ ἀπὸ χωρὶ ἐμὰ. ἐπὶ τῷ ὡς ἐπὶ ποιεῖται τὸ ὅλον κόσμον, καὶ τὸ ὡς αὐτὸν κενόν, καὶ τὸ ὡς αὐτὸν τῷ αἰῶνι, καὶ εἰς τὸ ἀπειραν τῷ αἰῶνι, ἔκτείνεταί, καὶ τὸ περιδικῆν

r. Vide ad l. 5. 13. *Aristoteles* apud *Eusebium* præpar. l. 15. ex Stoicorum sententia; καὶ τὸς εἰμαρμένους ἔνδοξους χρόνους ἐκπορεύεται τὸν σύμπαντα κόσμον. & ibid. ex eorundem mente *Nimeneius*, post ἀνάστασιν sive eversio-nem rerum ejusmodi ἀποκατάστασιν πάλιν γίνεσθαι, fieri denovo reformationem, sive re-stauracionem; quam & τὸν ὅλον καλοῦσιν αὐτὴν, καὶ ἐν αὐτῇ regenerationem ibidem *Eusebius* nuncupat. eodem vocabulo de re eadem, ut Stoicis familiari, usus est *Philo Jud.* de mund. immortal. *Gataker*.

δικλὺ παλιγγενεσίαν τῶν ὅλων ἐμπεριλαμβάνει, καὶ ἐβινοῖ, καὶ θεωρεῖ, ὅτι ἔδεν τεώτερον ὄντων οἱ μετ' ἡμᾶς, ἔδ' ἐπεριττότερον εἶδον οἱ παρ' ἡμῶν· ἀλλὰ τρώπον πινὰ ὁ πτωσαρκαυτέτης, εἰάν γ' ὅπουσιν ἔχῃ, πάντα τὰ γιγνόμενα, καὶ τὰ ἐσόμενα εἰώρακε κατὰ τὸ ὁμοειδές. ἴδιον δ' ἐλογικῆς ψυχῆς, καὶ τὸ φιλεῖν τὰς πλησίον, καὶ ἀλήθεια, καὶ αἰδώς, καὶ τὸ μηδὲν ἑαυτῆς προσποιεῖσθαι, ὅπερ ἴδιον καὶ νόμου· ἔτις ἄρ' ἔδεν διέλογεσκε λόγος ὁρθός, καὶ λόγος δικαιοσύνης.

β'. Ωδῆς ὁπιπεπῆς, καὶ ὀρχήσεως, καὶ παγκρατίας καὶ φρονήσεως, εἰάν τ' μὲν ἐμμελῆ φωνῶν καὶ αμερίσσης εἰς ἕκαστον τ' φθόγῳ, καὶ κατ' ἓνα πύθῃ σαυτῆ, εἰ τέττα ἥτων εἰ· Διατραπήσῃ γάρ. ἐπὶ δ' ὀρχήσεως τὸ ἀνάλογον ποιήσας κατ' ἕκαστον κίνησιν ἢ χέισιν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῇ παγκρατίᾳ. ὅλως ἂν χωρὶς ἀρετῆς καὶ τ' αὐτῆς ἀρετῆς, μέμνησθαι ἐπὶ τὰ κατὰ μέτρον τρέχειν, καὶ τῇ Διατρέσει αὐτῶν εἰς καταφρόνησιν ἵεναι· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τὴν βίον ὅλων μεταφέρει.

universi per intervalla certa renovationem comprehendit & confiderat; videtque *simul*, quod nihil novi visuri sint posteri nostri, sicut nec amplius quicquam viderunt antecessores nostri: sed ita fit quodammodo, ut quadraginta annos qui egerit, mentem modo aliquam habuerit, & res gestas animadverterit, ex uniformitatis ratione, & præterita omnia & futura viderit. propria sunt animæ rationalis & ista; proximos diligere, veracem & verecundam esse, nihil sibi præferre, quod & legis est proprium: ita inter rectam rationem & iustitiæ rationem nihil interest.

2. Cantilenam jucundam, saltationem, pancratium contemnes, si voce concinna in sonos singulos divisa de his sigillatim te percontatus fueris, *Num istud me victum habet?* erubesces enim id fateri. de saltationis motibus gestibusque singulis, de pancratio itidem, si gemina feceris, futurum est ut pari modo adversus hæc afficiaris, itaque virtute sola excepta & virtutis actionibus, in reliquis omnibus ad particulas seorsim consideratas recurrere memento, ut ab harum disjunctione res ipsas contemptum eas. hoc autem ipsum & ad vitam totam transferas.

3. Qualis est anima ea, quæ parata est jam statim, si oportuerit, è corpore emigrare, & vel exstingui, vel dispergi, vel permanere? ita paratum dico, ut à judicio peculiari promptitudo hæc profluat, non ab obstinatione mera, pro Christianorum more: ut mortem o-
beas considerate, compositæ, citra tumultum, quo & aliis idem suadere possis.

4. Nunquid feci, quod in commune conducatur? beneficium hoc ipso accepi. hoc tibi semper succurrat: nec definas unquam.

5. Quam artem profiteris? bene vivendi. hoc quo modo melius fit, quam documentorum ope, quorum alia sint de universi natura, alia de hominis conditione propria.

6. Primo tragœdiæ investæ

γ. Οἷα εἰσὶν ἡ ψυχὴ ἡ ἐκτο-
μῶν, εἰὰν ἤδη δόλουθῆναι δέη
ἔ σώματ' ὅ, ἔπει σθεδῆναι
ἡ σκεδαδιῶναι, ἡ συμμῆναι;
τὸ ἔτιμον τῆτο, ἵνα δὸτ' ἰδι-
κῆς κρίσεως ἐρχηται, μὴ κατὰ
ψιλῶν ὁ παράταξιν, ὡς οἱ
Χριστιανοὶ, ἀλλὰ λελογισμένως
καὶ σεμνῶς, καὶ ὥς καὶ ἄλλων πει-
σται, ἀτραγῶδως.

δ. Πεποίηκά τι κοινῶνικῶς;
ἐκὲν ὠφέλημα τῆτο ἵνα αἰ
πρόχειρον ἀπαντᾷ καὶ μηδ' αὐτὸ
παύσ.

ε. Τίς σε ἡ τέχνη; ἀγαθὸν
εἶναι. τῆτο ἵπῳ καλῶς γίνε',
ἡ ὅκ' ἰεωρημάτων, τῷ μὲν πᾶσι
καὶ ὅλῃ φύσεως, τῷ δὲ πᾶσι
δὲ αὐτῶν κατεσκευῆς;

ς. Πρῶτον αἱ τραγῶδιαι πα-
ρήχθησιν

1 Malim, ἡ ἔτιμος, εἰὰν ἤδη δέη, ἀπολυθῆναι &c. vel ἡ ἔτιμος, εἰὰν δέη, ἡ δὲ
δόλουθῆναι &c. ut ἔτιμος ad δόλουθῆναι saltem, vel etiam ad ἡ δὲ δόλουθῆναι,
referatur. *Gaisak.* 2 Περὶ τῆς πόλεως ἐμπειρώσεως. *Suid.* Estque iste vo-
cabuli usus frequentissimus. Verum hic, pro obstinatione prout & *Xyland.*
optime vertit, singulariter à Marco usurpatum. sic etiam supra l. 8. 48. καὶ
ἐλογος παρρωσιῆται. *Gaisak.* 3 Obstinationem meram judicio inanem in per-
pessionibus suis, Christianis affingit Marcus; quemadmodum eisdem, sed
Galileorum nomine designatis, *amentiam*, animique obstinationem usu solo ac-
quisitam, [*Arrian. in Epictet.* & *Plinius min. l. 10. ep. 97.* etiam si Christianos
crimine omni immanes prorsus pronunciet; tamen non dubitandum, inquit,
qualicumque esset quod fateretur, perveraciam certe & inflexibilem obstinationem
debere puniri. fuerunt alii similis amentiae &c. Vide & *Tertullian. Apolog. c.*
27. ad nation. l. 1. c. 17. & alibi. Ita cum nihil aliud, Christianis quod
obicere poterant haberent, obstinationem & amentiam objiciebant. Non est au-
tem vero ablimile, quod *Cassiodorus* autumat, respexisse Marcum ad fervorem
sui temporis Christianorum, qui tanta animi aviditate sese ad quaestiones
& supplicia offerebant & ingerebant. Verum *Clemens Strom. l. 4.* negat
id fuisse è disciplina Christiana. τῆτος, inquit, ἐλάγει αὐτὸς ἀμαρτύρους λέγον-
ται, καὶ ὁ μὲν καλῶς ποιεῖται. θανάτου δὲ ἰσχυρῶς ἐπιδίδωσιν καὶ, &c. *Gaisak.*

ρήχθησαν ὑπομνησικαὶ τῇ συμ-
 βασινῶν, καὶ ὅτι ταῦτα ἔγω πε-
 φυκε γίνεσθαι, ἔστι οἷς ἐπὶ τῇ σκη-
 νῇ ψυχαγωγῆσθε, τὰ τοῖς μὴ
 ἀχθεσθε ὅτι τῇ μείζονος σκηνῇ.
 ὁρᾷτε γὰρ, ὅτι ἔγω δεῖ πάντα πε-
 ραίνεσθαι, καὶ ὅτι φέρεσιν αὐτὰ καὶ
 οἱ κεκραγότες, ἰὼ Κιθαριῶν. Ἐ-
 λέγεται δὲ πᾶσι πᾶσι τῇ πᾶσι δρά-
 ματα ποιῶν χρησίμως. οἷον
 ἐστὶν ὁκνεῖν μάλιστ'.

² Εἰ δὲ ἐμελήθην ἐκ θεῶν ἔ-
 παῖδ' ἐμῶν, ἐχθ' λόγον καὶ
 τῷ.

Καὶ πάλιν,

³ Τοῖς πράγμασιν γὰρ ἐχθ' ἔ-
 θυμῶν. --- Καί,

⁴ Βίβ' φερίζειν, ὥστε κάρπι-
 μον εἶχεν.

Ἐοῦσι τοιαῦτα. ἡ μετὰ τῇ τρά-
 γωδιαν ἡ ἀρχαία καὶ μετὰ πα-
 ρήχθη, παιδαγωγικὴν παρρη-
 σίαν εἶχεν, καὶ τῇ ἀντιφάσις ἐκ ἀ-
 χρήτως δὲ αὐτῆς τῇ εὐθυρήμο-
 σιῶς ὑπομιμνήσκουσι πρὸς
 οἷον π. καὶ Διογενὲς ταῦτα περὶ
 λαμβάνει. μετὰ ταῦτα τίς ἡ με-

sunt quæ casuum & eventuum
 homines commonefacient, quo
 & ista sic fieri nata moneren-
 tur; nec quibus in scena oble-
 ctarentur, ea in scena majori,
 gravatim sustinerent: cum vi-
 derint non posse hæc aliter
 transigi, & quod perferant
 ea etiam illi qui exclamant,
Eheu, Citharon. & revera di-
 cuntur à dramaticis poetis u-
 tiliter nonnulla. quale illud est
 imprimis;

*Si me meosque liberos Dii
 negligunt, Hujus etiam con-
 stat ratio.*

Et rursus,

*Nam neutiquam hominem rebus
 irasci decet. Et.*

*Spicas velut frugiferas, sic vi-
 tam meti.*

& cætera quæ sunt ejusmodi
 tragoediæ successit vetus co-
 mœdia, quæ libertate magistra-
 li instructa, nec obliqua sed di-
 lecta oratione usâ, fastum deji-
 cere non inepte satagebat: quo
 fine & Diogenes ex his quæ-
 dam adhibuit. considera & quæ
 deinceps fuerit media comœdia,
 &

¹ *Oedipodis* verba sunt ex *Sophoclis Oedipo Rege*. Hoc vult *Marcus*, vel istius-
 modi perpeti reges & tyrannos, non plebejos duntaxat; immo illos ipsos
 multo magis. Vel (quod potius opinor) eos quoque qui cum indignatio-
 ne animi ejulationeque ea ferunt, perferre tamen nihilominus, necessitate
 cogente, ad quæ tantopere indignantur. *Citharon* autem *Bæotie* mons
Oedipo exposito, *Pemtheo* discerpto, aliisque id genus facinoribus illustris,
 an infamis. *Gatake*. ² Vide ad l. 7. c. 41. ³ Vide ad l. 7. 38. ⁴ *Bios* le-
 gendum ut l. 7. 40. ubi vide. ⁵ Comœdia vetus eo usque perduravit,
 donec *Lysander Athenis* rerum esset potitus: Media ad *Alexandri Magni*
 tempora pertigit: Nova etiamdum locum obtinet. *Dacier*. Vide etiam
Scaliger. Poet. l. 1. c. 7. & *Dacier*. in *Horat.* de Art. Poet. v. 281. &c.

¹ Legit

& quorsum tandem introducta sit nova, quæ in mimicum artificium paulatim defluxit. (nam & ab istis utilia dici nonnulla, nemo est qui nesciat.) sed & quo spectet totum hoc poësis hujusmodi & fabularum agendi institutum.

7. Quam liquido compertum habes, nullum aliud vitæ institutum ad philosophandum magis esse idoneum, quam hoc in quo jam versaris?

ση κωμωδία, καὶ λοιπὴν ἡ νέα
 πρὸς τί ποτε παρείληπται, ἢ
 καὶ ὀλίγον ἐπὶ τῇ μιμήσεως
 φιλοτεχνίαν ὑπερῶν, ἐπίσησον.
 ὅτι μὲν γὰρ λέγει, καὶ ὑπὸ τῶν
 πᾶσι χρήσιμα, καὶ ἀγνοεῖται, ἀλλὰ
 ἢ ὅλη ἐπιβολὴ τῆς τοιαύτης
 ποιήσεως καὶ δραματικῆς πρὸς
 τίνα ποτε σκοπὸν ἀπεβλέπε.

Ζ'. Πῶς ἐναργὲς πρὸς τὴν
 τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ βίῃ ὑποθεσιν
 εἰς τὸ φιλοσοφεῖν ἕτως ἐπιτή-
 δεον, ὡς ταύτῃ ἐν ἡμῶν
 τυγχάνεις;

ἢ. Κλαύδιος

1 Legit *Gataker*. 2 In Comœdia quidem tum *Veteri*, tum *Media* nihil inerat Mimici. Ita enim nec in Personis, nec in Rebus ipsis ficti quid in se admisit. Nominibus quidem confictis usa est, & Civium præstantiorum Mores exhibuit populo spectandos; sed has extra Conditiones, à veritate vel latum unguem deflectere religio erat. *Nova* autem eadem premere vestigia dedignata, & plus sibi rata licuisse, de Veritate parum sollicita, & Nomina & Materiam de integro effinxit sibi. jure igitur in Mimicum hæc delapsa artificium perhibetur, cum non sit jam Vitæ communis Narratio, sed velut Umbra quædam & Species tantum. *Dacier*. 3 *Veteri* & *Media* finem nunquam fuisse utilem haud diffitetur; cum istius generis Comœdiæ moribus emendandis prodesse maxime; *Nova* non itidem; utpote quæ populo non tam corrigendo, quam oblectando, & inani ducendo specie (*Antonino* Judice) studeat. Sed & illud ut animo advertat monendus est Lector, Comœdiam nec *Veterem* nec *Mediam* absolute & per se laudari, sed tantum eum *Novis* comparatas. Nec enim *Marci* aut Ingenio convenit, aut Disciplinæ, hominum ut vitia proferantur palam, & Spectantibus ludio jocoque fiant; Quod & Divinis & humanis legibus adeo repugnare, ut nihil supra, Nostrium minime omnium sefellit. Id utique tibi dedit negotij, *Novam* ut ostenderet Comœdiam culpæ haud minus, imo multo magis obnoxiam quam *Vetustiora*. Dramatis exempla, quæ tamen ut Theatro indigna, *Ætas* præfens amandaverat. Quin & ipsam etiam Tragediam longe est ut ab omni eximat censura; siquidem *Marcus*, affectibus modum poni, parum videbatur, nisi & cum Stoicis, eliminandos eos evellendisque pectoribus humanis, vel (quod eodem fere recidit) otiosos omnino & inertes esse debere decerneret. Quæ huc faciunt plura Lectori occurrant, inter Animadversiones in *Aristotelis* de Poësi Libellum. *Dacier*. 4 Forfan nullum certum vitæ institutum designatum hic vult *Marcus*; sed hoc monitum duntaxat, statum præsentem, quicumque tandem is sit, esse cuique ad philosophiæ vel studium, vel exercitiæ eidem maxime idoneum. *Gataker*. I Rustico-

ἡ. κλάδῳ τῷ προσεχῶς
 κλάδῳ ἀποκερῆς, ἔθις αὐτῶν
 μὴ καὶ τῷ ὅλῳ φυτῷ ἀποκερῆ-
 θαι. ἔτω δὲ καὶ ἄνθρωπος, ἐ-
 νὸς ἀνθρώπου ἀποκερῆς, ὅλης
 τῆς κωνίας ἀποπεπλωκε. κλά-
 δον μὲν ἐν ἄλλῳ ἀποκερῆς ἄν-
 θρώπου ἢ αὐτὸς ἐαυτὸν τῷ πλη-
 σίον χωρίζει, μισήσας καὶ ἀπο-
 τραφεῖς. ἀγνοεῖ ὅτι καὶ τῷ ὅλῳ
 πολιτεύματι ἅμα ἀποτί-
 ληκεν ἐαυτὸν. πλὴν ἐκείνῳ γε
 δῶρον τῷ συνησπόμενῳ τῷ κοι-
 νωνίᾳ Διός. ἔχει γὰρ πάλιν ἡ-
 μῖν συμφυῶν τῷ προσεχῶς, καὶ
 πάλιν τῷ ὅλῳ συμπληρωτικῶς
 γίνεσθαι. πλεονάκεις μὲν τοι γι-
 νόμῳ τὸ κατὰ τὴν αὐτὴν διαί-
 ρεσιν, δυσπῶτον ἔστιν ἀποκαθί-
 σαι τὸν προσχωρῶν πῖν. ὅλως τε
 ἔχῃ ὁμοίους ὁ κλάδος ὁ ἀπὸ ἀρ-
 χῆς συμβλασθήσας, καὶ σύμπνης
 συμμένσας, τῷ μετὰ τὴν ἀπο-
 κοπὴν αὐτῆς ἐγκεντρῶδέν τι.
 ὅ, τί ποτε λέγουσι οἱ φυτοερ-
 γοί, ὁμοθαμνῆν μὲν, μὴ ὁμο-
 δογματῆν δέ.

θ'. Οἱ ἐπιστέμνους προεῖναι τοι
 κατὰ τὸ ὀρθὸν λόγον, ὥστερ' ἀπὸ τῆς
 ὑμῶν πράξεως ἀποσπῆσαι σε
 ἔστιν ἐννοεῖν, ἔστω μὲν τῷ προσ-

8. Ramus à ramo, cui proxi-
 me adhæsit, abscissus, non potest
 non à stirpe tota abscindi. ad
 eundem modum ergo & homo
 ab homine quovis rescissus, com-
 munitate tota excidit. porro ra-
 mum alius abscindit; homo ve-
 ro se ipse à proximo suo sepa-
 rat, dum eum odit & averfa-
 tur: nec advertit interim, quod
 una semet à societate civili to-
 ta absciderit. veruntamen hoc
 à societatis hujusce conditore
 Jove indultum sibi habet, quod
 ei liceat denuo coalescere, cui
 prius adhæserat, & ad universi
 complementum locum recupe-
 rare suum. quanquam hoc fre-
 quentius si fiat, dissociatio isti-
 usmodi & difficilior refarcitur,
 & restitutio ægre procedere con-
 suevit. omnino denique non pa-
 riter se habent furculi duo, quo-
 rum alter à prima germinatione
 cohæsit, & cum stirpe reliqua
 constanter quasi conspiravit;
 alter post abscissionem insertus
 est: quem plantarum cultores di-
 cere solent *confruticari* quidem,
 sed non *configurari*.

9. Qui ad rationis rectæ nor-
 mam progredienti obstat tibi,
 sicut à recte agendo avertere te
 nequeunt, ita nec benevolunt
 erga

1 Rusticorum dictum vulgare, sed depravatum, opinor. quid enim ὁμοδογματῆν fuerit ad plantas translatum? *Βούτις* suspicatur posse ὁμοαυτῆν, vel ὁμοκαθῆν legi. *Salmasius* ὁμοδογματῆν mavult. Ego nihil scripturam vulgatam propius comminisci possum, quam ὁμοδογματῆν, ut sit, *pariter fru-
 ticari, sed non configurari*; non figuram speciemque eandem cum ramis re-
 liquis obtinere. *Γαῖα*.

erga illos affectum excutiant tibi. sed ad utrumque horum tenas te, ut & in judicio actioneque constanti persistas, & in mansuetudine erga illos, qui vel impedire te conantur, vel alio modo quopiam molesti tibi sunt. etenim tam hoc imbecillis est animi, succensere istis, quam ab actione desistere, & consternatum succumbere. uterque enim ex æquo stationis desertæ reus est, & qui metu percussus, & qui natura cognatum sibi atque amicum fuerit averfatus.

10. Nulla natura arte inferior est. naturam enim imitantur artes. hoc si datur, sequitur, naturam eam quæ est consummatissima, cæteraſq; omnes in se complectitur, artificis solertix neutiquam concedere. atqui in artibus omnibus deteriora quæque præstantiorum gratia fiunt; à communi ergo natura hoc idem fit. atque hinc sane justitia oritur: ab hac vero reliquæ nascuntur virtutes. neque enim quod est justum æquumque servabitur, si vel ad res medias anxie feramur, vel deceptu faciles & temerarii & inconstantes fuerimus.

11. Si, quarum persecutio &

αὐτὰς εὐμυρίας ἐκκρέτεται· ἀλλὰ φύλαστέαυτον ἐπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως, μὴ μόνον ὅτι τ' εὐσεβὲς κρίσεως καὶ πράξεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τ' πρὸς ἑς κωλύειν ἐπιχειρῶντας, ἢ ἄλλως δυσχεραίνοντας προσότη. καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀδελφεῖς, τὸ χαλεπαίνειν αὐτοῖς, ὥσπερ τὸ δραπετῆσαι τῆς πράξεως, καὶ ἐνδύναμι κατὰ πωλαίνετα· ἀμφοτέροι γὰρ ὅτι τ' αὐτοῖς λιποτάκται, ὁ μὲν ὑποτρέσας, ὁ δ' ἀλλοτριωθεὶς πρὸς τὴ φύσιν (ὕλην, καὶ φίλον.

1. Οὐκ ἔστι χεῖρων ἐδεμία φύσις τέχνης· καὶ γὰρ αἱ τέχναι τὰς φύσεις μιμνῆνται· εἰ δ' ἐπὶ τῇ πιασὼν τ' ἄλλων τελειωτάτη ἐπεριληπτικωτάτη φύσις, ὅτε καὶ ἀνὰ δόξα λαμβάνεται τὴ τέχνην εὐμηχανίας· πᾶσαι δὲ καὶ τέχναι τὴ κερτῆσιν ἐνεκεν τὰ χεῖρα ποιῶσιν· ἕκαστη καὶ ἡ κοινὴ φύσις· ὅτε δὲ ἐνθεν μὲν γένεσις δικαιοσύνης, ὅτε δὲ τούτης αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ ὑφίστανται· καὶ γὰρ τηρηθήσεται τὸ δίκαιον, εἰ ἢ τὸ 3 Διὰ φερώμεθα πρὸς τὰ μέσση, ἢ εὐεχάπαται καὶ πρὸς τὴν μετὰ τῶν πτωχῶν ὥρμη.

1α. Εἰ ἐκ ἐρχεται ἐπὶ σε τὰ πράγ-

1 Hoc enim jus fasque exigere videtur, ut præstantioribus deteriora inserviant. Vide Aristot. polit. l. 1. Gatak. Sed & Dionys. Halicarn. p. 5. Edit. Oxon. φύσις γὰρ δὴ νόμος ἀπαισι κοινός, ἐν ᾧ οἱ καταλύσει χρόνος, ἀρχὴν αἰετ' ἔστιν ἡ τὸς κερτῆσιν. de hac autem re vide Puffendorf de jure natur. & gent. l. 3 c. 2. 2 Sic Aristot. Ethic. Nichom. l. 5. παρρησιαζομένη φαμεν, ἐν δὲ δικαιοσύνην ὁπλίζουσαν πρὸς ἀρετὴν. Gatak. 3 Vide ad l. 9. 27.

1 Ita

πράγματα, ὧν αἱ διαίσεις καὶ
Φυγαὶ θεωρεῖσθαι σε, ἀλλὰ τρε-
πον πῶς αὐτὸς ἐπ' ἐκείνην ἔρχη·
τὸ γὰρ κρίμα τὸ περὶ αὐτῶν, ἡσυ-
χαζέτω, καὶ κείνη μὲν ἀτρε-
μῆντα, καὶ ἔτι δῶκαν ἔτι Φεύ-
γων ὁφθῆσθαι.

10. Σφαῖρα ψυχῆς αὐ-
τοειδής, ὅταν μὴτε σκτενῇ
ἐπὶ τι, μὴτε ἴσω σωτρεύῃ, μὴ-
τε συνιζάνῃ, ἀλλὰ φωτὶ λάμ-
πηται, ὡς τὴν ἀληθεῖαν ὁρᾷ τῶν
πάντων, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ.

11. Καταφρονήσας μὲς τίς;
ὄψεται. ἐγὼ δ' ὄψομαι ἵνα μὴ-
τε καταφρονήσεως ἄξιον πρᾶσ-
σων, ἢ λέγων εὐρίσκωμαι. μι-
σήσας; ὄψεται. ἀλλὰ ἐγὼ εὐ-
μυῆς καὶ εὐνίας παντὶ, καὶ τῷ
αὐτῷ ἐπιμενὸς τὸ παρόρῳ μόνον
δεῖξαι, ὥς οὐκ οὐκιδιστικῶς, ἐδὲ ὡς
καταπιδεικνύμενος ὅτι ἀνέχο-
μαι, ἀλλὰ γνησίως καὶ χρήτως,
διότι ὁ Φωκίων σκεῖται, εἰ γὰρ
μὴ ὥστε πεποιθεῖτο. τὰ ἴσα γὰρ δὲ
ποιεῖται εἶναι, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἐλέ-
πεσθαι ἀνθρώπων πρὸς μηδὲν ἀ-
γοικτικῶς ἀλατβεῖ μόνον, μη-
δὲ δεινοπαθεῖν. τί γὰρ οὐ κα-
κὸν, εἰ αὐτὸς νῦν 4 ποιεῖ τὸ ἐπὶ

fuga perturbat te, res eæ ad te
non accedunt, sed ad illas ipse
quodammodo accedis, cum ip-
sæ interim immoræ maneant;
judicium proinde tuum de eis
quiescat, easque nec prosequer-
is amplius, nec fugies.

12. Uniformis prorsus est a-
nimæ sphaera, cum nec ad ex-
terius quicquam se extendit, nec
cum eodem ullo intus concur-
rit, nec confidit & comprimi-
tur, sed lumine illo illustratur,
quo veritatem, tum rerum om-
nium cæterarum, tum & in ipsa
sitam cernit.

13. Contemnit me quisquam?
ipse viderit. ego mihi cavebo,
nequid contemptu dignum vel
egisse vel dixisse deprehendar.
odit me quisquam? ipse viderit.
at ego mitis esse ac benevolus
cuique pergam; & huic etiam
ipsi, errorem ostendere prom-
ptus; neque id contumeliose, ne-
que ut qui patientiam osten-
tare cupiam, sed ingenue, be-
nigne, quo modo Phocion ille;
nisi si simulare agebat. interius
enim ita affectum esse oportet,
ut ipsi Dii videant, hominem
esse te, qui nihil quicquam in-
digne ægreve ferat. quid enim
tibi mali contigerit, modo quod
naturæ tuæ conveniat, id ipse
facias

1 Ista post seculum interferenda autumno: quo dictionis series felicius ac fa-
cilius fluat. *Gatah.* 2 Legit *Gatah.* αὐτῇ. 3 *Valer. Max.* 1. 3. c. 8. *Placidi* &
misericordes, & liberales, omnique suavitatis temperati mores *Phocionis*, quos opti-
me profecto consensus omnium bonitatis cognomine decorandos censuit: bonitatis
autem hujus specimina videas apud *Phalarium* in *Phocion.* in *Præcept. polit.*
& in *Apolonhæg.* 4 Assentior *Casaubono* πῶς ἐστιν. *Gatah.* 5 Est illud
forsitan inducendum fuerit. *Gatah.*

facias? annon amplecteris, quod universi naturæ nunc est tempestivum, cum homo sis ad hoc compositus positusque, ut id fieri, quocunque tandem modo, velis, quod in commune conducatur?

14. Qui se invicem contemnant, iidem & sibi invicem assentantur: quique se invicem transcendere cupiunt, sibi invicem se submitunt.

15. Quam putidus & infincerus est, qui dicit, *Ego simpliciter tecum agere statui*. quid facis, mi homo? quid prædicere opus est? res ipsa appareat. fronti inscriptam statim oportuit vocem hanc, in oculis ipsis relucere statim, *quomodo animus se habeat*: sicut in amantis oculo cuncta statim dignoscit amans, talem plane virum simplicem bonumque oportet esse, qualis is qui hircum olet; ut qui astiterit, simulac accesserit, velit nolit ipse, protinus persentiscat. simplicitatis vero affectatio tortuosa est. amicitia lupina nihil est foedius. hoc omnium

τῇ φύσει σε οἰκῶν; ἔδὲχθ' τὸ νῦν τῇ τῶν ὅλων φύσει εὐκαιρὸν, ἀνθρωπίνῳ πεποιημένῳ πρὸς τὸ γίνεσθαι δι' οὗτου δὴ τὸ κοινῇ συμφέρον;

14'. Ἀλλήλων καταφρονεῖντες, ἀλλήλοις ἀρεσκέοντες, καὶ ἀλλήλων ὑπερέχον θέλοντες, ἀλλήλοις ὑποκατακλίνονται.

15'. Ὡς σοι πρὸς ἐκείνῳ, ὁ λέγων, ἐγὼ περιήρημαι ἀπλῶς σοι προσφέρομαι; τί ποιεῖς ἀνθρώπῳ; τὰ πρὸς δὲ ἐπὶ ἐπὶ λέγειν. αὐτὸ φανήσεται. ἐπὶ τῷ μετώπῳ γεγράφθαι ἐφ' ἑαυτοῦ εὐθὺς ἡ φωνή. 2 τοῦτον ἔχει, εὐθὺς ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔχει, ὡς τὸ ἐρασῶν ἐπὶ τῷ βλέμματι πάντα εὐθὺς γνωρίζῃ ὁ ἐρώμενος. τοῦτον ὅλως δὲ τὸ ἀπλὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, οἷον γράσσανα, ἵνα ὁ ὡς ἔρασας, ὅμα τῷ προσελθεῖν, θελῇ καὶ θελῇ, αἰδῶν. 3 Ἰππότηδευσις ἢ ἀπλότης 4 σκαλμη ἐστίν. ἔδ' ἐν ἐπὶ αἰχλὸν 4 λυκοφιλίας. πάντων

μα-
1 Αὐτὸν λέγει debere suspicatur *Gatak*. 2 Forſan, ὁποῖον ἔχει, εὐθὺς ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔχει, *quomodo se habes, statim in oculis exſtat*. vel, τοῦτον ἔχει; εὐθὺς δὲ. *ita se habes? in oculis dicit*. Forſan autem, τοῦτον ἔχειν, ſive εἶναι, αἰδῶν δὲ. *talem eſſe, ſive ſic affectum eſſe, in oculis ſe ſtatim prodiit*. *Gatak*. 3 Cum *Salmaſio* legit *Gatak* σκαμνὸν ἰστί. Σαμνὸν, autem, διαſκευαμένη *Suid*. Verum receptam lectionem σκαλμη retinet *Casaub.* quod ex *Heſych.* & *Pollex.* gladiolum aut pugionem interpretatur. *Antoniniſm* autem ſimulationem ſimplicitatis pugionem vocaſſe putat, morem illorum reſpicientem, qui inſidias aliis molientes pugionem circumferebant. 4 Quid ſit *λυκοφιλία* explicat *Eufſath.* ad *II.* κ'. *Λυκοφιλίας, ἐπὶ τῷ ὑπόπτῳ, ὑπὸ κλέος, λυκοφιλίας & ἀπομανησίας* conjunxit etiam *Plato*. Alluditur hoc vocabulo ad fabulam de induciis ſive ſœderibus, quæ cum ovibus lupi aliquando iniire volebant, canibus gregis caſtrodibus obſidum

μάλις τε τῷ Φεῦγε. ὁ ἀγαθὸς, καὶ ἀπλῆς, ἔστι εὐμενὴς ἐν τοῖς ὁμμασὶν ἔχουσιν ταῦτα, καὶ ἐλάνθανει.

15. Καλλις δὲ ἡ ζῆν, δύναμις αὐτὴ ἐν τῇ ψυχῇ, εὐὴν πρὸς τὰ ἀδιάφορα ἀδιαφορῇ ἀδιαφορήσῃ ἢ εὐὴν ἑκάστων αὐτῶν θεωρῇ διηρημένως καὶ ὁλικῶς. καὶ μεμνημένῃ, ὅτι ἔστιν αὐτῶν ὑπόληψιν περὶ αὐτῶν ἡμῶν ἐμποιεῖ, ὅθεν ἔρχεται ἐφ' ἡμᾶς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀντρεμῆς ἡμῶν ἢ ἐστὶν μὴ οἱ τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις χυνηνόντες, καὶ οἷον γράφοντες ἑαυτοῖς· ἔχον μὲν μὴ γράφειν, ἔχον ἢ καὶ πᾶς λάβη, εὐθὺς ἐξαλείφει. ὅτι ὁλόγως χρόνος ἔστιν ἡ τοιαύτη προσωχῇ, καὶ λοιπὸν πεπαύσῃ ὁ βίος. τί μὲν οὖν δύσκολον καλῶς ἔχει ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶ, χαῖρε αὐτοῖς, ἔστι δὲ ῥῶδια ἔστι σοι· εἰ δὲ πρὸς φύσιν, ζῆται τί ἐστὶ σοι κατὰ τὴν φύσιν. ἔστι δὲ τῷ πᾶσι πεῦδε, καὶ ἂν ὁδὸν ἢ πᾶσι πᾶσι γινώμη τὸ ἴδιον ἀγαθὸν ζητῇ.

16. Πόθεν ἐλήλυθεν ἑκάστων, ἔστι τίνων ἑκάστων ὑποκειμένων, καὶ εἰς τί μεταβάλλει, ἔστι οἷον ἔστιν μεταβάλλον, καὶ ὡς ὁδὸν καὶ πείσεται.

maxime fugias. vir bonus, simplex, benevolus ita in oculis gerit hæc, ut neutiquam lateat.

16. Optime vivendi facultas hæc est in anima sita, si adversus res indifferentes indifferenter se habeat. indifferenter autem se habebit, si divisim & integre earum unamquamque consideraverit, simulque recordatus fuerit, quod nihil horum cogere nos potest, ut hoc vel illud de ipso opinemur; nec accedit ad nos, sed quiescit; nos autem sumus qui judicia de his proferimus atque nobis ipsis inscribimus, cum nec inscribere in nobis situm sit, & si clanculum irrepserint, statim obliterare: quodque ad breve admodum tempus opus futurum est cautela hac; tum vita terminabitur. ecquid est autem in his difficile? siquidem enim naturæ congrua sunt, eis oblecta te, & facilia futura sunt. si præter naturam, investiga, quid sit naturæ tuæ congruum, & ad hoc te accinge, etiam si minus gloriosum sit. venia enim cuique habenda est, qui bonum suum sectatur.

17. Cogita tecum, unde prodierit unumquodque, & ex quibus consistat, & in quid mutet, & ubi mutaverit, quare futurum sit, & quod mutando mali nil patitur.

18 De

oblidum loco sibi traditis, quorum loco sc. catulos suos ipsi darent, quo liberius deinceps grassarentur in greges. *Gaiak.* 1 Forſan, διαζῆν. est enim novi argumenti exordium. *Gaiak.* 2 Forſan, ἐπι. *Gaiak.*

18. *De eis qui adversus te delinquent cogita*: Primo, quam relationem ad illos habeas. quodque alteri alterius causa nati sumus. tu autem speciali quadam ratione etiam illis praefectus, ut gregi aries, armento taurus. quin & altius rem repete: vel atomos *obtinere*, vel naturam universa disponere. hoc si est, deteriora constat praestantiorum causa esse condita, praestantiora sui invicem.

Secundo *cogita*, quales sint ad mensam, in lectulo, alibi. praefertim vero, quas à decretis intus sitis necessitates perpetiantur: quantaque cum prudentiae opinione haec ipsa, in quibus *delinquent*, agant.

Tertio, quod, si haec recte faciunt, ægre ferre non oportet: sin minus, nolentes utique & nescientes *agunt*. omnis etenim anima, prout veritate privatur invita, sic etiam erga quemque pro dignitate cujusque gerendi se peritia. itaque injustos, ingratos, avaros, vicinis injurios dici se non sustinent.

Quarto, quod & ipse multa peccas, & alius ejusmodi es pla-

μή. ¹ [καὶ] πρῶτον, τίς ἡ πρὸς αὐτὸς μοι σχέσις. καὶ ὅτι ἀλλήλων ἐνεκεν γέγοναμεν. καὶ κατ' ἕτερον λόγον, πρὸς ἑαυτῶν γέγονα, ὡς κρῶς πίμνης, ἢ ταῦρ ἀγέλης. ἀνωθεν δὲ ἐπιθί, διὰ τῶ, εἰ μὴ ἄπμοι, φύσις ἡ πρὸ ὅλα διοικῶσι. εἰ τῶ, πρὸ χεῖρονα τῶν κρείττωνων ἐνεκεν ταῦτα δὲ ἀλλήλων.

Δεύτερον δ', ὁποῖοί τινες εἰσιν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ, ἐν τῷ κλινάρι, πάλλα. μάλιστ' ὅτι, οἷας ἀνάγκας δογμάτων κειμήσιας ἔχουσιν. Ἐ αὐτὰ δ' ταῦτα μετ' οἷς τύφῃ ποῖσι.

Τρίτον, ὅτι εἰ μὲν ὀρθῶς λαῶντα ποῖσιν, καὶ δεῖ δυσχεραίνειν. εἰ δὲ ἐκ ὀρθῶς, ² δηλονότι ἀκοντες καὶ ἀγνοῦντες. πᾶσαι γὰρ ψυχὴ ἀκῶσαι ἐρέται, ὡς περ τῶ ἀληθῶς. ἔτι καὶ τῶ κατ' ἀξίαν ἐκάστω πρὸς φεραδί. ἀχθῆναι γὰρ ἀκῶντες ἄδικοι, καὶ ἀγνώμονες, καὶ πλεονέκται, καὶ κατὰ πάλ' ἀμαρτητικοὶ περὶ τὰς πλησίον.

Τέταρτον, ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ἀμαρτάνεις, καὶ ³ ἀλλὰ

τις δὲ

¹ καὶ illud περιλεον videtur. Proponit varias considerationes, quibus animi impetus, ad offensionem & iracundiam in injuriis illatis proclivis, reprimatur, & in affectione placida & tranquilla contineatur. eas a libi saepe prius inculcatas, hoc loco simul uno quasi fasciculo comprehensas, veluti per synopsis quandam, ob oculos constituere visum est. *Gatak* ἢ ἄλλοι ἐν margini adscripsit *Gatak*. ³ Forſan, ἄλλως legendum. *alias* sive, *alii* in rebus, ipſe paria peccat. *Gatak*. ¹ Malim

ποιᾷτ' ἔ. Ἐάντων ἡ ἀμαρτημάτων ἀπέχη, ἀλλὰ τὴν γὰρ ἔξιν ποιητικῶν ἔχεις, εἰ καὶ διὰ δειλίαν, ἢ δόλοκαρίαν, ἢ τοῖς τὸ τι κακὸν ἀπέχη τῶν ὁμοίων ἀμαρτημάτων.

Πέμπτον, ὅτι ἔδδ' εἰ ἀμαρτάνουσι κατέλιφας. πολλὰ γὰρ καὶ οἰκονομίαν γίνεται. καὶ ὅλως πολλὰ δὲ πρότερον μαθεῖν, ἵνα τις πρὸς ἀλλοτρίας πράξεως καταληπτικῶς τι δόπορήνηται.

Ἑκτον, ὅτι ὅταν λίαν ἀγαυακῆς, ἢ καὶ δυσπαθῆς, ἀκαριαῖος ὁ ἀνθρώπειος βίος, καὶ μετ' ὀλίγον πάντες ἐξεπαθήμεν.

Ἑβδομον, ὅτι ἔχαι πράξεις αὐτῶν ἐνοχλεῖσιν ἡμῖν. ἐκείναι γὰρ εἰσι ἐν τοῖς ἐκείνων ἡγεμονικαῖς ἀλλὰ αἱ ἡμέτεραι ὑπολήψεις. ἄρην γὰρ, ἔθελον ἀφῆναι τ' ὡς πρὸς δεινὰ κρίσιν, καὶ ἀπῆλθεν ἡ ὀργή. πῶς ἐν ἀρῷ; λησιστάμεν, ὅτι ὅσα αἰσχρόν. εἰν γὰρ μὴ μόνον ἢ τὸ αἰσχρόν κακόν, ἀνάγκη καὶ σε πολλὰ ἀμαρτάνειν, καὶ λήσιν καὶ παρῆσιν ἡμεῶν.

Ογδοον, ὅσα χαλεπώτερα

ne, *quales illi sunt.* atque etiam si peccatis quibusdam abstinere, habes tamen *intra* te habitum talia perpetrare *proclivem*, licet vel ignaviae, vel famæ, vel alius alicujus ratione à peccatis paribus te cohibeas.

Quinto, quod nec an peccaverint etiam, nosti satis. multa enim, per dispensationem geruntur. atque omnino multa prius edocearis oportet, quam de facto alieno certi quicquam statuere possis.

Sexto, quando quam maxime indignaris, vel ægre fers, *æmineris* momentaneam esse vitam humanam, omnesque nos brevi componendos fore.

Septimo, non esse actiones aliorum, quæ nos conturbant; sunt enim hæc in mentibus ipsum sitæ: sed opiniones tantum nostras. istas igitur tolle, missoque de re ipsa, tanquam grave quiddam sit, iudicio, ira protinus evanescet. sed quomodo tollam? reputando nihil tibi inhonestum *contigisse*. nisi enim malum id sit duntaxat quod inhonestum est, necesse futurum est, ut & tu multa pecces, & latro, vel quidlibet etiam, fias.

Octavo, *cogita* quanto gravio-

12

1 Malim, ἔχεις. atque ita reddit interpret uterque. *Gasak.* 2 Κατ' οἰκονομίαν fieri aliquid dicitur, cum aliud quippiam specie tenus geritur, quam quod vel intenditur, vel revera subest. Inde fit, ut quædam mali speciem præ se ferant, quæ tamen cum alio fine, aliaque ratione peragantur, quam primo aspectu videri possit, culpa omni prorsus cedere videntur. Vide *Wolffium* in [*Antian.*] *Epist.* l. 3. c. 14. *Gasak.*

ra patiamur ex iracundia ac moestitia, quam de istis concipimus, quam ex eis ipsis, quorum causa succensumus & angimur.

Nono, mansuetudinem insuperabilem esse, si genuina fuerit, non personata & fucata. quid enim fecerit tibi, qui vel maxime contumeliosus est, si mansuete adversus illum te gerere perrexeris, & si occasio tulerit, placide illum admonueris, & eodem ipso, quo te laedere molitur, tempore quietus ipse hominem meliora docueris? *Noli sic agere, mi fili; ad aliud nati sumus. mihi quidem noceri nequit. sed ipse laederis, mi fili.* monstraveris etiam scite, & generatim ostenderis, nec apes ita se gerere, nec eorum ullum, quæ gregatim agere nata sunt, animantium. quin neque irrisorie faciendum hoc, neque contumeliose, sed cum genuino amoris affectu; neque animo

Ἰππὶ φέρων αἱ ὀργαὶ καὶ λύπαι αἱ Ἰππὶ τοῖς τοιάτοις, ἥπερ αὐτὰ ἐστὶν ἐφ' οἷς ὀργιζόμεθα καὶ λυπάμεθα.

Ἐνατον, ὅτι τὸ εὐμνῆς ἀνίκητον, εἰάν γνήσιον ἢ καὶ μὴ σερὸς, μηδὲ ἐπὶ κρισις. τί γάρ σοι ποιήσει ὁ ὑβριστικώτατος, εἰάν Διὰ πλῆς εὐμνῆς αὐτῷ, καὶ εἰ ἔτιως ἐτυχε, πρῶτος ὡς γινῆς καὶ μεταδιδάσκης ἑὺαυχολῶν παρ' αὐτὸν ἐκείνων τὸ καιρὸν, ὅτε κακὰ ποιεῖν σε Ἰππὶ χάρει; μὴ τέκνον πρὸς ἄλλο πεφύκαμεν. ἐγὼ μὲν ἐ μὴ βλαβῶ, σὺ δὲ βλάπτῃ, τέκνον. Ἐ δεικνύωαι ἑὺαφῶς καὶ ὀλικῶς, ὅτι τῷτο ἔτιως ἔχει, ὅτι καὶ ἐ μέλισσαι αὐτὸ ποιεῖσιν, ἐδὲ ὅσα συναγλασικὰ πέφυκε. δεῖ γ' μὴ τι εἰρωνικῶς αὐτὸ ποιεῖν, μῆτι ὀνειδιστικῶς, ἀλλὰ φιλοσόφως καὶ ἀδῆκτως τῇ ψυχῇ. Ἐ μὴ ὧς

1 Ab eis tractum qui vultu renident, dum animus tamen interim angitur & exastuat. vide ad l. 1. 15. *Gatak.* 2 Vacuas huic rei vertit *Xyland.* immo, placide, imperturbate te habens. [*Arrian.*] *Epicet.* l. 3. c. 2. *Ευχολῶ,* ἡ συγχύς ἄγω. & c. 9. *εὐαυχολῶ.* ἐ πρὸς αὐτὰς μὴ ἡ διαποία. *Gatak.* 3 Efficaciter vertit *Casaub.* aperte *Xyland.* malim aperte, scite, dextre, affabre. *Lucian.* ὑποβάλλει τὰς δακτύλους εὐαφῶς. scite digitos subijcere. tractum à praxi Chirurgica in qua multum refert, qua manu vulnera colliganda, vel ossa restituenda, tractentur. *Gatak.* 4 Malim, ἀδῆκτως τῇ ψυχῇ. nec de reprehensi, sed de reprehendentis animo acceperim, ne ita vel redarguat, vel admoneat, ut animi injuriæ allatæ apprehensione affecti & exculcerati indicium præ se ferat. hoc est enim quod postea de succensente dicit *τίτρωται,* vulneratus est. Quanquam potest & ἀδῆκτως τῇ ψυχῇ exponi, animo non mordaci, quomodo *Dioscoridi,* l. 1. c. 28. ἔλαον ἀδῆκτων dicitur i. e. quod non mordeat. & *Plutarch.* de adulat. ἀδῆκτον ὀμνίαι dicit, quæ nihil mordax habeat. Verum prius illud aridet magis. *Gatak.*

ὥς ἔσ' ἡ χολή, μηδὲ ἵνα ἄλλ' ὡς ἄλλος θαυμάσῃ· ἀλλ' ἦτοι πρὸς μόνον, καὶ ἐὰν ἄλλοι τινες περὶ ἐσθῆκωσι.

Τάτων τ' ἐνέα κεφαλαίων μέμνησο, ὡς ὡς τῶν Μυσῶν δῶρα ἡλεφῶς, καὶ ἄρξαι πο-
τε ἀνδρωπῶν εἶναι, ἕως ζῆς·
φυλακτέον ἢ ἐπίσης τῷ ὀργί-
ζεσθαι αὐτοῖς, τὸ κολακεύειν
αὐτούς. ἀμφοτέρω γὰρ ἀκοινώ-
νηται, καὶ πρὸς βλάβειν φέρει.
πρόχειρον ἢ ἐν τῷ ὀργῆς, ὅτι
ἐχὶ τὸ θυμῷ ἀνδρὶ καὶ ἀλ-
λά τὸ πρῶτον καὶ ἡμέρον, ὥσπερ
ἀνδρωπικώτερον, ἔτι καὶ ἀρ-
ρενικώτερον· καὶ ἰσχυρὸν καὶ
νεύρων καὶ ἀνδρείας τάτων μέ-
τεται, ἐχὶ τῷ ἀνδρακτεῖν καὶ
δυσχερεῖν. ὅσα γὰρ ἀπαθεία
τῷ οἰκώτερον, τοῦτο καὶ δυ-
νάμει. ὥσπερ τε ἡ λύπη ἀ-
δυνάτεια· ἔτι καὶ ἡ ὀργή. ἀμ-
φότεροι γὰρ πέτρωνται, καὶ ἐσ-
δεδώκασιν.

Εἰ ἢ βέλδ, καὶ δέκα τὴν παρὰ 35

quasi attacto & exulcerato, ne-
que tanquam in schola, neque
ut astanti alicui sis admirationi:
sed ita semper, ut cum solo agas,
etiamsi alii forsan circumstiterint
nonnulli.

Capita novem ista in mente
reposita habeas, tanquam dona
quædam à Musis accepta; at-
que incipias tandem homo esse,
cum vivis. Veruntamen ex æ-
quo cavendum, sicut ne irasca-
ris eis, ita etiam ne adule-
ris. utrumque enim societatis
jus violat, & ad damnum ten-
dit. adversus iram vero præsto
fit illud; irasci haud virile esse;
sed mansuetum placidumque a-
nimi affectum, ut humanius
quiddam, ita & masculum ma-
gis: atque is certe, qui ita affe-
ctus est, robur animi nervos-
que & fortitudinem penes se
habet, non autem is qui indig-
natur & offenditur. quo enim
propius hoc ad immunitatem ab
affectibus omnem prorsus, eo
etiam ad potentiam propius ac-
cedit. quemadmodum autem tri-
stitia, sic & ira imbecillis est ani-
mi. utraque enim vulnus acce-
pit, & succubuit.

Quod si volueris, etiam deci-
mum

1 Tanquam in Schola, h. e. vel, ὡς παιδαγωγὸς περὶ παιδαγωγίας ἐκείνης, ὡς supra c. 6. vel etiam, tanquam in Schola, ubi ingenii exercen-
di ostentandique causa fieri assolent oratiunculae. hoc est enim quod se-
quitur, μηδὲ ἵνα ἄλλος παραστὰς θαυμάσῃ. Gatak. 2 Vertit Casaub. quasi le-
geretur αἰ τοι, quod probat Gatak. 3 Herculem vult Casaub. & certo Her-
culem Eumenius in orat. pro Schol. restaurand. Musagetem, hoc est, comitem
doctoremque Musarum esse, accepisse, ait, Fulviam illum nobiliorem, cum in Græcia
esset imperator. Verum apud Græcos Apollinis potius Musagetæ titulus ille.
Pausanias de nat. deor. c. 32. Απ' αὐτῆς δὲ τῆς αἰχῆς ἐπεσηράτην ἐκλήθη, &
Pausan. in Asia. Ἀπὸ τῆς αἰχῆς ἐπεσηράτην καλεῖται. Gatak.

num à Musarum præside donum accipe. velle improbi ne peccent, insanix est. id enim quod fieri non potest, appetit. tum concedere, ut adversus alios tales sint, sed ne in te peccent postulare, & stolidum est & tyrannicum etiam.

19. Mentis † affectiones quatuor potissimum sunt jugiter cavendæ, & ubi deprehensæ fuerint, confestim inducendæ, de singulis earum sic censendo: cogitatio ista non est necessaria; ista societatis inimica; istud non à te dicturus es. aliquid enim non à teipso dicere, in rerum absurdissimarum numero habeto. quartum esto, quicquid conscientia tibi dictaverit, fore per illud, ut pars tui diviniore devicta succumbat viliori, corpori nempe mortali ejusque crassis voluptatibus.

20. Quicquid æreum & igneum immixtum est tibi, etiam si natura sursum feratur, utrumque ut tamen universi dispositioni obsequatur, in massa composita istuc detinetur. quicquid itidem in te terreum &

μυσηγέτα δῶρον λάβε· ὅτι τὸ μὴ ἀξίῳ ἀμαρτάνειν ἴσως Φαύλος μανικόν. ἀδυνάτα γὰρ ἐφίετα· τὸ δὲ συγχωρεῖν ἄλλοις μὲν εἶναι τοιαύτας, ἀξίων δὲ μὴ εἶς σε ἀμαρτάνειν, ἀγνώμων καὶ τυραννικόν.

ιβ'. 2 Τέσσαρας μάλιστα ῥοπὰς ἔχει ἡ γρηγορικὴ παραφυλακτικὴν δὲ γενικῶς, καὶ ἐπειδὴν φωράσης, ἀπαλείπτειν, ἐπιλέγοντα ἐφ' ἑκάστη ἕτως· τῆτο τὸ φάντασμα ἐκ ἀναγκαζόν· τῆτο λυτικὸν κοινωνίας· τῆτο 3 ἐκ δὸς τοῦ σαυτοῦ μέλλας λέγειν· τὸ γὰρ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ λέγειν ἐν τοῖς ἀποπτάτοις νόμιζε. πικρὸν δὲ ἐστὶ, καὶ ὁ σαυτῷ ὠνεῖται, ὅτι τῆτο ἡ τῷ μὲν ἐστὶ καὶ ὑποκατακλινομένη ἔν σοι θεοτέρη μέρος τῇ ἀπμοίρα ἐθνητῇ μοίρα ἢ ἔσώματι, καὶ ταῖς ταύταις παχείας ἡδοναῖς.

κ'. Τὸ μὴ πνευματικόν σε, καὶ τὸ πυρῶδες πᾶν ὅσον ἐγκέκραται, καίτοι φύσιν ἀνωφερῆ ὄντα, ὅμως πρὸς ὁρμηδὴν τῶν ὅλων διαταξέσθαι, παρακρατεῖ ἐν αὐθιᾷ ἐπὶ συγκρίματος. Ἐπὶ τῷ γὰρ ὅτι

1 Sensus exigit ut legatur τὸ ἀξίῳ μί. *Gatak.* 2 Affectiones istæ, quantum ego conjicio, sunt Suspicio, Maledicentia, Dissimulatio sive Mendacium, & Intemperantia. *Dacier.* 3 Ex *Marci* mente, non à se loquitur, qui non ab animo, non à mente sua. *ὅτι ὑποκρίνηται, ἔστι πλάσας καὶ ἀνελθὼς πρὸς τὴν λέγειν πρ.* l. 2. 16. quæ huic loco commentarii vicem præbent. *Gatak.* 4 Mallm, συνειδήσεως *Gatak.* † Conversiones *Cassanb.*

ἐν τοῖς πάν, καὶ τὸ ὑπερὸν, καὶ τὴν
κατωφελῆ ὄντα, ὁμοῦς ἐγγεραται
ἔστι καὶ τὸ ἐκ ἐαυτῶν φυσικῶν
ἐστίν. ἔτι αὖτε ἐκ τῶν στοιχείων
ὑπακούει τοῖς ἔργοις, ἐπειδὴ ἀνὰ πᾶς
καταχθῆσιν βία, μόνον αὖτε μέ-
χρὶς ἀνὰ ἐκείθεν πάλιν τὸ ἐνδοσι-
μον τὸ ἀβελύσσως σημήνη. καὶ δὲ
τὸν ἐν μόνον τὸ νοερόν σα μέρος
ἀπὸ τῶν ἐστίν καὶ ἀρρανακίειν τῇ
ἐαυτῆς χώρᾳ; καὶ τοὶ ἐδὲν γε
βίαιον τέττω ἐπιτάσσει, ἀλλὰ
μόνα, κατὰ φύσιν ἐστίν αὐτῶν ἐ-
μὴ τοὶ ἀνέχεται, ἀλλὰ τὸ ἐναν-
τίαν φέρε. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀδική-
ματα καὶ τὰ ἀκολασήματα, καὶ
ταῖς λύπαις, ἐκ τῶν φόβων κίνη-
σις, ἐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἢ ἀφιστεμὴν
τὴ φύσεως. ἔστι δὲ ἐπὶ τὴ συμ-
βανόντων δυσχεραίνε τὸ ἡγεμονι-
κόν, καὶ ἀλλήλων καὶ τύπῃ τὸ ἐαυτῆς
χώραν. πρὸς ἰσότητι γὰρ καὶ θεο-
σεβείαν κατασκευάζεται, ἐκ τῆς ἡγεμονίης
πρὸς δικαιοσύνην. ἔστι δὲ αὐτὰ ἐν
εἰδὲ ἐστὶ τὸ εὐκοινωνησίας, μᾶλ-
λον γὰρ πρεσβύτερα τὴ δικαιο-
πραγημάτων.

aqueum existit, etiam si natura
deorsum vergat, attollitur ni-
hilominus, & stationem occu-
pat non suam. usque adeo etiam
elementa universo obtempe-
rant, dum ibi, ubi per vim
disposita sunt, manent, donec
dissolutionis signum detur. an
non iniquum est ergo, men-
tem tantum tuam immorige-
ram esse, nec in statione sua ac-
quiescere? &c huic tamen ni-
hil violentum injungitur, sed
ea sola quæ ei secundum na-
turam sunt: nec sustinet tam-
en, sed in contrarium fer-
tur. motus enim omnis ad in-
jurias, luxus, dolores, formi-
dines, nihil est aliud, quam
à natura defectio. quin &
mens, quoties eventum ali-
quem ægre fert, stationem tunc
suam deserit. ad æquanimi-
tatem enim & pietatem est condi-
ta, non minus quam ad justitiam.
liquidem & ista ad commu-
nionem tuendam faciunt; i-
mo actionibus justis antiquiora
sunt.

21. Cui

1 Legendum vel, ἀλλὰ ἢ μόνον, vel ἀλλὰ μόνον ἢ. *Gatak.* 2 Scribe, ἰσότητι. Ο-
σιότης καὶ δικαιοσύνη hic ἰσοδυναμεῖσι: quibus ἡ δικαιοσύνη non ut adversa sed di-
versa opponitur; ut l. 12. 1. πρὸς ἰσότητι καὶ δικαιοσύνη. *Casaub.* 3 Εὐκοι-
νωσία vocabulum, quod haud temere alibi reperias, affectionem illam desi-
gnans proprie, qua quis est εὐκοινωνητός ut *Aristot. ethic. l. 4. c. 1.* sive εὐμετρί-
δης καὶ κοινωνικός ut *l. Tim.* Communicare ac largiri sua proclivis. Verum
Matro hic affectum eum denotat, quo promptius quis est ad communem factorum
legem subeundam, eaque omnia æquo animo perpetienda, quæ ad universi
rationes conducere videbuntur. *Gatak.* 4 Antiquior, inquit, justitia ipsa
est pietas & δικαιοσύνη. cum tamen supra c. 10. antiquissimam omnium esse
justitiam, utpote ex qua reliquæ virtutes universæ procedunt, asserat. Verum
ibi justitiam latiori sensu accepit, prout eam virtutem designat, qua sumum
E c cuique

21. Cui non unus idemque semper vitæ scopus est, hic unus idemque per vitam totam esse non potest. non satis est quod dixi, nisi illud etiam adjeceris, qualis scopus hic esse debeat. quemadmodum enim opinio eadem non est de omnibus quæ vulgo hominum quoquo modo bona videntur, sed de certis quibusdam, communibus nempe : ad eundem modum & scopum illum qui est civilis & communioni congruus proponi oportet. qui enim ad istum conatus suos omnes direxerit, is actiones suas omnes sibi similes præstabit, & hoc modo semper idem futurus est.

22. Murem agrestem & domesticum *cogita*, hujusque pavorem ac trepidationem.

23. Socrates plurimorum decreta *lamias* appellabat, puerulorum terculamenta.

24. Lacedæmonii in specta-

κά'. Ω μὴ εἰς ἑὸ αὐτὸς ἐστὶν αἰεὶ τῆ βίης σκοπὸς, ἔτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλα τῆ βίης εἶναι ἔδύναται. οὐκ ἀρκεῖ τὸ εὐρημῶνον, εἰ μὴ καὶ κακὸν ὡρεσθῆς, ὁποῖον εἶναι δὲ τῶν τὸν σκοπὸν. ὥστε γὰρ ἔχῃ ἡ πάντων τῶν ὁποσάν πληροῖ δοκῶντων ἀγαθῶν ὑπόληψις ὁμοία ἐστίν, ἀλλ' ἡ τῶν τριῶν δέ τινων, τῆς τίς τῶν κακῶν ἔτω καὶ τὸ σκοπὸν δὲ τὸ κοινωνικὸν ἢ πολιτικὸν ὑποσέσταται. ὁ γὰρ εἰς τῶν πλείους τὰς ἰδίας ὁρμὰς ἀπεδίωκὼν, πλείους τὰς πράξεις ὁμοίας ἀποδῶσθαι, καὶ κατὰ τῶν το αἰεὶ ὁ αὐτὸς ἔσται.

κβ'. Τὸν μὲν τ' ὀρεῖνόν, καὶ τὸ καταικίδον, καὶ τὸ πρῶτον τῆς καὶ Διόσδοχον.

κγ'. Ἰ Σωκράτης καὶ τὰ τὰ πολλῶν δόγματα, λαμίας ἐκάλεσεν, παιδίων δέματα.

κδ'. Ἰ Λακεδαιμόνιοι τοῖς μὲν

cuique sive Deo sive homini tribuitur; hic strictiore, qua homini quod est suum elargitur, & pietati quæ erga Deum est ἀνδραίρεται. *Gatak.* Ἰ Socrates certe apud Platonem in Critone multis ostendit, τὰς τῶν πολλῶν δόξας, esse nihili faciendas. Videtur tamen non plebis dogmata lamias larvisque contulisse, sed idiotas eorumque dogmata puerulis; externa ista quæ illos terrere solent, larvis. Sic in Phædone ait plerisque τὸν ἡνίκα τὴν φροσίνην, ὥστε οἱ παῖδες τὰ μεμελῶμενα. & [*Arrian. in*] *Epictet.* eodem, opinor, respiciens: Ταῦτα δὲ ὁ Σωκράτης καλῶς ποιῶν μεμελῶμενα ἐκάλεσεν, ὡς γὰρ τοῖς παιδίοις τὰ αἰσθητικὰ φαίνεται δοτὰ καὶ φανερά δι' αἰσθητῶν, ταῦτα τὸν τι καὶ ἡμεῖς πύχομεν ὡς τὰ πρῶτα, δι' ἑδὼν ἄλλα, ἢ ὥστε καὶ τὰ παιδία ὡς τοῖς μεμελῶμεναις &c. *Gatak.* Ἰ Scilicet peregrinis advenisque indulgebant ea Spartani, quæ concessa volebant suis. Verum istud ævi inferioris fuisse videtur. siquidem primis reipub. istius temporibus advenas minime admisisse videntur. *Phuarch. in institum. Lacen.* Ἀθηναῖος δὲ εὐσεβήσας, (de Lycargo sermo habetur) ὅπως οἱ περὶ τοὺς μὴ δαδόντας καὶ παῖδας τοῖς

μὲν ξένοις ἐκ τῆς θεωρίας ὑπὸ τῇ
σκιά τῶν βάρθρα ἐτίθεσαν· αὐτοὶ
ἃ ἔτυχεν ἐκαθέζοντο.

κβ'. Τῷ Περδικκᾷ ὁ Σωκράτης
παρὶ ἑ μὴ ἐρχεσθαι παρ' αὐτὸν, ἰ-
να, ἔφη, μὴ τῷ κακίῳ ὀλέθρῳ
ἀπολώμην, τὰτέτι, μὴ εὖ πα-
θῶν ἢ δυνήθῳ ἀντευποιῇται.

κγ'. Ἐν τοῖς τῶν Ἐφεσίων
γράμμασι, ὡς ἀγγέλμα ἐκεῖτο,
σιωχῶς ὑπομιμνήσκουσιν τῇ
παλαιῶν πινος τῇ ἀρετῇ χρησι-
μῶν.

κδ'. Οἱ Πυθαγόρειοι, ἔωθεν εἰς
τὴν ἑρανὸν ἀφορῶν, ἵν' ὑπομι-
μνησκώμεθα τῇ αἰσὶ τῶν αὐτῶν, καὶ
ὡς αὐτὰς τῶν αὐτῶν ἔργον δι-
κύντων, καὶ τῆς τάξεως, καὶ τῆς κα-
θαρότητος, καὶ τῆς γυμνότητος.
ἔδει γὰρ περικαλυμμένα ἄσπερ.

κε'. Οἱ ὁ Σωκράτης τὸ

culis suis, peregrinis in um-
bra sedilia collocabant; ipsi, u-
bituncque obtigerat, confide-
bant.

25. Perdiccæ accerfenti ex-
culabat se Socrates; *ne pessimo,*
inquit, *exilio peream, cum gra-*
tiam collatam referre nequeam.

26. In scriptis Epicureis præ-
cipitur, ut in mente ac memo-
ria semper habeamus antiquo-
rum aliquem eorum, qui vir-
tutem coluerint.

27. Pythagorei mane cœlum
suspiciere præcipiebant, quo eo-
rum commoneamur, quæ eun-
dem perpetuo cursum servant,
eodemque modo peragunt opus
suum; utque ordinem eorundem
observemus & puritatem, & nu-
ditatem. astri siquidem vela-
mentum nullum est.

28. Cogita Socrates qui fue-
rit

τοῖς πολιταῖς ὑπάρχουσι. *Gatak.* Vide & Nic. Cragium de repub. *Lacedæm.* l. 3. c. 3. ubi festis diebus peregrinos urbe non abigi probat ex *Plutarcho* & *Xenophonte*. 1 Quod de *Perdiccæ* *Marcus*, de *Archelao* *Seneca* de benef. l. 5. c. 6. *Archelaus* rex *Socratem* rogavit, ut ad se veniret: dixisse *Socrates* traditur, nolle se ad eum venire, à quo acciperet beneficia, cum reddere illi paria non posset. *Gatak.* 2 Forfan *Marcus* scripserat *Επικυρεῖων* sive τῶν *Επικύρεων* γράμματα. Inde enim istiusmodi aliquid adducit *Seneca* epist. 11. *Aliquis* vir bonus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus, & omnia tanquam illo vidente faciamus. Hoc *Epicurus* præcepit: custodem nobis & paedagogum dedit: &c. vide & epist. 25. *Gatak.* 3 Historiam nusquam legisse memini. At contra *Ælianus* hist. var. l. 7. c. 9, 10. *Phocionis* uxorem narrat mariti veste sola indutam, nullo alio vel amictu, vel ornatu adjecto, in publicum sæpe prodiisse. quod & ille σιφροσύνης μετρίτης indicium facit. *Xanthippen* vero *Socratis* ad pompam spectandam viri veste amictam prodire recussasse; illumque dixisse, *Ὅρῳ, ὡς ἐν θεορῆσει, θεωρησάμενη δὲ μάλλον βαδίζει.* vides te non tam spectatam, quam spectandam proficisci. Ea interim videtur fors fuisse *Socratis*, quæ & *Epaminondæ* fuerat: quem l. 5. c. 5. narrat *Ælianus* in τῇ αἰσῶν, unum tantummodo pallium habuisse, quod cum ad ful-
lōnem opus esset mundandum mittere, domi interim coactum sese continere. *Gatak.*

rit pelle succinctus, quando Xanthippe veste *ipsius* sumpta foras se proripuerat. quæque amicis suis dixerit, pudore suffusis pedemque retrahentibus, cum sic indutum illum conspicerentur.

29. Nec in scribendo, nec in legendo aliis præcipias, nisi prius præceptum fuerit tibi. in vita multo magis sic se habet.

30. Cum liber haud sis, jus loquendi non habes.

31. ——— at cor carum mihi risit.

32. Dura suos fundendo incessent verba parentes.

33. Infani est, ficum hyeme quærere. affidet huic, qui puerulum requirit, cum non amplius conceditur.

34. Filiolum deosculanti præcipiebat Epictetus, intus apud

κώδιον ὑπεζωσμένος, ὅτι ἡ Ξανθίππη λαβῆσαι τὸ ἱμάτιον ἔξαπαρήλθε. ¹ Ἐὰν εἶπεν ὁ Σωκράτης τοῖς ἐταίροις ἀδεοδαῖισι καὶ ἀναχωρήσασιν, ὅτε αὐτὸν εἶδον ἔτως ἐσαλευμένον.

κθ'. Ἐν τῷ γραφῆν καὶ ἀναγνώσκην, ἢ πρότερον ἀρχῆς, πρὶν ἀρχῆς. τῷ πολλῶν μάλλον ἐν τῷ βίῳ.

λ'. ² Δέλος πέφυκας, ἢ μέγιστό σοι λόγος.

λα'. -- ³ Ἐμὸν δὲ ἐγέλασσε φίλον κῆρ.

λβ'. ⁴ Μέμψονται δὲ ἀρετὴν χαλεπῶς βιάζοντες ἔπασιν.

λγ'. Σύνον χειμῶνες ζῆεῖν, μνημονεύει τοῦτο. ⁵ ὁ παρὸν ζητῶν, ὅτι ἔκ ἐπὶ διδόνται.

λδ'. Καταφιλέντα τὸ παιδίον, ἔλεγεν ὁ ⁶ Ἐπίκτητος, ἔνδον
ἡπιφθέγεσθαι

¹ Socrati nimirum solenne fuit, festivo aliquo commento eludere, quas alii ægre ferebant, uxoris suæ in se admissas procacitates & protervias. Ejusmodi enim fuerat, quod quærenti quomodo Xanthippæ rixas & convitia sustinere posset, Καὶ σὺ μὲν χλευῶν βοῶντων ἀνέχεαι quomodo in, inquit, anserum tuorum strepitus; illoque subjiciente, at illi mihi ova pullosque parium, regessit Socrates, ex illa mihi liberos. Laert. l. 2. Gatak. ² Iamhus est à Philone adductus in lib. de libert. viri boni. Poetica autem ista segmenta in usum suum chartis suis illevisse videtur Marcus, quod utilius, ac sublimius aliquid meditandi aut commentandi ansam atque occasionem dare posse viderentur. Gatak. ³ Ex Odyss. l. v. 413. Ulyssis sunt verba narrantis, ut corditus riserit, secum animo reputans quam felici astu, nomine conficto, Cyclopem illum immanem fefellisset. Gatak. ⁴ Hesiodi videtur, ex oper. l. i. v. 184. verum ibi legitur, Μέμψονται δὲ ἄρα τὸς — τοῦτους sc. de quibus versu præcedente. Aut exscriptor itaque Marci scripturam depravavit, cum sensum idoneum è verbis elicere nequiret, aut Marcus ipse cum inflexione aliqua extulit. Gatak. ⁵ His forsitan locum dederat filius ejus Verni inter Medicorum manus præmatura abreptus morte. Dacier. ⁶ Arrian. in Epist. l. 3. c. 24.

¹ Ibid,

Ἰπποφάγγελται, αὐριον ἴσως ἀποδανῇ. δύσφημα λαῦται; ἐδὲν δύσφημον, ἔφη, φυσικῶς πινῶ ἔργα σημαντικόν· ἢ ἐπὶ τὸ εἰσάχυνας θεριαλῆλαι, δύσφημον.

λε'. Ομφαξ, σαφυλή, σαφίς, πάντα μεταβολαί, ἕκ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν.

λς'. Ἰ. Ἀσπής· παρὰ τὴν ἀσπείρωσιν· ἢ γίνεταί, τὸ δ' ἐπικτήτης.

λς'. Τεχνίω ἢ ἔφη παρὰ τὸ συγκαταστήσασθαι εὐρεῖν, ἢ ἐν τῷ παρὰ τῆς ἑρμῆς τόπῳ τὸ παρὰ τὴν ἐκπικὸν φυλάσσειν, ἢ παρὰ τὴν ἑρμῆς, ἢ παρὰ τὴν κοινωνικαί, ἢ παρὰ κατ' ἀξίαν. ἢ ὁρεξέως μὲν πανταπασιν ἀπέχεσθαι· ἐκκλίσσει ἢ παρὰ τὴν μηδὲν τῶν ὅσων ἐφ' ἡμῖν χρῆσθαι.

λη'. Οὐ περὶ τοῦ τυχερίου ἐν, ἔφη, ἐστὶν ὁ ἀγών, ἀλλὰ περὶ τοῦ μαίνεσθαι, ἢ ἐπὶ μὴ.

λθ'. Ὁ Σωκράτης ἔλεγε· τί θέλετε; λογικῶν ψυχὰς ἔχον, ἢ ἀλόγων; λογικῶν. πῶν λογικῶν; ὑγιῶν ἢ φαύλων; ὑγιῶν. τί ἐν ζητεῖται; ὅτι ἔχοντες. τί ἐν μάχεσθαι; ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ;

se diceret, *Cras forsam moriturus est.* at male ominata sunt ista. mali ominis nihil est, quod munus naturale ullum designat. alioqui spicas etiam demeti infautum fuerit.

35. Uva acerba, matura, passa; mutationes sunt omnia ista, non in id quod non est, sed in id quod nondum est.

36. *Voluntatis latro nullus est,* inquit Epictetus.

37. Artem assensum præbendi inveniendam idem monebat. & conatus ita cohibendos esse, ut cum exceptione fiant, ut societatis jus spectent, ut pro rei cuiusque dignitate adhibeantur. & appetitu quidem abstinentium prorsus aversationem vero in re nulla adhibendam esse, quæ nostri juris non sit.

38. Non est itaque, inquit, de re vulgari certamen, sed de eo, utrum insaniamus, hæcne.

39. Socratis dictum. *Quid vultis? rationalium, an irrationalium animas habere? rationalium. quorumnam rationalium? sanorum an pravorum? sanorum. quare ergo non queritis? quia jam habemus. cur ergo pugnatís & contenditis invicem?*

1 Ibid. l. 3. c. 22. 2 Epicteti Enchir. c. 7. 3 Hoc est, sc. Stoicorum placitum, ὅτι πάντες οἱ μῆτορες μαίνονται. Cicero paradox. 4. & Laert. in Zenone, Galak. 4 Legendum cum Galakero ἢ μὴ. 5 Ubi ista Socratis reperitur ignoro. nec possum cum statuere, an scriptum fuerit ὅτι ὁ Σωκράτης ἔλεγε; & priora illa istud respiciat. Socrates certe in Platon. Alcibiad. 2. Πάντες ἀνὲν ἑαυτοῦ ἀφρονεῖς μαίνεσθαι, ὁ δὲ τῶν ἀνὲν φαίμεθα. Galak. 6 Legendum, τί ἐν ἐν ζητεῖται; ita & interpretes uterque, Galak.

LIBER XII.

BIBΛION ΙΒ'.

I. Sta omnia, quæ per ambages assequi contendis, jam consequi potes, ni tibi ipse inideas. hoc autem fiet, si præteritum omne missum feceris, futurum omne providentiæ divinæ permiseris, & quod præsens est tantum ad pietatis ac justitiæ normam direxeris: ad pietatis normam, dum quicquid destinatur tibi diligis; cum & tibi hoc natura tulerit, & huic te: ad justitiæ, dum libere, & sine ambage ulla quæ vera sunt proloqueris, & quæ legi consentanea ac pro rei cuiusque dignitate sunt, facis: nec impediverit te, quo minus sic te geras, aut aliena sive vitiositas, sive opinio sive sermo, aut sensus etiam cingentis te massæ istius carneæ. viderit enim id

α'. Π Ἀντα ἐκείναι ἐφ' ἃ
 Διὰ περίοδον εὐχῇ
 ἐλθεῖν, ἥδη ἔχουσιν
 δύνασθαι, εἰάν μὴ σαυτὴν φθονῆς.
 τὸ δὲ ἐστίν, εἰάν πᾶν τὸ παρελ-
 θὼν κατὰ λίπης, καὶ τὸ μέλλον ἐπι-
 τρέψῃς τῇ σεβασίᾳ, ἔτι τὸ πα-
 ρὸν μόνον ἀπ' αὐτοῦ πρὸς ἐπιό-
 λησιν ἐδουλοῦσιν. ἀσπίστηται μὲν,
 ἵνα φιλήσῃ τὸ οὐκ ἐν ἐμὸν ὅτι γὰρ
 αὐτὸ τὴ φύσιν ἐφέρει, καὶ σε ἵσταται
 δικαιοσύνην, ἵνα ἐλευθέρως καὶ
 χωρὶς περιπλοκῆς λέγῃς τὰ τα-
 ληθῆ, καὶ πράσῃς τὰ κατὰ νόμον,
 καὶ ἀξίαν. μὴ ἐμποδίζῃ δὲ
 σε, μήτε κακία ἀλλοτρία, μήτε
 ὑπόληψις, μήτε φωνή, μηδὲ
 μὲν αἰσθησις ἢ ἄλλο τι, ἀλλὰ
 καὶ σὺ σαρκεῖον. ὅψεται γὰρ τὸ
 πάθος.

1 Illa scriptura si retineatur, malim vertere concreta & coagmentatae circum se carnia. Siquidem τὸ περιφέρει grammatici volunt aliquando significare τὸ περιγυῖναι. & inde Hesych. Περιτρίφεται, περιτρίφεται. habetur illud Odys. ε'. v. 477. ubi de nive, quæ scutis adhærebat, conglaciata περιτρίφεται χρηστὰς. Sed & Iliad. ε'. v. 903. ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λαλὸν ἐπετρίφεται σινοπέην, Ὡς δὲ ἐν, μάλα δ' ἄρα περιτρίφεται κυσάνη. Eana enim scripturam Hierodotus restituit, & Eusebius approbat. Cæterum, si quis, cui περιτρίφεται istud mere poeticum videtur, περιτρίφεται potius legere voluerit, redditum malim quæ circum te minationibus obnoxia est, carnis. ut sit τὸ τετραμμένον, τὸ δὲ τῆς σαρκὸς συνήχως ὅν. quod corpori cumpriis nis competit. Galat.

1 Legendum

πάγον. εἰάν ᾤν ὅτι δήποτε ὡς
ἐξ ὁδοῦ γῆν, πάντα τὰ ἄλλα κα-
ταλιπὼν, μόνον τὸ ἡγεμονικόν σε
καὶ τὸ ἐν σοὶ θεῖον ἡγήσῃς, καὶ τὸ
μη παύσεσθαι ποτε ζῆν Φοῦβῃς,
ἀλλὰ τίς μηδέποτε ἀρξάσθαι
κατὰ φύσιν ζῆν ἔση ἀνθρώπος.
ἄξιον ἔστι γενήσαντος κόσμου, καὶ
παύσῃ ζῆν ὡς τὸ πατρίδος,
καὶ θαυμάζων ὡς ἀπερσοδόκητα
τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, καὶ
κρεμάμενος ἐκ τῶδε ἔτι τῶδε.

Β. Ο θεὸς πάντα τὰ ἡγεμονι-
κά, γυμνά τ' ὑλικῶν ἀγρίων ἔ-
φλοιων καὶ κατὰρμάτων ὄρεα.
μόνον γὰρ τῷ ἑαυτῷ νοεῖν μόνων
ἀπ' ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ταῦτα ἐρ-
ρηκτότων καὶ ἀπὸ χειρὸς μόνων.
εἰάν ᾤ καὶ σὺ τὰ τοῦ εἵους πινῇ, τ'
πολύ περὶ αὐτὸν σεαυτῷ πε-
ριαιρήσῃς, ὁ γὰρ μὴ τὰ περικείμενα
κρεάδια ὄρων, ἢ πρὸς γὰρ ἐσθῆτα,
καὶ οἰκίαν, καὶ δόξαν καὶ τὸ ποταύτην
περιβόλλει ἔτι σκηπὴν θεώμενος,
ἀσχετοῦται.

Γ. Τρία ἐστὶν ἐξ ὧν συνέστηκας,
σωμάτιον, πνευματικόν, νῦς. τὰ
τῶν ἄλλων μέχρι ἔτι σπινθηρί-
ου δέιν, οὐκ ἐστὶ τὰ ᾧ τρίτον μό-
νον κυρίως ὄν. ὁ εἰς χωρίσιν
δοτὸ σεαυτῷ, τὰ πρὸς, ἀπὸ τῆς
ἀφαιρέσεως, ὅσα ἄλλα ποιεῖς, ἢ
λεγεῖς, ἢ ὅσα αὐτὸς ἐποίησας.

id quod patitur. si igitur, cum
in exitu fere jam sis, missis cæ-
teris omnibus, id duntaxat,
quod in te principatum gerit
& divinum est, in pretio ac
honore habueris; nec hoc me-
tueris, ne vivere desinas aliquan-
do, sed ne secundum naturam
vivere tandem occipias; mun-
do qui te protulit, dignum te
præstabis, definesque in patria
tua peregrinus esse, eaque quæ
quotidie eveniunt tanquam ino-
pinata admirari, & ex hac vel
illa re suspensus teneri.

2. Mentēs omnes, vasis his-
ce corporeis, & corticibus, &
fordibus, Deus denudatas intue-
tur. sola enim mente sua, illas à
sefe dimanantes, & derivatas at-
tingit. hoc idem tu si feceris, mul-
ta temet molestia liberabis. qui
enim circumjectam sibi carnem
non respexerit, ne de vestitu,
domicilio, fama, aut apparatu
instructuque reliquo cogitando,
negotium ullum facisset si-
bi.

3. Tria sunt, ex quibus con-
stas, corpusculum, animula,
mens. horum priora duo hacten-
us sunt tua, utpote quorum
cura commissā est tibi: tertium
tantummodo proprie tuum est.
proinde si à te, hoc est, à men-
te tua sejunxeris quæcunque al-
lii dicunt faciuntque; & quæcun-
que

1 Legendum transpositis vocalis καὶ μή π. Γαλκ. 2 Μήτις legit Γα-
λκ. 3 Lego δα. Γαλκ. 4 Legendum ὅτι ἄλλα. Γαλκ.

que ipse aliquando dixeris fecerisque, & quæcunque te tanquam futura conturbant, & quæcunque; vel circumdati tibi corpusculi, vel huic coalitæ animulæ, arbitrii tui non sunt; denique quæcunque externa rerum vertigo jugis volvit, ita ut mens tua rebus fato obvenientibus exempta, pura ac libera apud se vivat, justa faciens, destinata volens, ac vera proloquens, si à mente, inquam, tua hæc sejunxeris, quæ ex affectu vehementiore ei adhærere solent, & temporis quicquid vel præteritum vel futurum est; fecerisque te talem qualis *mundus hic* Empedocli dicitur,

Orbis habens instar jugi vertigine gaudens.

illudque tantummodo, quod vis, hoc est, quod impræsentiarum adest, vivere fategeris; poteris tandem, quod superest vitæ tuæ, ad mortem usque, tranquille, generose, genioque tuo propitius transfigere.

4. Sæpenumero sum miratus, qui fiat, ut cum sese præ cæteris omnibus diligat unusquisque, suam tamen de se existimationem minoris faciat, quam alienam. itaque si vel Deus vel præceptor prudens quis astans præceperit cuiquam, ne quid a-

ἢ εἰπας, καὶ ὅσα ὡς μέλλοντα ἴσθαι
 εἰσὶν, καὶ ὅσα ἴσθαι θεοειδημένα
 σώματα, ἢ ἴσθαι συμφύτα πνευ-
 ματις, ἀπεραιρέτα πρὸς σὲ, καὶ
 ὅσα ἢ ἔξωθεν περιρρέοντα δὴν ἐ-
 λίσσῃ, ὥστε τὸ συνεισμάρτυρον ἐξ-
 ηρμένην καθαρὰν τὴν νοερὰν δύνα-
 μιν ὁ δότολυσ, ἐφ' ἐαυτῆς ζῇν,
 ποιῶσαν ἰὰ δίκαια, καὶ θέλσαν ἰὰ
 συμβαίνοισα, καὶ λέγσαν ἰαλη-
 θή, εἰν χωρίσσης, Φημί, τῶ ἡγα-
 μονικῶ τῶν τὰ πρὸς θεομηνία
 ἐκ παρρησίας, καὶ ἴσθαι χρόνος ἰὰ
 ἐπέκεινα, ἢ τὰ παρωχηκότα,
 ποιήσης τε σεαυτὸν, οἷον ὁ Εμ-
 πεδοκλεῖ,

³ Σφαῖρ^α κυκλοτρῆς κενὴ
 θεοειδὴ γαίαν.

μόνον τὴν ζῇν ἐκμελετήσης ὁ ζῆς,
 τῶν τῶν, τὰ παρὸν διωκῶν τῶν
 μέλει τῶν δόξαν ἐν ἱστο-
 πικῶν, ἀταράκτως καὶ εὐγε-
 νῶς, καὶ ἵλεως τῶν σαυτῶν δαί-
 μονι ἀφαιρῶναι.

δ'. Πολλὰ κίς ἐθαύμασαι, πῶς
 ἐαυτὸν μὲν ἐκαστος μάλλον πάν-
 των φιλεῖ, τὴν ἐαυτοῦ περὶ αὐτῶν ὑ-
 πόληψιν ἐν ἐλάτῳ λόγῳ τίθε-
 ῖ, ἢ τὴν ἀλλων ἐὼν γέν. πινὰ θεός
 ἐπιστῆς, ἢ διδάσκαλος ἐμφρων,
 κελεύσῃ, μηδὲν κατ' ἐαυτὸν ἐν-
 θυμῶναι

¹ Ταράσσει σε Γαλακ. ² Desiderari videtur copula, ut sit [καὶ] δότολυσ. Ga-
 tak. ³ Versus hic apud Stobæum tom. 1. 1. tit. 18. fæde depravatum sic
 legitur, Σφαῖρος κυκλοτρῆς, μεμῆς περὶ αὐτῶν χωρίαν. Verum Gatakerus ex sua
 & Salmasii emendatione sic legit, Σφαῖρ^α ὡς κυκλοτρῆς δὴν περιγῆ γαίαν.

θυμῷ αὖ καὶ ἀλκοῦσθαι, ὃ μὴ ἀ-
μα γὰρ γνώσκων ἐξοίσει, εἰ δὲ
πρὸς μίαν ἡμέραν τὸ ὑπομένει.
ἔτω τὰς πέλας μᾶλλον αἰδέ-
μεθα τί ποτε πρὸς ἡμῶν φρονή-
σασιν, ἢ ἑαυτὰς.

ε'. Πῶς ποτε πάντα καλῶς καὶ
φιλανθρώπως ἀφαιρῶντες οἱ
θεοὶ, τὰ το μόνον παρῆεν, τὸ
εἶναι τῶν ἀνθρώπων καὶ πᾶν
χρηστὲς, καὶ πλεῖστα πρὸς τὸ
θεῖον ὥσπερ συμβόλαια θεμέ-
νας, καὶ ὅτι πλεῖστα δ' ἔργων ὁ-
σίων καὶ ἱερουργιῶν συνήθεις τῷ
θεῷ γενόμενας, ἐπειδὴν ἀπὸ
δοξαίνανσι, μηκέτι αὐτοὶ γίνε-
σθαι, ἀλλ' εἰς τὸ παντὲς ἀ-
πεσθῆκεναι; τὰ το ὅτι ἑπὶ καὶ
ἔτι εἶναι, εὐτοῦ, ὅτι εἰ [ὡς]
ἐπὶ εἶναι εἶναι εἶναι, ἐπὶ εἶναι εἶναι.
καὶ δὲ δίκαιον λέω, λέω ἂν καὶ δυνατὸν
καὶ εἰ κατὰ φύσιν, ἡνεγκέν ἂν
αὐτὸ ἡ φύσις, ἐκ δὲ ἡ μὴ ἔτι
ἔχειν, ἑπὶ εἶναι ἔτι εἶναι, πῶς
εἶναι σοὶ τὸ μὴ δεῖσθαι ἔτι
γίνεσθαι. ὅρα καὶ αὐτὸς, ὅ-
τι τὰ το πρὸς τὸν θεόν. εἰ δὲ
τὸ διελεγόμεθα τοῖς θεοῖς, εἰ
μὴ ἀρίστοι καὶ δικαιοτάτοι εἰσιν. εἰ
τὰ το, ἔκ ἂν τι περιεῖδον ἀδι-
κως καὶ ἀλόγως ἡμελημένον τὸ
εἰ τῇ διακοσμῇ.

ε'. Εἰς καὶ ὅσοι ἀπογινώ-
σκεις, καὶ γὰρ ἡ χεὶρ ἡ ἀριστερά,

pud se cogitet menteve agitet,
quod non simul ac conceperit
proferat, ne ad dieculam qui-
dem id sustineret. ira proximos
magis, quid de nobis sentiant,
veremur, quam nos ipsos.

5. Qui fit, ut Dii, qui pul-
cre ac cum singulari erga genus
humanum amore disposuerunt
universa, hoc unum neglexe-
rint, *curare nempe*, ne homi-
nes, boni cum primis, quique
frequentissima cum ipsis quasi
commercia habuerint, atque per
opera pia sacraque ministeria
quam maxime familiares ipsis
existiterint, ubi semel defuncti
sunt, non existerent amplius,
sed omnino exstinguerentur?
hoc vero siquidem sic se habet,
pro certo scias, aliter facturos
eos fuisse, si aliter fieri oportet.
Si enim iustum erat, & fieri
poterat; & si juxta naturā, id na-
tura protulisset. vel hinc ergo
quod aliter se habet, si aliter sal-
tem se habet, compertum habeas
fieri non oportuisse. vides enim,
quod in hujus rei indagatione
de jure cum Deo disceptas. non
autem de jure cum Deo discep-
tarem, nisi optimi illi ac ju-
stissimi forent. qui sunt autem
istiusmodi, nihil in mundi dis-
positione injuste atque irratio-
nabiliter neglectum insuper ha-
buissent.

6. Illis etiam assuesce, quæ fi-
eri posse desperas. nam & sini-
stra

stra manus, cum ad alia opera per defuetudinem inepta sit, frænum quam dextra validius tenet; quia huic operi assuevit.

7. *Cogita* qualem te, tum corpore tum anima, à morte deprehendi oporteat: vitæ etiam huius breuitatem; æui retrorsum prorsumque vastitatem immensam; materiæ denique cuiusque imbecillitatem.

8 Formas corticibus nudatas contemplare: actionum item intentiones: quid dolor; quid voluptas; quid mors; quid gloria: quis cuique molestiarum auctor: quo modo nemo ab alio quopiam impediatur. quod denique opinione constant omnia.

9 In decretorum usu, pugili, non gladiatori similem esse te oportet. iste enim ense, quo utitur, posito, statim interficitur ille autem manum semper præsto habet, qua vibrata duntaxat opus est.

10 Res ipsas quales sint intueri, in materiam, formam, finem dividendo

11. Quanta est hominis potentia, in cuius situm est arbitrio, ut nihil faciat, nisi quod Deus ipse comprobaturus est, & quicquid Deus illi assignauerit, libens excipiat?

12. Quicquid naturæ consen-

πρὸς τὰ ἄλλα διὰ τὸ ἀνέδισον ἀργὸς ὄσα, & χαλινὸν ἐρρωμένον ἢ ἡ δεξιὰ κρατεῖ. τὰτο γὰρ ἐκδισται.

ζ'. Οποῖον δὲ καταληφθῆναι ὑπὸ τῶ θανάτου καὶ σώματος καὶ ψυχῆ· τὸ βραχύτητα τε βίης, τὸ ἀχάριαν τὸ ὀπίσω καὶ πρόσθεν αἰῶν, τὸ ἀδένειαν πάσης ὕλης.

η'. Γυμνὰ τὰ Φλοιδῶν θεάσαι· ὅσα τὰ αἰτιώδη· πᾶς ἀναφοράς τὰ πράξεων· τί πίνῃ· τί ἡδονή· τί θάνατος· τί δόξα· τίς ὁ ἐαυτῷ ἀρχολίας αἰτῇ· πῶς ἐδεῖς ὑπὸ ἄλλῃ ἐμποδίζεται· ὅτι πάντα ὑπόληψις.

θ'. Ομοῖον δὲ εἶναι δὲ ἐν τῇ τῶ δογμάτων χρήσθαι, πάγκρατις ᾗ, ἔχι μονομάχῳ· ὁ μὲν γὰρ τὸ ξίφος, ὃ χρηταί, ἀποτίθεται, καὶ ἀναιρείται· ὃ δὲ τὸ χεῖρα αἰεταχει, καὶ ὁδὲν ἄλλο ἢ συστρέφει αὐτὴν δὲ.

ι'. Τοιαῦτα τὰ πράγματα ὁρᾶν, διαιρῶντα εἰς ὕλιν, αἶτιον, ἀναφορὰν.

ια'. Ἡλίκεν ἐξουσίαν ἔχει ἄνθρωπος, μὴ ποιεῖν ἄλλο, ἢ ὅπερ μέλλει ὁ θεὸς ἐπαρνεῖν, καὶ δεχεσθαι πᾶν ὃ ἂν νέμῃ αὐτῷ ὁ θεός.

ιβ'. Τὸ ἐξῆς τῇ φύσει, μήτι θεοῖς

1 Forſan [πῶς πᾶς] πς, vel [ὅτι πᾶς] πς. quia ſequitur, πῶς ἐδεῖς ὑπ' ἄλλῃ ἐμποδίζεται. *Gatake* 2 Lege πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα. *Gatake*

θεοῖς μεμπέον· ἔδεν γὰρ ἐκόν-
τις ἢ ἀκόντις ἀμαρτάνεσι· μή τι
ἀνθρώποις· ἔδεν γὰρ οὐχὶ ἀκόν-
τις. ὥστ' ἔδεν μεμπέον.

ιγ'. Πῶς γελοιὸν καὶ ξέ-
νῳ, ὁ θαυμάζων ὅτι ἐν τῶν ἐν
τῷ βίῳ γινομένων;

ιδ'. Ἡτοι ἀνάγκη εἰμαρμέ-
νῃ, ἀπαράβατος τάξις, ἢ πρό-
νοια ἰλάσιμῳ, ἢ Φυρμός εἰ-
κασιότητος ἀπροσάτης. εἰ μὲν
ἀπαράβατος ἀνάγκη, τί ἀντι-
ταίης; εἰ δὲ πρόνοια Ἰπιδεχο-
μένη τὸ ἰλάσκεσθαι, ἄξιον αὖ-
τιν ποιήσεν ὅτι ἐν τῇ βοή-
θείᾳ. εἰ δὲ Φυρμός ἀνηγεμόν-
τος, ἀσμένιζε, ὅτι ἐν τοῖς τῶ
τῷ κλυδωνι αὐτοῦ ἔχεις ἐν σαυ-
τῷ τινὰ νῦν ἡγεμονικόν. καὶ πε-
ριφέρει σε ὁ κλυδων, παραφέρει-
τω τὸ σαρκίδιον, τὸ πνεύματιον,
τάλλα. τὸ γὰρ νῦν ἐπαροισθ.

ιε'. Ἡ τὸ μὲν εἰ λύχνος φῶς
μέχρι σβέσθῃ φαίνει, καὶ τὸ αὖ-
γλῶς ἐκ δόξης ἄλλαι· ἢ δὲ ἐν σοι
ἀληθεία καὶ δικαιοσύνη, καὶ σω-
φροσύνη παραποσθήσεται;

ις'. Ἐπὶ δὲ φαντασίαν ὡρα-
χόντος, ὅτι ἡμαρτή τί δαιμό-
νια, εἰ τὸ αὖμαρτημα; εἰ δὲ καὶ
ἡμαρτεν ὅτι κατέκρινεν αὐτοῦ

taneum *contingit*, de eo nec Dii
sunt inculandi; nihil enim vel
sponte vel inviti peccant: nec
homines: nihil enim & ipsi
sponte. nulli ergo sunt inculandi.

13. Quam ridiculus & pere-
grinus est, qui quicquam eo-
rum quæ in vita hac fiunt, mi-
ratur?

14. Aut est necessitas fatalis,
& ordo inviolabilis, aut pro-
videntia placabilis, aut confu-
sio temeraria, & rectoris orba.
si necessitas inviolabilis, quor-
sum reniteris? si providentia,
quæ placari possit, auxilio divi-
no dignum te præita. si deni-
que confusio rectoris orba, sat
habe, quod in æstu istiusmo-
di reatricem quandam intra te
mentem habes. quod si te æ-
stus corripuerit, carunculam,
animulam, cætera alia abripiat:
mentem duntaxat ne abripiat.

15. An cum lucernæ lumen,
usquedum exstinguatur, luceat,
nec splendorem amittat suum;
tu admittiturus es, ut in te veri-
tas, justitia, temperantia ante
exstinctum temet exstinguatur?

16. Ubi obrepserit tibi cogi-
tatio, peccasse aliquem, *hec tu*
tibi. Unde novi, an pecca-
tum hoc sit; aut si peccavit,
an peccati ipse se reum per-
egerit?

1 Legit *Gatak* [καὶ] ἀπαράβατος. 2 Forſan, ἡμαρτή τις. ut τις exſcriptori
minus cauto exciderit, dum in τί, quod proxime ſequeretur, oculum in-
tendit. *Gatak* 3 Scribo, ὅτι μὴ κατέκρινεν. & ad internos malæ conſcientiæ a-
culeos refero, quibus nihil optari poſſet infelicius. *Seneca* de ira, c. 26.
Maxima eſt factæ injuriæ pœna, feciſſe, nec quiſquam gravius afficitur, quam qui
ad ſupplicium pœniſſimæ reſtat. *Cafaub.* F f 2 1 Hoc

egerit? hoc enim perinde est, ac si faciem sibi dilacerasset. *tum illud memineris*, eum qui improbos delinquere non vult, parem esse illi, qui ficum in ficubus succum acrem gerere, & infantes vagire, & equum hinnire, aliaque ejusmodi quæ necessaria sunt, nolit. quid enim fecerit, qui sic affectus fuerit? hunc tu, † si tantum posse te putas, sana.

17. Ni decorum sit, ne feceris; ni verum sit, ne dixeris. ad ista enim duo semper intentio tua tendat.

18. Considera semper, quid illud sit, quod cogitationem tuam afficit; curæque sit tibi hoc ipsum in formam, materiam, finem, & tempus, intra quod desitutum sit, distinguendo explicare.

19. Sentias tandem aliquando, aliquid esse in te præstantius ac divinius eis quæ affectus in te excitant, & quasi fidiculis quibusdam distrahunt te. quæ *mihi, nunc dicas tibi*, mens est? num metus? num suspicio? num libido? num aliud aliquid istiusmodi?

ἐαυτὸν; καὶ ἔτιως ὁμοιον τῷ πῶ καταδρύπτειν τὴν ἐαυτῆς ὄψιν. ὅτι ὁ μὴ θέλων τὸ φαῦλον ἀμαρτάνειν, ὁμοιος τῷ μὴ θέλοντι τὸ συνελῶ ὅπῃ ἐν τοῖς σύκοις φέρειν, καὶ τὰ βρέφη κλαυθμυρίζεσθαι, ἢ τὸ ἵππον χρεμετίζειν, καὶ ὅσοι ἄλλα ἀναγκαῖα. † πῶ παύθῃ τὸ ἔξιν ἔχων τιαύτῳ; εἰ ἐν γοργὸς εἰ, ταύτην θεράπευσον.

17. Εἰ μὴ καθήκει, μὴ πράξης· εἰ μὴ ἀληθὲς ἐστὶ, μὴ ἐπιπης. 2 ἢ γὰρ ὁρμή σε ἔσω.

18. Εἰς τὸ πᾶν ἀπὸ ὁρᾶν, πῶ ἐστὶν αὐτὸ ἐκείνο τὸ τὸ φαυλοτάτον; ποῖον, ἢ ἀναπύσσειν διαίρωντα, εἰς τὸ αἵτιον, εἰς τὸ ὑλικόν, εἰς τὸ ἀναφορὴν, εἰς τὸ χρέον, ἐν πῶς ἔπειτα αὐτὸ δέησις.

19. Αἰδοῦ ποτὲ, ὅτι κρεῖττον ἢ καὶ δαμονιώτερον ἔχεις ἐν σαυτῷ τῶν πᾶν πᾶν ποιόντων, καὶ κατὰ πᾶν τῶν νοσησασάντων σε. τί μὲν νῦν ἐστὶν ἡ ἀλγαινοία; μὴ φόβος; μὴ ὑποψία; μὴ ὑπιδρυμία; μὴ ἄλλο τι ποιόντων;

κ'. Πρῶ-

1 Hoc est τί ποιήσῃ. Sic *Lucian*, ad eum qui dixeris *Prometheus es*. τί γὰρ πάθωμι. ἐμμένειτοί γὰρ οἱ; ἀπᾶς προσηλομένη. *Quid enim faciam?* &c. *Itemque in speculantibus*. τί γὰρ ἂν πάθοι πρὸς, ὅποτε φίλος ἐπὶ εὐαίσοτο; quid enim faciat quis? &c. His & aliis exemplis à *Gatakero* adductis addas licet & illud *Euripidis in Hecuba* v. 614. τί γὰρ πάθω; i. e. inquit *Schol.* τί ποιήσω; ἐπεὶ δὲ ὁ ποιῶν πρὸς, πάσχει τρόπον τινα, κατ' αὐτὸ τὸ ποιεῖν. 2 Vertit *Cassaub.* ac si scriberetur, ἢ ὁρμή σε ἀείσας ἔσω. Coniicit *Gatak.* ἢ γὰρ ὁρμή σε ἔσω εἰς [ῥέει] πᾶντι, conatus meus ad ista, τὸ καθήκειν &c. καὶ τὸ ἀληθὲς, ὅτι πῶ tendat. vel etiam, si ἀείσας; illud admittendum sit. ἢ ὁρμή σε ἀείσας εἰς τὸ πᾶν. vide l. 10. c. 33. 3 Ποῖον hoc ἀ ποιῶν non ποιῶν duci putat *Cassaub.* ideoque vertit, quod afficit, ut l. 3. c. 11. † Si acutus & eloquens es. *Cassaub.*

1 *Acroxi*

κ'. Πρῶτον, τὸ μὴ εἰκῇ, μη-
δὲ ἀνευ ἀναφορᾶς. δεύτερον, τὸ
μὴ ἐπ' ἄλλο τι, ἢ ἐπὶ τὸ κοινωνι-
κὸν τέλος ἢ τὴν ἀναγωγὴν ποιῆσαι.

κα'. Οτι μετ' ἔτι πολὺ, ἔδεις
ἔδραμ' ἔσθ', ἔδ' ἐ τῶν π' αὖ νῦν
βλέπεις, ἔδ' ἐ τῶν π' αὖ νῦν
βιάντων. πάντα γὰρ μεταβάλλειν
καὶ τρεπεῖσθαι καὶ φθίρεισθαι
πέφυκεν, ἵνα ἔτι εὖ εἰσέλθῃς γί-
νηται.

κβ'. Οτι πάντα ἡ ὑπόλη-
ψις· καὶ αὐτὴ ὅλη σι. ἄρον ἔν,
ὅτε θέλεις, τὴν ὑπόληψιν, ὥ-
ς ὡς ἀμ' φανερὴ τὴν ἀκρὰν
γαλήνην, σταθερὰ πάντα, ὥ-
ς ἀκύμων.

κγ'. Μία ἡ ἐν ἐνέργειᾳ κα-
τὰ καιρὸν παύσασθαι, ἔδ' ἐν κα-
κὸν πάσχει, καθὸ πέπτω· ἔδ' ἐ ὁ
πράξας ἢ τὴν πράξιν ἐλαύτην, καὶ
αὐτὸ ἔστω, καθὸ ὁ πέπτω, καὶ ἐν
τὴν πέπτωθεν. ὁμοίως ἔν τὸ ἐκ πα-
σῶν τῶν πράξεων σύστημα, ὅπερ
ἐστὶν ὁ βίος, ἐάν ἐν καιρῷ παύσῃ,
ἔδ' ἐν κακὸν πάσχει καὶ αὐτὸ ἔσ-
τω, καθὸ ὁ πέπτω· ἔδ' ἐ ὁ κατὰ
παύσας ἐν καιρῷ τῶν εἰρημὸν ἔστων,
κακῶς διεπύθη. τὸ γὰρ καιρὸν, καὶ τὸ
ὅρον δίδωσιν ἡ φύσις, ποτὲ μὲν καὶ
ἡ ἰδία, ὅταν ἐν γήρα, καὶ ἄλλως γ' ἡ

20. Primo *vide* nequid teme-
re, aut absque certo aliquo fi-
ne. secundo, ne ad ullum alium
finem, quam qui societati con-
ducatur, referatur.

21. *Cogita tecum*, brevi fore,
ut nec ipse ullus usquam futu-
rus sis, nec quicquam eorum
quæ vides, nec horum quif-
quam qui nunc vivunt. omnia
enim mutare ac verti & interi-
re nata sunt, ut nova alia serie
perpetua producantur.

22. Omnia in opinione sita
sunt: & hæc ipsa in te. quan-
docunque ergo volueris, opi-
nionem tolle, & sicut promon-
torium prætervecto tranquillitas,
sic stabilia tibi futura sunt
omnia, & sinus æstu immunis.

23. Operatio unaquæque, quæ
tempore suo definit, nihil inde
mali patitur, quia defuit; nec
auctori ejus, cessationis hujus
ratione, mali quicquam contin-
git. pari ergo modo actionum
omnium complexio, quæ vita
dicitur, si tempore suo defuerit,
nihil inde quicquam mali pa-
titur, quia defuit: nec qui tem-
pore opportuna seriem hanc
terminavit, male ideo afficitur.
tempus autem & terminum assi-
gnat natura: eaque quandoque
peculiaris, ut in senectute fit;

semper

I. Ακρὰν sive ἀκρωτήριον ἀμ' αὐτὴν, *promontorium prætervehi*. nos dicimus
eo double the cape. Solent autem prominentia loca istiusmodi plus aliis esse
undis infesta, ventis exposta, procellis obnoxia, eoque nomine magis
periculosa: unde proverbium de *Maleo*, sive *Maleis* Laconico. promonto-
rio. Μαλεῶν δὲ κρημὸς ἐπὶ τῶν τῶν ἀκρῶν. *Caput*.

1. Similis

semper vero communis; cuius partibus assidue mutantibus novus perpetuo vegetusque mundus permanet universus. bonum autem semper ac tempestivum est, quod universo conducit. proinde vitæ cessatio non est malum cuiquam, quia nec inhoneustum: siquidem nec optionis sit nostræ, nec communitatis legibus adverfetur. imo bonum est; siquidem universo tempestivum, eidemque conducens & congruum. ita numine divino fertur, qui eadem, qua Deus, via fertur, menteque sua ad eadem fertur.

24. Tria hæc in promptu habenda sunt. in eis quæ agis, nequid frustra, aut secus fiat, quam jus ipsum fecisset. in eis vero quæ extrinsecus eveniunt, vel forte fortuna quodque vel providentia obvenire. atqui nec de fortuna conquerendum est, nec providentia inculpanda. secundum; qualenam unumquodque sit à fatione usque ad animationem, ab animatione usque ad animam emissam. item ex quibus confatur, & in quænam resolvitur. tertium, si in sublime subvectus res humanas

τῶ ὅλων ἢς τῶ μερῶν μεταβαλλόντων, νεαρὸς αἰεὶ ἐσὶ ἀκμαίος ὁ ζύμπας κόσμος διαμενῶ. καλὸν δὲ αἰεὶ πᾶν ἐσὶ ὡραῖον τὸ συμφέρον τῶ ὅλῳ. ἢ ἔν κατὰ παυσίς & βίῃ, ἐκάστῳ & κακὸν μὲν ὅτι ἐδὲ αἰσχρόν· εἴπερ ἐσὶ ἀποσφαίρεται, καὶ οὐκ ἀποσινώνηται. ἀγαθὸν δὲ, εἴπερ τῶ ὅλῳ καίριον· ἐσὶ συμφέρον, καὶ συμφερόμενον. ἔτα ἡ δὲ θεοφώρητος, ὁ φερόμενος κατὰ ταῦτα θεῷ, καὶ ὅτι ταῦτα τῇ γνώμῃ φερόμενος.

καὶ δὲ τρία ταῦτα δὲ πρόχρηται ἔχειν. ὅτι μὲν ὧν ποιεῖς, εἰ μήτε εἰκὴ μὴδὲ ἄλλως ἢ ὡς αὐτὴ ἡ δίκη αὐτῇ ἐνήργηται. ὅτι δὲ τῷ ἔξωθεν συμβαινόντων, ὅτι ἡ περὶ κατὰ ὀλιτοχίαν, ἢ κατὰ πρόνοιαν· ἔτι δὲ τῇ ὀλιτοχίᾳ μεμπερῶν, ἔτι δὲ τῇ προνοίᾳ ἐγκληται. δεύτερον, τὸ ὅποιον ἐκάστον ἀπὸ τῆς ἐρήμιας τοῦ μέχρι ψυχώσεως, καὶ ἀπὸ ψυχώσεως μέχρι τῆς ψυχῆς ἀποδεδῆναι. καὶ ἐξ οὗτων ἡ σύγκρισις, καὶ εἰς οἷα ἡ λύσις. τρίτον, εἰ ἀνω μετέωρος ἐξαρθεὶς κατισκέψαιο τὰ ἀνθρώπων.

1 Similis fere locutio l. 3. 4. συμφορίζεται, καὶ συμφορίζομαι, ubi vide. putat autem Casaub. συμφορίζομαι esse id, quod à Deo, vel fato longa causarum serie ab initio constitutum est. 2 Σπερματικός, omnino legendum cenſeo. vel, si cui id minus arridet ἀσπερματικός quod propius accedit ad scripturam priorem, & apud Nicandriam repetitur (si pro semine sumi, quod quidam censent, compertum haberetur) vel σποροδύκετος etiam, siue ἀσπερματικός, ut τῇ ψυχῇ respondeat ἡ σπερματικός. Γαλακ.

ἀνθρώπεια, καὶ τὴν πολυτροπίαν
ὅση κατανησασαὶ στυγιδῶν ἄμα,
καὶ ὅσην τὸ παλαιὸν, ἡ ἀερίων
καὶ ἀαιθερίων. ² [καὶ] ὅτι ὁ
σακίς ἀνὴρ ἐξαρθῆς, ταῦτα ὅ-
ψει, τὸ ὁμοειδές, τὸ ὀλιγο-
χρόνιον. ὅτι τὰς, ὁ τύ-
φος.

καὶ. βάλε ἔξω τὴν ὑπόληψιν,
σέσωσται. τίς ἐν ὁ καλῶν ἐκ-
βάλλειν;

καὶ. ὅταν δυσφορῆς ὅτι πνι,
ἐπελάθῃς τῆς, ὅτι πάντα κατὰ
τὴν τῶν ὅλων φύσιν γίνεται. καὶ
τῆς, ὅτι τὸ ἀμαρτανόμῃον ἀλ-
λότριον. Ἐπὶ τὰς τῆς, ὅτι
πάν τὸ γινόμενον ἔσως ἀνὴρ ἐγί-
νετο. Ἐν ἡμῶσται, καὶ νῦν πάντα
καὶ γίνεται. τῆς, ὅση ἡ συγγένεια
ἀνθρώπων πρὸς πάν τὸ ἀνθρώ-
πων γένος· καὶ αἱματις ἢ ἀπερ-
ματις, ἀλλὰ καὶ κοινωμία. ἐπε-
λάθῃς δὲ καὶ τῆς, ὅτι ὁ ἐκάστος καὶ
θεός, καὶ ἐκείθεν ἐρρύηκε. Ἰδὲ, ὅτι ὁ
δὲν ἰδὸν ὁ δένος· ἀλλὰ καὶ τὸ πε-
νίον, Ἐν τὸ σωματικόν, καὶ αὐτὸ τὸ
ψυχάριον ἐκείθεν ἐλήλυθεν. τῆς,
ὅτι πάντ' ὑπόληψις. Ἰδὲ, ὅτι τὸ
παρὸν μόνον ἐκάστος ζῇ, Ἐν τῆς
ἀποβάλλει.

despiceres, ubi varietatem earum
quanta esset perspexisses, simul-
que uno conspectu comprehen-
deres, quantum undiquaq; ærio-
rum & ætheriorum sedes suas ha-
beat, quod quotiescunque subve-
ctus esses, eadem semper occur-
rent. ejusdem enim generis sunt
omnia, & ἀνὴρ brevis. & de his
tamen inolescimus.

25. Opinionem ejice; sal-
vus es. ejicere autem ecquis im-
pediat?

26 Quando moleste fers quic-
quam; oblitus es, omnia secun-
dum universi naturam fieri. i-
tem peccatum alterius nihil ad
te adhæc, quicquid sit, ita sem-
per factum, semperque futurum,
& nunc etiam ubique fieri. por-
ro, quæ homini cuivis cum toto
genere humano intercedat cog-
natio. neque enim tam sangui-
nis aut seminis, quam mentis
existit communio. oblitus es,
& mentem cujusque Deum esse,
& divinitus defluxisse & nihil
esse cujusquam proprium; sed
& filiolum, & corpusculum, &
animulam ipsam inde prodiisse.
sed &, opinione constare cun-
cta. & quod tempus denique
præsens tantum cuique & vi-
vitur & amittitur.

27 Eos

1 Universas mundi totius regiones, ætheriam, æriam, aquatilem, terre-
stem incolis suis referas centebant cum Stoici, tum & Platonici. Alcinoüs de
doctrin. Platon. Εἰσι δὲ καὶ αἱ δαίμονες, καὶ καλοῖν αὐτοὺς ζωητὰς θεοὺς, καὶ ἡ-
γετὸν πυχναίαν. οἱ μὲν ὁρατοί, οἱ δὲ ἀόρατοι, ἐν τῇ ἀέρι καὶ πυρὶ καὶ ὕδατι. &c. &
Porphyr. de abstinent. 1. 3. Ζῶα λογικὰ distribuit in quatuor classes, ἐναίδηρα,
ἐναίδηρα, ἐναίδηρα ἐπίγεια. Gatac. 2 Καὶ istud περιέχει, & inducendum vi-
detur. nam ὅτι ad τρίτην refertur. Gatac. 3 Vide l. 2. 14.

1 Q. Fa-

27. Eos apud te crebro recolas, qui de re aliqua vehementer indignati fuerint, qui vel in summa gloria, vel in insigni miseria, inimicitia, fortuna qualibet exsistere. tum sciscitare, *ubi ista nunq sunt omnia* ? fumus utiq; sunt, & cinis & fabula, vel ne fabula quidem. succurrat tibi simul & quicquid est ejusmodi, quale est Fabius Catullinus in agro, Lucius Lupus & Stertinius Bajis, Tiberius Capreis, & Velius Rufus; omnisque omnino cum existimatione in re ulla eminentia. quamque vile sit omne in quod studium tantopere impenditur. quantoque sit Philosophiæ magis consentaneum in oblata sibi materia justum,

κς. Συνεχῶς ἀναπλεῖν, ἢ ἐπὶ τινὶ λῖαν ἀνανακτῆσαι, τὰς ἐν μεγάλαις δόξαις, ἢ συμφοραῖς, ἢ ἐχθραῖς, ἢ ὁποιαισὲν τύχαις ἀκμαῖσονται. εἴτα ἐφίστανεν, πᾶ ὥν πάντα ἐκείνα; καπνός, καὶ σποδός, καὶ μῦθος, ἢ ἐδὲ μῦθος. συμπρασιπτεύω ἢ ἔ τὸ ποιεῖτο πᾶν, οἷον, ἰ φάσι. Καὶ ἐλλῖν ἐπ' ἀγρῶ, ἔ Ἰ λείος Λῆπ. καὶ Ὡ στερπίνιος ἐν Βαίαις, καὶ Ὡ τίσέριος ἐν Καπρείαις, καὶ Ὡ οὐρίλιος Ρᾶφος, καὶ Ὡ λως ἢ πρὸς ὅτις μετ' οἴσσεως Διαφορά. καὶ Ὡς εὐτελὲς πᾶν τὸ καλεῖν ἡρόμῳ. καὶ Ὡ φιλοσοφῶμεν, τὸ ἵπτι τῆς δευτέρας ὕλης ἐαυτῶν

1 Q. Fabius Catullinus sub Adriano Consul reperitur in Fastis ad annum U. C. 883. quanquam in Græcis à Scaligero editis, non Κατελλῖν sed Κατελλῖν is dicitur. Gatak. 2 Lucius Lupus. Xyl. & Cas. ut sit legendum Λέκι. Xyl. Lucius Lupus in hortis obiit. ἐν κήποις. at Cas. Lucius Lupus & Stertinius Bajis. nec necessarium est istic illud, obiit. Caterum lectionem receptam adlerit Isa. Cas. ad Spartiani Hadrian. (ubi mentio Lusii ejusdem Senatus jussu, vel Hadriani etiam, ut Dio vult, in itinere occisi) sed ita, ut de Lusio Lupo isto parum sibi liquere profiteatur. Gatak. 3 Stertini, qui per Tiberii tempora sub Germanico copias duxit, meminit Tacitus annal. lib. 2. verum utrum is sit quem Marcus velit, aut quid is Baiis, mihi plane incertum. Stertinius item Philosophus Stoicus sub Augusto floruit. meminit hujus Flaccus l. 2. epist. 12. — an Stertini deliret acumen. & serm. lib. 2. sat. 3. sapientum octavum, ludibundus appellat. verum nec istum istic designatum crediderim. Gatak. 4 Καπρείας potius Capreis. Caprea insula, trium millium fere ab extremis Stertini promontorii disjuncta. Tacit. Annal. lib. 4. Tiberii principis arce nobilis; Plin. hist. nat. lib. 3. c. 6. qui eo secesserat, quo libidinibus suis indulgeret liberius. unde & palam ac vulgo ab insula illius nomine Capreus dicebatur. Sueton. l. 3. c. 42, 43. ita enim malim, quam Capriam, vel Caprinam; quorum alterum saltem pro Capreio repositum vult Casaub. Gatak. 5 Rufi Helvii, qui miles gregarius cum esset, coronam civicam sub Tiberio meruit, meminit Tacit. Annal. lib. 3. Venii etiam Rufi, qui sub Marco ad annum U. C. 931. consulatum gessit, Fasti meminere. Verum Velius Rufus iste quis existat, mihi nondum occurrit. Sed nec locus satis integer videtur, cum nec ubi Stertinius aut Rufus iste egerint, quod in reliquis diserte expressum est, quicquam dicitur. Gatak.

ἐαυτὴν δίκαιον, σώφρονα, θεοῖς
ἐπιμέμον ἀφελῶς παρέχην. ὁ γὰρ
ὑπὸ ἀτυφία τύφος τυφόμε-
νος, πάντων χαλεπώτατος.

κη'. Πρὸς τὰς ὀπιζήτωνας,
πᾶς γὰρ ἰδὼν τὰς θεάς, ἢ πᾶθεν
καίεληφώς ὅτι εἰσιν, ἔτω σέ-
βεις; πρῶτον μὲν ἔσθ' ὅψαι ὁ-
ρατοὶ εἰσιν, ἐπεί τε μύητοι ἔδ' ἔλην
ψυχὴν τὴν ἐμαυτῆς εἶρακα, καὶ
ὁμῶς πᾶσι. ἔτως δὲ καὶ ἰδὼς θεάς,
ἐξ ὧν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἐκά-
στη περῶμαι, ἐκ τῶν ὅτι τέ
εἰσι καταλαμβάνω, ἔσθ' αἰδέμεαι.

κθ'. Σωτηρία βίη, ἕκαστον δι-
ὄλεσθαι αὐτὸ τί ἐστιν ὁρᾶν, τί μὲν αὐ-
τῇ τὸ ὑλικόν, τί δ' αὖ τὸ αἰσιμα-
δες· ἐξ ὧν τῆς ψυχῆς τὰ δι-
καία ποιεῖν, καὶ πάληθ' ἑλέγχει· τί
λοιπὸν ἢ δοτολαύειν τῇ ζῆν, συν-
αίπλιοντα ἄλλο ἐπ' ἄλλω ἀγα-
θόν, ὥς μὴ δὲ τὸ βραχύτατον
Διείρημα δοτολείπειν;

λ'. Ἐν φῶς ἡλίου, καὶ διείρ-
γηται τῶν τοις, ὅρεσιν, ἄλλοις
μυρίοις. ἓ μίαν ἑστίαν καὶ
διείρηται ἰδίως ποιοῖς σῶ-
μασι μυρίοις. μίαν ψυχὴν, καὶ

temperantem, Deis obsequen-
tem se simpliciter præstare. fas-
tus dein de fastus contemptu
inflatus omnium est maxime in-
tolerabilis.

28. Interrogantibus, ubi Deos
conspicatus, aut unde esse com-
pertum habens, hos ita vene-
raris, *responsum sit*: Primo etiam
visu percipi possunt. deinde, ani-
mam meam, cum nullus unquam
viderim, [in honore tamen ha-
beo. pari igitur ratione & Deos,
cum eorum potentiam jugiter
experiar, propterea & esse com-
pertum habeo & veneror.

29. In hoc vitæ salus sita est,
ut unumquodque quid sit in u-
niversum discernas; quidq; ma-
teriæ, quid formæ habeat. at-
que ex animo toto iusta fa-
cias, & vera dicas. quid enim
superest, nisi vita frui, bonum
bono ita adnectendæ, ut ne mi-
nimum quidem intervallum bo-
no vacuum relinquatur?

30. Unum solis est lumen,
licet parietibus, montibus, aliis
innumerabilibus dispescatur. una
materia communis, etiam si cor-
poribus peculiaribus affectioni-
bus distinctis innumerabilibus
dispescatur. una anima, etiam si
naturis

1 ὑπὸ ἀτυφίας, vel potius ἐπὶ ἀτυφίᾳ emendat *Gatacr.* 2 Dii nimirum
Stoicorum sunt visui etiam corporeo obvii. Siquidem *mundum* ipsum pro
Deo habebant. vide ad l. 4. 23. *corpora celestia* etiam in *Deorum* numero po-
nebant. vide ad l. 9. 31. *Gatacr.* 3 Id agit ut Proximi dilectionem ita natu-
ræ consentaneam ostendat, ut Appetitus quo in illam Anima fertur Ra-
tionalis, major sit, & vehementior, quam cui Impetum possis compesce-
re, nisi & ingenio tuo vim simul inferas, & cum Natura bellum geras. *De-
ciet.* 4 Ad mentem Stoicorum, vide supra l. 4. 40. & alibi.

naturis innumerabilibus, & circumcriptionibus peculiaribus dispescatur. una anima rationalis, etiam si dirimi videatur. aliae ergo rerum dictarum particulae, formae nempe & materiae sensus expertes, necessitudinis vinculo non connectuntur sibi invicem. & ista tamen mens universi continet, & facultas illa, cujus vi eodem loci feruntur. intellectus vero adversus contribulem suum peculiariter afficitur, eidemque confociatur, nec potest communionis appetitus prorsus revelli.

31. Quid expetis? num existere? num sentire, movere, crescere, nasci? an rursus voce uti, cogitare? ecquid horum tibi desideratu dignum videtur? si ergo contemptu digna satis ista videntur omnia, ad illud perge,

Φύσσει διείρηται μυρία, καὶ ἰδίαις περιγραφαῖς. μία νοερά ψυχὴ, καὶ διακεκρίσθαι δοκῇ. τὰ μὲν ἐν ἄλλοις μέρει τῶν εἰρημῶν, οἷον ἡ πνεύματα καὶ ὑποκείμενα, ἀναίσθητα καὶ ἀνοικείωτα ἀλλήλοις· καὶ ταὶ καίκεῖνα ἡ τὴν νῦν σιωπῶν καὶ τὸ ἐπειτα αὐτῆς βρῖθον. 3 Διείρηται δὲ ἰδίως ἐπὶ τὸ ὁμόφυλον γίνεσθαι, ὥστε σιωπᾷται, καὶ οὐ διείρηται τὸ κοινωνικὸν πάντων.

λαΐ. Τί ζητεῖς; ὃ Διείρηται; ἀλλὰ τὸ αἰσθάνεσθαι; τὸ ὁρμᾶν; τὸ αὐξεῖσθαι; 4 τὸ λήγειν αὐτῆς; τὸ φωνῇ χρῆσθαι; τὸ διανοεῖσθαι; τί τῶν πῶς σοι ἄξιον δοκεῖ; εἰ ἕκαστα εὐκαταφρόνητα, περὶ ἐπὶ τελευταῖον,

1 Ab interpunctione locum laborare opinor; & post ἀναίσθητα collocandam distinctionem, ut series dictionis sic procedat; reliquae distinctiones rerum partes, formae sc. & materiae sensus expertes, sunt etiam a necessitudine mutua alienae. Spiritus hic pro forma; sic l. 9. 36. ἡ ὑποκείμενη ὅλη & τὸ πᾶν μετὰ τὸν Μάρκο ἀντιλαμβάνεται. Gatak. 2 Lego καίκεῖνα τὸ νῦν σιωπᾷ, & τὸ ἐπὶ τῇ αὐτῇ βρῖθον. & tamen ista etiam (licet sensus & rationis experta) mens (universi sc.) continet, & facultas interior, sive forma illa, cujus vi eodem loci feruntur. τὸ νῦν autem αὐτῇ τῷ νῦν, mens, anima mundi, i. e. Deus de quo l. 10. 1. σιωπᾷ πάντα. Cicero de nat. Deor. 1. 2. Natura est, quae continet mundum omnem, atque ea quidem non sine sensu & ratione. & rursus: Mundum & ejus partes natura sentiente teneri, in qua ratio perfecta insit. quem vim animam esse dicunt mundi. eandemque esse mentem sapientiamque divinam. Habes hic aperte Marci τὸ νῦν. Idein de divin. 1. 2. Totam mundi hujus molem, inquit, mens divina continet, ut anima corpus. Gatak. 3 Homo magis ad sibi coagenerem fertur, tum quia liberam habet electionem, tum qui τὸ νῦν illud peculiariter in homine operationem exercet, exieritque. Latr. in Zenon. Eis ἄπειρος τὸ μέρος μέρος δὲ καὶ ὁ νῦν, καθότι ἐφ' ἡμῶν ἡ ψυχὴ. αἰὶν' ἢ δὲ ἂν μὴ μετὰ τοῦ, δὲ ὅν δὲ ἡ φύσις. &c. Gatak. 4 Cum quid hic tibi velit λέγειν αὐτῆς non assequitur Casaub. scripsisse Antoninum putat τὸ διαφραζέσθαι sermocinari, consueverat. & quod sequitur τὸ φωνῇ χρῆσθαι ut mens hujus glossa expungendum censet.

λοῦταϊον, τὸ ἔπειθαι τῷ λόγῳ
 καὶ τῷ θεῷ. ἀλλὰ μάχεσθαι τῷ
 πᾶσι ταῦτα, τὸ ἄχθεσθαι, ἢ
 ἀλλὰ τὴν περὶ τὴν ἀθανάσιον
 τῶν αὐτῶν.

λε'. Πόσον μέρος τῆς ἀπεί-
 ρου καὶ ἀχανὲς αἰῶνος ὁπομε-
 μέρισται ἐκάσῳ; τίς χίστε γὰρ ἐνα-
 ναφανίζεῖ τῷ αἰδίῳ. πόσον ἢ
 τῆς ὅλης ἐξέως; πόσον ἢ τῆς
 ὅλης ψυχῆς; ἐν πόσῳ ἢ βω-
 λαρίῳ τῆς ὅλης γῆς ἔρπει; ἢ
 πάντες ταῦτα ἐνθυμέμεν, ἢ
 μηδὲν μέγα φαντάζεσθαι, ἢ τὸ ὡς
 μὲν ἢ σὴ φύσις ἄγει, ποιεῖν,
 πάσχειν δὲ, ὡς ἢ κοινὴ φύσις
 φέρει.

λγ'. Πῶς ἐαυτῷ χρηστὴ τὴν ἡγε-
 μονικόν. ἐν γὰρ τῷ τῶν πᾶν ἐστὶ
 τὰ ἢ λοιπὰ, εἰ περὶ αἰρέται ἐστίν, ἢ
 ἀπερὶ αἰρέται, νεκρὰ καὶ καπνός.

λδ'. Πρὸς θάνατον κατα-
 φρόνησιν ἐρεπτικώτατον, ὅτι καὶ
 οἱ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ τὸν
 πόνον κακὸν κρίνοντες, ὁμοῦς ἴσ-
 τε καταφρόνησαν.

λε'. Ὡς εὐκαίρην μόνον ἀγα-
 θὸν, καὶ ὡς τὸ πλεῖστον κατὰ λό-
 γον ὀρθὸν πράττειν ὁποδὲν αὐτῶν

quod ultimum restat, Deo nem-
 pe ac rationi obsequi. atqui in-
 stituto huic repugnat, si quis æ-
 gre ferat, quod istis morte pri-
 vandus sit.

32. Quantula pars infiniti ac
 immensi ævi unicuique assigna-
 tur? ab interminato enim quam
 celerrime absorbetur. quantula
 item totius materiæ? quantu-
 lam & animæ universæ? in
 quantula etiam telluris totius
 glebula repis? hæc omnia cum
 cogitaveris, nihil magnum re-
 puta, hoc solo excepto, ut ea
 facias ad quæ natura tua te du-
 cit, ea sustineas quæ natura com-
 munis infert.

33. Vide, quo modo se mens
 utatur tua. in hoc enim sunt
 omnia. reliqua, sive arbitrii tui
 sint, sive non sint, cadavera
 sunt & fumus.

34. Nihil magis ad mortem
 contemnendam incitaverit, quā
 si confideres, etiam eos qui vo-
 luptatem in bonis, dolorem in
 malis habent, eam tamen con-
 tempsisse.

35. Cui illud tantummodo
 quod tempestivum est, bonum
 habetur; nec interesse putat, plu-
 res an pauciores rationi rectæ
 consentaneas

1 Legendum est ἀλλὰ τῷ, ut sensus exigit. Gatak. 2 Epicureos notat, qui
 summum bonum etiam si in voluptate, summum malum in dolore consti-
 tuerant, mortis tamen contemptum profitebantur, & prædicabant. vid. E-
 picuri epistolam ad Menæceum Laert. l. 10. Μηδὲν πρὸς ἡμᾶς εἶναι τὸν θάνατον.
 ἐπεὶ πᾶσι ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἐκ ἀνάγκης. εἰρησὶς δὲ ἐστὶν ἀδότησις ὁ θάνατος. &c. &
 Lucret. l. 3. Nil igitur mors est, ad nos neque pertinet hilum. Gatak.

consentaneas actiones ediderit, mundumque longiori an breviori temporis spatio contemplatus sit; huic nec mors formidabilis esse poterit.

36. In hac magna civitate versatus es homo: quid tua refert, si quinque duntaxat annos? etenim quod secundum leges fit, id omnibus æquale est. ecquid igitur grave pateris, si te non tyrannus, nec iudex iniquus, sed natura quæ induxit, emittat? perinde ac si histrionem prætor qui conduxerat, ex scena dimitteret. sed actus fabulæ quinque nondum absolvi. recte dicis. cæterum in vita etiam tres actus fabulam integram faciunt. terminat enim hanc, qui ejusdem olim componendæ cum fuerit, nunc & dissolvendæ auctor est. neutrum autem horum à te est. discede ergo propitius. nam & qui te dimittit, propitius est.

ὀλιγοτέρας ἐν ἴσῳ ἐστὶ, ἢ ὅ τὸν κόσμον θεωρήσας πλείονι ἢ ἐλάσσονι χρόνῳ ἔλξαφ' ἐξ ἡτῶν ἐδὲ ὁ θάνατος φοβερόν.

λς'. Ἀνθρώπε, ἐπολιτεύσω ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει· τί σοι ἐλξαφέρει εἰ πέντε ἔτη; ἡ γὰρ κατὰ τὰς νόμους, ἴσον ἐκάστω. τί ἐν δεινόν, εἰ τῆς πόλεως διποτέμῃ σε ἔτύρανεν, ἐδὲ δικαστὴς ἄδικος, ἀλλ' ἡ φύσις, εἰσαγαγῶσα; οἷον εἰ κωμῶδον διπολῶι τῆς σκληρῆς ὁ παραλαβὼν στρατηγός. ἀλλ' ὅτι εἶπον πέντε μέρη, ἀλλὰ πὰς τρία. καλῶς εἶπας. ἐν μὲν τοῖς τῷ βίῳ πὰς τρία ὅλον τὸ δράμα ἐστὶ. τὸ γὰρ πλείον ἐκείνους ὀρίξει ὁ τότε μὲν τῆς συγκρίσεως, νῦν δὲ τῆς διαλύσεως αἶψα· σὺ ἡ ἀνάστις ἀμφοτέρων ἀπὸ τοῦ ἐν ἡλικίᾳ. ἢ γὰρ διπολῶν ἡλικίᾳ.

1 Vide l. 7, 31. & l. 8, 5, 6. & l. 19, 6.

Finis duodecim librorum Antonini.

τέλος τῶν τῶν Ἀντωνίνου βιβλίων.

¹ Ἀντωνίνῳ πρὸς τὸ κοινὸν τῆς
Ἀσίας ἑπιστολὴ περὶ τῆ
καθ' ἡμῶν λόγῳ.

*Epistola Antonini ad com-
mune Asiæ de religione
nostra.*

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡ
ΜΑΡΚΟΣ ΑΥΡΗΛΙΟΣ ΑΝ-
ΤΩΝΙΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ, ΑΡ-
ΜΕΝΙΟΣ, ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ, ΔΗ-
ΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ Τὸ ΠΕΜΠΛΟΝ
Ἐ ΔΕΚΑΤΩΝ, ΥΠΑΤΟΣ Τὸ ΤΡΙΤΟΝ, Τῷ
² ΚΟΙΝῷ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΧΑΙΡΕΙΝ. Ε-
γὼ μὲν οἶδα ὅτι καὶ τοῖς θεοῖς ἐ-
πιμελὲς ἐστὶ, μὴ λανθάνειν τὰς
ποιότητας. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἐκεῖ-
νοι κολάσσειν αὐτὰς μὴ βυλο-
μένους αὐτὰς προσκυθεῖν, ἢ ὑ-
μεῖς ὅς ἐστις ταραχὴν ἐμβάλλε-
τε, βεβαιῶντες τὴν γνώμην αὐτῶν
ὑπερῆχασιν, ὡς ἀθέων κατηγο-
ρῶντες. εἴη δ' αὖν καὶ κείνοις αἰ-
ρετὴν τὸ δοκεῖν κατηγορημένοις
τεθνῶσαι μᾶλλον, ἢ ζῆν, ὑπὲρ τῆ
οἰκείας θεῶν. ὅθεν καὶ νικῶσι, περιέ-
μενοι ταῖς ἐαυτῶν ψυχὰς, ἢ περ πειθόμενοι οἷς ἀξιοῦσι πράττειν
αὐτὰς. Πρὸς δὲ τῶν σεισμῶν τῶν γενομένων, καὶ γινομένων,

IMPERATOR CÆsar M. Aure-
lius Antoninus Aug. Arme-
nicus, Pontifex Maximus,
Tribunicia potestatis xv. Consul
III. Communi Asiæ S. Equidem
scio Diis ipsis curæ esse, ne hu-
jusmodi homines lateant. Multo
enim magis illis convenit punire
eos qui colere ipsos recusant,
quam vobis : qui eorum, adver-
sus quos tumultuamini, senten-
tiam ac propositum amplius con-
firmatis, dum eos accusatis tan-
quam impios. illis autem longe
optabilius fuerit, ut in jus vocati
mortem oppetere videantur pro
Deo suo, quam ut incolumes re-
maneant. Ita victores evadunt,
animas suas potius projicientes,
quam ut ea facere quæ vos ju-
betis, in animum suum inducant.
Ceterum de terræ motibus qui
vel facti sunt vel etiamnum fiunt,

non

¹ Desumpta est hæc epistola ex Eusebii Histor. Eccles. l. 4. c. 13. Exstat & apud Justinum Martyr. in calce Apologetici, verbis licet non plane iisdem. Hanc Antonino Pio ab Eusebio tributam Marco nostro asserit Valesius in notad locum. ² Ita Cicero Commune Milyadum & Commune totius Sicilia in Verri-
nis dixit. Porro cum κοινὴ Ἀσίας dicitur, subaudiendum est συνίδιον. Ha-
bebant enim Asiani commune Concilium totius gentis, quo singulæ civi-
tates Legatos seu synedros mittebant, ut docet Aristid. in 4. orat. Sac. V a-
lesius.

non absurdum videtur vos com-
monere, qui & animos abjici-
tis quoties hujusmodi casus con-
tingunt, & vestra cum illorum
institutis comparatis. Atqui il-
li quidem majorem tunc fidu-
ciam in Deo collocant: vos
vero per omne illud tempus
quo præ imperitia labi mihi vi-
demini, Deos negligitis: & tum
alias cæremonias insuper habetis,
tum cultum Immortalis illius.
Et Christianos qui illum veneran-
tur, expellitis, & ad mortem us-
que infestius perurgetis. Porro
de his hominibus plurimi pro-
vinciarum rectores, Divo patri
nostro antea scripserunt: quibus
ille rescripsit; ejusmodi homi-
nes nulla molestia afficiendos
esse, nisi forte contra statum im-
perii Romani aliquid moliri vi-
derentur. Sed & multi ad me
de illis retulerunt: quibus ego
patris mei constitutionem secu-
tus respondi. Quod si quis ad-
huc pergit cuicumque illorum ne-
gotium facessere ex eo quod
Christianus sit, delatus quidem
crimine absolvatur, tametsi con-
eum stet re ipsa Christianum esse.
Delator autem ipse pænas luat.

Ἦ δὲ ἀποποιῶν ὑμᾶς ὑπομνήσαι
ἀθυμῶντας μὲν ὅταν πρὸς ὧσι,
παράβαλλοντες ἢ τὰ ἡμέτερα
πρὸς τὰ ἐκείνων. οἱ μὲν ἔν εὐπαρ-
ρήσιας ὅτι τοι γίνονται πρὸς τὸν
θεόν· ὑμεῖς ἢ πρὸς πάντα τὸν
χρόνον καθ' ὃν ἀγνοεῖν δοκεῖτε,
τὸ πρὸς θεῶν ἢ τὸ ἀλλων ἀμελεῖτε,
καὶ τῆς θρησκείας τῆς πρὸς τὸ ἀ-
θάνατον· ὃν δὲ τὰς χριστιανὰς
θρησκεύοντας ἐλαύνετε ἢ διώ-
κετε ἕως θανάτου. ὑπὲρ ἢ τὸ ἰσχύ-
ων, ἥδη καὶ πολλοὶ τὸ πρὸς τὰς ἐ-
παρχίας ἡγεμόνων καὶ τῶν θεοσιτά-
των ἡμῶν ἐγράψαν πατρί· οἷς
ἢ ἀντίγραψε μηδὲν ἐνοχλεῖν
τοῖς τοιαῖσι, εἰ μὴ φαίνοντο ἢ
πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἐγ-
χειρῶντες. καὶ ἐμοὶ δὲ περὶ τῶν
τοιαύτων πολλοὶ ἐσήμαναν· οἷς
δὴ καὶ ἀντίγραψα καταπελθε-
θῶν τῇ ἑ πατρὸς γνώμῃ· εἰ δὲ
ἴς ἐπιμένει πινὰ τὸ τοιαύτων εἰς
πράγματα. φέρων ὡς δὴ τοιαύ-
τον, ἐκεῖνος ὁ καὶ ἀφερόμενος ἀπο-
λελυότω ὅς ἐγκλήματος, καὶ ἐὰν
φαίνηται τοιαύτος ὢν· ὃ καὶ ἀφε-
ρων ἐνοχος ἔσται δίκης.

1 Optime *Langus*, doctus *Nicephori* interpres hunc locum ita vertit. *De terra motibus autem qui vel fuere vel sunt adhuc: non importunum fuerit vos qui ea de causa animam despondistis, admonere, ut scilicet res vestras cum rebus illorum conferatis. Igitur Langus locum ita legit. ὅτι ἀποποιῶν ὑμᾶς ὑπομνήσαι ἀθυμῶντας ὅταν πρὸς ὧσι: παράβαλλοντες τὰ ἡμέτερα πρὸς τὰ ἐκείνων. quæ quidem scripturâ mihi vehementer placet. Vales. Langi tamen versio neutiquam probatur doctissimo *Grabe*, qui ultimam clausulam sic vertit: ac vestra infortunia illis importunia.*

Ἰ Μάρκου βασιλέως ὁπισθολὴ
 πρὸς τὸ σύγκλητον, ἐν ᾗ μαρ-
 τυρεῖ, Χριστιανὸς αἰτίας γε-
 γενῆας δὲ νίκης αὐτῶν.

*Marci Imperatoris Epistola
ad Senatum: qua testa-
tur Christianos victoriæ eo-
rum (Romanorum contra
barbaros) causam fuisse.*

Α Ἰσχυράτωρ Καῖσαρ Μάρ-
κος Αὐρήλιος Αἰλιανὸς,
Γερμανικὸς, Παρθικὸς, Σαρμα-
τικὸς, δῆμῳ Ῥωμαίων καὶ τῇ ἱερᾷ
συνκλητῷ χαίρειν. Φανέρα ὑμῖν
ἐποίησα τὰ ἑξ ἐμῶ σκοπῶ μεγί-
θη, ὅπῃα ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἐκ πε-
ριστάσεως διὰ περιβολῆς ἐπακο-
λυθῆμαί τε ἐποίησα ἐν τῇ μεθο-
ρίᾳ² καμῶν καὶ ἀπαθῶν, ³ἐν Κοτίνῃ
κατάλαμψανομύς με⁴ ὑπὸ δρα-
κόντων ἐς δομήκων⁵ ἱεσάρων ἀ-
πὸ μυλίων ἐννέα, ἡμομύων ᾗ αὐ-
τῶν ἐγγὺς ἡμῶν, ⁶ἐξ ὧν ὡρώτα-
ρες ἐμήνυσαν ἡμῖν, καὶ Πομπηία-
νὸς ὁ ἡμέτερος πολέμαρχος ἐδή-
λωσεν ἡμῖν ὅτι καὶ εἶδομεν· (κα-
τάλαμψανομύς ᾗ ἡμεῖς ἐν με-
γέθει πληθύνους ἀμίκτου, 50

1 Hanc epistolam spuriam, & à recentiori quodam Græco, rerum Romanarum ignaro, confictam esse affirmat, & probare contendit Scaliger in Animadversionibus ad Euseb. An. MMLXXXIX. *Grabe.* 2 *Sylburgius* hæc verba corrupta, quasi populorum nomina accipit, ac reponi vult *Kaidon* & *Euphrosin*. Sed cum *Lango* & *Scaliger*; *neque enim nisi rudem legere malo.* *Idem.* 3 *Ex Kapito* legere amat *Scaliger* loco citato. *Idem.* 4 *Δρυιν* in locum *δραγγιτων* substituit *Scaliger*, notans, vocem *Δρυιν* significare cohortem, eamque à barbaris seculo *Diocletiani* ad Latinos, & ab his ad Græcos transmissam esse. Sed *Salmasius* in Not. ad *Julianum Capitolinum* de *Vita Antonini*, cap. 24. retinendam docet vocem *δραγγιτων*, utpote quæ signum militare denotat. *Idem.* 5 Hanc vocem sub imperio Græcorum Constantinopolitano demum usurpari coeptam, notat *Scaliger* loco citato. *Idem.*

mae, decimae, geminae, ferentiarum) exercitum mistum ex omni turba conferta non-gentorum septuaginta millium adesse. Ipse igitur vires meas inquirens, & copiarum numerum cum multitudine barbarorum atque hostium conferens, ad preces diis patriis fundendas properavi. Sed ab iis neglectus, & copias meas in angustum redactas cernens, evocavi, qui apud nos dicuntur, Christianos, ac per inquisitionem magnum eorum inveni numerum: acriusque in eos infremui: quod quidem minime factum oportuit, propter eam, quam in illis postea comperi, virtutem. Unde illi pugnam, non à telorum armorumque expeditione, neque à tubarum classico exorfi sunt: quod tale quid adversum eis sit, propter Deum, quem secum in conscientia gestant: (quapropter æquum est, quos atheos esse suspicari sumus, ut eos notimus

δεκάτης, ¹ γεμίνα φρεντησία) ² μίγμα καθήριθμημένον πλήθη παρῆναι παμμίκτη ὅχλῳ χιλιάδων ἑννακοσίων ἐβδομηκονταπλῆ. ἐξέτασας ἄν ἐμαυτὸν καὶ τὸ πλῆθος τὸ ἐμὸν πρὸς τὸ μέγεθος τῶν βαρβάρων ἐ πολέμιων, κατέδραμον εἰς τὸ θεοῖς εὐχεσθαι πατρίαις. αἰμελέμενος ὅτι ὑπὸ αὐτῶν, καὶ τὴν σενοχωρίαν με θεωρήσας τὴν δυνάμειν, παρεκάλεισά τοι παρ' ἡμῖν λεγομένους Χριστιανούς, καὶ ἐπερώησας, εὗρον πλῆθος καὶ μέγεθος αὐτῶν, καὶ ἐμεινήμεσι μένος εἰς αὐτάς, ὅπερ ἔκ ἐπρεπε, διὰ τὸ ὕστερον ἐπεγνωκέναι με τὴν δυνάμιν αὐτῶν. ὁ δὲν ἀρχαίμενοι, ⁴ οὐ βελῶν ὠφάρτησιν, οὔτε ὅπλων, ἔπι σιλπίγων, ἀλλὰ τὸ ἐχθρὸν εἶναι τὸ τοιαῦτο αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ὃν φοροῦσι κατὰ συνείδησιν. (εἰκὸς οὖν εἶναι, οὗς ὑπολαμβάνομεν ἀθεοὺς εἶναι,

¹ Θεὸν

¹ Γεμίνας, φρεντησίας reposuit Scaliger. Cui quoad priorem vocem consentit Salmasius; quoad posteriorem vero monet, φρεντησίας legendum esse, non φρεντησίας. Sic enim Græcos solere enunciare hæc nomina *castrensē*, φρεντησίαν, ut *castrensē*, κοιμησίαν, &c. Grabe. ² Scaliger hæc ita emendat: μίγμα ἀκαταριθμημένων πλῆθους παρῆναι, notatque insuper ἀκαταριθμημένον inceptissime dictum esse ἐν τῷ ἀκαταριθμημένῳ. Idem. ³ Syllburg. monet, καὶ pro καίπερ accipiendum videri, atque ita vertendum etiam adversus eos infremuisse. Sed fortasse Imperator tunc etiam in Christianos infremuit, inque eos inquisivit, ut ab exercitu removeret, rarus illorum causa se in has angustias redactum, & à diis neglectum esse. Idem. ⁴ Sensus est, Christianos in præfesto periculo pugnam non ab armorum paratura vel classici cantu sed à precibus ad Deum incepisse. Idem. ⁵ Cum βελῶν παρῆρτησιν subaudiendum μηχανήνῃ vel simile quid. SYLBURG. Sed nihil deest, si parenthesis interponatur. Idem.

¹ Vocu-

¹Θεὸν ἔχασιν αὐτόματα ἐν ἡ συν-
 ῥήσῃ πλῆχισμῶν) ῥίψαντες
 ὃδ' εὐχόμενοι ἐπὶ τὴν γῆν, ἔχ' ὑπὲρ
 ἡμῶν μόνον ἐδεήθησαν, ἀλλὰ & ὑ-
 πὲρ τῶν παρόντων στρατεύματος,
²παρήγοροι γλυκὺς διψῆς καὶ λι-
 μὲς τῆς παύσεως. πεμπταίοι ὃδ'
 ὕδωρ οὐκ εἰλήφειμεν, ἀλλὰ τὸ
 μὴ παρῆναι. ἡμεῖς ὃν ἐν τῷ με-
 σσημῶν τῇ Γερμανίας, καὶ τοῖς
 ὄροις αὐτῶν· ἅμα δὲ τῷ τέτῳ
 ῥίψαι ἐπὶ τὴν γῆν αὐτὰς, καὶ εὐ-
 χόμεσθαι Θεῷ, ὃς ἐγὼ ἠγνόουν, εὐ-
 θύως ὕδωρ ἡμετέροις ἐβράνθηεν,
 ἐπὶ ἡμῶν ψυχρότατον, ἐπὶ
 τῷ οὖν Ῥωμαίων ³ὀπίσθεσθε,
 χάλαζα πυρώδης. ἀλλὰ καὶ εὐ-
 θύς Θεὸς παρεστὴν ἐν εὐχῇ γε-
 νομένην ὡραυτίκα, ὥς ἀνυπερ-
 βλήτης καὶ ⁴ἀκαταλύτης. αὐτό-
 θεν δὲ ἀρχαὶ μὲν, συγχωρήσω-
 μεν τοῖς τοῖς εἶναι Χριστι-
 νοῖς, ἵνα μὴ καθ' ἡμῶν τι τοῖς τῶν
 αἰτησάμενοι ὅτι λον, ἐπιτύχωσι.
 τῷ ἵσθαι τὸν συμβεβλημένον, διὰ τὸ τοῖ-
 ῶν εἶναι Χριστιανόν, μὴ ἐγκα-

Deum in conscientia quasi in-
 clusum habere sponte facientem
 quæ desiderant) nam projicien-
 tes se in terram, non pro me-
 tantum, sed & pro exercitu, qui
 tum ibi aderat, precati sunt,
 ita ut solatio nobis essent in
 præsentī fame & siti. in quin-
 tum enim jam diem aquam
 quum ea haud præsto esset, non
 ceperamus. Nam in meditullio
 Germaniæ, & in finibus ho-
 stium eramus. Simul atque ve-
 ro illi in terram sunt provolu-
 ti, atque Deum precati, quem
 ego ignorabam, confestim aqua
 de cœlo est consequuta; in
 nos illa quidem frigidissima, in
 Romanorum vero hostes gran-
 do ignea. Sed & cum oratio-
 ne ipsa illico præsentia DEI
 affuit, tanquam insuperabilis
 & invicti. Inde igitur in-
 cipientes, permittamus hisce,
 Christianos esse, ut ne simile
 telum adversus nos. precibus
 impetrantes, voti compotes fiant.
 Hominem igitur hujusmodi, eo
 quod Christianus sit. haud in-
 jus

¹ Voculam ὅτι hic desiderari, iterum notavit Sylburg. Sed hoc loco plura
 desiderantur, quæ sensum in versione à nobis expressum expleant. *Grabe.* ² Πα-
 ρήγοροι reposuit Scaliger, ita ut ad Deum referatur. *Idem.* ³ Hæc vox op-
 time respondet textui Julii Capitolini in Vita M. Antonini cap. 24. scri-
 bentis: Fulmen de calo precibus suis contra hostium machinamentum extorsit. Ubi
 Salmasius in Notis hostium machinamentum, cum ἐπίσθαις confert, ac primum
 quidem, quale illud machinamentum fuerit, se ignorare profitetur; po-
 stea vero id ex Dionis Epitome expiscatur, nempe quod Barbari, pugnam
 detrectantes, Romanos aestu sitique interituros speraverint, locis omnibus,
 unde aquam consequi possent, occupatis. *Idem.* ⁴ Post ἀκαταλύτης deest συ-
 νιδμεν aut aliqd consimile verbum. SYLBURG.

ius vocandum statuo. Si quis autem inveniatur Christianum, propterea quod Christianus sit, deferre; delatum ipsum Christianum, nullo alio crimine accusatum quam quod Christianus sit, ubi hoc confessus fuerit, manifesto se talem gerere, delatorem vero ipsum vivum comburi volo. At Christianum confessum, ac eo nomine ab omni periculo liberum, is cui provincia præfectura credita est, ad poenitentiam ejusmodi professionis & statum illiberalem non traducet. Hæc vero etiam Senatusconsulto confirmari volo: & constitutionem hanc meam in foro Trajani proponi jubeo, ut legi possit. Illam quoque in provincias quasque mittendum curabit Verasius Pollio præfectus. Quicumque autem hac uti, & habere (exemplar ejus) voluerit, ne id ex eo, quod à nobis propositum est, *descriptum* accipere prohibeatur.

λεῖσθαι· ἢ εὐρεθῇ τις ἐγκαλῶν τῷ Χριστιανῷ ὅτι Χριστιανὸς ἐστὶ, τὸ μὲν πρῶτον λόγον Χριστιανὸν πρόδηλον εἶναι βέλομεν· γίνεσθαι ὁμολογήσαντα τῷ, ἄλλο ἔπεσον μὴδὲν ἐγκαλέμενον, ἢ ὅτι Χριστιανὸς ἐστὶ μόνον· τὸ δεύτερον τῷ τῶν ζῶντων καίεσθαι. τὸ ἢ Χριστιανὸν ὁμολογήσαντα, καὶ στυγερὰ σφαλισμένον περὶ τῶν τοιούτων, τὸ πεπιστευμένον τὸ ἐπαρχίαν εἰς μετάνοιαν καὶ ἀνελευθερίαν ποιῶν μὴ μετὰ γῆν. ταῦτα δὲ καὶ τὸ συγκλητὰ δόγματι κυρωθῆναι βέλομεν, καὶ κελεύω τῶν μετὰ τὸ διάταγμα ἐν τῷ φόρῳ Τραϊανῆς πεποιηθῆναι, πρὸς τὴν δύνασθαι ἀναγνώσκεισθαι. Φροντίσει ὁ πραιφεκτὸς Βηράσιος Παλλίων εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμφθῆναι. πάντα δὲ τὸν βουλόμενον λαμβάνειν καὶ ἔχειν, μὴ κωλύεσθαι λαμβάνειν ἐκ τῶν πεποιημένων παρ' ἡμῶν.

1 Hoc verbum redundare notat Sylburg. quia præcessit εἶναι. Sed εἶναι ad πρόδηλον, atque γίνεσθαι ad ὁμολογήσαντα referri potest. Græbe. 2 Particularis ἢ post hoc verbum desiderat Sylburg.

Epistola

**Epistola Marci ad præfectum suum, qua eum certio-
rem facit, se Avidio Cassio Syriacas legiones commississe.*

AVIDIO Cassio legiones Syriacas dedi, diffuentes luxuria, & ² Daphnicis moribus agentes, quas totas ³ exca-ldantes se reperisse Cæsonius Vestilianus scripsit. & puto me non errasse, siquidem & tu novum ha-beas Cassium, hominem Cassianæ severitatis & disciplinæ. neque enim milites regi possunt nisi vetere disciplina. Scis enim versum ⁴ à bono poëta dictum & omnibus frequenta-tum, *Moribus antiquis res stat Romana virisque.* tu tantum fac adsint legionibus abunde commeatus. quos (si bene A-vidium novi) scio non perituros.

Responsio præfecti ad Marcum.

RECTE consuluisti, mi domine, quod Cassium præ-fecisti Syriacis legionibus. Nihil enim tam expedit quam homo severior ⁵ Græcanicis militibus. Ille sane omnes exca-ldationes, omnes flores de capite, collo & sinu militi ex-cutiet. Annona militaris omnis parata est, neque quicquam deest sub bono duce: non enim multum aut quæritur aut impenditur.

Epistola Veri ad M. Antoninum.

AVIDIUS Cassius avidus est imperii, quantum & mi-hi videtur, & jam inde sub avo meo patre tuo inno-tuit, quem velim observari jubeas. Omnia ei nostra displi-cent, opes non mediocres parat, literas nostras ridet. te philoso-

1 Hæc & quæ sequuntur epistolæ exstant apud *Vulcatium Gallicanum* in *Avidio Cassio*. 2 *Daphne* subur-bium *Antiochie*: locus ita infamis voluptatibus, ut modestiori-bus ac frugi prope inaccessum scri-bat *Chrysostomus*, sermone in *Baby-lam* martyrem. Natus ex eo Pro-verbium, *Daphnicis moribus agere*. *Ca-saub.* 3 *Exca-ldationes*, *Σιγμύλαιον* &

exca-ldare se, est Σιγμύλαιον. Sabmas. 4 Reg. ab uno poëta. fortasse verius sit ab *Emilio* poëta nam versum esse *Emilii*, certum ex *Augustini* de *Civitat. Dei*, libro 2. cap. 21. *Cassaub.* 5 Ro-mani munditiem & delicias Græcis ferebant acceptas *Trebellius* de *Hero-de*: *homo omnium delicatissimus, & pro-fusus orientalis & Græcæ luxuriæ. Idem.* H h 2 I Hoc

philosopham aniculam, me luxuriosum morionem vocat. vide quid agendum sit: ego hominem non odi: sed vide ne tibi & liberis tuis non bene consulat, quum tales inter ¹ præcinctos habeas quales milites libenter audiunt, libenter vident.

Rescriptum Marci de Avidio Cassio.

EPISTOLA M tuam legi, & sollicitam potius quam imperatoriam, ² & non nostri temporis. Nam si ei divinitus debetur imperium, non poterimus interficere, etiam si velimus. Scis enim proavi tui dictum, *Succesorem suum nullus occidit*. sin minus, ipse sponte sine nostra crudelitate fatales laqueos inciderit. Adde quod non possumus reum facere quem nullus accusat, & (ut ipse dicis) milites amant. Deinde in causis majestatis hæc natura est, ut videantur vim pati etiam ³ quibus probatur. Scis enim ipse quid avus tuus Adrianus dixerit, *Misera conditio imperatorum, quibus de affectata tyrannide nisi occisis non potest credi*. Ejus autem exemplum ponere, quam Domitiani qui hoc primus dixisse fertur, malui. Tyrannorum enim etiam bona dicta non habent tantum auctoritatis, quantum debent. Sibi ergo habeat suos mores, maxime cum bonus dux sit & severus, & fortis & Reip. necessarius. Nam quod dicis, liberis meis cavendum esse morte illius, plane liberi mei pereant si magis amari merebitur Avidius quam illi, & si Reipub. expediet Cassium vivere quam liberos Marci.

Epistola Marci ad Faustinam Imperatricem.

VERUS mihi de Avidio verum scripserat, quod cuperet imperare. Audisse enim te arbitror quod ⁴ ærulsatores

¹ Cincti & præcincti sunt & dicuntur milites. *Petronius* "Qui pelago credis, magno se fenore tollit," *Qui pugnat ex castra petis præcingitur auro*. propter pecuniam, quam Zona gestabant milites. *Salmas.* ² Hoc vult: Sollicitum esse & metulosum non est imperatoris: certe meum non est, qui bonis artibus ad imperium accel-

si, & nullius facti mihi sum conscius cur odio cujusquam sim dignus. *Cassian.* ³ Ut sæpe in libris juris actor causam suam judici probare vel adprobare dicitur, cum illi rationibus suis facit satis: sic reo sua accusatio probatur, quando ille certis argumentis convictus tenetur. *Idem.* ⁴ Ex *Herispatores*, quod habet *Pal. Veri Socr.*

tores de eo nuntiarent. veni igitur in Albanum, ut tractemus omnia diis volentibus, nihil timens.

Epistola Faustinae ad Marcum.

IPSA in Albanum cras, ut jubes, mox veniam : tamen jam hortor, ut si amas liberos tuos, istos rebelliones acerrime prosequaris. Male enim assueverunt & duces & milites : qui nisi opprimuntur, opprimunt.

Alia Epistola ejusdem Faustinae ad Marcum.

MA T E R mea Faustina patrem tuum. Pium ejusdem in defectione Celsi sic hortata est, ut pietatem primum circa suos servaret, sic circa alienos. Non enim pius est imperator qui non cogitat uxorem & filios, Commodus noster vides in qua ætate sit : Pompejanus gener & senior est & peregrinus. Vide quid agas de Avidio Cassio & de ejus consciis. Noli parcere hominibus qui tibi non pepercerunt : & nec mihi nec filiis nostris parcerent, si visissent. Ipsa iter tuum mox consequor : quia Fadilla nostra ægrotabat, in Formianum venire non potui. sed si te Formis invenire non potero, assequar Capuam : quæ civitas & meam & filiorum nostrorum ægritudinem poterit adjuvare. Soteridam medicum in Formianum ut dimittas rogo. Ego autem Pisithéo nihil credo, qui puellæ virgini curationem nescit adhibere. Signatas mihi literas Calphurnius dedit, ad quas rescribam si tardavero, per Cæcilium senem spadonem, hominem (ut scis) fidelem : cui verbo mandabo quid uxor Avidii Cassii, & filii, & gener de te jactare dicantur.

Antonini Responsio.

TU quidem mea Faustina religiose pro marito & pro nostris liberis agis. Nam relegi Epistolam tuam in Formiano, qua me hortaris ut in Avidii conscios vindicem. Ego vero & ejus liberis parcam, & genero, & uxori, &

res conjicit *Salmas.* quodnam autem didit & *Ibid.* præstio mihi fuit siator ejus fuerit *Statoris* munus notum ex *Ciceron.* Ep. litteras à te mihi siator tuus red-
cum *litteris.* Scribe ex Regio persequaris. *Casaub.*

ad

ad Senatum scribam, ne aut proscriptio gravior sit, aut poena crudelior. Non enim quicquam est quod imperatorem Romanum melius commendet gentibus quam clementia. Hæc Cæsarem Deum fecit, hæc Augustum consecravit, hæc patrem tuum imprimis Pii nomine ornavit. Denique si ex mea sententia de bello judicatum esset, nec Avidius esset occisus. Esto igitur secura, Dii me tuentur, diis pietas mea cordi est. Pompejanum nostrum in annum sequentem consulem dixi.

Ex Oratione M. Antonini quam ad Senatum misit.

HABETIS igitur P.C. pro gratulatione victoriæ generum meum consulem. Pompejanum dico: cujus ætas olim remuneranda fuerat consulatu, nisi viri fortes intervenissent, quibus reddi debuit quod à republ. debebatur. Nunc quod ad defectionem Cassianam pertinet, vos oro atque obsecro P.C. ut censura vestra deposita meam pietatem clementiamque servetis, imo vestram: neque quemquam ullum senatus occidat. Nemo senatorum puniatur, nullus fundatur viri nobilis sanguis: deportati redeant, proscripti bona recipiant: Utinam possem multos etiam ab inferis excitare. Non enim unquam placet in imperatore vindicta sui doloris: quæ etsi justior fuerit, acrior videtur. Quare filiis Avidii Cassi & genero & uxori veniam dabit. Et quid dico veniam? quum illi nihil fecerint. Vivant igitur securi, scientes sub Marco se vivere. Vivant in patrimonio parentum pro parte donato: auro, argento, vestibus fruantur: sint divites, sint securi, sint vagi & liberi, & per ora omnium ubique populorum circumferant meæ, circumferant vestræ pietatis exemplum. Nec magna hæc est P. C. clementia, veniam proscriptorum liberis & conjugibus dari. Ego vero à vobis peto ut conscios senatorii ordinis & equestris à cæde, à proscriptione, à timore, ab infamia, ab invidia, & postremo ab omni vindicetis injuria: detisque hoc meis temporibus, ut in causa tyrannidis; qui in tumultu cecidit, probeatur occisus.

INDEX

656033

INDEX

Vocum & locutionum memorabilium, quæ in duodecim Antonini libris occurrunt. Numerus Romanus librum, Barbarus sectionem denotat.

A

A Δηκτος, ἀδίκτος. XI, 18.
 Αδυσσπητον. I, 16.
 Αδιώρηται ὅτι οἰμώσιν. I, 9.
 Αἰεῶν λόγος. II, 5.
 Αἰτιώδης. IV, 21. VII, 29. VIII, 11, XII, 10, 29.
 Αἰχμῆτος. V, 18.
 Ακλήρημος. X, 33.
 Ακροσάντης ὁρμή. II, 2.
 Ακτῆς. VIII, 57.
 Αλδορείωσι. X, 7.
 Αμετακτῶτες. V, 10.
 Αναδίδομαι. V, 26.
 Αναίδητος πονηρίας. III, 4.
 Ανακληπῶν. III, 5.
 Αναμφιβόλως ἀκύνειτον. I, 8.
 Αναλογισάμενος. IV, 3.
 Ανασίω. IV, 3.
 Ανασπασμένοι. IV, 3.
 Ανασπλητῶν. IV, 32.
 Ανδρογῶς. III, 16.
 Ανδροσόμενοι. X, 9.
 Ανέπαφος ὕψους. III, 4.
 Ανειπτάται. VI, 42.
 Ανειπτήδουτοι. VII, 60.
 Ανειπτήδους ἀκπιδας. I, 16.
 Ανύλλων. IV, 20.
 Ανημενιδῶτος. XII, 14.
 Ανόδυτοι κήρυται. VII, 51.
 Ανορεκτῶν. VII, 64.
 Αντιμπαλαί. VI, 10. VII, 50.
 Αντυπία αἰδητικῆ. VI, 28.
 Ανυπαίρετος ὁρμή. VIII, 41.
 Ανυπαδῶτα. V, 8.
 Απαρξίαται. II, 4.

Απατήματα ἀνδράπων. V, 15.
 Απαρκαλεθῆναι ὅτι ἐν ἐργαί. II, 16.
 ——— ποιῶν. V, 6.
 Απαρτρέπτος ἀπονηματικόν. I, 16.
 Απαρξιδύμην. X, 8.
 Απαρξιδύμης γένεσι. VI, 53.
 Απείροτον. V, 5.
 Απερχόμενον. III, 8.
 Απὸλοι. VIII, 31.
 Αποδυσπιδῶν. IV, 32. V, 9.
 Αποκαταστάται. VI, 30.
 Απολειτρηγῶσι. X, 22.
 Απολήψις. VII, 33.
 Αποπῶσις. X, 12.
 Απορρέμεται. III, 4. IV, 22.
 Αποσῆμα κόσμου. II, 16. IV, 29.
 Αποτέλγῶσι. IV, 49.
 Απαφορά. V, 28.
 Απροπῶσις. III, 9.
 Απροπῶσις. VII, 54.
 Απροπῶσις. XII, 14.
 Απροπῶσις ἡ χρηστικόν. I, 16.
 Αρῆσις, ἀρῆσις. V, 5.
 Αρῆσις. IV, 3.
 Αταρξία. IX, 41.
 Αταρξίας προδικητικῆς. I, 16.
 Αὔδασις. X, 9.
 Αὔδασις. IV, 32.
 Αὔδασις. III, 11.
 Αφύρῶν. V, 5.
 Αφύρῶν. IX, 1, 42.
 Αφύρῶν. X, 10.
 Αχρῶσις. VII, 3.
 Αχρῶσις ἡ δόσις. III, 4.
 Αψικῶσις. IX, 3.
 Αψικῶσις. I, 16.

INDEX.

B

Βάπτισμα ὑπὸ τῶν Φαρισαίων. V, 16. δι-
καιούνη. III, 4.
Βαρεῖν. VIII, 36.
Βαρεῖσθαι. VIII, 44.
Βεντιανός. I, 5.
Βλακίον. IV, 28.
Βόλκετον. III, 3.
Βωλέριον. VI, 36.

Γ

Γενιάξ ἐν τροπῇ. III, 7.
Γλιχρόνιδαι. V, 5.
Γλιχρῶς ἐνδιωγέμενον τῷ ζῆν. IV, 50.
Γλοιώδης. VIII, 24.
Γλωσσήματα. IV, 33.
Γράσας. VIII, 37.
Γράσαν. V, 28. XI, 15.
Γυπαεργον. V, 11.

Δ

Διδηγμένους, seu διδόμενους ὑπὸ τῶν ἀ-
ληθῶν δογμάτων. X, 34.
Διὸν ῥύφιον. IV, 20.
Διέσμαι. VII, 3.
Δούτερος πλῆς. IX, 2.
Δηλητήριον. VI, 36.
Δημοσπικόν. I, 16.
Διαγωγὴ πλεσιακή. I, 3.
Διαδορεμίζειν. IV, 3.
Διαδρατισμοί. VII, 3.
Διαδραματίσαι. III, 8.
Διδύους. I, 17.
Διαλεκτικώδους. VIII, 13.
Διαπύσκεισθαι. IV, 39.
Διαπύρην. III, 1. XI, 1.
Διασύρσις. XI, 22.
Διασυνίστασθαι. III, 2.
Διαφείραξ. V, 35. VI, 2, 23, 32. IX,
27, 40. X, 10.
Διαφορά. VI, 41. XII, 27.
Διειλημμένα λελογιάξ. I, 16.
Διεύγειν. X, 7.
Διέξαγωγή. VIII, 20.
Διέξοδος διανοητική. VI, 28.
Δοξακοπία. XI, 18.
Δραγέριον. VI, 48.

Δρυπτεῖς vel δρυπτεῖς. III, 2.
Δύναμις ἀναφύει. X, 26. βριθισα. Ibid.
Δυσμεταχείριστιν. VII, 68.
Δυσσμετακαλυπτόμενος. V, 5.

E

Εγκαταχάπτουμα. VII, 20.
Εγκύκλις. IX, 28.
Εισφέρειν σπυρίον. IV, 33.
Ελαττωθῆς εἰς τὰ μέσαι. V, 36.
Ελαττωτικός ἰαυτῷ ἐν τῇ. V, 15.
Ελουτρεον. IX, 3.
Εκδιεσπύαται. IX, 9.
Εκθάρυνται. VIII, 51.
Εκθυμιάξ. VI, 4.
Εμβόλον. V, 36.
Εμφανταζόμενα. II, 12.
Εμφιλοποῦν. V, 5.
Εμφιλοποῦν. VII, 54.
Εμφαντίζομαι. II, 12.
Ενδίαξ. I, 16.
Ενδεις. X, 28.
Ενδύσμενον. XI, 20.
Ενδοτικῶς ἔχον πρὸς τί. I, 16.
Ενέρημα. IV, 2.
Ενερητικόν. I, 7.
Εξαιματώσεις. IV, 21.
Εξακτίον. III, 1.
Εξίς. VI, 14.
Επαγγέλλομαι. III, 9. V, 15.
Επαγωγόν. III, 2.
Επακαλύψεις. III, 2.
Επαφρόδτον. III, 2.
Επηρεαζαί. χρόνον. IV, 32.
Επιδιαιμένη. IV, 21.
Επιδήματα. I, 16.
Επίκοτον τῷ πρὸς τῶν. VII, 24.
Επικυματώσεις τῶν μεταβολῶν. IX, 28.
Επιλαθεῖν ὁ χρόνος. I, 17.
Επισημαιοῦμαι. VI, 10.
Επισκόποιον λεόντος. III, 2.
Επισύρειν. VIII, 51.
Επτενόμενον. IX, 9.
Επτοῦξ. I, 6. IV, 19.
Ερραγείς. VI, 20.
Εξατόνητος. IX, 33.
Ευακαλήτως ἀγαπήσθαι. I, 7.
Ευαφῶς. XI, 18.
Εὐδαιμόνως διακείσθαι. I, 7.

Εὐδαιμόνως

INDEX.

Εὐδίου τῷ προσώπῳ. VI, 30.

Εὐκίνητος. X, 12.

Εὐκλήρημα. V, 12.

Εὐκατανοήσια. XII, 20.

Εὐλασία. VIII, 60.

Εὐπικροτόπου. V, 33.

Εὐπείθει. V, 18.

Εὐχολοῖν. XI, 18.

Εὐφημοί. I, 9, 13.

Εὐχαριστιάζειν. I, 15.

Εὐχιά. ἀπλῶς καὶ ἐλευθερίας. V, 7.

Εφικτόν. VI, 19.

Εχον ὡς ἐπὶ γυναικί. III, 4.

Εχθρὸς καὶ τρίτην ἡμέραν. X, 7.

Z

Ζήλος σφοδρικός. I, 7.

Ζητητικὸν ἀκρίβως. I, 16.

H

Ημερικόν. II, 2. III, 9. ὅ. παρ. III.

Ηγάμενα. IV, 1.

Ἡμέγεμος. IV, 30.

Θ

Θεοδός. II, 5.

Θεοφάνης. XII, 23.

Θεορήμα συμπληρωτικὸν τῇ τέχνῃ. IV, 2.

Θεορίομοι. X, 8.

Θύλακος. VIII, 37.

Θύται. VIII, 13.

I

Ιδίας ποιόν. IX, 25. X, 7.

Ιδιῶται. I, 9. VI, 35.

Ιδιωτικόν. IV, 3. 50. IX, 3.

Ικονμένως εἰρημνέον. V, 12.

Ιλιχίον. I, 17.

Ιππικία. V, 8.

K

Καὶ οὐαλικός. VII, 52.

Κάματον ἀκρον. XII, 22.

Καπηλικόν. IV, 28.

Κατ' ἐπικαλέσθην. VI, 36. IX, 28. συμ-

βαίνειν. VI, 44.

Καὶ ψιλόν. IV, 46. VI, 14.

Κατακρήνους. V, 9.

Κατακρίως εὐχαρί. I, 16.

Καὶ γλαυκῶς δίδωται. IX, 42.

Κατακρίτως τῇ δακρυμῶν. XI, 18. ὡ-

φραίνω. VII, 13. ἔκκριτον. I, 9.

Κατάλληλος. V, 8. VII, 2.

Καταμύειν. *contingere oculos claudere pro-*
tori. X, 34.

Κατάπλευρος. V, 9.

Καταφράττειν vel (ut legit *Garak.*)

καταφραττίζειν. IX, 41.

Καπνιταδίνης. IV, 32.

Καπνιτινῶν. IV, 3. VI, 26. XII, 27.

Καπνιστῶν. V, 15.

Καυματίζω. VII, 64.

Καυμηκίς τῷ εἶναι. II, 7.

Καυποπείδω. VII, 3.

Κίνησις λεία. V, 26. X, 8. *παρ. III.* Ibid.

Κλαυθυρίζω. XII, 16.

Κοινοσημοσύνη. I, 16.

Κομφία. III, 5.

Κρινομῆν. VIII, 51.

Κρίμα. IV, 3.

Κροκυφάτον. II, 2.

Κυκλῶν. IV, 27.

Λ

Λαμπάδης. I, 17.

Λαλογομῆνος, *consideratus.* IX, 3.

Λόγος ἀπρεματικός. IV, 14, 21.

Λύθρος. II, 2.

Λύθρον. VIII, 37.

Λυκοφιλία. XI, 15.

Λυσσώδης. VI, 57.

M

Μαγνάνδρος. VII, 51.

Μαχαίρων. IV, 20.

Μεταπρωτικός. XI, 10.

Μεταπρωτή. V, 10.

Μεταμορφίζω. X, 8.

Μεταμύτης. XI, 18.

Μυζήριον. IV, 48.

Μυζῶν μισθός. IX, 29.

N

Νικήμα. IX, 24.

Νόρρωσις εἰς ὀρμητικόν. VI, 28.

Νόρρωσις εἰς. II, 2. III, 16.

Νόρρωσις. VII, 29.

Νοσοσοφία. IX, 9.

Νοσῶν. Σπασί. II, 15.

O

Οδὸν ἔκκριτον. I, 9.

Οζοτόμος. V, 28.

INDEX.

Οἰκονομία. I, 16.
Οἰκονομία. IV, 19, 51. XI, 18.
Οἰόμην. I, 9.
Ολιγάρχεια. V, 10.
Ολοζυγός. I, 7. V, 36. IX, 3.
Ομοδουμάειν. XI, 9.
Ομοδαμνέειν. XI, 9.
Ομόϊον. I, 14.
Ορχία. III, 7.
Ορισμός. VI, 24.
Ορτογροφία. I, 6.
Ουρανός. I, 16.
Οφθαλμοί. IV, 48.

Π

Πάθη, pro ποιήσθ. XII, 16.
Παθολογία. VIII, 13.
Παιδαγωγία. IX, 29.
Παλιγγενία. XI, 1.
Παλινάριος. I, 5.
Παριεχόμενος. I, 16.
Παρακαλεῖται. II, 8. V, 6. VII, 3, 4.
Παρακαλεῖται τῶν ἀγαθῶν. III, 1.
Παρακαλεῖται δύναμις. V, 9.
Παρακαλεῖται. VI, 42.
Παραπλήσει. II, 17.
Παραπλήσει. IX, 3.
Παραπλήσει. III, 2.
Παραπλήσει. VI, 21.
Παραπλήσει. VIII, 48.
Παραπλήσει. XI, 3.
Παραπλήσει. V, 23.
Παραπλήσει. I, 15.
Παραπλήσει. V, 6.
Παραπλήσει. III, 11.
Παραπλήσει. V, 5. VI, 20.
Παραπλήσει. I, 10.
Παραπλήσει. II, 1. καὶ. II, 11.
Παραπλήσει. VII, 48.
Παραπλήσει. IV, 39.
Παραπλήσει. III, 4.
Παραπλήσει. I, 7.
Παραπλήσει. XI, 10.
Παραπλήσει. IV, 28.
Παραπλήσει. XII, 2.
Παραπλήσει. I, 15. IX, 9, 41.
Παραπλήσει. X, 9.
Παραπλήσει. VII, 68. περ-
χόμενος. XII, 1.
Παραπλήσει. VIII, 30.

Παραπλήσει. V, 5.
Παραπλήσει. III, 2.
Παραπλήσει. IX, 37.
Παραπλήσει. XII, 29.
Παραπλήσει. IX, 36.
Παραπλήσει. XII, 24.
Παραπλήσει. VII, 20.
Παραπλήσει. IV, 50. V, 29.
Παραπλήσει. I, 5.
Παραπλήσει. V, 20.
Παραπλήσει. V, 20. VII, 55. IX, 41.
Παραπλήσει. XI, 10.
Παραπλήσει. VI, 20.
Παραπλήσει. VII, 64.
Παραπλήσει. VI, 46.
Παραπλήσει. XII, 3.
Παραπλήσει. V, 1.
Παραπλήσει. IX, 24.
Παραπλήσει. X, 7.
Παραπλήσει. I, 15.
Παραπλήσει. IV, 21.
Παραπλήσει. V, 19.
Παραπλήσει. VII, 24.
Παραπλήσει. III, 8.
Παραπλήσει. VI, 17.

Ρ

Ρήματα. II, 7.
Ρήματα. II, 17.
Ρήματα. X, 38.
Ρήματα. I, 16.
Ρήματα. V, 36.

Σ

Σαμωθία. IX, 29.
Σαμωθία. XI, 18.
Σαμωθία. I, 17.
Σαμωθία. IV, 3.
Σαμωθία. VIII, 50.
Σαμωθία. V, 9.
Σαμωθία. VIII, 24.
Σαμωθία, vel, ut legit Gatak. σαμω-
θία. XI, 15.
Σαμωθία. I, 6.
Σαμωθία, vel, ut legit Lips. σαμω-
θία. I, 5.
Σαμωθία. IV, 20.
Σαμωθία. V, 9.
Σαμωθία. VII, 57. X, 7.

Σαμωθία,

INDEX.

Σπερτικῶ, vel, ut legit Gatak. σπρι-
 κτικῶ διάδοσις. X, 1.
 Στήναι εἶσιν πολέμῳ. VI, 41.
 Στοιχειῶδης. IV, 3.
 Στράτ. I, 7, 16.
 Στοιχειῶν τῶν φίλων. I, 9.
 Στρατεία. IV, 51.
 Στρατάρχον. V, 1.
 Στρατωμένη. V, 1.
 Συγκριτικῶς. V, 20.
 Συγκριτικῶς ἔχουσιν. V, 1.
 Συγκλωδόμενα. III, 16.
 Σύγκλωσις. II, 3. III, 11.
 Συγκριτικῶν. I, 15.
 Συζή. Θιοῖς. V, 27.
 Σύλληψις. III, 11.
 Συμμόλυσον. XII, 5.
 Συμμετρίαν. VIII, 23.
 Συμμετρίαν. III, 11.
 Συμμετρίαν. IV, 40.
 Συμμετρίαν. X, 1.
 Συμμετρίαν. XII, 23.
 Συναγέλλειν. IX, 39.
 Συναγωγή. IX, 9.
 Συναγέλλειν. VII, 24.
 Συναγέλλειν. I, 10.
 Συναγέλλειν, vel, ut legit Gatak. συναγέ-
 λλουν. VIII, 45.
 Συναγέλλειν τῇ ψυχῇ. VIII, 51.
 Συναγέλλειν, συναγέλλειν. III, 4.
 Συναγέλλειν. III, 2.
 Συναγέλλειν, se se contrahere, & compri-
 mi. XI, 12.
 Συναγέλλειν. IV, 34.
 Συναγέλλειν. IV, 40.
 Συναγέλλειν. V, 8.
 Συναγέλλειν. III, 11.
 Συναγέλλειν. XI, 12.
 Συναγέλλειν. II, 10.
 Συναγέλλειν. VIII, 41.
 Συναγέλλειν. VII, 43, 68.
 Συναγέλλειν. V, 23.
 Συναγέλλειν καταργησέν. I, 15.
 Συναγέλλειν. I, 16.
 Συναγέλλειν, se vi. I, 16.
 Ταμειντικῶν τῆς χρηρῆς. I, 16.
 Τέλειον. V, 8.
 Τέλειον. IV, 3.

Τέλειον. VII, 17.
 Τέλειον. IX, 29.
 Τέλειον. XI, 6. Τέλειον. ποιῶν, 174.
 Tergere se gerere. III, 7.
 Τέλειον. V, 23.
 Τέλειον. IV, 50.
 Τέλειον. περιγραφῇ. X, 17.
 Τέλειον. φανταστικῶς. III, 16.
 Τέλειον. II, 17. VI, 13.

Υ

Υγίης λόγος. VIII, 31.
 Υπαρξάντα. IX, 1.
 Υπαρξάντα. V, 23.
 Υπαρξάντα. IV, 1. V, 20. VI, 59.
 Υπαρξάντα. X, 8.
 Υπαρξάντα. X, 8.
 Υπαρξάντα. XI, 14.
 Υπαρξάντα. VII, 16.
 Υπαρξάντα. I, 17.
 Υπαρξάντα. IX, 36.
 Υπαρξάντα. III, 8.
 Υπαρξάντα. X, 10.
 Υπαρξάντα. II, 17. III, 10. IV, 19.

Φ

Φανταστικῶς. I, 7.
 Φανταστικῶς ἀπολαυστικῶς. III, 4.
 Φανταστικῶς. III, 11.
 Φανταστικῶς. I, 16.
 Φανταστικῶς, ἀντι τῆ εἰσόδου. X, 21.
 Φανταστικῶς. VII, 46.
 Φανταστικῶς. VII, 3.
 Φανταστικῶς. IV, 48.
 Φανταστικῶς. II, 16.
 Φανταστικῶς. VIII, 51.
 Φανταστικῶς. III, 4.
 Φανταστικῶς. XII, 14.
 Φανταστικῶς. VI, 14.
 Φανταστικῶς. V, 1.

Χ

Χρῶν. IV, 17.
 Χρῶν. III, 6.
 Χρῶν. IV, 25.

+

+ φανταστικῶς. VI, 30.
 + φανταστικῶς. III, 2.
 + φανταστικῶς. V, 8.

Ω

Ωτικῶς. IX, 3.
 Ωτικῶς. I, 2.

INDEX

- A** Drrianus. IV, 33. VIII, 5, 21, 37. X, 27.
 Agrippa. VIII, 31.
 Alciphron. X, 31.
 Alexander, *Grammaticus*. I, 10.
 Alexander, *Magnus*. III, 3. VI, 24. VIII, 3. IX, 29. X, 27.
 Alexander, *Platonius*. I, 12.
 Andro. I, 6.
 Antoninus. IV, 33. VI, 30. VIII, 21. X, 27.
 Apollonius. I, 8, 17.
 Archimedes. VI, 47.
 Arius. VIII, 31.
 Augustus. IV, 33. VIII, 5, 31.
 Bacchius. I, 6.
 Benedicta. I, 17.
 Brutus. I, 14.
 Cadicianus, vel Cæcilianus. IV, 50.
 C. Cæsar. III, 3. VIII, 3.
 Cæso. IV, 33.
 Camillus. IV, 33.
 Cato. IV, 33.
 Catulus. I, 13.
 Celer. VIII, 25.
 Chabrias. VIII, 37.
 Chiarax, vel Charax. VIII, 25.
 Chrylippus. VI, 42. VII, 19.
 Crates. VI, 13.
 Crito. X, 31.
 Croesus. X, 27.
 Demetrius. VIII, 25. IX, 29.
 Democritus. III, 3.
 Diogenes. VIII, 3.
 Diognetus. I, 6.
 Dion. I, 14.
 Diotimus. VIII, 25, 37.
 Epictetus. VII, 19. XI, 34, 36.
 Epicurus. IX, 41.
 Epitynchanus. VIII, 25.
 Eudæmon. VIII, 25.
 Euphrates. X, 31.
 Eutyches. X, 31.
 Eutychnon. X, 31.
 Eutychnus. I, 6.
 Fabius. IV, 30. XII, 27.
 Faustina. VIII, 25.
 Fronto. I, 11.
 Helvidius. I, 14.
 Heraclitus. III, 3, 6, 42, 48. VIII, 3.
 Hipparchus. VI, 47.
 Hippocrates. III, 3.
 Hymen. X, 31.
 Julianus. IV, 50.
 Leonnatus. IV, 33.
 Lepidus. IV, 40.
 Lucilla. VIII, 27.
 Lupus. XII, 37.
 Mœcenas. VIII, 31.
 Marcianus, vel Mœtianus. I, 6.
 Maximus. I, 17.
 Menippus. VI, 47.
 Monimus, *Cynicus*. II, 15.
 Nero. III, 16.
 Origanio. VI, 47.
 Panthea. VIII, 37.
 Perdiccas. II, 25.
 Pergamus. VIII, 37.
 Phalaris. III, 16.
 Philippus. IX, 29. X, 27.
 Philistio. VI, 47.
 Phocion. II, 13.
 Phœbus. VI, 47.
 Plato. VII, 48. IX, 29. X, 23.
 Pompejus. III, 3. VIII, 3.
 Pythagoras. VI, 47.
 Rusticus. I, 7, 17.
 Satyrio, *Socraticus*. X, 31.
 Scipio. IV, 33.
 Secunda. VIII, 25.
 Severus. I, 14. X, 31.
 Sextus. I, 9.
 Socrates. III, 3, 6. VI, 47. VII, 19, 66. VIII, 3. XI, 23, 25, 28, 29.
 Stertinius. XII, 27.
 Sylvanus. X, 31.
 Tandafides. I, 6.
 Telauges. VII, 66.
 Theodotus. I, 17.
 Theophrastus. II, 10.
 Thraëas. I, 14.
 Tiberius. XII, 27.
 Trajanus. IV, 32.
 Tropæophorus. X, 31.
 Velius Rufus. XII, 27.
 Verus, *Marci avus*. I, 1. VIII, 37.
 Verus, *Marci frater adoptione*. VIII.
 Vespasianus. IV, 32. (25).
 Volesus. IV, 33.
 Xanthippe. XI, 28.
 Xenocrates. VI, 13.
 Xenophon. X, 31.